

Główny Urząd Statystyczny *Central Statistical Office*
Urząd Statystyczny w Gdańsku *Statistical Office in Gdańsk*

**KAPITAŁ LUDZKI
W POLSCE
W 2014 R.**

***HUMAN CAPITAL
IN POLAND
IN 2014***

STUDIA I ANALIZY
STATYSTYCZNE

*STATISTICAL STUDIES
AND ANALYSES*

Gdańsk 2015

ZESPÓŁ REDAKCYJNY   EDITORIAL BOARD**Przewodniczący   *President***

Jerzy Aukształ

Członkowie   *Members*

Ewelina Grochowska-Subotowicz

Piotr Jaworski

Jacek Maślankowski

Teresa Miszke

Magdalena Wiktor

Hanna Zielińska

Anna Źochowska

Tłumaczenie   *Translation*

Małgorzata Kruszewska

Projekt okładki   *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Urząd Statystyczny w Gdańsku   *Statistical Office in Gdańsk*

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk

tel. (58) 768-31-00, 768-31-30

fax (58) 768-32-70

e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl

<http://www.stat.gov.pl/Gdansk>**Przy publikowaniu danych GUS   *When publishing CSO data*
prosimy o podanie źródła   *please indicate source***

PRZEDMOWA

Kluczowe znaczenie kapitału ludzkiego w rozwoju ekonomicznym i społecznym narodów nie może zostać w żaden sposób przecenione. Przyjmuje się, że kapitał ludzki wpływa na indywidualne zarobki pracowników, efektywność i skuteczność przedsiębiorców, jak i na wielkość wartości dodanej generowanej przez gospodarkę narodową. Świadomość ta skłania organizacje międzynarodowe oraz przedstawicieli poszczególnych państw do poszukiwania wiarygodnych metod jego pomiaru, pozwalających na formułowanie programów rozwoju na poziomie indywidualnym, organizacyjnym i krajowym.

Na potrzeby publikacji przyjęto propozycję OECD¹ mówiącą, że: *kapitał ludzki to wiedza, umiejętności, zdolności oraz inne właściwe jednostce atrybuty ułatwiające tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu*².

Podstawowym założeniem leżącym u podstaw opracowania *Kapitał ludzki w Polsce* jest konieczność dostarczenia systemu wskaźników cząstkowych umożliwiających prowadzenie samodzielnych badań i analiz na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym w następujących obszarach: demografia, zdrowie, edukacja, rynek pracy, kultura, nauka, technologia i innowacje oraz ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego. Dane zebrane ze zbiorów statystyki publicznej oraz źródeł pozastatystycznych zostały przeliczone według przekrojów ujednoczonych dla całego badania. Oczekiwania użytkowników formułowane na forum dyskusyjnym Głównego Urzędu Statystycznego sprawiły, że zakres danych prezentowanych w publikacji znacznie się poszerzył. Z tego powodu podjęto decyzję o uzupełnieniu niniejszego opracowania pełnym zestawem danych w postaci elektronicznej, co umożliwi swobodny dostęp do wskaźników opisujących kapitał ludzki w pożądanym przekrojach.

Niniejsze opracowanie jest kolejnym z cyklu publikacji GUS na temat stanu kapitału ludzkiego w Polsce. Wprowadzone w stosunku do ubiegłorocznej edycji zmiany dotyczą przede wszystkim szerszego ujęcia wskaźników z zakresu edukacji – m.in. poprzez uwzględnienie badania Kształcenie dorosłych.

Publikację przygotował zespół pracowników Ośrodka Statystyki Edukacji i Kapitału Ludzkiego Urzędu Statystycznego w Gdańsku. Prace metodologiczne prowadzone były przy współdziałaniu Zespołu ds. Badań Kapitału Ludzkiego powołanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego oraz właściwych dla poszczególnych obszarów tematycznych Departamentów GUS, przede wszystkim Departamentu Badań Społecznych i Warunków Życia. Metodologia badania została zaopiniowana przez Komisję Metodologiczną GUS oraz Radę Statystyki. Wszelkie uwagi i sugestie mogące pomóc w przygotowaniu kolejnych publikacji zaspokajających potrzeby szerokiego grona odbiorców indywidualnych, przedsiębiorców i organów administracji rządowej oraz samorządowej będą mile widziane.

¹ OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

² The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital, OECD 2001, dostępne: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>.

Prosimy je kierować na adres sekretariatu Urzędu Statystycznego w Gdańsku, tj. SekretariatUSGDK@stat.gov.pl.

Wyrażam nadzieję, że prezentowane w publikacji dane umożliwią ocenę stanu kapitału ludzkiego w Polsce różnym grupom odbiorców, w zależności od potrzeb informacyjnych – obszaru oddziaływania kapitału ludzkiego.

Jerzy Auksztol

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Gdańsku

PREFACE

The key role of the human capital in economic and social development of nations cannot be overestimated in any case. It was accepted that human capital involves in individual employees earnings, effectiveness and efficiency of entrepreneurs as well as the worth of added value generated by national economy. The awareness of that phenomenon makes international organizations and representatives of particular countries to search for reliable methods of human capital measures, that allow formulating development projects for individuals, organizations and country.

In this publication the definition is used based on the OECD³, which is as follow: Human capital is the knowledge, skills, competencies and attributes embodied in individuals that facilitate the creation of personal, social and economic well-being⁴.

The basic assumption of the elaboration Human capital in Poland is the necessity of providing partial indicators that allow making independent researches and analyses on the local, regional and country levels in the following research areas: demography, health, education, labour market, culture, science, technology and innovation as well as economic and social determinants of human capital development. The data gathered from the public statistics repositories and non-statistical sources was calculated in this study by unified dimensions. The requirements of users formulated on discussion forum of the Central Statistical Office caused that the scope of the data presented in this publication was significantly extended. Because of that reason, the decision was made to supplement this elaboration by the set of the data in electronic format, which allows accessing the indicators on human capital by required dimensions.

This elaboration is the next of the series of CSO publications on human capital in Poland. Comparing to previous edition, changes mostly concentrate on including new indicators, e.g., from Adult Education Survey in education research area.

This publication was prepared by the group of analysts working in the Centre of Education and Human Capital Statistics of Statistical Office in Gdańsk. Methodology work was made in cooperation with Working Group for the Human Capital Study, which was established by the President of the Central Statistical Office, and CSO Departments specialized in particular areas of the human capital study, especially Department of Social Surveys and Living Conditions. Methodology of this study was evaluated by the CSO Methodological Commission and the Statistical Council. Any comments and suggestions that could help to prepare further editions of the publication will be kindly perceived, especially those that fulfil all of users' expectations and requirements, including individuals, entrepreneurs, government and self-government institutions.

---

³ OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development.

⁴ The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital, OECD 2001: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>.

Please send them to the e-mail address of the Statistical Office in Gdańsk, i.e. SekretariatUSGDK@stat.gov.pl.

I hope that the data presented in publication will allow different group of readers to assess the current state of the human capital in Poland, based on their information requirements represented by different research area.

Jerzy Auksztol

*Director
of the Statistical Office in Gdańsk*

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA.....	3
SPIS TABLIC.....	8
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	12
WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW I AKRONIMÓW	12
1. KONCEPCJA BADANIA KAPITAŁU LUDZKIEGO	14
2. UWAGI METODYCZNE	19
3. KOMENTARZ ANALITYCZNY	31
4. TABLICE	106
5. SŁOWNIK POJĘĆ	232
6. ŹRÓDŁA DANYCH.....	264

CONTENTS

	Page
<i>PREFACE</i>	5
<i>LIST OF TABLES</i>	10
<i>SYMBOLS</i>	12
<i>ABBREVIATIONS AND ACRONYMS</i>	12
<i>1. THE CONCEPT OF THE HUMAN CAPITAL STUDY</i>	16
<i>2. METHODOLOGICAL NOTES</i>	25
<i>3. ANALYTICAL COMMENT</i>	80
<i>4. TABLES</i>	106
<i>5. GLOSSARY</i>	248
<i>6. DATA SOURCES</i>	266

SPIS TABLIC

	Tabl.	Str.
Demografia		
Ludność na wsi i w miastach według województw	1	106
Ludność według grup wieku	2	107
Ruch naturalny ludności według województw	3	108
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według województwa poprzedniego i obecnego miejsca zamieszkania.....	4	110
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według kontynentów	5	116
Zdrowie		
Przeciętne dalsze trwanie życia	6	118
Osoby w wieku 16 lat i więcej według samooceny stanu zdrowia	7	120
Osoby w wieku 16 lat i więcej według występowania ograniczonej codziennej aktywności	8	122
Osoby w wieku 16 lat i więcej według występowania długotrwałych problemów zdrowotnych	9	124
Zachorowania na nowotwory złośliwe według rozpoznania	10	124
Osoby zarejestrowane w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych od alkoholu i innych substancji według województw	11	126
Zgony według przyczyn i województw	12	129
Edukacja		
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym według województw	13	132
Struktura uczniów szkół ponadgimnazjalnych według województw i typów szkół.....	14	133
Uczniowie przypadający na 1 nauczyciela w szkolnictwie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym według województw	15	135
Nauczanie języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży według województw i liczby języków.....	16	135
Wyniki egzaminów gimnazjalnych według województw w latach 2009-2011	17	137
Wyniki egzaminów gimnazjalnych według województw w latach 2012-2014	18	138
Zdawalność egzaminu maturalnego według województw	19	140
Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe oraz egzaminów dyplomowych według województw i płci.....	20	141
Wskaźniki skolaryzacji netto dla szkolnictwa wyższego według województw i płci.....	21	142
Absolwenci szkół wyższych według województw i grup kierunków studiów.....	22	143
Stopnie naukowe doktora nadane w szkołach wyższych na 100 tys. ludności według województw i płci	23	146
Słuchacze studiów podyplomowych na 10 tys. ludności według województw i płci	24	147
Osoby dorosłe (w wieku 25-64 lata) uczestniczące w kształceniu i szkoleniu według województw.....	25	147
Rynek pracy		
Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 15 lat i więcej według płci i województw	26	148
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata według płci i województw	27	149
Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata według województw	28	150
Wolne miejsca pracy według zawodów	29	151
Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy według regionów i województw	30	152
Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników według płci, poziomu wykształcenia i województw.....	31	153
Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i województw	32	161
Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania i województw	33	167
Kultura		
Uczestnicy wybranych imprez organizowanych w wybranych instytucjach kultury według województw	34	168
Absolwenci wybranych kursów organizowanych w instytucjach kultury według województw	35	170

	Tabl.	Str.
Indywidualni czytelnicy bibliotek według rodzaju oraz wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz według województw	36	171
Czytelnicy bibliotek publicznych oraz wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika według województw	37	173
Nauka, technologia i innowacje		
Zatrudnieni w B+R według poziomu wykształcenia i województw	38	174
Ochrona własności intelektualnej według województw	39	178
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu, wieku i płci	40	180
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu, wykształcenia i płci	41	183
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu i klasy miejscowości zamieszkania	42	185
Korzystający z Internetu w wieku 16-74 lata w sprawach prywatnych według celu i statusu zawodowego	43	187
Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego		
Wydatki budżetu państwa według działów	44	191
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie oraz ochronę zdrowia według województw	45	191
Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według województw	46	193
Koszty jednostkowe kształcenia	47	193
Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego		
Wykształcenie rodziców, gdy respondent miał 14 lat według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia, statusu społeczno-zawodowego i osiąganego dochodu	48	194
Dzieci podlegające obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego według województw	49	196
Uczniowie szkół podstawowych dowożeni do placówek według klas, odległości miejsca zamieszkania od szkoły i województw	50	199
Uczniowie korzystający z zajęć w szkołach podstawowych według województw	51	201
Uczniowie gimnazjów dowożeni do placówek według klas, odległości miejsca zamieszkania	52	203
Uczniowie korzystający z zajęć w gimnazjach według województw	53	205
Zarejestrowani bezrobotni do 25 roku życia według województw, płci i poziomu wykształcenia	54	207
Zarejestrowani bezrobotni według wieku i czasu pozostawania bez pracy	55	217
Zarejestrowani bezrobotni według poziomu wykształcenia i czasu pozostawania bez pracy	56	221
Czynniki wymieniane jako najważniejsze w pracy zawodowej według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	57	225
Osoby, które angażowały się w działania na rzecz społeczności lokalnej (gminy, osiedla, miejscowości, w najbliższym sąsiedztwie) według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	58	227
Osoby, które deklarowały zaufanie do instytucji finansowych według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	59	228
Osoby, które deklarowały w zaufanie do instytucji państwowych według płci, wieku, miejsca zamieszkania, województw, poziomu wykształcenia i statusu zawodowo-społecznego	60	230

LIST OF TABLES

	<i>Table</i>	<i>Page</i>
Demography		
<i>Rural and urban population by voivodship .....</i>	1	106
<i>Population by age group .....</i>	2	107
<i>Vital statistics by voivodship .....</i>	3	108
<i>Internal migration of population for permanent residence by previous and present voivodship of residence ...</i>	4	110
<i>International migration of population for permanent residence by continent .....</i>	5	116
Health		
<i>Life expectancy .....</i>	6	118
<i>Persons aged 16 and more by self-rated of health condition .....</i>	7	120
<i>Persons aged 16 and more by limitation of daily activity .....</i>	8	122
<i>Persons aged 16 and more by suffering from long-standing health problems .....</i>	9	124
<i>Incidence of malignant neoplasms by site .....</i>	10	124
<i>Persons registered in out-patient clinics for patients with mental disorders, addicted to alcohol and drugs by voivodship .....</i>	11	126
<i>Deaths by causes and voivodship .....</i>	12	129
Education		
<i>Percentage of children aged 3-5 covered by pre-primary education by voivodship .....</i>	13	132
<i>Structure of students of upper secondary school by type of school and voivodship .....</i>	14	133
<i>Students per 1 teacher in primary, lower secondary and upper secondary education by voivodship .....</i>	15	135
<i>Teaching foreign languages in schools for children and youth by voivodship and number of languages .....</i>	16	135
<i>Results of lower secondary school (gymnasium) examinations by voivodship in 2009-2011 .....</i>	17	137
<i>Results of lower secondary school (gymnasium) examinations by voivodship in 2012-2014 .....</i>	18	138
<i>Pass rates of secondary school matriculation (matura) examination by voivodship .....</i>	19	140
<i>Pass rates of professional competence examinations and diploma examinations by voivodship and sex .....</i>	20	141
<i>Net enrolment rates for higher education by voivodship and sex .....</i>	21	142
<i>Graduates of higher education institutions by voivodship and group of fields of education .....</i>	22	143
<i>Scientific degrees of doctor awarded in higher education institutions per 100 thous. population by voivodship and sex .....</i>	23	146
<i>Students of postgraduate studies per 10 thous. population by voivodship and sex .....</i>	24	147
<i>Lifelong learning (of persons aged 25-64) by voivodship .....</i>	25	147
Labour market		
<i>Activity rate of persons aged 15 and more by sex and voivodship .....</i>	26	148
<i>Employment rate of persons aged 20-64 by sex and voivodship .....</i>	27	149
<i>Employment rate of disabled persons aged 16-64 by voivodship .....</i>	28	150
<i>Employees absence rate by ownership sectors and voivodship .....</i>	29	151
<i>Job vacancy rate by particular regions and voivodship .....</i>	30	152
<i>Average gross earnings paid employment by sex, level of education and voivodship .....</i>	31	153
<i>Registered unemployed persons by level of education, sex and voivodship .....</i>	32	161
<i>Persons economically inactive by place of residence and voivodship .....</i>	33	167
Culture		
<i>Selected events and participants of events in selected cultural institutions by voivodship .....</i>	34	168
<i>Selected courses and graduates of courses in cultural institutions by voivodship .....</i>	35	170
<i>Borrowers and collection lendings in libraries by type and voivodship .....</i>	36	171

	Table	Page
<i>Borrowers and collection lendings per borrower in public libraries by voivodship</i>	37	173
Science, technology and innovation		
<i>Employment in R&D activity by educational level and voivodship</i>	38	174
<i>Protection of intellectual property by voivodship</i>	39	178
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use, age and sex</i>	40	180
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use, educational level and sex</i>	41	183
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use and class of locality</i>	42	185
<i>Users of the internet aged 16-74 by purposes of use and professional status</i>	43	187
Economic determinants of human capital development		
<i>State budget expenditure by division</i>	44	191
<i>Local self-government entities budgets expenditure on education and health care by voivodship</i>	45	191
<i>Internal expenditures on R&D activity by voivodship</i>	46	193
<i>Individual education costs</i>	47	193
Social determinants of human capital development		
<i>Parents' level of education in time when respondent was 14 years old by sex, age, place of residence, voivodship, level of education, social and vocational status and income</i>	48	194
<i>Children obliged to fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation by voivodship</i>	49	196
<i>Commuting pupils of primary schools by grade, distance to school and voivodship</i>	50	199
<i>Pupils attending additional classes in primary schools by voivodship</i>	51	201
<i>Commuting pupils of lower secondary schools by grade, distance to school and voivodship</i>	52	203
<i>Pupils attending additional classes in lower secondary schools by voivodship</i>	53	205
<i>Registered unemployed persons up to 25 years by voivodship, sex and level of education</i>	54	207
<i>Registered unemployed persons by age and duration of unemployment</i>	55	217
<i>Registered unemployed persons by level of education and duration of unemployment</i>	56	221
<i>The most important factors at work by sex, age, place of residence, voivodship and social and vocational status</i>	57	225
<i>Persons who were engaged in activities for local communities (gmina, towns, settlements) by sex, age, place of residence, voivodship and social and vocational status</i>	58	227
<i>Persons who declared trust to the financial institutions by sex, age, place of residence, voivodship and social and vocational status</i>	59	228
<i>Persons who declared trust to the public institutions by sex, age, place of residence, voivodship and social and vocational status</i>	60	230

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH**SYMBOLS**

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(•)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	#	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” “Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(,)	– used in figures represents the decimal point.

WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW I AKRONIMÓW**ABBREVIATIONS AND ACRONYMS**

BAEL	= Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
LFS	<i>Labour Force Survey</i>
B+R	= Badania i rozwój
R&D	<i>Research and Development</i>
cd.	= ciąg dalszy
cont.	<i>continue</i>
dok.	= dokończenie
cont.	<i>continue</i>
Dz. U.	= Dziennik Ustaw <i>Journal of Laws</i>
EPO	= Europejski Urząd Patentowy <i>European Patent Office</i>
Eurostat	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
EU-SILC	= Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności <i>The European Union Statistics on Income and Living Conditions</i>
GUS	= Główny Urząd Statystyczny
CSO	<i>Central Statistical Office</i>
ISCED	= Międzynarodowa Standardowa Klasyfikacja Kształcenia <i>International Standard Classification of Education</i>
itd., itp.	= i tak dalej, i tym/temu podobne
etc.	<i>et cetera = and so on</i>
KD	= Kształcenie dorosłych
AES	<i>Adult Education Survey</i>
km	= kilometr <i>kilometre</i>
KRUS	= Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego <i>Agricultural Social Insurance Fund</i>
KZiS	= Klasyfikacja Zawodów i Specjalności <i>The classification of occupations and specializations</i>
MEN	= Ministerstwo Edukacji Narodowej <i>Ministry of National Education</i>

m.in.	= między innymi
M. st.	= miasto stołeczne <i>capital city</i>
mln	= milion
mil.	<i>million</i>
MPiPS	= Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej <i>Ministry of Labour and Social Policy</i>
NEET	= wskaźnik opisujący osoby, które nie pracują, nie uczą się ani w żaden inny sposób nie uczestniczą w edukacji <i>Not in Employment, Education or Training</i>
NFZ	= Narodowy Fundusz Zdrowia <i>National Health Fund</i>
np.	= na przykład
e.g.	<i>exempli gratia = for example</i>
nr (Nr)	= Numer
No.	<i>Number</i>
OECD	= Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
PIAAC	= Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych <i>The Programme for the International Assessment of Adult Competencies</i>
PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
NACE	<i>The statistical classification of economic activities in the European Community</i>
Ph.D.	= Doctor of Philosophy (doctoral degree)
PISA	= Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów <i>Programme for International Student Assessment</i>
PKB	= Produkt Krajowy Brutto
GDP	<i>Gross Domestic Product</i>
p.proc.	= punkt procentowy <i>percentage point</i>
r.	= rok <i>year</i>
RP	= Rzeczpospolita Polska <i>The Republic of Poland</i>
SIO	= System Informacji Oświatowej <i>Education Information System</i>
tj.	= to jest
i.e.	<i>id est = that is</i>
tabl. (Tabl.)	= tablica <i>table</i>
tys.	= tysiąc
thous.	<i>thousand</i>
UE	= Unia Europejska
EU	<i>European Union</i>
UK	= <i>The United Kingdom (of Great Britain and Northern Ireland)</i>
vol.	= <i>volume</i>
vs.	= <i>versus</i>
z późn. zm.	= z późniejszymi zmianami
zł	= złoty
zł	<i>zloty</i>
ZUS	= Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>

1. KONCEPCJA BADANIA KAPITAŁU LUDZKIEGO

Cel realizacji badania

Celem niniejszego badania jest zidentyfikowanie aktualnego stanu kapitału ludzkiego w Polsce. Badanie to zostało przeprowadzone poprzez analizowanie wskaźników opisujących kapitał ludzki lub mających wpływ na jego rozwój. Wskaźniki te, ze względu na ich charakter, można podzielić na trzy grupy:

- 1) dotyczącą jakości,
- 2) kosztową,
- 3) dochodową.

Do pierwszej grupy wskaźników należy zaliczyć cały szereg mierników opisujących ludność Polski, powiązanych ze zmiennymi edukacyjnymi, jak również dotyczącymi zdrowia czy rynku pracy. Druga grupa wskaźników została opracowana w rozdziale dotyczącym ekonomicznych uwarunkowań rozwoju kapitału ludzkiego, gdzie zaprezentowano między innymi koszty państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, związane z utrzymywaniem szeroko rozumianego kapitału ludzkiego. Ostatnia grupa wskaźników – dochodowa, dotyczy wielkości wynagrodzeń uzyskiwanych w związku z rodzajem posiadanego wykształcenia.

Dzięki tej analizie możliwe stało się przygotowanie zestawienia licznych wskaźników, dotychczas prezentowanych w niezależnych publikacjach oraz zupełnie nowych, powstałych tylko na potrzeby tego badania. Pozyskane dane umożliwiły nie tylko określenie stanu obecnego, ale również pozwalają na stawianie diagnozy i określanie form poprawy jakości kapitału ludzkiego, rozumianego jako wykształcone społeczeństwo, cieszące się dobrym stanem zdrowia oraz dopasowane do potrzeb rynku pracy.

O przydatności danych świadczy fakt, że już w połowie ubiegłego wieku uważano, iż prowadzenie analiz wzrostu gospodarczego bez określania oddziaływania kapitału ludzkiego na ten wzrost, jest znaczącym uproszczeniem⁵. Publikowane obecnie, współczesne artykuły naukowe z tej dziedziny potwierdzają tę tezę⁶.

Zakres podmiotowy

Badaniem zostały objęte osoby zamieszkujące Polskę, posiadające polskie obywatelstwo. Głównym źródłem danych są badania GUS, w szczególności dotyczące szkolnictwa wyższego, zdrowia oraz zasobów ludzkich na rynku pracy. Dane pochodzą również ze źródeł administracyjnych. Tablice wynikowe zawierające opisywane wskaźniki zostały w większości zaprezentowane w podziale na województwa oraz w ujęciu ogólnopolskim.

---

⁵ Por. Schultz T.W. (1961), Investment in Human Capital, The American Economic Review, vol. 51, 1961, No. 1.

⁶ Por.: (1) Baron A., Armstrong M., Zarządzanie kapitałem ludzkim. Uzyskiwanie wartości dodanej dzięki ludziom, Wolters Kluwer Polska, 2012; (2) Florczak W., Miary kapitału ludzkiego w badaniach ekonomicznych i społecznych, „Wiadomości Statystyczne”, 2006, nr 12; (3) Uramek K., Taksonomiczne wskaźniki kapitału ludzkiego w niektórych krajach OECD, Wiadomości Statystyczne, Nr 2, 2006; (4) Sztadynger J.J., Próby ekonometrycznego określenia wpływu kapitału społecznego na wzrost gospodarczy, „Gospodarka Narodowa” 2003, nr 11-12 (17-18).

Zakres przedmiotowy

Definicja używana na potrzeby niniejszej publikacji oraz dalszych badań uzyskuje następujące brzmienie:

Kapitał ludzki to wiedza, umiejętności, zdolności oraz inne właściwe jednostce atrybuty ułatwiające tworzenie osobistego, społecznego oraz ekonomicznego dobrostanu⁷.

W celu ułatwienia zrozumienia istoty wskaźników kapitału ludzkiego, dokonano ich podziału na 8 grup tematycznych, które opisują wybrane aspekty kapitału ludzkiego. W tych grupach zamieszczono łącznie 26 podgrup wskaźników, które prezentują dane tematycznie właściwe poszczególnym grupom. Wyszczególnienie grup oraz podgrup znajduje się w poniższym zestawieniu.

Grupa	Podgrupa
Demografia	Ludność
	Ruch naturalny
	Migracje
Zdrowie	Stan zdrowia
	Przeciętne trwanie życia i umieralność
Edukacja	Wychowanie przedszkolne
	Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne
	Kompetencje uczniów
	Szkolnictwo wyższe
	Poziom wykształcenia społeczeństwa
	Kształcenie osób dorosłych
	Kompetencje osób dorosłych
	Znajomość języków obcych wśród osób dorosłych
Rynek pracy	Aktywność zawodowa
	Wynagrodzenia
	Niedopasowanie na rynku pracy
Kultura	Czytelność
	Działalność oświatowa w instytucjach kultury
	Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych
Nauka, technologia i innowacje	Korzystanie z nowych technologii
	Zatrudnieni w działalności B+R
	Ochrona własności intelektualnej

⁷ The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital, OECD 2001: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>

Grupa	Podgrupa
Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego	Wydatki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego Koszty kształcenia
Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego	Dostępność edukacji i pracy Wpływ warunków pracy na jakość życia Spójność społeczna

Tak zdefiniowany kapitał ludzki może być rozpatrywany w trzech etapach cyklu życia: tworzenie, utrzymywanie oraz wykorzystanie. Tworzenie kapitału ludzkiego jest najczęściej badane poprzez analizę wskaźników takich jak: zdolności reprodukcyjne społeczeństwa, dostęp do opieki zdrowotnej, wychowanie przedszkolne i edukację formalną. Utrzymywanie związane jest przede wszystkim z zapewnieniem dostępu do opieki zdrowotnej, kształcenia ustawicznego czy dóbr kultury. Wykorzystywanie kapitału ludzkiego jest rozpatrywane najczęściej poprzez aktywność ekonomiczną, zatrudnienie, zgłaszane patenty czy wzory użytkowe.

1. THE CONCEPT OF THE HUMAN CAPITAL STUDY

The goal of the study

The goal of this study is to identify current situation of the human capital in Poland. This study was conducted by analysing indicators that describe human capital or have influence on its development. Those indicators can be divided into three groups:

- 1) concerning quality,*
- 2) cost,*
- 3) income.*

The first group includes all indicators on human capital in Polish society, connected with educational variables as well as concerning health and labour market issues. The second group of indicators was presented in the chapter regarding economic determinants of human capital development, including state budget and local self-government entities expenditures on maintaining the human capital. The last group of indicators – income, concerns salaries by educational level.

During analysing the data, the set of numerous indicators was prepared, both including indicators presented in different CSO publications and the new ones developed just for this study. The data gathered in this study made a possibility to assess current value of the human capital in Poland as well as to make a basis for further diagnosis concerning the way of the human capital improvement, regarding the well-educated society with good health, matching to labour market needs.

Usefulness of the human capital data was appreciated in the middle of the last century, when influence of the human capital development on economic growth was

considered as very important matter⁸. Papers published nowadays were confirmed that thesis⁹.

Subjective scope

The study concerns inhabitants of Poland that are Polish citizens. The main sources of the data are CSO reports and surveys, particularly concerning higher education, health and human resources on labour market. The data is also gathered from administrative sources. Tables, that include numerous indicators and measures, were mostly presented by voivodship.

Objective scope

The definition of the human capital used in this publication is as following:

Human capital is the knowledge, skills, competencies and attributes embodied in individuals that facilitate the creation of personal, social and economic well-being¹⁰.

To better understand the key issues of the human capital, the set of indicators was divided into 8 subject-oriented groups, describing selected aspects of the human capital. These groups were also divided into 26 subgroups including indicators connected with the topic from appropriate group. The groups and subgroups were listed in the set below.

Group	Subgroup
Demography	Population
	Vital statistics
	Migrations
Health	Health status
	Life expectancy and mortality

⁸ Compare: Schultz T.W. (1961), *Investment in Human Capital*, *The American Economic Review*, vol. 51, 1961, No. 1.

⁹ Compare: (1) Baron A., Armstrong M., *Human Capital Management: Achieving Added Value Through People*, Kogan Page Limited, 2007; (2) Florczak W., *Miary kapitału ludzkiego w badaniach ekonomicznych i społecznych*, *Wiadomości Statystyczne*, 2006, nr 12; (3) Uramek K., *Taksonomiczne wskaźniki kapitału ludzkiego w niektórych krajach OECD*, *Wiadomości Statystyczne*, nr 2, 2006; (4) Sztudynger J.J., *Próby ekonometrycznego określenia wpływu kapitału społecznego na wzrost gospodarczy*, *Gospodarka Narodowa* 2003, nr 11-12 (17-18).

¹⁰ *The Well-being of Nations. The Role of Human and Social Capital*, OECD 2001: <http://www.oecd.org/dataoecd/36/40/33703702.pdf>.

Group	Subgroup
Education	<i>Pre-primary education</i>
	<i>Primary, lower secondary and upper secondary education</i>
	<i>Student competencies</i>
	<i>Tertiary education</i>
	<i>Educational attainment</i>
	<i>Lifelong learning</i>
	<i>Adult Competencies</i>
	<i>Language skills of adult population</i>
Labour market	<i>Economic activity</i>
	<i>Wages and salaries</i>
	<i>Mismatch in the labour market</i>
Culture	<i>Readership</i>
	<i>Educational activities in cultural institutions</i>
	<i>Participation in cultural events</i>
Science, technology and innovation	<i>The use of new technologies</i>
	<i>Employed in R&D</i>
	<i>Protection of intellectual property</i>
Economic determinants of human capital development	<i>The expenditure of the state budget and local government units</i>
	<i>Cost of education</i>
Social determinants of human capital development	<i>Availability of education and work</i>
	<i>The influence of working conditions on quality of life</i>
	<i>Social cohesion</i>

The human capital defined in that way can be regarded in three lifecycle phases: creating, maintaining and using. Creating of the human capital is mostly analysed by studying the indicators which mostly include female fertility, access to health care, pre-primary and formal education. Maintaining is mostly connected with access to health care, lifelong learning and different forms of cultural activities. The use of human capital is the phase in lifecycle that is connected with economic activity, employment or any intellectual properties reporting.

2. UWAGI METODYCZNE

Demografia

1. Dane o liczbie ludności zostały opracowane metodą bilansową, według następującego schematu:

$$L_k = L_p + U - Z + ZS - WS + ZC - WC + (-) ZA;$$

L_p – stan ludności na początek okresu (roku, kwartału);

U – urodzenia żywe;

Z – zgony;

ZS – zameldowania na pobyt stały (z innych jednostek podziału terytorialnego i z zagranicy);

WS – wymeldowania z pobytu stałego (do innych jednostek podziału administracyjnego i za granicę);

ZC – zameldowania na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (z innych jednostek podziału administracyjnego);

WC – wymeldowania z pobytu czasowego ponad 3 miesiące (do innych jednostek podziału administracyjnego);

ZA – przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych;

L_k – stan ludności na końcu okresu (roku, kwartału).

Podstawą (bazą wyjściową) bilansu są wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 marca 2011 r. zgodnie z publikacją „Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2014 r. Stan w dniu 31 XII.” Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2015.

2. Dane o liczbie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym opracowano według faktycznego miejsca zamieszkania, to znaczy – ujęto ludność zameldowaną na pobyt staływ danej jednostce podziału terytorialnego (gminie) i faktycznie tam mieszkającą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 3 miesiące).
3. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego.
Dane o ruchu naturalnym ludności opracowano w podziale terytorialnym: urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka; zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.
Źródłem danych o urodzeniu jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument podstawowy Ministerstwa Zdrowia „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”.
Źródłem danych o zgonie jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta statystyczna do karty zgonu”.
4. Informacje o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały podano na podstawie pełnej ewidencji osób migrujących. Źródłem informacji jest dokumentacja meldunkowa prowadzona w ewidencjach gmin. Prezentowane dane o migracjach długookresowych pochodzą ze źródeł administracyjnych (zbioru PESEL) – dotyczą zatem wyłącznie migracji zarejestrowanych.

Zdrowie

1. Dane z zakresu ochrony zdrowia opracowano na podstawie wyników badań statystycznych GUS, danych Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sprawiedliwości, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, danych Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Instytutu Onkologii, Instytutu Medycyny Pracy oraz Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego. Po raz pierwszy – jeśli nie zaznaczono inaczej – zaprezentowano dane dotyczące ochrony zdrowia łącznie z danymi resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. W związku z tym prezentowane dane o pracownikach medycznych, o ambulatoryjnej oraz stacjonarnej opiece zdrowotnej (w zakresie szpitali ogólnych) zostały zmienione w stosunku do opublikowanych wcześniej edycji.
2. Podstawy prawne w systemie opieki zdrowotnej stanowią:
  - ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej;
  - ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039);
  - ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (jednolity tekst, Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późn. zm.);
  - Ustawy z dn. dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. 2004 Nr 125, poz. 1317, z późn. zm.).
3. Dane dotyczące samooceny stanu zdrowia zaprezentowano na podstawie wyników Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia Ludności (EU-SILC), przeprowadzonego przez GUS w latach 2008-2012 na losowej próbie ludności.
4. Dane na temat liczby pracowników medycznych dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem (łącznie z osobami odbywającymi staż) w sektorze opieki zdrowotnej, bez względu na formę zatrudnienia (samozatrudnienie, umowa o pracę, umowa cywilnoprawna). Każdy pracownik jest liczony tylko raz, w głównym miejscu pracy, określonym na podstawie oświadczenia pracującego.
5. Dane o osobach posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego podano na podstawie rejestrów: lekarskich, farmaceutów, pielęgniarek i położnych.
6. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny.
7. Dane o poradach udzielonych przez lekarzy i lekarzy dentystów w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.
8. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie. Dane o leczonych w szpitalach ogólnych podano bez międzyoddziałowego ruchu chorych. W zakresie danych resortu obrony narodowej w latach 2010 i 2011 łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.

9. Dane o zachorowaniach dotyczą przypadków nowozarejestrowanych i zostały podane według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od dnia 1 stycznia 1997 r.

Edukacja

1. Wszystkie informacje na temat wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego zaprezentowano według stanu organizacyjnego ustroju szkolnego regulowanego przez przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz zasad wdrażania nowego systemu edukacji, które reguluje ustawa z dnia 8 stycznia 1999 roku – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. 1999 Nr 12, poz. 96, z późn. zm.). Od roku szkolnego 2009/2010 dzieci sześciolatnie na podstawie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. 2009 Nr 56, poz. 458), uzyskały możliwość rozpoczęcia edukacji w szkole podstawowej za zgodą rodziców i dyrektora szkoły. Ponadto roku szkolnym 2014/2015 do pierwszej klasy szkoły podstawowej obowiązkowo poszły dzieci w tym wieku, urodzone w pierwszej połowie roku 2008. Dlatego ich liczba w placówkach wychowania przedszkolnego systematycznie malała. Większość danych pochodzi z Systemu Informacji Oświatowej funkcjonującego na mocy ustawy z dn. 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 139, poz. 814 z późn. zm.). Informacje na temat wyników sprawdzianu szóstoklasistów oraz egzaminu gimnazjalnego uzyskano z raportów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, na temat badania PISA (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów) z raportów Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, natomiast badania PIAAC (Międzynarodowe Badanie Kompetencji Osób Dorosłych) z raportów Instytutu Badań Edukacyjnych. Dane o nauczycielach służące do obliczenia wskaźnika stosunku liczby uczniów do liczby nauczycieli dotyczą liczby etatów nauczycieli realizujących obowiązkowe zajęcia edukacyjne w przeliczeniu na pełne etaty. Pominięto nauczycieli zatrudnionych, ale z różnych przyczyn nie realizujących obowiązków oraz nauczycieli pełniących wyłącznie obowiązki niezwiązane z realizacją obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Informacje dotyczące uczelni wyższych uwzględniają zasady ich działania wynikające z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Prezentowane oraz wykorzystane do obliczenia wskaźników dane na temat studentów i absolwentów uczelni wyższych oraz studiów doktoranckich nie obejmują cudzoziemców, natomiast wśród słuchaczy studiów podyplomowych nie uwzględniono również uczestników zajęć w szkołach resortu obrony oraz resortu spraw wewnętrznych. Studentów wykazano tyle razy, na ilu kierunkach studiowali według stanu w dniu 30 listopada. Jeżeli absolwent w danym roku akademickim ukończył dwa i więcej kierunków studiów, to również został wykazany wielokrotnie. Dane obejmują także informacje na temat jednostek organizacyjnych uczelni mieszczących się poza granicami kraju. Wykazano je dla poszczególnych województw, na terenie których mieściła się ich jednostka macierzysta.

Informacje uzyskane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wykorzystane do obliczenia wskaźnika liczby nadanych stopni doktorskich na 100 tys. mieszkańców, nie są danymi ostatecznymi.

Rynek pracy

1. Dane dotyczące aktywności ekonomicznej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczna badana była w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte zostały osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy (od III kwartału 2012 r. powyżej 12 miesięcy), jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Zbiorowość osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej na podstawie kryterium prawnego. Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. Wyniki BAEL z lat 2010-2014 prezentowane w komentarzu analitycznym zostały uogólnione przy wykorzystaniu bilansów ludności opracowanych na podstawie Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011, co uniemożliwia w pełni ich porównanie z wynikami badań poprzedzających 2010 r.
2. Analizę niewykorzystanych potencjalnych zasobów pracy przeprowadzono na podstawie BAEL w oparciu o trzy dodatkowe zbiorowości (niepełnozatrudnionych, biernych zawodowo poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia oraz biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia), które zostały wyodrębnione w ramach prac powołanej przez Eurostat Grupy Roboczej ds. rynku pracy LAMAS.
3. Informacje o bezrobociu rejestrowanym opracowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (formularze MPiPS) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy.
4. Dane na temat popytu na pracę pochodzą z badania GUS na formularzu o symbolu Z-05. Badanie to jest prowadzone metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 lub więcej osób.
5. Prezentowane dane o czasie pracy opracowano na podstawie sprawozdania na formularzu posiadającym symbol Z-06. Sporządzają je podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób oraz jednostki sfery budżetowej niezależnie od liczby zatrudnionych, bez zatrudnionych w rolnictwie indywidualnym, w organizacjach społecznych, politycznych, związkach zawodowych oraz bez zatrudnionych w działalności w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.
6. Informacje o zróżnicowaniu wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w zależności od poziomu wykształcenia pochodzą z badania na formularzu o symbolu Z-12. Jest ono realizowane przez GUS z częstotliwością dwuletnią, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane

dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, którzy przepracowali cały miesiąc październik.

Kultura

1. Badania z zakresu kultury realizowane przez GUS prowadzone są metodą pełną.
2. Informacje dotyczące bibliotek gromadzone są od 2011 r. co roku przy pomocy jednego, wspólnego formularza o symbolu K-03.

Nauka, technologia i innowacje

1. Badanie z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych w gospodarstwach domowych prowadzone jest raz do roku metodą reprezentacyjną. W niniejszym dziale na podstawie tego badania podano informacje dotyczące dostępu do Internetu w gospodarstwach domowych, celów korzystania z Internetu w celach prywatnych oraz czynności wykonywanych przez użytkowników za pomocą Internetu.
2. W związku z postępowaniem wykorzystania ICT zmienił się sposób zaliczania różnych czynności do umiejętności podstawowych (niskich), średnio-zaawansowanych i zaawansowanych.

Do 2010 roku do umiejętności podstawowych zaklasyfikowano: używanie wyszukiwarki internetowej; wysyłanie e-maila z załącznikami; branie udziału w czatach, grupach dyskusyjnych.

Do umiejętności średniozaawansowanych zaklasyfikowano: telefonowanie za pomocą Internetu, używanie programów do wymiany plików filmowych, muzycznych itp.,

- poszukiwanie, pobieranie i instalowanie oprogramowania,
- niedopuszczenie do komputera wirusów i programów szpiegujących.

Do umiejętności zaawansowanych zaklasyfikowano: tworzenie strony internetowej

W 2011 r. do osób o niskich umiejętnościach komputerowych zaliczano osoby, które wykonywały co najmniej dwie czynności spośród wymienionych poniżej:

- używanie wyszukiwarki internetowej,
- wysyłanie e-maila z załącznikami,
- branie udziału w czatach, grupach dyskusyjnych,
- telefonowanie za pomocą Internetu,
- używanie programów do wymiany plików filmowych, muzycznych itp.,
- tworzenie strony internetowej.

Do osób o średniozaawansowanych umiejętnościach internetowych zaliczano osoby, które wykonywały trzy lub cztery czynności spośród wymienionych powyżej. Do osób o zaawansowanych umiejętnościach internetowych zaliczano osoby, które wykonywały pięć lub sześć czynności spośród wymienionych powyżej.

Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

1. W wydatkach budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupowania danych w podziale na działy dokonuje się zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych obowiązującą na mocy rozporządzeń Ministra Finansów.
2. Tablica dotycząca dostępu do pomocy materialnej dla studentów i doktorantów nie obejmuje 2007 r. Wynika to z tego, że do tego roku gromadzone dane dotyczyły jedynie studentów szkół wyższych, nie uwzględniając doktorantów (sprawozdanie S-11).

Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

1. Dane przedstawione w tym dziale dotyczą w większości szeregu czasowego 2008-2012. Informacje z badania Diagnoza społeczna ze względu na dwuletni cykl gromadzenia danych ukazane są za lata 2009 i 2011 (tabl. 64 oraz 73-74 i 76-77 dotyczą lat 2009-2011, tabl. 71 – 2007-2011, tabl. 72 prezentuje dane za lata 2005-2009 oraz 2007-2011). Tabl. 75, dotycząca udziału w wybranych rodzajach działalności społecznej na podstawie badania Kształcenie dorosłych, prezentuje wyniki dla roku 2011.
2. Dane w tabl. 65-67, dotyczące liczby dzieci podlegających obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego oraz liczby uczniów szkół podstawowych dowożonych do placówek oraz korzystających z dodatkowych zajęć (dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i socjoterapeutycznych), zostały pobrane z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) i ukazują stan na 30 IX. Dane są przekazywane do systemu poprzez MEN na podstawie ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. 2004 Nr 49, poz. 463, z późn. zm.).
3. Dane pozyskane z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia, dotyczące bezrobocia wśród osób do 25 roku życia oraz czasu pozostawania bez pracy, przedstawiają stan na 31 XII. Są to informacje obrazujące wielkość bezrobocia rejestrowanego, uzyskiwane na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (formularze MPiPS) sporządzanej przez powiatowe urzędy pracy. Obowiązek przekazania tych danych określa Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tekst jednolity: Dz. U. 2001 Nr 6, poz. 56).
4. Dane z badania Kształcenie dorosłych, przeprowadzonego w I kwartale 2012 r., dotyczą m. in. uczestnictwa osób w wieku 18-69 lat w życiu społecznym. Obserwacją objęto okres 12 miesięcy przed badaniem. Jest to badanie międzynarodowe przeprowadzane w krajach należących do Unii Europejskiej na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 823/2010 z 17 września 2010 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 452/2008, dotyczącego tworzenia i rozwoju statystyk z dziedziny edukacji i uczenia się przez całe życie. Metodologia badania jest zgodna z zaleceniami Eurostatu.
5. Dane z badania Diagnoza społeczna dotyczą warunków i jakości życia Polaków. Informacje zbierane są dla gospodarstw domowych oraz wszystkich osób, które ukończyły 16 lat i były obecne w momencie przeprowadzania ankiety. Badania mają charakter panelowy (w odstępach kilkuletnich wraca się do tych samych gospodarstw i osób). Pierwszy pomiar odbył się w 2000 r., następny trzy lata później. Od 2005 r.

pomiary odbywają się w odstępach dwuletnich. Badanie zawsze prowadzone jest w marcu, co służyć ma wytrąceniu efektu sezonowości. W latach 2009 i 2011 ze względu na wielkość próby czas pomiaru przedłużył się do kwietnia.

2. METHODOLOGICAL NOTES

Demography

1. The data on a size of population was prepared using the balance method, according to the following equation:

$$L_k = L_p + U - Z + ZS - WS + (-) ZA;$$

L_p – the size of a population at the beginning of the period (year, quarter);

U – life births;

Z – deaths;

ZS – registrations for permanent residence (moving from other units of administrative division and from abroad);

WS – cancellation of a registration for permanent residence (in connection with moving to other units of administrative division and abroad);

ZC – registrations for temporarily residence for over 3 months (moving from other units of administrative division);

WC – cancellation of a registrations for temporarily residence for over 3 months (in connection with moving to other units of administrative division);

ZA – changes in a population caused by administrative changes;

L_k – the size of a population at the end of the period (year, quarter)

The basis of the balance are the results of the Population and Housing Census held on March 31, 2011 according to the publications “Size and structure of population and vital statistics by territorial division in 2014. As of December 31.”, Central Statistical Office, Warsaw 2015.

2. The data on the size and the structure of population by territorial division was prepared according to the usual place of residence – i.e. including the people registered for permanent residence in a given unit of administrative division (gmina) and actually living there and people staying there temporarily (registered for temporary residence for over 3 months).
3. The data on registered births and deaths comes from the reports of civil status offices. The data on vital statistics was presented in the following territorial division: births – by the place of permanent residence of the mother of the new born child; death – by the place of last permanent residence of the deceased. The source of the data on birth is the basic document of the Ministry of Health “Notification of birth”, that is secondarily used by national statistics. The source of the data on deaths is the basic document “Statistical certificate to notification of death”, that is secondarily used by national statistics.
4. The data on internal and international migration for permanent residence was compiled on the basis of complete registration of migrants. The sources of this information are registry units of gminas (documents on notifications). The data on registered long-term

migration is based on administrative sources (the PESEL register) and thus only concerns registered migration.

Health

1. *The data regarding health care was prepared based on the results of data of the Central Statistical Office, the Ministry of Health, the Social Insurance Institution, the Ministry of Justice, the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior, the Institute of Psychiatry and Neurology, the Institute of Oncology, the Institute of Occupational Medicine. For the first time – unless otherwise stated – the data concerning the health care include data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and until 2011 - the Internal Security Agency. In connection the presented data concerning medical personnel, out-patient and in-patient health care (including hospitals) has been changed in relation to the data published in the previous editions.*
2. *The legal bases of changes in the health care system are:*
  - *Act of 15th April 2011 on Health Care Activities, consolidated text: Journal of Laws 2011 No. 112, item 654, which replaced the act on healthcare facilities;*
  - *Act of 15th July 2011 on the Profession of Nurses and Midwives, consolidated text: Journal of Laws 2011 No. 174, item 1039;*
  - *Act of 5th December 1996 on the Profession of Doctor and Dentist, consolidated text: Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with amendments.*
  - *Act of 27th of June 1997 on the Occupational Medicine Service, (Official Journal 2004, no. 125, item 1317 with subsequent amendments.*
3. *The data on self assessment on health was presented based on the results of EU-SILC, conducted in 2008-2012 by CSO on sample rate of population.*
4. *The data on the medical personnel regarding persons working directly with the patient (with persons undergoing training) include those working in health care sector, regardless of the form of employment (self-employed, employment contract or civil legal contract). Each person is counted only once, in the main workplace, defined on the basis of the employee declaration.*
5. *The data on persons with the right to practise medical profession (table 19) is quoted on the basis of the registers of: doctors, pharmacists, nurses and midwives, laboratory diagnosticians.*
6. *The data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with 2nd grade specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains.*
7. *Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*
8. *Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches. Data on in-patients in general hospitals was given without inter-ward patient transfer; in regard to data of the Ministry of National Defence including inter-ward patient transfer in 2010 and 2011.*
9. *The data on incidence of illnesses concerns newly registered cases and was presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.*

Education

1. All information concerning pre-primary, primary, lower secondary and upper secondary education was presented according to the organizational state of the educational system regulated by Education System Act of 7th September 1991 (Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments) and the principles of implementation of a new educational system which are regulated by the Act of 8th January 1999 – Regulations for Implementing the Reform of the Educational System (Journal of Laws 1999 No. 12, item 96, with amendments). Since 2009/2010 school year, the Article 2 of the Act of 19th March 2009 (Journal of Laws 2009 No. 56, item 458) opened possibility of regular schooling for children aged 6 with permission from parents and headmaster. Moreover, in the 2014/15 school year, children at this age born in the first half of the 2008, obligatory went to school for the first time. Therefore number of six-year-olds in pre-primary education establishments gradually decreased. Most of the data presented in the publication is derived from the Education Information System operating on the basis of Act of 15 April 2011 (Journal of Laws of the Republic of Poland, 2011, No. 139, item 814 as amended). Information concerning results of primary school competence test and lower secondary school (gymnasium) examination is derived from the reports issued by Central Examination Board in Warsaw, data about results of the programme for international 15 years-old students assessment (PISA), from the reports issued by Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences, and data about results of the programme for international assessment of adult competencies (PIAAC), from the reports issued by Educational Research Institute.

The data on the number of teachers employed to teach classes within obligatory educational programmes (curricular education), counted in terms of full-time equivalent employees were used to calculate the students per 1 teacher rate.

Teachers who were employed but, due to various reasons, do not fulfil their duties, or the teachers who fulfil only the duties not connected with teaching classes, were not included.

2. The information concerning tertiary education was presented according to the regulations for the institutions operating under the provisions of the Act of 27th July 2005 – Law on Tertiary Education (Journal of Laws 2005 No. 164, item 1365, with amendments).

The data on students and graduates of higher education institutions and doctoral studies presented and used to calculate indicators excluded foreign students. Moreover postgraduate students of academies of the Ministry of National Defence and academies of the Ministry of the Interior and Administration were excluded. Students were presented as of 30th of November as many times as many fields of education they were studying. The data also includes information on foreign organizational units. In this case students and graduates per voivodship were presented according to the place of residence of particular higher education institution.

Information obtained from the Ministry of Science and Higher Education and used to calculate scientific degrees of doctor awarded in higher education institutions per 100 thous. population rate, is not final.

Labour market

1. *Economic activity data was compiled on the results of the Labour Force Survey (LFS) conducting in quarter cycle by the continuous observation method, i.e. labour force was surveyed each week by all quarter. The survey covered persons aged 15 and more being members of the household in the sampled dwellings, excluding persons absent for longer than 3 months (since the third quarter of 2012 for 12 months or longer), on condition that their absence was not resulted from the type of their job. Population of disabled persons was separated from the population aged 15 and more on the basis of legal criterion. Among the disabled were included persons aged 16 and more who were granted a certificate of disability or inability to work. Data on LFS from 2010-2014 presented in analytical comment was generalized using population balanced tables based on Polish Census 2011, therefore they are not fully comparable with the results of the surveys prior to 2010.*
2. *Analysis of potential additional labour force was compiled on the results of the LFS using three additional categories (underemployment part-time workers, jobless persons seeking a job but not available for work and jobless persons available for work but not seeking it), which were defined by Eurostat Working Group Labour Market Statistics (LAMAS).*
3. *The information on registered unemployment is prepared on the basis of the monthly statistical reporting of the Ministry of Labour and Social Policy (MPiPS-01 form) prepared by poviats labour offices.*
4. *The data on demand for labour was obtained from the enterprise Z-05 questionnaire survey, which was carried out as a quarterly sample survey and which covers entities of the national economy with the number of the employees 1 or more.*
5. *The data on working time was compiled on Z-06 questionnaire survey. The survey was prepared by units of the national economy employing over 9 persons and by budgetary sphere entities regardless of the number of employed persons. It did not include private agriculture, employed in social, political and trade union organizations and employed in the scope of national defence and public safety.*
6. *The information on differentiation of average gross earnings by educational level was obtained from the Z-12 questionnaire survey. The CSO survey is carried out with biennial periodicity, it is a sample survey and it covers entities of national economy with the number of the employed exceeding 9 persons. The data concerns full- and part-time employed persons who worked the whole month in October.*

Culture

1. *All reports on cultural institutions carried out by CSO, the results of which are presented herein, are census surveys.*
2. *Since 2011 information on public libraries is gathered on a yearly basis through reports conducted on K-03 forms.*

Science, technology and innovation

1. *The survey on the information and communication technologies usage in households is conducted once a year by a sample method. This section presents data on the Internet access in households, purposes of private use of the Internet and activities performed by the users via the Internet.*

2. *As a result of a progress of the ICT use, the way of classifying different activities to the basic (low), intermediate and advanced has changed.*

By 2010 basic skills included: using of search engine, sending e-mails with attachments, chatting or participation in online forums.

Intermediate skills included: using Internet telephone, using file-sharing programs, searching for and installing software, applying protection against viruses and spyware.

Activities requiring advanced skills included the web development.

In 2011 to the group of users with low computer skills were classified persons performing at least two out of the following six activities: using of search engine, sending e-mails with attachments, chatting or participation in online forums, using Internet telephone, using file-sharing programs, creating a web page.

To the intermediate group were classified persons performing three or four activities among listed above. The group of advanced users was including persons performing five or six mentioned activities.

Economic determinants of human capital development

1. *The data concerning the expenditures of state budget and local government units are grouped into divisions in accordance with the detailed classification of revenues and expenditures of the budget on the basis of the decrees of Finance Minister.*
2. *The data table concerning access to material assistance for students and Ph.D. students, do not include 2007. It is caused by collecting in 2007 data about material assistance for tertiary students excluding Ph.D. students.*

Social determinants of human capital development

1. *The data presented in this section mostly concerns the period 2008-2012. The data of Social diagnosis survey, because of the two-year cycle of data gathering, concerns 2009 and 2011 years (table 64 and tables 73-74, 76-77 in 2009-2011, table 71 – 2007-2011, table 72 includes the data in the periods of 2005-2009 and 2007-2011). Table 75 on participation in selected social activity based on Adult Education Survey presents data of 2011.*
2. *The data in tables 65-67, concerning number of children who are obliged to fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation and number of children of primary schools that are commuted to establishments and attend to additional classes (didactic-compensatory, corrective-compensatory, speech literacy and therapeutic), was collected from the Education Information System and references the 30th of September. The data is passed in to the system through the Ministry of National Education based on the legal Act dated 19th of February 2004 on the Education Information System (Journal of Laws 2004 No. 49, item 463, with amendments).*
3. *The data was gathered from the Ministry of Labour and Social Policy through the portal of Public Employment Services, concerning unemployment of people under 25 years old and the duration of unemployment, references to the 31st of December. The data that presents the amount of registered unemployment, gathered on the basis of reporting of the Ministry of Labour and Social Policy (MPiPS forms), filled up by Powiats Labour Offices. The obligation of sending the data is based on the Act dated 14th of December*

1994 on employment and counteraction to the unemployment (single act: Journal of Laws 2001 No. 6, item 56).

- 4. The data from the survey Adult Education conducted in the first quarter of 2012 relating i.a. to participation of persons aged 18-69 in social life. The reference period of the survey was 12 months. It is an international survey carried out in European Union Member States on the basis of Commission Regulation (EU) No. 823/2010 of 17 September 2010 implementing Regulation (EC) No. 452/2008 of the European Parliament and of the Council, concerning the production and development of statistics on education and lifelong learning. The survey methodology complies with Eurostat recommendations.*
- 5. The data of the Social diagnosis concerns conditions and the quality of life of Polish citizens. The data was gathered on households and all individuals aged 16 or more that were present at the moment of survey conducting. The first survey was conducted in 2000, the second three years later. Since 2005 surveys are conducted in the two-year cycle. The survey is always conducted in March, which can conduce to avoid seasonal effect. In 2009 and 2011, because of the sample size of the survey, the data collecting time had been extended to April.*

3. KOMENTARZ ANALITYCZNY

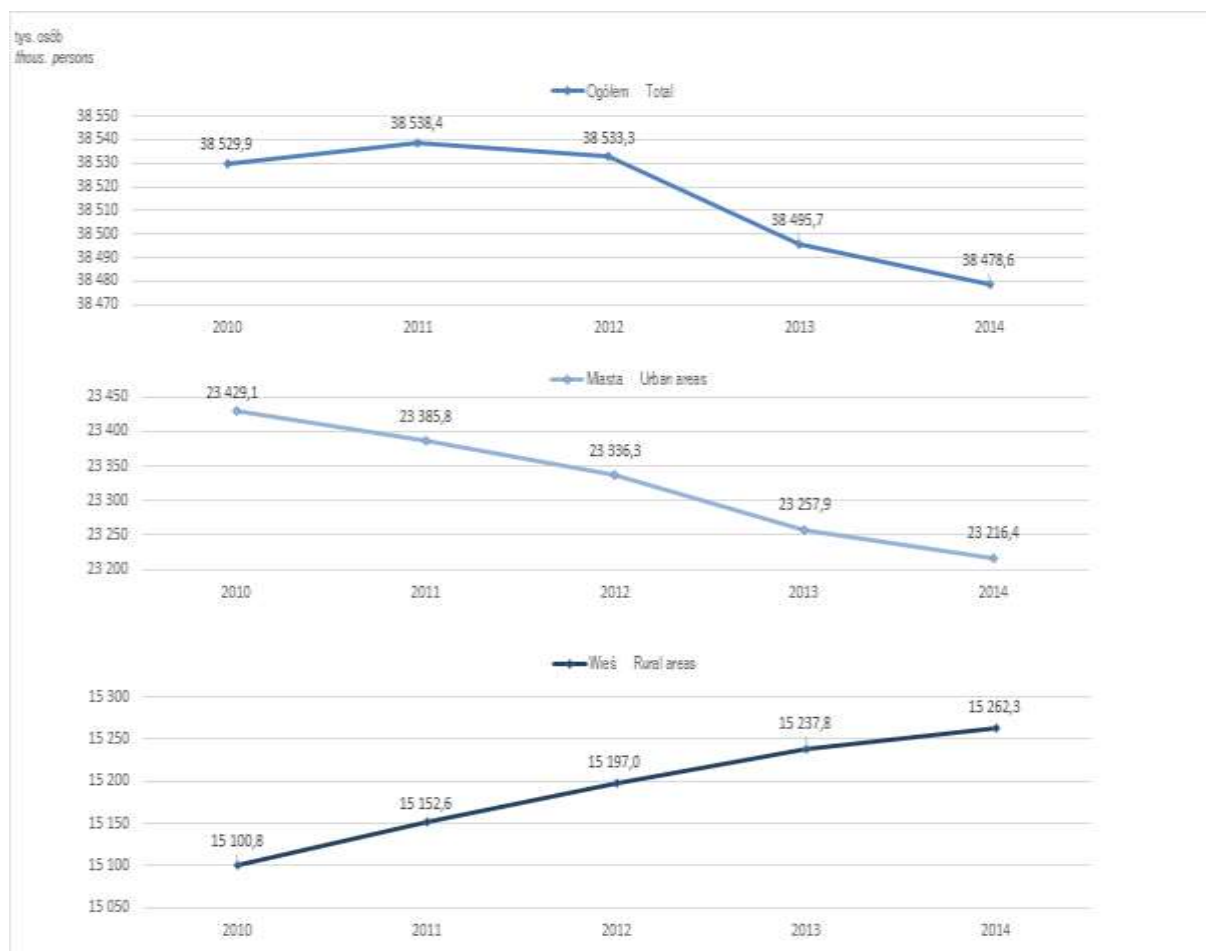
Demografia

Ludność

W 2014 r. w porównaniu do roku 2010 liczba ludności w Polsce spadła o 34,2 tys. osób osiągając wartość 38478,6 tys. osób i był to trzeci rok z rzędu w badanym okresie, gdy była mniejsza w stosunku do poprzedniego. Tak jak w ubiegłych latach największe pod względem liczby ludności było województwo mazowieckie – 5334,5 tys. osób, natomiast najmniejsze opolskie – 1000,9 tys. osób i liczba ta systematycznie malała. Największy spadek liczby ludności w latach 2010-2014 można było zaobserwować w województwach: śląskim, łódzkim i lubelskim – odpowiednio o: 49,0; 38,3 i 30,9 tys. osób. Jednocześnie nadal odnotowuje się sukcesywny wzrost odsetka liczby ludności mieszkającej na wsi, zlokalizowanych głównie wokół dużych miast oraz spadek odsetka mieszkańców miast, którzy w 2014 r. stanowili 60,3% liczby ludności Polski ogółem (w 2010 r. było to 60,8%). Większa liczba osób zamieszkałych na wsi w stosunku do liczby mieszkańców miast występowała w czterech województwach: lubelskim, małopolskim, świętokrzyskim i najwięcej w podkarpackim – w badanym okresie powyżej 58% każdego roku.

Wykres 1. LUDNOŚĆ (stan w dniu 31 XII)

POPULATION (as of 31 XII)

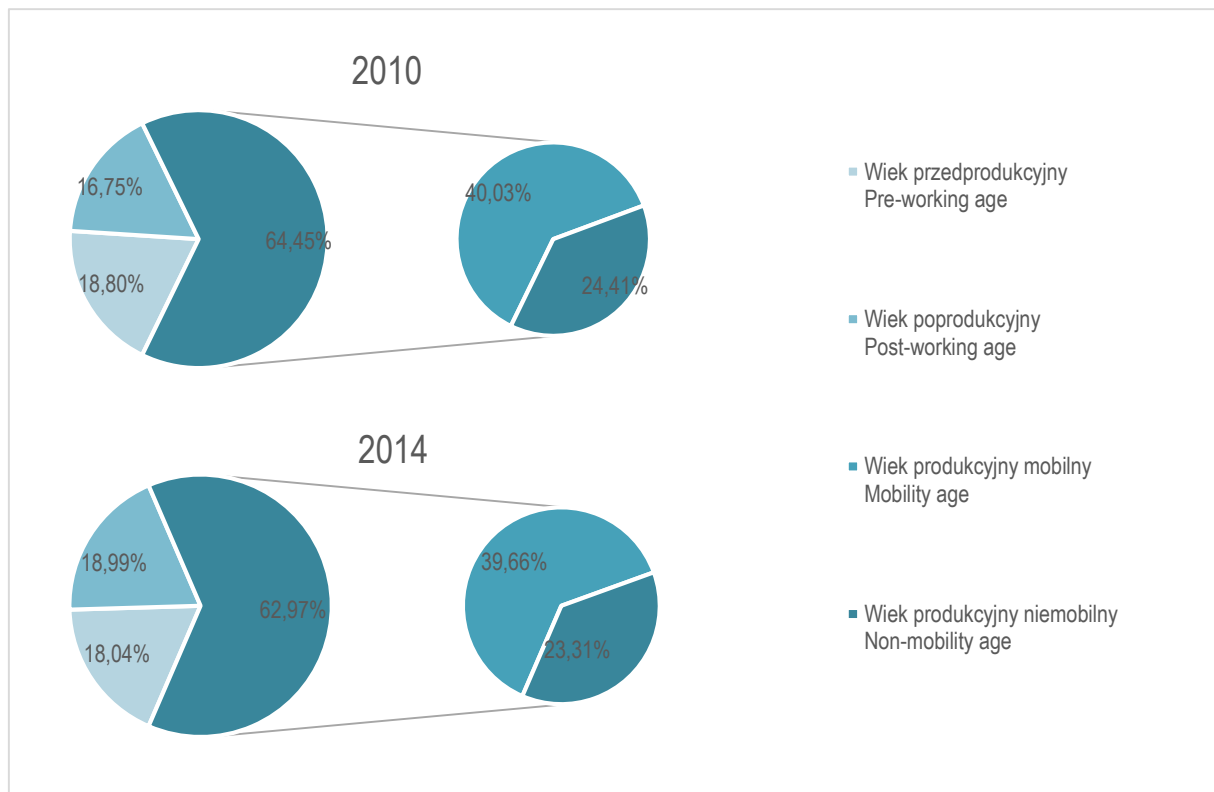
Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Najlichnieszym miastem w Polsce było miasto stołeczne Warszawa, w którym liczba mieszkańców w 2014 r. wyniosła 1735,4 tys. osób. Kolejnymi miastami według liczby zamieszkałych osób były Kraków i Łódź – obydwa liczyły w 2014 r. ponad 700 tys. mieszkańców. Od 2010 r. z 39 miast liczących 100 tys. i więcej mieszkańców, w 6 zwiększyła się liczba ludności – i tak jak w poprzednich latach największy wzrost w ujęciu procentowym wystąpił w Rzeszowie (o 3,2%), natomiast największy procentowy ubytek zanotowano w Wałbrzychu (-3,8%), który utracił w ciągu 5 lat niecałe 4,5 tys. mieszkańców.

W badanym okresie najlichnieszą grupą wieku, stanowiącą co najmniej 63,0% ludności Polski były osoby w wieku produkcyjnym, z czego ponad 63,0% (62,1% w 2010 r.) to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym systematycznie malała, zatem stopa przyrostu była ujemna (w 2014 r. wynosiła minus 0,75%, a liczba ludności od 2010 r. zmalała o 300,2 tys.), w przeciwieństwie do grupy osób starszych zaliczanych do wieku poprodukcyjnego, której stopa przyrostu osiągnęła w 2014 r. 3,21% i systematycznie rośnie.

Wykres 2. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP WIEKU (stan w dniu 31 XII)
POPULATION BY AGE GROUPS (as of 31 XII)

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Udział kobiet w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności spadł z 69,7% w 2010 r. do 68,9% w 2014 r. Natomiast w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym utrzymuje się na poziomie od 47,2% do 48,8%.

Analizując biologiczne grupy wieku można zaobserwować podobną sytuację jak w przypadku ekonomicznych grup wieku, związaną ze spadkiem od 2011 r. liczby osób w wieku 0-14 oraz 15 – 64 lata.

Tabl. 1. LUDNOŚĆ WEDŁUG BIOLOGICZNYCH GRUP WIEKU (w tys. osób)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY BIOLOGICAL AGE GROUPS (in thous. persons)

As of 31 XII

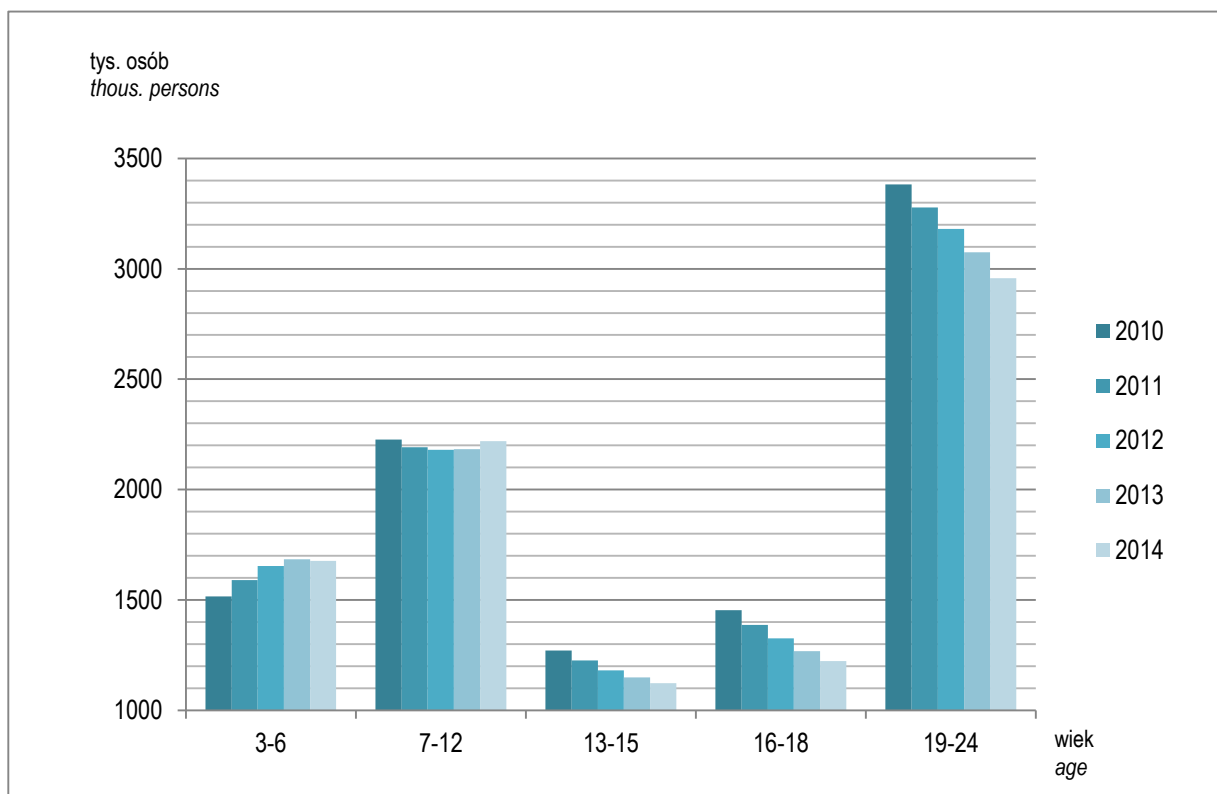
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
0-14 lat	5 856	5 819	5 797	5 771	5 764	0-14 years
15-64 lat	27 484	27 394	27 249	27 052	26 840	15-64 years
65 lat i więcej	5 190	5 325	5 488	5 673	5 874	65 years and more

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Biorąc pod uwagę liczbę ludności według edukacyjnych grup wieku (wykres 3) można zauważyć, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat wzrosła w latach 2010-2014 o 159,6 tys., przy czym po raz pierwszy od wielu lat spadła w stosunku do roku ubiegłego czyli 2013 o 8 tys. osób. Jednocześnie w grupie 7-12 lat, począwszy od 2013 r. zaczęła wzrastać liczba dzieci. W pozostałych przedziałach wieku liczba osób nadal się zmniejsza.

Wykres 3. LUDNOŚĆ WEDŁUG EDUKACYJNYCH GRUP WIEKU (stan w dniu 31 XII)

POPULATION BY EDUCATIONAL AGE GROUPS (as of 31 XII)

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

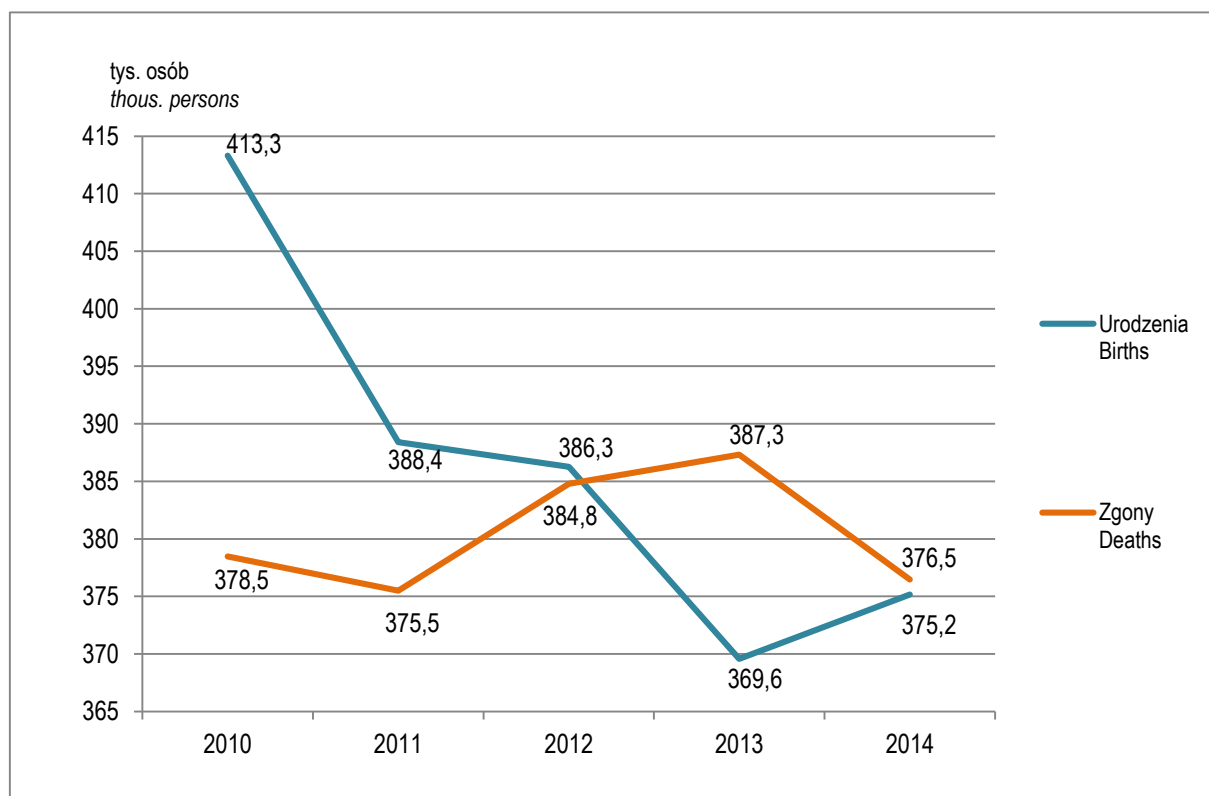
Unia Europejska na koniec 2014 r. liczyła 508,2 mln osób. Największy udział w populacji unijnej miały Niemcy – 16,0%. Kolejnym państwem pod względem liczebności była Francja – 13,1%. Polska znalazła się na 6 miejscu (7,5%) wśród 28 krajów. Członkami Unii Europejskiej o najmniejszej liczbie mieszkańców były Luksemburg i Malta – po 0,1% całości populacji.

Z danych Eurostatu za 2014 r. wynika, że udział osób w wieku 65 lat i więcej w całej populacji Unii Europejskiej wynosił 18,5%. Największy odsetek osób starszych występował we Włoszech (21,4%), w Niemczech (20,8%) oraz Grecji (20,5%), a najmniejszy w Irlandii (12,6%), Słowacji (13,5%), na Cyprze (13,9%), w Luksemburgu (14,1%) oraz w Polsce (14,9%).

Ruch naturalny

Rok 2012 był ostatnim (siódmym z kolei), który przyniósł dodatni przyrost naturalny – od 2013 r. zanotowano ponownie ubytek naturalny (w 2013 r. minus 17,7 tys. a w 2014 minus 1,3 tys.). Zauważyć można, że wielkość ubytku naturalnego była spowodowana głównie spadkiem liczby urodzeń. W całym badanym okresie dodatni przyrost naturalny odnotowano na terenach wiejskich – najniższy w 2013 r. wyniósł 3,6 tys. W miastach ubytek naturalny wystąpił począwszy od 2012 r. i w 2014 r. wyniósł minus 12,0 tys. Tak samo jak w poprzednich latach dodatni przyrost naturalny występował w województwach: kujawsko-pomorskim, lubuskim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, pomorskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim.

Wykres 4. RUCH NATURALNY (stan w dniu 31 XII)
VITAL STATISTICS (as of 31 XII)

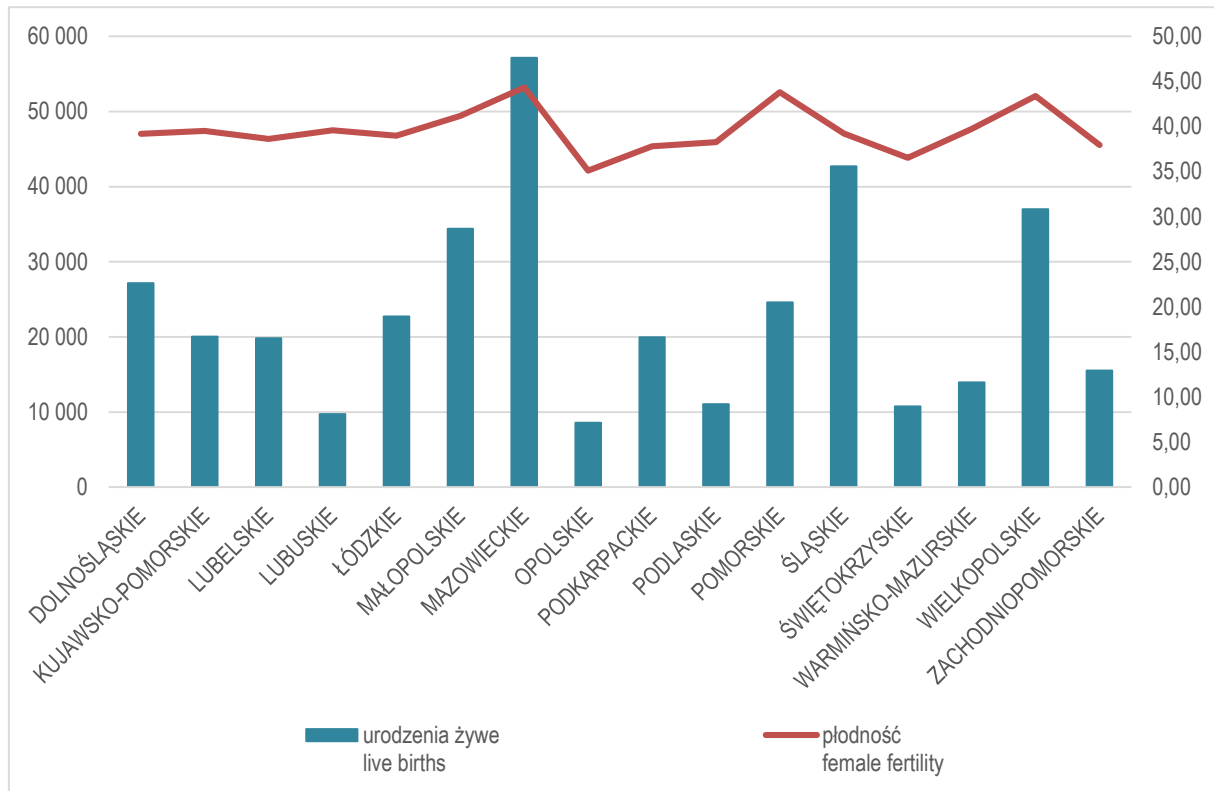
Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

W latach 2010-2014 liczba urodzeń żywych w Polsce, systematycznie malała i w roku 2014 wyniosła 375,2 tys. Od roku 2010 odsetek urodzeń na wsi znajdował się w przedziale 41,5-42,2 w skali kraju. Pod względem liczby urodzeń najlepiej na tle kraju prezentowały się województwa: mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie, które w latach 2010-2014 miały najwyższy odsetek urodzeń żywych na 1000 ludności (w roku 2010 odpowiednio 11,6; 12,0; 12,0; natomiast w roku 2014 wszystkie 10,7). Jednocześnie te same województwa

charakteryzowały się występowaniem najwyższych wartości wskaźnika płodności kobiet na tle całego kraju i w 2014 r. osiągnęły odpowiednio wartości 44,36; 43,81 oraz 43,38, podczas gdy średnia dla Polski wyniosła 40,41 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. Zauważyć trzeba, że wskaźniki te z roku na rok przyjmują coraz niższe wartości.

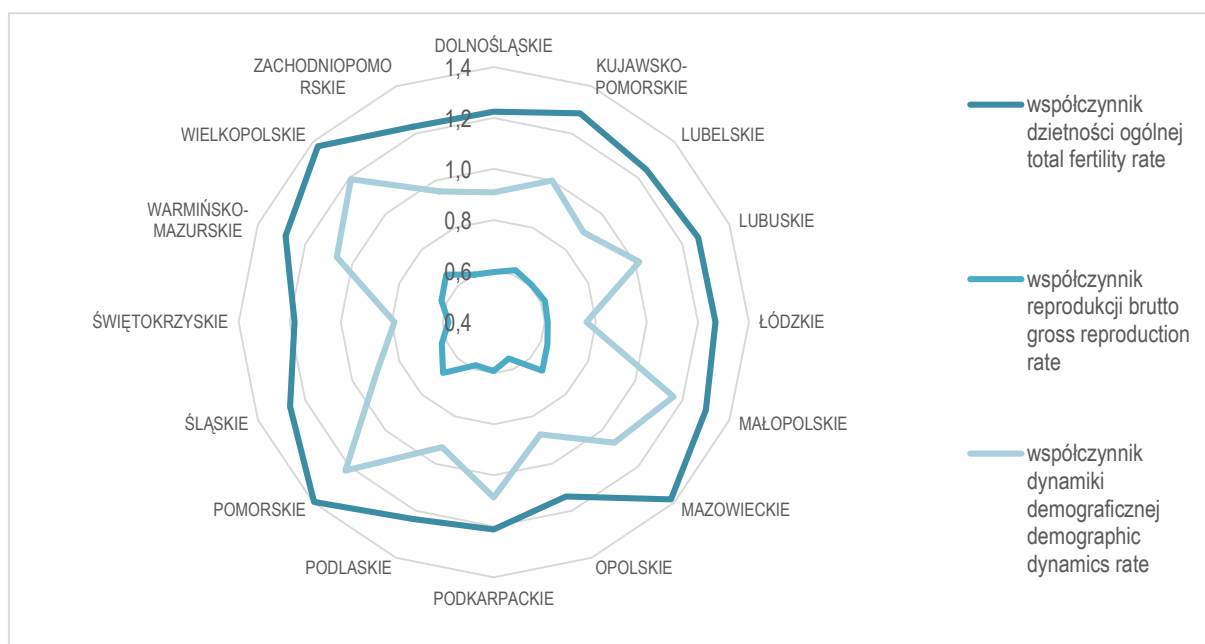
Wykres 5. URODZENIA ŻYWE A PŁODNOŚĆ W 2014 R.
LIVE BIRTHS AND FEMALE FERTILITY IN 2014

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Także w przypadku współczynników reprodukcji ludności (zarówno ogółem dla Polski, jak i w podziale na miasta i wieś) w badanym okresie zauważalny jest spadek wartości. W 2014 r. podobnie jak w poprzednich latach województwo pomorskie osiągnęło najwyższe wartości. Współczynnik dzietności ogólnej osiągnął wartość 1,3957 (średnia dla Polski to 1,2897), współczynnik reprodukcji brutto - 0,6813 (dla Polski - 0,6259) a współczynnik dynamiki demograficznej - 1,2228 (dla Polski - 0,9965). Kolejnymi województwami z najwyższymi wskaźnikami były wielkopolskie, mazowieckie i małopolskie, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6. WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI W 2014 R.
REPRODUCTION RATES IN 2014

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

W badanym okresie liczba zgonów utrzymywała się na poziomie około 380 tys. osób rocznie. W 2014 r. zmarło 376,5 tys. osób, z czego 52,0% stanowili mężczyźni. Wśród nich najliczniejszą grupą były osoby w wieku 85 lat i więcej – 28518 zgonów, co stanowiło 14,6% ogólnej liczby zgonów mężczyzn. Wśród kobiet najwięcej (65742 osoby) zmarło w tej samej grupie wieku co mężczyźni i było to 36,4% liczby zgonów kobiet ogółem. W 2014 r. liczba zgonów na 1000 ludności w Polsce wynosiła 9,8 a w województwie podkarpackim 8,6 – najmniej w całym kraju.

W 2014 r. po raz trzeci z rzędu wystąpił ubytek rzeczywisty, który jest bezpośrednio związany zarówno ze zmniejszeniem liczby urodzeń, jak i zwiększającą się liczbą osób emigrujących, przy prawie nieistotnych zmianach w liczbie zgonów i imigracji. W 2014 r. ubytek ten wyniósł minus 17,1 tys. Jednocześnie średnioroczne tempo przyrostu rzeczywistego ludności osiągnęło minus 0,04%. W przypadku województw, w roku 2014 największe średnioroczne tempo przyrostu rzeczywistego ludności odnotowane zostało w województwach mazowieckim (0,33%) i pomorskim (0,27%).

Tabl. 2. **PRZYROST/UBYTEK RZECZYWISTY**
ACTUAL INCREASE/DECREASE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
Przyrost/ubytek naturalny	34 822	12 915	1 469	-17 736	-1 307	Natural increase/decrease
Emigracja ¹	17 360	19 858	21 200	32 103	28 080	Emigration ¹
Imigracja ¹	15 246	15 524	14 583	12 199	12 330	Immigration ¹
Przyrost/ubytek rzeczywisty	32 708	8 581	-5 148	-37 640	-17 057	Actual increase/decrease

¹ Dane na podstawie dokumentacji meldunkowej na pobyt stały.

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

¹ Data collected on the basis of registration documentation for permanent residence.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Według danych Eurostatu w 2014 r. przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Unii Europejskiej wyniósł 0,3%. Najwyższy przyrost zanotowano w Irlandii (8,1%) a następnie na Cyprze (4,7%). Ubytek naturalny zanotowano w 11 krajach członkowskich – największy w Bułgarii (-5,7%), następnie w Rumunii (-3,5%), na Litwie i Łotwie (po -3,4%) i na Węgrzech (-3,3%). Polska z przyrostem naturalnym na poziomie 0,0% znajdowała się na 17 miejscu z 28 krajów.

Przyrost rzeczywisty na 1000 mieszkańców w 2014 r. w UE wyniósł 2,1%. Najwyższy przyrost zanotowano w Luksemburgu (23,9%). Ubytek rzeczywisty nastąpił w 12 państwach, największy na Cyprze (-12,9%) i w Grecji (-10,5%). Polska z wynikiem -0,3% znalazła się na 17 miejscu wśród krajów członkowskich UE.

Współczynnik dzietności w Unii Europejskiej w 2013 r. wyniósł średnio 1,55. Najwyższy wynik osiągnęła Francja (1,99) oraz Irlandia (1,96). Najniższą wartość współczynnika odnotowano w Portugalii (1,21). W Polsce w tym czasie zarejestrowano wartość 1,29.

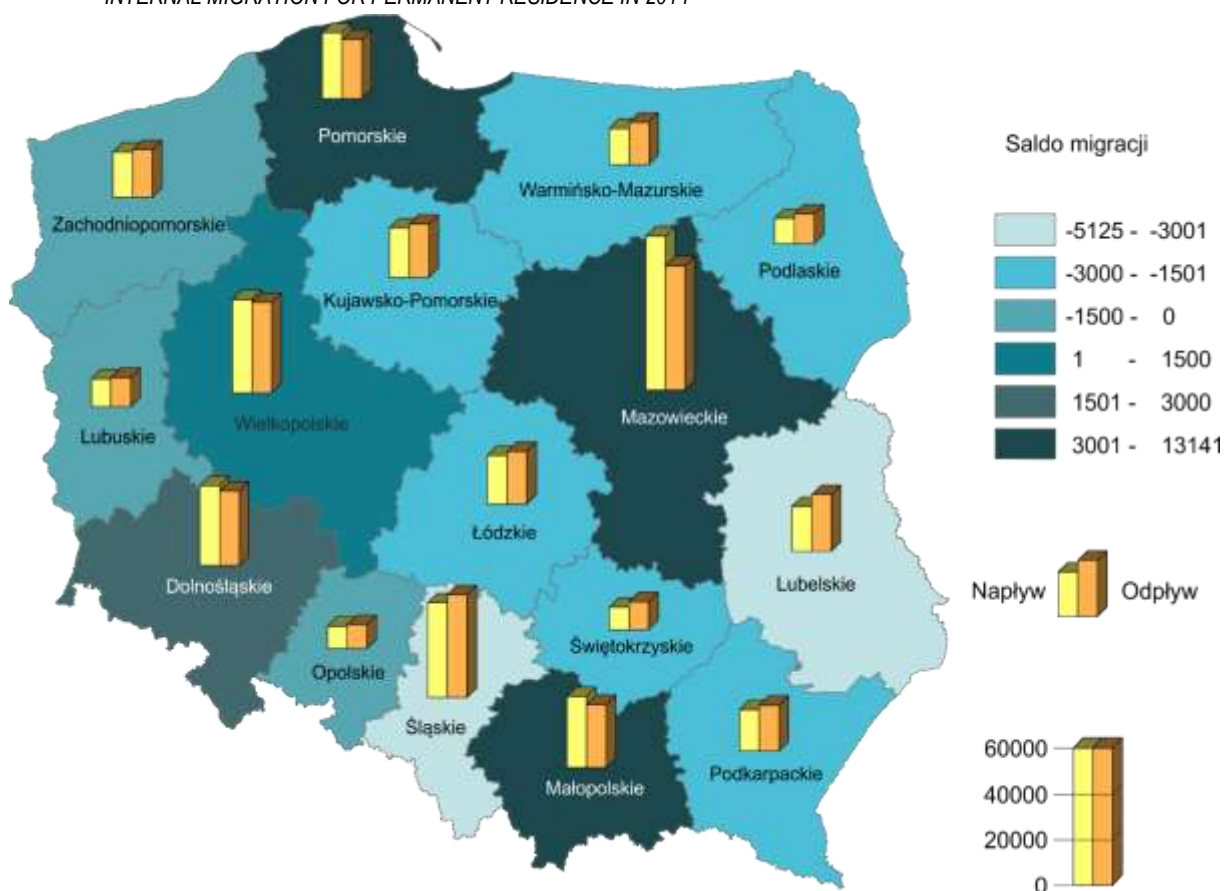
Eurostat podaje również dane dotyczące średniego wieku matek rodzących dzieci. Średnia dla Unii Europejskiej w 2013 r. wyniosła 30,3 lat. Najwyższy wiek odnotowano w Hiszpanii (31,7 lat), Irlandii (31,6 lat) oraz we Włoszech (31,5 lat), natomiast najniższy w Bułgarii (27,1 lat) i w Rumunii (27,4 lat). W Polsce wiek ten wyniósł 29 lat.

Migracje

Z danych na temat migracji wewnętrznych na pobyt stały wynika, że w roku 2014 miejsce zamieszkania na pobyt stały zmieniło o 15,0 tys. osób mniej niż w roku 2010. Jednocześnie w latach 2010-2014 saldo migracji było dodatnie jedynie w pięciu województwach, największe w: mazowieckim (przekraczające każdego roku 12 tys. osób), małopolskim (powyżej 3 tys. osób każdego roku) oraz pomorskim (średnio 2,8 tys. osób). W pozostałych województwach odnotowano ujemne saldo migracji, wśród których największe wystąpiło w województwie lubelskim (od -4,9 tys. osób w 2010 r. do -5,1 tys. osób w 2014 r.). Na koniec badanego okresu czyli w 2014 r. ponad 76% osób migrowało wewnątrz województw – pozostałe osoby przeniosły się do innych województw. Niezależnie od kierunku migracji, były to głównie osoby w wieku produkcyjnym - 67,3% oraz przedprodukcyjnym - 26,3%, co niewątpliwie związane było ze zmianą miejsca zamieszkania całych rodzin. Zmiany zameldowania dokonało ponad 15,0% więcej kobiet niż mężczyzn.

W latach 2010-2014 w grupie miast liczących 100 tys. i więcej mieszkańców jedynie miasto stołeczne Warszawa oraz Kraków, Rzeszów i Wrocław miały corocznie dodatnie saldo migracji. W pozostałych zanotowano ujemne saldo migracji z kilkoma wyjątkami np. w Chorzowie i Gdańsku, gdzie saldo dodatnie wystąpiło od 2011 r. lub Olsztynie i Szczecinie od 2012 r. Ujemne saldo migracji to przede wszystkim efekt przeprowadzania się ludności z dużych miast do mniejszych miejscowości na terenach okolicznych gmin i powiatów, gdzie znajdują się na ogół tańsze w stosunku do dużych miast mieszkania i działki budowlane.

Wykres 7. MIGRACJE WEWNĘTRZNE NA POBYT STAŁY W 2014 R.
INTERNAL MIGRATION FOR PERMANENT RESIDENCE IN 2014

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

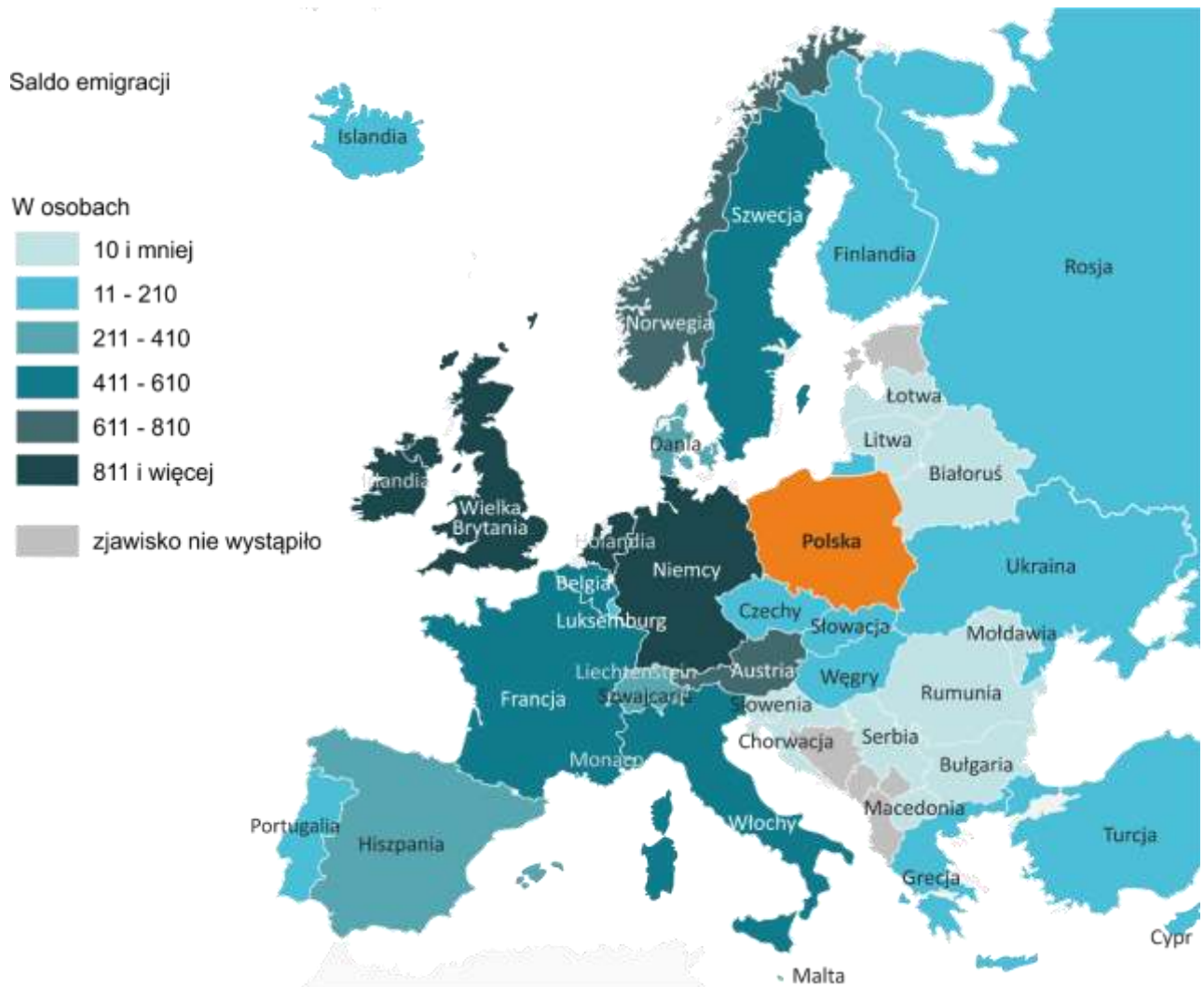
Z danych o migracjach zagranicznych na pobyt stały wynika, że w 2014 r. wyjechało 28,1 tys. osób – czyli 10,7 tys. więcej niż w 2010 r. i jednocześnie 4,0 tys. mniej niż w 2013 r. Jednocześnie zaobserwować można, że za granicę wyjeżdżało więcej kobiet niż mężczyzn.

W roku 2014 tak jak w poprzednich latach głównym kierunkiem migracji dla ponad 89,1% osób zmieniających kraj pobytu były kraje europejskie. Kierunki te niezmiennie wynikały z otwarcia europejskich rynków i łatwiejszym podejmowaniem pracy, głównie w Niemczech (10,3 tys. osób) i Wielkiej Brytanii (7,4 tys. osób). Drugim kontynentem pod względem wielkości migracji była Ameryka Północna i Środkowa (9,2% w 2014 r.). Trzecim wybieranym kierunkiem była Oceania. Ponad 74,0% emigrantów stanowiły osoby z miast.

Wykres 8. EMIGRACJA POLAKÓW NA MAPIE EUROPY W 2014 R.

EMIGRATION OF POLISH CITIZENS ON THE MAP OF EUROPE IN 2014

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

W przypadku imigracji w badanym okresie liczba osób przybywających do Polski zmniejszyła się z 15,2 tys. osób w 2010 r. do 12,3 tys. osób w 2014 r. Tak jak w przypadku emigracji, osoby przyjeżdżające na stałe do Polski pochodziły przede wszystkim z krajów europejskich i byli to w głównej mierze Polacy powracający do kraju, co odzwierciedlały liczby dotyczące osób imigrujących głównie z Wielkiej Brytanii oraz Niemiec. Drugą grupę imigrantów stanowiły osoby pochodzenia polskiego, a także obcokrajowcy podejmujący pracę i niejednokrotnie nabywający ziemię w naszym kraju. Wiele osób imigrowało również zza oceanu, czyli ze Stanów Zjednoczonych, Kanady oraz z Australii.

Tabl. 3. **MIGRACJE DŁUGOOKRESOWE**
LONG-TERM MIGRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
Emigracja <i>Emigration</i>	a	41 216	44 337	49 731	66 297	54 960
	b	20 773	22 176	25 510	33 127	28 939
	c	20 443	22 161	24 221	33 170	26 021
Imigracja <i>Immigration</i>	a	54 499	45 670	49 183	43 404	46 129
	b	35 710	27 420	28 914	24 903	25 696
	c	18 789	18 250	20 269	18 501	20 421

Źródło: „Rocznik Demograficzny” (lata 2010, 2011, 2012, 2013), GUS, Warszawa.

Source: “Demographic Yearbook of Poland” (years 2010, 2011, 2012, 2013), CSO, Warsaw.

Dane o migracjach długookresowych pochodzące ze źródeł administracyjnych (dotyczą tylko migracji zarejestrowanych), które są związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres co najmniej 12 miesięcy wykazują, że w 2014 r. liczba osób emigrujących w stosunku do 2010 r. zwiększyła się o 13,7 tys. osób natomiast liczba imigrantów zmniejszyła się o 8,4 tys. i osiągnęła wartość 46,1 tys. osób.

Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Unii Europejskiej w 2014 r. według danych Eurostatu wyniósł 1,8. Najwyższy wskaźnik odnotowano w Luksemburgu (19,9) a następnie w Austrii (8,7). Najniższą wartość zarejestrowano na Cyprze (-17,6), następnie w Grecji (-8,5), natomiast Polska uzyskała wartość -0,3.

Zdrowie

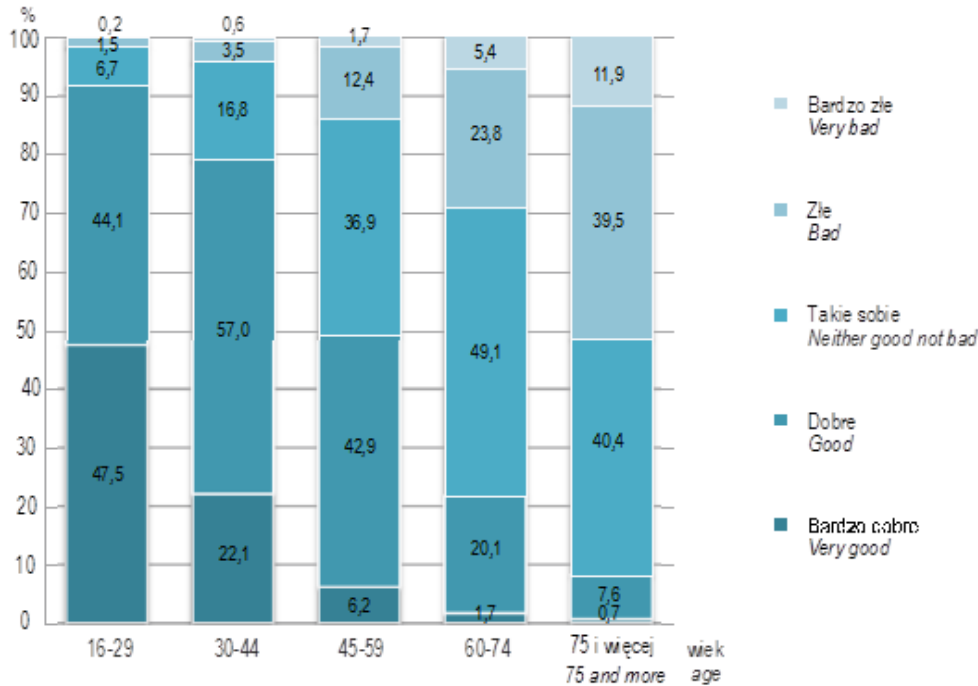
Stan zdrowia

Zdrowie jest, obok edukacji, jednym z najbardziej istotnych czynników determinujących jakość kapitału ludzkiego. Wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności przeprowadzanego w latach 2008-2012 wskazują, że blisko 42% mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej oceniło swój stan zdrowia poniżej poziomu dobrego.

Chociaż nieznaczna poprawa stanu zdrowia w równym stopniu dotyczyła mężczyzn i kobiet, to mężczyźni częściej oceniali bardzo dobrze swoje zdrowie (20,1% mężczyzn wobec 16,3% kobiet). W analizowanym okresie bardzo dobrze swój stan zdrowia oceniło 18,3% mieszkańców miast i 17,6% mieszkańców wsi. W 2012 r. najwięcej ocen pozytywnych odnotowano wśród osób w wieku 16-29 lat (o 4,4 p.proc. więcej niż w 2008 r.) oraz w grupie wiekowej 30-44 lata (wzrost o 3,8 p.proc.). Wraz z wiekiem zwiększała się liczba ocen negatywnych stanu zdrowia. Swój stan zdrowia jako zły i bardzo zły określiło 29,2% badanych osób w wieku 60-74 lat tj. o 9,0 p.proc. więcej niż miało to miejsce w 2008 r. W 2012 r. długotrwałe problemy zdrowotne, trwające co najmniej 6 miesięcy, wystąpiły u 34,4% badanych (o 3,5% p.proc. więcej niż w 2008 r.). Długotrwałe problemy zdrowotne częściej były zgłaszane przez mieszkańców miast (36,5%) niż wsi (31,2%). W porównaniu do 2008 r. zarówno problemy zdrowotne mężczyzn jak i kobiet pogłębiły się (o 3,9% wśród mężczyzn i o 3,0% wśród kobiet). Najbardziej było to widoczne wśród mężczyzn w wieku 30-44 lata (o 4,2% p.proc. więcej niż w 2008 r.)

Wykres 9. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG SAMOCENY STANU ZDROWIA W POLSCE W 2012 R.
PERSONS AGED 16 YEARS AND MORE BY SELF-RATED OF HEALTH IN POLAND IN 2012

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności.
 Source: survey EU-SILC – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

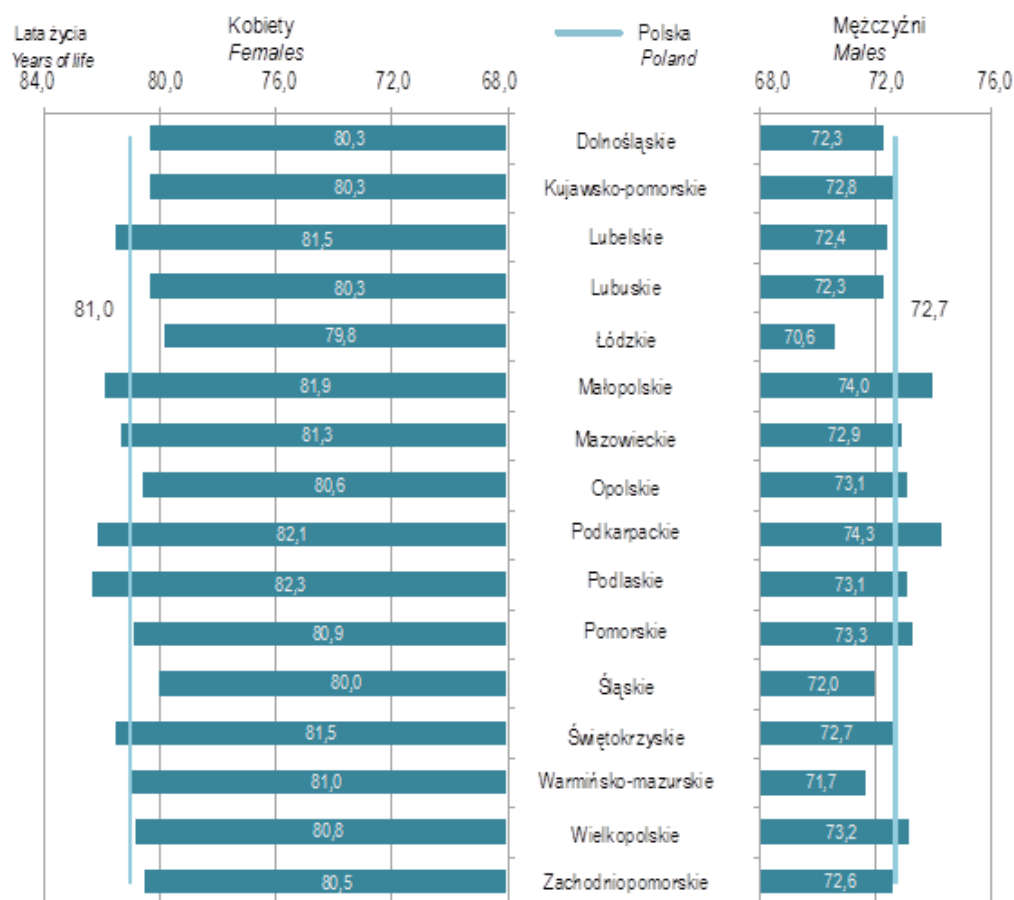
Przeciętne trwanie życia i umieralność

W Polsce w 2012 r. przeciętna długość trwania życia mężczyzn wynosiła 72,7 lat, natomiast kobiet 81,0 lat. W latach 2008-2012 można było zaobserwować, że średnia długość życia mieszkańców Polski uległa wydłużeniu przeciętnie o 1 rok zarówno dla mężczyzn, jak i dla kobiet. W 2012 r. różnica między najwyższym i najniższym wskaźnikiem trwania życia wśród 16 województw wynosiła dla mężczyzn 3,7 roku. Najkrócej żyli mężczyźni mieszkający na terenie województwa łódzkiego (70,6 lat), natomiast najdłużej w województwach podkarpackim (74,3 lata) i małopolskim (74,0 lat). Wśród kobiet zróżnicowanie było mniejsze i wyniosło 2,5 roku. Kobiety żyły najkrócej w województwie łódzkim (79,8 lat), a najdłużej w województwach podlaskim i podkarpackim, gdzie osiągnęły wiek blisko 82 lat. Ogólnie można stwierdzić, że w województwach leżących na terenach Polski wschodniej i południowo-wschodniej przeciętne trwanie życia kobiet było dłuższe niż wynosi średnia dla kraju.

W 2012 r. według danych Eurostatu spośród państw Unii Europejskiej, najdłużej żyli mężczyźni w Szwecji (79,9 lat) i Lichtensteinie (79,7 lat); najkrócej na Litwie i Łotwie – niespełna 69 lat. Wśród kobiet za długowieczne można było uznać: Francuzki i Hiszpanki. Przeciętne trwanie ich życia wyniosło ponad 85 lat. Najkrócej, bo niespełna 78 lat, żyły mieszkanki Bułgarii i Rumunii. Na tle 28 krajów należących do Unii Europejskiej Polska zajmowała odległą lokatę – mężczyźni 21 miejsce, kobiety 17. Różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet była największa na: Litwie (11,2 roku), Łotwie (10,0) i w Estonii (10,1) a najniższa – 3,7 roku w Szwecji, Wielkiej Brytanii i Niderlandach.

Bardzo wyraźnie zaznacza się w Polsce zjawisko dużej nadumieralności mężczyzn w stosunku do kobiet i w konsekwencji znacznie krótsza długość ich dalszego trwania życia. Różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn w 2008 r. wyniosła 8,7 lat, w 2012 r. – 8,3.

Wykres 10. PRZECIĘTNE TRWANIE ŻYCIA W POLSCE W 2012 R.
LIFE EXPECTANCY IN POLAND IN 2012

Źródło: Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Rozkład natężenia zgonów według przyczyn był nierównomierny w relacji obszary miejskie i wiejskie. Z powodu chorób układu krążenia i układu oddechowego częściej umierali mieszkańcy wsi. Oni również częściej ulegali wypadkom, urazom i zatruciom. Wśród ludności miejskiej natomiast występowała większa umieralność z powodu chorób nowotworowych oraz chorób układu trawiennego.

Edukacja

Wychowanie przedszkolne

Kapitał ludzki kojarzony jest głównie z umiejętnościami oraz wykształceniem społeczeństwa¹¹. Edukacja przedszkolna obejmująca dzieci w wieku od 3 do 6 lat, uważana jest za pierwszy szczebel systemu oświaty. Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej a w roku szkolnym 2014/15 po raz pierwszy do szkoły obowiązkowo poszły dzieci w tym wieku urodzone w pierwszej połowie 2008 roku. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych do edukacji ma szczególny wpływ na możliwości intelektualne człowieka, które zaczynają kształtować się już w pierwszych latach życia. W roku szkolnym 2014/2015 prawie 80% dzieci w wieku od 3 do 5

¹¹ Por. Schultz T.W. (1961), Investment in Human Capital, The American Economic Review, vol. 51, 1961, no 1.

lat objętych było wychowaniem przedszkolnym, w tym 60,8% na obszarach wiejskich. W latach szkolnych 2010/2011-2014/2015 obserwowano systematyczny postęp w dziedzinie dostępności tej formy edukacji, określanej za pomocą liczby ludności we wspomnianej grupie wiekowej przypadającej na 100 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego (spadek wartości wskaźnika ze 183 osób w roku szkolnym 2010/2011 do 165 osób w roku szkolnym 2014/2015), jak również dającego się zauważyć wzrostu odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (w analizowanym okresie wzrósł on o 16,8 p.proc.). Edukacja przedszkolna w największym stopniu rozpowszechniona była w województwie opolskim, gdzie wskaźnik ten przewyższał średnią krajową o 7,1 p.proc. i wyniósł 86,5%, zaś na 100 miejsc w przedszkolach przypadało 127 dzieci (o 38 dzieci mniej niż w całej Polsce). Duże zróżnicowanie dostępności wychowania przedszkolnego występuje w miastach i na obszarach wiejskich. Jest ono widoczne także w wojewódzkim przekroju terytorialnym. Można się o tym przekonać porównując omówione powyżej wskaźniki charakteryzujące województwo opolskie, ze współczynnikami odnoszącymi się do takich województw jak: warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, podkarpackie, pomorskie, podlaskie, zachodniopomorskie i świętokrzyskie gdzie odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym nie przekraczał 77% a na 100 miejsc w przedszkolach przypadało średnio 189 i więcej dzieci.

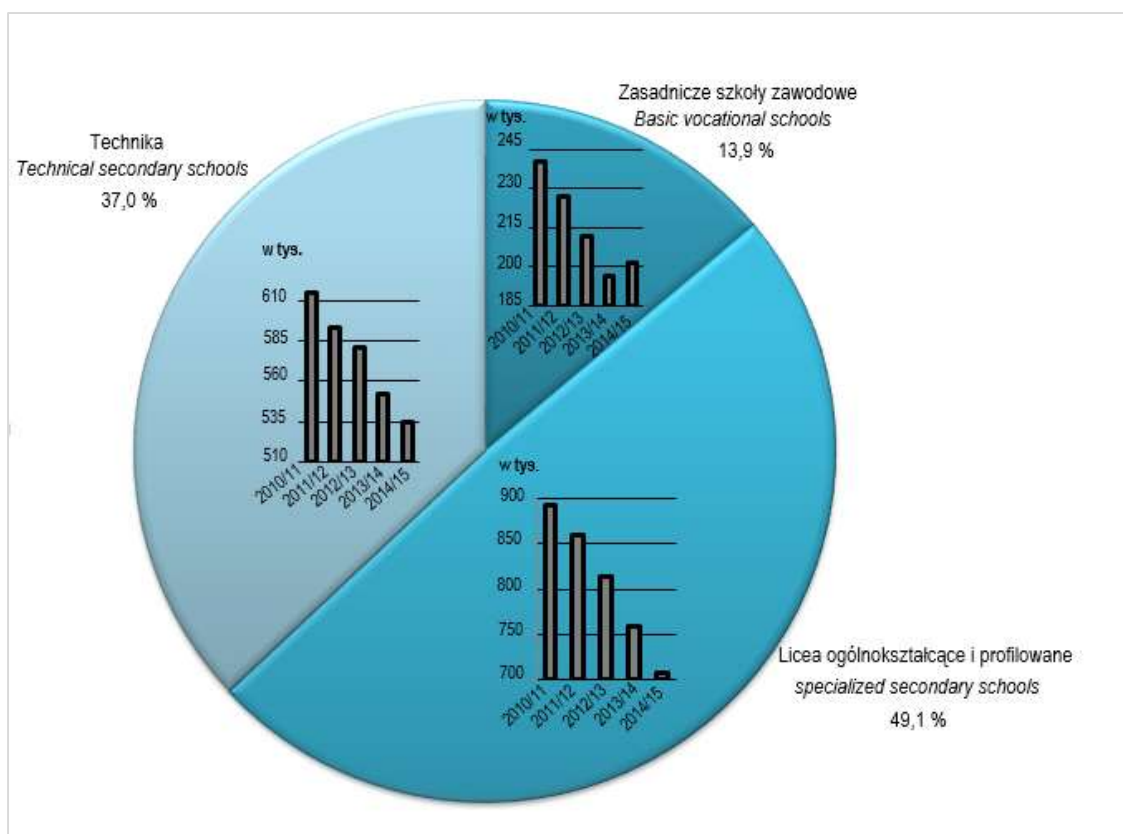
Pomimo znaczącego w ostatnich latach upowszechnienia wychowania przedszkolnego, Polska pod względem dostępności kształcenia na tym poziomie edukacji wciąż plasuje się na jednym z ostatnich miejsc (dwudziestym trzecim) wśród krajów europejskich. Wskaźnik uczestnictwa w edukacji przedszkolnej dzieci w wieku od 4 lat do osiągnięcia wieku obowiązku szkolnego (w przypadku Polski dotyczy to osób w wieku 4-6 lat), w 2012 r. osiągnął jeden z najniższych poziomów (84,3%) wśród 28 krajów należących do UE (średnia 93,9%).

Szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne

Współczynnik skolaryzacji dla szkół podstawowych i gimnazjów ze względu na obowiązek szkolny pozostawał w latach szkolnych 2010/2011-2014/2015 na stałym, sięgającym prawie 100% poziomie.

Spośród szkół ponadgimnazjalnych przez absolwentów gimnazjów najczęściej wybierane były licea ogólnokształcące, do których w tym okresie uczęszczała prawie połowa uczniów w tej grupie szkół. W latach szkolnych 2010/2011-2014/2015 obserwowano jednak systematyczny wzrost zainteresowania szkołami umożliwiającymi naukę zawodu. Udział uczniów uczęszczających do techników zwiększył się z 34,8% w roku szkolnym 2010/2011 r. do 37,0% w roku szkolnym 2014/2015 (wzrost o 2,2 p. proc.), natomiast odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych wzrósł z 13,8% do 13,9%. Główną przyczyną tego zjawiska były przemiany dokonujące się w związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej i stopniowym otwieraniem rynków pracy krajów Wspólnoty dla obywateli polskich, co powodowało zwiększony popyt na pracowników o określonych, wysokich kwalifikacjach zawodowych w kraju. Nowe potrzeby rynku pracy miały również wpływ na dokonane w ostatnim czasie zmiany organizacyjne w systemie oświaty, polegające m. in. na stopniowej likwidacji niektórych typów szkół (największe znaczenie w przypadku przeobrażeń strukturalnych dotyczących szkolnictwa ponadgimnazjalnego miało zaprzestanie od roku szkolnego 2012/2013 naboru do liceów profilowanych).

Wykres 11. STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2014/2015
STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS BY TYPE OF SCHOOL IN 2014/2015 SCHOOL YEAR

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
Source: Education Information System.

Kompetencje uczniów

Na podstawie obserwacji wyników osiągniętych przez gimnazjalistów w ramach odbywającego się co trzy lata i koordynowanego przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) Programu Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów PISA, można zaprezentować wnioski dotyczące jakości systemu edukacji w Polsce. Badania przeprowadzane w wielu krajach świata (65 krajów i regionów w 2012 r.) określają umiejętności 15-latków w trzech obszarach: czytania i interpretacji, nauk przyrodniczych oraz matematyki. Wyniki tego badania w sposób obiektywny i porównywalny w skali międzynarodowej pozwalają odpowiedzieć na pytanie, czy młodzi ludzie potrafią efektywnie analizować, rozumować i jasno przekazywać swoje myśli oraz czy są przygotowani do uczenia się przez całe życie. W zakresie umiejętności matematycznych (stanowiących główny przedmiot badania przeprowadzonego w 2012 r.) Polska z wynikiem 518 punktów zajęła jedno z czołowych miejsc wśród państw biorących udział w badaniu (czwarte miejsce wśród krajów Unii Europejskiej i ósme miejsce wśród krajów zrzeszonych w organizacji OECD). Rezultat osiągnięty przez polskich uczniów był aż o 23 punkty lepszy w porównaniu z poprzednim badaniem, a Polska była jedynym krajem europejskim, który tak znacznie poprawił swoje wyniki. W badaniu umiejętności czytania i interpretacji Polska z wynikiem 518 punktów znalazła się na trzecim miejscu w UE i na szóstym miejscu wśród krajów OECD. Od roku 2009 średni wynik z czytania polskich uczniów poprawił się o 18 punktów. Identyczny postęp (wzrost wyniku o 18 punktów) i podobną pozycję w rankingu państw

biorących udział w badaniu (trzecie miejsce w UE i piąte miejsce wśród krajów należących do OECD, polscy uczniowie osiągnęli również w dziedzinie rozumowania w naukach przyrodniczych.

Tabl. 4. WYNIKI PROGRAMU PISA (PROGRAM MIĘDZYNARODOWEJ OCENY UMIEJĘTNOŚCI 15-LETNICH UCZNIÓW)
RESULTS OF THE PROGRAMME FOR INTERNATIONAL 15 YEARS-OLD STUDENTS ASSESSMENT (PISA)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009			2012		
	ogółem total	chłopcy males	dziewczeta females	ogółem total	chłopcy males	dziewczeta females
	średni wynik w punktach mean score in points					
Matematyka <i>Mathematical literacy</i>	495	497	493	518	520	516
Czytanie i interpretacja <i>Reading literacy</i>	500	476	525	518	497	539
Rozumowanie w naukach przyrodniczych <i>Scientific literacy</i>	508	505	511	526	524	527

Źródło: Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

Source: Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences.

Szkolnictwo wyższe

O wzroście jakości kapitału ludzkiego i chęci inwestowania w jego rozwój najbardziej świadczy upowszechniająca się wśród społeczeństwa tendencja do zdobywania wykształcenia na poziomie wyższym. Na podstawie obserwacji wskaźnika skolaryzacji, miernika obiektywnie odzwierciedlającego powszechność edukacji na tym poziomie nauczania można wysnuć tezę, że charakteryzujący okres transformacji ustrojowej tzw. boom edukacyjny w szkolnictwie wyższym, dobiegł jednak końca. Po nieprzerwanym w ostatnim okresie wzroście, w roku akademickim 2009/2010 omawiany wskaźnik osiągnął wartość prawie 41% (40,9%), aby w kolejnych latach akademickich (od 2010/2011 do 2014/2015) zmaleć o 3,0 p.proc. Przyczyną zmniejszania się popularności studiów wyższych jest fakt, że liczba absolwentów zaczęła znacznie przekraczać zapotrzebowanie gospodarki i społeczeństwa na ludzi z wyższym wykształceniem. Zostało zahamowane zmniejszanie się odsetka osób kształcących się w systemie studiów magisterskich jednolitych. Dotychczasowy gwałtowny spadek udziału tej grupy studentów był rezultatem upowszechniania się we wszystkich polskich uczelniach nowego systemu studiów bazującego na trzech cyklach kształcenia i wynikał z postanowień przyjętych w ramach Procesu Bolońskiego. Od roku akademickiego 2012/2013 odsetek osób pobierających naukę na studiach magisterskich jednolitych zaczął wzrastać i do roku akademickiego 2014/2015 zwiększył się o 0,7 p.proc. W analizowanym okresie notowano systematyczny spadek udziału grupy studentów kształcących się na studiach pierwszego stopnia (o 1,4 p.proc.). Dynamiczny wzrost udziału osób zdobywających wiedzę na studiach drugiego stopnia (o 4,1 p. proc. w latach akademickich 2010/2011 – 2012/2013) został zahamowany, i w latach akademickich 2013/2014 i 2014/2015 odsetek tego rodzaju studentów ustabilizował się na poziomie 25,3%.

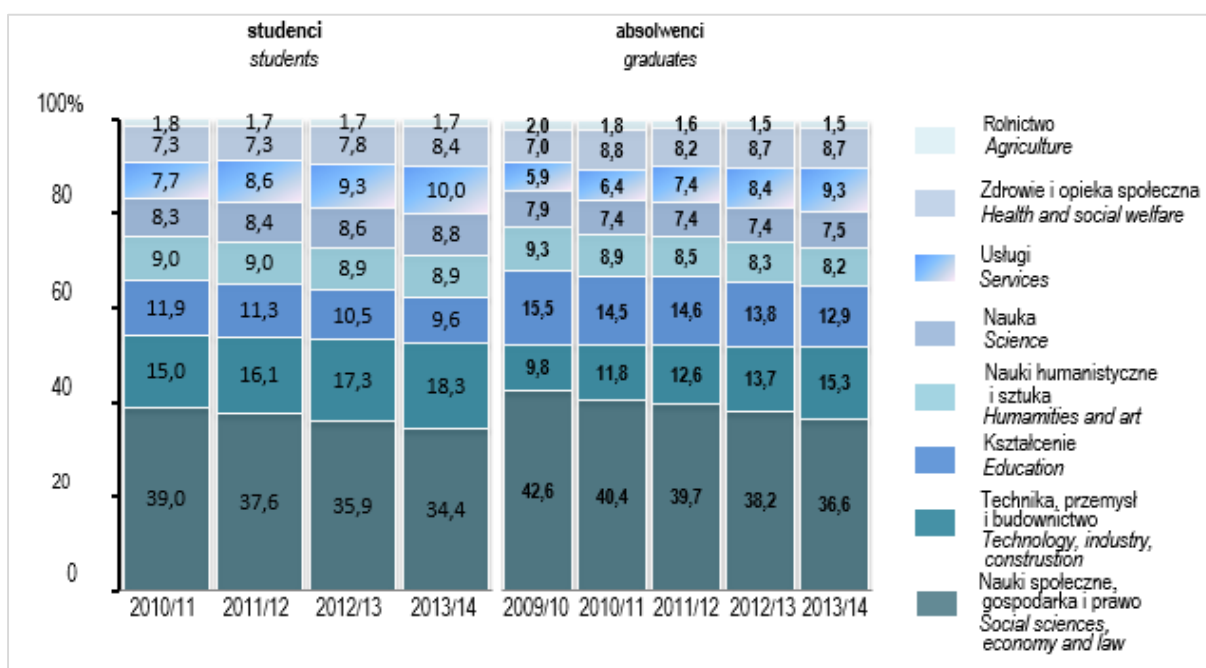
Od wielu lat największym zainteresowaniem wśród studentów szkół wyższych cieszą się kierunki studiów związane z naukami społecznymi, gospodarką i prawem. Udział absolwentów, którzy nabyli wiedzę tych dziedzinach w ogólnej liczbie absolwentów zaczął jednakże systematycznie maleć z 42,6% dla absolwentów rocznika 2009/2010 r. do 36,6% dla rocznika 2013/2014 w szczególności na rzecz kierunków studiów związanych z techniką, przemysłem i budownictwem, gdzie w tym okresie nastąpił wzrost o 5,5 p. proc. Zwiększenie udziału absolwentów kierunków technicznych należy wiązać z wprowadzeniem przez

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2008 r. programu zamawianych kierunków studiów. Jest to projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, mający na celu zwiększenie podaży odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów w dziedzinach szczególnie istotnych dla rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki. Aby zachęcić maturzystów do wyboru tych specjalności Ministerstwo zapewnia najlepszym studentom kierunków technicznych wysokie stypendia motywacyjne oraz przeznacza środki finansowe dla uczelni wyższych, które prowadzą wspomniane kierunki, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności odbywającego się na nich kształcenia. Na przestrzeni lat akademickich 2009/2010 – 2013/2014 można również zauważyć stopniowe zwiększanie się grupy absolwentów uczelni wyższych w dziedzinie zdrowia i opieki społecznej, gdzie w roku akademickim 2013/2014 odnotowano wzrost jej udziału w ogólnej liczbie absolwentów o 1,7 p.proc. w stosunku do roku akademickiego 2009/2010. Wzrost zapotrzebowania na specjalistów w dziedzinie nauk medycznych jest determinowany wydłużającą się średnią długością życia, co powoduje wzrost populacji osób starszych, wymagających zwiększonej opieki medycznej.

Wykres 12. STUDENCI I ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW

STUDENTS AND GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY GROUP OF FIELDS OF EDUCATION

Źródło: „Szkoły wyższe i ich finanse” (lata 2008-2012), GUS, Warszawa.

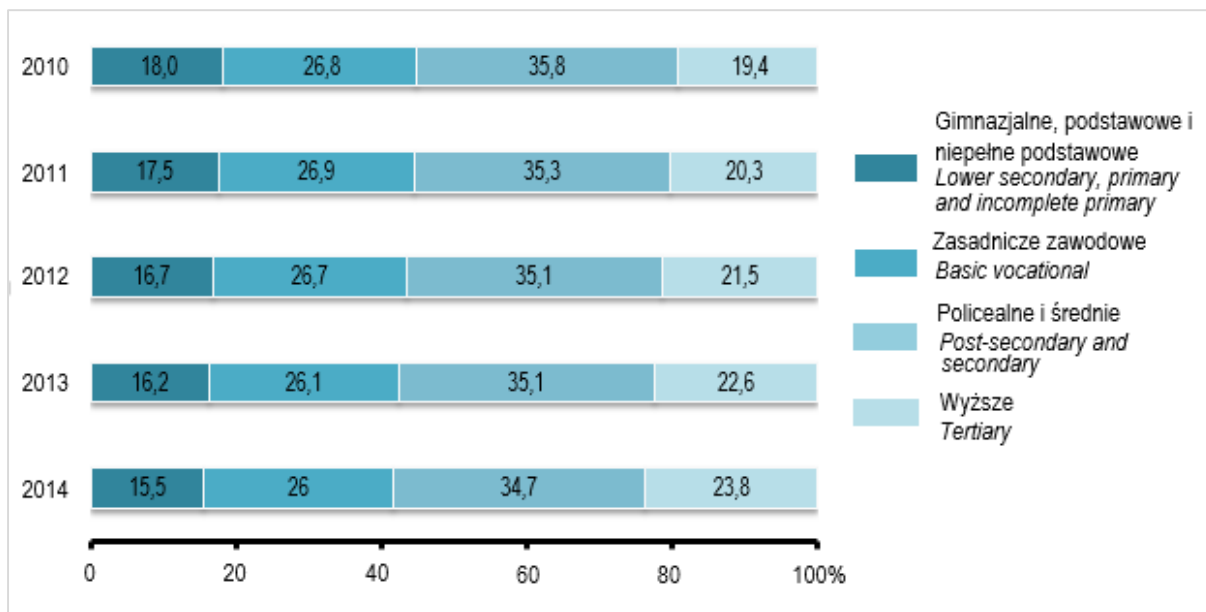
Source: “Higher education institutions and their finances” (years 2008-2012), CSO, Warsaw.

Pod względem wskaźnika liczby absolwentów szkół wyższych kierunków przyrodniczych, technicznych i informatycznych na 1000 ludności (w wieku 20-29 lat), Polska w 2012 r. osiągając średni poziom wynoszący 17,9 osoby, plasowała się na 9 miejscu (razem ze Słowacją) wśród 28 krajów Unii Europejskiej.

Poziom wykształcenia społeczeństwa

Korzystne zmiany zachodzące w systemie kształcenia i wychowania wyraźnie rzutowały na stałą poprawę poziomu wykształcenia społeczeństwa. W latach 2010-2014 zaobserwowano systematyczny wzrost (łącznie o 4,4 p.proc.) udziału osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku od 15 do 64 lat.

Wykres 13. STRUKTURA LUDNOŚCI W WIEKU 15-64 LAT WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF POPULATION AGED 15-64 BY EDUCATIONAL LEVEL

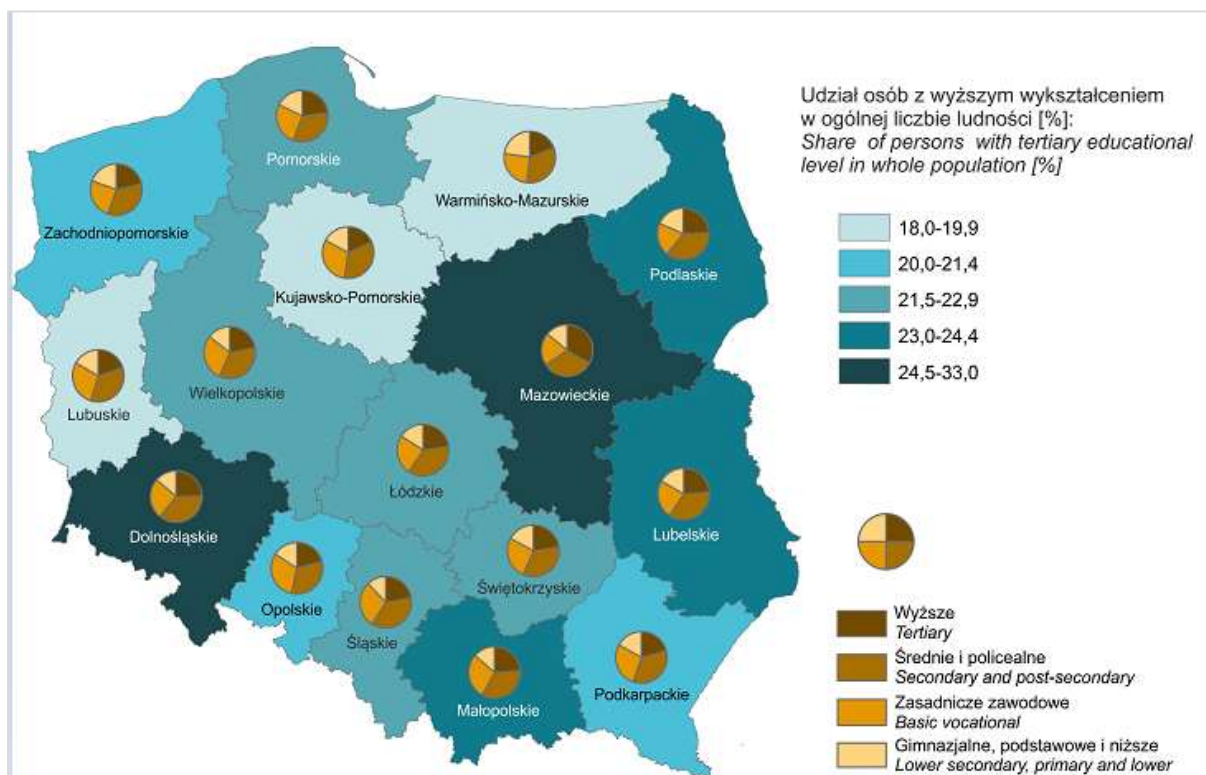

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Source: Labour Force Survey (LFS).

Analiza struktury wykształcenia według płci wskazuje, że kobiety są lepiej wykształconą grupą niż mężczyźni i częściej osiągają wykształcenie wyższe (w 2014 r. 28,1% kobiet legitymowało się dyplomem szkoły wyższej, w porównaniu do 19,5% mężczyzn). Jednocześnie wśród ogółu społeczeństwa nastąpił spadek odsetka osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 2,5 p.proc.) jak również udziału osób z wykształceniem policealnym i średnim (o 1,1 p.proc.). Zdecydowanie najlepiej prezentującym się województwem w Polsce, biorąc pod uwagę wykształcenie społeczeństwa, było mazowieckie, w którym 33,0% populacji legitymowało się dyplomem ukończenia studiów w szkole wyższej, zaś odsetek osób o najniższym poziomie wykształcenia (zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym) był najmniejszy w kraju i w 2014 r. i wynosił 34,2%.

Wykres 14. LUDNOŚĆ W WIEKU 15-64 LATA WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W 2014 R
SHARE OF PERSONS WITH TERTIARY EDUCATION IN THE WHOLE POPULATION IN 2014

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).
Source: Labour Force Survey (LFS).

Polska należy do czołówki państw europejskich pod względem poziomu wykształcenia mieszkańców. Wyróżniła się w 2014 r. wśród krajów europejskich jednym z najwyższych poziomów (90,5% , przy średniej 75,9% dla krajów UE) wskaźnika obrazującego odsetek osób (w wieku 25-64 lata), które ukończyły edukację na poziomie co najmniej średnim. Natomiast przeciętnie (15 miejsce wśród krajów UE) Polska wypada w porównaniach międzynarodowych pod względem wykształcenia ludzi młodych (w wieku 30-34 lata), wśród których 40,5% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Z drugiej jednak strony należy zwrócić uwagę na fakt, że było ich o 3,7 p.proc. więcej niż wynosi średnia dla całej Unii Europejskiej). O stosunkowo wysokim poziomie wykształcenia polskiego społeczeństwa świadczy również poziom wskaźnika określającego średnią liczbę lat edukacji formalnej, którą przeszły osoby w wieku 25 lat i więcej. Według szacunków Biura ds. Raportu Rozwoju Społecznego ONZ, w 2012 r. wynosiła ona 11,8 lat i była jedną z wyższych wśród krajów Unii Europejskiej (w 2012 roku Polska zajęła 9 miejsce wśród 28 krajów zrzeszonych w tej organizacji).

Kształcenie osób dorosłych

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w roku 2014 4,0% osób w wieku od 25 do 64 lat deklarowało uczestnictwo w edukacji, obejmującej uczenie się formalne (szkoła i studia wyższe), jak również kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy). Wskaźnik ten w badanym okresie ulegał stopniowemu pogorszeniu i w latach 2010 – 2014 spadł o 1,2 p.proc. Największe zainteresowanie pogłębianiem i poszerzaniem zdobytej wiedzy wykazywali mieszkańcy województwa mazowieckiego, gdzie 6,5% (w 2014 r. o 2,5 p.proc. więcej od średniej krajowej) osób badanej populacji uczestniczyło w różnych formach kształcenia ustawicznego

Tabl. 5. **KSZTAŁCENIE OSÓB DOROSŁYCH W WIEKU 25-64 LATA**
LIFELONG LEARNING OF PERSONS AGED 25-64

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
Polska <i>Poland</i>	5,2	4,4	4,5	4,3	4,0
w tym kobiety <i>of which females</i>	5,7	4,9	5,1	4,9	4,3
Unia Europejska <i>European Union</i>	9,1	8,9	9,0	10,5	10,7
w tym kobiety <i>of which females</i>	10,0	9,6	9,7	11,4	11,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS (stat.gov.pl/bdl/) i baza danych Eurostatu (eurostat.ec.europa.eu/portal/).

Source: CSO Local Data Bank (stat.gov.pl/bdl/) and Eurostat database (eurostat.ec.europa.eu/portal/).

Nieco inny obraz aktywności edukacyjnej dorosłych Polaków wyłania się na podstawie bardziej szczegółowych i miarodajnych (ze względu na dłuższy okres odniesienia) wyników cyklicznego (odbywającego się co pięć lat), międzynarodowego badania „Kształcenie Dorosłych”. W szeroko rozumianym kształceniu obejmującym wszelkiego rodzaju jego formy (w tym również samokształcenie), w ciągu 12 miesięcy 2011 roku, uczestniczyło 40,0% osób w wieku od 25 do 64 lat. Było to o 4,2 p.proc. więcej niż w okresie od IV kwartału 2005 r. do IV kwartału 2006 r., do którego odnoszą się wyniki poprzedniej edycji badania. Więcej osób brało udział w kształceniu pozaformalnym (wzrost z 18,6% w 2006 r. do 21,0% w 2011 r.) oraz nieformalnym, czyli w samokształceniu (wzrost z 25,4% do 29,0%). Prawie nie zmienił się wskaźnik uczestnictwa w kształceniu formalnym, który dla roku 2006 wyniósł 5,5 %, a w roku 2011 5,4%.

Tabl. 6. **OSOBY W WIEKU 25-64 LATA UCZESTNICZĄCE W Kształceniu FORMALNYM, POZAFORMALNYM I NIEFORMALNYM WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA, PŁCI I STATUSU NA RYNKU PRACY**
PERSONS AGED 25-64 PARTICIPATING IN FORMAL, NON-FORMAL AND INFORMAL LEARNING BY PLACE OF RESIDENCE, SEX AND STATUS ON THE LABOUR MARKET

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby uczestniczące w: <i>Persons participating in:</i>							
	jakiegokolwiek formie kształcenia <i>any form of education</i>		kształceniu formalnym <i>formal education</i>		kształceniu pozaformalnym <i>non-formal education</i>		kształceniu nieformalnym <i>informal education</i>	
	2006	2011	2006	2011	2006	2011	2006	2011
w % in %								
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	35,8	40,0	5,5	5,4	18,6	21,0	25,4	29,0
Mężczyźni <i>Males</i>	35,4	39,5	4,8	4,5	18,2	20,6	24,8	28,3
Kobiety <i>Females</i>	36,2	40,4	6,2	6,2	18,9	21,4	26,0	29,7
Miasto <i>Urban areas</i>	41,8	45,8	6,7	6,6	22,6	25,2	29,6	33,4
Wieś <i>Rural areas</i>	25,3	30,4	3,5	3,3	11,4	14,0	18,0	21,8
Pracujący <i>Employed persons</i>	45,3	48,5	6,9	6,4	26,3	29,1	31,0	34,1
Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	27,0	29,7	6,2	4,7	8,8	9,7	19,5	22,2
Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	16,0	21,7	2,1	2,8	3,0	4,3	14,0	18,5

Źródło: „Kształcenie dorosłych 2011”, GUS, Warszawa.

Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw.

Wśród państw UE Polska zajmowała niską pozycję w rankingu pod względem udziału w edukacji osób w wieku od 25 do 64 lat. Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), wskaźnik uczestnictwa dorosłych Polaków w kształceniu, był o ponad połowę niższy niż w krajach Unii Europejskiej i wyniósł w 2014 r. 4,0% (przy średniej 10,7% dla 28 krajów UE). Stosunkowo niewielką aktywność edukacyjną dorosłych Polaków w porównaniu do innych państw, potwierdzają również wyniki badania Kształcenie Dorosłych. W kształceniu formalnym lub pozaformalnym uczestniczyło 24,2% badanej w Polsce populacji osób w wieku 25-64 lata. Wśród krajów UE, gorszy wynik odnotowano jedynie w Rumunii i Grecji.

Kompetencje osób dorosłych

Poziom umiejętności Polaków w wieku 16-65 lat zmierzony został w ramach przeprowadzonego w latach 2011–2012 Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób

Dorosłych PIAAC (*The Programme for the International Assessment of Adult Competencies*). Przygotowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) badanie odbyło się w 24 krajach. Głównym jego celem był pomiar umiejętności ważnych z punktu widzenia funkcjonowania dorosłych w wielu sytuacjach życia prywatnego i zawodowego. Umiejętności te mierzone na skali od 0 do 500 punktów były niższe niż przeciętny poziom kompetencji mieszkańców krajów OECD, które wzięły udział w badaniu. Wynik Polski w dziedzinie rozumienia tekstu dzieli od średniej OECD 5,9 punktu, a w dziedzinie rozumowania matematycznego – 8,9 punktu. Przeciętny poziom umiejętności był wyższy wśród osób młodych. Osoby w wieku 16-24 lata osiągnęły w dziedzinie rozumienia tekstu poziom 281,5 punktów (o 14,6 punktów więcej niż wynosił wynik dla całej badanej populacji), natomiast w dziedzinie rozumowania matematycznego 268,6 punktów (analogicznie o 8,8 punktów więcej). W dziedzinie rozumienia tekstu kobiety wypadły lepiej niż mężczyźni (6,4 punktów różnicy), natomiast w rozumowaniu matematycznym nie odnotowano znaczących dysproporcji.

Tabl. 7. WYNIKI MIĘDZYNARODOWEGO BADANIA KOMPETENCJI OSÓB DOROSŁYCH PIAAC (PROGRAM MIĘDZYNARODOWEJ OCENY UMIEJĘTNOŚCI OSÓB DOROSŁYCH) W LATACH 2011-2012
RESULTS OF THE PROGRAMME FOR THE INTERNATIONAL ASSESSMENT OF ADULT COMPETENCIES (PIAAC) IN 2011-2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym osoby w wieku 16-24 lata Of which persons aged 16-24	Mężczyźni Males	Kobiety Females
Rozumienie tekstu <i>Literacy</i>	266,9	281,5	263,7	270,1
Rozumowanie matematyczne <i>Numeracy</i>	259,8	268,6	260,7	258,8

Źródło: Instytut Badań Edukacyjnych.
Source: Educational Research Institute.

Znajomość języków obcych wśród osób dorosłych

Jednym z czynników warunkujących rozwój kapitału ludzkiego, którego rola ciągle rośnie wraz z postępującą globalizacją informacji, pracy, nauki oraz rozrywki, jest znajomość języków obcych wśród społeczeństwa. Kompetencje językowe wpływają na wyższy poziom mobilności pracowników i zwiększenie konkurencyjności gospodarki. Są niezbędne dla rozwoju osobistego, większej aktywności obywatelskiej, pogłębiania spójności społecznej oraz stwarzają poszczególnym osobom większe możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie ich konkurencyjności na rynku pracy. Zgodnie z wynikami badania „Kształcenie dorosłych”, w 2011 roku prawie dwie trzecie badanej populacji osób w wieku 18-69 lat deklarowało znajomość jakiegokolwiek języka obcego, spośród których najliczniejszą grupę stanowili respondenci umiejący posługiwać się tylko jednym językiem (38,5% ogółu badanej populacji). Przeważająca część deklarujących posługiwanie się jednym językiem obcym osób (68,1%), opanowała go na poziomie podstawowym, który pozwolił na zrozumienie i używanie najczęściej stosowanych codziennych wyrażen i stosowanie go w odniesieniu do znanych rzeczy i sytuacji. Respondenci potrafiący posługiwać się więcej niż jednym językiem obcym stanowili ponad jedną czwartą badanej populacji (26,0%). Największy odsetek spośród nich (38,3%) określił swój poziom kompetencji odnośnie pierwszego znanego języka obcego, jako średni. Poziom ten pozwalał na rozumienie wypowiedzi pisemnych oraz ustnych przekazywanych przy użyciu standardowego języka; oznaczał umiejętność tworzenia prostych tekstów, oraz umiejętność opisywania swoich doświadczeń, a także opowiadania

o wydarzeniach z przeszłości i dość płynnego komunikowania się. Relatywnie wyższy poziom kompetencji językowych odnotowano wśród respondentów znających dwa i więcej języków obcych, gdzie 23,9% procent tej grupy osób twierdziło, że prawie całkowicie opanowało jakiś z nich, niż wśród respondentów znających tylko jeden język obcy, których 7,0% zadeklarowało jego biegłą znajomość.

Tabl. 8. ZNAJOMOŚĆ JĘZYKÓW OBCYCH WŚRÓD OSÓB DOROSŁYCH W WIEKU 18-69 LAT W 2011 R.
LANGUAGE SKILLS OF ADULT POPULATION AGED 18-69 IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Females	Miasto Urban areas	Wieś Rural areas	Pracu- jący Employ- ed persons	Bezro- botni Unem- ployed persons	Biemi zawo- dowo Econo- mically inactive persons
Osoby znające języki obce Persons using foreign languages	64,5	62,8	66,0	69,9	55,8	69,4	60,1	56,9
Jeden język One language								
Ogółem Total	38,5	39,3	37,6	40,2	35,7	41,2	38,1	33,7
w tym oceniający jego znajomość na poziomie of which at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	68,1	67,0	69,3	63,8	76,1	67,0	75,0	68,1
średnim independent user	24,4	25,1	23,7	27,6	18,5	24,9	19,0	25,3
zaawansowanym proficient user	7,0	7,5	6,6	8,2	5,0	7,8	5,6	5,9
Dwa języki i więcej Two or more languages								
Ogółem Total	26,0	23,5	28,4	29,7	20,1	28,2	22,0	23,2
w tym oceniający znajomość pierwszego języka na poziomie of which first language at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	37,7	39,3	36,4	34,8	44,5	37,5	44,3	36,1
średnim independent user	38,3	37,4	39,1	38,0	39,2	37,3	40,3	39,8
zaawansowanym proficient user	23,9	23,3	24,4	27,1	16,3	25,1	15,3	24,0
w tym oceniający znajomość drugiego języka na poziomie of which second language at the self-assessed level of language skills								
podstawowym basic user	67,3	67,3	67,2	65,0	72,7	66,6	70,9	67,6
średnim independent user	25,6	25,4	25,7	27,0	22,3	25,7	24,9	25,7
zaawansowanym proficient user	6,9	7,1	6,8	7,8	4,8	7,6	4,2 ¹	6,4
Osoby nieznające żadnego języka obcego Persons who could not use any foreign language	35,5	37,2	33,9	30,2	44,2	30,6	39,9	43,1

¹ Zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi, ponieważ liczba obserwacji w badaniu nie spełnia wszystkich kryteriów precyzji niezbędnych przy szacowaniu wartości uogólnionych.

Źródło: „Kształcenie dorosłych 2011”, GUS, Warszawa, 2013.

¹ Caution should be exercised when using data, since the number of sample observations on which this statistic is based, do not meet all precision requirements for estimation of generalized data.

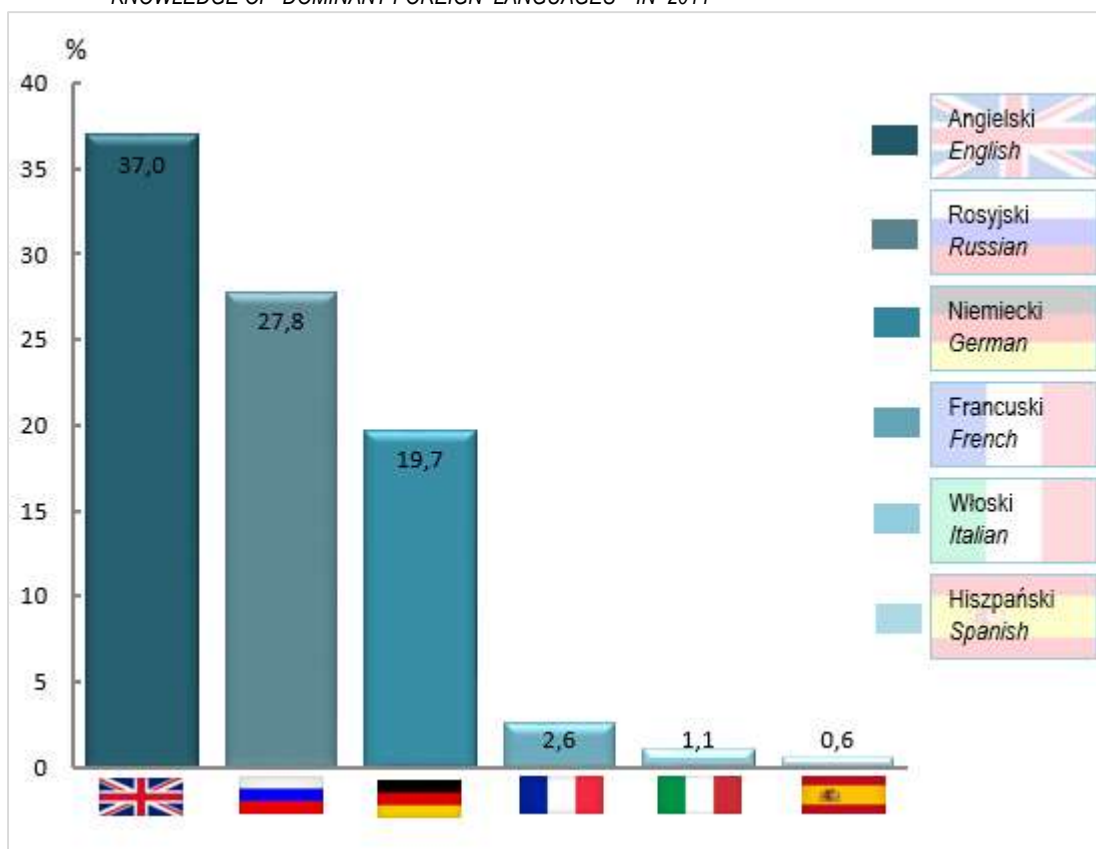
Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw, 2013.

Zdecydowanie największa liczba osób deklarowała znajomość któregoś z trzech języków obcych: angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego. Z pośród nich najbardziej rozpowszechniony był język angielski, którym potrafiła posługiwać się na różnym stopniu zaawansowania, ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (37,0%). Mniej popularne były pozostałe języki międzynarodowe, takie jak francuski czy hiszpański (odpowiednio 2,6% i 0,6% respondentów deklarowało ich znajomość). W opinii czynników decyzyjnych w Unii Europejskiej, poziom znajomości wymienionych powyżej pięciu języków obcych, miał istotne znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego. Dlatego też, zgodnie z założeniami badania „Kształcenie Dorosłych”, były one w pierwszej kolejności wybierane do analizy kompetencji językowych respondentów (w przypadku deklarowanej przez nich znajomości więcej niż dwóch języków obcych). Stosunkowo najwyższym poziomem umiejętności, wykazały się osoby posługujące się językiem angielskim, gdzie 54,3% tej grupy respondentów osiągnęło co najmniej średni poziom kompetencji, oraz hiszpańskiego (50,0%). Średni i najwyższy stopień zaawansowania uzyskało 37,4% osób używających języka francuskiego i 35,5% niemieckiego. Zwracają uwagę niskie kompetencje językowe osób deklarujących znajomość

drugiego pod względem popularności języka rosyjskiego (zaledwie jedna na cztery osoby w tej grupie respondentów potrafiła posługiwać się nim na poziomie co najmniej średnim). Oprócz omawianych powyżej pięciu najważniejszych języków obcych, stosunkowo dużą popularnością cieszył się język włoski, którego znajomość była nawet bardziej rozpowszechniona niż znajomość języka hiszpańskiego. Językiem włoskim posługiwał się ponad jeden procent dorosłych Polaków (o 0,5 p.proc. więcej niż językiem hiszpańskim).

Wykres 15. ZNAJOMOŚĆ WAŻNIEJSZYCH JĘZYKÓW OBCYCH¹ W 2011 R
KNOWLEDGE OF DOMINANT FOREIGN LANGUAGES¹ IN 2011

1 Odsetek osób w wieku 18-69 lat, które wskazały na znajomość danego języka obcego (wymienionego jako pierwszy i ewentualnie jako drugi najlepiej znany język).

Źródło: „Kształcenie dorosłych 2011”, GUS, Warszawa, 2013.

¹ Percentage of persons aged 18-69, who reported the knowledge of a given foreign language (mentioned as a first or as a second best known language).

Source: “Adult Education 2011”, CSO, Warsaw, 2013.

Pod względem stopnia rozpowszechnienia języków obcych jak i poziomu ich znajomości Polska osiągnęła wynik poniżej średniego poziomu w krajach UE. Zgodnie z wynikami badania „Kształcenie dorosłych”, w 2011 roku 61,9% osób w wieku 25-64 lata deklarowało znajomość jakiegokolwiek języka obcego (przy średniej 65,8% dla krajów UE), w tym 24,7% potrafiło posługiwać się nim na poziomie co najmniej średnim (30,8% w krajach UE).

Rynek pracy

Aktywność zawodowa

Wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy można ocenić przede wszystkim poprzez określenie statusu na rynku pracy ludności aktywnej zawodowo.

Tabl. 9. **LUDNOŚĆ AKTYWNA ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG STATUSU NA RYNKU PRACY**
ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE BY LABOUR MARKET STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w tys. in thous.				
OGÓLEM TOTAL	17 123	17 221	17 340	17 361	17 428
Pracujący Employed	15 473	15 562	15 591	15 568	15 862
Bezrobotni Unemployed	1 650	1 659	1 749	1 793	1 567

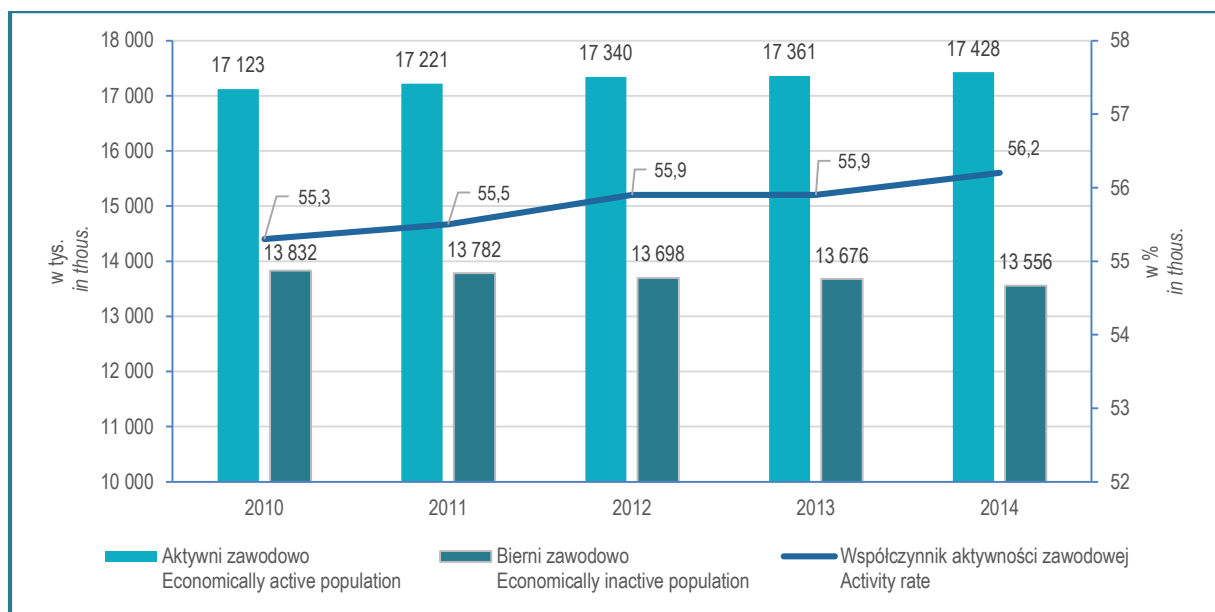
Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

W latach 2010-2014 liczba aktywnych zawodowo w Polsce bardzo powoli, ale systematycznie wzrastała. W roku 2014 przyrost ten wyniósł 1,8% w stosunku do roku 2010. W przypadku mieszkańców miast było to zaledwie 0,5%, natomiast w przypadku mieszkańców wsi 3,8%. Przyczynił się do tego przede wszystkim wzrost liczby pracujących – o 2,5%, populacja osób bezrobotnych zmniejszyła się bowiem w badanym okresie o 5,0%.

Największy przyrost ludności aktywnej zawodowo miał miejsce w województwach: mazowieckim – 12,3% i pomorskim – 11,1%, natomiast aż w dziewięciu województwach odnotowano spadek populacji osób aktywnych zawodowo, najwyższy w lubuskim – 7,8%.

Wykres 16. **LUDNOŚĆ AKTYWNA I BIERNĄ ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
ECONOMICALLY ACTIVE AND INACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE

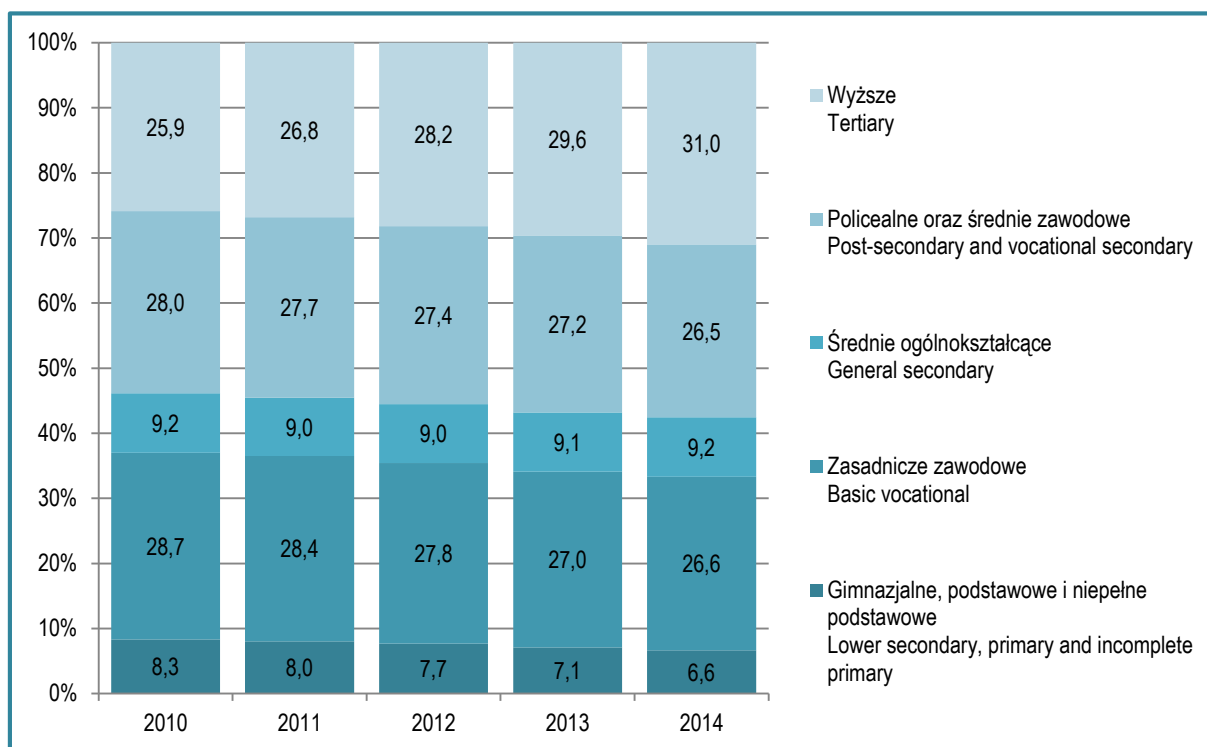

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Source: Labour Force Survey (LFS).

Wzrost liczby aktywnych zawodowo oraz spadek liczby biernych zawodowo miał bezpośredni wpływ na wartość współczynnika aktywności zawodowej, który w roku 2014 osiągnął w Polsce poziom 56,2%, co stanowiło wzrost o 0,9 p.proc. w stosunku do roku 2010 (odpowiednio 1,0 p.proc. w populacji mężczyzn i 0,9 p.proc. w populacji kobiet). Najwyższy poziom współczynnika odnotowano w województwie mazowieckim – 61,5% w roku 2014 wobec 58,0% w roku 2010, co stanowiło najwyższy w kraju wzrost – o 3,5 p.proc. Najniższe jego wartości wystąpiły natomiast w 2014 roku w podkarpackim – 54,5% (spadek o 2,1 p.proc.) oraz-warمیńsko-mazurskim – 51,1% (spadek o 1,9 p.proc.).

Wykres 17. STRUKTURA LUDNOŚCI AKTYWNEJ ZAWODOWO W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
STRUCTURE OF ECONOMICALLY ACTIVE POPULATION AGED 15 AND MORE BY LEVEL OF EDUCATION

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

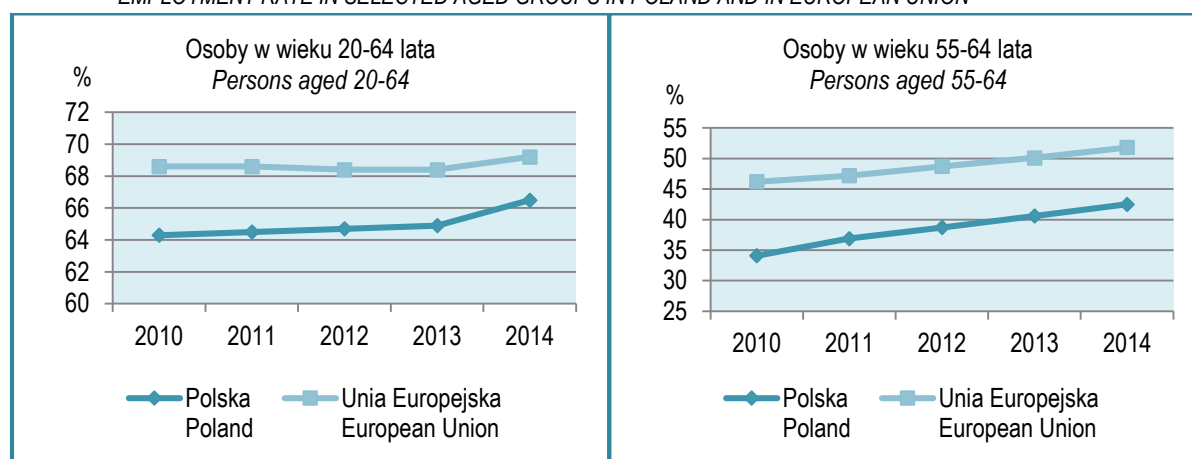
Source: Labour Force Survey (LFS).

W warunkach zmieniającej się sytuacji na rynku pracy jednym z najważniejszych czynników decydujących o sukcesie zawodowym jest wykształcenie oraz zdobyta dzięki niemu wiedza i umiejętności. Potwierdza to fakt, że z każdym rokiem wzrasta w Polsce liczba osób aktywnych zawodowo posiadających wyższe wykształcenie. W latach 2010-2014 przyrost ten wyniósł 21,9%. Województwami, w których w badanym okresie odnotowano najwyższy przyrost liczby osób aktywnych zawodowo posiadających ten poziom wykształcenia były: pomorskie, mazowieckie, małopolskie i opolskie, odpowiednio o 30,9%, 30,0%, 28,7% i 27,4%. W województwach warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim przyrost był najniższy, wynosząc odpowiednio 9,9% i 9,6%. Jednocześnie należy podkreślić, że w większości województw spadała liczba osób aktywnych zawodowo legitymujących się wykształceniem poniżej wyższego. Było to szczególnie widoczne w grupie osób pracujących i bezrobotnych posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe.

O stopniu wykorzystania kapitału ludzkiego świadczą wartości wskaźnika zatrudnienia. Na potrzeby niniejszej publikacji zestawiono wartości tego wskaźnika w grupach osób w wieku 20-64 lata i 55-64 lata w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej.

Wykres 18. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA W WYBRANYCH PRZEDZIAŁACH WIEKOWYCH W POLSCE I W UNII EUROPEJSKIEJ
EMPLOYMENT RATE IN SELECTED AGED GROUPS IN POLAND AND IN EUROPEAN UNION

Źródło: dane Eurostatu (Labour Force Survey, w Polsce Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności).
 Source: Eurostat data (LFS, in Poland BAEL).

Rok 2014 był okresem, kiedy w Polsce wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata wyniosła 66,5%, co stanowiło wzrost o 2,2 p.proc. w stosunku do roku 2010. W całym badanym okresie utrzymywała się natomiast różnica w wysokości kilkunastu p.proc. pomiędzy wysokością wskaźnika zatrudnienia w populacji mężczyzn i kobiet w przedziale wiekowym 20-64 lata. Różnica ta wynosząca w 2010 r. 14,0 p.proc. na niekorzyść kobiet, w roku 2014 wzrosła do poziomu 14,2 p.proc. Województwem o najwyższej wartości omawianego wskaźnika było mazowieckie, gdzie w roku 2014 wartość wskaźnika osiągnęła 73,2% (79,7% w populacji mężczyzn i 66,8% w populacji kobiet). Stosunkowo najniższą wartość wskaźnika, 60,3% w roku 2014, odnotowano natomiast w województwie warmińsko-mazurskim (66,9% w populacji mężczyzn i 53,6% w populacji kobiet). W Unii Europejskiej wartość wskaźnika była w latach 2010-2014 o kilka p.proc. wyższa niż w Polsce, chociaż od kilku lat różnica ta ma niewielką tendencję spadkową.

W grupie wiekowej 55-64 lata dysproporcja w wysokości wskaźnika zatrudnienia pomiędzy Polską a krajami Unii Europejskiej była bardziej wyraźna, chociaż również w tym przypadku widoczny był trend spadkowy (od 12,1 p.proc. w roku 2010, do 9,3 p.proc. w roku 2014 na niekorzyść Polski). Należy jednak podkreślić, że w Polsce wysokość tego wskaźnika systematycznie wzrastała, wynosząc w latach 2010-2014 odpowiednio: 34,1%, 36,9%, 38,7%, 40,6% i 42,5%. Zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet dominowali mieszkańcy województwa mazowieckiego. W 2014 roku wskaźnik zatrudnienia w grupie wiekowej 55-64 wyniósł tu wśród mężczyzn 62,6%, natomiast wśród kobiet 40,4%.

Spośród czynników mających wpływ na wiek wychodzenia z rynku pracy decydujące znaczenie miał obowiązujący w Polsce system emerytalny. Przeprowadzone w 2008 r. zmiany ustawowe polegające na likwidacji wcześniejszych emerytur i wprowadzeniu tzw. emerytur pomostowych spowodowały konieczność wydłużenia okresu pracy, czego skutkiem było podwyższenie przeciętnego wieku przechodzenia na emeryturę – z 59,6 lat w 2010 roku do 60,4 lat w roku 2014.

Tabl. 10. PRZECIĘTNY WIEK OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO EMERYTURĘ PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
AVERAGE AGE OF PERSONS TO WHOM PENSIONS WERE GRANTED BY SOCIAL INSURANCE INSTITUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem <i>Total</i>	59,6	59,8	59,9	59,5	60,4
Mężczyźni <i>Males</i>	60,2	60,1	60,2	59,7	61,0
Kobiety <i>Females</i>	59,0	59,5	59,5	59,3	59,8

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Source: data of the Social Insurance Institution.

Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w latach 2010-2014 najpóźniej przechodzili na emeryturę mieszkańcy województwa mazowieckiego. Przeciętna wieku wynosiła tu od 61,6 lat w roku 2010 do 61,9 lat w roku 2014. Najniższy wiek osób przechodzących na emeryturę odnotowano w województwie śląskim – 57,2 lat w 2010 roku oraz 58,3 lat w roku 2014. Wpływ na to miała przede wszystkim grupa zawodowa górników posiadająca przywilej przejścia na emeryturę po 25 latach pracy pod ziemią bez względu na wiek.

W 2014 r. Polska plasowała się na 20 pozycji (łącznie ze Irlandią) wśród wszystkich 28 krajów Unii Europejskiej pod względem wskaźnika zatrudnienia osób w przedziale wiekowym 15-64 lata. Wskaźnik ten wynoszący w naszym kraju 61,7% był niższy o 3,2 p.proc. w porównaniu do średniej wartości dla całej Unii Europejskiej. Niższe niż w naszym kraju wartości wskaźnika odnotowało 7 krajów Wspólnoty: Bułgaria, Rumunia i Słowacja (po 61,0%), Hiszpania (56,0%), Włochy (55,7%), Chorwacja (54,6%), Grecja (49,4%). Sześć krajów: Austria, Dania, Niderlandy, Niemcy, Szwecja i Wielka Brytania odnotowało natomiast wskaźniki na poziomie ponad 70%. Najwyższy poziom wskaźnika (74,9%) miał miejsce w Szwecji.

Wynagrodzenia

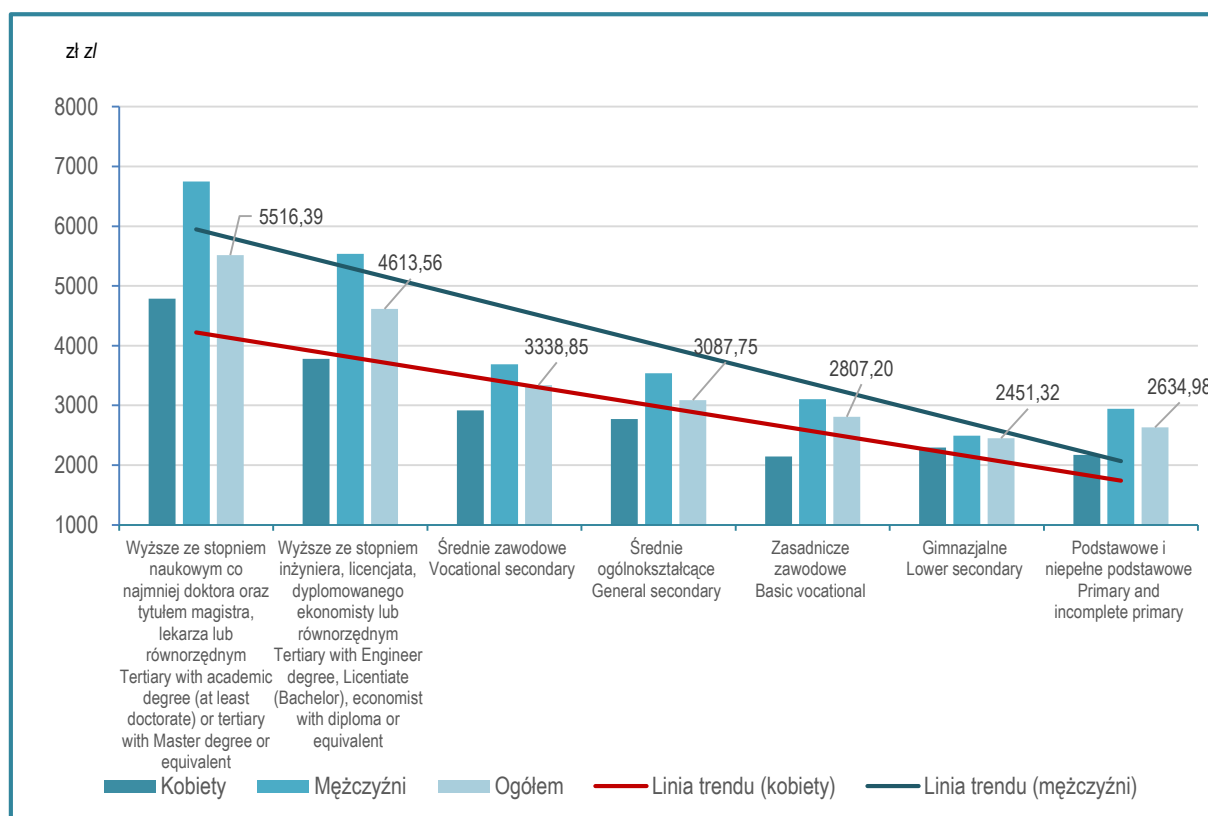
Wyniki badania wynagrodzeń przeprowadzonego w październiku w latach 2008, 2010 i 2012 pokazują efekty inwestycji w kapitał ludzki poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia. Jednocześnie potwierdzają one występowanie znacznych dysproporcji w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, niezależnie od posiadanego wykształcenia.

Dane zawarte na wykresie 19. obrazują bezpośredni związek pomiędzy poziomem wykształcenia, a wysokością wynagrodzenia brutto. Zależność ta jest tym bardziej widoczna, im wyższy jest formalny poziom wykształcenia. Mniejsze zróżnicowanie płac w grupie osób z wykształceniem średnim i niższym może wskazywać na fakt, że większą rolę odgrywają tu posiadane przez pracowników umiejętności. W październiku 2012 r. w Polsce najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto otrzymywały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym. W populacji mężczyzn wynagrodzenie to wynosiło 6749,19 zł i było wyższe od średniej ogółem o 73,2%, podczas gdy w tej samej grupie wynagrodzenie kobiet przewyższało średnią ogółem o 22,9%.

Województwem, w którym zarówno mężczyźni, jak i kobiety z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym osiągnęły najwyższe wynagrodzenie w skali kraju było województwo mazowieckie. Wynagrodzenie mężczyzn utrzymywało się tu na poziomie 8852,11 zł przewyższając o 60,5% średnie wynagrodzenie w tej grupie w skali kraju, podczas gdy wynagrodzenie kobiet było wyższe od średniego wynagrodzenia w grupie o 8,7%. Województwem, w których osoby posiadające najwyższy poziom wykształcenia otrzymywały

stosunkowo najniższe wynagrodzenie było w roku 2012 województwo świętokrzyskie (5174,65 zł mężczyźni i 3930,14 zł kobiety). Różnica w wysokości wynagrodzenia brutto pomiędzy osobami posiadającymi wykształcenie wyższe ze stopniem naukowym oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym, a osobami z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wyniosła 78,7% (90,8% w populacji mężczyzn i 72,8% w populacji kobiet). Warto też zauważyć istotną różnicę pomiędzy wynagrodzeniem osób z wykształceniem średnim zawodowym, a wynagrodzeniem osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wykres 19. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG PŁCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA¹
AVERAGE MONTHLY GROSS EARNINGS BY OWNERSHIP SECTORS AND LEVEL OF EDUCATION¹

¹ Dane za październik 2012 r.

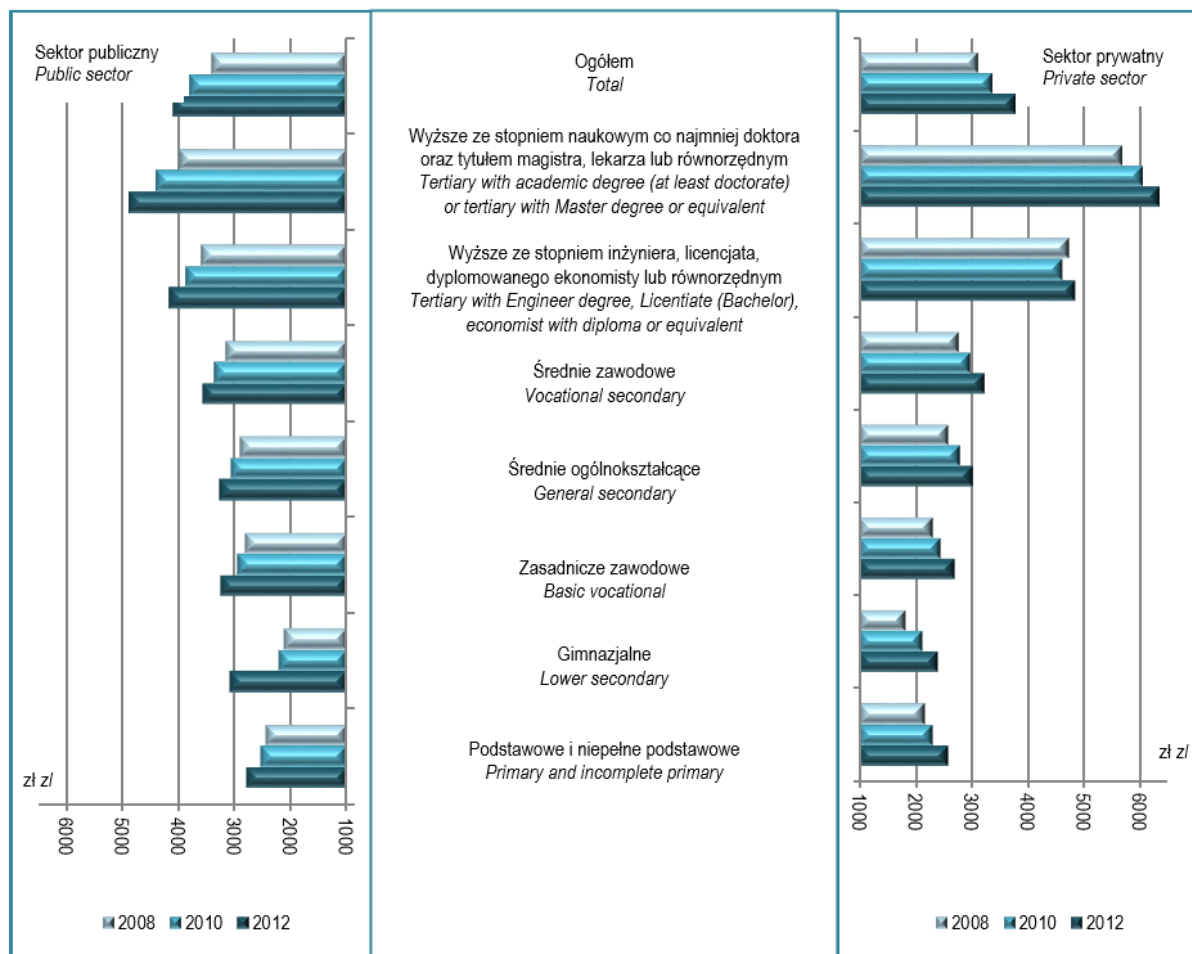
Źródło: Z-12 Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

¹ Data for October 2012

Source: Z-12 Report on structure of earnings by occupation

W październiku 2012 r. osoby posiadające wykształcenie średnie zawodowe otrzymywały przeciętnie 3338,85 zł brutto – o 18,9% więcej niż osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Znaczna dysproporcja w wysokości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn była szczególnie widoczna w grupach osób najbardziej i najmniej wykształconych. W przypadku osób z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym, wynagrodzenia mężczyzn były wyższe od wynagrodzeń otrzymywanych przez kobiety o 40,9% ze stopniem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym – o 46,5%, z wykształceniem średnim zawodowym – o 26,3%, średnim ogólnokształcącym – o 27,6%, zasadniczym zawodowym – o 44,7%.

Wykres 20. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA¹
AVERAGE MONTHLY GROSS EARNINGS BY OWNERSHIP SECTORS AND LEVEL OF EDUCATION¹

¹ Dane za październik 2008, 2010, 2012 r.

Źródło: Z-12 Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

¹ Data for October 2008, 2010, 2012.

Source: Z-12 Report on structure of earnings by occupation.

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. W październiku 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym (4116,05 zł) było o 9,1% wyższe niż w prywatnym oraz o 5,7% wyższe od średniego w skali kraju. Podobna tendencja miała miejsce w latach 2010 i 2008.

Analiza wynagrodzeń w zależności od poziomu wykształcenia pokazuje natomiast, że osoby posiadające wykształcenie wyższe były zdecydowanie lepiej wynagradzane w sektorze prywatnym. W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym zatrudnionych w sektorze prywatnym wyniosło 6318,72 zł i było wyższe niż w państwowym o 29,3% (w roku 2010 wartości te wynosiły odpowiednio 6021,94 zł i 36,3%, a w roku 2008 – 5668,52 zł i 41,6%).

W sektorze publicznym natomiast lepiej opłacani byli pracownicy z niższym poziomem wykształcenia. Przykładem mogą być osoby posiadające wykształcenie zawodowe, których wynagrodzenie brutto w wysokości 3249,83 zł było w październiku

2012 r. o 20,6% wyższe niż w sektorze prywatnym (w roku 2010 wartości te wynosiły odpowiednio 2963,78 zł i 21,1%, a w roku 2008 – 2814,61 zł i 22,1%).

Jak wynika z powyższego, pozycja płacowa robotników była w analizowanym okresie lepsza w sektorze publicznym, natomiast pracownicy posiadający wysokie kwalifikacje byli wyżej cenieni w sektorze prywatnym.

Wyniki badań prezentowanych przez OECD dotyczących 2012 r. potwierdzają, że wysokość wynagrodzenia wzrasta wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym z tytułem lub stopniem naukowym mogły liczyć na wynagrodzenie o 70% wyższe, niż osoby z wykształceniem średnim. Na każdym poziomie wykształcenia kobiety zarabiały znacznie mniej niż mężczyźni. Tylko w czterech krajach: Belgii, Hiszpanii, Słowenii i Turcji wynagrodzenie kobiet z wykształceniem wyższym stanowiło 80,0% lub więcej wynagrodzenia mężczyzn posiadających ten sam poziom wykształcenia. W Brazylii, Chile i na Węgrzech stosunek ten wynosił 60% i mniej, natomiast w Polsce ok. 70%.

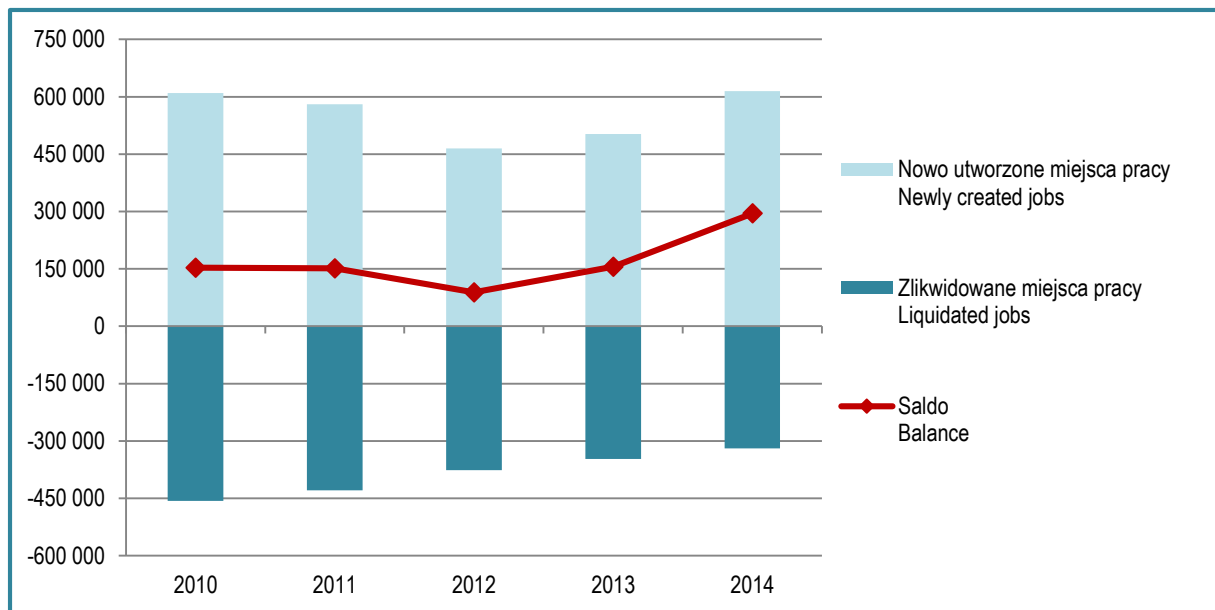
Niedopasowanie na rynku pracy

W latach 2010-2014, podobnie jak w latach poprzednich, można było zaobserwować w Polsce strukturalne niedopasowanie na rynku pracy, co skutkowało wysokim bezrobociem w pewnych grupach zawodowych i jednoczesnym niedoborem pracowników w innych zawodach. Według danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w 2014 r. zawodem deficytowym o najwyższej przewadze napływu ofert nad napływem bezrobotnych był (podobnie jak w latach poprzednich) zawód robotnika gospodarczego. Przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych wyniosła 43,8 tys. W następnej kolejności pod względem wielkości deficytu siły roboczej należy wymienić zawody: technika prac biurowych (16,6 tys.), przedstawiciela handlowego (11,0 tys.) oraz opiekuna osoby starszej (8,4 tys.).

Zawodem najbardziej nadwyżkowym w większości województw, podobnie jak w 2010 r., był natomiast zawód sprzedawcy. W 2014 r. przewaga bezrobotnych w stosunku do ofert pracy wyniosła w tym zawodzie 107,8 tys. Do zawodów nadwyżkowych należy też zaliczyć: techników ekonomistów (41,2 tys.), ślusarzy (35,5 tys.), murarzy (27,4 tys.) i techników mechaników (25,2 tys.).

Spośród zawodów wymagających wykształcenia wyższego najbardziej nadwyżkowe w roku 2014 pozostawały zawody ekonomisty (z przewagą 18,6 tys. bezrobotnych w stosunku do ofert pracy), pedagoga (17,7 tys.) oraz specjalisty administracji publicznej (14,6 tys.), co z pewnością wiązało się z faktem niedopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Wykres 21. NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE MIEJSCA PRACY
NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS

Źródło: Z-05 Badanie popytu na pracę.
Source: Z-05 Survey of demand for labour.

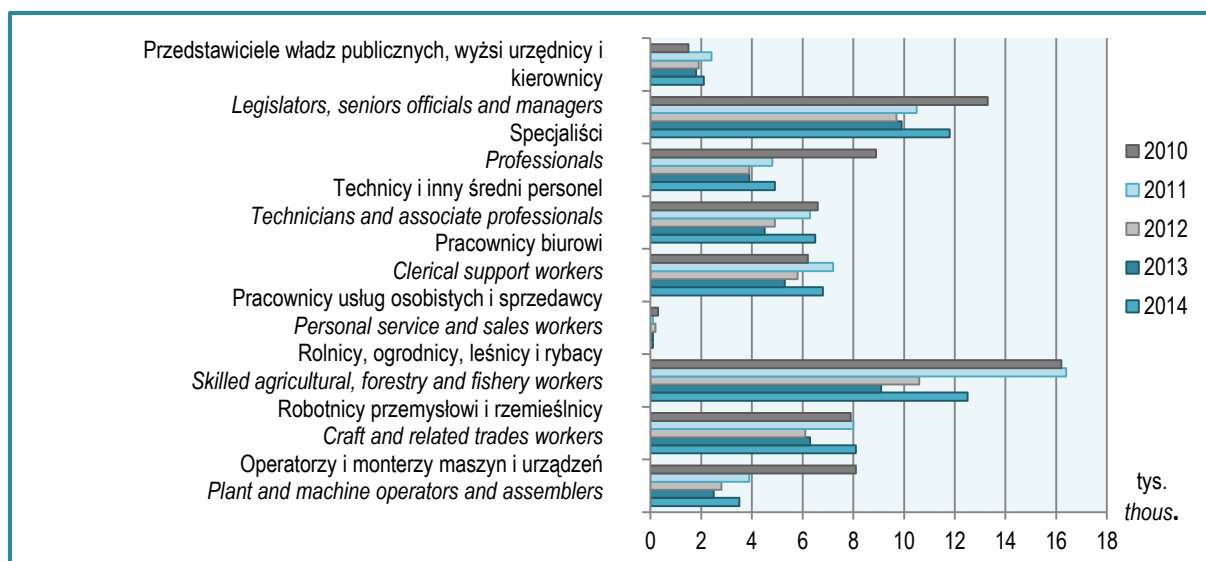
Bezpośredni wpływ na sytuację poszczególnych zawodów na rynku pracy ma tworzenie i likwidacja miejsc pracy. W ciągu 2014 r. powstało 614,8 tys. nowych miejsc pracy (o 5,5 tys. mniej niż w roku 2010), zlikwidowano natomiast 319,9 tys. (o 136,6 tys. mniej w stosunku do 2010 r.). Nowo utworzone miejsca pracy powstały przede wszystkim w województwie mazowieckim (163,0 tys.), a najmniejszy udział w ich tworzeniu miało województwo podlaskie (7,4 tys.).

Na uwagę zasługuje fakt, że w ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy znajdują się niezagospodarowane miejsca pracy. Na koniec 2014 r. było 12,9 tys. nowych, jeszcze nie obsadzonych miejsc, głównie w przetwórstwie przemysłowym – 3,2 tys., handlu; naprawach pojazdów samochodowych – 2,2 tys. oraz w informacji i komunikacji – 1,6 tys. miejsc pracy. Najczęściej były to miejsca przeznaczone dla specjalistów, robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców, operatorów i monterów maszyn i urządzeń, techników oraz innego średniego personelu.

Analiza wolnych miejsc pracy w latach 2010-2014 pokazuje, że największy spadek liczby ofert pracy – o 66,7% miał miejsce w grupie rolników, ogrodników, leśników i rybaków oraz pracowników przy pracach prostych – o 56,8%. Zapotrzebowanie na techników i inny średni personel zmniejszyło się o 44,9%, robotników przemysłowych i rzemieślników o 22,8%, specjalistów o 11,3%, natomiast pracowników biurowych o 6,0%. W trzech grupach zawodowych odnotowano wzrost liczby wolnych miejsc pracy: przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników – o 40,0%, pracowników usług osobistych i sprzedawców – o 9,7% oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń – o 2,5%. Należy podkreślić, że rozkład wolnych miejsc pracy był nierównomierny w poszczególnych województwach. W 2014 r. z ogólnej przeciętnej liczby wolnych miejsc pracy (56,3 tys.), najwięcej było w województwach: mazowieckim – 14,1 tys., śląskim – 6,2 tys., wielkopolskim – 5,8 tys. i dolnośląskim – 5,6 tys., najmniej natomiast w województwie świętokrzyskim – 0,7 tys. i podlaskim – 0,8 tys.

Wykres 22. WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG ZAWODÓW
VACANCIES BY OCCUPATIONS

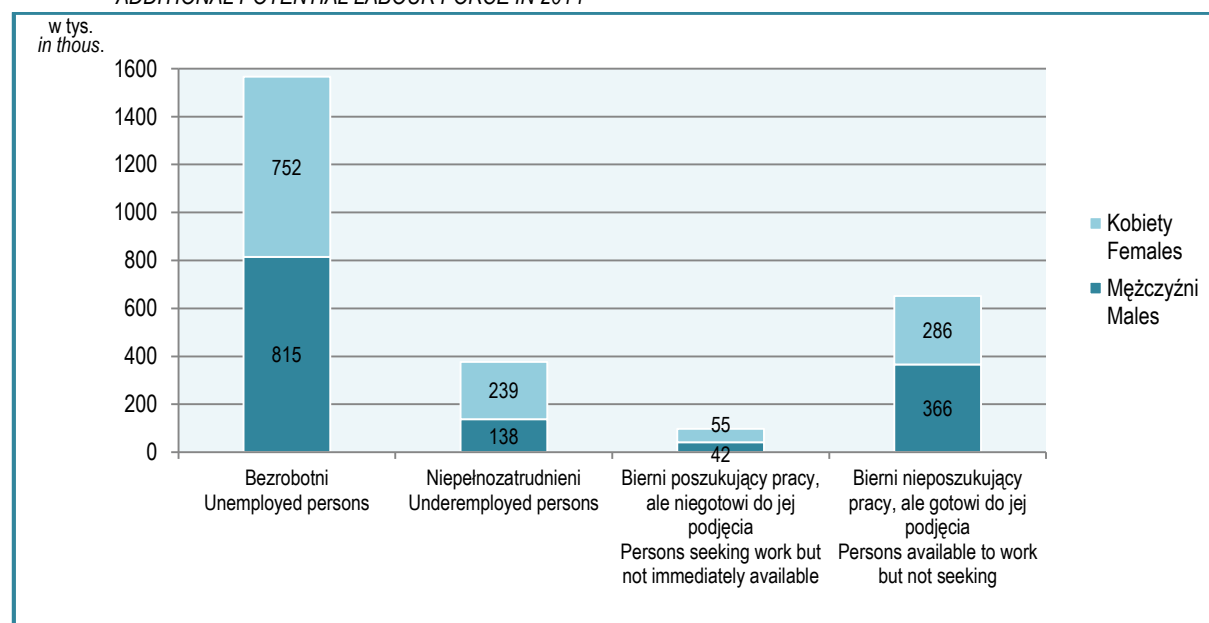

Źródło: Z-05 Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 Survey of demand for labour.

Niedopasowania strukturalne są przede wszystkim skutkiem stosunkowo niskiej mobilności siły roboczej. Niezbyt duża skala migracji wewnętrznych z terenów o niskim popycie do terenów o popycie wyższym powoduje przestrzenną koncentrację bezrobocia. Regiony słabiej rozwinięte, gdzie jest mniejszy popyt na pracę, są obszarami o najwyższym stopniu bezrobocia w skali kraju. Niedobory pracowników mają natomiast miejsce przede wszystkim w dynamicznie rozwijających się regionach, głównie w dużych aglomeracjach miejskich.

Wykres 23. NIETYKORZYSTANE POTENCJALNE ZASOBY PRACY W 2014 R.¹
ADDITIONAL POTENTIAL LABOUR FORCE IN 2014¹

¹ Dotyczy osób w wieku 15-74 lata.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

¹ Regarding persons aged 15-74

Source: Labour Force Survey (LFS).

Głównymi miernikami określającymi stopień niedopasowania podaży i popytu na pracę są przede wszystkim poziom i natężenie bezrobocia. Na uwagę zasługują też zbiorowości znajdujące się na pograniczu pomiędzy pracą a bezrobociem oraz bezrobociem a biernością zawodową, które z okresu na okres mogą zmienić swój status na rynku pracy i płynnie przechodzić do populacji bezrobotnych oraz z niej wychodzić. Stanowią ją populacje: niepełnozatrudnionych, którzy byliby gotowi pracować więcej godzin tygodniowo, biernych zawodowo poszukujących pracy, ale nie gotowych do jej podjęcia oraz biernych zawodowo nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia. Suma osób bezrobotnych, osób potencjalnie aktywnych zawodowo oraz niepełnozatrudnionych daje obraz niewykorzystanych w pełni, potencjalnych zasobów pracy.

W 2014 roku osoby należące do omawianych kategorii liczyły w sumie 2693 tys. (w tym 49,5% kobiet), wobec 2691 tys. w roku 2010 (w tym 53,7% kobiet). Populacja bezrobotnych spadła w analizowanym okresie o 5,0% (mężczyzn – o 7,5%, kobiet – o 2,2%). Jednocześnie nastąpił wzrost o 25,9% liczby osób niepełnozatrudnionych, które chciałyby pracować więcej godzin tygodniowo (mężczyzn – o 15,5%, kobiet – o 32,9%). Liczba biernych poszukujących pracy, ale niegotowych do jej podjęcia zmalała o 13,2 %, na co wpływ miał przede wszystkim spadek o 14,9% odnotowany w tym zakresie w populacji mężczyzn. Stosunkowo najmniejsze zmiany (wzrost o 3,5%) zaszły wśród biernych nieposzukujących pracy, ale gotowych do jej podjęcia (wzrost o 1,6% w populacji mężczyzn i o 5,1% w populacji kobiet).

Według danych Eurostatu wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej wyniósł od 1,4% w 2010 r. do 1,6% w roku 2014. Spośród 28 krajów członkowskich w roku 2014 najwyższą wartość wskaźnika posiadały Niemcy (2,9%), Malta (2,5%), Wielka Brytania (2,3%) oraz Belgia (2,2%). W 15 krajach poziom wskaźnika wynosił mniej niż 1%, przy czym najniższy był na Łotwie (0,4%). W Polsce wartość wskaźnika wyniosła 0,5%.

Kultura

Czytelnictwo

Podstawowym zadaniem biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie zainteresowań czytelniczych oraz informacyjnych lokalnej społeczności. Działalność bibliotek służy udostępnianiu wiedzy i nauki oraz rozwojowi kultury. W latach 2010-2014 odnotowano zmniejszenie liczby bibliotek publicznych (łącznie z filiami) w Polsce z 8342 w 2010 r. do 8094 w 2014 r. Najliczniejszą grupę spośród 1732 bibliotek specjalistycznych działających w 2014 r. były biblioteki naukowe – 60,2%. Większość placówek bibliotek publicznych w 2014 r. funkcjonowała na wsi – 65,8%. Pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej biblioteki stanowią najliczniejszą grupę spośród placówek kulturalnych.

W 2014 r. odnotowano spadek liczby czytelników aktywnie wypożyczających zarejestrowanych w bibliotekach publicznych. Najwięcej osób korzystających w 2014 r. z zasobów bibliotecznych zaobserwowano w województwie małopolskim – na 1000 mieszkańców zarejestrowano w ciągu roku 195 czytelników w bibliotekach publicznych. Najwyższy wzrost odnotowano w województwie pomorskim z 139 w 2010 r. do 163 osób w 2014 r., przy jednoczesnym spadku liczby wypożyczonych woluminów na 1 czytelnika o 15,8%. Wśród osób korzystających z zasobów bibliotek publicznych największy odsetek stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-44 lata – 27,5% ogółu

czytelników. Biorąc pod uwagę czytelników według wykonywanego zajęcia przeważały osoby uczące się – 44,8%, a osoby pracujące stanowiły 33,4% czytelników bibliotek publicznych. Coraz więcej bibliotek publicznych posiada licencję na dostęp do książek czasopism oraz baz danych udostępnianych w sieci., co ułatwia czytelnikom możliwość z ich korzystania. W 2014 r. odsetek komputerów oddanych do dyspozycji czytelników w bibliotekach publicznych wyniósł 56,6% ogólnej liczby figurujących w ewidencji, z czego 97,3% posiadała dostęp do Internetu.

Tabl. 11. **ODSETEK MIESZKAŃCÓW UNII EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCY CZYTELNICTWA W CIAGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY**
PERCENT OF EUROPEAN UNION CITIZENS CONCERNING READING DURING LAST 12 MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2007	2013
	w %	in %
Czytanie książek <i>Books reading</i>	71	68
Wizyta w bibliotece publicznej <i>Visit to a public library</i>	35	31

Źródło: 1. Special Eurobarometer 399. 2. Special Eurobarometer 278

Source: Special Eurobarometer 399. 2. Special Eurobarometer 278.

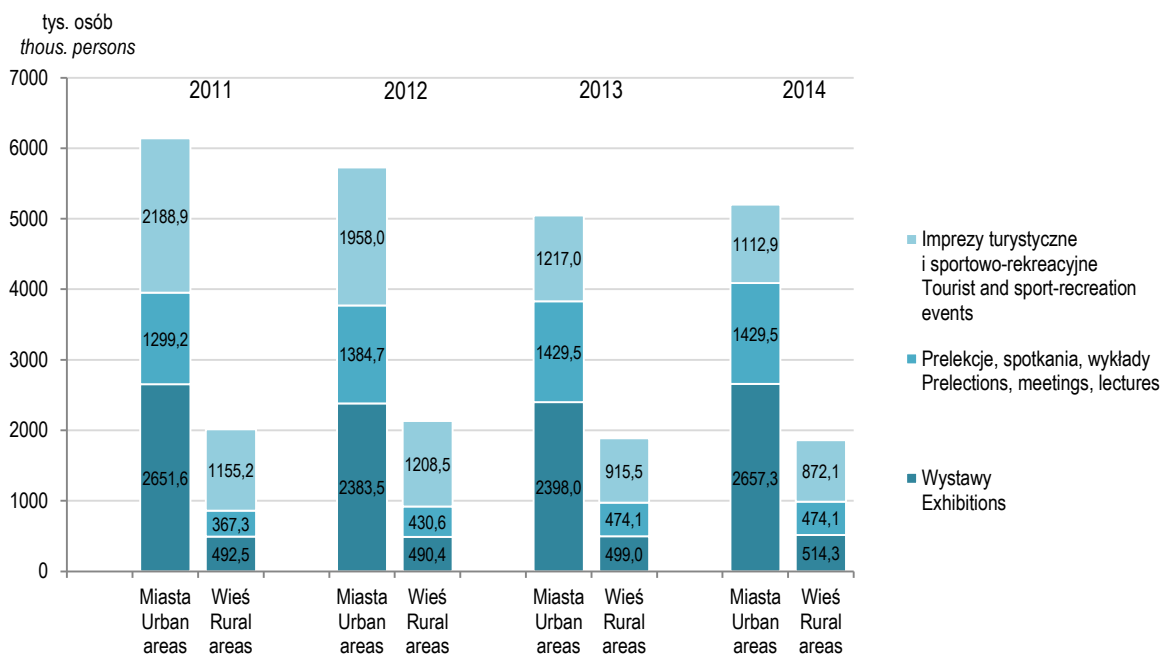
W 2014 r. Biblioteka Narodowa opublikowała raport dotyczący poziomu czytelnictwa w Polsce. Przeczytanie co najmniej jednej książki w ciągu roku potwierdziło 41,7% badanych – o 2,5% więcej niż w 2012 r. Czytanie na głos książek dzieciom wpływa pozytywnie na ich rozwój. Wśród respondentów w wieku 15-19 lat 86% deklaruje, że rodzice czytali im w dzieciństwie książki – w tym przedziale wiekowym odnotowano najwyższy odsetek osób czytających książki (71%). Wraz z rozwojem cyfryzacji czytelnicy coraz częściej sięgają po teksty w formie elektronicznej. W 2014 r. kontakt z audiobookiem zadeklarowało 21% badanych, a z książką w formie „e-book” zetknęło się 12% respondentów.

Działalność oświatowa w instytucjach kultury

Celem działalności instytucji kultury jest wspieranie i rozwój wiedzy, doświadczenia oraz umiejętności posiadanych przez człowieka. Funkcjonowanie dużej liczby instytucji o charakterze kulturalnym na danym obszarze ułatwia jego mieszkańcom dostęp do różnego rodzaju imprez kulturalnych i oświatowych. Aby osiągnąć wysoki poziom zainteresowania społeczeństwa organizowanymi zajęciami należy wziąć pod uwagę preferencje potencjalnych odbiorców. Instytucje te kreują aktywne postawy społeczne wśród dzieci i młodzieży poprzez dostępność atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu. W wielu przypadkach samorządy lokalne wspierają finansowo projekty poszczególnych organizacji, których celem jest propagowanie szeroko rozumianej kultury. W 2014 r. na terenie Polski prowadziło działalność 739 domów kultury, 1650 ośrodków kultury, 315 klubów i 1315 świetlic. Porównując ten stan do 2011 r. odnotowano zwiększenie się liczby tych instytucji w Polsce o 8,4%. Zdecydowaną większość instytucji, które działały na wsi były świetlice – 92,8% ogółu świetlic oraz ośrodki kultury – 57,5%. Na terenie miast działało 77,8% klubów i 60,6% domów kultury. Porównując rok 2011 do roku 2014, znaczny wzrost liczby zarejestrowanych jednostek odnotowano w województwie pomorskim (z 236 do 300) oraz zachodniopomorskim (z 286 do 349), natomiast zmniejszyła się ich liczba w województwie warmińsko-mazurskim – o 10. W 2014 r. najwięcej tego typu instytucji kultury

funkcjonowało w województwie małopolskim – 425, a najmniej w województwie lubuskim – 71.

Wykres 23. UCZESTNICY WYBRANYCH IMPREZ ORGANIZOWANYCH W WYBRANYCH INSTYTUCJACH KULTURY
SELECTED EVENT SAND PARTICIPANTS OF EVENTS IN SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy.

Source: K-07 – Report of activity of cultural establishment, cultural centre, club, community centre.

Nabyte przez jednostkę kompetencje kulturowe sprzyjają tworzeniu nowych przedsięwzięć oraz wpływają na postawę otwartości w podejmowaniu działań na rzecz danej społeczności. W 2014 r. najwięcej osób było zainteresowanych uczestnictwem w prelekcjach, spotkaniach, wykładach oraz imprezach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych. Mieszkańcy miast częściej wybierali zwiedzanie wystaw – 2657,3 tys. zwiedzających, natomiast mieszkańcy wsi imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne – 872,1 tys. uczestników. Porównując rok 2014 z 2011 zaobserwowano spadek liczby ogółem osób uczestniczących w wybranych wydarzeniach kulturalnych o 13,4%. W prelekcjach, spotkaniach i wykładach najchętniej uczestniczyli mieszkańcy województwa małopolskiego, w którym w 7033 zorganizowanych imprezach wzięło udział 266,2 tys. osób. Wystawy, które odbyły się w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach chętniej odwiedzali mieszkańcy miast.

Instytucje kultury oferują odbiorcom swoich usług udział w kursach. W 2014 r. po raz kolejny potwierdziło się duże zainteresowanie tego typu formą zdobywania wiedzy wśród dzieci i młodzieży szkolnej – 61,7% ogółu absolwentów kursów. Młodzi mieszkańcy wsi chętniej od swoich rówieśników z miast uczestniczyli w tego typu szkoleniach – na wsi odsetek ten wyniósł 67,1%, a w mieście 58,7%.

Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych

W latach 2010-2014 zaangażowanie społeczeństwa w życiu kulturalnym poszczególnych województw w Polsce było zróżnicowane. Czynnikiem mającym wpływ na poziom aktywności mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych była dostępność instytucji

kultury na danym obszarze. Większość kin, galerii oraz instytucji scenicznych swoją działalność zlokalizowała w miastach. Kina oferowały potencjalnym widzom zróżnicowany repertuar filmów zarówno produkcji polskiej, jak i zagranicznej. W ostatnich latach zaobserwowano wzrost liczby wyświetlanych seansów w kinach stałych w Polsce. W 2014 r. najwięcej seansów w przeliczeniu na 1 kino stałe odnotowały województwa: kujawsko-pomorskie, śląskie i mazowieckie, a najmniej województwo lubelskie. W 2014 r. w stosunku do 2010 r., zaobserwowano w Polsce wzrost liczby widzów w kinach stałych na 1000 ludności o 8,4%. Na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się liczba widzów w kinach stałych w przeliczeniu na jeden seans, z 25 w 2010 r. do 23 w 2014 r. Warto wspomnieć, że działalność kin nie ogranicza się do rozpowszechniania filmów. Inne formy działalności kin to m.in. organizowanie spotkań i prelekcji. W 2014 r. w tego rodzaju imprezach uczestniczyło 406,0 tys. osób. Najwięcej zainteresowanych odnotowano w województwach: śląskim – 88,9 tys. i dolnośląskim – 80,1 tys. uczestników.

Szeroka oferta teatrów i instytucji muzycznych skierowana do widzów i słuchaczy sprawia, że taka forma kontaktu z kulturą nadal wzbudza zainteresowanie. W 2014 r. liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności wyniosła 319 osób – o 35 osób więcej niż w 2010 r. Wzrosła także liczba przedstawień i koncertów na 1 instytucję, z 310 w 2010 r. do 328 w roku 2014.

Tabl. 12. **WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE TEATRÓW I INSTYTUCJI MUZYCZNYCH**
INDICATORS CONCERNING THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności <i>Spectators and audience in theatres and musical institutions per 1000 population</i>	284	277	298	319
Ludność na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych <i>Persons per 1 seat in theatres and musical institutions</i>	506	495	470	454
Przedstawienia i koncerty na 1 instytucję <i>Performances and concerts per 1 institution</i>	310	311	326	328

Źródło: dane GUS.

Source: CSO data.

Poza prowadzeniem działalności wystawienniczej galerie organizują imprezy o charakterze edukacyjnym. W 2014 r. w Polsce w galeriach zorganizowano łącznie 3,4 tys. odczytów, prelekcji i spotkań z autorami wystaw oraz 9,8 tys. lekcji i warsztatów plastycznych. W ramach działalności oświatowej 39,3% zorganizowanych w galeriach wydarzeń miało charakter cykliczny.

Muzea przygotowują co roku w swojej ofercie propozycje zajęć o charakterze oświatowym. W ramach działalności oświatowej w 2014 r. w muzeach zorganizowano 140,7 tys. imprez, z czego blisko 52% to lekcje muzealne. Mieszkańcy województwa mazowieckiego uczestniczyli w 23,1 tys. lekcji przygotowywanych w muzeach, na których omawiano największą liczbę tematów. Najmniej tego rodzaju zajęć odbyło się w województwie lubuskim – 721 lekcji.

Dane opublikowane przez Komisję Europejską wskazują, że 52% mieszkańców krajów Unii Europejskiej w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie (Special Eurobarometer) przeprowadzone w II kwartale 2013 r. obejrzało film w kinie, a 35% wysłuchało koncert na żywo. Ponad połowa (52%) respondentów przynajmniej raz zwiedziła muzeum, odwiedziła galerię lub miejsce związane z historią. W 27 krajach Unii Europejskiej 28% badanych respondentów obejrzało przedstawienie wystawione w teatrze, natomiast widowisko taneczne, balet lub operę 18%.

Nauka, technologia i innowacje

Korzystanie z nowych technologii

Odsetek gospodarstw domowych w Polsce wyposażonych w dostęp do Internetu z każdym rokiem jest coraz większy. W 2010 r. do Internetu miało dostęp 63,4%, a w roku 2014 – 74,8% gospodarstw domowych. Jedną z przyczyn, dla których jedna czwarta gospodarstw domowych nie miała dostępu do Internetu jest brak odpowiedniej infrastruktury telekomunikacyjnej. Jednakże dla niektórych grup społecznych barierą w użytkowaniu Internetu nie są koszty, czy też techniczny brak możliwości jego podłączenia, lecz konserwatywna postawa życiowa lub wolniejsza adaptacja nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

W rankingu krajów Unii Europejskiej pod względem liczby gospodarstw domowych wyposażonych w dostęp do Internetu Polska w 2014 r. znajdowała się na 18 miejscu, poniżej średniej unijnej, która wyniosła 81% i daleko za przodującymi na kontynencie Luksemburgiem i Holandią, gdzie wskaźnik dostępu wyniósł 96%, Danią (93%) oraz Szwecją, Finlandią i Wielką Brytanią (90%). W porównaniu do 2012 r. najwięcej gospodarstw domowych wyposażonych w dostęp do Internetu przybyło w Czechach (13 p. proc.) oraz Grecji (12 p. proc.).

Liczba gospodarstw domowych dysponujących łączem internetowym w latach 2010-2014 rosła zarówno w miastach, jak i na wsi. Najwolniejszy przyrost od 2010 r. zaobserwować można było w miastach z liczbą mieszkańców do 100 tys. – zaledwie 4,3 p.proc., podczas gdy na wsi i w większych miastach wartość ta zbliżona była do 15 p.proc.

Tabl. 13. DOSTĘP DO INTERNETU W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH Z OSOBAMI W WIEKU 16-74 LATA WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA
ACCESS TO THE INTERNET IN HOUSEHOLDS WITH PERSONS AGED 16-74 BY CLASS OF LOCALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gospodarstwa domowe z dostępem do Internetu Households with the access to the Internet									
	w tys. in thous.					w % danej kategorii in % of selected category				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
OGÓLEM TOTAL	7 988,59	8 391,20	8 876,86	9 084,33	9 446,19	63,44	66,64	70,49	71,90	74,76
Miasta Urban areas	5 680,83	5 880,90	6 164,71	6 271,14	6 478,81	66,93	69,29	72,63	73,90	76,34
w tym: as of:										
do 100 tys. mieszkańców up to 100 thous. inhabitants	2 914,67	2 873,21	2 954,42	2 973,29	3 091,67	68,51	67,04	69,47	70,81	72,83
powyżej 100 tys. mieszkańców more than 100 thous. inhabitants	2 766,17	3 007,69	3 210,29	3 297,86	3 387,14	65,35	71,58	75,81	76,92	79,86
Wieś Rural areas	2 307,75	2 510,31	2 712,15	2 813,19	2 967,37	56,22	61,16	66,07	67,81	71,52

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).
Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Podczas analizy społeczności osób w wieku 16-74 lata, które korzystały z Internetu w ciągu 3 miesięcy poprzedzających badanie statystyczne zaobserwowano, że większość – w 2014 r. 66,6% – stanowiły osoby, których wiek nie przekroczył 44 lat.

Osoby z wykształceniem średnim to największa grupa użytkowników Internetu, kolejną pod względem liczebności grupą były osoby z wykształceniem wyższym, najmniejszą – z wykształceniem niższym niż średnie (w 2014 r. stanowiły one odpowiednio: 56,8%, 31,8% i 11,4%).

Spółeczność użytkowników Internetu była wyraźnie zróżnicowana pod względem statusu na rynku pracy. Najwięcej użytkowników zaliczało się do osób aktywnych zawodowo (69,3%), wśród nich wyróżniali się pracujący na rachunek własny i pracujący najemnie. Najmniejszą grupą byli rolnicy – 3,4% ogółu użytkowników.

Użytkownicy Internetu posiadają zróżnicowane umiejętności. W celu wykonania ich analizy pogrupowano czynności, których wykonywanie deklarowały osoby kiedykolwiek korzystające z Internetu, na wymagające niskich, średniozaawansowanych lub zaawansowanych umiejętności. O ujęciu użytkownika w grupie o poszczególnych umiejętnościach internetowych decydowała liczba czynności, które użytkownik potrafi wykonać za pomocą Internetu spośród sześciu czynności wybranych do badania¹².

Tabl. 14. OSOBY W WIEKU 16-74 LATA WEDŁUG UMIEJĘTNOŚCI ZWIĄZANYCH Z KORZYSTANIEM Z INTERNETU W 2012 R.
PERSONS AGED 16-74 BY INTERNET SKILLS IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby wykonujące czynności wymagających umiejętności: Persons carrying out activities requiring e-skills:		
	podstawowych basic	średniozaawansowanych intermediate	zaawansowanych advanced
	w % in %		
OGÓŁEM TOTAL	43,31	41,79	14,90
Mężczyźni Males	44,54	43,76	11,70
Kobiety Females	41,94	39,61	18,45
WIEK AGE			
16-24 lata years	18,76	50,59	30,65
25-34	29,99	48,36	21,65
35-44	46,37	43,36	10,27
45-54	62,66	32,50	4,84
55-64	66,68	30,65	2,67
65-74 lata years	71,75	26,11 ^a	2,14
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION			
z wykształceniem niższym niż średnie with lower than secondary educational level	31,57	45,43	23,00
z wykształceniem średnim with secondary educational level	52,11	37,31	10,58
z wykształceniem wyższym with tertiary educational level	31,09	48,89	20,03
KLASA MIEJSCA ZAMIESZKANIA CLASS OF LOCALITY			
Miasta Urban areas	40,53	43,07	16,40
powyżej 100 tys. mieszkańców more than 100 thous. inhabitants	37,04	44,17	18,79
do 100 tys. mieszkańców up to 100 thous. inhabitants	44,04	41,97	13,99
Wieś Rural areas	48,42	39,45	12,13
STATUS ZAWODOWY PROFESSIONAL STATUS			
Aktywni zawodowo Economically active	44,20	42,24	13,57
pracujący employed persons	44,02	42,12	13,86
najemnie employees	42,48	43,00	14,53
na rachunek własny self-employed	41,54	44,41	14,05
rolnicy farmers	71,46	24,52	4,02 ^a
bezrobotni unemployed	45,80	43,30	10,90 ^a
Bierni zawodowo Economically inactive	41,34	40,81	17,85
uczący się apprentices	15,16	51,30	33,54
emeryci, renciści i inni retirees, pensioners and others	63,35	31,99	4,66

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).
a Data burdened with a large random error.

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

¹² Patrz uwagi metodologiczne.

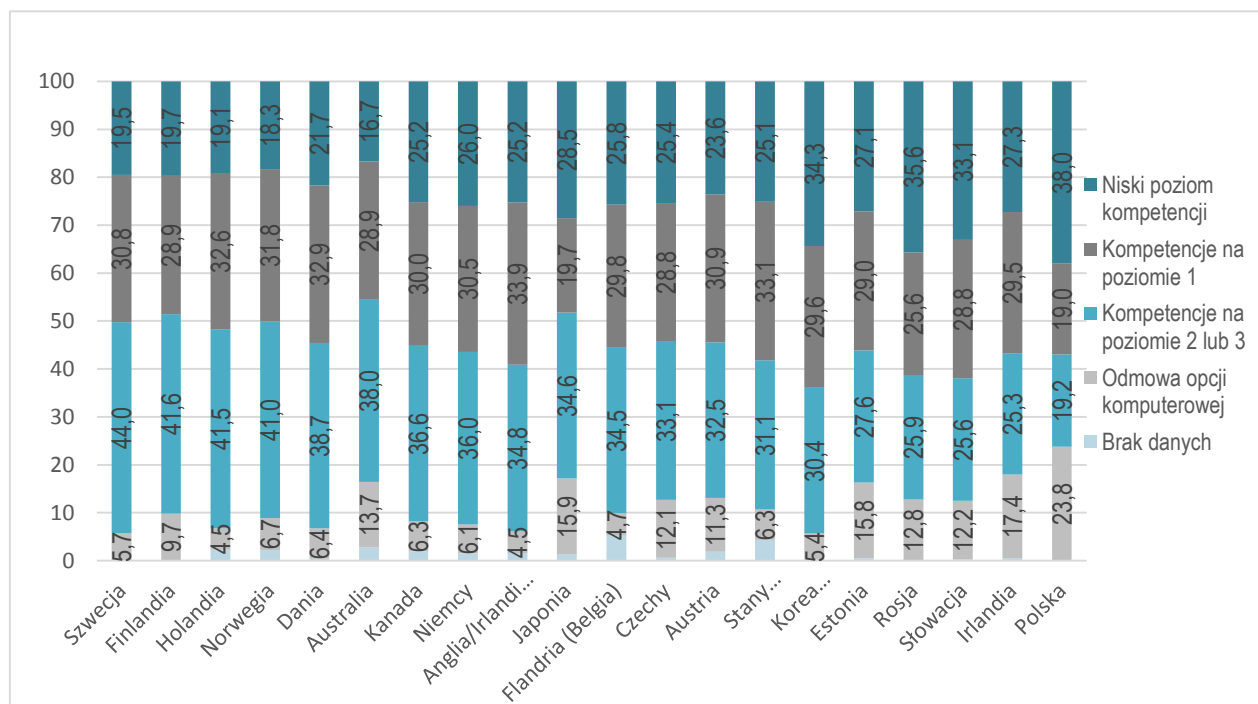
¹² See methodological notes.

Jak zaprezentowano w tabl. 14., w 2014 r. spośród osób, które kiedykolwiek korzystały z Internetu, 43,3% należało do grupy użytkowników o niskich umiejętnościach internetowych, 41,8% do użytkowników średniozaawansowanych, a 14,9% do użytkowników o zaawansowanych umiejętnościach.

Najwyższy poziom umiejętności internetowych reprezentowały osoby w wieku 16-24 lata, zanotowano wśród nich największy odsetek osób o średniozaawansowanych i zaawansowanych umiejętnościach. Odzwierciedlenie tego zjawiska można zauważyć podczas analizy społeczności użytkowników Internetu według ich statusu na rynku pracy – to uczący się, do których zaliczają się głównie młodzi do 24 roku życia, stanowili grupę o najlepszych umiejętnościach internetowych. Spośród pozostałych zbiorowości najniższe umiejętności korzystania z Internetu prezentowali rolnicy oraz emeryci, renciści i inni bierni zawodowo. Można zauważyć, że większość osób z wykształceniem średnim posiadała podstawowe umiejętności internetowe, co stanowi wyjątek na tle pozostałych grup wykształcenia.

Umiejętności informacyjno-telekomunikacyjne były jednym z przedmiotów Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC), przeprowadzonego w 24 krajach w latach 2011-2012. Uczestnicy tego badania, rozwiązując zadania służące ocenie umiejętności rozumienia tekstu oraz rozumowania matematycznego, mieli możliwość rozwiązania ich w wersji papierowej lub komputerowej. Osoby, które zadeklarowały wcześniejsze doświadczenie z komputerem, aby przystąpić do wersji komputerowej, uczestniczyły przedtem w krótkim teście sprawdzającym podstawowe umiejętności.

Wykres 24. WYNIKI BADANIA PIAAC W ZAKRESIE KOMPETENCJI INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNYCH
RESULTS OF PIAAC SURVEY FOR TELECOMMUNICATION AND INFORMATION COMPETENCES

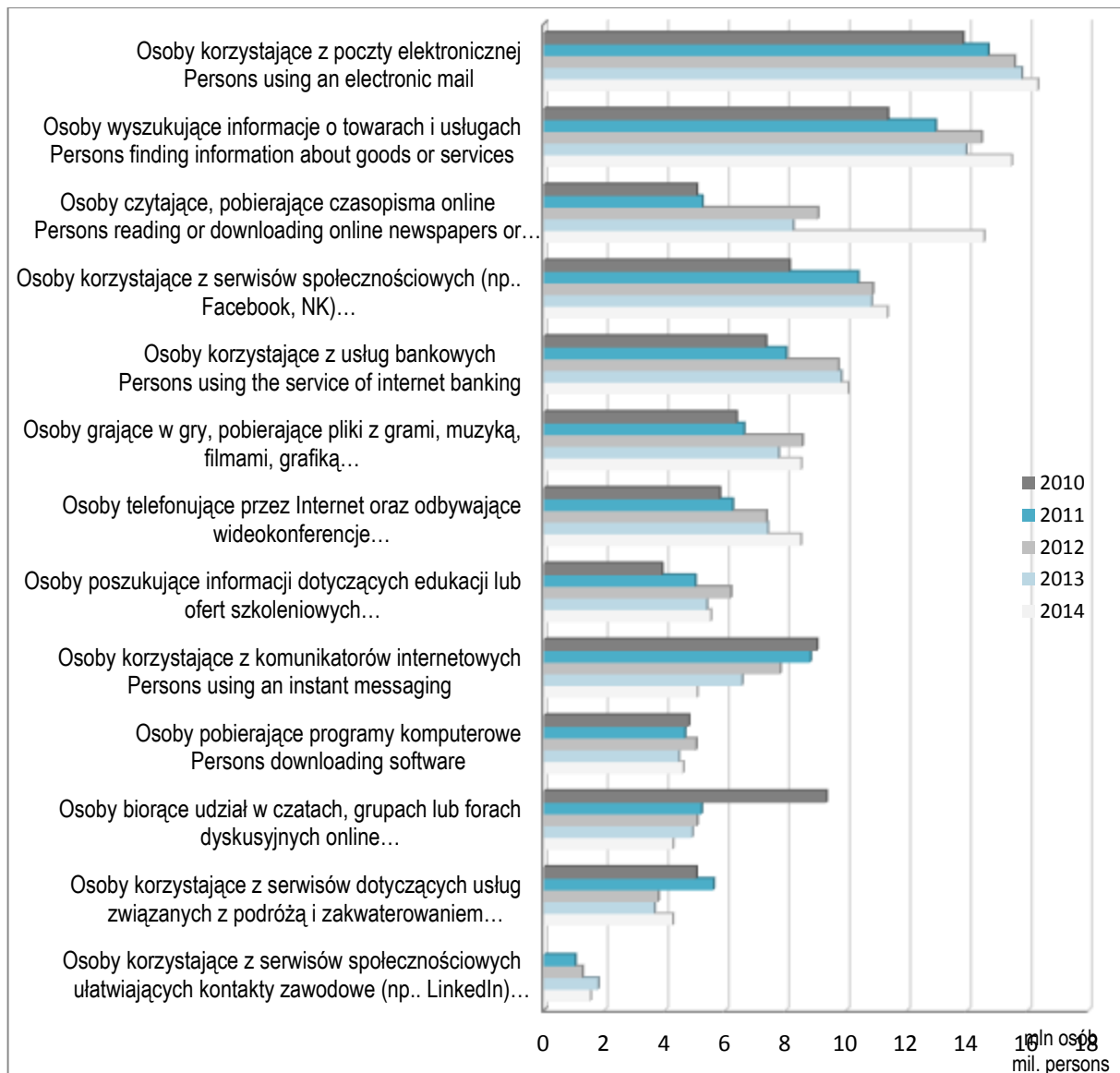
Źródło: dane OECD
Source: OECD data

Główne wyniki badania w zakresie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych (TIK) zaprezentowano na wykresie 24. Wśród respondentów wyróżniono 4 poziomy umiejętności - poniżej poziomu 1 oraz poziomy 1, 2 i 3. Ponadto, na wykresie zaprezentowano liczbę osób, które odmówiły rozwiązywania zadań w wersji komputerowej, a także osób, które nie zdały testu lub deklarujących brak doświadczenia z komputerem.

Spośród zaprezentowanych krajów, Polska wyróżniała się największą liczbą osób, które odmówiły rozwiązania komputerowej wersji zadań – 23,8%. W Polsce było również najwięcej respondentów, którzy deklarowali brak doświadczenia z komputerem, nie zdali wstępnego testu lub mieli umiejętności poniżej poziomu 1 – łącznie 38,0%. Kompetencje na poziomie 1 zostały przypisane 19% osób, poziom 2 – 15,4%, natomiast poziom 3 został osiągnięty przez 3,8% badanej populacji. Wskaźnik liczby respondentów o umiejętnościach łącznie na poziomie 2 i 3 był dla Polski najniższy spośród badanych krajów.

Wykres 25. CELE KORZYSTANIA Z INTERNETU NA UŻYTEK PRYWATNY
PURPOSE OF PRIVATE USE OF THE INTERNET

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).
Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Głównymi celami, dla których użytkownicy posługiwali się Internetem w celach prywatnych w roku 2014, podobnie jak i we wcześniejszym okresie, było korzystanie z poczty elektronicznej (79,5% użytkowników) i wyszukiwanie informacji o towarach i usługach (75,3% użytkowników). Odsetek osób czytających lub pobierających czasopisma wyniósł w 2014 r. 70,8%. Ponad połowa użytkowników korzystała z serwisów społecznościowych, takich jak Facebook lub NK. Najbardziej widoczny spadek zainteresowania na przestrzeni lat 2010-2014 dotyczył korzystania z komunikatorów internetowych, odsetek ich użytkowników zmniejszył się o 34,5 p.proc.

Zatrudnieni w działalności B+R

Do zatrudnionych w sektorze badawczo-rozwojowym zalicza się wszystkie osoby związane bezpośrednio z działalnością B+R, zarówno pracowników merytorycznych, jak i personel pomocniczy, które przeznaczają na tę działalność co najmniej 10% swojego ogólnego czasu pracy.

Poziom zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej w krajach Unii Europejskiej w 2014 r., mierzony udziałem liczby zatrudnionych w działalności badawczo-rozwojowej w populacji aktywnych zawodowo, na najwyższym poziomie kształtował się w Danii (2,02%), Finlandii (1,95%) i Luksemburgu (1,94%). Polska w tym zestawieniu plasowała się poniżej średniej unijnej wynoszącej 1,14%, z wartością wskaźnika na poziomie 0,60%.

W 2013 r. sektor badawczo-rozwojowy zatrudniał niewielki, oscylujący wokół 0,9%, odsetek ogółu osób pracujących w Polsce. W porównaniu do 2009 roku liczba pracowników wzrosła o 20,4% i wyniosła 145,6 tys. osób. W 2013 roku zauważyć można, że liczba osób z tytułem profesora oraz stopniem doktora nie zmieniła się znacząco w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast liczba osób ze stopniem doktora habilitowanego zwiększyła się o 7,7%. W sektorze B+R znalazło również zatrudnienie o 8,5% więcej osób z ze stopniem magistra, licencjata lub równoważnym.

Tabl. 15. ZATRUDNIENI W SEKTORZE B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
R&D PERSONNEL BY LEVEL OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2012	2013
Zatrudnieni ogółem <i>Total personnel</i>	120 923	129 792	134 551	139 653	145 635
z tytułem naukowym profesora <i>with full professor title</i>	9 811	10 345	10 381	10 654	10 703
ze stopniem naukowym doktora habilitowanego <i>with scientific degree of habilitated doctor</i>	12 445	13 053	13 490	14 111	15 192
ze stopniem naukowym doktora <i>with scientific degree of doctor</i>	44 471	45 372	46 445	46 419	46 045
pozostali z wykształceniem wyższym <i>others with tertiary educational level</i>	40 077	45 839	49 415	53 644	58 193
z wykształceniem pozostałym <i>with other educational level</i>	13 218	14 110	14 846	15 199	15 528

Źródło: „Nauka i technika w Polsce” (lata 2009-2013), GUS, Warszawa.
Source: “Science and technology in Poland” (years 2009-2013), CSO, Warsaw.

Według danych z 2013 r., liczba kobiet stanowiła 39,8% wszystkich zatrudnionych w działalności B+R, odsetek ten był jednak zróżnicowany pod względem poziomu wykształcenia i zajmowanego stanowiska. I tak, wśród zatrudnionych z tytułem profesora

kobiety stanowiły 23,2% osób, wśród doktorów habilitowanych odsetek ten wyniósł 34,5%, a wśród pracowników ze stopniem doktora – 47,8%.

Najwięcej pracowników działalności B+R zatrudnionych było w województwie mazowieckim, skupiającym w 2013 r. 27,7% kadry. Ponadto na tle innych wyróżniały się pod tym względem województwa: małopolskie (12,4%), śląskie (9,3%), wielkopolskie (9,1%) i dolnośląskie (7,7%). Województwami, w których pracowało najmniej osób z branży B+R były lubuskie (0,8%) oraz świętokrzyskie (1,1%).

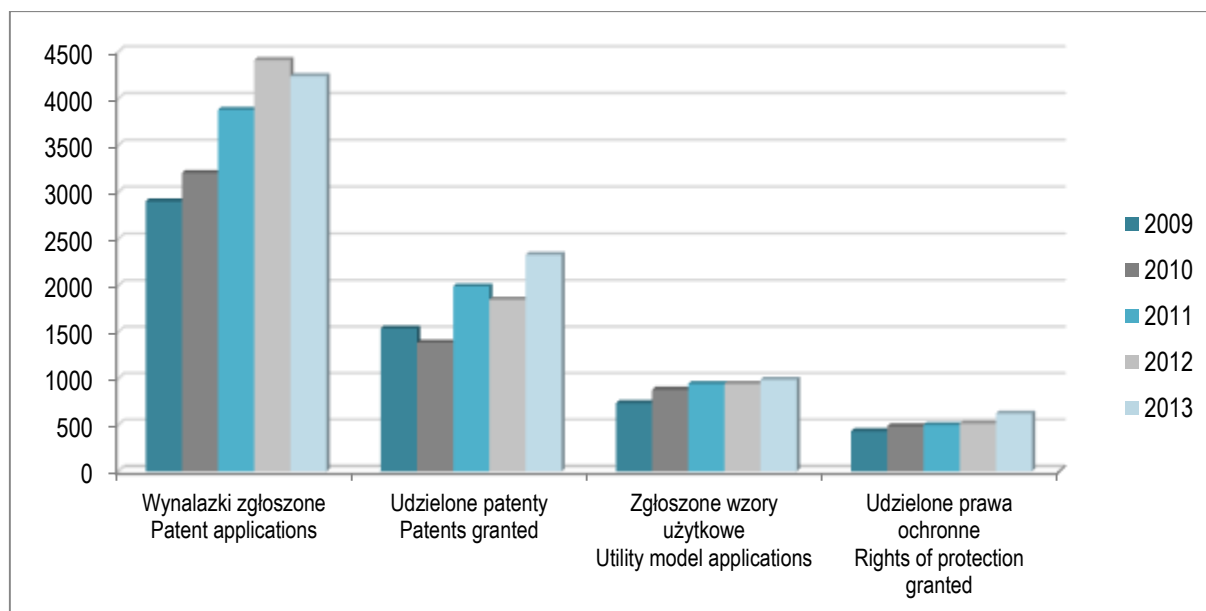
Ochrona własności intelektualnej

Do oceny i porównań innowacyjności gospodarki w krajach i poszczególnych regionach zastosować można wskaźniki dotyczące ochrony własności intelektualnej. Do ich obliczeń wykorzystuje się dane na temat zgłoszonych i opatentowanych wynalazków oraz zgłoszonych wzorów użytkowych i udzielonych na nie praw ochronnych.

Patent, jako wyłączne prawo na dany wynalazek, może być udzielony przez organ krajowy (w Polsce Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy, np. Europejski Urząd Patentowy (EPO – European Patent Office), który przyznaje patenty europejskie.

W zestawieniu 28 państw UE w 2012 r. Polska zajęła osiemnaste miejsce pod względem liczby zgłoszonych do EPO wynalazków na 1 mln mieszkańców. Państwami, w których aktywność na tym polu wyrażona liczbą zgłoszonych wynalazków w 2012 r. w przeliczeniu na milion mieszkańców znacznie, bo ponad dwukrotnie, przekraczała średnią Unii Europejskiej, były Szwecja (288,67), Niemcy (276,95) i Finlandia (269,61), co może świadczyć o wysokim stopniu rozwoju gospodarki opartej na wiedzy w tych krajach. Dla Polski wartość tego wskaźnika zwiększa się systematycznie od 2008 r. (wówczas 6,07) i w 2012 r. wyniosła 12,09 zgłoszeń na 1 mln mieszkańców.

Wykres 26. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELKTUALNEJ W POLSCE
PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY IN POLAND

Źródło: „Nauka i technika w Polsce” (lata 2009-2013), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology in Poland” (years 2009-2013), CSO, Warsaw.

W 2013 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszono 4237 wynalazków, czyli o 3,9% mniej niż w 2012 r. Zaobserwowano przy tym zwiększenie liczby udzielonych patentów, która w 2013 r. wyniosła 2329, czyli o 26,0% więcej w stosunku do

roku 2012. W 2013 r. zgłoszono 986 wzorów użytkowych, co oznacza wzrost o 4,8% w porównaniu z 2012 r.. Równoległe liczba udzielonych praw ochronnych wzrosła o 20,8% i w 2013 r. wyniosła 621.

Do porównań pomiędzy województwami w Polsce zastosowano wskaźniki liczby zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych, udzielonych patentów i praw ochronnych w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Wartości powyższych wskaźników są znacząco zróżnicowane terytorialnie. Zostały one omówione poniżej na podstawie danych z 2013 r.

W województwie mazowieckim, które pod względem liczebności kadry w sektorze B+R zajmowało pierwsze miejsce w zestawieniu, odnotowano najwyższy wskaźnik zgłoszeń wynalazków – 17,8. Pod względem liczby udzielonych patentów największa wartość wskaźnika wystąpiła w województwie dolnośląskim – 12,2.

Najwięcej zgłoszeń wzorów użytkowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności pochodziło z województwa małopolskiego – 4,2. Najniższe wartości, nieprzekraczające 1,2, wskaźnik przyjmował w województwach: lubuskim, lubelskim i opolskim. Najwyższy wskaźnik udzielonych praw ochronnych odnotowano w województwach śląskim – 2,8 i małopolskim – 2,2, a najniższe jego wartości (do 1,0) zaobserwowano w województwach lubuskim i lubelskim.

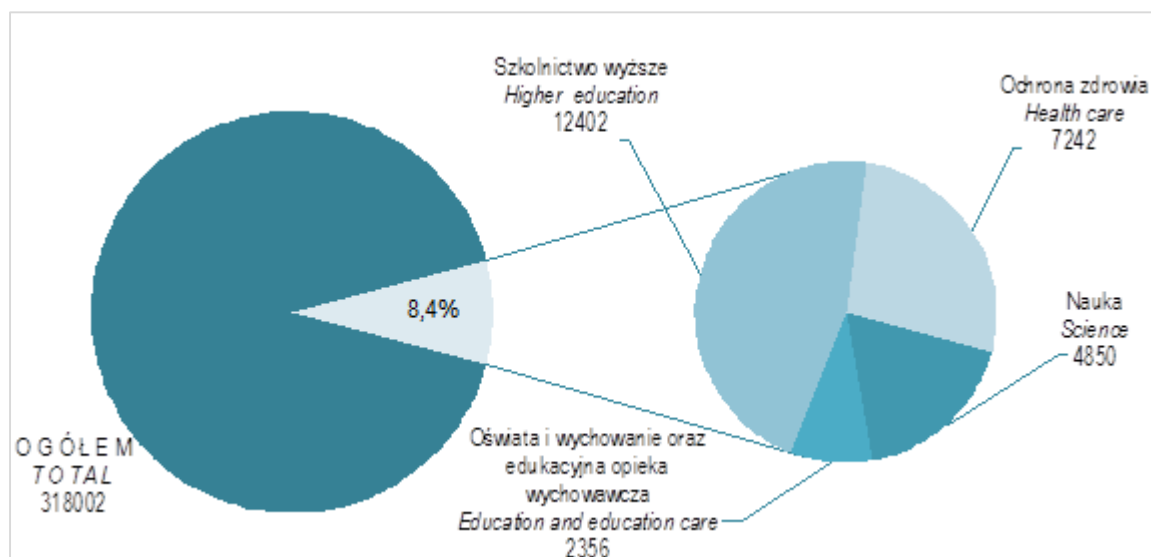
Ekonomiczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

Wydatki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego

Proces tworzenia i utrzymywania kapitału ludzkiego rozumiany jako inwestycja w edukację i rozwój nauki, związany jest nie tylko z kosztami obciążającymi indywidualne gospodarstwa domowe, ale przede wszystkim z tymi, które ponosi państwo.

Wykres 27. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW W 2012 R. W MLN ZŁ

STATE BUDGET EXPENDITURE BY SELECTED DIVISION IN 2012 IN MIL. ZŁ

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

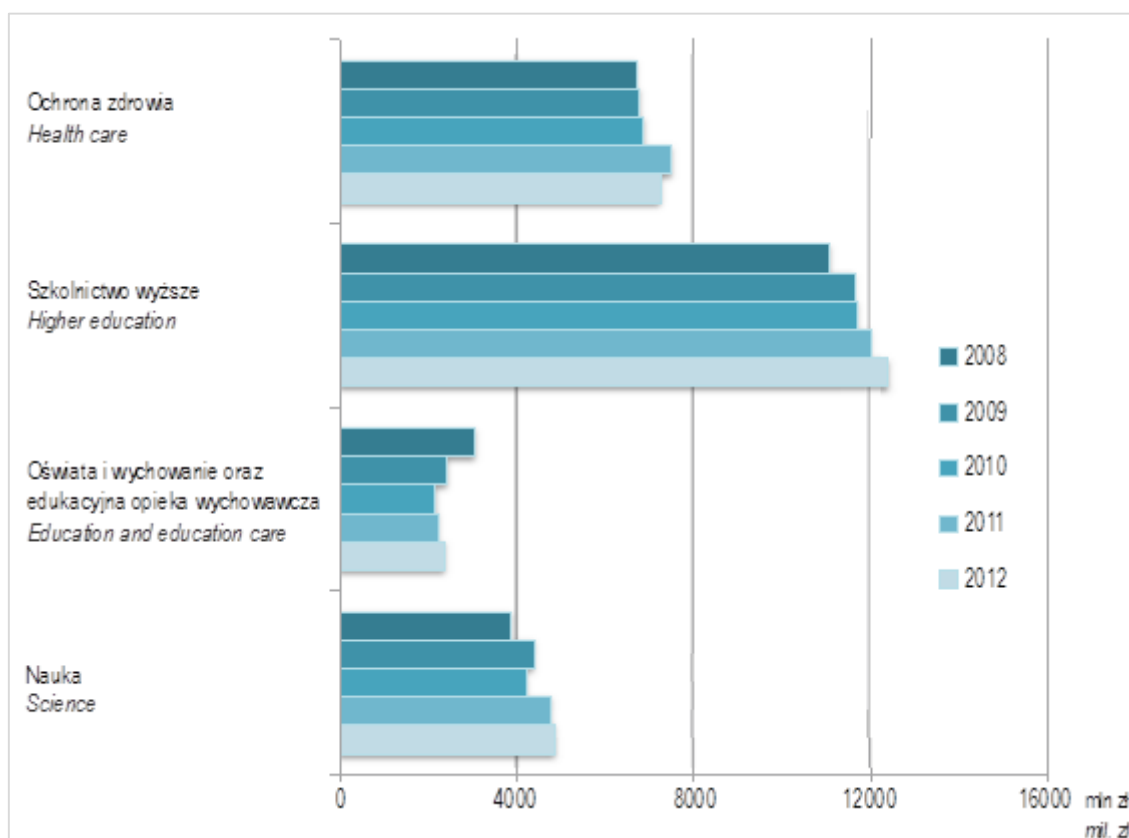
Wydatki na działy kluczowe dla rozwoju kapitału ludzkiego stanowiły w 2012 r. 8,4% wydatków budżetu państwa. W stosunku do roku poprzedniego udział ten zmniejszył się o 0,3 p.proc.

Wydatki na szkolnictwo wyższe w 2012 r. osiągnęły wartość 12402 mln zł i zostały przeznaczone na realizację zadań, których celem było zapewnienie powszechności wykształcenia na poziomie wyższym, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz podniesienie poziomu i jakości kształcenia. Z tej kwoty 79,7% stanowiły środki wydatkowane na działalność dydaktyczną szkół wyższych, a 13,1% zasililo fundusz pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza były finansowane głównie poprzez część oświatową subwencji ogólnej, która w 2012 r. wynosiła 39161 mln zł, oraz dotacje na dofinansowanie zadań z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym przekazywane do budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Z budżetu państwa finansowane były szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez organy administracji rządowej oraz instytucje takie jak: kuratoria oświaty, Centralna i Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, Ochotnicze Hufce Pracy. Środki te pokrywały również wydatki na zadania edukacyjne realizowane w szkołach przy zakładach poprawczych i rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych. W 2012 r. na ten cel przeznaczono 2356 mln zł, tj. o 7,1% więcej niż w roku poprzednim.

Wykres 28. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
STATE BUDGET EXPENDITURE BY SELECTED DIVISION

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na oświatę i wychowanie w 2012 r. wyniosły 55542 mln zł i stanowiły 30,8% wydatków tych budżetów ogółem. W stosunku do 2011 r. wzrosły o 4,9%.

Na podstawie danych opublikowanych przez Eurostat, suma wydatków publicznych na edukację, na wszystkich poziomach kształcenia, w 28 krajach Unii Europejskiej w 2011 roku wynosiła przeciętnie 5,25% Produktu Krajowego Brutto. Najwyższy poziom nakładów na edukację w stosunku do PKB odnotowano w Danii – 8,75%, na Malcie – 7,96% oraz Cyprze – 7,87%. Najniższy udział wydatków w relacji do PKB wśród krajów Unii Europejskiej wykazały Rumunia – 3,07% oraz Bułgaria – 3,82%. W Polsce suma wydatków publicznych na edukację na wszystkich poziomach kształcenia w 2011 r. wynosiła 4,94% PKB.

Wydatki budżetu państwa na ochronę zdrowia w 2012 r. osiągnęły poziom 7242 mln zł, tj. o 3,3% mniej niż w roku 2011. Działania finansowane z budżetu państwa w obszarze zdrowia miały na celu poprawę stanu zdrowia społeczeństwa polskiego oraz zapewnienie m. in.: odpowiedniego poziomu kształcenia kadr medycznych, dostępu do świadczeń wysokospecjalistycznych i ratownictwa medycznego, realizacji programów polityki zdrowotnej, dostępu do bezpiecznych, odpowiedniej jakości oraz skuteczności produktów leczniczych i wyrobów medycznych.

Nakłady na ochronę zdrowia poniesione przez budżety jednostek samorządu terytorialnego w 2012 r. osiągnęły wartość 3521 mln zł – o 13,9% mniej niż w roku 2011. Wartość wydatków publicznych na ochronę zdrowia poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce wynosiła przeciętnie 91,39 zł. Najwyższe nakłady wykazało województwo dolnośląskie – 120,53 zł na osobę, najniższe natomiast województwo wielkopolskie – 70,48 zł na osobę.

W obszarze nauki w 2012 r. wydatkowano 4850 mln zł, tj. o 1,9% więcej niż w roku poprzednim. Większość tych środków stanowiły dotacje na działalność statutową jednostek naukowych oraz badania własne szkół wyższych, a także finansowanie projektów badawczych i celowych, w tym strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

Jednym z podstawowych wskaźników służących do monitorowania realizacji celów strategii Europa 2020 jest relacja nakładów wewnętrznych na badania i prace rozwojowe do Produktu Krajowego Brutto. Celem strategii jest osiągnięcie poziomu nakładów w wysokości 3,00% PKB. Według danych Eurostatu w 2012 r., w krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten wynosił przeciętnie 2,07%. Najwyższy udział nakładów na badania i prace rozwojowe wykazały Finlandia – 3,55% oraz Szwecja – 3,41%, które jako jedyne przekroczyły próg 3,00%. W Polsce w 2012 r. wskaźnik ten wynosił 0,90% PKB.

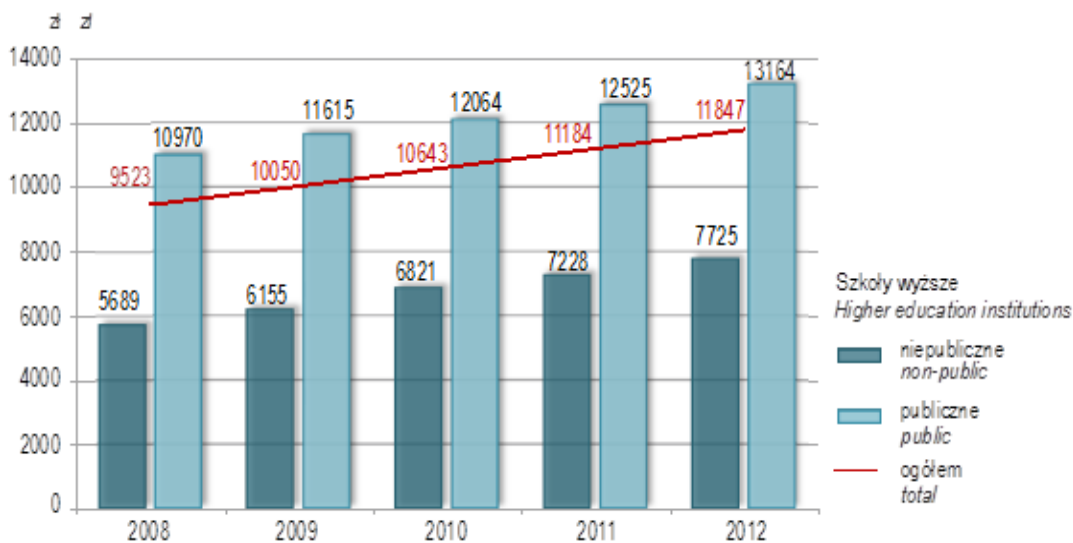
Koszty kształcenia

Począwszy od roku 2007 następował systematyczny wzrost jednostkowych kosztów kształcenia wynoszący powyżej 5,0% rocznie. W 2012 roku przyrost kosztów w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 5,9%. Roczny koszt kształcenia jednego studenta w uczelni publicznej wynosił 13164 zł, podczas gdy w uczelni niepublicznej – 7725 zł. Przyrost procentowy jednostkowych kosztów kształcenia w wyższych szkołach publicznych wyniósł 5,1%, natomiast w szkołach niepublicznych – 6,8%.

Koszty działalności dydaktycznej szkół wyższych w 2012 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 2,4%, natomiast wydatki z funduszu pomocy materialnej oraz z własnego funduszu stypendialnego zwiększyły się o 0,3%.

Wykres 29. KOSZTY JEDNOSTKOWE KSZTAŁCENIA
INDIVIDUAL EDUCATION COSTS

Źródło: „Szkoły wyższe i ich finanse” (lata 2009-2013), GUS, Warszawa.

Source: “Higher education institutions and their finances” (years 2009-2013), CSO, Warsaw.

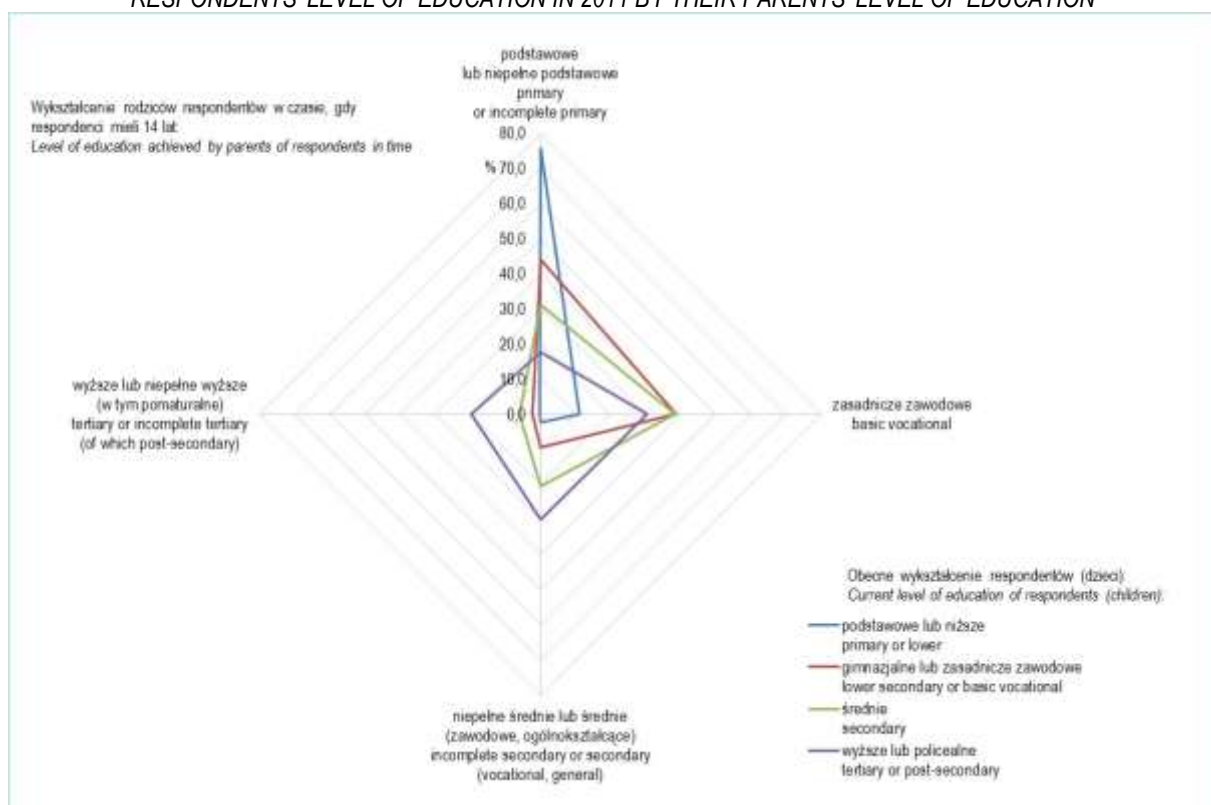
W 2012 r. z pomocy materialnej korzystało 21,5% studentów i doktorantów kształcących się w szkołach wyższych.

Społeczne uwarunkowania rozwoju kapitału ludzkiego

Dostępność edukacji i pracy

Wybór ścieżki edukacyjnej i zawodowej determinowany jest przez wiele czynników. Poza cechami osobowościowymi lub predyspozycjami, znaczącą rolę odgrywają również wykształcenie rodziców. Przeprowadzone w 2011 r. badania potwierdziły, że dzieci rodziców z wykształceniem podstawowym lub niższym często kończyły edukację na poziomie szkoły podstawowej – 75,8%. Osoby deklarujące w 2011 r. wykształcenie podstawowe lub niższe, w wieku 14 lat miały rodziców, którzy osiągnęli wykształcenie: zasadnicze zawodowe – 11,2%, niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) – 2,2%, wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) – 0,3%. Wśród osób legitymujących się w 2011 r. wykształceniem wyższym lub policealnym rozkład ten przedstawiał się następująco: rodzice osób, gdy respondenci mieli 14 lat, posiadali wykształcenie: podstawowe lub niepełne podstawowe – 17,7%, zasadnicze zawodowe – 30,3%, niepełne średnie lub średnie – 30,1%, wyższe lub niepełne wyższe – 19,7%. W 2011 r. 37,5% mężczyzn i 40,5% kobiet wskazywało wykształcenie podstawowe jako wykształcenie swoich rodziców w okresie, gdy ankietowani mieli po 14 lat, 34,2% mężczyzn i 30,7% kobiet miało rodziców z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 16,8% mężczyzn i 16,1% kobiet było dziećmi osób z wykształceniem niepełnym średnim lub średnim, a 7,0% mężczyzn i 7,2% kobiet wychowywali rodzice lub opiekunowie, którzy osiągnęli wykształcenie wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne).

Wykres 30. POZIOM WYKSZTAŁCENIA RESPONDENTÓW W 2011 R. W ZALEŻNOŚCI OD POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ICH RODZICÓW
RESPONDENTS' LEVEL OF EDUCATION IN 2011 BY THEIR PARENTS' LEVEL OF EDUCATION

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011].
Source: tables of Social diagnosis [2011].

W 2012 r. w krajach OECD badano wpływ poziomu wykształcenia rodziców na zdobycie wyższego wykształcenia przez ich dzieci. Dane przedstawione w publikacji „Education at a Glance 2014” wskazują, że w krajach uczestniczących w badaniu PIAAC niemal 40% dorosłych, którzy zakończyli już swoją edukację (w wieku 25-64 lat) ma wyższy od swoich rodziców poziom wykształcenia. Największa różnica wystąpiła w następujących krajach: Finlandia, Belgia, Korea i Rosja, gdzie ponad 55% dorosłych dzieci uzyskało wyższy poziom wykształcenia niż ich rodzice. Ponad 30% dzieci, których rodzice nie osiągnęli średniego poziomu wykształcenia, również zakończyli swoją edukację przed ukończeniem szkoły ponadgimnazjalnej. Jednak ponad 45% dzieci rodziców bez średniego wykształcenia w wieku dorosłym osiągnęło wykształcenie średnie lub policealne, a niemal 20% może pochwalić się dyplomem wyższej uczelni. Polska, Austria, Czechy, Niemcy, Włochy, Słowacja, Hiszpania i USA to kraje, w których ponad połowa dorosłych dzieci ma taki sam poziom wykształcenia jak ich rodzice. We wszystkich analizowanych krajach co najmniej 35% osób w wieku 20-34 lat z wykształceniem wyższym miało przynajmniej jednego rodzica z wykształceniem wyższym. W Kanadzie, Estonii, Niemczech, Norwegii i Szwecji takich osób było blisko 65%. Średnio 12% dorosłych dzieci ma niższy poziom wykształcenia od swoich rodziców. W Austrii, Danii, Estonii, Niemczech, Norwegii, Szwecji i USA wskaźnik ten wynosi ponad 15%.

Dostępność do edukacji, to wyrównywanie szans na początkowych etapach edukacji, a więc także dostęp do zajęć dodatkowych w szkołach podstawowych i gimnazjach. Liczba dzieci uczestniczących w różnego typu zajęciach w szkołach podstawowych rośnie, co świadczy zarówno o rosnących potrzebach dzieci w tym zakresie, ale też o wzroście możliwości zapewnienia uczniom takich zajęć, aby były dostosowane do ich specyficznych potrzeb. W latach 2010-2014 odnotowano wzrost liczby uczniów szkół podstawowych korzystających z zajęć logopedycznych (ze 128232 do 193993, tzn. o 33,9 p.proc.) i socjoterapeutycznych (z 19302 do 26241, czyli o 26,4 p. proc.) – dotyczy to zarówno uczniów na wsiach, jak i w miastach. Liczba uczniów ogółem na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych utrzymuje się wciąż na podobnym poziomie (463-477 tys. dzieci), zaś

liczebność uczestników na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych zmieniała się w omawianych latach – w latach 2010-2011 zmniejszyła się, by w 2014 r. ponownie wzrosnąć do poziomu 156406 uczniów. Podobne tendencje można zaobserwować w gimnazjach, gdzie odnotowano wzrost liczby uczniów uczestniczących zwłaszcza w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych (z 16652 do 43818, tj. o 62 p. proc.). Rosła też liczba uczestników zajęć logopedycznych (o 40,0 p.proc) oraz dydaktyczno-wyrównawczych (o 12,3 p.proc.). Liczebność dzieci korzystających z zajęć socjoterapeutycznych w badanym okresie zmieniała się – rosła w latach 2010-2011, a następnie zmniejszyła do poziomu 8864 w 2014 r.

Dane przedstawiające poziom bezrobocia rejestrowanego wśród osób do 25 roku życia dowodzą, że od 2010 r. sytuacja młodych ludzi na rynku pracy uległa poprawie. W 2010 r. odsetek osób bezrobotnych, które nie ukończyły 25 roku życia wynosił 21,9,0% (mężczyźni – 20,9%, kobiety – 22,8%), w 2014 r. zmalał do 16,5% (mężczyźni – 16,1%, kobiety – 17,0%). W badanym okresie zmniejszyło się przede wszystkim bezrobocie wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – o 2,1 p.proc. (mężczyzn – o 1,3 p.proc., kobiet – o 2,8 p.proc.) oraz gimnazjalnym i poniżej – o 1,2 p.proc. (mężczyzn – o 1,5 p.proc., kobiet – o 0,8 p.proc.). Wśród młodych osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym bezrobocie zmniejszyło się o 0,9 p.proc. (mężczyźni – o 0,9 p.proc., kobiety – o 1,1 p.proc.). Nie zmienia to faktu, że właśnie w tych grupach odsetek pozostających bez pracy jest najwyższy (odpowiednio: 3,4%, 3,6% i 4,6% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy osób). Bezrobocie w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszyło się o 0,6 p.proc i w 2014 r. osiągnęło poziom 3,6% (bezrobocie wśród mężczyzn zmniejszyło się o 0,7 p.proc., a wśród kobiet o 0,5 p.proc.). Bezrobocie rejestrowane wśród młodych osób legitymujących się dyplomem wyższej uczelni w ciągu czterech analizowanych lat spadło o 0,4 p.proc., osiągając poziom 1,4% w końcu 2014 r. Liczba mężczyzn do 25 roku życia z wyższym wykształceniem pozostających bez pracy w omawianym okresie wyniosła 0,7% (spadek o 0,3 p.proc. wobec 2010 r.), a liczba kobiet 2,0% (mniej o 0,5 p.proc.). W 2014 r. najmniejszy odsetek bezrobotnych osób przed ukończeniem 25 roku życia odnotowano w województwie dolnośląskim – 12,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (11,0% mężczyzn wobec 14,4% kobiet). Największy odsetek bezrobotnych osób przed ukończeniem 25 roku życia zaobserwowano w województwach: małopolskim – 20,7% (21,1% mężczyzn, 20,3% kobiet) i podkarpackim – 19,3% ogółu zarejestrowanych w urzędach pracy (20,0% mężczyzn, 18,6% kobiet). We wszystkich województwach zanotowano spadek odsetka liczby młodych osób bez pracy w latach 2010-2014. Najwięcej bezrobotnych, którzy nie ukończyli 25 lat w omawianym okresie ubyło w województwach: wielkopolskim – o 7,5 p.proc., opolskim – o 7,1 p.proc. oraz małopolskim – o 6,9 p.proc. Najmniejszy ubytek wyniósł 3,9 p.proc. i wystąpił w województwie świętokrzyskim oraz 4,2 p.proc. w województwie zachodniopomorskim.

Według danych opublikowanych przez Eurostat, bezrobocie najbardziej dotyka ludzi młodych (15-24 lata). Liczba osób w wieku poniżej 25 lat pozostających bez pracy w 2014 r. w 28 krajach Unii Europejskiej wyniosła 5142 tys. tys. osób, z czego w strefie euro 3418 tys. osób. Stopa bezrobocia wśród młodych Europejczyków w grudniu 2014 r. przedstawiała się następująco: UE28 – 22,2% (w grudniu 2013 r. – 23,6%), strefa euro 23,8% (w grudniu 2013 r. – 24,2%). Bezrobocie wśród młodych było w tym okresie nadal ogromnym problemem przede wszystkim w Hiszpanii (53,2%) i Grecji (52,4%) oraz w Chorwacji (45,5%) i we Włoszech (42,7%). Liczba młodych osób pozostających bez pracy w Polsce w 2014 r. wyniosła 23,9% (według danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności). Najniższe wskaźniki bezrobocia wśród osób do 25 roku życia odnotowano w Niemczech – 7,7% i Austrii – 10,3%.

Warto zwrócić uwagę na wskaźnik NEET (z ang.: not in employment, education or training), czyli młodych osób, które nie pracują, nie uczą się ani w żaden inny sposób nie uczestniczą w edukacji. Kategoria NEET mieści w sobie młode osoby poszukujące pracy, niezainteresowane poszukiwaniem zatrudnienia oraz z różnych powodów wykluczone z rynku pracy (długotrwale chorzy, niepełnosprawni, opiekujący się dziećmi lub krewnymi). Według danych Eurostatu, brak jakiegokolwiek aktywności zawodowo-ekonomicznej w 2012 r. w krajach Unii Europejskiej dotyczył 13,1% Europejczyków w wieku 15-24 lat. Odsetek NEET przyjmował różne wartości w poszczególnych krajach, najwyższe osiągając w Bułgarii (21,5%), Włoszech (21,1%) i Grecji (20,2%), a najniższe w Niderlandach (4,3%), Luksemburgu (5,9%) i Danii (6,6%). W Polsce wskaźnik ten w 2012 r. wyniósł 11,8%.

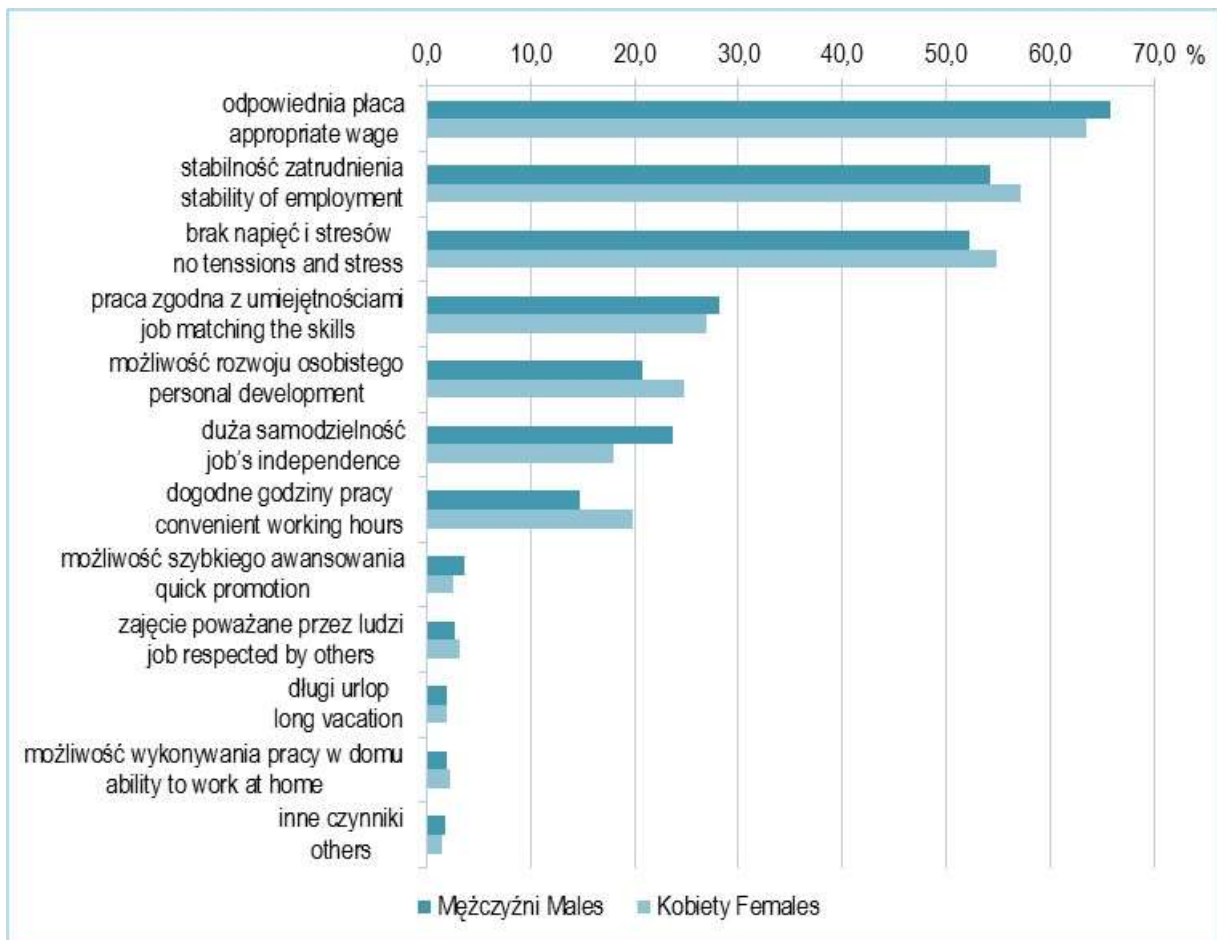
Analizując dane dotyczące czasu pozostawania bez pracy według poziomu wykształcenia w 2014 r., można zauważyć, że niezależnie od poziomu wykształcenia, najwięcej osób znalazło zatrudnienie w czasie powyżej 24 miesięcy od zarejestrowania się w urzędzie pracy – 23,7% (kobiety – 26,7%), przy czym osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowiły 27,5% (kobiety 32,0%), a z wykształceniem wyższym – 16,9% (kobiety – 17,1%). W ciągu 1-3 miesięcy pracę podjęło 18,2% ogółu bezrobotnych (16,8% kobiet), najwięcej z wykształceniem wyższym – 22,3% (21,8% kobiet). Wśród osób pozostających bez pracy w poszczególnych grupach wiekowych sytuacja przedstawiała się następująco: osoby w wieku 18-24 lata stanowiły 16,5%, 25-34 lata – 27,9%, 35-44 lata – 20,9%, 45-54 lata – 18,6%, 55-59 lat – 11,4%, powyżej 60 lat – 4,6%. Zatrudnienie w czasie 1-3 miesięcy zdobyło 27,2% osób w wieku 18-24 lat wobec 15,4% bezrobotnych w wieku 45-54 lat, 14,4% w wieku 55-59 lat oraz 12,2% w wieku powyżej 60 lat. Dla 9,3% bezrobotnych w wieku 18-24 lata czas, po którym znajdowali pracę wynosił ponad 24 miesiące, osoby w wieku 55-59 lat stanowiły w tym przypadku 31,2%, a w wieku powyżej 60 lat – 37,3%. Wśród kobiet również najwięcej podjęło pracę w ciągu 1-3 miesięcy od zarejestrowania się w urzędzie pracy w wieku 18-24 lat (24,6%) wobec 14,3%, 15,2%, 14,1% i 9,3% kobiet w wieku – odpowiednio: 35-44 lata, 45-54 lata, 55-59 lat oraz powyżej 60 lat. Ponad 2 lata zajęło znalezienie pracy 12,0% kobiet w wieku 18-24 lat, 32,8% w wieku 55-59 lat i 41,2% w wieku powyżej 60 lat. Kobiety bez pracy w wieku 18-24 lata stanowiły 17,0% bezrobotnych wśród swojej płci, 25-34 lata – 31,9%, 9,9% w wieku 55-59 lat, a w wieku powyżej 60 lat – 0,7%.

Wpływ warunków pracy na jakość życia

Praca lub jej brak wywiera wpływ na życie pod wieloma względami. Wśród czynników odgrywających ważną rolę w życiu zawodowym i przekładających się na zadowolenie lub niezadowolenie w życiu osobistym można wymienić: awans zawodowy, zdobycie nowych kwalifikacji, podjęcie lepiej płatnej lub dodatkowej pracy czy założenie własnej firmy. Na przeciwnym biegunie znajdują się między innymi: niemożność znalezienia pracy po ukończeniu szkoły, ocena źródła dochodu jako niepewnego i niestalego, ocena pracy jako uciążliwej, brudnej lub niebezpiecznej, nadmiar obowiązków w pracy czy przeniesienie na gorsze stanowisko.

Wykres 31. CZYNNIKI WYMIENIANE JAKO NAJWAŻNIEJSZE W PRACY ZAWODOWEJ WEDŁUG PŁCI W 2013 R.
THE MOST IMPORTANT FACTORS AT WORK BY SEX IN 2013

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2013].
 Source: tables of Social diagnosis [2013].

Respondenci, proszeni w trakcie przeprowadzonego w 2013 r. badania o wskazanie czynników, które uważają za najważniejsze w pracy zawodowej, niezależnie od płci, wieku, miejsca zamieszkania i wykształcenia oraz statusu zawodowo-społecznego, wymieniali najczęściej odpowiednią płacę (64,8% ogółu badanych, choć było to o 11,5 p.proc mniej niż w 2009 r.) oraz stabilność zatrudnienia – 55,5%. Dla mężczyzn odpowiednia płaca była nieznacznie ważniejsza niż dla kobiet (65,8% wobec 63,5%). Stabilność zatrudnienia była najbardziej pożądana przez mieszkańców województw: podlaskiego (60,0%), śląskiego (59,7%) oraz mazowieckiego (57,4%) i małopolskiego (57,0%). W porównaniu z 2009 r. potrzeba stabilności zatrudnienia (ogółem o 6,5 p.proc.) wzrosła najbardziej – wyraźniej wśród kobiet (z 49,5% do 57,1%) niż mężczyzn (z 48,5% do 54,2%). Dogodne godziny pracy oraz możliwość wykonywania pracy w domu również są bardziej istotne dla kobiet (odpowiednio: 19,8% i 2,9%) niż dla mężczyzn (14,8% i 2,2%). Straciły na znaczeniu: praca zgodna z umiejętnościami (o 3,2 p.proc.) oraz możliwość szybkiego awansowania i rozwoju osobistego (oba czynniki o 2,7 p.proc.). Możliwość rozwoju osobistego bardziej ceniły osoby z wykształceniem wyższym i policealnym (37,4%), czynnik ten był ważny dla 7,0% osób z wykształceniem podstawowym lub niższym.

Spójność społeczna

Miarą stanu kapitału ludzkiego są między innymi: zaangażowanie w relacje społeczne i aktywność na rzecz społeczeństwa lokalnego, udział w nieobowiązkowych zebraniach, zrzeszanie się w stowarzyszeniach, uczestnictwo w wyborach czy stopień zaufania do instytucji publicznych.

Podobnie jak w latach poprzednich, również w 2013 r. niewielka część respondentów badania Diagnoza społeczna angażowała się w działania na rzecz społeczności lokalnych (gminy, miejscowości, osiedla) – odsetek tych osób wyniósł 15,3%. Zaobserwowano, że im wyższy poziom wykształcenia, tym większe zainteresowanie tym, co dzieje się wokół nas oraz większa chęć uczestniczenia w działalności społecznej (podstawowe i niższe – 5,9%, zasadnicze lub gimnazjalne – 12,4%, średnie – 16,2%, policealne i wyższe – 23,5%). Badania wskazują, że postawę obywatelską częściej wykazywali mieszkańcy dużych miast oraz wsi: 16,4% – miasta liczące ponad 500 tys. mieszkańców, 15,8% – wieś.

W 2013 r. odnotowano zbliżony poziom zaufania społeczeństwa do demokratycznych struktur państwa, a także do instytucji publicznych i finansowych, jak w latach poprzednich. Polacy najbardziej ufali Policji (64,5% badanych osób), sądom – 50,7%, Prezydentowi RP – 48,8%, bankom – 38,1% oraz ZUS-owi – 35,6%. Najmniejszym zaufaniem darzono: giełdę – 15,7%, fundusze emerytalne – 19,6%, Sejm RP – 26,7%, oraz rząd – 28,1%. Warto podkreślić, że malejący odsetek osób niemających zdania na temat tych instytucji, co świadczy o rosnącym zainteresowaniu sprawami publicznymi. Niespełna 20% pytanych w 2013 r. osób nie umiała lub nie chciała powiedzieć, co myśli na temat władzy państwowej, działania instytucji finansowych były obojętne blisko połowie respondentów.

3. ANALYTICAL COMMENT

Demography

Population

The population of Poland decreased by 34,2 thous. to 38,478.6 thous. people in 2014, compared with 2010 and the third time of the survey period was less than the previous year. The biggest in terms of population was Mazowieckie voivodship – 5,334.5 thous. persons, while Opolskie was the smallest – 1,000.9 thous. persons, this number was steadily decreasing. The largest population decline in 2010-2014 was recorded in Śląskie, Łódzkie and Lubelskie voivodships – respectively: 49.0, 38.3 and 30.9 thous. persons. Simultaneously, there was a gradual increase in the percentage of population living in rural areas, mainly located around large cities and a decline in the proportion of the urban population, who in 2014 accounted for 60.3% of the total Polish population (in 2010 – 60.8%). Rural population was bigger than urban in four voivodships: Lubelskie, Małopolskie, Świętokrzyskie and in Podkarpackie, where it was the biggest – over 58% during each year of the survey period.

Figure 1. on page 32.

The most populous city in Poland was the capital city of Warszawa, where the number of inhabitants reached 1,735.4 thous. persons in 2014. Other largest cities in terms of population were Kraków and Łódź – both amounted to over 700 thous. residents in 2014.

Since 2010 the number of inhabitants has increased in 6 out of 39 cities with 100 thous. and more inhabitants – the biggest increase was recorded in Rzeszów (by 3.2%), while the largest decrease was recorded in Wałbrzych (-3.8%) which lost more than 4.5 thous. residents over 5 years.

During the survey period, the largest age group, accounting for at least 63.0% of Polish population, were working-age people, of whom more than 63.0% (62.1% in 2010) were mobile working-age people. Pre-working age population was steadily decreasing, resulting in the negative rate of growth (in 2014 it reached minus 0.75%, while the population in years 2010-2014 decreased by 300.2 thous.), compared with elderly people of post-working age whose rate of growth reached 3.21% in 2014. The post-working population growth rate was steadily increasing.

Figure 2. on page 33.

Post-working age women's share in the total population increased from 69.7% in 2010 to 68.9% in 2014 (there were 2,095.2 thous. men and 4,765.8 thous. women). The share of pre-working and working age women accounting from 47.2% to 48.8% of the survey period.

Analysing biological age groups, a similar situation as in economic age groups was observed, resulting from a decrease since 2011 in the number of people aged 0-14 and 15-64.

Table 1. on page 34.

Taking into account the population by educational age groups (Figure 3) it can be noted that the number of children aged 3-6 increased by 159.6 thous. in 2010-2014, but the first time decreased by 8 thous. compared to 2013. Simultaneously from 2013 population increased at the 7-12 aged group of children. The number of people in other age groups decreased as before.

Figure 3. on page 34.

At the end of 2014 the European Union amounted to 508.2 mil. people. Germany had the highest share of union population – 16.0%. The next country in terms of population was France – 13.1%, whereas Poland was in the 6th place (7.5%) of the 28 countries. The member states with the lowest population rate were Luxembourg and Malta – 0.1% of total population each.

According to Eurostat data in 2014, the share of people aged 65 and more of the total union population accounted for 18.5%. The highest percentage of elderly persons was in Italy (21.4%), in Germany (20.8%) and in Greece (20.5%) while the lowest in Ireland (12.6%), the Slovak Republic (13.5%), Cyprus (13.9%), Luxembourg (14.1%) and Poland (14.9%).

Vital statistics

2012 was the last (the seventh) successive year to record positive natural population change – repeated natural decrease was recorded in 2013 (minus 17.7 thous.) and in 2014 (minus 1.3 thous.). The value of natural change mainly was caused by the decreased number of live births. In the period 2010-2014 there was a population growth in rural areas, which amounted to 3.8 thous. in 2013, whereas in urban areas population decrease started in 2013 and reached minus 12.0 thous. in 2014. A positive growth rate in 2014 have recorded in the

voivodships: *Kujawsko-pomorskie, Lubuskie, Małopolskie, Mazowieckie, Podkarpackie, Pomorskie, Warmińsko-mazurskie and Wielkopolskie.*

Figure 4. on page 35.

In 2010-2014, the number of live births systematically decreased, and in 2014 amounted to 375.2 thous. Since 2010 the birth rate in rural areas was in the range 41.5-42.2 nationwide. In terms of the number of births, Mazowieckie, Pomorskie and Wielkopolskie voivodships were top in Poland, recording the highest percentage of live births per 1,000 population in 2010-2014 (in 2010 respectively: 11.6; 12.0; 12.0 whereas in 2014 all three voivodships 10.7). Simultaneously, mentioned voivodships were characterized by the one of the highest fertility rates of women in Poland, which in 2014 rated respectively 44.36; 43.81 and 43.38, while the average for Poland was 40.41 live births per 1,000 women aged 15-49.

Figure 5. on page 36.

Similar situation occurred in the case of population reproduction rate, both nationwide and in breakdown into urban and rural areas. In 2014 Pomorskie voivodship recorded the highest values. Total fertility rate amounted 1.3957 (average for Poland was 1.2897), gross reproduction rate – 0.6813 (for Poland – 0.6259), demographic dynamics rate – 1.2228 (for Poland – 0.9965). Other voivodships with the highest rates were Wielkopolskie, Mazowieckie and Małopolskie – presented on the following figure.

Figure 6. on page 37.

Since 2010, the number of deaths remained at about 380 thous. persons yearly. In 2014, 376.5 thous. persons died, of whom 52.0% were men. Among these, the largest group were persons aged 85 and more – 28,518 deaths, which accounted for 14.6% of the total number of male deaths. Also the highest death rate for women (65,742 persons) was in the age group 85 and more – 36.4% of the total number of female deaths. In 2014, the number of deaths per 1,000 people was 9.8 nationwide. Podkarpackie voivodships recorded 8.6 deaths, the fewest nationwide.

In 2014, for the third time, there was a negative actual growth, which is directly related to both the decrease in the number of births, as well as an increase in the number of people emigrating, with almost negligible change in the number of deaths and immigration. In 2014 it was an actual decrease and amounted to minus 17.1 thous. Simultaneously, the average annual population growth rate reached minus 0.04%. The highest average annual rate of population growth was recorded in the voivodships: Mazowieckie (0.33%) and Pomorskie (0.27%).

Table 2. on page 37.

According to Eurostat data the natural increase per 1,000 inhabitants of the European Union was 0.3% in 2014. The highest increase was recorded in Ireland (8.1%) and in Cyprus (4.7%). The natural decrease was noted in 11 member states – the highest in Bulgaria (-5.7%), Romania (-3.5%), Latvia and Lithuania (both -3.4%) and Hungary (-3.3%). Poland with 0.0% natural increase was in the 17th place among 28 countries.

Actual increase per 1,000 inhabitants in the EU accounted for 2.1% in 2014. The highest increase was reported in Luxembourg (23.9%). The actual decrease was in 12 countries (the highest in Cyprus – minus 12.9% and Greece – minus 10.5%). Poland with minus 0.3% decrease was in the 17th place among member states.

Fertility rate in the European Union in 2013 was 1.55 on average. The best result attained in France – 1.99 and in Ireland – 1.96. The lowest fertility rate value was recorded in Portugal (1.21). At the same time in Poland, the reported value was 1.29.

Eurostat provided data concerning mean age of women at childbirth. An average age in the European Union came to 30.3 years in 2013. The highest age was noted in Spain – 31.7 years, in Ireland – 31.6 years and in Italy – 31.5, whereas the lowest in Bulgaria – 27.1 years and in Romania – 27.4. In Poland the mean age of women at childbirth amounted to 29 years.

Migrations

The data on internal migration for permanent residence shows that by 15.0 thous. fewer persons than in 2010 changed the place of permanent residence in 2014. Simultaneously, in 2010-2014, net migration was positive in only five voivodships, the largest in Mazowieckie (over 12 thous. persons each year), Małopolskie (approximately 3 thous. persons yearly) and Pomorskie (an average of 2.8 thous. persons). In all other voivodships a negative balance of migration was registered, the largest in Lubelskie (from -4.9 in 2010 to -5.1 thous. persons in 2014). Over 76% migrated within a voivodship – the other people moved across voivodships. Regardless of the direction of migration, mainly working (67.3%) and pre-working (26.3%) age people migrated, which was undoubtedly associated with a change of place of residence of whole families. Nearly 15.0% more women than men changed the place of residence.

Figure 7. on page 39.

In 2010-2014, in a group of cities of 100 thous. and more residents, only the capital city Warszawa and Kraków, Rzeszów and Wrocław had positive net migration every year. In other cities there was a negative balance of migration, with a few exceptions of a positive balance, e.g. in Chorzów and Gdańsk from 2011, or in Olsztyn and Szczecin from 2012. A negative balance of migration is primarily a result of moving out of big cities to small towns into the surrounding gminas and powiats, where dwellings and building plots are generally cheaper than in large cities.

The data on international migration for permanent residence shows that 28.1 thous. persons left Poland in 2014 – by 10.7 thous. more than in 2010 and 4.0 thous. fewer than in 2013. Simultaneously, it was noted that more women emigrated abroad than men.

In 2014, like in previous years, the main direction of migration for more than 89.1% of the people changing their country of residence was European countries. These directions are partly due to opening of European labour markets and easier taking jobs, mainly in Germany (10.3 thous. people) and Great Britain (7.4 thous. people). The second target of migration was North and Central America (9.2% in 2014), while the third most important direction was Oceania. Over 74.0% of migrants were urban residents.

Figure 8. on page 40.

The number of people immigrating to Poland in the survey period diminished from 15.2 thous. immigrants in 2009 to 12.3 thous. persons in 2014. As in the case of emigration, people immigrating to Poland came mostly from European countries. These were mostly Poles moving back after years. The growth in returns to Poland was directly influenced by the economic crisis in the European Union, reflected in the number of immigrants mostly from the Great Britain and Germany. The second group of immigrants were people of Polish origin and foreigners taking up job and sometimes buying land in our country. A lot of people also immigrated from overseas, i.e. from the United States of America, Canada and Australia.

Table 3. on page 41.

Data from administrative sources (regarding only registered migration) on long-term migration which is related to changing the country of residence for a period of at least 12 months, shows that the number of emigrants and immigrants had similar values. During the survey, the number of emigrants increased by 13.7 thous. persons, while the number of immigrants decreased by 8.4 thous. and amounted 46.1 thous. persons in 2014.

According to Eurostat data in the European Union in 2014 net migration per 1,000 inhabitants came to 1.8. The highest positive net migration amounting to 19.9 was in Luxembourg, then in Austria – 8.7. The highest negative value of net migration noted in Cyprus (-8.5). Poland accounted for minus 0.3.

Health

Health status

Health is, beside education, one of the most key issue determining the quality of human capital.

Figure 9. on page 42.

Though slightly improved self-rated health equally concerned men and women, men more often assessed their health as very good (20.1% of men vs. 16.3% of women). During the reporting period, 18.3% of urban areas inhabitants and 17.6% of rural areas inhabitants assessed their health as very good. In 2012 the highest rate of positive assessments was recorded among persons aged 16-29 (4.4 percentage points higher than in 2008) and 30-44 (rise of 3.8 percentage points). Along with the age increase, the number of negative self-assessments had also increased. The rate of 29.2% of surveyed people aged 60-74 had assessed their health as bad or very bad, which is 9.0 percentage points more than in 2008. In 2012 the longstanding health problems lasting at least 6 months occurred in 34.4% of patients (by more than 3.5% in 2008). They were reported more frequently by inhabitants of urban areas (36.5%) than inhabitants of rural areas (31.2%). Comparing to 2008, health problems for both males and females deepened (3.9% for males and 3.0% for males). The most visible situation was across males aged 30-44 (4.2 percentage points more than in 2008).

Life expectancy and mortality

In 2012, the average life expectancy was 72.7 years for males and 81.0 years for females in Poland. During the years 2008-2012 the average life expectancy of Polish population grew by one year for both men and women. In 2012, the gap between the highest

and lowest life expectancy rate across the 16 voivodships was 3.7 years for men. The shortest life expectancy for men was recorded in Łódzkie (70.6 years), while the longest in

Figure. 10 on page 43.

Podkarpackie (74.3) and Małopolskie (74.0). The discrepancy was smaller for women and amounted to 2.5 years. Women lived the shortest in Łódzkie (79.8), and the longest in the Podlaskie and Podkarpackie, where they reached the age of nearly 82 years. Generally, it is noted that in voivodships located in the east and south-east of Poland the average life expectancy for women was longer than nationwide.

Based on the Eurostat data, in 2012 in Europe the longest life expectancy of males was in Sweden (79.9) and Lichtenstein (79.7); the shortest in Lithuania and Latvia – less than 69 years (not every country included in this rank). Females whom life was expected to be the longest in Europe were French and Spanish. Average life expectancy of them was more than 85 years. In Europe females whom life expectancy was the shortest were Bulgarian and Romanian – more than 78 years. Among the European Union countries, the position of Poland was for males 21st, for females 17th. Countries in which discrepancy between life expectancy of males and females was the highest were: Lithuania (11.2), Latvia (10.0) and Estonia (10.1).

The adverse effect of high mortality of men and consequently a much shorter duration of their life expectancy in relation to women is very clearly marked in Poland. The gap between life expectancy of men and women in 2008 was 8.7 years, whereas in 2012 – 8.3.

Education

Pre-primary education

Human capital is associated mainly with the skills and educational attainment of the public¹³. Primary education covering children aged 3 to 6 years is considered the first level of the education system. Since the 2009/10 school year, at the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school. Moreover, in the 2014/15 school year, children at this age born in the first half of the 2008, obligatory went to school for the first time. Ensuring better access to early education has a significant impact on human intellectual capabilities that begin to shape in the first years of life. During the school year 2014/2015, nearly 80% of children aged 3 to 5 were enrolled in pre-primary education establishments, of which 60.8% in rural areas. The school years 2010/2011-2014/2015 marked a steady progress in the availability of this form of education, determined by the number of people of that age group per 100 persons in pre-primary establishments (a decrease of 183 people in the school year 2010/2011 vs. 165 in 2014/2015), as well as a noticeable increase in the enrolment rate (a rise of 16.8 percentage points in the study period). Primary education was the most widespread in Opolskie voivodship where the enrolment rate exceeded the domestic average by 7.1 percentage points, and amounted to 86.5%. There were 127 children per 100 places in the nursery (by 38 children fewer than nationwide). The availability of pre-school education varies significantly between urban and rural areas and across voivodships. It can be seen comparing the presented above indicators of Opolskie voivodship against the ratios relating to such voivodships as Warmińsko-mazurskie, Kujawsko-pomorskie, Podkarpackie,

¹³ Compare: Schultz T.W. (1961), Investment in Human Capital, The American Economic Review, vol. 51, No. 1.

Pomorskie, Podlaskie, Zachodniopomorskie and Świętokrzyskie, where the net enrolment rate at pre-primary educational level did not exceed 77% and there were 189 and more children per 100 places in a nursery school.

Despite significant dissemination of pre-primary education in recent years, Poland was still taking one of the last positions among European countries (twenty third) in respect of availability of this form of education. Comparing indicators regarding participation in pre-primary education for children aged 4 to the year of the beginning of compulsory education (4-6 years in case of Poland) it was noticeable, that for Poland in 2012 it reached the one of the lowest levels (84.3%) among 28 UE countries (average 93.9%).

Primary, lower secondary and upper secondary education

Enrolment rate in primary and secondary schools, due to compulsory schooling, was in school years 2010/2011-2014/2015 constant, reaching nearly 100.0%.

Figure 11. on page 45.

The graduates of lower secondary schools mostly continued education in general secondary and specialized secondary schools, which in this period concentrated nearly half of the students. The school years 2010/2011-2014/2015 marked a steady growth in interest in schools providing vocational training. The share of students enrolled in technical secondary schools increased from 34.8% in 2010/2011 to 37.0% in 2014/2015 school year (an increase of 2.2 percentage points), while the ratio of basic vocational school students increased from 13.8 to 13.9 in this period. This phenomenon was mainly due to Polish membership in the European Union and gradual opening of the EU labour markets to Polish citizens, which resulted in an increased domestic demand for employees with specific, high job qualifications. New needs of the labour market also had an impact on the recent organizational change in education system involving i.a. gradual liquidation of some types of schools (regarding the structural changes in upper secondary schools the most important was the termination of enrolment in first grade of specialized secondary schools in the school year 2013/2014)

Student competencies

Based on observation of the performance of lower secondary school students held every three years and coordinated by the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) Programme for International Student Assessment PISA, it is possible to draw conclusions about of quality of educational system in Poland. The survey conducted in many countries worldwide (65 countries and regions in 2012) identify the 15-year-old student's performance in three areas: reading, science and mathematics. Results from this survey allow, in an objective and internationally comparable way, to answer the question whether young people can effectively analyse, reason and communicate their ideas clearly, and whether they are prepared to learn throughout their lives In the area of math skills (which are the main subject of the survey conducted in 2012) Poland with a score of 518 points took one of the leading places among the countries participating in the survey (fourth place among the European Union countries and the eighth place among the OECD member countries). The result achieved by Polish students was by 23 points better compared to the previous survey. Poland was the only European country that so significantly improved its performance. In the survey regarding reading skills and interpretation, Poland with a score of 518 points was

ranked third in the EU and sixth among OECD countries. Since 2009, the average reading score of Polish students has improved by 18 points. The same progress (an increase of 18 points) and a similar position in the ranking of countries participating in the survey (third place in the EU and fifth among OECD countries) was also achieved by Polish students in the field of reasoning in natural sciences.

Table 4. on page 46.

Tertiary education

The increase in the quality of human capital and readiness to invest in its development is best reflected in the widespread trend to acquire higher education. Based on observation of the enrolment rate which is an objective measure of universality of education at this level of schooling, it is possible to conclude that boom in tertiary education characteristic of Polish political transformation, yet came to an end. After steady growth in recent years this rate reached nearly 41% (40.9%) in the academic year 2009/2010, whereas in the following academic years (2010/2011 to 2014/2015) declined by 3.0 percentage points. Decrease in popularity of studies was mainly due to the fact that the number of graduates significantly outstripped the demand of economy and society for people with higher level of education. Decrease in share of people enrolled in unified Master's studies has been stalled. The current sharp decline in the share of this group of students was the result of the dissemination of a system of studies based on three cycles of studies, resulting from the provisions adopted in the framework of the Bologna Process. Since 2012/2013 academic year share of people enrolled in unified Master's studies started to increase and rose by 0.7 percentage points by 2014/2015 academic year. In the study period there were systematic decrease in share of students enrolled in first-cycle programmes (by 1.4 percentage points). After dynamic growth (of 4.1 percentage points in 2013/2014 and 2014/2015 academic years) share of people acquiring knowledge attending second-cycle programmes has been levelled off at 25.3% in 2013/2014 and 2014/2015 academic years.

Figure 12. on page 47.

For many years the courses related to social sciences, economy and law have been the most popular with university students. However, the proportion of graduates in these fields of education in the total number of graduates began to decrease steadily, from 42.6% for graduates for 2009/2010 academic year to 36.6% for graduates for 2013/2014 academic year, mainly in favour of fields related to technology, industry and construction which in this period recorded an increase of 5.5 percentage points. The increasing number of technical graduates should be associated with the Programme of commissioned fields of study introduced by the Ministry of Science and Higher Education in 2008. This project, co-financed by the European Union under the European Social Fund, is aimed at increasing the supply of qualified specialists in the areas of particular importance for the development of a competitive and innovative economy. To encourage graduates to choose the specialty, Ministry provides the best students of technical fields with high incentive grants and earmarked funding for universities which conduct these study programmes, in order to improve the quality and attractiveness of the education in these fields. During the academic years 2009/2010-2013/2014

a gradual increase in the number of graduates in the field of health and social welfare was also recorded, accounting for a 1.7 percentage point increase in the total number of graduates in the academic year 2012/2013 compared with 2009/2010. The increase in demand for medical graduates is determined by extending life expectancy, which results in growing elderly population requiring increased medical care.

In 2012 Poland took 9th position among 28 UE countries in terms of the number of tertiary graduates in science, technology, industry and construction per 1 000 of population (aged 20-29 years). This indicator reached the medium level of 17.9 persons.

Educational attainment of the population

Favourable changes in the system of education clearly affected the continuous improvement of the educational attainment of the population. During the years 2010-2014, a systematic increase (by 4.4 percentage points in total) was recorded in the percentage of people with higher level of education in the population aged 15 to 64 years.

Figure 13 on page 48.

The analysis of the structure of education by gender shows that women are better educated than men and more likely to achieve higher education (in 2014, 28.1% of women had a university diploma, compared with 19.5% of men). Simultaneously, there was a decline in the percentage of people with basic vocational education, lower secondary, primary and incomplete primary (of 4.0 percentage points) and also in a share of people with secondary and post-secondary certificates (of 1.1 percentage points). Mazowieckie was by far the best voivodship in Poland in terms of the inhabitant's educational level. 33.0% of its population had a university degree and the ratio of people with the lowest education (vocational, lower secondary, primary and incomplete primary) was the smallest in Poland, accounting for 34.2% in 2014.

Figure 14. on page 49.

In terms of the educational attainment level, Poland occupied in 2014 one of the leading positions among the European Union countries. Comparing with the other European Union countries, Poland had one of the highest rates of persons aged 25-64 with at least the upper-secondary level of education (90.5% vs. the EU average of 75.9%). In terms of educational attainment of young people Poland ranks in the middle (15th position) in comparison with other EU countries - 40.5% people aged 30-34 years had tertiary education. On the other hand it should be noted that there was 3.7 percentage points more than the 28 European Union countries average. Conclusions about relatively high level of educational attainment of the Polish population it is possible to draw on the basis of indicator that shows the average number of years in formal education received by people aged 25 and older. According to the estimations of Human Development Report Office it amounted 11.8 years and was one of the largest among European Union countries (In 2012 Poland took 9 place among 28 countries associated in the organization).

Lifelong learning

According to the Labour Force Survey (LFS) results in 2014 4.0% of people aged 25-64 reported participation in broadly taken education, including formal (school and tertiary education), as well as non-formal education (various courses). In the years 2010-2014 this indicator underwent gradual decrease (by 1.2 percentage points). Mazowieckie voivodship residents showed the biggest interest in deepening and broadening their knowledge, where

over six and half percent of them (in 2014, by 2.5 percentage points above the national average) participated in various forms of lifelong learning.

Table 5. on page 50.

A slightly different picture of adult Poles' educational activity emerges from more detailed and reliable (due to a longer period of reference) international cyclical 'Adult Education' survey. During 12 months of 2011, 40.0% of people aged 25-64 years participated in a broadly taken education comprising all its forms, including self-education. There were by 4.2 percentage points more participants than during the reference period of the former edition of the survey which lasted from quarter IV 2005 to quarter IV 2006. More people participated in non-formal education (a rise from 18.6% in 2006 to 21.0% in 2011) and in informal education, i.e. self-education (a rise from 25.4% to 29.0%). Participation in formal education hardly changed, from 5.5% in 2006 to 5.4% in 2011.

Table 6. on page 50.

Among all of the European Union countries, Poland occupied one of the lowest positions in the ranking of persons aged 25-64 participating in education. According to the Labour Force Survey (LFS) lifelong learning indicator for Poland was over half as much lower comparing with the European Union countries and amounted in 2014 4.0% (vs. the average of 10.7% in the 28 EU countries). Likewise, results of Adult Education Survey (AES) confirm relatively low educational activity of adult Poles. In formal and non-formal education participated 24.2% of polish population aged 25 to 64 years. Among UE countries worse results were seen only in Romania and Greece.

Table 7. on page 51.

Language skills of adult population

Foreign language skills are one of the factors underlying the development of human capital increasing with the progress in globalisation of information, work, science and entertainment. Language competences have an impact on staff mobility and higher competitiveness of the economy. They are indispensable for personal development, bigger civil activity and cohesion. They increase the competitiveness on labour market and, therefore, create more occupational opportunities. According to the 'Adult Education' survey results conducted in 2011, nearly three quarters of the surveyed population aged 18-69 years declared the knowledge of any foreign language. The most numerous were the respondents who spoke only one language (38.5% of the total surveyed population). A great majority of one foreign language speakers described their language competencies as basic, comprising understanding and use of common everyday expressions referring to well-known objects and situations. The respondents who could speak more than one foreign language accounted for more than a quarter of the surveyed population (26.0%). The biggest number of respondents identified their first foreign language skills as intermediate (38.3%). An intermediate level covers reading comprehension and speaking skills within standard language, the ability to build simple utterances, describing own experience, telling about past events and quite fluent communication skills. A relatively higher level of language competences was marked in respondents speaking two or more languages where 23.9% reported had mastered one of

them, than in respondents with one foreign language competences, 7,0% of whom described it as fluent. An advanced level of language competences entails comprehension of a wide range of challenging texts and flexible speaking skills. The analysis of data regarding foreign language abilities showed that good knowledge of foreign languages was not prevalent in Polish community. Alongside a large number of persons without the knowledge of any foreign language (more than a third of respondents), 36.0% defined their language skills as merely basic. Slightly more than 28% described their language competencies as intermediate – the level which seems indispensable for meeting the requirements of today's economy based on knowledge, as well as for developing social contacts and full participation in the world's scientific and cultural achievements.

Table 8. on page 52.

A vast majority of respondents reported the knowledge of either English, Russian or German. English was the most popular of those languages, spoken at various levels of competences by over a third of adult Poles (37.0%). Other European languages, such as French or Spanish, were less popular (reported by respectively 2.6% and 0.6% of the respondents). According to The European Union authorities, the level of competences in of the above mentioned five languages had influence on the human capital development. Hence, in accordance with the 'Adult Education' survey guidelines, these languages were foremost in the analysis of respondents' language competences (those who reported speaking more than two foreign languages). Relatively the highest level of language skills was recorded among English language speakers, 54.3% of whom reached at least intermediate level of competencies, followed by Spanish with 50,0%, 37.4% of persons speaking French and 35.5% of speakers of German reached intermediate and the highest level of competencies. It is noteworthy that respondents speaking the second most popular language – Russian described their language competences as poor (merely one in four persons in this group reached intermediate level). Apart from the analysed five foreign languages, it shows that Italian language enjoys relatively high popularity which even outnumbered Spanish. Italian language was spoken by more than 1% of adult Poles (by 0.5 percentage point more than Spanish language).

Figure 15.on page 53.

In terms of dissemination of foreign languages and the level of language skills Poland reached the results below the EU average. According to the Adult Education Survey (AES) results in 2011 61.8% of people aged 25 -64 reported a knowledge of any foreign language (vs. the average of 65.8% in the EU countries), of which 24.7% were able to use it at least at the level of independent user (vs. the average of 30.8% in the EU countries).

Labour market

Economic activity

The use of human capital in the labour market can be assessed primarily through the analysis of the economically active population's labour market status.

Table 9. on page 54.

The number of economically active population in Poland was very slowly but steadily increasing over the years 2010-2014. This growth in 2014 accounted for 1.8% compared with 2010 – 0.5% in urban areas and 3.8% among the rural population. It was due to primarily the 2.5% increase in the number of employed, unemployed population decreased by 5.0% in the analysed years.

The biggest increase in economically active population was in Mazowieckie – 12.3% and Pomorskie – 11.1% voivodships, while the decline was noted in nine voivodships, the biggest in lubuskie – 7.8%.

Figure 16 on page 54.

The increase in the number of economically active population and decrease in the number of economically inactive population had a direct impact on the value of economic activity rate which reached 56.2% in Poland in 2014, by 0.9 percentage points more than in 2010 (respectively 1.0 percentage points in men's and 0.9 percentage points in women's population). The highest level of activity rate was reported in Mazowieckie – 61.5% in 2014 vs. 58.0% in 2010, which reached the biggest increased in Poland – 3.5 percentage. Its lowest values were noted in 2014 in Podkarpackie – 54.5% (decrease by 2.1 percentage) and Warmińsko-mazurskie – 51.1% (decrease by 1.9 percentage).

Figure 17. on page 55.

In changing labour market situation, the conviction that education and acquired knowledge and skills are one of the key factors of success on the labour market is gaining importance. It is confirmed by the fact that each year there are more economically active persons with tertiary education in Poland. This growth made up 21.9% in the period 2010-2014. The voivodships with the biggest increase in the number of economically active people with tertiary education in this period were: Pomorskie, Mazowieckie, Małopolskie and Opolskie – respectively 30.9%, 30.0%, 28.7% and 27.4%. The decline in the number of people with tertiary education active in the labour market took place in Warmińsko-mazurskie and Zachodniopomorskie (respectively 9.9% and 9.6%). It is noteworthy that the number of economically active people with education below tertiary decreased in most voivodships. It was particularly evident in the group of employed and unemployed persons with basic vocational, lower secondary, primary and incomplete primary education.

The degree of human capital use is reflected in the employment rate values. The values of this indicator in the groups aged 20-64 and 55-64 in Poland and in other European Union countries were collated for the purposes of this publication.

Figure 18. on page 56.

In 2014 the employment rate of people aged 20-64 accounted for 66.5% in Poland, which meant an increase of 2.2 percentage points compared with 2010. During the whole analysed period there was a difference over ten percentage points between the employment rate of the populations of men and women aged 20-64. This difference, accounting for

14.0 percentage points to women's disadvantage in 2010, in 2014 amounted to 14,2 percentage. The voivodship with the highest value of this indicator was Mazowieckie where it reached 73.2% in 2014 (79.7% in men and 66.8% in women). Relatively the lowest value of the indicator, 60.3% in 2014, was recorded in Warmińsko-mazurskie (66.9% in men and 53.6% in women). In the years 2010-2014, the European Union recorded by a few percentage points higher value than Poland. However, a slightly downward trend has also been noted in the difference between Poland and EU for the past few years.

In the 55-64 age group, the disparity in the employment rate between Poland and the European Union countries was more pronounced, however, a slightly downward trend has also been noted (from 12.1 percentage points in 2010 to 9.3 percentage points in 2014 to Poland's disadvantage). It should be noted, however, that the level of this indicator increased steadily in Poland, accounting respectively for 34.1%, 36.9%, 38.7%, 40.6% and 42.5% in 2010-2014. The residents of Mazowieckie voivodship prevailed in the population of both men and women. In 2014, the employment rate in the 55-64 age group accounted for 62.6% for men and 40.4% for women.

The pension system obliging in Poland was the key factor influencing the age of exit from the labour market. Legislative changes introduced in 2008, consisting in elimination of early retirement and the introduction of the so-called bridging pensions necessitated elongation of the retirement age, resulting in an increase in the average age of transition to retirement – from 59.6 years in 2010 to 60.4 years in 2014.

Table 10. on page 57.

According to the Social Insurance Institution data, the residents of Mazowieckie retired the latest in 2010-2014 namely at the age of 61.6 in 2010 and 61.9 years in 2014. In Śląskie voivodship people retired the youngest – at the age 57.2 in 2010 and 58.3 years in 2014. It was primarily due to miners' privilege to retire after 25 years of working underground, regardless of age.

In 2014 Poland had occupied 20th position (together with the Ireland) among all 28 European Union countries in accordance with employment rate for persons aged 15-64. This rate in Poland was 61.7%, which is 3.2 percentage points less in comparison with the average value for all European Union countries. Comparing with Poland, the employment rate was lower in 7 countries of EU: Bulgaria, Romania and Slovakia (61.0%), Spain (56.0%), Italy (55.7%), Croatia (54.6%), Greece (49,4%). Six countries: Austria, Denmark, Netherlands, Germany, Sweden and Great Britain had recorded this indicator with the rate higher than 70%. The highest rate of this indicator (74,9%) was in Sweden.

Wages and salaries

The results of the wage and salary survey conducted in 2008, 2010 and 2012 show the effects of investment in human capital through raising the level of education. They also indicate that there are considerable discrepancies in men's and women's remuneration, irrespective of educational level.

Figure 19. on page 58.

The data presented in the graph illustrate the direct relationship between the level of education and gross income. The relationship is the more visible, the higher the formal educational level. Smaller wage differentiation in persons with secondary or lower education

may indicate that employees' skills play the greater role here. In October 2012 in Poland people with at least master's or doctor's degree, medical or equivalent received the highest average gross salary. In male population the salary amounted to 6,749.19 zł and was higher than the total average by 73,2%, while women's remuneration was by 22,9% above the average in the same group. Both men and women with at least a master's or doctor's degree, medical or equivalent received the highest remuneration in Mazowieckie voivodship, out of all regions in Poland. Men's remuneration amounted to 8,852.11 zł i.e. by 60.5% more than nationwide and women's remuneration was above the group average by 8.7%. The voivodship with the relatively lowest salaries in the group was in 2012 Świętokrzyskie (5,174.65 zł men and 3,930.14 zł women). The gap in gross salaries between persons having tertiary education with academic degree, master degree or equivalent and those with general secondary education amounted to 78.7% (90.8% in male population and 72.8% in female population). There is a significant difference between the salaries of people with vocational secondary education and the people's with basic vocational education. In October 2012 people with vocational secondary education received an average of 3338,85 zł gross – 18.9% more than those with vocational education. The considerable discrepancy in men's and women's remunerations was particularly pronounced in the groups of the best and the least educated people. In the group of people with at least master's degree or doctorate, medical or equivalent, men earned more than women by 40,9%. Men having tertiary education with Engineer degree, Licentiate, economist with diploma or equivalent earned by 46.5% more than women, with vocational secondary education – by 26,3%, with general secondary education – by 27.6%, and basic vocational education – by 44,7%.

Figure 20 on page 59.

Employees in the public sector units earned on average more than persons employed in the private sector. In September 2012 the public sector average total monthly gross earnings (4,116.05 zł) were by 9.1% higher than in the private sector and by 5.7% higher than the country average. A similar tendency was noted in 2010 and 2008 years.

The analysis of relationship between gross income and educational level shows, that persons with higher education earned decidedly more in private sector. In 2012 the average total monthly gross remuneration of employees with at least a master's or doctor's degree, medical or equivalent in private sector amounted to 6,318.72 zł i.e. by 29.3% more than public sector. (In 2010 the figure were respectively 6,021.94 zł and 36.3%, while in 2008 – 5,668,52 zł and 41,6%).

Employees having secondary or lower education earned more in public sector. For example gross income of persons with basic vocational degree amounted to 3,249.83 zł in September 2012 and was higher by 20.6% than in private sector (In 2010 the figures were respectively 2,963.78 zł and 21.1%, while in 2008 – 2,814.61 zł and 22.1%).

The above analysis leads to conclusion that earning situation of workers was better in the public sector than in the private sector, whereas the employees with the highest qualification were better valued in the private sector.

According to the results of the surveys presented by OECD (with the reference year 2012), the amount of salary is increasing along with level of education. Persons with tertiary education with academic or Master's degree can expect to earn 70% more than those who have attained upper secondary education. On each level of education females earned less than males. Woman with tertiary education earn 80% or more of men's earnings in only four countries: Belgium, Republic of Slovenia, Spain and Turkey. In Brazil, Chile and Hungary the ratio amounted to 60% and less, whereas in Poland – about 70%.

Mismatch in the labour market.

In 2010-2014, as in previous years, the structural mismatch in the labour market were observed in Poland. This situation led to high unemployment in certain occupational groups on the one hand and the shortages of workers in other occupations, on the other. According to data of the Ministry of Labour and Social Policy in 2014, as in the previous years, maintenance / warehouse worker was a deficient occupation, i.e. with more job offers than unemployed person's applications. There were by 43.8 thous. more job offers than unemployed person's applications. The next most deficit occupations in terms of labour force supply were: general office clerk (16.6 thous.), sales representative (11.1 thous.) and caregiver (8.4 thous.).

Among the surplus occupations, the job of a seller prevailed in most voivodships. In 2014, there were by 107.8 thousand more unemployed sellers than job offers. Other surplus occupations include: economic technicians (41.2 thous.), locksmiths (35.5 thous.), bricklayers (27.4 thous.) and mechanic technicians (25.2 thous.).

Among the professions requiring higher education the most surplus in 2014 were: economist (18.6 thousand of unemployed more than job offer), education methods specialists (17.7 thous.) and policy administration professionals (14.6 thous.). This was certainly due to a mismatch between the structure of education and the labour market requirements.

Figure 21. on page 61.

Newly created and liquidated jobs have a direct impact on situation of particular occupations on the labour market. During 2014 year, 614.8 thousand new jobs were created (5.5 thousand less than in 2010), while 319.9 thousand of jobs were liquidated (relatively 136.6 thousand less than in 2010). Newly created jobs were observed mostly in Mazowieckie Voivodship (163.0 thousand), and the smallest share in creating new jobs was observed in Podlaskie Voivodship (7.4 thousand).

It should be pointed out that unoccupied jobs are included in the total number of newly created jobs. On the end of 2014 year, there were 12.9 thousand new and still not occupied jobs, mainly in manufacturing – 3.2 thousand, trade; repair of motor vehicles – 2.2 thousand, information and communication – 1.6 thousand jobs. It usually concerned jobs for professionals, craft and related trades workers, service and sales workers, plant and machine operators and assemblers, technicians and associate professionals.

Figure 22 on page 62.

The analysis of job vacancies in the years 2010-2014 shows that the largest decrease in the number of job offers – by 66.7% took place in the group of gardeners, foresters and fishermen as well as simple work – by 56.8%. The demand for technicians and associate professionals decreased by 44.9%, craft and related trades workers – by 22.8%, specialists – by 11.3% and clerical support workers – by 6.0 %. The rise in the number of vacancies was noted in three groups: legislators, seniors officials and managers – by 40.0%, personal service and sales workers – by 9.7% as well as plant and machine operators and assemblers – by 2.5%.

It is noteworthy that distribution of vacancies was different in particular voivodships. From the average number of vacancies in 2014 (56.3 thous.), most vacancies were available in Mazowieckie Voivodship – 14.1 thousand., Śląskie Voivodship – 6.2 thousand,

Wielkopolskie Voivodship – 5.8 thousand and Dolnośląskie Voivodship – 5.6 thousand. The lowest number of vacancies was available in Świętokrzyskie Voivodship – 0.7 thousand and Podlaskie Voivodship – 0.8 thousand.

Structural mismatch is mainly due to the relatively low labour mobility. Small scale of internal migration from areas of low demand to areas of higher demand results in the spatial concentration of unemployment. Less developed regions with less demand for labour are the areas with the highest unemployment rates in Poland. Shortages of work force are concentrated in fast-growing regions, especially in large urban areas.

Figure 23. on page 62.

Intensity and rate of unemployment are the main indicators describing labour market mismatch that shows differences between labour force supply and demand. It is also worth to analyse the situation of persons being slightly between employment and unemployment as well as unemployment and economic inactivity. They can change their status on the labour market and become unemployed or move from unemployment. These are: underemployed part-time workers who would like to work additional hours weekly and are available to do so, persons seeking work but not immediately available and persons available to work but not seeking. Sum of unemployed persons, potentially economically active persons and underemployed part-time workers gives the impression of fully unused potential labour resources. Number of persons belonging to three categories mentioned above amounted to 2693 thous. (of which 49.5% females) in 2014 vs. 2691 thous. (of which 53.7% females) in 2010. Population of unemployed decreased in the survey period by 5.0% (males – 7.5%, females – 2.2%). Number of underemployed part-time workers who would like to work additional hours weekly increased by 25.9% (males – 15.5%, females – 32.9%). Number of persons seeking work but not immediately available decreased by 13.2%, which was mainly due to decrease by 14.9% among males population. Relatively the lowest changes (increase by 3.5%) were noted among persons available to work but not seeking (increase by 1.6% in males and by 5.1% in females population).

Based on Eurostat data, the job vacancy rate in European Union countries varied from 1.4% in 2010 to 1.6% in 2014. Among 28 European Union countries, the highest rate of this indicator was in 2014 in Germany (2.9%), Malta (2.5%), Great Britain (2.3%) and Belgium (2.2%). In 15 countries the job vacancy was lower than 1%, with the lowest (0.4%) in Latvia. Value of this indicator in Poland amounted to 0.5%.

Culture

Readership

The main task of the library is to promote reading in local community. In 2010-2014, the number of public libraries in Poland fell from 8,342 in 2010 to 8,094 in 2014. 1881 specialist libraries functioned in Poland in 2014 – scientific libraries accounted for the most numerous group of specialist libraries – 60.2%. The biggest number of public libraries operated in rural areas – 65.8%. Despite the continuing downward trend, libraries are the largest group of cultural institutions operating in Poland.

2014 was a consecutive year with a decrease in the number of registered borrowers in public libraries. The highest rate of borrowers in 2014 was recorded in Małopolskie voivodship – 195 borrowers per 1000 inhabitants were registered in public libraries. During the analysed period an increase in the number of readers was recorded in Pomorskie (from 139 in 2010 to 163 in 2014), accompanied by decrease in the number of collection lending per 1 borrower in volumes by 15.8%. The largest percentage of readers was recorded among people in the 25-44 age group – 27.5%. Taking into account the structure of readers by performed pupils and students were the largest group – 44.8%, while employee 33.4% of all registered readers in public libraries. More public libraries have licenses to access books, journals and databases available over the global computer network, what gives more facilities for readers. In 2014 r. percentage of computers accessible for readers in public libraries has a value of 56.6% of the total number of readers in evidence, of which 97.3% had access to the Internet.

Table 11. on page 64.

In 2014 Polish National Library published report of readership in Poland. Percentage of persons who declared reading at least one book by 41.7% - compared to 2012 increased by 2.5%. Reading aloud books for children has a positive influence on the progress in their development. Among respondents aged 15-19, 86% declares that parents had read them books in their childhood. In this age group the highest percentage of people reading books (71%) was noted. With development of digitalization readers more often read electronic texts. In 2014 the amount of 21% of respondents had any form of contact with audiobooks, with e-books 12%.

Educational activities in cultural institutions

The aim of cultural institutions is to promote and develop knowledge, experience and skills. Thanks to a large number of cultural institutions, the inhabitants have easier access to various cultural and educational events. To achieve a high level of interest in organized activities, the preferences of local communities should be taken into account. These institutions are creating active social forms among children and youths by offering them active forms of spending spare time. In many cases local governments support financially projects of individual organizations whose aim is to promote culture. There were 739 cultural establishments, 1,650 cultural centres, 315 clubs and 1,315 community centres in Poland in 2014. Comparing 2014 to 2011 significant increase in the number of registered units by 8.4%. The most community centres – 92.8% and cultural centres – 57.5% functioned in rural areas. In the cities there was 77.8% of clubs and 60,6% cultural centres. Comparing 2011 to 2014, significant increase in the number of registered units was noted in Pomorskie (from 236 to 300) and Zachodniopomorskie (from 286 to 349) Voivodships. However there was a decrease in the Warmińsko-mazurskie Voivodship – by 10. In 2014 the largest number of such institutions were in Małopolskie voivodship (425), the smallest number in Lubuskie voivodship (71).

Figure 23. on page 65.

Cultural competence acquired by a unit foster the creation of new ventures and the attitude of openness in taking action for the sake of the community. In 2014, the most people were interested in visiting exhibitions and participation in tourist and sports-recreation events. City dwellers chose visiting exhibitions more often – 2,657.3 thous. visitors. The

inhabitants of rural areas were more interested in tourist and sports events – 872.1 thous. participants. Comparing the years 2014 and 2011, the total number of people participating in selected cultural events decreased by 13.4%. Prelections, meetings and lectures were the most popular with residents of Małopolskie voivodship where events were attended by 266.2 thous. people. Exhibitions held in cultural establishments, cultural centres, clubs and community centres were visited by city dwellers.

Cultural institutions offered consumers to take part in their courses. In 2014 there was a big popularity of this form of learning among children and youths – 61.7% of the total course graduates. Young inhabitants of rural areas were more willing than their peers from urban areas (67.1% to 58.7%). A high percentage of pupils and students recorded in 2014 among the participants of courses confirm a big children and youth's interest in this form of education – 61.7%.

Participation in cultural events

In 2010-2014, public involvement in the cultural life varied across voivodships. The factor affecting participation in cultural events was the availability of cultural institutions. The majority of cinemas, galleries and institutions were located in cities. Cinemas offer potential audience a varied repertoire of both Polish and foreign films. Recent years have shown a growing number of screenings in fixed cinemas in Poland. In 2014 the most screenings per 1 fixed cinema were recorded in Kujawsko-pomorskie, Śląskie, i Mazowieckie voivodships, the fewest in Lubelskie. In 2014, as compared with 2010, there were by 8.4% more audience (per 1000 population) in fixed cinemas nationwide. During the analysed years the number of audience in fixed cinemas per screening decreased from 25 in 2010 to 23 in 2014. It is worth to note that cinemas offered more services than just sharing videos with audience. Other form of activities are e.g., organizing meetings and prelections. In 2014 406 thous. of people attended in such type of activities. The largest number of such persons was in voivodships: Śląskie – 88,9 thous. and Dolnośląskie – 80.1 thous. of participants.

A wide offer of theatres and musical institutions still makes this form of participation in culture attractive. In 2014, the spectators and audience in theatres and musical institutions amounted to 319 people per 1000 population – by 35 people more than in 2010. The number of performances and concerts per 1 institution increased from 310 in 2010 to 328 in 2014.

Table 12. on page 66.

In addition to exhibitions, galleries organise educational events. In 2014, galleries held a total of 3.4 thousand readings, prelections and author's meetings, as well as 9.8 thousand lessons and art workshops. In educational activity 39.3% of organized events in galleries were cyclical.

Museums offer educational activities every year. The number of educational events held in museums in 2014 amounted to over 140.7 thous., of which nearly 52% are museums lessons. The inhabitants of Mazowieckie voivodship participated in nearly 23.1 thous. lessons held in museums on which the largest number of topics was discusses. The fewest activities of this kind took place in Lubuskie – 721 lessons.

According to the data published by European Commission with the reference year of 2013, 52% of European Union inhabitants been to the cinema in the last 12 months preceding the survey and 35% been to a concert. More than 1/2 (52%) respondents visited at least once a historical monument or site. In 27 European Union countries, 28% of respondents attended to a performance in theatre, while

Science, technology and innovation

The use of new technologies

An upward trend over the last 5 years has been recorded in the survey on the number of households with Internet access in Poland. 63.4% had access to the Internet in 2010, while in 2014 – 74.8% of the households. Lack of an appropriate telecommunication infrastructure was one of the reasons for which a quarter of households had no Internet access. However, for some groups of the society the cost or technical problems with connection to the Internet is not a barrier, but a conservative approach to life and slower adjustment to modern technology.

According to the ranking of the European Union countries on households having access to the Internet, Poland was on the 18th position in 2014, below the EU average which was 81%, and placed far after the leading countries in the Europe – Luxembourg and Netherlands, where indicator of the access to the Internet amounted 96%, Denmark (93%) and Sweden, Finland as well as Great Britain (91%). Comparing to 2012, the highest increase of number of households having an Internet access was noted in Czech Republic (13 percentage points) and Greece (12 percentage points).

The number of households with the Internet access in 2010-2014 grew both in urban and in rural areas. The slowest growth since 2010 was noted in cities with up to 100 thousand inhabitants - barely 4.3 percentage points, while in rural areas and larger cities approximated 15 percentage points.

Table 13. on page 67.

The analysis of the community of people aged 16-74 who used the Internet during the three months preceding the statistical survey showed that the majority – 66.6% in 2014 – were not older than 44. People with secondary educational level were the largest group of the Internet users. They were followed by people with tertiary education. The smallest group were people with lower than secondary educational level (in 2014 they accounted for respectively 56.8%, 31.8% and 11.4%). The Internet user community was clearly differentiated in terms of labour market status. Persons economically active were in majority of the users (69.3%), of whom the distinguishing group were self-employed and employed persons. The smallest group were farmers -3.4% of users.

The Internet users have a variety of skills. For the sake of their analysis, the activities declared by the surveyed population (people who had ever used the Internet) were broken down into basic (low), intermediate or advanced. In 2014 43.3% of users belonged to a group with low Internet skills, 41.8% to the intermediate and 14.9% to the group of advanced users.

Table 14. on page 68.

Persons in the 16-24 age group presented the highest level of surveyed skills, the highest percentage of intermediate and advanced users was recorded among this age group. It was reflected while analysing the respondents' labour market status, it was noted that the group of learners, including mainly youth up to 24 years of age, mastered the mentioned activities to the greatest extent. Farmers, pensioners and other economically inactive persons were the least skilled groups among the Internet users. It can be noticed that the majority of

users with secondary educational level had basic Internet skills, which is exceptional comparing to other educational groups.

Figure 25. on page 70.

The main objectives for the Internet use for private purpose in 2014, similarly as in previous years, were: mailing (79.5% of users) and searching for information about goods and services (75.3% of users). Reading or downloading newspapers was reported in 2014 by 70.8% of users. More than half were using a social networking services such as Facebook or NK. The most noticeable decline in interest was related to using instant messengers, in 2014 the number of users decreased by 34.5%.

Employed in R&D

Persons employed in the R&D include all persons directly involved in R&D activities, both professional staff and support staff who devote at least 10% of their total working time to this activity.

The employment rate in Research and Development (R&D) in the European Union countries in 2012, measured by relation of the number of R&D employees to the total number of labour force, the highest value was recorded in Denmark (2.02%), Finland (1.95%) and Luxembourg (1.94%). Based on that ranking, Poland with the rate 0.60% was below the European Union average that amounted 1.14%.

In 2013 R&D sector employed a small percentage, around 0.9% of the total number of persons employed in Poland. Since 2009 the number of employees has increased by 20.4% reaching 145.6 thous. in 2013. In 2013 number of persons with the title of professor and with a doctor's degree did not change significantly comparing to previous year, whereas number of habilitated doctors increased by 7.7%. 8.5% more people with a Master's, Bachelor's or equivalent degree were employed in R&D sector.

Table 15. on page 71.

According to the 2013 data, women accounted for 39.8% of all persons employed in the R&D, yet, the percentage varied due to their educational level and job position. While among employees with a title of professor women made up 23.2% of persons, they accounted for 34.5% of habilitated doctors and 47.8% of employees with a doctor's degree.

Mazowieckie voivodship recorded the most R&D employees – 27.7% in 2013. They were followed by Małopolskie (12.4%), Śląskie (9.3%), Wielkopolskie (9.1%) and Dolnośląskie (7.7%). The voivodships with the fewest people working in R&D were Lubuskie (0.8%) and Świętokrzyskie (1.1%).

Protection of intellectual property

To evaluate and compare the innovatory economies across countries and regions, indicators relating to the protection of intellectual property may be used. They are calculated using data on reported and patented inventions, submitted utility model applications and granted protection rights.

Patent, as the exclusive right to the invention, may be granted by the national authority (in Poland, the Patent Office of the Republic of Poland), or international, such as the European Patent Office (EPO – European Patent Office), which grants European patents.

Comparing 28 European Union countries on the number of patent applications reported to EPO per 1 mil. inhabitants, Poland in 2012 had occupied 18th position. Countries in which activity in that matter calculated as the number of reported patent applications per 1 mil. inhabitants significantly exceeded the European Union average, were: Sweden (288.67), Germany (276.95) and Finland (269.61) what can attest the high development of knowledge-based economies in that countries. In Poland the value of this indicator had been increasing systematically since 2008 (6.07 at that time) and in 2011 achieved the value of 12.09 reported patent applications per 1 mil. inhabitants.

Figure 26. on page 72.

In 2013, the Patent Office of the Republic of Poland reported 4,237 inventions, a decrease of 3.9% compared to the number of applications filed in 2012. At the same time the number of patents granted increased to 2,329 in 2013 which was by 26.0% more than in 2012. There were 986 utility models filed at The Patent Office in 2013 which means an increase by 4.8% comparing to 2012. Simultaneously the number of granted protection rights increased by 20.8% and amounted to 621 in 2013.

For comparison among the voivodships in Poland, indicators relating to the number of patent and utility model reports, granted patents and protection rights per 100 thous. people were applied. The values of these ratios are significantly territorially differentiated. They are presented below on the basis of the 2012 data.

In terms of the number of employed persons in R&D, Mazowieckie voivodship recorded the highest rate of reported patent – 17.8. The highest rate of granted patents was recorded in Dolnośląskie voivodship – 12.2.

The most utility models per 100 thous. population were reported in Małopolskie voivodship – 4.2. The ratio did not exceed the value of 1.2 in Lubuskie, Lubelskie and Opolskie voivodships. The highest rate of granted protection rights was noted in Śląskie – 2.8 and Małopolskie – 2.2, while the lowest value (to 1.0) was recorded in Lubuskie, and Lubelskie.

Economic determinants of human capital development

The expenditure of the state budget and local government units

The process of creating and maintaining the human capital understood as investment in education and development of science is not only related to the cost-intensive individual households, but first of all to the costs borne by the state.

Figure 27. on page 73.

The expenditure on sections crucial for the development of human capital in 2012 accounted for 8.4% of the state budget expenditures. Comparing to the previous year this value decreased by 0.3 percentage points.

Expenditure on higher education in 2012 amounted to 12,402 mil. zł and was allocated to the tasks whose aim was to ensure the universality of higher education, equal educational opportunities and to raise the quality of education and educational level of the population. 79.7% of this value was the funds spent on teaching activities in higher education institutions accounted for; 13.1% supplied financial aid fund for assistance to students and doctoral students.

Education and educational care were financed mainly from the educational part of the general subsidy, which in 2012 amounted to 39,161 mil. zł, and grants for the financial social aid tasks transferred to the budgets by local government units. The state budget finances schools and educational establishments run by the government and institutions such

as local education offices, Central and Regional Examination Commission, Voluntary Labour Corps. Appropriation also covers expenditure on educational tasks implemented in schools at correctional settings and at diagnostic and consultative family centres. In 2012 these expenditures were allocated 2,356 mil. zł, i.e. by 7.1% more than in the previous year.

Figure 28. on page 74.

Expenditure of local governments on education amounted to 55,542 mil. zł in 2012 and accounted for 30.8% of the total budgets. They increased by 4.9% on 2011.

Based on the data published by Eurostat, the amount of the public expenditures on education, at all educational levels, in the 27 European Union countries, in 2011 was on the average 5.25% of the Gross Domestic Product. The highest rate of expenditures on education in relation to the GDP was in Denmark – 8.75%, Malta – 7.96% and Cyprus – 7.87%. The lowest indicator among the European Union countries was recorded in Romania – 3.07% and Bulgaria – 3.82%. In Poland the amount of the public expenditures at all educational levels was 4.94% of the GDP in 2011.

The state budget expenditure on health care in 2012 reached 7,242 mil. zł, i.e. by 3.3% less than in 2011. Activities financed from the state budget in the area of health, aimed at improving the health of Polish population and to ensure appropriate level of medical staff training, access to highly specialized services and emergency medical services, implementing health policy programs, access to safe, quality and effective medicinal products and medical devices, etc.

Expenditure on health care incurred from local government budgets in 2012 amounted to 3,521 mil. zł – by 13.9% less than in 2011. The value of public expenditure on health care incurred by local governments per capita in Poland amounted to an average of 91.39 zł. The highest expenditure was incurred in Łódzkie voivodship – 120.53 zł per person, the lowest in Opolskie voivodship – 70.48 zł per person.

4,850 mil. zł, i.e. by 1.9% more than in the previous year, was spent in the field of science in 2012. The majority of these funds were grants for statutory activities of scientific institutions and own research of universities, as well as funding research and targeted projects, including strategic research programs and development tasks.

One of the basic indicators used to measure progress of the goals of the Europe 2020 strategy is the relation of internal expenditures on research and development to the Gross Domestic Product. The target of this strategy is to achieve expenditure at least at the rate of 3.00% of the GDP. Based on the Eurostat data, in 2012 in the European Union countries this indicator was on average 2.07%. The highest rate of expenditure on research and development was in Finland – 3.55% and Sweden – 3.41% which were the only countries having that rate higher than 3.00%. In Poland in 2011 this indicator was 0.90% of the GDP.

Cost of education

Since 2007 there has been a systematic increase of over 5.0% in the unit cost of education from year to year. In 2012 the increase of unit cost was 5.1%. The annual cost of educating one student in public institutions was 13,164 zł and 7,725 zł in private higher education institutions. The percentage increase of the unit education cost in public higher education institutions was stable comparing to previous year and accounted for 3.8%. In private higher education institutions this increase was smaller by 5.1 percentage points and achieved the value of 6.8%.

Figure 29. on page 76.

The costs of higher education teaching activities in 2012 increased by 2.4% on the previous year, while expenditures from the financial aid fund and own scholarship fund went up by

0.3%. 21.5% of undergraduate and doctoral students enrolled in colleges and universities benefited from financial support in 2012.

Social determinants of human capital development

Availability of education and work

The choice of education and career path is determined by many factors. In addition to personality traits or predispositions, parents' education or social origin also play a significant role. The study conducted in 2011 confirmed that children whose parents had primary or lower education ended education at primary school level equally often – 75.8%. In 2011, the surveyed persons with primary or lower education were asked about their parents' educational level at the time when the respondents were 14 years old. It showed that 11.2% of the parents achieved basic vocational education, 2.2% – incomplete secondary or secondary education (vocational or general), 0.3% – tertiary or incomplete tertiary education (including post-secondary). Among people with tertiary or post-secondary education, the breakdown in 2011 was as follows: 17.7% of the 14-year-old respondents' parents had primary or incomplete primary education, 30.3% – vocational, 30.1% – incomplete secondary or secondary education, 19.7% – tertiary or incomplete tertiary. In 2011, 37.5% of the surveyed men and 40.5% of women indicated that their parents had primary education at the time when the respondents were 14 years old. 34.2% of men and 30.7% of women indicated, respectively, vocational education of their parents, while 16.8% of men and 16.1% of women – incomplete secondary education or secondary education. 7.0% of men and 7.2% of women were brought up by parents or guardians who attained tertiary or incomplete tertiary education (including post-secondary).

Figure 30. on page 77.

In 2012 in OECD countries the survey on the level of educational attainment of parents to their children was conducted. Data was presented in Education at a Glance 2014. It indicates that in the countries participated in PIAAC survey nearly 40% of adults aged 25-64, who finished their education had a higher level of educational attainment than their parents. The largest difference was in the following countries: Finland, Belgium, Korea and Russia, where more than 55% adult children had educational attainment higher than their parents. More than 30% of children, whose parents did not receive education higher than secondary, finished their education below lower secondary educational level. However more than 45% of children of parents without secondary education received secondary or upper secondary non-tertiary education. Nearly 20% had a higher education diploma. Poland, Austria, Czech Republic, Germany, Italy, Slovak Republic, Spain and USA were countries in which more than half of adults had the same level of education like their parents. In all of analysed countries at least 35% of persons aged 20-34 with tertiary education had at least one parent with tertiary education. In Canada, Estonia, Germany, Norway and Sweden the percent rate of such persons was nearly 65%. On average 12% of adult children had an educational attainment lower than their parents. In Austria, Denmark, Estonia, Germany, Norway, Sweden and USA this indicator had a value of more than 15%.

Access to education is a form of equality alignment and includes access to additional classes in school. Number of children participating in various type of classes in primary school is increasing, which is the effect of children need in that matter as well as the increasing possibility of providing classes for children specific need. In the period of 2010-2014 the increasing number of primary school pupils attending logopedic classes (from 128232 to 193993, i.e. 33.9 percentage points) and therapeutic classes (from 19302 to 26241, i.e. 26.4 percentage points) was noted. It concerns both pupils in rural areas as well as urban areas. The number of pupils attending didactic-compensatory classes was still on the same level

(463-477 thous. of children), number of participants in corrective-compensatory classes was changing in analysed period – from 2010 to 2011 it decreased but in 2014 it increased to the number of 156406 pupils. Similar trends can be observed in gymnasia, in which the increase of the number of pupils attending didactic-compensatory classes amounted from 16652 to 43818, i.e. 62 percentage points. There was also an increase of the number of participants of logopedic classes (by 40 percentage points) and corrective-compensatory classes (by 12.3 percentage points). The number of children attending socio-therapeutic classes had increased during 2011-2012, then decreased to 8864 in 2014.

The data on registered unemployment rate among people under 25 years of age shows that since 2010 there was an improvement in the youth's situation on the labour market. In 2010 the unemployment rate among people under 25 was 21.9% (men – 20.9%, women – 22.8%). In 2014 it decreased to 16.5% (men – 16.1%, women – 17.0%). During the survey period, unemployment declined the most among people with secondary general education – by 2.1 percentage points (men – by 1.3 percentage points, women – by 2.8 percentage points) and with at most lower secondary education – by 1.2 percentage points (men – by 1.5 percentage points, women – by 0.8 percentage points). Unemployment among people with post-secondary and secondary vocational education decreased by 0.9 percentage points (men – by 1.5 percentage points, women - by 1.1 percentage points). This does not change the fact that unemployment was the highest in these groups (respectively 3.4%, 3.6% and 4.6% of all registered unemployed persons). Unemployment among people with vocational education decreased by 0.6 percentage points and in 2014 reached the level of 3.6%. The unemployment rate among men decreased by 0.7 percentage points and among women by 0.5 percentage points. The registered unemployment among the university degree holders decreased by 0.4 percentage points during the four analysed years, reaching a level of 1.4% at the end of 2014. The number of young men with tertiary education without a job in this period did not change and amounted to 0.7%, the number of women decreased by 0.5 percentage points and amounted to 2.0%. In 2014 the fewest percentage of unemployed people under 25 years were recorded in the voivodships: Dolnośląskie – 12.7% of all registered unemployed persons (11.0% men, 14.4% women). The biggest percentage of unemployment among people under 25 years recorded in the voivodships: Małopolskie – 20.7% (21.1% men, 20.3% women) and Podkarpackie – 19.3% (20.0% men, 18.6% women). In 2010-2014 the percent rate of young persons not in employment has decreased in all voivodships. The highest decrease of unemployed persons aged 25 and less was in Wielkopolskie (7.5 percentage points), Opolskie (7.1 percentage points) and Małopolskie (6.9 percentage points). The smallest decrease (3.9 percentage points) was in Świętokrzyskie and Zachodniopomorskie (4.2 percentage points).

Based on the data published by Eurostat, unemployment particularly affects young persons aged 15-24. The number of persons under 25 years of age being unemployed in 2012 in the 27 European Union countries was 5,529 thous., of which in euro zone 3,457 thous. people. Unemployment rate among young Europeans in December 2012 was respectively: EU27 – 22.8% (in December 2011 – 21.3%), euro zone 23.0% (in December 2011 – 20.7%). Unemployment among young people was a key issue especially in Greece (55.3%), Spain (52.9%), Portugal (37.9%) and the Slovak Republic (34.0%). The number of young people being unemployed in 2012 had also increased in Poland and was 26.5% (based on the Labour Force Survey data). The lowest values of unemployment rate among persons under 25 years of age were observed in Germany – 8.1%, Austria – 8.7% and Netherlands – 9.5%.

It is worth noting the NEET (Not in Employment, Education or Training) indicator, which covers young people that don't work, don't learn or study and don't participate in any form of education. NEET category includes young people looking for a job, not interested in finding a job or for any other reason excluded from the labour market (long-term sick, disabled persons, child or relative caring). Based on the Eurostat data, not being economically active in 2012 in European Union countries affected 13.1% of Europeans aged 15-24. The rate of NEET varies in particular countries; the highest was in Bulgaria (21.5%), Italy (21.1%) and Greece (20.2%), the lowest

Analysing data on duration of unemployment by educational level in 2014, it is clear that the most people found employment for more than 24 months after registering with the labour office, regardless of the completed education – 23.7% (women – 26.7%), while 27.5% of people with at most lower secondary education sought jobs for more than 24 months (32.0% women) and with university degree – 16.9% (women – 17.1%). 18.2% of people found jobs within 1-3 months (women – 16.8%), the most people with university degree – 22.3% (women – 21.8%). The unemployment rate in particular groups was as follows: persons aged 18-24 accounted for 16.5%, aged 25-34 – 27.9%, aged 35-44 – 20.9%, aged 45-54 – 18.6%, aged 55-59 11.4% and moreover 60 years – 4.6%. 9.3% of unemployed people aged 18-24 managed to find a job after more than 24 months seeking. Persons aged 55-59 accounted for, respectively, 31.2%, while the 60 and more years old – 37.3%. The most women who found a job within the first three months after registration were women aged 18-24 – 24.6%, compared with 14.3% of those aged 35-44, 15.2% 45-54 years old, 14.1% aged 55-59 years and 9.3% aged 60 and more years. 12.0% of women aged 18-24, 32.8% of 55-59 years old and 41.2% aged moreover 60 years took more than two years to find a job. It is noteworthy that unemployed women aged 18-24 accounted for 17.0% of unemployed females, women aged 25-34 – 31.9%, while women aged 55-59 represented 9.9% and 0.7% women aged 60 years and more.

The influence of working conditions on quality of life

Work or lack of work affects life in many ways. Among the factors that play an important role in career and translate into satisfaction or dissatisfaction in personal lives are: promotion, gaining new skills, getting better paid or extra work, setting up own business. At the opposite extreme are: the inability to find a job after completing school, the assessment of sources of income as uncertain and precarious, the assessment of work as arduous, dirty or dangerous, too many duties at work, demotion.

Figure 31. on page 80.

Respondents asked in 2013 to indicate factors which they consider most important in their work, regardless of gender, age, place of residence and education, professional and social status, first of all mentioned appropriate wage (64.8% of all respondents – although it was by 11.5 percentage points less than in 2009) and stability of employment (55.5%).

Appropriate wage was more important for men (65.8%) than for women (63.5%). Employment stability was the most desired by residents of Podlaskie (60.0%), Śląskie (59.7%),

Mazowieckie (57.4%) and Małopolskie (57.0%) voivodships. Compared with the previous editions of the survey, the need for stability of employment increased more among women (from 49.5% to 57.1%) than men (from 48.5% to 54.2%). Convenient working hours (19.8%) and opportunity to work at home (2.9%) was important for women. Compared with 2009 and 2011, declined in importance: the work complies with the skills (by 3.2 percentage points), the possibility of quick promotion (by 2.2 percentage points) and personal development (by 2.2 percentage points). The possibility of personal development was more valued by people with tertiary and post-secondary education (37.4%). This factor was important for 7.0% of persons with primary or lower education.

Social cohesion

The measure of human capital include involvement in social relationships and activities for the local community, participation in voluntary meetings, founding associations, participation in elections and confidence in public institutions.

Similarly to the previous editions of the survey, also in 2013 small part of respondents Social diagnosis engage in activities for local communities (gmina, town, settlement) – the percentage of these people was 15.3%. It has been observed that the higher the education level, the bigger the interest in what is happening around, and the need to participate in social activities (primary and lower – 5.9%, basic vocational or lower secondary education – 12.4%, secondary – 16.2%, post-secondary and higher – 23.5%). The surveys indicate that residents of large cities and rural areas demonstrated social behaviour more often than residents, actively promoting joint actions in the immediate vicinity (16.4% - cities with population more than 500 thous. Inhabitants, 15.8% – rural areas).

In 2013 with respect to 2009 and 2011, there was an increase in confidence in democratic structures of the state, as well as in public and financial institutions. Police was trusted the most – 64.5% of respondents, courts – 50.7%, the President of the Republic of Poland – 48.8%, banks – 38.1% and Social Insurance Institution – 35.6%. The least trustworthy were: stock exchange – 15.7%, pension funds – 21.7% the Parliament – 26.7% and the government – 28.1%. It is significant that the rate of persons having no opinion about such institutions decreased, what ensure that interestingness of public affairs is increasing. Below 20% of respondents in 2013 could not or did not want to answers what is thinking about state authorities, nearly half of the total number of respondents were indifferent to financial institutions. A large percentage had no opinion about these institutions, which indicates a very small interest in public affairs or discouragement.

4. TABLICE TABLES

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 1. LUDNOŚĆ NA WSI I W MIASTACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 XII

RURAL AND URBAN POPULATION BY VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem grand total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2008		2009		2010		2011		2012	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
POLSKA	38 529 866	19 876 741	38 538 447	19 883 870	38 533 299	19 883 965	38 495 659	19 866 124	38 478 602	19 858 793
POLAND	23 429 104	12 304 307	23 385 828	12 285 610	23 336 289	12 263 956	23 257 909	12 225 209	23 216 352	12 206 186
	15 100 762	7 572 434	15 152 619	7 598 260	15 197 010	7 620 009	15 237 750	7 640 915	15 262 250	7 652 607
Dolnośląskie.....	2 917 242	1 513 900	2 916 577	1 513 602	2 914 362	1 512 612	2 909 997	1 510 507	2 908 457	1 509 903
	2 040 412	1 073 446	2 034 656	1 070 789	2 028 257	1 067 760	2 019 978	1 063 874	2 014 847	1 061 454
	876 830	440 454	881 921	442 813	886 105	444 852	890 019	446 633	893 610	448 449
Kujawsko-pomorskie ...	2 098 711	1 081 496	2 098 370	1 081 277	2 096 404	1 080 243	2 092 564	1 078 339	2 089 992	1 077 114
	1 271 357	669 124	1 267 284	667 036	1 262 091	664 322	1 256 282	661 413	1 250 502	658 448
	827 354	412 372	831 086	414 241	834 313	415 921	836 282	416 926	839 490	418 666
Lubelskie	2 178 611	1 122 260	2 171 857	1 118 871	2 165 651	1 115 849	2 156 150	1 110 800	2 147 746	1 106 756
	1 013 036	534 458	1 009 175	532 780	1 005 207	530 911	997 219	526 697	992 787	524 531
	1 165 575	587 802	1 162 682	586 091	1 160 444	584 938	1 158 931	584 103	1 154 959	582 225
Lubuskie	1 023 215	524 841	1 023 158	524 821	1 023 317	524 887	1 021 470	524 130	1 020 307	523 641
	649 781	338 511	648 692	338 000	647 594	337 398	644 970	336 291	643 742	335 739
	373 434	186 330	374 466	186 821	375 723	187 489	376 500	187 839	376 565	187 902
Łódzkie	2 542 436	1 330 254	2 533 681	1 325 754	2 524 651	1 321 331	2 513 093	1 315 439	2 504 136	1 310 718
	1 625 159	868 476	1 615 408	863 417	1 606 066	858 861	1 593 021	851 983	1 583 389	847 086
	917 277	461 778	918 273	462 337	918 585	462 470	920 072	463 456	920 747	463 632
Małopolskie	3 336 699	1 717 296	3 346 796	1 722 741	3 354 077	1 727 089	3 360 581	1 730 245	3 368 336	1 734 070
	1 641 920	864 687	1 641 853	864 850	1 639 227	864 007	1 637 252	862 845	1 637 619	862 866
	1 694 779	852 609	1 704 943	857 891	1 714 850	863 082	1 723 329	867 400	1 730 717	871 204
Mazowieckie.....	5 267 072	2 745 457	5 285 604	2 755 948	5 301 760	2 765 094	5 316 840	2 773 078	5 334 511	2 782 420
	3 380 942	1 800 012	3 393 043	1 807 265	3 402 557	1 813 121	3 411 493	1 817 827	3 427 481	1 826 426
	1 886 130	945 445	1 892 561	948 683	1 899 203	951 973	1 905 347	955 251	1 907 030	955 994
Opolskie	1 017 241	525 440	1 013 950	523 756	1 010 203	521 746	1 004 416	518 472	1 000 858	516 676
	532 927	278 830	530 395	277 652	527 735	276 338	523 455	273 923	520 618	272 572
	484 314	246 610	483 555	246 104	482 468	245 408	480 961	244 549	480 240	244 104
Podkarpackie.....	2 127 948	1 086 326	2 128 687	1 086 587	2 129 951	1 087 004	2 129 294	1 086 692	2 129 187	1 086 504
	882 262	460 009	880 736	459 235	880 726	459 127	878 297	457 927	880 328	459 046
	1 245 686	626 317	1 247 951	627 352	1 249 225	627 877	1 250 997	628 765	1 248 859	627 458
Podlaskie.....	1 203 448	616 081	1 200 982	614 904	1 198 690	613 849	1 194 965	612 319	1 191 918	610 754
	724 826	379 279	724 027	378 928	723 303	378 531	721 824	378 107	720 900	377 761
	478 622	236 802	476 955	235 976	475 387	235 318	473 141	234 212	471 018	232 993
Pomorskie	2 275 494	1 165 773	2 283 500	1 169 964	2 290 070	1 173 494	2 295 811	1 176 421	2 302 077	1 180 090
	1 499 210	781 689	1 498 435	781 431	1 497 479	781 349	1 495 443	780 264	1 493 286	779 657
	776 284	384 084	785 065	388 533	792 591	392 145	800 368	396 157	808 791	400 433
Śląskie.....	4 634 935	2 396 344	4 626 357	2 392 413	4 615 870	2 387 729	4 599 447	2 379 656	4 585 924	2 373 207
	3 607 496	1 873 626	3 594 242	1 867 480	3 579 983	1 860 845	3 559 972	1 850 910	3 542 874	1 842 738
	1 027 439	522 718	1 032 115	524 933	1 035 887	526 884	1 039 475	528 746	1 043 050	530 469

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 1. LUDNOŚĆ NA WSI I W MIASTACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

RURAL AND URBAN POPULATION BY VOIVODSHIP (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
Świętokrzyskie..... a	1 282 546	656 065	1 278 116	653 847	1 273 995	651 625	1 268 239	649 007	1 263 176	646 506
b	578 955	302 959	575 507	301 312	572 136	299 749	567 794	297 772	563 842	295 878
c	703 591	353 106	702 609	352 535	701 859	351 876	700 445	351 235	699 334	350 628
Warmińsko-mazurskie. a	1 453 782	741 522	1 452 596	741 045	1 450 697	740 195	1 446 915	738 437	1 443 967	736 979
b	864 661	451 137	862 394	450 091	860 237	449 141	857 353	447 983	854 265	446 446
c	589 121	290 385	590 202	290 954	590 460	291 054	589 562	290 454	589 702	290 533
Wielkopolskie ..... a	3 446 745	1 770 127	3 455 477	1 774 892	3 462 196	1 778 298	3 467 016	1 780 674	3 472 579	1 783 093
b	1 927 523	1 009 742	1 924 014	1 007 997	1 920 117	1 006 282	1 913 866	1 002 937	1 912 222	1 001 937
c	1 519 222	760 385	1 531 463	766 895	1 542 079	772 016	1 553 150	777 737	1 560 357	781 156
Zachodniopomorskie a	1 723 741	883 559	1 722 739	883 448	1 721 405	882 920	1 718 861	881 908	1 715 431	880 362
b	1 188 637	618 322	1 185 967	617 347	1 183 574	616 214	1 179 690	614 456	1 177 650	613 601
c	535 104	265 237	536 772	266 101	537 831	266 706	539 171	267 452	537 781	266 761

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 1, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Tabl. 1, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 2. LUDNOŚĆ WEDŁUG GRUP WIEKU¹

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY AGE GROUPS¹

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014	
	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females	razem total	w tym kobiety of which females
Wiek przedprodukcyjny..... a	7 243 239	3 531 399	7 146 551	3 483 048	7 066 768	3 442 368	6 995 362	3 406 419	6 942 996	3 380 346
Pre-working age b	3 998 069	1 950 223	3 947 694	1 924 737	3 916 439	1 909 039	3 890 766	1 896 183	3 875 671	1 888 157
c	3 245 170	1 581 176	3 198 857	1 558 311	3 150 329	1 533 329	3 104 596	1 510 236	3 067 325	1 492 189
Wiek produkcyjny..... a	24 831 001	11 848 907	24 738 527	11 767 681	24 605 558	11 675 778	24 422 146	11 562 745	24 230 162	11 446 424
Working age b	15 302 315	7 449 329	15 155 014	7 350 210	14 977 564	7 241 392	14 763 159	7 115 118	14 568 489	7 001 237
c	9 528 686	4 399 578	9 583 513	4 417 471	9 627 994	4 434 386	9 658 987	4 447 627	9 661 673	4 445 187
Wiek produkcyjny mobilny..... a	15 423 937	7 600 081	15 418 411	7 596 694	15 396 983	7 586 379	15 337 852	7 556 577	15 262 123	7 518 190
Mobility age b	9 337 529	4 660 532	9 300 329	4 640 034	9 248 608	4 612 939	9 166 570	4 569 370	9 092 832	4 531 795
c	6 086 408	2 939 549	6 118 082	2 956 660	6 148 375	2 973 440	6 171 282	2 987 207	6 169 291	2 986 395
Wiek produkcyjny niemobilny..... a	9 407 064	4 248 826	9 320 116	4 170 987	9 208 575	4 089 399	9 084 294	4 006 168	8 968 039	3 928 234
Non-mobility age b	5 964 786	2 788 797	5 854 685	2 710 176	5 728 956	2 628 453	5 596 589	2 545 748	5 475 657	2 469 442
c	3 442 278	1 460 029	3 465 431	1 460 811	3 479 619	1 460 946	3 487 705	1 460 420	3 492 382	1 458 792
Wiek poprodukcyjny..... a	6 455 626	4 496 435	6 653 369	4 633 141	6 860 973	4 765 819	7 078 151	4 896 960	7 305 444	5 032 023
Post-working age b	4 128 720	2 904 755	4 283 120	3 010 663	4 442 286	3 113 525	4 603 984	3 213 908	4 772 192	3 316 792
c	2 326 906	1 591 680	2 370 249	1 622 478	2 418 687	1 652 294	2 474 167	1 683 052	2 533 252	1 715 231

¹ Patrz słownik.

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 5, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

¹ See glossary.

Tabl. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 31 XII

VITAL STATISTICS BY VOIVODSHIP

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	2010			2011			2012		
		urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase
1	P O L S K A ..... a	413 300	378 478	34 822	388 416	375 501	12 915	386 257	384 788	1 469
2	b	241 920	227 452	14 468	225 701	225 524	177	223 712	233 015	-9 303
3	c	171 380	151 026	20 354	162 715	149 977	12 738	162 545	151 773	10 772
4	Dolnośląskie ..... a	29 549	29 721	-172	27 660	29 396	-1 736	27 239	30 446	-3 207
5	b	20 100	21 082	-982	18 747	20 877	-2 130	18 368	21 594	-3 226
6	c	9 449	8 639	810	8 913	8 519	394	8 871	8 852	19
7	Kujawsko-pomorskie ..... a	22 596	20 453	2 143	20 971	19 663	1 308	20 764	20 436	328
8	b	12 741	12 647	94	11 762	12 155	-393	11 411	12 710	-1 299
9	c	9 855	7 806	2 049	9 209	7 508	1 701	9 353	7 726	1 627
10	Lubelskie ..... a	22 635	23 037	-402	21 363	22 981	-1 618	21 214	22 562	-1 348
11	b	10 279	8 834	1 445	9 524	8 845	679	9 485	8 781	704
12	c	12 356	14 203	-1 847	11 839	14 136	-2 297	11 729	13 781	-2 052
13	Lubuskie ..... a	10 939	9 488	1 451	10 421	9 648	773	10 367	9 607	760
14	b	6 646	5 905	741	6 397	5 998	399	6 347	6 088	259
15	c	4 293	3 583	710	4 024	3 650	374	4 020	3 519	501
16	Łódzkie ..... a	25 526	31 221	-5 695	23 952	30 816	-6 864	23 851	31 352	-7 501
17	b	15 735	19 722	-3 987	14 691	19 729	-5 038	14 450	19 892	-5 442
18	c	9 791	11 499	-1 708	9 261	11 087	-1 826	9 401	11 460	-2 059
19	Małopolskie..... a	37 049	29 633	7 416	35 524	29 727	5 797	35 117	30 588	4 529
20	b	17 057	14 914	2 143	16 108	14 835	1 273	15 874	15 593	281
21	c	19 992	14 719	5 273	19 416	14 892	4 524	19 243	14 995	4 248
22	Mazowieckie ..... a	60 756	53 389	7 367	57 258	53 080	4 178	57 281	54 454	2 827
23	b	38 989	32 968	6 021	36 979	32 591	4 388	36 769	33 960	2 809
24	c	21 767	20 421	1 346	20 279	20 489	-210	20 512	20 494	18
25	Opolskie..... a	9 163	9 882	-719	8 686	9 719	-1 033	8 939	10 180	-1 241
26	b	4 765	5 046	-281	4 442	4 835	-393	4 561	5 221	-660
27	c	4 398	4 836	-438	4 244	4 884	-640	4 378	4 959	-581
28	Podkarpackie..... a	21 990	18 288	3 702	21 130	18 214	2 916	21 064	18 402	2 662
29	b	8 576	6 825	1 751	8 232	6 812	1 420	8 191	6 799	1 392
30	c	13 414	11 463	1 951	12 898	11 402	1 496	12 873	11 603	1 270
31	Podlaskie ..... a	11 928	11 814	114	11 155	11 647	-492	11 161	11 856	-695
32	b	7 133	5 735	1 398	6 610	5 734	876	6 697	5 873	824
33	c	4 795	6 079	-1 284	4 545	5 913	-1 368	4 464	5 983	-1 519
34	Pomorskie..... a	26 890	19 319	7 571	25 059	19 332	5 727	25 052	20 473	4 579
35	b	16 242	13 603	2 639	14 905	13 545	1 360	14 887	14 306	581
36	c	10 648	5 716	4 932	10 154	5 787	4 367	10 165	6 167	3 998
37	Śląskie ..... a	47 814	47 719	95	44 803	47 709	-2 906	44 565	49 028	-4 463
38	b	36 739	37 556	-817	34 077	37 723	-3 646	33 962	38 664	-4 702
39	c	11 075	10 163	912	10 726	9 986	740	10 603	10 364	239
40	Świętokrzyskie..... a	12 445	14 006	-1 561	11 600	13 725	-2 125	11 510	13 957	-2 447
41	b	5 323	5 607	-284	4 905	5 581	-676	4 848	5 850	-1 002
42	c	7 122	8 399	-1 277	6 695	8 144	-1 449	6 662	8 107	-1 445
43	Warmińsko-mazurskie..... a	15 771	12 942	2 829	14 750	12 940	1 810	14 330	13 415	915
44	b	8 688	7 662	1 026	8 061	7 613	448	7 878	7 858	20
45	c	7 083	5 280	1 803	6 689	5 327	1 362	6 452	5 557	895
46	Wielkopolskie..... a	40 909	31 037	9 872	38 082	30 755	7 327	37 833	31 536	6 297
47	b	21 715	17 908	3 807	19 896	17 456	2 440	19 735	18 234	1 501
48	c	19 194	13 129	6 065	18 186	13 299	4 887	18 098	13 302	4 796
49	Zachodniopomorskie..... a	17 340	16 529	811	16 002	16 149	-147	15 970	16 496	-526
50	b	11 192	11 438	-246	10 365	11 195	-830	10 249	11 592	-1 343
51	c	6 148	5 091	1 057	5 637	4 954	683	5 721	4 904	817

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. bilansowa, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Balance Table, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

2013			2014			SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.
urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase	urodzenia żywe live births	zgony deaths	przyrost naturalny natural increase		
369 576	387 312	-17 736	375 160	376 467	-1 307	a P O L A N D	1
213 749	235 097	-21 348	217 699	229 697	-11 998	b	2
155 827	152 215	3 612	157 461	146 770	10 691	c	3
25 805	30 498	-4 693	27 174	29 910	-2 736	a <i>Dolnośląskie</i>	4
17 525	21 793	-4 268	18 333	21 376	-3 043	b	5
8 280	8 705	-425	8 841	8 534	307	c	6
19 853	20 485	-632	20 031	20 028	3	a <i>Kujawsko-pomorskie</i>	7
11 116	12 806	-1 690	11 170	12 667	-1 497	b	8
8 737	7 679	1 058	8 861	7 361	1 500	c	9
19 738	22 849	-3 111	19 828	22 107	-2 279	a <i>Lubelskie</i>	10
8 828	8 982	-154	9 029	8 777	252	b	11
10 910	13 867	-2 957	10 799	13 330	-2 531	c	12
9 737	10 046	-309	9 716	9 553	163	a <i>Lubuskie</i>	13
5 926	6 362	-436	5 923	6 061	-138	b	14
3 811	3 684	127	3 793	3 492	301	c	15
22 420	31 251	-8 831	22 704	29 727	-7 023	a <i>Łódzkie</i>	16
13 567	19 984	-6 417	13 818	19 023	-5 205	b	17
8 853	11 267	-2 414	8 886	10 704	-1 818	c	18
34 307	30 277	4 030	34 419	29 611	4 808	a <i>Małopolskie</i>	19
15 581	15 225	356	15 566	15 105	461	b	20
18 726	15 052	3 674	18 853	14 506	4 347	c	21
55 400	54 260	1 140	57 139	53 494	3 645	a <i>Mazowieckie</i>	22
35 476	33 996	1 480	37 130	33 664	3 466	b	23
19 924	20 264	-340	20 009	19 830	179	c	24
8 227	10 267	-2 040	8 593	9 808	-1 215	a <i>Opolskie</i>	25
4 138	5 258	-1 120	4 344	5 022	-678	b	26
4 089	5 009	-920	4 249	4 786	-537	c	27
20 373	18 593	1 780	19 953	18 361	1 592	a <i>Podkarpackie</i>	28
7 943	7 021	922	7 803	7 089	714	b	29
12 430	11 572	858	12 150	11 272	878	c	30
10 619	12 152	-1 533	11 029	11 850	-821	a <i>Podlaskie</i>	31
6 385	6 185	200	6 652	5 973	679	b	32
4 234	5 967	-1 733	4 377	5 877	-1 500	c	33
23 938	20 084	3 854	24 610	20 126	4 484	a <i>Pomorskie</i>	34
14 248	14 208	40	14 583	14 280	303	b	35
9 690	5 876	3 814	10 027	5 846	4 181	c	36
42 829	49 156	-6 327	42 720	47 831	-5 111	a <i>Śląskie</i>	37
32 481	38 828	-6 347	32 261	37 841	-5 580	b	38
10 348	10 328	20	10 459	9 990	469	c	39
10 720	14 193	-3 473	10 756	13 627	-2 871	a <i>Świętokrzyskie</i>	40
4 339	5 903	-1 564	4 428	5 724	-1 296	b	41
6 381	8 290	-1 909	6 328	7 903	-1 575	c	42
13 624	13 923	-299	13 958	13 098	860	a <i>Warmińsko-mazurskie</i>	43
7 411	8 215	-804	7 584	7 734	-150	b	44
6 213	5 708	505	6 374	5 364	1 010	c	45
36 561	32 292	4 269	37 000	31 057	5 943	a <i>Wielkopolskie</i>	46
18 938	18 530	408	18 984	17 957	1 027	b	47
17 623	13 762	3 861	18 016	13 100	4 916	c	48
15 425	16 986	-1 561	15 530	16 279	-749	a <i>Zachodniopomorskie</i>	49
9 847	11 801	-1 954	10 091	11 404	-1 313	b	50
5 578	5 185	393	5 439	4 875	564	c	51

Tabl. 4. MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem Total	Województwa poprzedniego zamieszkania							
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie
2010										
1	OGÓŁEM	422 621	34 269	24 372	25 517	13 255	24 329	28 168	56 928	11 099
2	Dolnośląskie	35 848	27 290	224	433	900	673	398	608	1 257
3	Kujawsko-pomorskie....	22 929	197	18 322	115	113	244	64	670	37
4	Lubelskie.....	20 650	176	73	17 218	66	128	163	1 131	43
5	Lubuskie.....	12 781	918	106	83	9 528	101	66	172	65
6	Łódzkie.....	22 572	364	252	218	75	17 680	171	1 275	172
7	Małopolskie.....	31 841	467	152	620	132	327	22 448	602	251
8	Mazowieckie	69 615	943	1 313	4 536	372	2 533	956	47 437	281
9	Opolskie.....	10 428	780	43	65	61	215	148	109	7 551
10	Podkarpackie	18 579	231	63	620	39	100	769	311	64
11	Podlaskie	11 731	102	66	124	28	61	59	705	23
12	Pomorskie.....	30 661	306	1 304	326	157	265	163	880	68
13	Śląskie	44 185	670	248	399	186	767	2 023	610	919
14	Świętokrzyskie	11 044	144	52	179	17	213	368	535	55
15	Warmińsko-mazurskie..	16 772	136	372	124	37	115	75	992	27
16	Wielkopolskie.....	42 363	1 197	1 428	248	1 061	691	166	488	194
17	Zachodniopomorskie ...	20 622	348	354	209	483	216	131	403	92
2011										
18	OGÓŁEM	419946	34056	24493	25195	13290	24537	28403	54901	10876
19	Dolnośląskie	35615	27124	240	372	957	738	367	574	1220
20	Kujawsko-pomorskie....	23172	185	18434	137	120	253	102	644	62
21	Lubelskie.....	20235	154	55	16907	63	135	174	1031	43
22	Lubuskie.....	12625	891	109	64	9439	90	58	184	86
23	Łódzkie.....	22693	346	273	201	100	17861	181	1176	136
24	Małopolskie.....	32186	488	171	658	117	369	22634	665	210
25	Mazowieckie	68601	1020	1310	4579	352	2487	1078	45656	284
26	Opolskie.....	10212	672	51	78	51	156	130	98	7531
27	Podkarpackie	18662	209	80	649	50	75	797	306	57
28	Podlaskie	11862	81	57	117	35	71	65	669	17
29	Pomorskie.....	30027	284	1314	315	135	263	175	846	81
30	Śląskie	43733	655	252	372	174	689	1854	668	795
31	Świętokrzyskie	10705	145	41	186	55	232	394	523	48
32	Warmińsko-mazurskie..	16220	140	392	126	40	115	59	1031	31
33	Wielkopolskie.....	42330	1304	1303	239	1033	793	183	446	209
34	Zachodniopomorskie ...	21068	358	411	195	569	210	152	384	66

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA
VOIVODSHIP OF RESIDENCE

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkar- packie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Święto- krzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielko- polskie	Zachodnio- pomorskie		
20 552	13 347	27 912	47 379	13 611	19 493	40 657	21 733	TOTAL	1
400	115	209	1 179	296	205	1 227	434	<i>Dolnośląskie</i>	2
82	95	790	341	60	541	883	375	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	3
453	123	129	394	222	136	81	114	<i>Lubelskie</i>	4
62	8	96	204	47	85	617	623	<i>Lubuskie</i>	5
125	100	160	751	330	177	529	193	<i>Łódzkie</i>	6
1 874	114	186	3 002	1 111	136	233	186	<i>Małopolskie</i>	7
1 078	1 963	1 018	1 534	1 725	1 989	945	992	<i>Mazowieckie</i>	8
74	18	52	978	72	45	144	73	<i>Opolskie</i>	9
15 044	51	69	574	389	70	86	99	<i>Podkarpackie</i>	10
58	9 469	97	127	42	653	57	60	<i>Podlaskie</i>	11
128	292	22 943	442	155	1 834	465	933	<i>Pomorskie</i>	12
508	122	249	35 961	664	234	334	291	<i>Śląskie</i>	13
351	38	56	646	8 199	68	51	72	<i>Świętokrzyskie</i>	14
67	657	686	321	54	12 847	118	144	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	15
133	112	415	581	141	277	34 120	1 111	<i>Wielkopolskie</i>	16
115	70	757	344	104	196	767	16 033	<i>Zachodniopomorskie</i>	17
20874	13760	27409	47385	13113	19172	40443	22039	TOTAL	18
376	120	268	1132	307	206	1179	435	<i>Dolnośląskie</i>	19
82	88	776	343	57	621	853	415	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	20
485	118	124	367	188	161	93	137	<i>Lubelskie</i>	21
47	36	91	205	27	69	620	609	<i>Lubuskie</i>	22
137	66	157	806	313	168	574	198	<i>Łódzkie</i>	23
1963	114	164	2982	1110	165	210	166	<i>Małopolskie</i>	24
1154	2125	1129	1647	1880	1958	1020	922	<i>Mazowieckie</i>	25
75	17	50	992	49	52	133	77	<i>Opolskie</i>	26
15272	53	46	475	382	70	70	71	<i>Podkarpackie</i>	27
61	9744	70	134	21	611	56	53	<i>Podlaskie</i>	28
147	298	22339	458	128	1927	427	890	<i>Pomorskie</i>	29
480	101	266	35989	606	224	336	272	<i>Śląskie</i>	30
295	26	61	715	7793	52	67	72	<i>Świętokrzyskie</i>	31
69	657	654	236	39	12395	107	129	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	32
145	120	434	522	141	294	33966	1198	<i>Wielkopolskie</i>	33
86	77	780	382	72	199	732	16395	<i>Zachodniopomorskie</i>	34

Tabl. 4. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem <i>Total</i>	Województwa poprzedniego zamieszkania							
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie
2012										
1	OGÓŁEM	395278	32100	23215	24002	12889	23058	26675	51854	10406
2	Dolnośląskie	33835	25919	208	398	881	585	406	515	1045
3	Kujawsko-pomorskie.....	21687	184	17412	124	126	218	92	575	45
4	Lubelskie.....	18984	154	59	15907	36	113	185	1041	33
5	Lubuskie	12448	808	142	70	9310	89	64	137	51
6	Łódzkie	21415	304	247	191	79	16961	144	1079	154
7	Małopolskie.....	30029	401	153	526	97	307	21265	647	227
8	Mazowieckie	64656	850	1301	4587	332	2383	926	43335	240
9	Opolskie.....	9969	690	55	79	86	166	118	75	7336
10	Podkarpackie	17216	173	51	627	36	95	710	273	50
11	Podlaskie	11309	106	54	118	19	70	51	623	21
12	Pomorskie.....	27255	246	1329	287	117	216	170	799	48
13	Śląskie	42049	624	214	386	145	710	1775	602	870
14	Świętokrzyskie.....	9981	109	28	187	22	203	415	511	43
15	Warmińsko-mazurskie..	15124	107	309	122	62	117	79	866	20
16	Wielkopolskie.....	40144	1105	1252	205	1028	651	182	457	156
17	Zachodniopomorskie ...	19177	320	401	188	513	174	93	319	67
2013										
18	OGÓŁEM	427 279	34 474	24 470	25 173	13 909	24 916	29 800	55 525	11 275
19	Dolnośląskie	36 865	28 110	224	353	1 013	714	401	491	1 405
20	Kujawsko-pomorskie....	22 851	203	18 174	132	110	288	89	641	56
21	Lubelskie.....	20 219	162	73	16 927	40	149	173	1 087	42
22	Lubuskie	13 166	841	121	77	9 899	90	96	143	60
23	Łódzkie	22 812	291	263	193	86	18 237	160	1 094	152
24	Małopolskie.....	33 575	385	155	623	131	345	24 000	641	278
25	Mazowieckie	68 982	901	1 349	4 703	328	2 476	981	46 499	248
26	Opolskie.....	10 383	670	40	56	72	172	111	111	7 755
27	Podkarpackie	19 060	172	69	572	41	101	794	287	45
28	Podlaskie	11 279	75	54	94	31	69	64	637	21
29	Pomorskie.....	30 800	270	1 501	313	146	314	194	899	76
30	Śląskie	45 094	635	232	381	160	755	1 940	611	770
31	Świętokrzyskie.....	10 533	127	36	168	33	191	407	501	30
32	Warmińsko-mazurskie..	16 460	124	395	144	51	120	86	976	47
33	Wielkopolskie.....	44 488	1 181	1 417	242	1 138	697	176	540	201
34	Zachodniopomorskie ...	20 712	327	367	195	630	198	128	367	89

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (cd.)
VOIVODSHIP OF RESIDENCE (cont.)

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkar- packie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Święto- krzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielko- polskie	Zachodnio- pomorskie		
19163	13054	24818	45347	12161	17537	38783	20216	TOTAL	1
390	128	202	1141	263	200	1180	374	Dolnośląskie	2
72	78	715	302	54	532	800	358	Kujawsko-pomorskie	3
432	96	118	327	185	117	77	104	Lubelskie	4
74	36	90	206	23	62	657	629	Lubuskie	5
110	58	158	780	293	113	572	172	Łódzkie	6
1733	119	198	2815	975	160	236	170	Małopolskie	7
1039	1920	986	1581	1663	1764	937	812	Mazowieckie	8
73	23	46	946	61	41	111	63	Opolskie	9
13991	53	87	500	327	75	81	87	Podkarpackie	10
38	9307	87	113	27	561	46	68	Podlaskie	11
135	269	20130	427	121	1760	432	769	Pomorskie	12
515	116	201	34529	631	168	326	237	Śląskie	13
289	31	55	645	7294	34	55	60	Świętokrzyskie	14
62	645	673	279	39	11508	125	111	Warmińsko-mazurskie	15
149	103	438	428	130	248	32513	1099	Wielkopolskie	16
61	72	634	328	75	194	635	15103	Zachodniopomorskie	17
21 333	13 332	27 560	48 974	13 151	19 167	42 843	21 377	TOTAL	18
409	112	221	1 141	316	175	1 359	421	Dolnośląskie	19
58	89	827	370	53	520	897	344	Kujawsko-pomorskie	20
438	101	124	388	214	120	101	80	Lubelskie	21
61	45	87	231	33	72	707	603	Lubuskie	22
120	60	136	797	317	144	563	199	Łódzkie	23
1 950	102	165	3 134	1 084	161	229	192	Małopolskie	24
1 165	2 163	1 008	1 589	1 795	2 048	951	778	Mazowieckie	25
79	18	53	952	51	51	127	65	Opolskie	26
15 834	49	38	488	348	62	72	88	Podkarpackie	27
63	9 215	97	139	15	578	60	67	Podlaskie	28
134	339	22 717	432	147	1 978	476	864	Pomorskie	29
439	134	213	37 446	593	196	348	241	Śląskie	30
289	25	48	629	7 902	40	66	41	Świętokrzyskie	31
39	705	638	287	50	12 587	106	105	Warmińsko-mazurskie	32
142	107	449	563	146	254	36 007	1 228	Wielkopolskie	33
113	68	739	388	87	181	774	16 061	Zachodniopomorskie	34

Tabl. 4. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTWA POPRZEDNIEGO**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY PREVIOUS AND PRESENT

Lp.	WOJEWÓDZTWA OBECNEGO ZAMIESZKANIA	Ogółem <i>Total</i>	Województwa poprzedniego zamieszkania							
			Dolno- śląskie	Kujawsko- pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opolskie
										2014
18	OGÓŁEM	407 604	32 861	23 567	24 931	12 877	23 292	27 818	54 811	10 553
19	Dolnośląskie	35 287	26 756	235	403	935	696	407	543	1 195
20	Kujawsko-pomorskie....	21 829	149	17 635	87	88	219	88	567	62
21	Lubelskie.....	19 806	142	68	16 676	32	155	174	1 083	44
22	Lubuskie	12 217	747	112	78	9 199	88	75	145	61
23	Łódzkie	21 591	310	303	196	98	16 967	159	1 147	153
24	Małopolskie.....	31 390	404	137	622	97	325	22 194	601	206
25	Mazowieckie	67 952	903	1 263	4 697	344	2 406	1 024	45 859	256
26	Opolskie.....	9 862	662	36	53	61	179	118	103	7 300
27	Podkarpackie	18 298	203	67	591	54	77	749	344	57
28	Podlaskie	11 294	65	59	129	19	42	76	709	22
29	Pomorskie.....	29 244	270	1 416	333	115	276	184	894	74
30	Śląskie	41 781	606	266	358	148	679	1 856	618	816
31	Świętokrzyskie.....	9 846	116	36	179	21	205	341	552	24
32	Warmińsko-mazurskie..	15 947	82	286	137	43	105	91	870	32
33	Wielkopolskie.....	41 292	1 091	1 292	208	1 079	662	171	463	201
34	Zachodniopomorskie ...	19 968	355	356	184	544	211	111	313	50

Źródło: Baza Demografia GUS, Tabl. 2, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, Tabl. 2, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

I OBECNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (dok.)
VOIVODSHIP OF RESIDENCE (cont.)

Voivodships of previous residence								VOIVODSHIPS OF PRESENT RESIDENCE	No.
Podkar- packie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Święto- krzyskie	Warmińsko- mazurskie	Wielko- polskie	Zachodnio- pomorskie		
20 239	13 206	26 185	45 414	12 310	18 741	39 911	20 888	TOTAL	1
357	113	220	1 198	296	170	1 312	451	<i>Dolnośląskie</i>	2
61	71	752	322	40	542	823	323	<i>Kujawsko-pomorskie</i>	3
444	107	116	324	170	91	78	102	<i>Lubelskie</i>	4
45	29	77	206	36	66	667	586	<i>Lubuskie</i>	5
113	73	135	861	289	123	495	169	<i>Łódzkie</i>	6
1 913	120	173	2 978	1 094	92	228	206	<i>Małopolskie</i>	7
1 099	2 147	1 062	1 538	1 694	1 936	949	775	<i>Mazowieckie</i>	8
70	10	22	933	64	55	147	49	<i>Opolskie</i>	9
14 951	45	77	474	381	64	81	83	<i>Podkarpackie</i>	10
54	9 185	104	121	25	586	55	43	<i>Podlaskie</i>	11
143	317	21 372	377	111	1 998	414	950	<i>Pomorskie</i>	12
407	98	229	34 362	572	206	332	228	<i>Śląskie</i>	13
274	24	54	570	7 311	34	42	63	<i>Świętokrzyskie</i>	14
54	665	688	280	41	12 331	113	129	<i>Warmińsko-mazurskie</i>	15
147	109	438	508	123	292	33 417	1 091	<i>Wielkopolskie</i>	16
107	93	666	362	63	155	758	15 640	<i>Zachodniopomorskie</i>	17

Tabl. 5. **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KONTYNETÓW**
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY CONTINENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – razem	<i>total</i>					
b – miasta	<i>urban areas</i>					
c – wieś	<i>rural areas</i>					
EMIGRACJA <i>EMIGRATION</i>						
OGÓŁEM	GRAND TOTAL ..... a	17 360	19 858	21 200	32 103	28 080
	b	13 185	14 914	15 895	22 840	20 875
	c	4 175	4 944	5 305	9 263	7 205
mężczyźni	<i>males</i> ..... a	7 975	9 154	9 951	14 874	13 803
	b	6 057	6 841	7 465	10 549	10 119
	c	1 918	2 313	2 486	4 325	3 684
kobiety	<i>females</i> ..... a	9 385	10 704	11 249	17 229	14 277
	b	7 128	8 073	8 430	12 291	10 756
	c	2 257	2 631	2 819	4 938	3 521
EUROPA	<i>EUROPE</i> ..... a	14 651	17 150	18 672	28 166	25 031
	b	10 897	12 705	13 869	19 905	18 532
	c	3 754	4 445	4 803	8 261	6 499
AZJA	<i>ASIA</i> ..... a	94	83	82	128	131
	b	87	75	63	107	113
	c	7	8	19	21	18
AMERYKA PÓŁNOCNA I ŚRODKOWA	..... a	2 392	2 353	2 175	3 380	2 576
<i>NORTH AND CENTRAL AMERICA</i>	b	2 001	1 919	1 737	2 489	1 953
	c	391	434	438	891	623
AMERYKA POŁUDNIOWA	..... a	15	27	18	42	20
<i>SOUTH AMERICA</i>	b	13	18	15	37	16
	c	2	9	3	5	4
AFRYKA	<i>AFRICA</i> ..... a	32	50	37	56	56
	b	29	42	29	48	46
	c	3	8	8	8	10
OCEANIA	<i>OCEANIA</i> ..... a	175	193	216	331	266
	b	157	153	182	254	215
	c	18	40	34	77	51
Kraj nieustalony	..... a	1	2	–	–	–
<i>Unknown country</i>	b	1	2	–	–	–
	c	–	–	–	–	–

4.1. DEMOGRAFIA DEMOGRAPHY

Tabl. 5. MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KONTYMENTÓW (dok.)
INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY CONTINENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
a – razem <i>total</i>					
b – miasta <i>urban areas</i>					
c – wieś <i>rural areas</i>					
IMIGRACJA IMMIGRATION					
OGÓŁEM GRAND TOTAL..... a	15 246	15 524	14 583	12 199	12 330
b	11 012	11 260	10 648	8 905	8 965
c	4 234	4 264	3 935	3 294	3 365
mężczyźni <i>males</i> ..... a	9 011	8 863	8 106	6 854	6 777
b	6 322	6 315	5 862	5 002	4 836
c	2 689	2 548	2 244	1 852	1 941
kobiety <i>females</i> ..... a	6 235	6 661	6 477	5 345	5 553
b	4 690	4 945	4 786	3 903	4 129
c	1 545	1 716	1 691	1 442	1 424
EUROPA <i>EUROPE</i> ..... a	12 463	12 623	11 976	10 023	10 049
b	8 953	9 069	8 651	7 232	7 278
c	3 510	3 554	3 325	2 791	2 771
AZJA <i>ASIA</i> ..... a	402	436	409	483	599
b	350	377	361	434	495
c	52	59	48	49	104
AMERYKA PÓŁNOCNA I ŚRODKOWA..... a	1 972	1 984	1 753	1 309	1 326
<i>NORTH AND CENTRAL AMERICA</i> b	1 356	1 397	1 255	925	888
c	616	587	498	384	438
AMERYKA POŁUDNIOWA..... a	51	58	51	38	47
<i>SOUTH AMERICA</i> b	43	49	44	28	42
c	8	9	7	10	5
AFRYKA <i>AFRICA</i> ..... a	187	260	235	199	168
b	167	226	205	173	149
c	20	34	30	26	19
OCEANIA <i>OCEANIA</i> ..... a	163	158	158	143	137
b	137	137	131	109	110
c	26	21	27	34	27
Kraj nieustalony..... a	8	5	1	4	4
<i>Unknown country</i> b	6	5	1	4	3
c	2	–	–	–	1

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia

4.2. ZDROWIE HEALTH Tabl. 6. PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE a – mężczyźni b – kobiety	2008				2009			
	przeciętna liczba lat dalszego trwania życia osób w wieku lat							
	0	30	45	60	0	30	45	60
POLSKA POLAND ..... a	71,3	42,6	29,1	17,9	71,5	42,9	29,3	17,9
b	80,0	50,8	36,3	23,1	80,1	50,9	36,4	23,2
Dolnośląskie..... a	70,4	41,9	28,5	17,4	70,9	42,4	28,8	17,5
b	79,0	50,1	35,7	22,6	79,4	50,2	35,8	22,6
Kujawsko-pomorskie..... a	71,0	42,4	28,9	17,6	71,4	42,8	29,1	17,6
b	79,6	50,3	35,8	22,8	79,5	50,3	35,9	22,8
Lubelskie..... a	70,2	41,9	28,6	17,6	70,8	42,3	28,8	17,6
b	80,5	51,4	36,9	23,3	80,5	51,3	36,8	23,3
Lubuskie..... a	70,5	42,0	28,3	17,2	70,7	42,1	28,5	17,1
b	79,3	50,2	35,9	22,8	79,5	50,4	35,9	22,8
Łódzkie..... a	69,1	40,6	27,5	17,1	69,2	40,7	27,6	17,1
b	78,9	49,7	35,4	22,5	78,9	49,8	35,5	22,5
Małopolskie..... a	72,9	44,0	30,2	18,5	73,1	44,2	30,4	18,7
b	80,9	51,6	37,0	23,5	81,1	51,8	37,2	23,7
Mazowieckie..... a	71,7	43,1	29,6	18,5	71,8	43,2	29,7	18,4
b	80,6	51,3	36,8	23,5	80,4	51,3	36,8	23,5
Opolskie..... a	71,9	43,5	29,6	17,9	72,7	43,7	29,7	17,8
b	80,0	50,9	36,3	22,9	80,5	51,2	36,7	23,3
Podkarpackie..... a	73,1	44,2	30,4	18,6	73,2	44,3	30,4	18,6
b	81,3	52,1	37,5	23,8	81,1	51,9	37,3	23,7
Podlaskie..... a	72,0	43,4	29,8	18,4	71,9	43,3	29,8	18,3
b	81,4	52,2	37,7	24,1	81,5	52,1	37,6	24,1
Pomorskie..... a	72,1	43,4	29,7	18,2	72,5	43,7	29,9	18,4
b	79,9	50,7	36,2	23,0	80,1	50,9	36,4	23,2
Śląskie..... a	70,9	42,2	28,7	17,7	71,0	42,4	28,8	17,6
b	78,9	49,8	35,4	22,4	79,1	49,9	35,5	22,5
Świętokrzyskie..... a	71,2	42,4	29,0	18,0	71,7	42,9	29,4	18,0
b	80,7	51,5	37,0	23,6	81,1	51,7	37,2	23,8
Warmińsko-mazurskie..... a	70,6	42,0	28,7	17,5	70,7	42,2	28,8	17,3
b	79,8	50,6	36,1	23,0	79,8	50,7	36,2	23,0
Wielkopolskie..... a	71,8	43,1	29,3	17,9	72,0	43,2	29,4	18,0
b	79,9	50,7	36,2	22,9	79,9	50,7	36,3	23,0
Zachodniopomorskie..... a	70,6	42,0	28,6	17,4	71,0	42,6	28,9	17,5
b	79,6	50,4	35,9	22,8	79,5	50,5	36,1	23,0

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.2. ZDROWIE HEALTH

2010				2011				2012				SPECIFICATION	
<i>life expectancy at age specified</i>													a – males b – females
0	30	45	60	0	30	45	60	0	30	45	60		
72,1	43,3	29,7	18,3	72,4	43,7	30,0	18,5	72,7	43,9	30,2	18,6	a POLAND	
80,6	51,3	36,8	23,5	80,9	51,6	37,1	23,8	81,0	51,7	37,1	23,8	b	
71,7	43,0	29,3	18,0	72,1	43,4	29,7	18,4	72,3	43,6	29,8	18,4	a <i>Dolnośląskie</i>	
80,2	51,0	36,5	23,2	80,5	51,3	36,8	23,5	80,3	51,2	36,7	23,4	b	
71,4	42,8	29,1	17,7	72,2	43,5	29,8	18,3	72,8	43,9	30,1	18,4	a <i>Kujawsko-pomorskie</i>	
79,8	50,5	36,1	22,9	80,1	51,0	36,5	23,3	80,3	51,0	36,6	23,3	b	
71,2	42,7	29,3	18,0	71,7	43,0	29,5	18,0	72,4	43,8	30,2	18,6	a <i>Lubelskie</i>	
81,0	51,7	37,2	23,7	81,1	51,9	37,4	23,8	81,5	52,2	37,7	24,2	b	
71,5	42,9	29,2	18,0	71,5	43,0	29,5	18,1	72,3	43,6	29,8	18,3	a <i>Lubuskie</i>	
80,1	50,8	36,3	23,1	79,9	50,7	36,3	23,1	80,3	51,1	36,7	23,5	b	
70,1	41,3	28,0	17,4	70,4	41,6	28,4	17,7	70,6	41,8	28,5	17,7	a <i>Łódzkie</i>	
79,4	50,1	35,8	22,8	79,5	50,3	35,9	22,9	79,8	50,5	36,1	23,0	b	
73,5	44,9	30,9	19,0	73,9	45,0	31,1	19,2	74,0	45,0	31,0	19,1	a <i>Małopolskie</i>	
81,4	52,1	37,5	23,9	81,7	52,3	37,7	24,2	81,9	52,5	37,8	24,2	b	
72,6	43,8	30,2	18,9	72,7	44,0	30,4	19,1	72,9	44,1	30,4	19,0	a <i>Mazowieckie</i>	
81,0	51,8	37,2	23,9	81,6	52,1	37,6	24,2	81,3	52,0	37,4	24,0	b	
73,0	44,1	30,1	18,1	73,4	44,5	30,4	18,5	73,1	44,3	30,3	18,3	a <i>Opolskie</i>	
80,4	51,1	36,5	23,1	81,0	51,5	37,0	23,5	80,6	51,4	36,8	23,3	b	
73,7	44,9	31,0	19,0	74,1	45,2	31,2	19,2	74,3	45,6	31,7	19,5	a <i>Podkarpackie</i>	
81,8	52,5	37,8	24,0	82,0	52,7	38,1	24,2	82,1	52,8	38,2	24,4	b	
72,5	43,8	30,2	18,7	73,3	44,4	30,7	19,1	73,1	44,4	30,7	19,0	a <i>Podlaskie</i>	
81,9	52,6	38,0	24,4	81,8	52,7	38,1	24,5	82,3	52,9	38,3	24,8	b	
73,0	44,2	30,3	18,6	73,4	44,6	30,7	18,8	73,3	44,6	30,7	18,9	a <i>Pomorskie</i>	
80,8	51,4	36,9	23,6	81,0	51,6	37,0	23,7	80,9	51,5	36,9	23,6	b	
71,6	42,9	29,3	18,0	71,9	43,1	29,5	18,2	72,0	43,2	29,6	18,1	a <i>Śląskie</i>	
79,7	50,4	35,9	22,8	79,8	50,7	36,2	23,1	80,0	50,6	36,2	23,0	b	
71,8	43,2	29,7	18,2	72,0	43,2	29,9	18,4	72,7	43,8	30,1	18,5	a <i>Świętokrzyskie</i>	
80,9	51,8	37,3	23,8	81,3	52,1	37,5	24,0	81,5	52,1	37,5	24,0	b	
71,3	42,5	29,1	17,8	71,5	43,0	29,5	18,0	71,7	43,1	29,5	17,9	a <i>Warmińsko-mazurskie</i>	
80,4	51,1	36,6	23,4	80,7	51,4	36,9	23,7	81,0	51,6	37,0	23,7	b	
72,5	43,6	29,8	18,1	72,9	43,9	30,1	18,4	73,2	44,3	30,4	18,7	a <i>Wielkopolskie</i>	
80,5	51,2	36,7	23,2	80,9	51,5	37,0	23,6	80,8	51,5	36,9	23,5	b	
71,3	42,6	28,9	17,5	71,8	43,3	29,7	18,1	72,6	43,9	30,0	18,5	a <i>Zachodniopomorskie</i>	
80,1	50,8	36,3	23,1	80,4	51,1	36,7	23,4	80,5	51,3	36,7	23,4	b	

Tabl. 7. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG SAMOCENY STANU ZDROWIA
PERSONS AGED 16 AND MORE BY SELF-RATED OF HEALTH CONDITION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008			2009		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
w %						
OSOBY OCENIAJĄCE SWÓJ STAN ZDROWIA:						
Bardzo dobrze	17,4	19,9	15,1	17,3	19,9	15,1
w wieku:						
16-29 lat.....	43,1	45,1	41,0	45,3	47,8	42,9
30-44.....	18,3	20,6	16,0	19,9	22,5	17,4
45-59.....	4,2	5,0	3,5	4,4	5,0	3,8
60-74.....	1,3	2,1	0,6	1,1	1,5	0,8
75 lat i więcej.....	1,0	1,0	1,0	0,7	0,7	0,6
Miasta.....	17,7	20,8	15,0	17,6	20,2	15,5
Wieś.....	16,8	18,5	15,2	17,0	19,5	14,5
Dobrze	40,3	41,3	39,5	39,0	40,3	37,9
w wieku:						
16-29 lat.....	47,9	45,0	50,8	45,3	42,1	48,3
30-44.....	58,4	56,9	60,0	57,4	55,6	59,1
45-59.....	39,1	40,3	38,0	39,2	40,7	37,9
60-74.....	14,5	16,3	13,2	15,2	19,8	11,9
75 lat i więcej.....	6,9	8,9	5,9	7,2	9,2	6,3
Miasta.....	40,3	40,8	39,8	39,8	41,4	38,6
Wieś.....	40,4	42,1	38,8	37,6	38,6	36,7
Tak sobie, ani dobrze ani źle	25,9	24,3	27,4	27,4	27,2	25,4
w wieku:						
16-29 lat.....	6,8	6,9	6,6	6,6	7,0	7,1
30-44.....	18,1	17,1	19,1	19,1	18,1	16,8
45-59.....	39,2	36,4	41,7	41,7	39,2	36,8
60-74.....	45,9	45,5	46,3	46,3	48,5	46,1
75 lat i więcej.....	33,7	37,8	31,7	31,7	34,5	40,3
Miasta.....	26,4	24,5	28,0	27,0	25,0	28,7
Wieś.....	25,2	23,9	26,4	27,6	26,0	29,1
Źle	13,4	12,1	14,6	13,5	11,8	14,9
w wieku:						
16-29 lat.....	1,9	2,4	1,3	2,0	2,4	1,6
30-44.....	4,6	4,7	4,5	4,2	4,4	3,9
45-59.....	15,0	15,5	14,5	14,8	14,7	14,8
60-74.....	31,5	30,1	32,4	28,9	26,8	30,5
75 lat i więcej.....	43,6	39,5	45,6	43,2	37,3	46,1
Miasta.....	12,6	11,4	13,6	12,5	10,7	13,9
Wieś.....	14,7	13,0	16,3	15,0	35,5	16,5
Bardzo źle	3,0	2,5	3,4	3,0	2,6	3,3
w wieku:						
16-29 lat.....	0,4	0,5	0,3	0,3	0,5	0,2
30-44.....	0,5	0,7	0,4	0,5	0,7	0,4
45-59.....	2,5	2,7	2,3	2,5	2,7	2,3
60-74.....	6,8	5,9	7,5	6,2	5,8	6,5
75 lat i więcej.....	14,8	12,8	15,8	14,4	12,5	15,3
Miasta.....	3,0	2,5	3,5	3,1	2,7	3,4
Wieś.....	2,9	2,5	3,2	2,8	2,4	3,2

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: survey EU-SILC – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

4.2. ZDROWIE HEALTH

2010			2011			2012			SPECIFICATION
ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
<i>in %</i>									
PERSONS ASSESSING THEIR HEALTH CONDITION:									
18,0	20,4	16,0	18,0	20,3	16,0	18,0	20,1	16,3	Very good
aged:									
47,1	49,4	44,9	46,3	47,7	44,9	47,5	48,7	46,4	16-29
21,0	22,7	19,4	21,7	23,7	19,8	22,1	23,9	20,4	30-44
5,0	5,9	4,3	5,3	6,6	4,2	6,2	7,2	5,3	45-59
1,0	1,6	0,6	1,3	1,7	1,0	1,7	2,3	1,2	60-74
0,6	0,7	0,5	0,7	1,3	0,4	0,7	0,8	0,7	75 and more
18,3	20,5	16,5	18,2	20,8	16,2	18,3	20,7	16,4	Urban areas
17,6	20,2	15,1	17,5	19,5	15,7	17,6	19,1	16,1	Rural areas
39,9	41,1	38,9	39,8	40,8	38,9	39,8	41,6	38,3	Good
aged:									
44,5	41,7	47,1	45,5	43,8	47,1	44,1	43,5	44,7	16-29
57,5	56,3	58,6	57,2	54,9	59,3	57,0	55,7	58,3	30-44
42,1	43,0	41,3	41,1	41,5	40,7	42,9	44,1	41,7	45-59
17,7	20,7	15,4	18,2	21,5	15,8	20,1	23,7	17,3	60-74
7,7	10,4	6,4	8,2	10,0	7,3	7,6	9,0	6,8	75 and more
40,8	42,4	39,5	40,1	41,3	39,1	39,7	41,5	38,2	Urban areas
38,4	39,2	37,8	39,3	40,0	38,7	39,9	41,7	38,3	Rural areas
28,8	26,8	24,9	27,5	25,7	29,0	27,6	25,2	29,6	Neither good, nor bad
aged:									
6,9	6,4	6,3	6,2	6,2	6,2	6,7	5,9	7,6	16-29
19,3	17,0	15,9	17,1	16,7	17,5	16,8	16,0	17,6	30-44
41,3	37,7	35,5	39,1	37,3	40,7	36,9	34,3	39,2	45-59
50,4	49,4	47,7	49,3	47,3	50,9	49,1	45,6	51,8	60-74
31,7	35,1	38,7	37,7	37,5	37,7	40,4	43,2	38,9	75 and more
26,5	24,5	28,1	27,6	25,3	29,4	27,8	25,5	29,6	Urban areas
27,3	25,7	28,7	27,3	26,3	28,2	27,3	24,8	29,7	Rural areas
12,6	11,2	13,8	12,3	11,0	13,5	12,0	10,9	13,0	Bad
aged:									
1,7	2,2	1,2	1,8	2,0	1,6	1,5	1,8	1,1	16-29
4,0	4,4	3,6	3,5	4,2	2,9	3,5	3,9	3,0	30-44
13,4	13,8	13,0	12,6	12,6	12,6	12,4	12,8	12,0	45-59
26,1	24,4	27,3	26,2	24,1	27,7	23,8	22,7	24,7	60-74
42,4	36,3	45,3	41,4	38,5	42,8	39,5	35,8	41,4	75 and more
11,7	10,3	12,9	11,6	10,3	12,7	11,4	10,0	12,6	Urban areas
13,9	12,6	15,2	13,4	11,9	14,8	12,9	12,2	13,6	Rural areas
2,7	2,3	3,1	2,5	2,3	2,6	2,6	2,3	2,9	Very bad
aged:									
0,4	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	16-29
0,4	0,6	0,3	0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,7	30-44
1,8	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	1,7	1,6	1,8	45-59
5,8	5,5	6,0	4,9	5,4	4,6	5,4	5,8	5,0	60-74
14,2	14,0	14,3	12,1	12,7	11,7	11,9	11,3	12,2	75 and more
2,7	2,4	2,9	2,5	2,3	2,6	2,8	2,3	3,1	Urban areas
2,8	2,3	3,3	2,5	2,3	2,6	2,3	2,2	2,4	Rural areas

Tabl. 8. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA OGRANICZONEJ CODZIENNEJ AKTYWNOŚCI
 PERSONS AGED 16 AND MORE BY LIMITATION OF DAILY ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
w % <i>in %</i>						
OSOBY Z OGRANICZONĄ CODZIENNĄ AKTYWNOŚCIĄ: <i>PERSONS WITH LIMITATION OF DAILY ACTIVITY:</i>						
Poważną	a	6,5	7,3	7,9	7,3	7,4
Severely	b	6,2	7,2	7,5	7,0	7,1
	c	6,9	7,5	8,2	7,6	7,7
w wieku: <i>aged:</i>						
16-29 lat.....	a	1,5	1,8	1,6	1,4	1,4
	b	2,4	2,3	1,7	1,4	1,8
	c	0,7	1,4	1,5	1,3	1,0
30-44.....	a	1,9	2,4	2,8	2,9	2,9
	b	2,4	3,1	3,7	3,4	3,2
	c	1,5	1,8	1,9	2,5	2,7
45-59.....	a	5,9	6,6	6,8	6,6	6,6
	b	6,5	7,6	7,5	7,9	7,4
	c	5,4	5,7	6,2	5,5	5,9
60-74.....	a	13,8	14,1	15,2	13,5	12,5
	b	14,4	15,2	15,7	13,5	13,7
	c	13,4	13,4	14,8	13,5	11,6
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	28,3	29,2	31,8	28,2	28,4
	b	24,7	27,3	30,8	26,2	25,6
	c	30,1	30,1	32,3	29,2	29,9
Miasta.....	a	6,6	7,3	7,7	7,2	7,6
<i>Urban areas</i>	b	6,1	7,2	7,5	6,8	7,2
	c	6,9	7,4	7,9	7,4	7,9
Wieś.....	a	6,5	7,4	8,1	7,5	7,1
<i>Rural areas</i>	b	6,3	7,2	7,6	7,2	7,0
	c	6,7	7,5	8,6	7,9	7,2
Niezbyt poważną	a	14,9	15,8	15,9	15,7	16,0
Not severely	b	13,6	14,1	14,3	14,7	14,5
	c	16,1	17,2	17,3	16,7	17,4
w wieku: <i>aged:</i>						
16-29 lat.....	a	3,8	4,2	4,5	4,8	5,2
	b	4,1	4,9	5,2	5,3	5,6
	c	3,5	3,6	3,8	4,3	4,8
30-44.....	a	6,9	7,0	8,3	7,2	7,2
	b	6,7	7,0	7,6	7,5	7,6
	c	7,1	7,0	8,9	6,9	6,9
45-59.....	a	18,6	18,9	18,4	18,8	17,4
	b	18,8	18,2	17,8	18,3	16,3
	c	18,5	19,5	18,9	19,3	18,4
60-74.....	a	30,5	31,7	30,4	29,7	30,4
	b	28,5	28,8	28,2	28,6	27,9
	c	32,0	33,8	32,1	30,6	32,2
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	37,9	37,0	36,4	35,6	36,8
	b	36,5	33,3	33,2	33,7	33,6
	c	38,6	38,8	37,9	36,6	38,4
Miasta.....	a	14,4	14,9	15,4	15,7	16,2
<i>Urban areas</i>	b	13,0	13,1	13,7	14,4	14,3
	c	15,6	16,4	16,8	16,8	17,7
Wieś.....	a	15,8	17,2	16,8	15,8	15,8
<i>Rural areas</i>	b	14,6	15,7	15,3	15,1	14,7
	c	16,9	18,6	18,1	16,4	16,8

4.2. ZDROWIE HEALTH

Tabl. 8. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA OGRANICZONEJ CODZIENNEJ AKTYWNOŚCI (dok.)
 PERSONS AGED 16 AND MORE BY LIMITATION OF DAILY ACTIVITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
		w % in %				
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
Bez ograniczeń	a	78,6	76,9	76,2	77,0	76,6
Not limited	b	80,2	78,6	78,1	78,4	78,4
	c	77,1	75,3	74,6	75,7	75,0
w wieku: <i>aged:</i>						
16-29 lat.....	a	94,7	93,9	93,9	93,9	93,4
	b	93,6	92,9	93,0	93,2	92,6
	c	95,8	95,0	94,7	94,4	94,2
30-44.....	a	91,2	90,6	88,9	89,9	89,8
	b	90,9	90,0	88,7	89,1	89,3
	c	91,5	91,2	89,2	90,6	90,4
45-59.....	a	75,4	74,5	74,8	74,6	76,0
	b	74,6	74,2	74,7	73,8	76,3
	c	76,1	74,7	74,9	75,3	75,7
60-74.....	a	55,6	54,2	54,4	56,8	57,1
	b	57,1	56,0	56,1	57,9	58,4
	c	54,6	52,8	53,1	55,9	56,2
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	33,8	33,8	31,8	36,1	34,8
	b	38,8	39,4	36,0	40,1	40,8
	c	31,3	31,1	29,8	34,2	31,7
Miasta <i>Urban areas</i>	a	79,0	77,8	76,9	77,1	76,2
	b	80,8	79,7	78,8	78,8	78,5
	c	77,5	76,2	75,3	75,8	74,4
Wieś <i>Rural areas</i>	a	77,7	75,5	75,1	76,7	77,1
	b	79,2	77,1	77,1	77,7	78,3
	c	76,4	73,9	73,3	75,7	75,9

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: survey EU-SILC – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

Tabl. 9. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA DŁUGOTRWAŁYCH PROBLEMÓW
 ZDROWOTNYCH
 PERSONS AGED 16 AND MORE BY SUFFERING FROM LONG-STANDING HEALTH PROBLEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
		w % in %				
a – razem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
OGÓŁEM GRAND TOTAL...	a	30,9	32,6	33,5	34,0	34,4
	b	27,6	29,0	29,9	31,1	31,5
	c	33,9	35,7	36,5	36,4	36,9
w wieku: <i>aged:</i>						
16-29 lat.....	a	8,5	9,3	9,4	9,7	9,4
	b	9,1	9,7	9,8	10,4	9,7
	c	7,8	8,9	9,1	9,2	9,2
30-44.....	a	14,8	15,8	16,8	17,0	17,3
	b	13,9	15,0	16,3	17,5	18,1
	c	15,7	16,7	17,3	16,5	16,7
45-59.....	a	37,3	38,4	38,4	39,6	39,1
	b	35,7	36,4	36,0	38,0	37,1
	c	38,9	40,2	40,6	41,0	40,9

Tabl. 9. OSOBY W WIEKU 16 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WYSTĘPOWANIA DŁUGOTRWALYCH PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (dok.)
PERSONS AGED 16 AND MORE BY SUFFERING FROM LONG-STANDING HEALTH PROBLEMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
a – razem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
		w % <i>in %</i>				
60-74.....	a	63,7	63,2	64,3	63,7	62,4
	b	60,1	57,9	60,5	60,3	58,7
	c	66,4	67,2	67,1	66,3	65,2
75 lat i więcej <i>and more</i>	a	78,3	76,9	78,8	78,4	78,2
	b	74,5	73,3	74,1	73,5	75,3
	c	80,2	78,6	81,1	80,8	79,8
Miasta.....	a	32,3	34,0	34,4	35,6	36,5
<i>Urban areas</i>	b	28,7	29,7	30,4	32,3	33,1
	c	35,5	37,4	37,6	38,3	39,4
Wieś.....	a	28,5	30,5	32,0	31,5	31,2
<i>Rural areas</i>	b	25,9	27,9	29,2	29,4	29,3
	c	31,0	32,9	34,7	33,4	32,9

Źródło: badanie EU-SILC – Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności.

Source: survey EU-SILC – The European Union Statistics on Income and Living Conditions.

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNIANIA
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute number</i>			na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>		
OGÓLEM <i>TOTAL</i>						
POLSKA <i>POLAND</i>	129 227	135 776	138 227	339,0	355,9	358,9
Dolnośląskie.....	11 861	11 563	11 308	412,3	402,0	387,7
Kujawsko-pomorskie.....	7 714	7 809	7 969	373,3	377,5	379,7
Lubelskie.....	7 680	7 246	7 889	355,0	335,5	361,6
Lubuskie.....	3 319	3 366	3 504	329,1	333,4	342,6
Łódzkie.....	9 173	9 814	10 139	359,5	385,5	398,1
Małopolskie.....	11 016	11 157	10 900	335,6	338,8	327,2
Mazowieckie.....	15 850	16 630	16 924	305,1	319,0	322,0
Opolskie.....	3 547	3 669	3 680	342,8	355,6	361,3
Podkarpackie.....	7 136	7 262	7 284	340,3	345,7	342,4
Podlaskie.....	2 892	3 407	3 582	242,6	286,1	297,4
Pomorskie.....	7 219	9 055	9 424	325,9	407,0	415,0
Śląskie.....	15 075	17 248	16 678	324,3	371,5	359,6
Świętokrzyskie.....	4 805	4 868	5 114	377,3	382,9	398,0
Warmińsko-mazurskie.....	4 329	4 977	5 042	303,5	348,6	346,7
Wielkopolskie.....	12 651	12 668	13 222	373,0	372,2	384,2
Zachodniopomorskie.....	4 960	5 037	5 568	293,1	297,5	322,9
NARZĄDY TRAWIENNE <i>DIGESTIVE ORGANS</i>						
POLSKA <i>POLAND</i>	27 490	28 239	28 970	72,1	74,0	75,2
Dolnośląskie.....	2 623	2 486	2 477	91,2	86,4	84,9
Kujawsko-pomorskie.....	1 474	1 457	1 592	71,3	70,4	75,9
Lubelskie.....	1 651	1 486	1 534	76,3	68,9	70,3
Lubuskie.....	772	724	772	76,5	71,7	75,5
Łódzkie.....	1 754	1 935	2 143	68,7	76,0	84,2
Małopolskie.....	2 313	2 352	2 379	70,5	71,4	71,4
Mazowieckie.....	3 339	3 306	3 314	64,3	63,4	63,0
Opolskie.....	749	820	804	72,4	79,5	78,9

4.2. ZDROWIE HEALTH

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNANIA (cd.)
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	w liczbach bezwzględnych in absolute number			na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
NARZĄDY TRAWIENNE (dok.) DIGESTIVE ORGANS (cont.)						
Podkarpackie.....	1 695	1 656	1 603	80,8	78,8	75,4
Podlaskie.....	620	746	783	52,0	62,6	65,0
Pomorskie.....	1 552	1 869	1 830	70,1	83,8	80,6
Śląskie.....	3 264	3 737	3 531	70,2	80,5	76,1
Świętokrzyskie.....	1 053	1 013	1 155	82,7	79,7	89,9
Warmińsko-mazurskie.....	940	1 096	1 084	65,9	76,8	74,5
Wielkopolskie.....	2 657	2 460	2 861	78,3	72,3	83,1
Zachodniopomorskie.....	1 034	1 097	1 108	61,1	64,8	64,3
NARZĄDY ODDECHOWE I KLATKI PIERSIOWEJ RESPIRATORY AND INTRATHORACIC ORGANS						
POLSKA POLAND.....	22 346	23 572	23 558	58,6	61,8	61,2
Dolnośląskie.....	2 090	2 087	1 970	72,6	72,5	67,5
Kujawsko-pomorskie.....	1 494	1 488	1 454	72,3	71,9	69,3
Lubelskie.....	1 373	1 235	1 332	63,5	57,2	61,1
Lubuskie.....	596	651	587	59,1	64,5	57,4
Łódzkie.....	1 485	1 760	1 809	58,2	69,1	71,0
Małopolskie.....	1 913	1 772	1 743	58,3	53,8	52,3
Mazowieckie.....	2 596	2 848	2 990	50,0	54,6	56,9
Opolskie.....	552	605	561	53,4	58,6	55,1
Podkarpackie.....	1 228	1 195	1 022	58,6	56,9	48,0
Podlaskie.....	419	531	546	35,2	44,6	45,3
Pomorskie.....	1 335	1 614	1 528	60,3	72,5	67,3
Śląskie.....	2 441	2 834	2 923	52,5	61,0	63,0
Świętokrzyskie.....	864	836	838	67,8	65,8	65,2
Warmińsko-mazurskie.....	912	1 068	1 070	63,9	74,8	73,6
Wielkopolskie.....	2 035	1 998	2 033	60,0	58,7	59,1
Zachodniopomorskie.....	1 013	1 050	1 152	59,9	62,0	66,8
NARZĄDY PŁCIOWE GENITAL ORGANS						
POLSKA POLAND.....	21 578	22 820	23 269	56,6	59,8	60,2
Dolnośląskie.....	1 794	1 691	1 709	62,4	58,8	58,6
Kujawsko-pomorskie.....	1 261	1 384	1 464	61,0	66,9	69,8
Lubelskie.....	1 244	1 140	1 322	57,5	52,8	60,6
Lubuskie.....	511	523	627	50,7	51,8	61,3
Łódzkie.....	1 380	1 538	1 482	54,1	60,4	58,2
Małopolskie.....	1 835	1 936	1 952	55,9	58,8	58,6
Mazowieckie.....	2 911	3 199	3 216	56,0	61,4	61,2
Opolskie.....	594	571	556	57,4	55,3	54,6
Podkarpackie.....	1 116	1 190	1 222	53,2	56,7	57,4
Podlaskie.....	594	672	727	49,8	56,4	60,4
Pomorskie.....	1 221	1 592	1 643	55,1	71,6	72,4
Śląskie.....	2 739	3 057	2 835	58,9	65,8	61,1
Świętokrzyskie.....	723	729	773	56,8	57,3	60,2
Warmińsko-mazurskie.....	677	706	738	47,5	49,5	50,8
Wielkopolskie.....	2 170	2 119	2 034	64,0	62,3	59,1
Zachodniopomorskie.....	808	773	869	47,7	45,7	50,4
UKŁAD MOCZOWY URINARY TRACT						
POLSKA POLAND.....	10 274	11 001	11 287	27,0	28,8	29,3
Dolnośląskie.....	937	921	920	32,6	32,0	31,5
Kujawsko-pomorskie.....	645	634	726	31,2	30,6	34,6
Lubelskie.....	640	631	740	29,6	29,2	33,9
Lubuskie.....	181	177	223	17,9	17,5	21,8
Łódzkie.....	752	818	769	29,5	32,1	30,2

Tabl. 10. ZACHOROWANIA NA NOWOTWORY ZŁOŚLIWE WEDŁUG ROZPOZNANIA (dok.)
INCIDENCE OF MALIGNANT NEOPLASMS BY SITE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	w liczbach bezwzględnych in absolute number			na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
UKŁAD MOCZOWY (dok.) URINARY TRACT (cont.)						
Małopolskie	830	900	935	25,3	27,3	28,1
Mazowieckie	1 173	1 252	1 238	22,6	24,0	23,6
Opolskie	280	254	315	27,1	24,6	30,9
Podkarpackie	549	694	732	26,2	33,0	34,4
Podlaskie	255	300	305	21,4	25,0	25,3
Pomorskie	787	896	880	35,5	40,3	38,8
Śląskie	1 241	1 420	1 268	26,7	30,6	27,3
Świętokrzyskie	443	442	455	34,8	34,8	35,4
Warmińsko-mazurskie	301	377	405	21,1	26,4	27,9
Wielkopolskie	987	1 006	1 014	29,1	29,6	29,5
Zachodniopomorskie	273	279	362	16,1	16,5	21,0
CZERNIAK I INNE NOWOTWORY SKÓRY MELANOMA AND OTHER MALIGNANT NEOPLASMS OF SKIN						
POLSKA POLAND	10 965	11 853	12 598	28,8	31,1	32,7
Dolnośląskie	999	1 117	1 045	34,7	38,8	35,8
Kujawsko-pomorskie	607	490	677	29,4	23,7	32,3
Lubelskie	644	680	780	29,8	31,5	35,8
Lubuskie	286	286	270	28,4	28,3	26,4
Łódzkie	948	820	966	37,2	32,2	37,9
Małopolskie	977	1 066	904	29,8	32,4	27,1
Mazowieckie	1 407	1 372	1 494	27,1	26,3	28,4
Opolskie	482	475	478	46,6	46,0	46,9
Podkarpackie	528	517	589	25,2	24,6	27,7
Podlaskie	124	203	233	10,4	17,0	19,3
Pomorskie	438	747	1 073	19,8	33,6	47,3
Śląskie	1 153	1 416	1 408	24,8	30,5	30,4
Świętokrzyskie	412	448	501	32,3	35,2	39,0
Warmińsko-mazurskie	295	393	382	20,7	27,5	26,3
Wielkopolskie	1 395	1 526	1 429	41,1	44,8	41,5
Zachodniopomorskie	270	297	369	16,0	17,5	21,1

Źródło: dane Instytutu Onkologii.

Source: data of the Institute of Oncology.

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH
OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹
PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED
TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIP¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers						
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population						
ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA (BEZ UZALEŻNIEŃ) MENTAL AND BEHAVIOURAL DISORDERS (WITHOUT ADDICTIONS)						
POLSKA POLAND	a	1 165 186	1 170 409	1 177 966	1 182 048	1 322 146
	b	3 055,4	3 066,5	3 057,3	3 067,2	3 431,2
Dolnośląskie	a	93 427	84 262	85 709	83 055	98 138
	b	3 247,3	2 929,2	2 938,0	2 847,7	3 367,4

4.2. ZDROWIE HEALTH

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (cd.)PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIP¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers						
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population						
ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA (BEZ UZALEŻNIEŃ) (dok.) MENTAL AND BEHAVIOURAL DISORDERS (WITHOUT ADDICTIONS) (cont.)						
Kujawsko-pomorskie	a	77 784	79 582	77 824	80 526	95 840
	b	3 761,5	3 846,2	3 708,2	3 837,6	4 571,6
Lubelskie	a	79 336	66 662	64 997	72 081	83 796
	b	3 669,9	3 090,2	2 983,4	3 318,9	3 869,3
Lubuskie	a	34 155	31 722	36 603	38 315	40 157
	b	3 385,2	3 140,6	3 577,3	3 744,8	3 924,2
Łódzkie	a	74 001	76 817	90 124	105 781	127 271
	b	2 903,3	3 022,1	3 544,8	4 175,0	5 041,1
Małopolskie	a	117 761	120 053	115 063	124 977	125 505
	b	3 582,5	3 639,9	3 448,4	3 734,2	3 741,9
Mazowieckie	a	147 101	143 195	154 416	163 828	185 809
	b	2 826,4	2 742,1	2 931,7	3 099,5	3 504,7
Opolskie	a	24 408	26 915	24 674	25 624	24 099
	b	2 362,7	2 610,3	2 425,6	2 527,1	2 385,6
Podkarpackie	a	69 279	70 370	73 030	73 378	74 049
	b	3 299,8	3 348,2	3 431,9	3 447,1	3 476,6
Podlaskie	a	34 332	37 427	36 426	36 103	42 557
	b	2 881,5	3 145,8	3 026,8	3 006,1	3 550,3
Pomorskie	a	75 312	78 986	78 788	63 408	75 159
	b	3 393,2	3 541,8	3 462,5	2 776,8	3 282,0
Śląskie	a	137 324	137 494	144 886	146 259	143 188
	b	2 956,0	2 962,8	3 126,0	3 161,4	3 102,1
Świętokrzyskie	a	44 780	45 366	38 052	38 905	39 646
	b	3 518,3	3 571,8	2 966,9	3 043,9	3 111,9
Warmińsko-mazurskie	a	34 746	31 748	30 822	30 498	30 965
	b	2 434,8	2 224,6	2 120,1	2 099,6	2 134,5
Wielkopolskie	a	91 440	99 401	85 650	54 876	86 432
	b	2 691,3	2 916,5	2 485,0	1 588,1	2 496,5
Zachodniopomorskie	a	30 000	40 409	40 902	44 434	49 535
	b	1 772,0	2 386,5	2 372,9	2 579,3	2 877,6
ZABURZENIA SPOWODOWANE UŻYCIEM ALKOHOLU MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF ALCOHOL						
POLSKA POLAND	a	177 962	185 306	183 602	170 011	177 869
	b	466,7	485,5	476,5	441,1	461,6
Dolnośląskie	a	17 256	14 983	13 470	13 460	13 066
	b	599,8	520,9	461,7	461,5	448,3
Kujawsko-pomorskie	a	9 472	10 292	10 164	9 080	9 755
	b	458,0	497,4	484,3	432,7	465,3
Lubelskie	a	9 428	8 152	8 767	7 853	8 789
	b	21,2	23,1	402,4	361,6	405,8
Lubuskie	a	5 013	5 028	4 998	5 468	6 051
	b	496,8	497,8	488,5	534,4	591,3

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (cd.)
 PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIP¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population	2008	2009	2010	2011	2012
ZABURZENIA SPOWODOWANE UŻYCIEM ALKOHOLU (dok.) <i>MENTAL DISORDERS DUE TO USE OF ALCOHOL (cont.)</i>					
Łódzkie..... a	12 797	14 527	13 425	13 209	12 690
b	502,1	571,5	528,0	521,3	502,6
Małopolskie..... a	13 180	13 911	12 172	12 859	11 812
b	401,0	421,8	364,8	384,2	352,2
Mazowieckie..... a	23 609	24 497	33 698	22 330	33 098
b	453,6	469,1	639,8	422,5	624,3
Opolskie..... a	5 255	5 442	4 534	4 921	3 708
b	508,7	527,8	445,7	485,3	367,1
Podkarpackie..... a	8 914	9 432	8 978	9 679	10 312
b	424,6	448,8	421,9	454,7	484,1
Podlaskie..... a	6 375	7 301	6 833	6 866	6 568
b	535,1	613,7	567,8	571,7	547,9
Pomorskie..... a	9 071	10 925	9 809	7 124	5 221
b	408,7	489,9	431,1	312,0	228,0
Śląskie..... a	21 240	22 822	22 024	24 847	23 282
b	457,2	491,8	475,2	537,1	504,4
Świętokrzyskie..... a	7 571	7 703	6 227	6 469	6 437
b	594,8	606,5	485,5	506,1	505,3
Warmińsko-mazurskie..... a	9 852	9 350	7 734	7 417	7 355
b	690,4	655,2	532,0	510,6	507,0
Wielkopolskie..... a	12 525	13 417	12 112	9 623	12 006
b	368,6	393,7	351,4	278,5	346,8
Zachodniopomorskie..... a	6 404	7 524	8 657	8 806	7 719
b	378,3	444,4	502,2	511,2	448,4
ZABURZENIA PSYCHICZNE SPOWODOWANE UŻYCIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH² <i>MENTAL DISORDERS DUE TO USE DRUGS²</i>					
POLSKA POLAND..... a	34 526	29 933	31 884	31 277	27 899
b	90,5	78,4	82,8	81,2	72,4
Dolnośląskie..... a	3 685	3 749	3 529	3 252	2 909
b	128,1	130,3	121,0	111,5	99,8
Kujawsko-pomorskie..... a	1 570	1 640	2 200	1 913	2 069
b	75,9	79,3	104,8	91,2	98,7
Lubelskie..... a	1 709	1 470	1 580	1 573	1 293
b	79,1	68,1	72,5	72,4	59,7
Lubuskie..... a	936	913	1 068	1 180	1 573
b	92,8	90,4	104,4	115,3	153,7
Łódzkie..... a	1 114	1 375	1 680	1 933	1 568
b	43,7	54,1	66,1	76,3	62,1
Małopolskie..... a	1 957	1 711	1 927	2 115	2 100
b	59,5	51,9	57,8	63,2	62,6
Mazowieckie..... a	11 894	6 735	8 088	7 291	4 527
b	228,5	129,0	153,6	137,9	85,4
Opolskie..... a	393	422	488	578	589
b	38,0	40,9	48,0	57,0	58,3

4.2. ZDROWIE HEALTH

Tabl. 11. OSOBY ZAREJESTROWANE W PORADNIACH DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI, UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (dok.)
 PERSONS REGISTERED IN OUT-PATIENT CLINICS FOR PATIENTS WITH MENTAL DISORDERS, ADDICTED TO ALCOHOL AND DRUGS BY VOIVODSHIP¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2008	2009	2010	2011	2012
a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers						
b – na 100 tys. ludności per 100 thous. population						
ZABURZENIA PSYCHICZNE SPOWODOWANE UŻYCIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH ² (dok.) MENTAL DISORDERS DUE TO USE DRUGS ² (cont.)						
Podkarpackie.....	a	973	776	754	768	661
	b	46,3	36,9	35,4	36,1	31,0
Podlaskie.....	a	676	638	449	509	634
	b	56,7	53,6	37,3	42,4	52,9
Pomorskie.....	a	2 291	1 820	1 773	2 032	1 280
	b	103,2	81,6	77,9	89,0	55,9
Śląskie.....	a	2 325	3 017	3 090	2 979	2 696
	b	50,0	65,0	66,7	64,4	58,4
Świętokrzyskie.....	a	437	488	359	1 004	642
	b	34,3	38,4	28,0	78,6	50,4
Warmińsko-mazurskie.....	a	991	1 000	986	793	896
	b	69,4	70,1	67,8	54,6	61,8
Wielkopolskie.....	a	2 543	2 367	2 292	1 589	2 916
	b	74,8	69,4	66,5	46,0	84,2
Zachodniopomorskie.....	a	1 032	1 812	1 621	1 768	1 546
	b	61,0	107,0	94,0	102,6	89,8

1 Bez danych resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. 2 Opiaty, kanabinole, leki uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje pobudzające i halucynogenne, lotne rozpuszczalniki i inne.

Źródło: dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

1 Excluding data of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and the Internal Security Agency. 2 Opiates, cannabis, sedatives or hypnotics, cocaine, other stimulants and hallucinogens, volatile solvents and other psychoactive substances.

Source: data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

Tabl. 12. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN I WOJEWÓDZTW
 DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
OGÓLEM TOTAL					
POLSKA POLAND.....	995,4	1 008,9	982,6	974,7	998,6
Dolnośląskie.....	1 059,7	1 074,2	1 019,1	1 008,2	1 044,4
Kujawsko-pomorskie.....	969,1	985,5	974,5	937,2	974,2
Lubelskie.....	1 080,1	1 094,9	1 056,0	1 056,7	1 040,4
Lubuskie.....	948,0	967,1	927,6	943,0	939,0
Łódzkie.....	1 232,4	1 252,1	1 226,0	1 214,4	1 239,9
Małopolskie.....	909,7	909,9	889,6	889,8	913,0
Mazowieckie.....	1 026,4	1 049,1	1 015,7	1 006,4	1 028,8
Opolskie.....	949,5	943,1	970,2	957,0	1 005,6
Podkarpackie.....	865,2	885,5	859,7	856,0	864,4
Podlaskie.....	973,9	1 018,9	981,0	969,0	988,2
Pomorskie.....	885,2	884,7	850,8	848,2	895,3
Śląskie.....	1 032,5	1 045,8	1 029,0	1 030,4	1 061,1
Świętokrzyskie.....	1 084,5	1 079,8	1 090,1	1 072,2	1 094,2

Tabl. 12. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN I WOJEWÓDZTW (cd.)
DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
	OGÓLEM (dok.) TOTAL (cont.)				
Warmińsko-mazurskie.....	896,4	922,3	890,0	890,5	923,9
Wielkopolskie	919,5	931,6	901,8	891,4	911,7
Zachodniopomorskie.....	965,3	967,9	958,7	937,2	957,9
	CHOROBY UKŁADU KRAŻENIA		DISEASES OF THE CIRCULATORY SYSTEM		
POLSKA POLAND.....	453,7	466,5	451,8	440,9	460,8
Dolnośląskie.....	508,3	523,0	486,5	480,6	496,1
Kujawsko-pomorskie.....	444,5	442,0	437,6	400,8	432,3
Lubelskie	527,7	533,7	543,4	523,5	527,3
Lubuskie	401,3	447,2	419,7	405,3	404,9
Łódzkie	568,5	572,3	557,5	539,7	551,6
Małopolskie	444,5	455,4	417,8	418,3	440,7
Mazowieckie.....	472,1	483,7	470,7	464,8	485,9
Opolskie	467,0	459,2	469,8	453,2	463,1
Podkarpackie.....	422,8	459,5	449,8	430,5	437,5
Podlaskie.....	407,5	450,4	446,1	421,1	434,7
Pomorskie	318,3	330,5	338,3	333,8	372,2
Śląskie.....	470,9	468,7	454,8	469,0	491,5
Świętokrzyskie.....	523,3	604,5	578,8	501,9	555,7
Warmińsko-mazurskie.....	355,8	383,5	366,8	350,2	360,9
Wielkopolskie	401,7	400,9	376,4	379,0	398,6
Zachodniopomorskie.....	424,0	428,8	429,5	405,9	434,5
	NOWOTWORY		NEOPLASMS		
POLSKA POLAND.....	250,6	252,0	249,4	249,2	256,3
Dolnośląskie.....	268,9	268,4	256,4	264,0	276,7
Kujawsko-pomorskie.....	262,6	277,6	278,8	261,7	274,3
Lubelskie	238,4	238,4	224,4	226,5	228,3
Lubuskie	245,5	238,9	239,9	247,0	251,5
Łódzkie	274,9	280,2	281,7	282,2	283,8
Małopolskie	233,6	231,3	232,1	230,6	236,1
Mazowieckie.....	258,0	250,8	251,0	250,8	252,3
Opolskie	237,9	241,6	241,1	251,0	264,3
Podkarpackie.....	204,9	210,8	199,5	197,5	203,4
Podlaskie.....	233,4	236,3	232,3	237,4	237,7
Pomorskie	248,7	254,4	250,9	251,4	256,2
Śląskie.....	264,9	271,7	271,0	271,0	283,6
Świętokrzyskie.....	251,9	244,2	242,7	243,8	266,8
Warmińsko-mazurskie.....	243,0	244,6	244,8	237,8	253,6
Wielkopolskie	245,4	247,3	243,6	243,4	244,0
Zachodniopomorskie.....	253,2	253,3	259,1	256,4	267,9
	URAZY I ZATRUCIA WEDŁUG ZEWNĘTRZNYCH PRZYCZYN		INJURIES AND POISONINGS BY EXTERNAL CAUSE		
POLSKA POLAND.....	66,5	63,4	61,3	61,6	61,2
Dolnośląskie.....	65,2	56,4	52,6	54,6	56,1
Kujawsko-pomorskie.....	56,4	52,3	53,0	58,3	57,1
Lubelskie	72,3	68,9	67,6	65,8	68,2
Lubuskie	63,1	58,0	60,4	62,1	59,0
Łódzkie	81,7	78,9	74,1	74,4	73,0
Małopolskie	53,6	52,5	48,6	50,9	53,6
Mazowieckie.....	72,8	71,5	66,2	71,6	68,9
Opolskie	56,7	52,3	49,0	48,9	44,8
Podkarpackie.....	54,8	48,7	53,0	50,2	52,4
Podlaskie.....	67,1	72,2	69,6	67,4	68,7
Pomorskie	60,4	63,6	58,6	59,1	59,3
Śląskie.....	68,1	65,3	64,5	63,5	64,2
Świętokrzyskie.....	68,9	45,1	69,6	68,8	62,9

4.2. ZDROWIE HEALTH

Tabl. 12. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ I WOJEWÓDZTW (cd.)
DEATHS BY CAUSES AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
URAZY I ZATRUCIA WEDŁUG ZEWNĘTRZNYCH PRZYCZYŃ (dok.) INJURIES AND POISONINGS BY EXTERNAL CAUSE (cont.)					
Warmińsko-mazurskie.....	67,8	70,8	64,1	64,8	69,0
Wielkopolskie	68,6	65,7	62,9	54,4	52,3
Zachodniopomorskie.....	75,1	74,0	65,5	64,8	60,3
CHOROBY UKŁADU ODDECHOWEGO DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM					
POLSKA POLAND.....	50,6	54,1	50,2	51,9	52,3
Dolnośląskie.....	42,3	45,4	37,8	38,3	40,4
Kujawsko-pomorskie.....	52,0	64,3	61,3	59,2	58,1
Lubelskie	43,5	50,8	50,1	53,5	48,1
Lubuskie	37,5	44,3	40,4	39,3	35,2
Łódzkie	66,8	68,8	61,7	57,7	65,7
Małopolskie	45,6	42,4	34,7	37,6	38,9
Mazowieckie.....	68,2	73,2	66,3	69,5	77,2
Opolskie	42,1	39,2	34,4	39,6	39,2
Podkarpackie.....	34,9	34,2	48,8	44,3	45,6
Podlaskie.....	58,5	65,2	51,3	58,1	66,4
Pomorskie	54,2	56,3	49,2	55,3	58,0
Śląskie.....	50,1	49,8	43,0	42,8	43,1
Świętokrzyskie.....	56,1	55,7	46,2	51,3	48,3
Warmińsko-mazurskie.....	65,2	79,1	103,7	65,7	59,1
Wielkopolskie	35,5	41,5	37,8	57,3	44,6
Zachodniopomorskie.....	41,6	46,9	41,2	46,3	46,3
CHOROBY UKŁADU TRAWIENNEGO DISEASES OF THE DIGESTIVE SYSTEM					
POLSKA POLAND.....	44,8	44,0	42,2	42,7	43,0
Dolnośląskie.....	54,1	46,0	43,6	41,6	45,9
Kujawsko-pomorskie.....	40,3	39,3	36,2	39,9	36,8
Lubelskie	41,4	41,1	39,3	40,8	35,1
Lubuskie	42,4	45,2	40,6	43,6	40,0
Łódzkie	61,5	59,9	57,6	59,3	60,9
Małopolskie	35,4	34,5	34,1	34,7	35,0
Mazowieckie.....	46,9	49,2	46,7	47,8	48,6
Opolskie	36,4	33,7	37,6	37,1	40,3
Podkarpackie.....	29,6	28,5	29,3	33,5	29,6
Podlaskie.....	43,4	45,5	42,0	42,0	40,9
Pomorskie	40,3	39,9	40,0	37,4	42,7
Śląskie.....	56,7	55,6	52,8	51,7	54,2
Świętokrzyskie.....	41,5	35,5	41,0	40,9	39,0
Warmińsko-mazurskie.....	36,0	39,4	32,3	34,3	42,3
Wielkopolskie	38,4	40,7	36,9	37,0	33,6
Zachodniopomorskie.....	48,1	43,0	42,9	42,4	41,5

1 Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

Źródło: Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

1 In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

Source: CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/

4.3. EDUKACJA EDUCATION Tabl. 13. ODSETEK DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PERCENTAGE OF CHILDREN AGED 3-5 COVERED BY PRE-PRIMARY EDUCATION BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
a – ogółem <i>total</i>						
b – miasta <i>urban areas</i>						
c – wieś <i>rural areas</i>						
		w % <i>in %</i>				
POLSKA	POLAND ..... a	62,6	69,2	69,7	74,1	79,4
	b	78,8	84,0	83,7	87,6	92,9
	c	41,0	49,3	50,8	55,7	60,8
Dolnośląskie.....	a	63,0	70,0	70,2	75,0	80,0
	b	76,7	83,1	82,6	87,1	91,7
	c	36,1	44,1	45,9	51,1	56,4
Kujawsko-pomorskie.....	a	52,7	60,4	61,7	67,4	72,4
	b	69,3	76,1	77,0	82,3	88,1
	c	31,8	40,8	42,3	48,4	52,3
Lubelskie.....	a	56,9	64,5	65,7	71,9	77,3
	b	82,7	87,5	86,6	91,3	96,4
	c	36,4	46,1	48,9	56,1	61,5
Lubuskie.....	a	63,4	68,9	68,1	72,7	77,9
	b	78,1	83,3	82,3	87,6	93,0
	c	40,6	46,6	46,0	49,4	53,7
Łódzkie.....	a	64,3	70,5	70,9	75,4	80,8
	b	78,6	83,8	83,4	87,5	92,7
	c	42,6	50,5	51,7	56,8	62,1
Małopolskie.....	a	61,4	68,8	69,8	73,4	78,9
	b	81,3	87,0	87,4	89,9	95,1
	c	45,6	54,3	55,9	60,1	65,8
Mazowieckie.....	a	68,3	76,1	75,6	80,2	84,5
	b	85,5	91,3	89,6	93,5	96,6
	c	39,9	50,7	51,8	57,0	63,0
Opolskie.....	a	76,6	78,9	77,9	81,0	86,5
	b	88,7	90,3	89,0	92,9	100,6
	c	63,2	66,5	65,7	68,3	71,5
Podkarpackie.....	a	54,3	61,7	63,8	68,2	73,6
	b	78,9	84,3	84,5	89,3	95,2
	c	38,6	47,1	50,2	54,5	59,5
Podlaskie.....	a	56,8	65,8	67,2	70,3	75,3
	b	78,2	84,2	84,9	87,1	92,8
	c	25,9	38,7	40,5	44,1	47,5
Pomorskie.....	a	56,8	64,7	66,1	70,4	75,1
	b	69,4	76,6	77,1	81,1	86,1
	c	38,3	47,4	50,2	54,8	59,2
Śląskie.....	a	70,5	74,4	74,4	77,5	83,6
	b	73,4	76,7	76,7	79,6	85,6
	c	61,0	66,9	67,2	70,9	77,4
Świętokrzyskie.....	a	57,5	63,7	64,3	71,0	76,4
	b	79,7	83,6	83,0	87,8	94,6
	c	41,7	49,4	50,7	58,7	63,1
Warmińsko-mazurskie.....	a	52,0	60,1	60,4	64,7	69,7
	b	72,3	78,7	79,0	83,5	89,3
	c	27,1	37,1	36,7	40,7	44,3

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 13. ODSETEK DZIECI W WIEKU 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM WEDŁUG WOJEWÓDZTW, (dok.)
 PERCENTAGE OF CHILDREN AGED 3-5 COVERED BY PRE-PRIMARY EDUCATION BY VOIVODSHIP POVIAT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
a – ogółem <i>total</i>						
b – miasta <i>urban areas</i>						
c – wieś <i>rural areas</i>						
		w % <i>in %</i>				
Wielkopolskie	a	68,0	73,0	73,7	77,6	83,5
	b	88,4	93,1	92,5	96,4	102,9
	c	46,5	52,1	53,7	57,9	63,0
Zachodniopomorskie	a	59,5	65,7	65,9	70,2	75,8
	b	76,9	82,6	81,9	85,9	92,3
	c	28,3	34,8	35,9	40,2	44,3

U W A G A. Służące do obliczenia wskaźnika dane na temat dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego dotyczą stanu na początek roku szkolnego (30 IX), natomiast dane o liczbie ludności stanu na koniec roku kalendarzowego (31 XII).

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO), Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Data regarding children attending pre-primary education establishments according to the situation as at the beginning of the school year (30 IX) and data on number of population according to the situation as at the end of calendar year (31 XII), are used to calculate the rate.

S o u r c e: Education Information System, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 14. STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW I TYPÓW SZKÓŁ

Stan w dniu 30 IX

STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS¹ BY TYPE OF SCHOOL AND VOIVODSHIP

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
a – zasadnicze szkoły zawodowe <i>basic vocational schools</i>						
b – licea ogólnokształcące i profilowane <i>general secondary schools and specialized secondary schools</i>						
c – technika <i>technical secondary schools</i>						
		w % <i>in %</i>				
POLSKA POLAND	a	13,8	13,6	13,2	13,1	13,9
	b	51,4	51,4	50,9	50,5	49,1
	c	34,8	35,0	35,9	36,5	37,0
Miasta <i>Urban areas</i>	a	13,7	13,4	13,1	12,9	13,7
	b	52,7	52,6	52,0	51,5	50,1
	c	33,6	34,0	35,0	35,6	36,2
Wieś <i>Rural areas</i>	a	15,6	15,9	16,5	17,1	19,4
	b	30,8	31,9	31,8	31,3	29,4
	c	53,6	52,2	51,7	51,5	51,2
Dolnośląskie.....	a	14,8	14,2	13,6	13,2	14,2
	b	52,7	52,2	51,2	50,4	48,8
	c	32,5	33,6	35,2	36,4	37,0
Kujawsko-pomorskie.....	a	17,5	17,3	16,4	15,9	16,8
	b	46,5	46,8	46,8	47,3	46,4
	c	36,0	36,0	36,7	36,7	36,8
Lubelskie.....	a	11,3	11,2	10,9	10,6	10,8
	b	55,8	55,6	54,6	53,4	52,2
	c	32,9	33,3	34,5	35,9	37,0
Lubuskie.....	a	15,5	15,6	15,2	15,2	16,3
	b	46,0	45,8	46,5	45,9	44,6
	c	38,5	38,6	38,3	38,9	39,1

Tabl. 14. STRUKTURA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW I TYPÓW SZKÓŁ (dok.)
 Stan w dniu 30 IX
 STRUCTURE OF STUDENTS OF UPPER SECONDARY SCHOOLS¹ BY TYPE OF SCHOOL AND VOIVODSHIP (cont.)
 As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
a – zasadnicze szkoły zawodowe <i>basic vocational schools</i>						
b – licea ogólnokształcące i profilowane <i>general secondary schools and specialized secondary schools</i>						
c – technika <i>technical secondary schools</i>						
		w % in %				
Łódzkie.....	a	11,3	11,1	11,1	11,2	11,5
	b	56,5	56,0	54,9	54,0	52,8
	c	32,2	32,9	34,0	34,8	35,7
Małopolskie	a	15,1	15,0	14,8	14,9	16,0
	b	48,9	48,7	47,5	46,4	44,2
	c	36,0	36,3	37,7	38,7	39,8
Mazowieckie	a	10,3	10,0	9,6	9,3	9,9
	b	60,2	60,0	59,2	58,8	57,8
	c	29,5	30,0	31,3	32,0	32,3
Opolskie	a	17,2	16,7	16,3	16,0	16,9
	b	46,9	47,0	46,3	45,6	43,6
	c	35,9	36,3	37,4	38,4	39,5
Podkarpackie	a	13,9	13,0	12,6	12,4	13,2
	b	47,9	48,7	48,4	47,5	46,1
	c	38,3	38,3	39,0	40,1	40,7
Podlaskie	a	9,6	9,3	8,9	9,3	10,1
	b	52,8	53,4	53,4	52,7	51,7
	c	37,7	37,3	37,8	38,0	38,2
Pomorskie	a	16,3	16,3	15,9	15,4	16,7
	b	50,1	50,2	50,3	50,3	48,7
	c	33,6	33,5	33,8	34,4	34,6
Śląskie	a	13,0	13,0	12,7	12,8	13,6
	b	49,2	49,0	48,8	48,2	46,9
	c	37,8	38,0	38,5	39,0	39,5
Świętokrzyskie	a	12,3	12,1	11,7	11,3	11,8
	b	47,0	47,7	47,7	47,9	47,3
	c	40,7	40,2	40,6	40,8	40,9
Warmińsko-mazurskie	a	15,3	15,1	14,8	14,7	16,1
	b	50,2	50,1	49,6	49,1	47,5
	c	34,5	34,8	35,6	36,2	36,4
Wielkopolskie	a	17,1	17,0	16,9	16,9	18,4
	b	47,2	47,3	46,6	47,2	45,8
	c	35,6	35,8	36,5	36,0	35,8
Zachodniopomorskie	a	13,9	13,7	13,6	13,2	14,1
	b	53,9	54,1	53,6	53,0	51,0
	c	32,2	32,1	32,9	33,8	34,9

1 Bez szkół policealnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

1 Excluding post-secondary schools.

Source: Education Information System.

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 15. UCZNIOWIE PRZYPADAJĄCY NA 1 NAUCZYCIELA W SZKOLNICTWIE PODSTAWOWYM, GIMNAZJALNYM I PONADGIMNAZJALNYM¹ WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

STUDENTS PER 1 TEACHER IN PRIMARY, LOWER SECONDARY AND UPPER SECONDARY EDUCATION¹ BY VOIVODSHIP

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
POLSKA POLAND	12,9	13,0	13,0	13,0
Dolnośląskie.....	13,3	13,5	13,7	13,6
Kujawsko-pomorskie.....	13,0	13,0	13,0	13,0
Lubelskie.....	12,1	12,2	12,4	12,3
Lubuskie.....	13,2	13,3	13,4	13,4
Łódzkie.....	12,9	13,0	13,0	12,9
Małopolskie.....	12,8	12,9	13,0	12,9
Mazowieckie.....	12,8	12,9	13,0	13,2
Opolskie.....	12,3	12,3	12,3	12,1
Podkarpackie.....	12,2	12,3	12,3	12,3
Podlaskie.....	12,7	12,9	12,9	13,0
Pomorskie.....	13,2	13,3	13,4	13,2
Śląskie.....	13,2	13,3	13,2	13,1
Świętokrzyskie.....	12,3	12,5	12,4	12,3
Warmińsko-mazurskie.....	13,3	13,4	13,4	13,4
Wielkopolskie.....	13,3	13,4	13,4	13,4
Zachodniopomorskie.....	13,0	13,1	13,1	13,1

1 Bez szkół dla dorosłych, szkół specjalnych i szkół policealnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

1 Excluding schools for adults, special schools and post-secondary schools.

Source: Education Information System.

Tabl. 16. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WOJEWÓDZTW I LICZBY JĘZYKÓW

Stan w dniu 30 IX

TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH BY VOIVODSHIP AND NUMBER OF LANGUAGES

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Uczniowie uczący się języka obcego: Pupils and students studying foreign language:					
a – jednego one					
b – dwóch two					
c – trzech i więcej three and more					
POLSKA POLAND					
a	2 318 946	2 132 722	2 119 450	2 140 855	2 297 546
b	2 392 978	2 483 705	2 357 363	2 253 873	2 201 085
c	55 822	52 467	43 384	36 091	34 570

Tabl. 16. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WOJEWÓDZTW I LICZBY JĘZYKÓW (cd.)
Stan w dniu 30 IX
TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH BY VOIVODSHIP AND NUMBER OF LANGUAGES (cont.)
As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION						
Uczniowie uczący się języka obcego: Pupils and students studying foreign language:		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
a – jednego <i>one</i>						
b – dwóch <i>two</i>						
c – trzech i więcej <i>three and more</i>						
Dolnośląskie.....	a	152 392	141 259	138 685	141 710	150 958
	b	164 938	172 640	167 187	157 096	156 211
	c	2 904	2 500	2 084	2 314	1 915
Kujawsko-pomorskie.....	a	137 237	123 841	122 731	123 097	132 595
	b	126 251	135 242	125 792	120 664	116 742
	c	4 301	3 003	2 182	2 449	3 260
Lubelskie.....	a	127 691	117 784	118 474	118 894	125 185
	b	156 089	155 361	147 496	140 328	132 585
	c	4 368	5 183	3 267	2 713	2 813
Lubuskie.....	a	64 163	57 988	57 122	57 924	61 025
	b	61 005	64 452	61 010	58 168	57 079
	c	576	655	452	653	840
Łódzkie.....	a	140 713	129 075	127 860	132 411	139 750
	b	151 667	154 836	148 728	140 818	133 538
	c	4 183	3 627	2 685	2 488	1 771
Małopolskie.....	a	220 735	205 732	203 876	203 884	218 169
	b	215 803	221 912	211 497	205 597	200 139
	c	3 975	4 101	5 508	2 408	2 600
Mazowieckie	a	303 036	290 790	289 573	296 759	322 110
	b	320 382	334 040	326 312	311 794	311 736
	c	10 273	10 233	6 896	7 258	5 142
Opolskie.....	a	53 771	46 700	45 387	45 823	49 625
	b	60 808	63 385	60 133	56 268	54 955
	c	615	1 111	934	1 145	1 084
Podkarpackie	a	138 916	124 498	124 339	120 219	127 474
	b	150 037	156 310	146 942	143 356	139 603
	c	3 887	3 071	2 384	1 250	1 667
Podlaskie	a	68 695	61 549	60 006	61 678	65 872
	b	84 466	85 180	81 041	75 483	72 155
	c	2 534	2 298	3 365	1 786	1 992
Pomorskie.....	a	146 264	136 600	137 915	140 573	154 285
	b	142 704	149 330	140 168	134 537	131 717
	c	3 500	3 338	2 686	2 161	2 160
Śląskie	a	266 838	244 579	240 832	245 814	264 065
	b	256 589	265 329	249 059	239 245	233 940
	c	3 683	4 339	3 733	3 091	3 076
Świętokrzyskie	a	76 487	69 217	69 388	69 024	71 529
	b	83 485	88 569	80 373	76 371	75 383
	c	3 175	1 925	917	1 041	806
Warmińsko-mazurskie	a	104 291	91 955	91 533	89 780	96 454
	b	85 517	90 693	86 447	80 173	77 002
	c	1 448	1 116	744	905	831

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 16. NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG WOJEWÓDZTW I LICZBY JĘZYKÓW (dok.)
 Stan w dniu 30 IX
 TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH BY VOIVODSHIP AND NUMBER OF LANGUAGES (cont.)
 As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Uczniowie uczący się języka obcego: Pupils and students studying foreign language:						
a – jednego one						
b – dwóch two						
c – trzech i więcej three and more						
Wielkopolskie	a	222 431	203 943	203 386	205 259	223 491
	b	226 237	235 931	222 337	215 320	212 980
	c	5 017	4 227	3 819	3 143	3 339
Zachodniopomorskie	a	95 286	87 212	88 343	88 006	94 959
	b	107 000	110 495	102 841	98 655	95 320
	c	1 383	1 740	1 728	1 286	1 274

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
 Source: Education Information System.

Tabl. 17. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 2009-2011
 RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP IN 2009-2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2009	2010	2011
a – część humanistyczna humanities part		w % punktów możliwych do uzyskania in % of points possible to obtain		
b – część matematyczno-przyrodnicza mathematics and science part				
POLSKA	a	63,3	60,7	50,6
POLAND	b	52,1	47,8	47,3
Chłopcy	a	58,8	57,4	47,2
Males	b	51,1	47,8	47,0
Dziewczeta	a	67,9	64,0	54,1
Females	b	52,9	47,8	47,5
Wieś	a	61,8	59,0	49,3
Rural areas	b	49,9	45,9	45,8
Miasta do 20 tys. mieszkańców	a	61,8	59,0	48,7
Urban areas with population up to 20 thous. inhabitants	b	50,0	46,1	45,5
Miasta od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	a	63,7	61,4	50,9
Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants	b	52,8	48,4	47,5
Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	a	66,6	63,9	54,0
Urban areas with population more than 100 thous. inhabitants	b	56,3	51,5	50,6
Dolnośląskie	a	62,3	60,6	49,4
	b	50,3	46,8	46,0
Kujawsko-pomorskie	a	62,0	58,6	48,5
	b	50,3	46,7	45,3
Lubelskie	a	63,9	62,4	52,8
	b	51,3	47,7	47,5
Lubuskie	a	62,6	58,8	48,2
	b	50,3	46,4	46,0
Łódzkie	a	62,8	59,4	50,3
	b	52,8	48,0	47,6
Małopolskie	a	65,3	63,4	53,4
	b	54,3	50,2	49,8
Mazowieckie	a	65,6	63,3	54,7
	b	55,1	49,9	49,1

Tabl. 17. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 2009-2011 (dok.)
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP IN 2009-2011 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2009	2010	2011
a – część humanistyczna <i>humanities part</i>		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>		
b – część matematyczno-przyrodnicza <i>mathematics and science part</i>				
Opolskie	a	62,3	60,4	49,2
	b	50,9	47,1	45,8
Podkarpackie	a	64,9	62,6	54,0
	b	52,7	48,6	48,8
Podlaskie	a	62,3	59,0	49,8
	b	53,1	48,8	48,3
Pomorskie	a	61,4	58,3	46,8
	b	51,2	47,5	45,8
Śląskie	a	64,0	61,8	50,8
	b	51,7	47,3	46,9
Świętokrzyskie	a	62,2	60,6	50,6
	b	50,3	45,8	46,8
Warmińsko-mazurskie	a	60,7	57,3	47,6
	b	50,3	46,5	45,5
Wielkopolskie	a	62,1	58,2	47,4
	b	51,3	46,7	46,8
Zachodniopomorskie	a	62,3	58,3	47,4
	b	50,1	45,4	44,5

U W A G A. Od roku 2010 dane bez absolwentów z lat wcześniejszych.

Ź r ó d ł o: Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.

N O T E. Since 2010 data do not include graduates from the previous years.

S o u r c e: Central Examination Board in Warsaw.

Tabl. 18. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 2012-2014
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP IN 2012-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2012	2013	2014
a – język polski <i>polish language t</i>		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>		
b – historia i wiedza o społeczeństwie <i>history and civics</i>				
c – matematyka <i>mathematics</i>				
d – przedmioty przyrodnicze <i>science</i>				
POLSKA	a	65	62	68
POLAND	b	61	58	59
	c	47	48	47
	d	50	59	52
Chłopcy	a	61	58	64
<i>Males</i>	b	61	58	59
	c	48	49	48
	d	50	59	52
Dziewczeta	a	69	66	71
<i>Females</i>	b	61	57	59
	c	47	48	46
	d	50	59	52
Wieś	a	64	60	66
<i>Rural areas</i>	b	59	56	58
	c	45	46	45
	d	49	58	51

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 18. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 2012-2014 (dok.)
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP IN 2012-2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2012	2013	2014
a – język polski <i>polish language t</i>		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>		
b – historia i wiedza o społeczeństwie <i>history and civics</i>				
c – matematyka <i>mathematics</i>				
d – przedmioty przyrodnicze <i>science</i>				
Miasta do 20 tys. mieszkańców	a	63	60	66
<i>Urban areas with population up to 20 thous. inhabitants</i>	b	59	56	57
	c	45	46	45
	d	48	57	50
Miasta od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	a	66	62	68
<i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>	b	61	58	59
	c	48	48	48
	d	50	59	52
Miasta powyżej 100 tys. mieszkańców	a	68	66	71
<i>Urban areas with population more than 100 thous. inhabitants</i>	b	64	61	62
	c	52	52	52
	d	53	62	55
Dolnośląskie.....	a	63	60	66
	b	60	57	58
	c	46	46	46
	d	49	58	51
Kujawsko-pomorskie.....	a	64	61	65
	b	59	56	58
	c	46	46	45
	d	49	57	50
Lubelskie.....	a	67	63	69
	b	61	58	59
	c	47	48	48
	d	50	60	53
Lubuskie.....	a	65	60	65
	b	60	56	57
	c	46	47	46
	d	49	57	50
Łódzkie.....	a	65	63	68
	b	61	58	59
	c	48	48	48
	d	50	60	53
Małopolskie	a	69	64	70
	b	63	60	61
	c	50	51	50
	d	51	63	55
Mazowieckie	a	67	64	70
	b	63	60	61
	c	50	51	50
	d	52	61	54
Opolskie	a	63	60	66
	b	60	56	58
	c	47	47	46
	d	49	58	51

Tabl. 18. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 2012-2014 (dok.)
RESULTS OF LOWER SECONDARY SCHOOL (GYMNASIUM) EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP IN 2012-2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2012	2013	2014
a – język polski <i>polish language t</i>		w % punktów możliwych do uzyskania <i>in % of points possible to obtain</i>		
b – historia i wiedza o społeczeństwie <i>history and civics</i>				
c – matematyka <i>mathematics</i>				
d – przedmioty przyrodnicze <i>science</i>				
Podkarpackie	a	67	63	69
	b	62	59	60
	c	49	50	49
	d	51	62	53
Podlaskie	a	64	61	67
	b	61	58	59
	c	49	49	48
	d	51	60	53
Pomorskie	a	62	60	64
	b	59	56	57
	c	47	47	47
	d	49	58	51
Śląskie	a	66	62	69
	b	61	58	59
	c	47	47	46
	d	50	59	52
Świętokrzyskie	a	65	62	67
	b	60	57	58
	c	46	47	46
	d	49	59	53
Warmińsko-mazurskie	a	62	59	64
	b	58	56	58
	c	44	45	44
	d	48	57	50
Wielkopolskie	a	63	60	65
	b	60	57	58
	c	46	48	47
	d	49	57	51
Zachodniopomorskie	a	62	58	65
	b	59	55	57
	c	45	45	44
	d	49	55	50

Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.
Source: Central Examination Board in Warsaw.

Tabl. 19. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINU MATURALNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PASS RATES¹ OF SECONDARY SCHOOL MATRICULATION (MATURA) EXAMINATION BY VOIVODSHIP

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
POLSKA POLAND	81	75	80	81	71
Dolnośląskie	82	75	80	81	69
Kujawsko-pomorskie	83	75	80	82	71
Lubelskie	80	74	80	80	70
Lubuskie.....	82	77	82	83	74
Łódzkie	82	76	80	81	71

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 19. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINU MATURALNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
PASS RATES¹ OF SECONDARY SCHOOL MATRICULATION (MATURA) EXAMINATION BY VOIVODSHIP (cont.)

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
Małopolskie	83	77	82	84	73
Mazowieckie	82	76	81	81	71
Opolskie	82	75	80	81	70
Podkarpackie	81	75	80	81	71
Podlaskie	81	77	82	82	73
Pomorskie	82	75	80	81	71
Śląskie	82	76	81	82	71
Świętokrzyskie	80	76	78	79	71
Warmińsko-mazurskie	80	73	78	80	68
Wielkopolskie	81	75	80	81	70
Zachodniopomorskie	80	73	78	79	67

¹ Udział absolwentów, którzy zdali egzamin maturalny w ogólnej liczbie absolwentów, którzy przystąpili do tego typu egzaminu.

U W A G A. Od roku 2010 dane bez absolwentów z lat wcześniejszych.

Ź r ó d ł o: Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie.

¹ The share of graduates who passed the matriculation exam in all graduates who sat this type of exam.

N O T E. Since 2010 data do not include graduates from the previous years.

S o u r c e: Central Examination Board in Warsaw.

Tabl. 20. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE ORAZ EGZAMINÓW
DYPLOMOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI
PASS RATES¹ OF PROFESSIONAL COMPETENCE EXAMINATIONS AND DIPLOMA EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP
AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2010		2011		2012		2013		2014		
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
	w % in %										
POLSKA POLAND.....	a	66,8	71,5	66,6	69,4	68,1	70,7	68,3	71,8	68,9	72,8
	b	67,1	72,1	67,1	70,0	68,2	71,0	68,4	72,2	69,3	73,2
	c	63,6	62,4	60,2	59,9	66,3	65,5	64,5	63,1	63,0	64,5
Dolnośląskie	a	64,5	70,8	67,2	70,1	66,9	70,9	67,4	71,6	69,4	74,2
	b	64,9	68,1	67,9	70,9	67,1	70,9	67,7	71,8	69,9	74,8
	c	52,0	57,4	48,8	53,3	62,8	70,1	58,6	64,2	54,4	58,4
Kujawsko-pomorskie.....	a	70,8	72,5	72,2	73,4	72,7	71,0	71,4	72,8	73,0	75,6
	b	71,2	73,0	72,8	73,8	72,9	71,5	71,2	73,3	73,7	76,4
	c	67,3	66,2	66,3	68,5	70,3	63,7	72,7	66,5	63,2	64,6
Lubelskie	a	65,1	69,8	63,0	66,2	67,3	67,6	68,2	70,7	68,3	69,6
	b	66,0	71,2	64,4	67,8	68,1	68,3	68,9	71,3	68,8	70,2
	c	59,1	56,5	52,6	48,8	60,3	59,2	62,2	62,6	62,8	59,0
Lubuskie	a	60,4	64,7	64,3	69,4	66,9	67,5	67,3	67,1	67,9	69,0
	b	60,7	65,4	64,3	69,6	66,9	68,0	67,1	67,4	68,0	69,1
	c	50,7	29,1	64,1	58,9	64,6	48,5	72,8	45,2	63,9	64,3
Łódzkie.....	a	66,7	70,7	64,1	67,8	65,5	68,5	63,2	66,4	66,4	70,2
	b	66,6	71,5	64,7	68,4	65,4	68,3	62,9	66,3	66,5	70,3
	c	67,4	61,6	59,0	59,8	66,5	71,1	66,0	67,4	64,8	69,6
Małopolskie	a	71,3	75,6	73,0	75,6	73,4	77,7	73,7	77,4	74,1	76,9
	b	71,5	76,3	73,4	76,0	73,6	78,2	74,2	77,9	74,2	77,4
	c	69,1	68,8	68,6	69,6	71,7	71,7	68,1	69,7	72,0	69,7
Mazowieckie	a	62,7	67,3	60,3	63,3	62,6	67,1	62,2	66,1	62,8	68,1
	b	63,2	68,0	61,1	64,4	62,9	67,4	62,3	66,4	63,2	68,6
	c	58,3	58,9	52,9	50,4	59,9	62,4	61,8	61,4	58,1	59,9
Opolskie	a	70,1	75,3	67,1	68,9	69,0	72,7	70,6	77,4	69,6	76,3
	b	70,8	75,9	68,3	69,9	68,9	73,0	70,8	77,6	70,0	76,5
	c	52,8	52,4	43,9	38,8	70,7	69,4	66,9	73,0	61,4	70,8

Tabl. 20. ZDAWALNOŚĆ¹ EGZAMINÓW POTWIERDZAJĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE ORAZ EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI (dok.)
PASS RATES¹ OF PROFESSIONAL COMPETENCE EXAMINATIONS AND DIPLOMA EXAMINATIONS BY VOIVODSHIP AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2010		2011		2012		2013		2014	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
	w % in %									
Podkarpackie ..... a	68,4	73,5	70,4	72,3	70,5	75,2	70,8	76,1	71,5	75,6
b	69,1	74,8	71,2	72,9	70,8	75,7	71,3	76,6	72,0	75,9
c	60,5	53,9	61,0	63,5	65,4	66,9	62,4	66,2	64,0	69,6
Podlaskie ..... a	64,8	70,3	63,9	67,4	64,5	68,1	67,8	72,3	70,0	76,1
b	65,9	71,2	64,3	67,7	64,4	68,1	68,2	72,9	71,6	77,0
c	56,1	57,8	60,7	61,9	65,6	68,2	63,4	55,4	53,2	61,4
Pomorskie ..... a	71,1	76,0	68,9	73,2	73,8	75,6	71,6	74,4	71,6	74,1
b	70,9	76,7	68,9	73,4	73,5	76,0	71,2	74,6	71,4	73,9
c	72,5	68,6	68,6	71,9	77,7	70,6	76,3	70,5	75,1	77,1
Śląskie ..... a	66,5	72,7	66,2	69,2	68,1	71,0	68,2	72,8	69,6	73,7
b	66,5	72,8	66,5	69,4	68,1	71,3	68,3	73,1	69,7	73,8
c	68,2	69,9	58,0	57,8	67,8	57,1	66,3	59,0	68,0	64,1
Świętokrzyskie ..... a	58,7	64,6	58,6	60,5	59,7	64,0	60,5	64,4	62,7	67,5
b	58,8	64,9	58,4	60,1	59,8	64,4	60,6	64,5	62,1	67,0
c	57,1	61,4	61,0	66,1	57,5	56,8	59,9	63,8	72,2	78,7
Warmińsko-mazurskie ..... a	68,9	72,4	68,2	73,3	67,8	70,7	70,1	73,1	69,7	76,3
b	68,6	72,2	68,1	73,0	67,6	70,7	70,3	73,4	70,2	77,1
c	73,6	75,4	70,3	78,3	70,6	70,4	66,4	66,9	57,3	47,6
Wielkopolskie ..... a	66,2	70,9	66,1	67,8	68,7	70,2	68,6	71,6	66,9	70,8
b	66,1	71,4	66,7	69,2	68,9	70,9	69,0	72,3	68,0	71,7
c	66,3	62,7	61,6	52,6	67,1	64,0	65,3	64,2	57,6	60,3
Zachodniopomorskie ..... a	68,6	71,1	67,9	69,2	67,4	67,2	69,4	72,5	68,8	72,0
b	69,2	71,7	68,2	69,4	67,8	67,5	69,7	72,9	69,1	72,5
c	48,7	50,0	54,4	59,0	41,3	48,4	52,1	37,5	51,7	38,5

¹ Udział absolwentów, którzy zdali egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe oraz egzaminy podyplomowe w ogólnej liczbie absolwentów, którzy przystąpili do tego typu egzaminów.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

¹ The share of graduates who passed the vocational exam or diploma exam in all graduates who sat this type of exam.

Source: Education Information System.

Tabl. 21. WSKAŹNIKI SKOLARYZACJI NETTO DLA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI
NET ENROLMENT RATES FOR HIGHER EDUCATION BY VOIVODSHIP AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
	w % in %									
POLSKA POLAND.....	40,8	49,4	40,6	49,2	40,2	48,9	38,6	46,9	37,8	45,9
Dolnośląskie	50,6	59,0	51,7	60,3	52,5	60,9	50,3	50,3	50,3	58,7
Kujawsko-pomorskie.....	34,3	44,7	34,4	44,6	33,4	43,2	30,8	40,1	29,7	38,6
Lubelskie	40,3	50,9	39,7	49,8	38,9	48,8	36,4	46,0	35,9	44,5
Lubuskie	19,5	24,1	20,0	24,3	18,8	22,9	15,6	19,1	16,3	19,8
Łódzkie.....	42,2	53,0	39,0	49,3	38,6	48,8	37,8	47,7	35,3	44,6
Małopolskie	54,0	64,5	55,0	66,5	55,9	67,9	54,1	65,7	53,9	66,1
Mazowieckie	56,8	66,7	54,9	64,8	54,7	64,8	54,5	64,6	52,8	62,6
Opolskie	31,7	39,8	32,5	41,5	31,5	40,1	28,0	35,5	28,0	35,6
Podkarpackie	27,1	32,1	28,4	34,0	27,6	32,9	25,0	29,6	25,5	30,1
Podlaskie	36,6	44,7	35,6	43,4	34,3	42,2	32,4	39,4	30,9	37,9
Pomorskie	39,8	46,9	41,4	49,2	42,2	50,2	41,2	49,5	41,8	49,6
Śląskie	32,8	39,5	34,0	40,9	33,4	40,2	30,7	36,9	31,3	37,5
Świętokrzyskie	33,9	43,6	28,9	35,9	27,2	34,4	28,3	35,8	23,1	28,1

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 21. WSKAŹNIKI SKOLARYZACJI NETTO DLA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI (dok.)
NET ENROLMENT RATES FOR HIGHER EDUCATION BY VOIVODSHIP AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
	w % in %									
Warmińsko-mazurskie	28,1	34,5	28,6	35,4	27,1	33,0	24,6	29,7	23,5	28,3
Wielkopolskie	42,1	51,8	40,8	50,4	40,9	50,7	41,4	51,5	39,6	49,5
Zachodniopomorskie	33,7	39,4	34,5	40,8	33,0	39,5	30,2	35,2	29,6	34,9

U W A G A. Służące do obliczenia wskaźnika dane na temat studentów szkół wyższych dotyczą stanu na początek roku akademickiego (30 XI), natomiast dane o liczbie ludności stanu na koniec roku kalendarzowego (31 XII).

Ź r ó d ł o: S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych, Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Data regarding students of higher education institutions according to the situation as at the beginning of the academic year (30 XI) and data on number of population according to the situation as at the end of calendar year (31 XII), are used to calculate the rate.

S o u r c e: S-10 - Statistical report on tertiary education, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 22. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
OGÓŁEM w tys. TOTAL in thous.					
POLSKA POLAND.....	476,1	494,2	481,3	450,3	418,9
Dolnośląskie.....	39,9	42,0	40,1	39,3	36,4
Kujawsko-pomorskie.....	20,9	22,5	23,1	21,2	19,6
Lubelskie.....	28,7	29,3	27,6	26,2	23,5
Lubuskie.....	6,9	6,4	6,0	5,5	4,7
Łódzkie.....	36,6	33,6	31,1	27,5	25,8
Małopolskie.....	48,0	54,5	55,0	53,1	51,3
Mazowieckie.....	86,0	87,8	86,3	80,0	77,1
Opolskie.....	10,7	11,3	11,3	10,4	8,9
Podkarpackie.....	19,3	20,1	18,8	19,2	17,8
Podlaskie.....	14,9	15,5	14,8	13,8	12,0
Pomorskie.....	23,8	27,9	28,9	27,6	25,7
Śląskie.....	46,1	48,7	46,2	42,5	39,2
Świętokrzyskie.....	14,1	15,5	15,6	14,3	11,7
Warmińsko-mazurskie.....	13,8	14,2	14,3	12,1	11,0
Wielkopolskie.....	47,2	47,5	45,4	43,0	40,6
Zachodniopomorskie.....	19,1	17,3	16,1	14,6	13,6

GRUPY KIERUNKÓW w %: GROUPS OF FIELD OF EDUCATION in %:

	KSZTAŁCENIE EDUCATION				
POLSKA POLAND.....	15,5	14,5	14,6	13,8	12,9
Dolnośląskie.....	11,4	10,4	10,1	8,8	8,9
Kujawsko-pomorskie.....	17,0	16,7	20,0	18,4	17,2
Lubelskie.....	11,9	11,9	12,4	11,5	11,2
Lubuskie.....	25,0	24,7	28,9	27,4	27,4
Łódzkie.....	24,8	21,4	17,2	15,4	13,7
Małopolskie.....	10,0	9,7	8,6	8,7	8,2
Mazowieckie.....	16,7	14,3	14,1	13,2	12,6
Opolskie.....	22,8	25,0	25,2	24,1	20,5
Podkarpackie.....	11,2	10,5	12,1	11,5	10,8
Podlaskie.....	14,0	15,1	14,7	14,3	12,1
Pomorskie.....	18,5	16,6	16,7	16,7	15,0
Śląskie.....	13,3	12,7	12,6	12,3	12,2
Świętokrzyskie.....	26,4	24,8	26,8	22,7	22,7
Warmińsko-mazurskie.....	22,1	22,2	21,2	19,7	15,8
Wielkopolskie.....	13,1	12,9	14,5	14,3	13,4
Zachodniopomorskie.....	11,7	13,2	15,0	17,8	16,6

Tabl. 22. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹** (cd.)
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
NAUKI HUMANISTYCZNE I SZTUKA HUMANITIES AND ART					
POLSKA POLAND.....	9,3	8,9	8,5	8,3	8,2
Dolnośląskie.....	8,8	8,2	8,9	9,0	7,6
Kujawsko-pomorskie.....	13,5	12,6	10,6	10,3	10,4
Lubelskie.....	14,2	12,6	10,9	10,0	9,4
Lubuskie.....	10,5	10,8	9,6	8,2	9,6
Łódzkie.....	10,5	10,7	10,3	10,0	10,4
Małopolskie.....	10,3	9,5	8,8	9,2	9,3
Mazowieckie.....	7,7	7,9	8,0	7,5	8,1
Opolskie.....	11,0	9,5	8,4	7,8	7,4
Podkarpackie.....	6,8	6,3	5,5	5,8	5,4
Podlaskie.....	5,7	6,4	5,4	5,6	6,9
Pomorskie.....	7,4	7,0	7,0	7,3	7,7
Śląskie.....	10,2	9,7	9,8	9,7	9,3
Świętokrzyskie.....	8,1	6,9	6,2	4,6	3,4
Warmińsko-mazurskie.....	7,4	6,3	5,2	4,7	3,7
Wielkopolskie.....	9,9	9,5	9,6	9,0	9,2
Zachodniopomorskie.....	6,2	6,8	6,7	7,1	6,2
NAUKI SPOŁECZNE, GOSPODARKA I PRAWO SOCIAL SCIENCES, ECONOMY AND LAW					
POLSKA POLAND.....	42,6	40,4	39,7	38,2	36,6
Dolnośląskie.....	45,1	41,6	39,1	38,2	36,7
Kujawsko-pomorskie.....	38,5	36,8	37,0	39,1	38,1
Lubelskie.....	40,3	37,7	39,2	36,0	34,2
Lubuskie.....	34,4	31,7	28,5	28,1	22,8
Łódzkie.....	38,6	37,6	40,1	40,9	41,7
Małopolskie.....	42,9	39,7	38,7	35,9	34,5
Mazowieckie.....	47,6	47,3	46,3	45,3	43,0
Opolskie.....	30,5	30,7	30,7	31,7	31,0
Podkarpackie.....	48,4	44,3	42,8	41,5	36,7
Podlaskie.....	44,6	43,1	40,4	37,3	33,8
Pomorskie.....	42,0	39,1	38,2	36,1	35,3
Śląskie.....	39,5	36,3	37,2	35,6	33,0
Świętokrzyskie.....	37,7	32,9	32,2	31,3	31,8
Warmińsko-mazurskie.....	35,5	37,0	34,3	33,7	33,4
Wielkopolskie.....	43,3	41,2	39,2	37,7	35,8
Zachodniopomorskie.....	47,0	44,4	41,5	34,1	33,1
NAUKA SCIENCE					
POLSKA POLAND.....	7,9	7,4	7,4	7,4	7,5
Dolnośląskie.....	7,9	8,7	8,5	7,9	8,3
Kujawsko-pomorskie.....	10,1	8,0	7,1	6,0	6,9
Lubelskie.....	8,2	6,9	7,9	7,4	7,8
Lubuskie.....	11,1	9,6	7,2	5,8	5,6
Łódzkie.....	10,6	9,0	9,3	9,6	10,4
Małopolskie.....	8,9	8,7	10,0	9,6	9,0
Mazowieckie.....	6,5	6,8	6,3	6,9	7,1
Opolskie.....	7,1	6,3	5,5	5,0	6,2
Podkarpackie.....	6,6	6,7	6,0	6,0	6,4
Podlaskie.....	7,6	6,1	5,8	6,3	6,1
Pomorskie.....	8,4	8,5	8,4	8,7	8,8
Śląskie.....	7,9	7,0	7,1	6,6	7,5
Świętokrzyskie.....	6,3	6,3	7,1	6,6	5,6
Warmińsko-mazurskie.....	9,9	7,5	7,0	6,2	6,2
Wielkopolskie.....	6,3	5,9	6,3	6,5	6,7
Zachodniopomorskie.....	6,8	6,0	5,7	5,9	5,5

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 22. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹** (cd.)
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
TECHNIKA, PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO TECHNOLOGY, INDUSTRY, CONSTRUCTION					
POLSKA POLAND.....	9,8	11,8	12,6	13,7	15,3
Dolnośląskie.....	11,6	15,8	17,0	18,3	20,1
Kujawsko-pomorskie.....	5,5	7,4	7,7	8,1	9,1
Lubelskie.....	7,8	8,6	8,6	10,2	12,5
Lubuskie.....	10,7	10,8	11,4	12,8	17,3
Łódzkie.....	4,8	7,3	8,1	9,1	9,6
Małopolskie.....	12,9	18,1	18,4	19,7	22,0
Mazowieckie.....	8,9	9,1	9,8	10,2	11,5
Opolskie.....	8,5	8,4	11,1	12,0	14,1
Podkarpackie.....	6,9	10,1	12,4	13,6	17,4
Podlaskie.....	10,3	9,5	11,6	12,8	12,9
Pomorskie.....	8,4	12,2	13,8	14,5	15,6
Śląskie.....	14,7	16,0	16,1	17,6	19,9
Świętokrzyskie.....	7,6	11,4	10,6	12,6	14,7
Warmińsko-mazurskie.....	8,6	10,0	12,1	12,6	13,3
Wielkopolskie.....	9,2	10,3	10,5	11,7	12,6
Zachodniopomorskie.....	16,1	15,2	16,4	17,9	19,1
ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA HEALTH AND SOCIAL WELFARE					
POLSKA POLAND.....	7,0	8,8	8,2	8,7	8,7
Dolnośląskie.....	7,6	7,8	7,3	8,0	6,7
Kujawsko-pomorskie.....	7,2	9,3	9,5	9,0	9,2
Lubelskie.....	9,1	13,3	11,2	13,9	13,4
Lubuskie.....	1,2	3,7	3,7	3,7	4,6
Łódzkie.....	7,2	8,6	8,5	9,5	9,4
Małopolskie.....	5,6	6,1	5,7	6,4	6,6
Mazowieckie.....	4,4	5,8	5,5	6,4	6,5
Opolskie.....	12,2	13,4	12,7	12,2	12,0
Podkarpackie.....	8,2	12,0	11,1	10,2	9,9
Podlaskie.....	10,8	14,0	13,3	13,4	14,9
Pomorskie.....	5,5	7,6	6,6	7,2	6,8
Śląskie.....	8,3	11,9	10,4	10,7	10,2
Świętokrzyskie.....	11,7	13,7	12,3	14,7	13,0
Warmińsko-mazurskie.....	9,8	8,7	8,1	9,2	8,9
Wielkopolskie.....	7,4	9,2	8,6	8,2	9,7
Zachodniopomorskie.....	4,6	5,9	6,5	6,5	8,0
ROLNICTWO AGRICULTURE					
POLSKA POLAND.....	2,0	1,8	1,6	1,5	1,5
Dolnośląskie.....	2,0	1,5	1,6	1,4	1,4
Kujawsko-pomorskie.....	2,4	2,8	2,3	2,2	2,1
Lubelskie.....	5,5	4,9	4,2	4,0	3,7
Lubuskie.....	0,8	1,0	0,7	0,8	0,1
Łódzkie.....	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6
Małopolskie.....	2,9	2,3	2,1	2,1	1,9
Mazowieckie.....	1,8	1,8	1,9	1,8	1,8
Podkarpackie.....	3,7	2,2	1,7	1,2	0,8
Podlaskie.....	3,0	1,5	1,4	1,6	1,5
Pomorskie.....	-	-	-	0,0	-
Świętokrzyskie.....	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Warmińsko-mazurskie.....	5,5	5,2	6,4	5,2	5,0
Wielkopolskie.....	2,5	2,6	2,3	2,2	2,4
Zachodniopomorskie.....	1,7	1,4	0,9	0,8	0,8

Tabl. 22. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW I GRUP KIERUNKÓW STUDIÓW¹ (dok.)**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP AND BROAD FIELD OF EDUCATION¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
USŁUGI SERVICES					
POLSKA POLAND.....	5,9	6,4	7,4	8,4	9,3
Dolnośląskie.....	5,6	6,0	7,5	8,4	10,3
Kujawsko-pomorskie.....	5,9	6,4	5,8	6,9	7,0
Lubelskie.....	3,2	4,1	5,6	7,0	7,8
Lubuskie.....	6,2	7,7	10,0	13,2	12,6
Łódzkie.....	3,0	5,0	6,1	5,0	5,3
Małopolskie.....	6,4	5,9	7,7	8,4	8,5
Mazowieckie.....	6,5	7,0	8,1	8,7	9,4
Opolskie.....	8,0	6,7	6,4	7,2	8,8
Podkarpackie.....	8,1	7,9	8,4	10,2	12,6
Podlaskie.....	3,9	4,3	7,4	8,7	11,8
Pomorskie.....	9,7	9,0	9,3	9,5	10,8
Śląskie.....	6,0	6,4	6,8	7,5	7,9
Świętokrzyskie.....	2,2	3,8	4,6	7,3	8,7
Warmińsko-mazurskie.....	1,4	3,1	5,7	8,7	13,7
Wielkopolskie.....	8,3	8,4	9,0	10,4	10,2
Zachodniopomorskie.....	5,8	7,1	7,3	9,9	10,7

¹ Podział na grupy kierunków kształcenia według Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED'97).

U W A G A. Absolwentów według województw wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi, zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi oraz punktami konsultacyjnymi; absolwenci wykazani są według stanu z poprzedniego roku akademickiego.

Ź r ó d ł o: S-10 – Sprawozdanie o studiach wyższych.

¹ The division into the fields of education according to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

N O T E. Graduates per voivodship are presented according to the place of residence of particular higher education institution, including branches, non-local basic organizational units, non-local didactic centres and consultation points; graduates are listed according to their status in the previous academic year.

S o u r c e: S-10 – Statistical report on tertiary education.

Tabl. 23. **STOPNIE NAUKOWE DOKTORA NADANE W SZKOLACH WYŻSZYCH NA 100 TYS. LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI**
SCIENTIFIC DEGREES OF DOCTOR AWARDED IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS PER 100 THOUS. POPULATION BY VOIVODSHIP AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2011		2012		2013		2014	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
POLSKA POLAND.....	11,5	11,9	12,8	12,8	13,4	13,7	14,6	14,6	13,7	13,7
Dolnośląskie.....	16,8	19,0	16,5	18,3	17,4	17,9	19,7	19,0	18,6	19,3
Kujawsko-pomorskie.....	9,1	9,8	10,3	11,0	10,2	11,5	12,9	13,5	10,6	11,1
Lubelskie.....	18,1	20,0	19,6	21,5	18,6	20,2	19,4	21,4	19,0	18,8
Lubuskie.....	1,1	1,0	3,0	2,7	2,0	2,3	2,9	1,3	2,3	1,7
Łódzkie.....	14,2	15,6	13,6	14,2	16,0	17,6	14,6	15,0	17,4	19,7
Małopolskie.....	15,8	14,7	14,8	15,4	22,7	22,5	22,9	23,3	21,9	21,2
Mazowieckie.....	15,9	15,2	15,3	17,8	19,5	17,1	21,3	19,0	19,2	17,6
Opolskie.....	4,6	3,8	6,0	4,6	4,1	2,7	2,6	2,5	5,1	3,1
Podkarpackie.....	1,9	1,6	1,9	2,0	3,1	2,9	3,1	3,4	2,5	2,9
Podlaskie.....	10,2	13,1	10,3	11,4	8,2	9,6	12,1	14,5	9,1	11,1
Pomorskie.....	12,8	13,6	12,1	12,7	13,7	15,7	16,1	17,3	12,7	14,7
Śląskie.....	9,1	9,2	10,3	9,5	8,5	8,5	10,9	9,9	10,5	9,6
Świętokrzyskie.....	1,5	1,7	1,6	1,8	3,6	4,6	3,9	3,9	2,9	2,2
Warmińsko-mazurskie.....	6,9	7,7	6,7	6,6	6,6	6,3	8,8	7,7	8,0	7,7
Wielkopolskie.....	12,8	12,3	16,1	16,6	16,9	17,9	16,2	17,3	15,3	15,4
Zachodniopomorskie.....	8,9	9,1	9,6	11,3	10,5	13,0	11,8	15,2	12,3	13,9

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Baza Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Source: data of the Ministry of Science and Higher Education, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.3. EDUKACJA EDUCATION

Tabl. 24. SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PŁCI
STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES PER 10 THOUS. POPULATION BY VOIVODSHIP AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females
POLSKA POLAND	47,6	65,1	48,6	66,7	44,1	60,8	42,3	56,9	38,7	52,4
Dolnośląskie.....	49,6	68,3	48,7	67,9	43,1	59,2	39,2	54,5	38,6	52,8
Kujawsko-pomorskie.....	32,1	44,1	33,1	46,5	31,7	45,5	32,6	47,1	33,8	47,5
Lubelskie.....	40,1	58,2	42,7	62,5	36,4	55,0	31,2	46,6	28,5	42,1
Lubuskie.....	17,0	24,6	15,0	22,7	11,8	18,5	10,8	16,0	10,0	15,9
Łódzkie.....	36,6	49,8	39,1	56,9	33,9	50,2	33,1	49,1	28,0	42,3
Małopolskie.....	49,6	67,0	49,3	65,0	41,4	55,6	37,0	49,3	31,0	41,2
Mazowieckie.....	108,9	140,4	119,0	150,3	114,1	142,9	120,3	143,4	111,0	135,3
Opolskie.....	30,7	46,7	29,8	46,3	27,1	43,0	27,5	43,8	27,1	45,3
Podkarpackie.....	25,5	33,4	23,7	30,7	21,8	28,8	20,4	27,0	16,6	23,8
Podlaskie.....	33,5	48,3	29,3	45,0	25,9	39,4	20,9	31,4	16,5	24,1
Pomorskie.....	41,4	60,8	41,4	60,4	36,4	53,5	32,0	46,0	31,4	45,6
Śląskie.....	30,4	41,5	27,9	39,3	23,1	33,7	22,1	32,0	20,5	30,5
Świętokrzyskie.....	39,3	59,8	37,0	58,9	35,3	56,3	19,5	31,3	18,5	29,8
Warmińsko-mazurskie.....	36,0	53,2	34,0	53,3	30,9	47,4	23,8	34,9	18,6	25,5
Wielkopolskie.....	46,7	62,9	44,9	60,5	40,8	56,7	39,8	55,9	37,9	51,5
Zachodniopomorskie.....	35,1	52,9	40,1	61,2	35,3	54,3	30,8	48,5	22,4	35,0

U W A G A. Do roku akademickiego 2012/2013 dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych.

Ź r ó d ł o: S-12 – Sprawozdanie o stypendiach naukowych, studiach podyplomowych i doktoranckich oraz zatrudnieniu w szkołach wyższych i Bazy Demografia GUS, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

N O T E. Until academic year 2012/2013 data do not include academies of the ministry of national defence and ministry of interior.

S o u r c e: S-12 – Statistical report on scholarship, postgraduate and doctoral studies and employment in higher education institutions, CSO Demography Database, www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

Tabl. 25. OSOBY DOROSŁE (W WIEKU 25-64 LATA) UCZESTNICZĄCE W KSZTAŁCENIU I SZKOLENIU WEDŁUG
WOJEWÓDZTW
LIFELONG LEARNING (OF PERSONS AGED 25-64) BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
POLSKA POLAND	5,2	4,4	4,5	4,3	4,0
Kobiety Females.....	5,7	4,9	5,1	4,9	3,6
Mężczyźni Males.....	4,7	3,9	3,8	3,8	4,3
Dolnośląskie.....	5,4	4,4	4,5	4,1	4,2
Kujawsko-pomorskie.....	4,2	3,7	3,8	3,9	3,8
Lubelskie.....	5,8	5,0	5,2	4,9	4,5
Lubuskie.....	4,4	3,3	2,9	2,8	2,5
Łódzkie.....	4,1	3,4	3,1	3,1	2,7
Małopolskie.....	4,7	4,1	4,6	4,7	4,2
Mazowieckie.....	7,5	6,6	6,9	6,7	6,5
Opolskie.....	4,8	4,5	3,6	3,1	2,6
Podkarpackie.....	3,3	3,0	3,0	2,6	1,9
Podlaskie.....	5,1	4,6	4,1	3,7	3,2
Pomorskie.....	6,4	5,3	6,1	5,8	5,3
Śląskie.....	5,5	4,5	4,5	4,5	3,7
Świętokrzyskie.....	4,2	3,3	3,3	3,1	3,0
Warmińsko-mazurskie.....	3,8	3,0	2,8	2,8	2,7
Wielkopolskie.....	4,6	3,7	3,6	3,7	3,3
Zachodniopomorskie.....	4,9	3,7	3,2	3,2	3,3

Ź r ó d ł o: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

S o u r c e: Labour Force Survey (LFS).

4.4. RYNEK PRACY *LABOUR MARKET*

Tabl. 26. **WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ OSÓB W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG PŁCI I WOJEWÓDZTW¹**
ACTIVITY RATE OF PERSONS AGED 15 AND MORE BY SEX AND VOIVODSHIP¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>		w % <i>in %</i>				
POLSKA <i>POLAND</i>	a	55,3	55,5	55,9	55,9	56,2
	b	63,7	64,0	64,3	64,4	64,7
	c	47,6	47,8	48,1	48,2	48,5
Dolnośląskie.....	a	54,3	53,4	53,8	54,0	55,1
	b	63,2	61,3	61,9	62,7	64,3
	c	46,1	46,3	46,5	46,2	46,9
Kujawsko-pomorskie.....	a	54,3	54,2	56,3	55,8	55,3
	b	63,5	63,0	65,1	65,1	64,6
	c	45,8	46,3	48,2	47,3	46,9
Lubelskie.....	a	55,9	56,6	56,5	56,6	56,3
	b	63,5	64,3	64,5	64,7	63,4
	c	48,9	49,4	49,1	49,1	49,7
Lubuskie.....	a	55,1	54,7	53,7	54,4	54,1
	b	63,2	62,7	61,6	63,1	62,1
	c	47,8	47,3	46,5	46,4	46,6
Łódzkie.....	a	56,3	56,9	56,6	57,6	58,3
	b	65,1	66,0	65,6	66,0	66,9
	c	48,3	48,8	48,7	50,0	50,6
Małopolskie.....	a	54,7	55,3	55,3	55,8	55,9
	b	62,9	62,9	63,1	64,3	63,6
	c	47,4	48,5	48,1	47,9	48,7
Mazowieckie.....	a	58,0	59,5	60,2	59,7	61,5
	b	66,2	67,9	68,8	67,7	69,6
	c	50,7	52,0	52,6	52,4	54,2
Opolskie.....	a	53,4	53,4	54,4	53,6	54,0
	b	63,5	64,0	65,2	64,1	63,2
	c	44,1	43,9	44,7	44,4	46,0
Podkarpackie.....	a	56,6	56,3	56,3	56,2	54,5
	b	63,6	63,4	63,3	64,3	63,1
	c	50,2	49,4	49,4	48,5	46,4
Podlaskie.....	a	54,3	55,1	55,7	55,5	55,9
	b	61,7	63,1	63,7	63,4	63,9
	c	47,3	47,9	48,3	48,1	48,5
Pomorskie.....	a	55,5	54,5	55,5	55,8	55,7
	b	64,9	63,8	64,1	64,8	65,2
	c	46,9	46,0	47,5	47,5	46,8
Śląskie.....	a	52,3	53,3	53,5	53,5	53,8
	b	60,1	61,4	61,1	60,8	61,6
	c	45,3	45,7	46,3	46,6	46,7
Świętokrzyskie.....	a	56,7	57,1	57,1	55,2	55,3
	b	64,4	65,3	65,3	63,6	63,3
	c	49,1	49,0	49,1	47,3	47,5
Warmińsko-mazurskie.....	a	53,0	51,7	51,4	52,0	51,1
	b	61,3	60,8	59,6	59,7	59,4
	c	45,2	43,3	43,6	44,7	43,6
Wielkopolskie.....	a	57,8	57,3	57,3	58,1	57,7
	b	67,9	67,6	67,1	68,1	67,8
	c	48,5	47,9	48,2	49,0	48,5
Zachodniopomorskie.....	a	52,3	51,4	52,2	52,6	52,6
	b	60,7	60,8	61,4	61,7	61,7
	c	44,7	42,8	43,8	44,2	44,7

¹ Dane uogólnione w oparciu o Narodowy Spis Powszechny 2011.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

¹ Data generalized on the basis of the Population and Housing Census 2011.

Source: Labour Force Survey (LFS).

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl 27. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 20-64 LAT WEDŁUG PŁCI I WOJEWÓDZTW¹
EMPLOYMENT RATE OF PERSONS AGED 20-64 BY SEX AND VOIVODSHIP¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>		w % <i>in %</i>				
POLSKA POLAND	a	64,3	64,5	64,7	64,9	66,5
	b	71,3	71,9	72,0	72,1	73,6
	c	57,3	57,2	57,5	57,6	59,4
Dolnośląskie.....	a	62,3	62,1	62,2	62,6	65,5
	b	68,6	68,1	68,9	69,7	72,7
	c	56,0	56,3	55,6	55,8	58,5
Kujawsko-pomorskie.....	a	61,7	62,1	63,5	63,0	64,4
	b	69,9	70,9	72,1	72,1	73,6
	c	53,7	53,5	55,0	53,9	55,5
Lubelskie.....	a	64,9	65,2	65,8	65,8	66,2
	b	70,7	70,5	71,1	71,8	72,1
	c	58,9	59,7	60,5	59,7	60,1
Lubuskie.....	a	61,8	62,5	62,1	63,1	64,6
	b	68,5	68,9	68,8	70,6	71,4
	c	55,0	55,8	55,3	55,7	57,7
Łódzkie.....	a	65,9	66,6	65,7	66,3	68,8
	b	72,8	73,5	72,5	73,0	75,5
	c	58,9	60,0	59,2	59,7	62,2
Małopolskie.....	a	65,0	65,5	64,7	64,6	66,2
	b	72,8	72,2	71,7	72,3	72,9
	c	57,7	59,1	57,7	57,1	59,4
Mazowieckie.....	a	69,3	70,1	71,1	71,0	73,2
	b	75,6	76,8	77,5	77,1	79,7
	c	63,1	63,7	64,8	65,0	66,8
Opolskie.....	a	63,3	63,5	63,9	64,0	65,8
	b	72,6	73,1	74,3	73,9	74,6
	c	54,1	54,1	54,3	54,6	57,6
Podkarpackie.....	a	64,2	63,3	63,2	62,4	62,0
	b	69,9	69,8	68,9	68,2	68,9
	c	58,3	56,8	57,2	56,2	55,0
Podlaskie.....	a	65,2	66,3	67,2	66,9	68,3
	b	69,9	72,0	73,6	73,1	74,5
	c	60,2	60,4	60,7	60,9	62,0
Pomorskie.....	a	64,2	63,8	64,1	63,9	65,7
	b	72,1	72,5	72,2	71,9	73,8
	c	56,4	55,5	56,0	56,0	57,7
Śląskie.....	a	61,4	62,1	62,0	62,3	63,8
	b	69,4	70,3	69,4	69,2	70,7
	c	53,9	54,1	54,7	55,3	57,0
Świętokrzyskie.....	a	64,6	63,9	64,1	62,7	63,8
	b	70,1	70,5	70,7	69,0	69,4
	c	58,8	56,7	57,1	55,9	57,8
Warmińsko-mazurskie.....	a	61,2	59,8	58,5	59,6	60,3
	b	68,2	68,4	66,3	66,1	66,9
	c	53,9	51,0	50,6	52,9	53,6
Wielkopolskie.....	a	65,6	65,4	65,9	66,8	67,9
	b	74,7	75,0	76,1	77,3	77,5
	c	56,7	55,8	56,0	56,6	58,5
Zachodniopomorskie.....	a	58,9	58,6	60,4	61,6	63,2
	b	65,4	66,2	68,1	69,3	70,6
	c	52,6	51,2	52,9	54,3	56,0

¹ Dane uogólnione w oparciu o Narodowy Spis Powszechny 2011.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

¹ Data generalized on the basis of the Population and Housing Census 2011.

Source: Labour Force Survey (LFS).

Tabl 28. **WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH¹ W WIEKU 16-64 LAT WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
EMPLOYMENT RATE OF DISABLED PERSONS¹ AGED 16-64 BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
POLSKA POLAND	20,4	20,7	21,4	20,9	21,3
Dolnośląskie	15,4	15,2	18,3	19,0	19,9
Kujawsko-pomorskie	21,0	22,7	24,4	24,8	25,2
Lubelskie	20,6	22,1	23,1	22,4	19,6
Lubuskie	25,0	25,5	26,8	26,7	28,9
Łódzkie	24,0	26,9	26,5	24,0	23,4
Małopolskie	19,9	21,2	20,9	19,8	18,2
Mazowieckie	16,4	17,8	19,1	15,1	18,6
Opolskie	22,2	22,7	23,8	20,0	20,5
Podkarpackie	26,3	23,5	25,8	26,4	23,1
Podlaskie	18,5	22,2	24,5	20,8	19,2
Pomorskie	20,5	20,2	21,3	21,1	23,8
Śląskie	18,5	18,3	18,3	18,4	19,3
Świętokrzyskie	29,1	25,0	25,6	24,4	24,2
Warmińsko-mazurskie	14,4	16,5	16,4	17,0	16,2
Wielkopolskie	22,6	20,8	19,7	21,7	23,6
Zachodniopomorskie	15,2	15,6	15,6	16,3	20,0

¹ Dane uogólnione w oparciu o Narodowy Spis Powszechny 2011.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

¹ Data generalized on the basis of the Population and Housing Census 2011.

Source: Labour Force Survey (LFS).

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 29. WOLNE MIEJSCA PRACY WEDŁUG ZAWODÓW
VACANCIES BY OCCUPATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w tys. in thous.				
OGÓŁEM	69,0	59,6	45,9	43,4	56,3
TOTAL					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1,5	2,4	1,9	1,8	2,1
<i>Legislators, seniors officials and managers</i>					
Specjaliści	13,3	10,5	9,7	9,9	11,8
<i>Professionals</i>					
Technicy i inny średni personel	8,9	4,8	3,9	3,9	4,9
<i>Technicians and associate professionals</i>					
Pracownicy biurowi	6,6	6,3	4,9	4,5	6,5
<i>Clerks</i>					
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	6,2	7,2	5,8	5,3	6,8
<i>Service workers and shop and market sales workers</i>					
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1
<i>Skilled agricultural and fishery workers</i>					
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	16,2	16,4	10,6	9,1	12,5
<i>Craft and related trades workers</i>					
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7,9	8,0	6,1	6,3	8,1
<i>Plant and machine operators and assemblers</i>					
Pracownicy przy pracach prostych	8,1	3,9	2,8	2,5	3,5
<i>Elementary occupations</i>					

Źródło: Z-05 – Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 – Survey of demand for labour.

Tabl. 30. WSKAŹNIK WYKORZYSTANIA WOLNYCH MIEJSC PRACY WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW
JOB VACANCY RATE BY PARTICULAR REGIONS AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2013	2014
	w % in %				
OGÓŁEM	0,63	0,55	0,43	0,40	0,50
TOTAL					
REGION CENTRALNY	0,80	0,66	0,54	0,51	0,58
Łódzkie	0,64	0,46	0,49	0,37	0,47
Mazowieckie	0,85	0,72	0,56	0,55	0,61
REGION POŁUDNIOWY	0,52	0,51	0,36	0,38	0,46
Małopolskie	0,41	0,43	0,34	0,35	0,48
Śląskie	0,60	0,55	0,37	0,40	0,45
REGION WSCHODNI	0,52	0,47	0,34	0,22	0,29
Lubelskie	0,50	0,45	0,35	0,21	0,31
Podkarpackie	0,46	0,49	0,31	0,25	0,26
Podlaskie	0,60	0,41	0,42	0,22	0,36
Świętokrzyskie	0,59	0,50	0,31	0,21	0,26
REGION PÓŁNOCNO-ZACHODNI	0,62	0,56	0,46	0,41	0,54
Lubuskie	0,60	0,86	0,60	0,49	0,69
Wielkopolskie	0,62	0,47	0,41	0,35	0,48
Zachodniopomorskie	0,62	0,60	0,49	0,50	0,62
REGION POŁUDNIOWO-ZACHODNI	0,70	0,56	0,45	0,44	0,60
Dolnośląskie	0,69	0,52	0,45	0,43	0,62
Opolskie	0,74	0,67	0,47	0,45	0,51
REGION PÓŁNOCNY	0,56	0,49	0,39	0,38	0,50
Kujawsko-Pomorskie	0,57	0,45	0,30	0,33	0,54
Pomorskie	0,55	0,54	0,46	0,44	0,53
Warmińsko-Mazurskie	0,57	0,47	0,38	0,34	0,39

Źródło: Z-05 – Badanie popytu na pracę.

Source: Z-05 – Survey of demand for labour.

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW

AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
	WYŻSZE ZE STOPNIEM NAUKOWYM CO NAJMNIJ DOKTORA ORAZ TYTUŁEM MAGISTRA, LEKARZA LUB RÓWNORZĘDNYM HIGHER EDUCATION WITH A DEGREE OF AT LEAST DOCTOR AND MASTER'S DEGREE, PHYSICIAN'S DEGREE OR ANY OTHER DEGREE OF EQUAL STATUS						
POLSKA POLAND.....	a	4 568,80	100,0	4 955,77	100,0	5 516,39	100,0
	b	5 694,86	100,0	6 062,87	100,0	6 749,19	100,0
	c	3 904,77	100,0	4 345,57	100,0	4 789,14	100,0
Dolnośląskie.....	a	4 444,19	97,3	4 933,43	99,5	5 381,13	97,5
	b	5 413,51	95,1	6 030,59	99,5	6 629,24	98,2
	c	3 825,87	98,0	4 322,40	99,5	4 657,23	97,2
Kujawsko-pomorskie.....	a	4 018,51	88,0	4 508,51	91,0	4 722,03	85,6
	b	4 942,84	86,8	5 374,32	88,6	5 499,85	81,5
	c	3 518,44	90,1	4 071,50	93,7	4 327,66	90,4
Lubelskie.....	a	3 759,40	82,3	3 997,62	80,7	4 379,08	79,4
	b	4 425,14	77,7	4 478,60	73,9	5 052,00	74,9
	c	3 413,90	87,4	3 780,12	87,0	4 032,33	84,2
Lubuskie.....	a	4 206,17	92,1	4 514,66	91,1	4 922,05	89,2
	b	5 256,44	92,3	5 187,06	85,6	6 064,91	89,9
	c	3 590,16	91,9	4 156,14	95,6	4 294,14	89,7
Łódzkie.....	a	3 960,13	86,7	4 403,08	88,8	4 950,53	89,7
	b	4 952,43	87,0	5 245,02	86,5	5 833,89	86,4
	c	3 442,10	88,2	4 010,24	92,3	4 465,87	93,2
Małopolskie.....	a	4 135,15	90,5	4 552,70	91,9	5 135,72	93,1
	b	5 044,95	88,6	5 383,09	88,8	6 217,10	92,1
	c	3 640,20	93,2	4 105,45	94,5	4 487,52	93,7
Mazowieckie.....	a	6 033,09	132,0	6 622,93	133,6	7 187,21	130,3
	b	7 476,36	131,3	8 262,49	136,3	8 852,11	131,2
	c	5 012,04	128,4	5 467,26	125,8	5 997,49	125,2
Opolskie.....	a	3 999,34	87,5	4 609,03	93,0	4 643,71	84,2
	b	4 816,99	84,6	5 587,05	92,2	5 399,43	80,0
	c	3 572,04	91,5	4 128,07	95,0	4 265,03	89,1
Podkarpackie.....	a	3 584,21	78,4	4 038,20	81,5	4 369,88	79,2
	b	4 108,90	72,2	4 559,28	75,2	5 046,86	74,8
	c	3 304,31	84,6	3 764,20	86,6	3 951,33	82,5
Podlaskie.....	a	3 756,30	82,2	4 130,49	83,3	4 471,50	81,1
	b	4 428,90	77,8	4 632,40	76,4	4 968,17	73,6
	c	3 434,01	87,9	3 910,55	90,0	4 244,29	88,6
Pomorskie.....	a	4 484,43	98,2	4 896,11	98,8	5 741,89	104,1
	b	5 511,84	96,8	5 895,32	97,2	6 896,44	102,2
	c	3 907,27	100,1	4 370,08	100,6	5 144,73	107,4
Śląskie.....	a	4 492,97	98,3	4 719,80	95,2	5 135,45	93,1
	b	5 643,13	99,1	5 731,45	94,5	6 171,84	91,4
	c	3 755,84	96,2	4 142,71	95,3	4 498,31	93,9
Świętokrzyskie.....	a	3 867,13	84,6	4 085,63	82,4	4 340,70	78,7
	b	4 758,57	83,6	4 515,05	74,5	5 174,65	76,7
	c	3 414,05	87,4	3 873,59	89,1	3 930,14	82,1
Warmińsko-mazurskie.....	a	3 853,51	84,3	4 310,60	87,0	4 698,36	85,2
	b	4 523,13	79,4	5 086,64	83,9	5 579,56	82,7
	c	3 532,09	90,5	3 966,49	91,3	4 310,08	90,0
Wielkopolskie.....	a	4 493,00	98,3	4 665,21	94,1	5 190,98	94,1
	b	5 733,17	100,7	5 546,91	91,5	6 379,16	94,5
	c	3 743,88	95,9	4 187,37	96,4	4 498,46	93,9
Zachodniopomorskie.....	a	4 087,60	89,5	4 411,78	89,0	4 727,11	85,7
	b	4 845,65	85,1	5 124,93	84,5	5 439,42	80,6
	c	3 735,21	95,7	4 091,18	94,1	4 366,44	91,2

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012	
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %
WYŻSZE Z TYTUŁEM INŻYNIERA, LICENCJATA, DYPLOMOWANEGO EKONOMISTY LUB RÓWNOZĘDNYM HIGHER EDUCATION WITH ENGINEER'S DEGREE, BACHELOR, ECONOMIST WITH DIPLOMA OR ANY OTHER DEGREE OF EQUAL STATUS						
POLSKA POLAND..... a	4 327,74	100,0	4 330,16	100,0	4 613,56	100,0
b	5 311,50	100,0	5 152,77	100,0	5 537,28	100,0
c	3 455,89	100,0	3 530,48	100,0	3 779,56	100,0
Dolnośląskie..... a	4 126,87	95,4	4 315,45	99,7	5 172,86	112,1
b	5 214,69	98,2	5 360,30	104,0	6 280,83	113,4
c	3 251,49	94,1	3 319,45	94,0	4 287,73	113,4
Kujawsko-pomorskie..... a	3 769,38	87,1	3 687,56	85,2	4 131,15	89,5
b	4 510,23	84,9	4 314,90	83,7	4 783,65	86,4
c	3 045,93	88,1	3 104,11	87,9	3 530,92	93,4
Lubelskie..... a	3 332,93	77,0	3 553,71	82,1	3 817,17	82,7
b	3 896,20	73,4	4 063,81	78,9	4 455,41	80,5
c	2 857,84	82,7	3 052,67	86,5	3 240,98	85,8
Lubuskie..... a	3 999,65	92,4	4 062,07	93,8	4 177,81	90,6
b	4 713,69	88,7	4 619,38	89,6	5 061,55	91,4
c	3 367,03	97,4	3 434,16	97,3	3 554,40	94,0
Łódzkie..... a	3 754,95	86,8	3 839,48	88,7	4 109,07	89,1
b	4 726,27	89,0	4 577,98	88,8	4 872,85	88,0
c	2 986,93	86,4	3 201,17	90,7	3 335,55	88,3
Małopolskie..... a	4 289,91	99,1	3 918,08	90,5	4 221,46	91,5
b	5 148,47	96,9	4 632,21	89,9	4 940,56	89,2
c	3 372,28	97,6	3 216,15	91,1	3 539,25	93,6
Mazowieckie..... a	5 572,54	128,8	5 394,08	124,6	5 500,42	119,2
b	6 770,34	127,5	6 387,49	124,0	6 669,36	120,4
c	4 499,01	130,2	4 431,76	125,5	4 441,92	117,5
Opolskie..... a	3 620,74	83,7	3 740,14	86,4	3 937,10	85,3
b	4 462,94	84,0	4 276,34	83,0	4 634,32	83,7
c	2 954,11	85,5	3 158,23	89,5	3 331,81	88,2
Podkarpackie..... a	3 382,69	78,2	3 465,20	80,0	3 582,81	77,7
b	4 051,80	76,3	3 932,76	76,3	4 177,31	75,4
c	2 772,61	80,2	2 963,08	83,9	2 897,45	76,7
Podlaskie..... a	3 372,37	77,9	3 459,66	79,9	3 359,54	72,8
b	4 015,51	75,6	3 804,73	73,8	3 778,86	68,2
c	2 834,70	82,0	3 184,95	90,2	3 056,82	80,9
Pomorskie..... a	4 259,07	98,4	4 112,94	95,0	4 699,23	101,9
b	5 316,55	100,1	4 952,83	96,1	5 748,65	103,8
c	3 414,41	98,8	3 405,41	96,5	3 719,56	98,4
Śląskie..... a	4 271,76	98,7	4 297,93	99,3	4 606,97	99,9
b	5 355,98	100,8	5 177,29	100,5	5 577,90	100,7
c	3 222,66	93,3	3 237,86	91,7	3 600,31	95,3
Świętokrzyskie..... a	3 288,14	76,0	3 476,67	80,3	3 575,93	77,5
b	3 920,76	73,8	4 072,16	79,0	4 119,51	74,4
c	2 757,59	79,8	2 903,43	82,2	3 115,68	82,4
Warmińsko-mazurskie..... a	3 634,41	84,0	3 760,61	86,8	3 941,75	85,4
b	4 556,01	85,8	4 401,69	85,4	4 697,32	84,8
c	2 955,88	85,5	3 263,59	92,4	3 370,83	89,2
Wielkopolskie..... a	4 029,37	93,1	4 185,20	96,7	4 226,60	91,6
b	4 945,36	93,1	5 098,43	98,9	5 156,00	93,1
c	3 201,08	92,6	3 299,54	93,5	3 423,17	90,6
Zachodniopomorskie..... a	3 930,24	90,8	3 605,82	83,3	4 137,79	89,7
b	4 934,37	92,9	4 226,97	82,0	4 869,87	87,9
c	3 109,01	90,0	3 123,13	88,5	3 567,70	94,4

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
	POLICEALNE POST-SECONDARY						
POLSKA POLAND.....	a	2 915,65	100,0	3 112,71	100,0	3 304,95	100,0
	b	3 252,72	100,0	3 403,48	100,0	3 725,97	100,0
	c	2 783,38	100,0	2 971,54	100,0	3 122,32	100,0
Dolnośląskie.....	a	2 716,07	93,2	3 063,09	98,4	3 453,58	104,5
	b	2 933,86	90,2	3 275,34	96,2	3 870,74	103,9
	c	2 615,85	94,0	2 943,02	99,0	3 244,24	103,9
Kujawsko-pomorskie.....	a	2 771,05	95,0	2 826,47	90,8	3 150,78	95,3
	b	3 087,19	94,9	3 022,37	88,8	3 577,57	96,0
	c	2 644,47	95,0	2 753,94	92,7	2 953,70	94,6
Lubelskie.....	a	2 737,64	93,9	2 840,76	91,3	2 964,29	89,7
	b	2 961,22	91,0	2 968,38	87,2	3 253,45	87,3
	c	2 680,08	96,3	2 791,00	93,9	2 863,92	91,7
Lubuskie.....	a	2 736,34	93,9	3 017,27	96,9	3 006,87	91,0
	b	3 212,21	98,8	3 373,35	99,1	3 322,48	89,2
	c	2 571,82	92,4	2 873,11	96,7	2 872,67	92,0
Łódzkie.....	a	2 781,08	95,4	3 003,69	96,5	3 155,49	95,5
	b	3 018,39	92,8	3 257,71	95,7	3 249,70	87,2
	c	2 695,47	96,8	2 884,42	97,1	3 108,62	99,6
Małopolskie.....	a	2 705,35	92,8	2 901,30	93,2	3 042,80	92,1
	b	2 979,40	91,6	3 180,55	93,4	3 354,82	90,0
	c	2 608,16	93,7	2 805,86	94,4	2 921,92	93,6
Mazowieckie.....	a	3 616,71	124,0	3 683,98	118,4	3 852,79	116,6
	b	3 971,13	122,1	3 872,92	113,8	4 465,04	119,8
	c	3 454,42	124,1	3 566,61	120,0	3 562,73	114,1
Opolskie.....	a	2 853,21	97,9	2 990,40	96,1	3 021,77	91,4
	b	3 232,96	99,4	3 077,76	90,4	3 323,29	89,2
	c	2 751,08	98,8	2 946,09	99,1	2 897,74	92,8
Podkarpackie.....	a	2 519,74	86,4	2 692,81	86,5	2 791,08	84,5
	b	2 532,40	77,9	2 910,96	85,5	2 903,78	77,9
	c	2 514,80	90,4	2 611,10	87,9	2 741,23	87,8
Podlaskie.....	a	2 560,64	87,8	2 938,58	94,4	2 889,01	87,4
	b	2 632,97	80,9	3 161,76	92,9	3 017,56	81,0
	c	2 540,76	91,3	2 866,47	96,5	2 855,98	91,5
Pomorskie.....	a	2 930,83	100,5	3 268,34	105,0	3 536,40	107,0
	b	3 496,73	107,5	3 648,24	107,2	3 886,85	104,3
	c	2 707,21	97,3	3 063,52	103,1	3 386,59	108,5
Śląskie.....	a	2 873,16	98,5	3 074,61	98,8	3 317,67	100,4
	b	3 369,47	103,6	3 494,15	102,7	3 972,05	106,6
	c	2 665,70	95,8	2 845,56	95,8	3 011,03	96,4
Świętokrzyskie.....	a	2 554,39	87,6	2 730,52	87,7	2 995,63	90,6
	b	2 769,60	85,1	2 798,00	82,2	3 191,27	85,6
	c	2 473,66	88,9	2 689,31	90,5	2 920,37	93,5
Warmińsko-mazurskie.....	a	2 608,31	89,5	2 930,58	94,1	3 142,23	95,1
	b	2 732,02	84,0	3 403,40	100,0	3 492,51	93,7
	c	2 562,22	92,1	2 782,52	93,6	3 039,53	97,3
Wielkopolskie.....	a	2 859,77	98,1	3 032,13	97,4	3 238,41	98,0
	b	3 199,21	98,4	3 352,16	98,5	3 533,01	94,8
	c	2 708,86	97,3	2 863,53	96,4	3 107,67	99,5
Zachodniopomorskie.....	a	2 777,56	95,3	3 033,27	97,4	3 053,18	92,4
	b	2 992,32	92,0	3 423,07	100,6	3 454,88	92,7
	c	2 717,05	97,6	2 887,42	97,2	2 895,71	92,7

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
ŚREDNIE ZAWODOWE VOCATIONAL SECONDARY							
POLSKA POLAND.....	a	2 892,96	100,0	3 100,60	100,0	3 338,85	100,0
	b	3 184,45	100,0	3 398,75	100,0	3 685,75	100,0
	c	2 557,13	100,0	2 741,40	100,0	2 917,75	100,0
Dolnośląskie.....	a	2 899,87	100,2	3 242,28	104,6	3 558,40	106,6
	b	3 301,51	103,7	3 634,52	106,9	4 108,27	111,5
	c	2 450,59	95,8	2 793,61	101,9	2 985,27	102,3
Kujawsko-pomorskie.....	a	2 730,67	94,4	2 844,79	91,7	3 107,39	93,1
	b	2 975,96	93,5	3 076,29	90,5	3 411,67	92,6
	c	2 437,11	95,3	2 576,75	94,0	2 734,63	93,7
Lubelskie.....	a	2 611,18	90,3	2 681,99	86,5	2 927,66	87,7
	b	2 752,81	86,4	2 904,79	85,5	3 135,06	85,1
	c	2 445,88	95,6	2 402,04	87,6	2 635,32	90,3
Lubuskie.....	a	2 665,10	92,1	2 889,82	93,2	3 071,60	92,0
	b	2 917,89	91,6	3 124,01	91,9	3 349,83	90,9
	c	2 376,48	92,9	2 631,80	96,0	2 779,64	95,3
Łódzkie.....	a	2 640,56	91,3	2 890,22	93,2	3 153,66	94,5
	b	2 909,53	91,4	3 134,36	92,2	3 409,19	92,5
	c	2 377,08	93,0	2 608,62	95,2	2 833,57	97,1
Małopolskie.....	a	2 747,01	95,0	2 887,02	93,1	3 087,34	92,5
	b	3 013,29	94,6	3 168,76	93,2	3 361,45	91,2
	c	2 467,02	96,5	2 609,18	95,2	2 767,80	94,9
Mazowieckie.....	a	3 319,44	114,7	3 565,35	115,0	3 690,73	110,5
	b	3 554,07	111,6	3 832,54	112,8	4 028,68	109,3
	c	3 027,02	118,4	3 238,12	118,1	3 268,86	112,0
Opolskie.....	a	2 834,28	98,0	2 921,69	94,2	3 121,94	93,5
	b	3 185,87	100,0	3 160,35	93,0	3 406,72	92,4
	c	2 500,46	97,8	2 664,58	97,2	2 764,74	94,8
Podkarpackie.....	a	2 455,22	84,9	2 679,18	86,4	2 795,40	83,7
	b	2 578,25	81,0	2 874,48	84,6	2 980,32	80,9
	c	2 309,15	90,3	2 424,94	88,5	2 532,13	86,8
Podlaskie.....	a	2 502,56	86,5	2 733,93	88,2	2 827,23	84,7
	b	2 682,98	84,3	2 938,65	86,5	3 051,92	82,8
	c	2 322,81	90,8	2 503,64	91,3	2 617,38	89,7
Pomorskie.....	a	2 978,16	102,9	3 212,27	103,6	3 735,37	111,9
	b	3 316,90	104,2	3 551,74	104,5	4 093,14	111,1
	c	2 601,97	101,8	2 782,45	101,5	3 312,43	113,5
Śląskie.....	a	3 145,15	108,7	3 316,41	107,0	3 689,51	110,5
	b	3 547,06	111,4	3 701,93	108,9	4 232,47	114,8
	c	2 643,19	103,4	2 749,94	100,3	2 974,64	101,9
Świętokrzyskie.....	a	2 591,80	89,6	2 724,21	87,9	2 962,84	88,7
	b	2 737,78	86,0	2 898,71	85,3	3 105,04	84,2
	c	2 364,05	92,4	2 451,58	89,4	2 724,31	93,4
Warmińsko-mazurskie.....	a	2 585,58	89,4	2 949,02	95,1	3 022,92	90,5
	b	2 810,38	88,3	3 336,07	98,2	3 290,48	89,3
	c	2 333,82	91,3	2 565,05	93,6	2 742,87	94,0
Wielkopolskie.....	a	2 816,33	97,4	2 967,29	95,7	3 154,35	94,5
	b	3 124,42	98,1	3 262,36	96,0	3 503,80	95,1
	c	2 458,80	96,2	2 626,93	95,8	2 753,71	94,4
Zachodniopomorskie.....	a	2 863,13	99,0	2 948,04	95,1	3 267,74	97,9
	b	3 244,47	101,9	3 199,33	94,1	3 584,67	97,3
	c	2 485,75	97,2	2 696,96	98,4	2 946,20	101,0

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
	ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE GENERAL SECONDARY						
POLSKA POLAND.....	a	2 682,24	100,0	2 861,97	100,0	3 087,75	100,0
	b	2 975,78	100,0	3 166,28	100,0	3 537,01	100,0
	c	2 499,59	100,0	2 636,06	100,0	2 771,05	100,0
Dolnośląskie.....	a	2 563,21	95,6	2 791,02	97,5	3 227,35	104,5
	b	2 851,77	95,8	3 065,59	96,8	3 887,78	109,9
	c	2 365,95	94,7	2 583,14	98,0	2 773,23	100,1
Kujawsko-pomorskie.....	a	2 416,68	90,1	2 536,87	88,6	2 791,89	90,4
	b	2 792,55	93,8	2 829,60	89,4	3 123,70	88,3
	c	2 176,46	87,1	2 318,17	87,9	2 500,31	90,2
Lubelskie.....	a	2 472,93	92,2	2 448,35	85,5	2 610,64	84,5
	b	2 636,20	88,6	2 745,17	86,7	2 835,91	80,2
	c	2 385,72	95,4	2 254,82	85,5	2 447,55	88,3
Lubuskie.....	a	2 324,72	86,7	2 690,30	94,0	2 696,47	87,3
	b	2 468,09	82,9	3 010,68	95,1	3 039,47	85,9
	c	2 242,56	89,7	2 452,63	93,0	2 477,49	89,4
Łódzkie.....	a	2 394,25	89,3	2 588,15	90,4	2 915,44	94,4
	b	2 604,29	87,5	2 816,66	89,0	3 212,83	90,8
	c	2 287,06	91,5	2 423,20	91,9	2 669,42	96,3
Małopolskie.....	a	2 494,04	93,0	2 577,92	90,1	2 507,68	81,2
	b	2 706,91	91,0	2 880,07	91,0	3 102,22	87,7
	c	2 372,15	94,9	2 406,41	91,3	2 251,36	81,2
Mazowieckie.....	a	3 251,22	121,2	3 394,22	118,6	3 628,42	117,5
	b	3 618,73	121,6	3 701,72	116,9	4 117,06	116,4
	c	3 002,16	120,1	3 148,26	119,4	3 277,12	118,3
Opolskie.....	a	2 297,47	85,7	2 781,70	97,2	3 081,09	99,8
	b	2 469,51	83,0	3 036,26	95,9	3 477,87	98,3
	c	2 195,26	87,8	2 530,96	96,0	2 705,88	97,6
Podkarpackie.....	a	2 347,05	87,5	2 506,95	87,6	2 519,27	81,6
	b	2 456,44	82,5	2 871,68	90,7	2 716,91	76,8
	c	2 280,52	91,2	2 290,79	86,9	2 352,40	84,9
Podlaskie.....	a	2 301,78	85,8	2 613,99	91,3	2 441,39	79,1
	b	2 467,60	82,9	2 866,07	90,5	2 607,35	73,7
	c	2 172,06	86,9	2 426,01	92,0	2 336,13	84,3
Pomorskie.....	a	2 771,09	103,3	2 873,52	100,4	3 384,92	109,6
	b	3 224,68	108,4	3 175,79	100,3	3 654,15	103,3
	c	2 463,34	98,5	2 635,03	100,0	3 172,03	114,5
Śląskie.....	a	2 708,87	101,0	2 883,78	100,8	3 207,70	103,9
	b	3 038,67	102,1	3 214,83	101,5	3 774,95	106,7
	c	2 524,83	101,0	2 639,31	100,1	2 794,30	100,8
Świętokrzyskie.....	a	2 346,11	87,5	2 400,85	83,9	2 831,57	91,7
	b	2 469,22	83,0	2 510,26	79,3	3 206,17	90,6
	c	2 259,28	90,4	2 261,51	85,8	2 559,30	92,4
Warmińsko-mazurskie.....	a	2 306,88	86,0	2 591,87	90,6	2 726,66	88,3
	b	2 516,40	84,6	2 849,17	90,0	3 039,06	85,9
	c	2 161,84	86,5	2 363,47	89,7	2 422,04	87,4
Wielkopolskie.....	a	2 655,74	99,0	2 799,43	97,8	3 000,22	97,2
	b	2 908,09	97,7	3 118,64	98,5	3 440,61	97,3
	c	2 496,36	99,9	2 563,72	97,3	2 706,52	97,7
Zachodniopomorskie.....	a	2 547,82	95,0	2 744,06	95,9	2 976,29	96,4
	b	2 843,29	95,5	3 127,64	98,8	3 278,66	92,7
	c	2 362,45	94,5	2 522,01	95,7	2 745,87	99,1

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
ZASADNICZE ZAWODOWE BASIC VOCATIONAL							
POLSKA POLAND.....	a	2 415,88	100,0	2 563,93	100,0	2 807,20	100,0
	b	2 696,18	100,0	2 842,14	100,0	3 103,18	100,0
	c	1 799,08	100,0	1 968,82	100,0	2 144,87	100,0
Dolnośląskie.....	a	2 474,75	102,4	2 688,61	104,9	2 939,55	104,7
	b	2 804,01	104,0	3 105,99	109,3	3 366,66	108,5
	c	1 808,32	100,5	1 930,02	98,0	2 143,07	99,9
Kujawsko-pomorskie.....	a	2 225,66	92,1	2 364,36	92,2	2 540,22	90,5
	b	2 432,30	90,2	2 568,96	90,4	2 770,33	89,3
	c	1 748,43	97,2	1 954,25	99,3	2 042,56	95,2
Lubelskie.....	a	2 209,42	91,5	2 263,12	88,3	2 445,62	87,1
	b	2 431,63	90,2	2 498,70	87,9	2 692,18	86,8
	c	1 714,43	95,3	1 835,50	93,2	1 961,35	91,4
Lubuskie.....	a	2 277,17	94,3	2 419,48	94,4	2 669,53	95,1
	b	2 530,63	93,9	2 616,36	92,1	2 880,40	92,8
	c	1 711,14	95,1	1 971,66	100,1	2 201,36	102,6
Łódzkie.....	a	2 181,67	90,3	2 364,05	92,2	2 643,55	94,2
	b	2 462,50	91,3	2 608,99	91,8	2 889,77	93,1
	c	1 650,53	91,7	1 832,06	93,1	2 026,20	94,5
Małopolskie.....	a	2 309,64	95,6	2 424,55	94,6	2 620,65	93,4
	b	2 597,48	96,3	2 678,26	94,2	2 901,00	93,5
	c	1 732,66	96,3	1 939,17	98,5	2 071,34	96,6
Mazowieckie.....	a	2 518,55	104,2	2 677,18	104,4	2 918,44	104,0
	b	2 792,23	103,6	2 923,84	102,9	3 200,55	103,1
	c	1 940,31	107,9	2 147,49	109,1	2 302,14	107,3
Opolskie.....	a	2 449,60	101,4	2 447,86	95,5	2 728,64	97,2
	b	2 728,17	101,2	2 654,91	93,4	2 929,42	94,4
	c	1 836,89	102,1	1 967,00	99,9	2 140,23	99,8
Podkarpackie.....	a	2 088,05	86,4	2 249,71	87,7	2 433,79	86,7
	b	2 261,24	83,9	2 436,20	85,7	2 629,02	84,7
	c	1 702,27	94,6	1 823,33	92,6	1 988,45	92,7
Podlaskie.....	a	2 182,15	90,3	2 402,55	93,7	2 424,49	86,4
	b	2 384,89	88,5	2 636,87	92,8	2 597,09	83,7
	c	1 728,40	96,1	1 950,04	99,0	2 048,25	95,5
Pomorskie.....	a	2 474,53	102,4	2 593,37	101,1	2 842,33	101,3
	b	2 754,18	102,2	2 830,10	99,6	3 097,23	99,8
	c	1 817,07	101,0	1 997,89	101,5	2 155,86	100,5
Śląskie.....	a	2 838,10	117,5	3 049,63	118,9	3 449,04	122,9
	b	3 239,60	120,2	3 470,39	122,1	3 920,88	126,4
	c	1 899,70	105,6	2 021,76	102,7	2 239,54	104,4
Świętokrzyskie.....	a	2 320,82	96,1	2 271,58	88,6	2 830,33	100,8
	b	2 505,65	92,9	2 467,19	86,8	3 075,72	99,1
	c	1 752,23	97,4	1 834,99	93,2	2 086,78	97,3
Warmińsko-mazurskie.....	a	2 128,57	88,1	2 488,21	97,0	2 609,79	93,0
	b	2 308,88	85,6	2 763,55	97,2	2 858,38	92,1
	c	1 653,78	91,9	1 919,48	97,5	2 080,69	97,0
Wielkopolskie.....	a	2 352,00	97,4	2 440,25	95,2	2 694,47	96,0
	b	2 590,18	96,1	2 660,86	93,6	2 937,23	94,7
	c	1 830,98	101,8	1 978,01	100,5	2 184,92	101,9
Zachodniopomorskie.....	a	2 363,32	97,8	2 355,60	91,9	2 630,32	93,7
	b	2 648,13	98,2	2 527,57	88,9	2 836,56	91,4
	c	1 749,52	97,2	1 990,23	101,1	2 195,49	102,4

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females		2008		2010		2012	
		w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %
GIMNAZJALNE LOWER SECONDARY							
POLSKA POLAND	a	1 862,35	100,0	2 123,01	100,0	2 451,32	100,0
	b	1 913,38	100,0	2 174,73	100,0	2 491,44	100,0
	c	1 653,88	100,0	1 886,35	100,0	2 296,68	100,0
Dolnośląskie.....	a	1 734,04	93,1	2 279,70	107,4	2 555,03	104,2
	b	1 775,32	92,8	2 453,40	112,8	2 567,96	103,1
	c	1 542,03	93,2	1 869,24	99,1	2 500,39	108,9
Kujawsko-pomorskie.....	a	1 588,35	85,3	2 008,13	94,6	2 112,12	86,2
	b	1 541,73	80,6	2 012,34	92,5	2 157,15	86,6
	c	1 717,18	103,8	1 973,42	104,6	1 699,08	74,0
Lubelskie.....	a	1 335,64	71,7	1 908,31	89,9	2 287,63	93,3
	b	1 335,64	69,8	1 938,55	89,1	2 191,11	87,9
	c	-	-	1 317,00	69,8	2 607,10	113,5
Lubuskie.....	a	2 206,89	118,5	2 083,84	98,2	2 584,74	105,4
	b	2 265,19	118,4	2 125,25	97,7	2 557,85	102,7
	c	1 819,80	110,0	1 800,91	95,5	2 691,43	117,2
Łódzkie.....	a	1 663,59	89,3	2 112,31	99,5	2 287,32	93,3
	b	1 686,40	88,1	2 133,57	98,1	2 235,68	89,7
	c	1 200,00	72,6	2 056,94	109,0	2 742,00	119,4
Małopolskie.....	a	1 714,00	92,0	2 236,15	105,3	2 116,60	86,3
	b	1 836,24	96,0	2 213,41	101,8	2 138,92	85,9
	c	1 301,29	78,7	2 381,76	126,3	1 984,99	86,4
Mazowieckie.....	a	2 110,11	113,3	2 090,76	98,5	2 541,05	103,7
	b	2 253,82	117,8	2 115,10	97,3	2 561,73	102,8
	c	1 726,24	104,4	1 994,42	105,7	2 497,84	108,8
Opolskie.....	a	1 692,69	90,9	2 448,51	115,3	2 293,70	93,6
	b	1 664,14	87,0	2 504,13	115,1	2 372,49	95,2
	c	1 832,64	110,8	1 453,60	77,1	1 877,48	81,7
Podkarpackie.....	a	1 604,69	86,2	1 777,37	83,7	1 979,76	80,8
	b	1 604,69	83,9	1 870,23	86,0	2 053,32	82,4
	c	-	-	1 479,34	78,4	1 668,53	72,6
Podlaskie.....	a	1 408,71	75,6	2 101,10	99,0	1 877,83	76,6
	b	1 501,36	78,5	2 118,45	97,4	1 906,22	76,5
	c	1 220,69	73,8	1 932,98	102,5	1 683,31	73,3
Pomorskie.....	a	2 045,90	109,9	2 191,92	103,2	2 436,23	99,4
	b	2 119,35	110,8	2 240,12	103,0	2 511,58	100,8
	c	1 635,95	98,9	1 864,98	98,9	2 031,28	88,4
Śląskie.....	a	2 037,63	109,4	2 108,94	99,3	3 031,35	123,7
	b	2 068,53	108,1	2 144,05	98,6	3 202,93	128,6
	c	1 884,45	113,9	1 561,82	82,8	1 785,58	77,7
Świętokrzyskie.....	a	1 707,90	91,7	1 965,30	92,6	2 111,96	86,2
	b	1 756,79	91,8	1 965,30	90,4	2 147,74	86,2
	c	1 450,42	87,7	-	-	1 974,95	86,0
Warmińsko-mazurskie.....	a	1 656,91	89,0	2 826,08	133,1	2 233,05	91,1
	b	1 676,08	87,6	2 924,86	134,5	2 232,89	89,6
	c	1 541,46	93,2	2 188,59	116,0	2 234,00	97,3
Wielkopolskie.....	a	1 918,65	103,0	1 992,18	93,8	2 260,76	92,2
	b	1 906,12	99,6	2 083,01	95,8	2 306,93	92,6
	c	1 987,68	120,2	1 769,22	93,8	2 105,71	91,7
Zachodniopomorskie.....	a	1 618,36	86,9	1 754,27	82,6	2 466,39	100,6
	b	1 704,26	89,1	1 768,76	81,3	2 560,80	102,8
	c	1 496,59	90,5	1 677,97	89,0	2 217,08	96,5

Tabl. 31. PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO PRACOWNIKÓW WEDŁUG PŁCI, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (dok.)
AVERAGE GROSS EARNINGS PAID EMPLOYMENT BY SEX, LEVEL OF EDUCATION AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – mężczyźni males c – kobiety females	2008		2010		2012		
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	
PODSTAWOWE I NIEPEŁNE PODSTAWOWE PRIMARY AND INCOMPLETE PRIMARY							
POLSKA POLAND.....	a	2 253,90	100,0	2 390,70	100,0	2 634,98	100,0
	b	2 573,96	100,0	2 717,63	100,0	2 944,54	100,0
	c	1 798,83	100,0	1 963,79	100,0	2 173,05	100,0
Dolnośląskie.....	a	2 199,33	97,6	2 400,97	100,4	2 655,53	100,8
	b	2 600,62	101,0	2 852,70	105,0	3 133,21	106,4
	c	1 752,16	97,4	1 907,41	97,1	2 147,87	98,8
Kujawsko-pomorskie.....	a	2 062,84	91,5	2 214,98	92,6	2 448,91	92,9
	b	2 295,01	89,2	2 468,85	90,8	2 695,58	91,5
	c	1 722,55	95,8	1 892,42	96,4	2 039,18	93,8
Lubelskie.....	a	2 150,31	95,4	2 124,36	88,9	2 521,40	95,7
	b	2 356,05	91,5	2 376,36	87,4	2 745,30	93,2
	c	1 772,90	98,6	1 792,99	91,3	2 118,33	97,5
Lubuskie.....	a	1 941,17	86,1	2 168,95	90,7	2 320,63	88,1
	b	2 222,55	86,3	2 454,45	90,3	2 670,38	90,7
	c	1 639,20	91,1	1 834,07	93,4	1 937,00	89,1
Łódzkie.....	a	2 090,13	92,7	2 204,89	92,2	2 559,09	97,1
	b	2 333,83	90,7	2 436,00	89,6	2 774,55	94,2
	c	1 725,29	95,9	1 907,41	97,1	2 135,71	98,3
Małopolskie.....	a	2 288,78	101,5	2 346,85	98,2	2 530,61	96,0
	b	2 667,75	103,6	2 643,74	97,3	2 799,69	95,1
	c	1 780,22	99,0	1 989,41	101,3	2 130,24	98,0
Mazowieckie.....	a	2 407,74	106,8	2 531,79	105,9	2 760,32	104,8
	b	2 707,77	105,2	2 813,40	103,5	2 977,56	101,1
	c	1 974,01	109,7	2 156,89	109,8	2 387,95	109,9
Opolskie.....	a	2 253,64	100,0	2 302,50	96,3	2 720,57	103,2
	b	2 609,19	101,4	2 534,80	93,3	3 031,20	102,9
	c	1 843,39	102,5	1 989,23	101,3	2 227,51	102,5
Podkarpackie.....	a	2 151,28	95,4	2 301,93	96,3	2 430,78	92,3
	b	2 332,34	90,6	2 521,41	92,8	2 578,30	87,6
	c	1 791,79	99,6	1 883,32	95,9	2 076,34	95,5
Podlaskie.....	a	2 102,45	93,3	2 333,01	97,6	2 339,63	88,8
	b	2 272,37	88,3	2 496,93	91,9	2 526,16	85,8
	c	1 792,17	99,6	2 033,08	103,5	2 029,81	93,4
Pomorskie.....	a	2 366,12	105,0	2 340,51	97,9	2 629,97	99,8
	b	2 777,01	107,9	2 726,14	100,3	3 060,13	103,9
	c	1 837,95	102,2	1 937,28	98,7	2 074,97	95,5
Śląskie.....	a	2 658,72	118,0	2 914,89	121,9	3 217,81	122,1
	b	3 122,84	121,3	3 462,14	127,4	3 755,25	127,5
	c	1 841,35	102,4	2 012,43	102,5	2 255,84	103,8
Świętokrzyskie.....	a	2 042,95	90,6	2 142,98	89,6	2 552,07	96,9
	b	2 282,96	88,7	2 346,03	86,3	2 849,84	96,8
	c	1 649,74	91,7	1 837,93	93,6	2 038,34	93,8
Warmińsko-mazurskie.....	a	1 899,04	84,3	2 368,73	99,1	2 431,69	92,3
	b	2 097,35	81,5	2 684,21	98,8	2 660,82	90,4
	c	1 600,57	89,0	1 916,65	97,6	2 080,85	95,8
Wielkopolskie.....	a	2 223,06	98,6	2 277,63	95,3	2 527,85	95,9
	b	2 457,00	95,5	2 519,11	92,7	2 775,40	94,3
	c	1 920,78	106,8	1 986,69	101,2	2 211,26	101,8
Zachodniopomorskie.....	a	2 159,41	95,8	2 204,49	92,2	2 451,46	93,0
	b	2 481,93	96,4	2 458,14	90,5	2 673,84	90,8
	c	1 744,52	97,0	1 957,99	99,7	2 214,13	101,9

1 Dane za październik 2008, 2010, 2012 r.

Źródło: Z-12 – Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów.

1 Data for October 2008, 2010, 2012.

Source: Z-12 – Report on structure of earnings by occupation.

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
		w osobach in persons				
OGÓŁEM TOTAL						
POLSKA POLAND	a	1 954 706	1 982 676	2 136 815	2 157 883	1 825 180
	b	939 914	922 472	1 037 629	1 058 427	885 532
	c	1 014 792	1 060 204	1 099 186	1 099 456	939 648
Dolnośląskie.....	a	150 282	143 575	157 369	153 558	121 562
	b	72 582	67 200	77 092	75 764	59 044
	c	77 700	76 375	80 277	77 794	62 518
Kujawsko-pomorskie.....	a	139 401	139 622	148 839	150 145	127 111
	b	63 705	61 368	68 340	69 143	57 033
	c	75 696	78 254	80 499	81 002	70 078
Lubelskie.....	a	119 709	122 441	131 125	134 042	116 869
	b	60 324	60 252	66 693	69 190	60 553
	c	59 385	62 189	64 432	64 852	56 316
Lubuskie.....	a	59 225	59 134	60 614	59 805	47 115
	b	27 618	26 421	28 917	28 225	22 135
	c	31 607	32 713	31 697	31 580	24 980
Łódzkie.....	a	131 617	138 652	151 036	151 626	126 157
	b	65 360	67 536	76 171	77 663	64 143
	c	66 257	71 116	74 865	73 963	62 014
Małopolskie.....	a	142 221	145 094	161 161	164 434	139 027
	b	66 704	66 291	76 984	79 900	66 227
	c	75 517	78 803	84 177	84 534	72 800
Mazowieckie.....	a	238 341	246 739	271 927	283 196	249 777
	b	123 262	124 535	141 904	149 396	130 268
	c	115 079	122 204	130 023	133 800	119 509
Opolskie.....	a	48 775	48 029	51 775	51 636	42 361
	b	22 974	21 856	24 784	24 596	20 092
	c	25 801	26 173	26 991	27 040	22 269
Podkarpackie.....	a	142 263	146 208	153 807	154 216	137 932
	b	68 904	68 805	75 927	76 801	67 627
	c	73 359	77 403	77 880	77 415	70 305
Podlaskie.....	a	63 761	65 920	68 705	70 889	60 394
	b	33 551	34 184	37 152	38 586	32 916
	c	30 210	31 736	31 553	32 303	27 478
Pomorskie.....	a	104 694	106 667	114 644	114 148	96 752
	b	48 905	46 078	51 807	51 473	42 675
	c	55 789	60 589	62 837	62 675	54 077
Śląskie.....	a	181 198	186 187	205 459	208 296	175 675
	b	83 029	81 817	93 143	97 161	81 574
	c	98 169	104 370	112 316	111 135	94 101
Świętokrzyskie.....	a	82 141	83 217	86 708	90 124	75 434
	b	40 942	40 316	44 140	46 286	38 853
	c	41 199	42 901	42 568	43 838	36 581
Warmińsko-mazurskie.....	a	105 942	107 333	113 223	115 873	98 139
	b	49 814	48 896	54 253	55 958	47 154
	c	56 128	58 437	58 970	59 915	50 985
Wielkopolskie.....	a	135 172	134 954	147 902	144 832	116 410
	b	59 461	56 585	66 610	65 042	50 568
	c	75 711	78 369	81 292	79 790	65 842
Zachodniopomorskie.....	a	109 964	108 904	112 521	111 063	94 465
	b	52 779	50 332	53 712	53 243	44 670
	c	57 185	58 572	58 809	57 820	49 795

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)**

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
WYŻSZE TERTIARY						
POLSKA POLAND	a	204 679	225 832	250 989	258 815	225 441
	b	67 809	70 585	80 475	84 744	73 598
	c	136 870	155 247	170 514	174 071	151 843
Dolnośląskie.....	a	14 348	14 637	16 727	16 653	13 518
	b	4 642	4 592	5 310	5 399	4 338
	c	9 706	10 045	11 417	11 254	9 180
Kujawsko-pomorskie.....	a	9 743	10 640	11 617	11 777	10 390
	b	3 125	3 233	3 601	3 721	3 180
	c	6 618	7 407	8 016	8 056	7 210
Lubelskie.....	a	16 698	18 766	19 968	20 272	17 388
	b	5 690	6 063	6 508	6 738	5 881
	c	11 008	12 703	13 460	13 534	11 507
Lubuskie.....	a	4 908	5 413	5 508	5 539	4 628
	b	1 651	1 659	1 730	1 779	1 451
	c	3 257	3 754	3 778	3 760	3 177
Łódzkie.....	a	12 943	14 530	16 188	16 515	14 078
	b	4 187	4 465	5 162	5 348	4 573
	c	8 756	10 065	11 026	11 167	9 505
Małopolskie.....	a	17 234	19 561	22 116	22 902	20 160
	b	5 449	6 019	6 886	7 266	6 328
	c	11 785	13 542	15 230	15 636	13 832
Mazowieckie.....	a	28 255	31 753	36 989	39 609	36 327
	b	9 761	10 597	12 593	13 989	12 744
	c	18 494	21 156	24 396	25 620	23 583
Opolskie.....	a	4 383	5 043	5 659	5 663	4 653
	b	1 462	1 605	1 960	1 904	1 571
	c	2 921	3 438	3 699	3 759	3 082
Podkarpackie.....	a	16 608	18 781	20 155	21 146	19 134
	b	5 337	5 632	6 212	6 536	5 896
	c	11 271	13 149	13 943	14 610	13 238
Podlaskie.....	a	7 853	8 650	9 334	9 874	8 538
	b	2 888	2 946	3 358	3 540	3 141
	c	4 965	5 704	5 976	6 334	5 397
Pomorskie.....	a	9 199	10 229	11 624	12 141	10 805
	b	3 072	3 111	3 590	3 914	3 376
	c	6 127	7 118	8 034	8 227	7 429
Śląskie.....	a	20 778	22 193	25 246	25 542	22 066
	b	7 184	7 030	8 059	8 404	7 285
	c	13 594	15 163	17 187	17 138	14 781
Świętokrzyskie.....	a	10 906	11 916	12 593	13 430	11 436
	b	3 404	3 500	3 946	4 234	3 638
	c	7 502	8 416	8 647	9 196	7 798
Warmińsko-mazurskie.....	a	7 788	9 108	9 933	10 378	8 732
	b	2 517	2 734	3 067	3 347	2 868
	c	5 271	6 374	6 866	7 031	5 864
Wielkopolskie.....	a	14 141	14 858	16 742	16 839	13 957
	b	4 467	4 254	5 113	5 180	4 256
	c	9 674	10 604	11 629	11 659	9 701
Zachodniopomorskie.....	a	8 894	9 754	10 590	10 535	9 631
	b	2 973	3 145	3 380	3 445	3 072
	c	5 921	6 609	7 210	7 090	6 559

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
ŚREDNIE ZAWODOWE ŁĄCZNIE Z POLICEALNYM VOCATIONAL SECONDARY INCLUSIVE OF THE POST-SECONDARY						
POLSKA POLAND	a	429 867	440 693	472 460	476 074	401 041
	b	175 233	172 843	195 957	200 230	165 653
	c	254 634	267 850	276 503	275 844	235 388
Dolnośląskie.....	a	31 322	30 384	33 150	32 312	25 337
	b	12 216	11 422	13 299	13 312	10 043
	c	19 106	18 962	19 851	19 000	15 294
Kujawsko-pomorskie.....	a	26 324	27 111	28 807	29 079	24 473
	b	9 215	9 104	10 267	10 422	8 321
	c	17 109	18 007	18 540	18 657	16 152
Lubelskie.....	a	29 441	30 238	32 344	33 016	28 796
	b	13 587	13 737	15 223	15 789	13 653
	c	15 854	16 501	17 121	17 227	15 143
Lubuskie.....	a	12 612	12 655	12 582	12 785	9 852
	b	4 799	4 496	4 897	4 921	3 693
	c	7 813	8 159	7 685	7 864	6 159
Łódzkie.....	a	27 118	28 618	31 074	31 003	25 672
	b	11 600	12 095	13 510	13 857	11 262
	c	15 518	16 523	17 564	17 146	14 410
Małopolskie.....	a	35 779	36 712	40 119	40 612	34 109
	b	14 309	14 236	16 424	16 812	13 730
	c	21 470	22 476	23 695	23 800	20 379
Mazowieckie.....	a	52 711	54 732	60 158	63 113	55 439
	b	23 823	24 034	27 798	29 619	25 843
	c	28 888	30 698	32 360	33 494	29 596
Opolskie.....	a	9 704	9 775	10 587	10 457	8 377
	b	3 628	3 526	4 120	3 986	3 135
	c	6 076	6 249	6 467	6 471	5 242
Podkarpackie.....	a	35 979	37 325	39 397	39 036	35 164
	b	15 164	15 121	16 914	16 827	14 729
	c	20 815	22 204	22 483	22 209	20 435
Podlaskie.....	a	14 644	15 108	15 829	16 636	13 967
	b	6 853	6 952	7 701	8 261	6 857
	c	7 791	8 156	8 128	8 375	7 110
Pomorskie.....	a	21 037	21 961	23 465	23 203	19 635
	b	7 798	7 570	8 560	8 292	6 952
	c	13 239	14 391	14 905	14 911	12 683
Śląskie.....	a	41 781	42 818	47 137	46 862	38 997
	b	16 667	16 027	18 436	18 792	15 483
	c	25 114	26 791	28 701	28 070	23 514
Świętokrzyskie.....	a	20 434	20 938	21 960	22 849	19 169
	b	9 515	9 361	10 472	10 957	9 231
	c	10 919	11 577	11 488	11 892	9 938
Warmińsko-mazurskie.....	a	20 386	21 291	21 991	22 374	18 957
	b	7 494	7 498	8 302	8 563	7 174
	c	12 892	13 793	13 689	13 811	11 783
Wielkopolskie.....	a	30 862	30 904	33 054	32 083	25 720
	b	10 978	10 266	11 981	11 695	8 817
	c	19 884	20 638	21 073	20 388	16 903
Zachodniopomorskie.....	a	19 733	20 123	20 806	20 654	17 377
	b	7 587	7 398	8 053	8 125	6 730
	c	12 146	12 725	12 753	12 529	10 647

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)**

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem <i>total</i>						
b – mężczyźni <i>males</i>						
c – kobiety <i>females</i>						
w osobach <i>in persons</i>						
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE <i>GENERAL SECONDARY</i>						
POLSKA <i>POLAND</i>	a	213 148	214 463	226 270	228 802	191 855
	b	70 499	69 125	78 490	80 952	67 410
	c	142 649	145 338	147 780	147 850	124 445
Dolnośląskie	a	14 603	13 831	14 887	14 804	11 291
	b	4 560	4 182	4 972	4 913	3 608
	c	10 043	9 649	9 915	9 891	7 683
Kujawsko-pomorskie	a	14 061	14 089	14 524	14 703	12 341
	b	4 389	4 206	4 568	4 576	3 814
	c	9 672	9 883	9 956	10 127	8 527
Lubelskie	a	15 117	15 067	15 876	16 102	13 777
	b	5 730	5 516	6 210	6 422	5 558
	c	9 387	9 551	9 666	9 680	8 219
Lubuskie	a	5 768	5 669	5 574	5 479	4 271
	b	1 719	1 594	1 711	1 643	1 291
	c	4 049	4 075	3 863	3 836	2 980
Łódzkie	a	15 672	16 201	17 184	17 223	14 266
	b	5 376	5 545	6 295	6 549	5 287
	c	10 296	10 656	10 889	10 674	8 979
Małopolskie	a	18 097	17 764	18 902	18 865	15 642
	b	5 876	5 799	6 639	6 840	5 529
	c	12 221	11 965	12 263	12 025	10 113
Mazowieckie	a	26 885	28 342	31 174	32 393	28 233
	b	10 017	10 358	12 235	12 955	11 145
	c	16 868	17 984	18 939	19 438	17 088
Opolskie	a	4 950	4 736	4 891	5 094	4 061
	b	1 533	1 409	1 589	1 639	1 341
	c	3 417	3 327	3 302	3 455	2 720
Podkarpackie	a	14 737	15 388	15 818	15 841	14 213
	b	4 963	4 958	5 561	5 750	5 143
	c	9 774	10 430	10 257	10 091	9 070
Podlaskie	a	7 895	8 107	8 190	8 427	7 118
	b	2 958	3 044	3 257	3 474	3 028
	c	4 937	5 063	4 933	4 953	4 090
Pomorskie	a	12 184	12 345	12 966	12 898	10 831
	b	3 909	3 711	4 111	4 046	3 322
	c	8 275	8 634	8 855	8 852	7 509
Śląskie	a	17 205	17 301	19 063	19 209	16 170
	b	5 018	4 886	5 718	6 138	5 051
	c	12 187	12 415	13 345	13 071	11 119
Świętokrzyskie	a	9 235	9 364	9 374	9 557	7 938
	b	2 993	2 983	3 287	3 433	2 918
	c	6 242	6 381	6 087	6 124	5 020
Warmińsko-mazurskie	a	11 299	11 534	12 106	12 557	10 656
	b	3 751	3 663	4 184	4 366	3 719
	c	7 548	7 871	7 922	8 191	6 937
Wielkopolskie	a	13 741	13 199	13 995	13 795	10 781
	b	3 932	3 784	4 343	4 312	3 248
	c	9 809	9 415	9 652	9 483	7 533
Zachodniopomorskie	a	11 699	11 526	11 746	11 855	10 266
	b	3 775	3 487	3 810	3 896	3 408
	c	7 924	8 039	7 936	7 959	6 858

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 32. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (cd.)

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
ZASADNICZE ZAWODOWE BASIC VOCATIONAL						
POLSKA POLAND	a	556 193	555 826	603 912	605 664	504 267
	b	317 168	308 332	348 578	353 019	291 637
	c	239 025	247 494	255 334	252 645	212 630
Dolnośląskie.....	a	42 884	41 273	45 580	44 270	34 389
	b	24 775	23 029	26 668	26 146	20 069
	c	18 109	18 244	18 912	18 124	14 320
Kujawsko-pomorskie.....	a	43 270	42 943	46 433	46 478	38 653
	b	22 764	21 821	24 456	24 499	20 025
	c	20 506	21 122	21 977	21 979	18 628
Lubelskie.....	a	29 821	29 941	32 384	33 345	29 190
	b	17 833	17 607	19 669	20 520	17 993
	c	11 988	12 334	12 715	12 825	11 197
Lubuskie.....	a	17 923	17 660	18 926	18 424	14 338
	b	9 839	9 376	10 669	10 317	8 117
	c	8 084	8 284	8 257	8 107	6 221
Łódzkie.....	a	33 781	35 262	38 542	38 386	31 329
	b	19 781	20 228	22 767	23 002	18 894
	c	14 000	15 034	15 775	15 384	12 435
Małopolskie.....	a	41 684	41 765	47 241	48 131	39 892
	b	24 164	23 580	27 739	28 542	23 284
	c	17 520	18 185	19 502	19 589	16 608
Mazowieckie.....	a	63 174	63 969	69 856	71 691	61 625
	b	37 961	38 009	42 924	44 537	37 881
	c	25 213	25 960	26 932	27 154	23 744
Opolskie.....	a	14 318	13 825	15 129	15 111	12 408
	b	7 917	7 419	8 482	8 445	6 893
	c	6 401	6 406	6 647	6 666	5 515
Podkarpackie.....	a	43 892	44 223	46 968	46 739	41 493
	b	24 931	24 931	27 745	27 821	24 342
	c	18 961	19 292	19 223	18 918	17 151
Podlaskie.....	a	15 555	16 053	16 626	17 063	14 410
	b	9 753	9 995	10 779	11 175	9 393
	c	5 802	6 058	5 847	5 888	5 017
Pomorskie.....	a	31 673	31 592	34 094	33 233	27 456
	b	17 675	16 398	18 355	18 091	14 634
	c	13 998	15 194	15 739	15 142	12 822
Śląskie.....	a	50 889	51 885	57 469	58 915	49 169
	b	28 316	27 802	31 606	33 272	27 806
	c	22 573	24 083	25 863	25 643	21 363
Świętokrzyskie.....	a	23 662	23 434	24 637	25 622	21 302
	b	14 387	14 011	15 338	16 107	13 409
	c	9 275	9 423	9 299	9 515	7 893
Warmińsko-mazurskie.....	a	30 326	29 812	31 986	32 374	27 028
	b	16 816	16 172	18 243	18 576	15 441
	c	13 510	13 640	13 743	13 798	11 587
Wielkopolskie.....	a	42 372	42 315	46 941	45 418	35 849
	b	22 171	21 042	25 014	24 131	18 471
	c	20 201	21 273	21 927	21 287	17 378
Zachodniopomorskie.....	a	30 969	29 874	31 100	30 464	25 736
	b	18 085	16 912	18 124	17 838	14 985
	c	12 884	12 962	12 976	12 626	10 751

Tabl. 32. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, PŁCI I WOJEWÓDZTW (dok.)**

Stan w końcu grudnia

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION, SEX AND VOIVODSHIP (cont.)

As of the end of December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2011	2012	2013	2014
a – ogółem total						
b – mężczyźni males						
c – kobiety females						
w osobach in persons						
GIMNAZJALNE, PODSTAWOWE I NIEPEŁNE PODSTAWOWE						
LOWER SECONDARY, PRIMARY AND INCOMPLETE PRIMARY						
POLSKA POLAND.....	a	550 819	545 862	583 184	588 528	502 576
	b	309 205	301 587	334 129	339 482	287 234
	c	241 614	244 275	249 055	249 046	215 342
Dolnośląskie.....	a	47 125	43 450	47 025	45 519	37 027
	b	26 389	23 975	26 843	25 994	20 986
	c	20 736	19 475	20 182	19 525	16 041
Kujawsko-pomorskie.....	a	46 003	44 839	47 458	48 108	41 254
	b	24 212	23 004	25 448	25 925	21 693
	c	21 791	21 835	22 010	22 183	19 561
Lubelskie.....	a	28 632	28 429	30 553	31 307	27 718
	b	17 484	17 329	19 083	19 721	17 468
	c	11 148	11 100	11 470	11 586	10 250
Lubuskie.....	a	18 014	17 737	18 024	17 578	14 026
	b	9 610	9 296	9 910	9 565	7 583
	c	8 404	8 441	8 114	8 013	6 443
Łódzkie.....	a	42 103	44 041	48 048	48 499	40 812
	b	24 416	25 203	28 437	28 907	24 127
	c	17 687	18 838	19 611	19 592	16 685
Małopolskie.....	a	29 427	29 292	32 783	33 924	29 224
	b	16 906	16 657	19 296	20 440	17 356
	c	12 521	12 635	13 487	13 484	11 868
Mazowieckie.....	a	67 316	67 943	73 750	76 390	68 153
	b	41 700	41 537	46 354	48 296	42 655
	c	25 616	26 406	27 396	28 094	25 498
Opolskie.....	a	15 420	14 650	15 509	15 311	12 862
	b	8 434	7 897	8 633	8 622	7 152
	c	6 986	6 753	6 876	6 689	5 710
Podkarpackie.....	a	31 047	30 491	31 469	31 454	27 928
	b	18 509	18 163	19 495	19 867	17 517
	c	12 538	12 328	11 974	11 587	10 411
Podlaskie.....	a	17 814	18 002	18 726	18 889	16 361
	b	11 099	11 247	12 057	12 136	10 497
	c	6 715	6 755	6 669	6 753	5 864
Pomorskie.....	a	30 601	30 540	32 495	32 673	28 025
	b	16 451	15 288	17 191	17 130	14 391
	c	14 150	15 252	15 304	15 543	13 634
Śląskie.....	a	50 545	51 990	56 544	57 768	49 273
	b	25 844	26 072	29 324	30 555	25 949
	c	24 701	25 918	27 220	27 213	23 324
Świętokrzyskie.....	a	17 904	17 565	18 144	18 666	15 589
	b	10 643	10 461	11 097	11 555	9 657
	c	7 261	7 104	7 047	7 111	5 932
Warmińsko-mazurskie.....	a	36 143	35 588	37 207	38 190	32 766
	b	19 236	18 829	20 457	21 106	17 952
	c	16 907	16 759	16 750	17 084	14 814
Wielkopolskie.....	a	34 056	33 678	37 170	36 697	30 103
	b	17 913	17 239	20 159	19 724	15 776
	c	16 143	16 439	17 011	16 973	14 327
Zachodniopomorskie.....	a	38 669	37 627	38 279	37 555	31 455
	b	20 359	19 390	20 345	19 939	16 475
	c	18 310	18 237	17 934	17 616	14 980

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

4.4. RYNEK PRACY LABOUR MARKET

Tabl. 33. **BIERNI ZAWODOWO WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA I WOJEWÓDZTW**
PERSONS ECONOMICALLY INACTIVE BY PLACE OF RESIDENCE AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – miasta urban areas c – wieś rural areas	2010	2011	2012	2013	2014	
	w tys. in thous.					
POLSKA POLAND.....	a	13 832	13 782	13 698	13 676	13 556
	b	8 555	8 485	8 417	8 369	8 251
	c	5 277	5 297	5 281	5 307	5 306
Dolnośląskie.....	a	1 079	1 070	1 051	1 014	982
	b	760	755	737	718	698
	c	318	316	313	297	284
Kujawsko-pomorskie.....	a	734	723	698	689	707
	b	436	436	421	415	426
	c	297	286	277	274	280
Lubelskie.....	a	862	828	814	819	852
	b	433	406	393	387	400
	c	430	422	421	433	451
Lubuskie.....	a	387	384	385	376	374
	b	255	247	239	235	239
	c	132	137	146	141	134
Łódzkie.....	a	1 042	1 027	1 029	1 035	1 002
	b	700	672	680	689	657
	c	342	355	349	346	345
Małopolskie.....	a	1 146	1 150	1 171	1 170	1 144
	b	605	586	584	585	555
	c	541	564	587	585	589
Mazowieckie.....	a	1 816	1 775	1 757	1 769	1 766
	b	1 140	1 108	1 099	1 090	1 087
	c	677	666	658	679	679
Opolskie.....	a	351	346	335	331	339
	b	197	185	179	180	186
	c	154	161	156	151	153
Podkarpackie.....	a	724	731	724	729	754
	b	311	321	308	310	321
	c	412	410	415	418	433
Podlaskie.....	a	442	426	401	403	405
	b	269	261	238	241	251
	c	173	164	163	162	154
Pomorskie.....	a	713	728	762	788	786
	b	489	489	516	517	506
	c	224	239	246	271	280
Śląskie.....	a	1 804	1 838	1 834	1 832	1 740
	b	1 380	1 417	1 430	1 415	1 346
	c	425	421	404	416	395
Świętokrzyskie.....	a	529	519	505	516	528
	b	245	241	246	254	262
	c	283	278	259	261	266
Warmińsko-mazurskie.....	a	539	539	537	551	557
	b	319	319	321	333	339
	c	220	220	216	218	218
Wielkopolskie.....	a	1 076	1 112	1 118	1 079	1 058
	b	621	638	625	609	597
	c	455	474	493	470	461
Zachodniopomorskie.....	a	588	587	578	575	563
	b	394	404	399	390	379
	c	194	183	179	185	184

1 Dane uogólnione w oparciu o Narodowy Spis Powszechny 2011.

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

1 Data generalized on the basis of the Population and Housing Census 2011.

Source: Labour Force Survey (LFS).

4.5. KULTURA *CULTURE*Tabl. 34. UCZESTNICZY WYBRANYCH IMPREZ ORGANIZOWANYCH W WYBRANYCH INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG
SELECTED EVENTS AND PARTICIPANTS OF EVENTS IN SELECTED CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP¹

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Wystawy <i>Exhibitions</i>						Prelekcje, spotkania, wykłady		
		ogółem <i>total</i>			uczestnicy imprez <i>participants of events</i>			ogółem <i>total</i>		
		2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
1	POLSKA..... a	14 747	14 703	14722	3 144 098	2 873 924	2 896 972	34 631	37 859	39 790
2	b	10 031	10 234	10 107	2 651 551	2 383 524	2 397 980	23 515	25 200	25 350
3	c	4 716	4 469	4 615	492 547	490 400	498 992	11 116	12 659	14 440
4	Dolnośląskie ..... a	1 297	1 312	1 267	395 312	384 043	326 725	2 600	2 512	1 909
5	b	926	1 037	1 046	362 983	362 215	304 974	2 256	2 085	1 389
6	c	371	275	221	32 329	21 828	21 751	344	427	520
7	Kujawsko-pomorskie ..... a	655	621	595	95 140	121 752	79 279	1 569	2 090	2 396
8	b	506	433	401	75 367	99 526	56 991	943	1 218	1 588
9	c	149	188	194	19 773	22 226	22 288	626	872	808
10	Lubelskie ..... a	1 144	1 113	1 134	255 434	195 246	243 629	1 680	1 676	2 548
11	b	717	648	639	187 085	130 558	182 184	1 027	950	1 646
12	c	427	465	495	68 349	64 688	61 445	653	726	902
13	Lubuskie ..... a	489	443	411	97 217	69 387	94 472	1 532	1 969	1 114
14	b	417	388	357	93 878	61 430	85 382	1 449	1 847	1 021
15	c	72	55	54	3 339	7 957	9 090	83	122	93
16	Łódzkie ..... a	861	920	1 001	176 247	206 967	246 604	2 180	2 630	3 213
17	b	610	686	710	155 462	180 122	222 261	1 666	2 071	2 605
18	c	251	234	291	20 785	26 845	24 343	514	559	608
19	Małopolskie..... a	1 556	1 652	1 561	504 756	471 424	415 674	5 419	5 749	5 578
20	b	959	1 068	904	423 779	398 081	334 868	3 765	4 146	3 703
21	c	597	584	657	80 977	73 343	80 806	1 654	1 603	1 875
22	Mazowieckie ..... a	1 383	1 467	1 515	461 768	250 686	273 387	2 861	3 495	3 694
23	b	1 096	1 168	1 211	427 069	208 761	235 376	2 208	2 778	2 984
24	c	287	299	304	34 699	41 925	38 011	653	717	710
25	Opolskie..... a	557	439	410	69 752	42 501	40 036	1 358	1 476	1 478
26	b	286	249	254	51 472	28 254	27 072	556	450	522
27	c	271	190	156	18 280	14 247	12 964	802	1 026	956
28	Podkarpackie..... a	864	976	949	168 180	178 464	220 097	2 769	2 199	2 548
29	b	492	572	550	125 598	125 590	160 021	646	710	898
30	c	372	404	399	42 582	52 874	60 076	2 123	1 486	1 650
31	Podlaskie ..... a	574	531	615	91 281	89 669	93 910	1 322	1 352	1 376
32	b	335	309	358	66 253	61 857	68 754	733	707	783
33	c	239	222	257	25 028	27 812	25 156	589	645	593
34	Pomorskie..... a	650	709	707	86 645	124 314	119 546	1 182	1 437	1 353
35	b	376	471	451	61 547	105 325	95 025	690	823	627
36	c	274	238	256	25 098	18 989	24 521	492	614	726
37	Śląskie ..... a	1 474	1 477	1 528	255 412	261 106	295 878	3 717	3 640	4 164
38	b	1 150	1 107	1 096	222 443	221 859	252 099	2 955	2 874	3 101
39	c	324	370	432	32 969	39 247	43 779	762	766	1 063
40	Świętokrzyskie..... a	698	463	507	83 172	72 309	74 309	1 323	2 641	3 239
41	b	381	345	337	39 901	46 836	49 008	872	1 056	1 096
42	c	317	118	170	43 271	25 473	25 301	451	1 585	2 143
43	Warmińsko-mazurskie ..... a	640	723	634	64 487	145 794	62 034	1 374	1 369	1 381
44	b	454	488	455	52 102	131 584	50 186	969	905	879
45	c	186	235	179	12 385	14 210	11 848	405	464	502
46	Wielkopolskie..... a	997	1 044	1 012	184 513	171 229	204 314	2 301	2 313	2 233
47	b	760	769	763	162 709	144 049	182 083	1 812	1 749	1 668
48	c	237	275	249	21 804	27 180	22 231	489	564	565
49	Zachodniopomorskie ..... a	908	813	876	154 782	89 033	107 078	1 444	1 311	1 566
50	b	566	496	575	143 903	77 477	91 696	968	831	840
51	c	342	317	301	10 879	11 556	15 382	476	480	726

1 W ciągu roku.

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy.

1 During the year.

Source: K-07– Report on the activities of cultural centre and establishment, club, community centre.

4.5. KULTURA CULTURE

WOJEWÓDZTW¹

Prelections, meetings, lectures			Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne Tourist and sport-recreation events						SPECIFICATION			No.
uczestnicy imprez participants of events			ogółem total			uczestnicy imprez participants of events			a – total	b – urban areas		
2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	c – rural areas			
1 666 442	1 815 345	1 765 852	23 120	23 261	21 956	3 344 127	3 166 502	2 132 521	a POLAND			
1 299 186	1 384 739	1 329 576	12 175	12 098	11 269	2 188 940	1 957 985	1 217 024	b			2
367 256	430 606	436 276	10 945	11 163	10 687	1 155 187	1 208 517	915 497	c			3
104 059	102 404	126 758	1 887	1 794	2 022	219 748	214 453	213 407	<i>a Dolnośląskie</i>			4
93 714	89 788	111 770	939	939	968	148 479	142 761	150 815	<i>b</i>			5
10 345	12 616	14 988	948	855	1 054	71 269	71 692	62 592	<i>c</i>			6
85 225	121 051	94 356	1 331	1 386	1 272	173 206	185 990	139 460	<i>a Kujawsko-pomorskie</i>			7
62 362	82 670	64 898	601	577	507	92 701	112 838	70 704	<i>b</i>			8
22 863	38 381	29 458	730	809	765	80 505	73 152	68 756	<i>c</i>			9
88 348	74 709	119 626	1 061	954	937	518 275	280 740	83 123	<i>a Lubelskie</i>			10
50 747	38 813	79 381	640	513	419	431 099	206 142	26 070	<i>b</i>			11
37 601	35 896	40 245	421	441	518	87 176	74 598	57 053	<i>c</i>			12
85 703	101 277	54 855	685	794	562	61 583	95 627	83 823	<i>a Lubuskie</i>			13
82 708	97 622	52 052	575	658	450	46 781	81 964	71 630	<i>b</i>			14
2 995	3 655	2 803	110	136	112	14 802	13 663	12 193	<i>c</i>			15
103 412	133 563	135 041	1 174	1 226	1 129	114 572	100 381	89 142	<i>a Łódzkie</i>			16
87 426	115 575	117 162	631	645	634	55 984	48 032	40 481	<i>b</i>			17
15 986	17 988	17 879	543	581	495	58 588	52 349	48 661	<i>c</i>			18
239 391	218 292	221 751	2 592	2 562	2 386	312 740	274 770	196 421	<i>a Małopolskie</i>			19
185 807	157 273	156 612	1 441	1 347	1 393	207 050	165 303	101 113	<i>b</i>			20
53 584	61 019	65 139	1 151	1 215	993	105 690	109 467	95 308	<i>c</i>			21
186 178	181 341	188 429	1 270	1 511	1 481	147 987	200 062	132 088	<i>a Mazowieckie</i>			22
159 056	155 353	160 545	785	860	914	90 537	135 154	89 742	<i>b</i>			23
27 122	25 988	27 884	485	651	567	57 450	64 908	42 346	<i>c</i>			24
56 007	46 736	50 714	1 599	1 601	1 792	116 989	100 056	65 769	<i>a Opolskie</i>			25
30 074	22 915	26 569	426	693	928	65 493	61 451	33 718	<i>b</i>			26
25 933	23 821	24 145	1 173	908	864	51 496	38 605	32 051	<i>c</i>			27
74 923	101 102	108 083	1 573	1 606	1 474	210 188	247 247	148 675	<i>a Podkarpackie</i>			28
40 354	62 856	62 007	363	482	273	76 368	89 747	63 630	<i>b</i>			29
34 569	38 246	46 076	1 210	1 124	1 201	133 820	157 500	85 045	<i>c</i>			30
63 018	62 861	66 412	644	709	660	127 217	125 645	77 983	<i>a Podlaskie</i>			31
40 865	38 188	47 735	342	324	299	96 153	87 658	47 684	<i>b</i>			32
22 153	24 673	18 677	302	385	361	31 064	37 987	30 299	<i>c</i>			33
79 016	86 781	66 753	1 389	1 594	1 519	174 356	208 478	159 444	<i>a Pomorskie</i>			34
59 825	60 703	39 124	465	563	494	61 565	73 366	47 047	<i>b</i>			35
19 191	26 078	27 629	924	1 031	1 025	112 791	135 112	112 397	<i>c</i>			36
169 042	189 603	183 575	2 536	2 312	2 208	198 927	165 700	127 016	<i>a Śląskie</i>			37
135 340	141 616	140 439	1 958	1 693	1 604	108 603	93 784	60 144	<i>b</i>			38
33 702	47 987	43 136	578	619	604	90 324	71 916	66 872	<i>c</i>			39
48 333	71 258	72 312	1 066	841	687	152 622	174 976	72 920	<i>a Świętokrzyskie</i>			40
37 826	49 252	49 417	536	427	331	90 712	74 447	49 518	<i>b</i>			41
10 507	22 006	22 895	530	414	356	61 910	100 529	23 402	<i>c</i>			42
63 266	70 358	67 248	933	947	774	167 269	147 783	116 874	<i>a Warmińsko-mazurskie</i>			43
49 226	52 189	51 181	441	451	327	106 539	92 489	74 662	<i>b</i>			44
14 040	18 169	16 067	492	496	447	60 730	55 294	42 212	<i>c</i>			45
118 612	172 189	116 889	1 788	1 619	1 455	375 612	353 561	261 343	<i>a Wielkopolskie</i>			46
95 235	149 601	94 663	1 230	1 014	930	267 713	242 745	170 931	<i>b</i>			47
23 377	22 588	22 226	558	605	525	107 899	110 816	90 412	<i>c</i>			48
101 909	81 820	93 050	1 592	1 805	1 598	272 836	291 033	165 033	<i>a Zachodniopomorskie</i>			49
88 621	70 625	76 021	802	912	798	243 163	250 104	119 135	<i>b</i>			50
13 288	11 495	17 029	790	893	800	29 673	40 929	45 898	<i>c</i>			51

Tabl. 35. **ABSOLWENCI WYBRANYCH KURSÓW ORGANIZOWANYCH W INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹**
SELECTED COURSES AND GRADUATES OF COURSES IN CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011			2012			2013		
	kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates	
		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years
JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES									
POLSKA POLAND	1 022	13 763	7 186	1 159	13 876	7 130	1 195	15 523	7 361
Dolnośląskie	58	790	330	73	1 078	496	74	956	476
Kujawsko-pomorskie	42	608	336	45	609	342	55	882	435
Lubelskie	18	341	234	23	320	229	18	288	138
Lubuskie	7	130	13	14	200	54	10	211	41
Łódzkie	67	797	422	74	769	341	66	845	360
Małopolskie	295	3 045	2 019	347	3 344	1 616	320	4 186	1 586
Mazowieckie	189	2 341	1 524	122	2 378	1 465	140	2 366	1 463
Opolskie	5	66	62	4	35	20	11	132	48
Podkarpackie	21	353	284	45	567	358	52	653	455
Podlaskie	14	174	37	8	118	39	14	238	124
Pomorskie	57	739	411	60	812	409	74	939	482
Śląskie	145	2 784	662	170	1 754	885	132	1 606	733
Świętokrzyskie	7	127	101	16	352	158	12	306	245
Warmińsko-mazurskie	26	226	56	34	416	64	35	475	74
Wielkopolskie	45	614	361	97	611	346	64	703	407
Zachodniopomorskie	26	628	334	27	513	308	118	737	294
KOMPUTEROWE COMPUTER									
POLSKA POLAND	577	7 560	949	662	6 706	750	670	8 376	1 705
Dolnośląskie	26	300	47	47	379	12	32	387	32
Kujawsko-pomorskie	10	177	-	13	257	30	21	271	65
Lubelskie	19	246	70	28	291	90	33	505	34
Lubuskie	16	78	-	10	26	14	11	67	12
Łódzkie	31	321	100	15	174	19	13	228	62
Małopolskie	91	1 325	181	157	1 204	77	118	1 628	780
Mazowieckie	95	1 217	104	94	936	110	119	1 218	153
Opolskie	2	19	-	5	65	-	10	132	-
Podkarpackie	10	186	60	16	207	60	30	346	76
Podlaskie	70	1 230	6	72	350	-	23	294	22
Pomorskie	42	511	71	33	329	6	55	611	36
Śląskie	62	714	86	50	814	103	43	647	53
Świętokrzyskie	-	-	-	11	279	60	12	240	60
Warmińsko-mazurskie	19	210	77	15	186	47	11	163	32
Wielkopolskie	55	764	108	51	718	70	73	782	83
Zachodniopomorskie	29	262	39	45	491	52	66	857	205
WIEDZY PRAKTYCZNEJ PRACTICAL KNOWLEDGE									
POLSKA POLAND	611	12 445	3 934	590	13 232	4 346	874	17 310	4 423
Dolnośląskie	36	1 075	819	14	1 227	954	15	343	77
Kujawsko-pomorskie	37	661	117	9	184	69	7	134	38
Lubelskie	54	868	176	79	3 009	518	39	547	178
Lubuskie	8	198	8	4	34	-	3	40	17
Łódzkie	26	426	220	18	380	294	21	473	320

4.5. KULTURA CULTURE

Tabl. 35. ABSOLWENCI WYBRANYCH KURSÓW ORGANIZOWANYCH W INSTYTUCJACH KULTURY WEDŁUG WOJEWÓDZTW¹ (dok.)
SELECTED COURSES AND GRADUATES OF COURSES IN CULTURAL INSTITUTIONS BY VOIVODSHIP¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011			2012			2013		
	kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates		kursy courses	absolwenci graduates	
		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years		ogółem total	w tym w wieku poniżej 15 lat of which aged below 15 years
WIEDZY PRAKTYCZNEJ (dok.) PRACTICAL KNOWLEDGE (cont.)									
Małopolskie	179	3 716	1 400	210	3 254	1 434	388	7 908	1 137
Mazowieckie	36	883	462	51	958	402	44	571	196
Opolskie	27	518	157	32	606	165	116	2 133	1 345
Podkarpackie	31	410	73	25	319	66	49	693	243
Podlaskie	39	984	228	28	727	71	10	237	31
Pomorskie	27	501	42	18	296	21	34	868	149
Śląskie	40	589	36	39	700	128	20	525	159
Świętokrzyskie	3	50	10	4	70	10	2	37	22
Warmińsko-mazurskie	9	121	20	9	114	52	34	347	6
Wielkopolskie	50	1 273	66	47	1 268	86	70	2 107	404
Zachodniopomorskie	9	172	100	3	86	76	22	347	101

¹ W ciągu roku.

Źródło: K-07 – Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy.

¹ During the year.

Source: K-07 – Report on the activities of cultural centre and establishment, club, community centre.

Tabl. 36. INDYWIDUALNI CZYTELNICY BIBLIOTEK WEDŁUG RODZAJU ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA ZEWNĄTRZ WEDŁUG WOJEWÓDZTW
BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS IN LIBRARIES BY TYPE AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Biblioteki Libraries															Ośrodki inte Scientific, technical and economic information centres		
	naukowe scientific			fachowe specialized			fachowo- -beletrystyczne specialized-fiction			pedagogiczne pedagogical			towarzystw naukowych scientific associations ¹			2012	2013	2014
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014			
POLSKA ..... a	1709,9	1 622,1	1482,2	29,9	27,6	24,4	35,6	31,8	22,6	390,1	346,2	295,0	1,8	0,8	1,2	2,5	1,9	1,8
POLAND b	15267,6	14 600,7	13604,3	188,9	154,8	123,5	300,4	315,7	311,1	4482,1	4273,2	3975,6	6,0	4,7	5,3	16,4	18,0	12,2
Dolnośląskie ..... a	164,7	154,1	145,4	4,2	3,8	4,2	11,4	11,8	3,6	31,4	19,3	20,0	0,2	0,2	0,1	-	0,0	-
b	1372,0	1 279,8	1105,5	17,0	14,8	15,6	56,4	51,9	56,7	183,0	140,0	129,2	0,2	0,2	0,1	-	-	-
Kujawsko-pomorskie ..... a	94,7	86,8	79,4	0,8	0,6	0,2	-	-	-	12,4	15,5	11,0	-	-	-	-	-	-
b	1171,1	1 228,4	1109,5	5,7	5,2	0,6	-	-	-	127,8	138,1	119,9	-	-	-	-	-	-
Lubelskie..... a	90,4	104,2	114,1	2,2	2,3	2,2	0,5	0,5	0,4	37,4	20,9	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
b	829,2	941,4	835,8	7,8	7,0	9,0	4,6	3,9	2,4	229,6	235,1	198,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Lubuskie ..... a	28,6	23,8	22,9	0,6	0,4	0,3	0,7	0,7	0,7	4,0	6,7	6,0	-	-	-	-	-	-
b	252,6	209,6	220,4	1,9	1,4	1,3	8,4	9,3	9,3	58,8	71,6	60,1	-	-	-	-	-	-

Tabl. 36. INDYWIDUALNI CZYTELNICY BIBLIOTEK WEDŁUG RODZAJU ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU
NA ZEWNĄTRZ WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS IN LIBRARIES BY TYPE AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – czytelnicy w tys. ¹ borrowers in thous. ¹ b – liczba wypożyczeń w tys. ¹ collection lendings in thous. vol. ¹	Biblioteki Libraries															Ośrodki inte Scientific, technical and economic information centres		
	naukowe scientific			fachowe specialized			fachowo- -beletrystyczne specialized-fiction			pedagogiczne pedagogical			towarzystw naukowych scientific associations'			2012	2013	2014
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014			
Łódzkie ..... a	106,0	87,0	90,4	3,4	3,4	2,4	0,4	0,4	0,5	31,2	36,2	35,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6
b	933,5	762,9	835,4	14,2	9,6	8,1	7,0	8,3	11,3	746,5	683,1	728,8	0,0	0,0	0,0	1,7	1,7	0,6
Małopolskie ..... a	271,9	299,4	249,3	2,5	2,0	2,0	2,7	2,6	2,9	34,7	35,2	32,6	0,0	0,0	0,0	0,7	0,5	0,4
b	2333,9	2 177,9	1986,3	27,7	15,7	15,2	23,9	21,9	22,2	332,8	324,8	311,8	0,2	0,2	0,1	7,4	8,4	5,6
Mazowieckie ..... a	246,2	229,8	220,2	5,0	4,9	3,4	7,2	2,6	2,6	59,6	59,7	52,1	0,7	0,1	0,6	0,6	0,3	0,3
b	2291,6	2 238,7	2101,8	31,5	27,5	19,9	21,1	35,3	30,6	645,5	631,5	572,9	2,1	1,0	1,5	2,6	1,8	1,8
Opolskie ..... a	30,9	28,1	28,6	0,3	0,2	0,2	1,5	1,8	1,9	8,7	8,6	6,0	-	-	-	0,1	0,1	0,1
b	268,6	261,4	255,2	1,1	0,6	0,8	4,0	4,0	5,8	65,4	58,6	50,0	-	-	-	0,3	0,5	0,8
Podkarpackie ..... a	41,4	38,8	24,9	0,6	0,4	0,3	0,4	0,8	0,6	38,6	35,7	32,4	0,4	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
b	255,9	245,7	216,9	8,9	7,1	4,0	25,1	24,9	26,8	457,5	457,3	453,8	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,8
Podlaskie ..... a	52,8	42,8	41,9	0,6	0,5	0,3	-	-	-	10,7	8,9	4,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
b	358,9	374,6	385,1	1,8	3,0	1,5	-	-	-	129,2	119,1	62,8	0,5	0,4	0,4	0,8	2,4	0,8
Pomorskie ..... a	121,1	66,4	52,3	1,0	1,0	0,8	3,0	2,3	1,7	16,3	11,1	8,6	-	-	-	-	-	-
b	539,2	503,1	500,5	7,1	7,4	6,7	11,7	10,4	7,1	160,9	153,1	147,5	-	-	-	-	-	-
Śląskie ..... a	191,9	206,8	159,7	3,3	3,0	3,2	2,4	2,5	2,2	31,9	28,5	23,6	-	-	-	0,3	0,3	0,1
b	1228,8	1 185,3	1134,1	19,5	21,1	19,9	30,8	33,4	29,9	369,3	354,3	327,5	-	-	-	1,7	1,6	0,1
Świętokrzyskie ..... a	17,6	16,4	14,5	1,7	1,7	1,8	1,4	1,3	1,1	13,8	12,3	11,6	-	-	-	-	-	-
b	175,7	95,5	111,9	23,3	20,0	4,0	8,9	10,0	7,9	114,3	107,1	99,3	-	-	-	-	-	-
Warmińsko-mazurskie ... a	41,2	30,8	32,5	2,0	1,8	1,8	3,5	3,4	3,5	20,3	14,3	12,8	-	-	-	-	-	-
b	469,6	415,7	365,7	8,3	6,3	6,4	89,3	92,8	93,3	233,6	145,2	153,3	-	-	-	-	-	-
Wielkopolskie ..... a	158,8	153,6	155,0	1,2	0,9	0,9	0,4	0,7	0,6	31,5	26,2	21,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
b	1987,4	2 002,0	1805,8	5,4	3,7	2,9	7,2	7,9	6,2	561,0	571,0	484,4	3,0	2,9	2,9	0,8	0,7	0,9
Zachodniopomorskie ..... a	51,7	53,4	51,2	0,7	0,6	0,6	0,2	0,3	0,3	7,8	7,1	6,2	-	-	-	0,2	0,2	0,2
b	799,6	679,2	634,6	7,6	4,5	7,7	1,9	1,6	1,7	66,8	83,2	75,9	-	-	-	0,6	0,4	0,9

1 W ciągu roku.

Źródło: K-03 – Sprawozdanie biblioteki.

1 During the year.

Source: K-03 – Report of library.

4.5. KULTURA CULTURE

Tabl. 37. CZYTELNICY BIBLIOTEK PUBLICZNYCH ORAZ WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA 1 CZYTELNIKA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
BORROWERS AND COLLECTION LENDINGS PER BORROWER IN PUBLIC LIBRARIES BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011		2012		2013		2014	
	ogółem	miasta	ogółem	miasta	ogółem	miasta	ogółem	miasta
	total	urban areas	total	urban areas	total	urban areas	total	urban areas
POLSKA ..... a	168	206	168	207	167	207	164	202
POLAND ..... b	18,6	18,2	18,9	18,6	18,5	18,2	18,3	18,0
Dolnośląskie ..... a	173	197	173	199	169	194	164	188
..... b	20,0	20,1	19,5	19,5	19,1	19,2	18,6	18,6
Kujawsko-pomorskie ..... a	143	171	139	165	136	161	132	155
..... b	18,6	18,2	19,3	19,0	19,5	19,6	19,8	20,1
Lubelskie ..... a	175	225	177	229	177	233	176	234
..... b	19,7	19,2	19,6	19,5	19,7	19,7	19,1	19,0
Lubuskie ..... a	173	212	161	195	161	196	151	184
..... b	18,6	17,7	19,2	18,7	18,4	17,9	18,3	18,0
Łódzkie ..... a	162	193	160	191	158	188	156	188
..... b	19,8	20,4	20,3	21,0	20,5	21,2	20,4	20,8
Małopolskie ..... a	198	284	199	287	200	288	195	281
..... b	16,2	15,3	16,1	15,4	15,6	14,8	15,6	14,8
Mazowieckie ..... a	181	227	182	229	182	229	180	226
..... b	15,8	15,3	16,0	15,5	16,2	15,7	15,7	15,2
Opolskie ..... a	161	215	162	220	161	218	157	212
..... b	18,9	19,5	18,8	19,3	18,9	19,3	19,3	19,9
Podkarpackie ..... a	164	232	168	240	169	245	162	230
..... b	19,8	19,4	20,1	19,1	19,4	18,8	19,7	19,6
Podlaskie ..... a	130	159	127	157	122	149	122	150
..... b	20,4	19,7	20,4	19,8	20,4	19,8	20,6	20,1
Pomorskie ..... a	141	167	155	188	161	199	163	204
..... b	17,9	17,2	16,5	15,6	16,1	15,2	15,5	14,6
Śląskie ..... a	189	204	188	202	185	199	179	191
..... b	19,8	19,6	19,7	19,6	19,8	19,7	19,6	19,6
Świętokrzyskie ..... a	140	197	141	200	140	198	133	185
..... b	19,5	19,1	21,8	23,0	19,6	19,7	20,3	20,9
Warmińsko-mazurskie ..... a	157	202	152	196	148	191	145	187
..... b	18,7	17,5	19,5	18,6	20,1	19,4	19,9	19,3
Wielkopolskie ..... a	157	194	155	191	155	194	152	190
..... b	20,7	20,9	22,7	24,0	20,3	20,3	20,3	20,7
Zachodniopomorskie ..... a	154	181	151	178	152	182	150	179
..... b	18,0	17,4	18,3	17,7	17,7	17,2	17,4	16,9

1 W ciągu roku, łącznie z punktami bibliotecznymi. 2 Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

Źródło: K-03 – Sprawozdanie biblioteki.

1 During a year, including library service points. 2 Excluding inter library lendings.

Source: K-03 – Report of library.

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW
EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – w tym kobiety of which females	2009	2010	2011	2012	2013
OGÓŁEM TOTAL					
POLSKA POLAND.....	120 923	129 792	134 551	139 653	145 635
a	50 501	53 633	54 556	56 190	57 998
b	8 614	8 651	9 302	10 183	11 174
Dolnośląskie.....	3 408	3 463	3 583	3 971	4 356
a	4 284	4 179	4 281	4 587	4 354
b	1 734	#	1 782	1 820	1 746
Kujawsko-pomorskie.....	6 858	7 138	6 881	7 579	7 381
a	3 172	3 355	3 224	3 691	3 535
b	985	#	1 102	1 118	1 100
Lubelskie.....	386	#	#	420	417
a	7 587	7 597	7 858	8 969	8 305
b	3 765	3 821	3 912	4 478	4 081
Łódzkie.....	13 891	14 579	15 307	17 516	18 089
a	5 221	5 754	5 889	6 604	6 591
b	33 798	37 432	37 391	37 166	40 291
Mazowieckie.....	13 971	15 008	14 759	14 500	15 552
a	1 476	1 514	1 608	1 762	1 722
b	629	651	688	723	743
Opolskie.....	3 549	6 045	6 622	7 019	7 339
a	1 217	1 772	1 895	2 003	2 151
b	2 483	2 437	2 552	2 505	2 778
Podkarpackie.....	1 213	1 173	#	1 205	1 304
a	6 788	7 124	7 680	8 195	8 575
b	2 720	2 802	2 955	3 074	3 254
Podlaskie.....	11 199	11 699	12 853	12 835	13 591
a	4 179	4 416	4 704	4 834	4 901
b	1 450	1 507	1 558	789	1 552
Śląskie.....	599	586	#	204	614
a	2 077	2 263	2 354	2 485	2 501
b	940	#	1 064	1 109	1 153
Świętokrzyskie.....	12 893	13 464	13 723	13 234	13 319
a	6 021	6 310	6 330	5 940	6 034
b	2 991	#	3 479	3 711	3 564
Warmińsko-mazurskie.....	1 326	#	#	1 614	1 566
b	Z TYTUŁEM NAUKOWYM PROFESORA				
WITH TITLE OF PROFESSOR					
POLSKA POLAND.....	9 811	10 345	10 381	10 654	10 703
a	2 080	2 263	2 289	2 410	2 487
b	793	832	776	842	852
Dolnośląskie.....	168	#	#	181	187
a	363	#	#	426	435
b	55	#	#	87	94
Kujawsko-pomorskie.....	600	610	598	632	619
a	161	172	165	180	188
b	61	#	#	77	84
Lubelskie.....	6	#	#	12	14
a	715	689	683	819	708
b	191	167	177	216	196
Łódzkie.....	1 354	1 562	1 438	1 454	1 439
a	291	366	311	328	319
b					

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
 EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – w tym kobiety of which females	2009	2010	2011	2012	2013
Z TYTUŁEM NAUKOWYM PROFESORA (dok.) WITH TITLE OF PROFESSOR (cont.)					
Mazowieckie..... a	2 519	2 645	2 755	2 721	2 704
b	524	579	609	624	617
Opolskie ..... a	130	126	121	121	132
b	20	#	#	22	32
Podkarpackie ..... a	187	198	#	183	187
b	23	#	#	28	27
Podlaskie..... a	216	244	248	241	256
b	57	63	68	#	#
Pomorskie ..... a	464	504	499	506	527
b	78	92	98	87	99
Śląskie..... a	744	794	871	941	926
b	159	173	204	215	218
Świętokrzyskie ..... a	104	100	#	39	105
b	18	#	#	#	#
Warmińsko-mazurskie..... a	253	#	#	264	278
b	60	#	#	63	66
Wielkopolskie ..... a	997	1 023	1 044	1 017	1 083
b	197	208	#	216	246
Zachodniopomorskie..... a	311	#	#	371	368
b	72	#	73	80	87
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA HABILITOWANEGO WITH SCIENTIFIC DEGREE OF HABILITATED DOCTOR					
POLSKA POLAND..... a	12 445	13 053	13 490	14 111	15 192
b	3 837	4 099	4 316	4 686	5 239
Dolnośląskie ..... a	968	997	1 027	1 093	1 153
b	306	#	#	361	408
Kujawsko-pomorskie ..... a	560	#	#	633	682
b	144	#	#	185	218
Lubelskie ..... a	818	831	878	955	1 002
b	247	261	289	323	349
Lubuskie ..... a	150	#	#	174	195
b	38	#	#	50	61
Łódzkie ..... a	870	880	867	1 058	969
b	334	354	348	430	378
Małopolskie ..... a	1 555	1 517	1 767	1 851	2 117
b	470	459	530	567	664
Mazowieckie..... a	2 805	3 051	2 977	3 033	3 229
b	915	1 012	971	1 021	1 149
Opolskie ..... a	206	208	225	233	247
b	61	#	#	78	81
Podkarpackie ..... a	255	272	276	293	329
b	59	#	#	69	84
Podlaskie..... a	286	313	321	343	384
b	111	122	134	146	#
Pomorskie ..... a	751	817	824	881	973
b	196	217	240	273	335
Śląskie..... a	1 083	1 137	1 198	1 277	1 365
b	316	342	381	437	466
Świętokrzyskie ..... a	215	209	207	61	198
b	62	#	#	7	#
Warmińsko-mazurskie..... a	292	#	#	356	365
b	89	#	#	120	130

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – w tym kobiety of which females	2009	2010	2011	2012	2013
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA HABILITOWANEGO (dok.) WITH SCIENTIFIC DEGREE OF HABILITATED DOCTOR (cont.)					
Wielkopolskie	a 1 174	1 272	1 307	1 339	1 413
	b 344	375	397	422	460
Zachodniopomorskie	a 457	#	#	531	571
	b 145	#	#	197	217
ZE STOPNIEM NAUKOWYM DOKTORA WITH SCIENTIFIC DEGREE OF DOCTOR					
POLSKA POLAND.....	a 45 372	46 445	46 419	46 045	46 019
	b 20 472	21 309	21 460	21 717	21 977
Dolnośląskie	a 4 007	3 993	3 950	3 868	4 029
	b 1 712	1 736	1 750	1 741	1 812
Kujawsko-pomorskie	a 1 670	#	#	1 696	1 653
	b 828	#	#	879	841
Lubelskie	a 3 038	3 080	3 074	3 124	2 980
	b 1 532	1 527	1 566	1 618	1 576
Lubuskie	a 456	#	#	515	487
	b 212	#	#	251	248
Łódzkie	a 3 271	3 237	3 057	3 468	2 956
	b 1 630	1 653	1 592	1 874	1 592
Małopolskie	a 5 920	5 961	6 039	6 099	6 024
	b 2 395	2 595	2 588	2 679	2 684
Mazowieckie	a 9 893	10 362	10 449	10 194	10 451
	b 4 178	4 447	4 467	4 484	4 679
Opolskie	a 661	673	664	643	641
	b 294	306	304	300	301
Podkarpackie	a 1 070	1 158	#	1 177	1 254
	b 473	#	491	513	556
Podlaskie	a 1 051	#	1 057	1 029	1 070
	b 579	558	#	575	595
Pomorskie	a 2 622	2 689	2 628	2 659	2 716
	b 1 190	1 228	1 221	1 251	1 292
Śląskie	a 4 375	4 449	4 489	4 557	4 430
	b 1 927	1 979	2 034	2 097	2 071
Świętokrzyskie	a 620	#	#	168	521
	b 313	#	#	60	291
Warmińsko-mazurskie	a 1 081	#	#	1 136	1 154
	b 544	#	#	594	591
Wielkopolskie	a 4 040	4 250	4 269	4 049	4 082
	b 1 881	2 004	2 051	1 979	2 049
Zachodniopomorskie	a 1 597	#	#	1 663	1 571
	b 784	#	#	822	799
POZOSTAŁE Z WYKSZTAŁCENIEM WYŻSZYM OTHERS WITH TERTIARY EDUCATIONAL LEVEL					
POLSKA POLAND.....	a 40 077	45 839	49 415	53 644	58 193
	b 17 526	19 199	19 669	20 789	21 889
Dolnośląskie	a 2 066	2 047	2 672	3 334	4 039
	b 817	834	924	1 201	1 493
Kujawsko-pomorskie	a 1 348	1 279	1 299	1 549	1 348
	b 624	569	568	561	513
Lubelskie	a 1 941	2 066	1 852	2 325	2 273
	b 993	1 053	900	1 252	1 137
Lubuskie	a 261	269	298	311	280
	b 101	101	103	96	85

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (cd.)
EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – ogółem total b – w tym kobiety of which females	2009	2010	2011	2012	2013
POZOSTAŁE Z WYKSZTAŁCENIEM WYŻSZYM (dok.) OTHERS WITH TERTIARY EDUCATIONAL LEVEL (cont.)					
Łódzkie..... a	2 185	2 222	2 385	2 657	2 656
b	1 293	1 318	1 334	1 499	1 490
Małopolskie..... a	4 271	4 619	4 924	6 779	7 123
b	1 700	1 919	1 983	2 453	2 387
Mazowieckie..... a	13 557	16 149	16 041	16 352	18 815
b	5 716	6 330	6 278	6 251	6 979
Opolskie..... a	384	406	467	502	511
b	197	207	227	246	260
Podkarpackie..... a	1 556	3 440	4 193	4 444	4 683
b	529	950	1 102	1 179	1 207
Podlaskie..... a	878	812	765	822	950
b	442	409	392	394	433
Pomorskie..... a	2 438	2 575	3 133	3 486	3 655
b	1 002	1 022	1 154	1 207	1 262
Śląskie..... a	3 587	3 751	4 709	4 690	5 216
b	1 184	1 313	1 458	1 495	1 579
Świętokrzyskie..... a	453	536	584	420	598
b	187	178	215	112	198
Warmińsko-mazurskie..... a	391	482	491	562	575
b	213	230	261	289	309
Wielkopolskie..... a	4 240	4 593	4 794	4 491	4 620
b	2 269	2 466	2 408	2 147	2 181
Zachodniopomorskie..... a	521	593	808	920	851
b	259	300	362	407	376
Z WYKSZTAŁCENIEM POZOSTAŁYM WITH OTHER EDUCATIONAL LEVEL					
POLSKA POLAND..... a	13 218	14 110	14 846	15 199	15 528
b	6 586	6 763	6 822	6 588	6 406
Dolnośląskie..... a	780	782	877	1 046	1 101
b	405	396	414	487	456
Kujawsko-pomorskie..... a	343	224	263	283	236
b	83	91	96	108	80
Lubelskie..... a	461	551	479	543	507
b	239	342	304	318	285
Lubuskie..... a	57	57	36	41	54
b	29	27	#	11	9
Łódzkie..... a	546	569	866	967	1 016
b	317	329	461	459	425
Małopolskie..... a	791	920	1 139	1 333	1 386
b	365	415	477	577	537
Mazowieckie..... a	5 024	5 225	5 169	4 866	5 092
b	2 638	2 640	2 434	2 120	2 128
Opolskie..... a	95	101	131	263	191
b	57	58	66	77	69
Podkarpackie..... a	481	977	855	922	886
b	133	233	211	214	277
Podlaskie..... a	52	#	161	70	118
b	24	21	72	#	41
Pomorskie..... a	513	539	596	663	704
b	254	243	242	256	266
Śląskie..... a	1 410	1 568	1 586	1 370	1 654
b	593	609	627	590	567

Tabl. 38. ZATRUDNIENI W B+R WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I WOJEWÓDZTW (dok.)
EMPLOYMENT IN R&D ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AND VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2012	2013
a – ogółem total					
b – w tym kobiety of which females					
Z WYKSZTAŁCENIEM POZOSTAŁYM (dok.) WITH OTHER EDUCATIONAL LEVEL (cont.)					
Świętokrzyskie	58	#	54	101	130
	19	21	19	#	24
Warmińsko-mazurskie	60	50	106	167	129
	34	28	41	43	57
Wielkopolskie	2 442	2 326	2 309	2 338	2 121
	1 330	1 257	#	1 176	1 098
Zachodniopomorskie	105	92	219	226	203
	66	53	83	108	87

Źródło: „Nauka i technika” (lata 2009-2013), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology” (years 2009-2013), CSO, Warsaw.

Tabl. 39. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW
PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					na 100 tys. mieszkańców per 100 thous. inhabitants				
WYNAŁAZKI INVENTIONS										
Wynalazki zgłoszone	2 899	3 203	3 878	4 410	4 237	7,60	8,38	10,06	11,44	11,01
Patent applications										
Dolnośląskie	287	320	335	458	391	9,98	11,12	11,49	15,72	13,44
Kujawsko-pomorskie	115	124	156	170	169	5,56	5,99	7,43	8,11	8,08
Lubelskie	137	124	210	205	195	6,35	5,76	9,67	9,47	9,04
Lubuskie	23	28	50	47	39	2,28	2,77	4,89	4,59	3,82
Łódzkie	177	212	282	330	311	6,96	8,37	11,13	13,07	12,38
Małopolskie	258	310	334	420	468	7,82	9,37	9,98	12,52	13,93
Mazowieckie	644	701	774	975	947	12,33	13,37	14,64	18,39	17,81
Opolskie	75	70	95	85	78	7,27	6,81	9,37	8,41	7,77
Podkarpackie	70	82	120	103	113	3,33	3,90	5,64	4,84	5,31
Podlaskie	50	56	73	80	82	4,20	4,71	6,08	6,67	6,86
Pomorskie	216	201	222	241	234	9,69	8,97	9,72	10,52	10,19
Śląskie	374	436	539	578	521	8,06	9,40	11,65	12,52	11,33
Świętokrzyskie	47	49	68	70	83	3,70	3,87	5,32	5,49	6,54
Warmińsko-mazurskie	35	60	64	83	74	2,45	4,20	4,41	5,72	5,11
Wielkopolskie	282	314	410	428	360	8,27	9,18	11,87	12,36	10,38
Zachodniopomorskie	109	116	146	137	172	6,44	6,85	8,47	7,96	10,01
Udzielone patenty	1 536	1 385	1 989	1 848	2 329	4,02	3,63	5,16	4,80	6,05
Patents granted										
Dolnośląskie	170	146	257	285	354	5,91	5,07	8,81	9,78	12,16
Kujawsko-pomorskie	53	35	80	55	77	2,56	1,69	3,81	2,62	3,68
Lubelskie	60	55	103	98	97	2,78	2,56	4,74	4,53	4,50
Lubuskie	18	7	19	10	16	1,78	0,69	1,86	0,98	1,57
Łódzkie	115	94	137	118	174	4,52	3,71	5,41	4,67	6,92
Małopolskie	141	164	167	150	206	4,27	4,95	4,99	4,47	6,13
Mazowieckie	339	326	411	388	458	6,49	6,22	7,78	7,32	8,61
Opolskie	34	28	65	76	52	3,30	2,72	6,41	7,52	5,18
Podkarpackie	45	32	53	49	78	2,14	1,52	2,49	2,30	3,66
Podlaskie	15	11	11	21	32	1,26	0,93	0,92	1,75	2,68

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 39. OCHRONA WŁASNOŚCI INTELKTUALNEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY BY VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers					na 100 tys. mieszkańców per 100 thous. inhabitants				
WYNALAZKI (dok.) INVENTIONS (cont.)										
Pomorskie	78	81	87	85	99	3,50	3,62	3,81	3,71	4,31
Śląskie.....	274	233	321	213	296	5,90	5,03	6,94	4,61	6,44
Świętokrzyskie	37	25	47	39	38	2,91	1,97	3,68	3,06	3,00
Warmińsko-mazurskie.....	9	18	14	17	32	0,63	1,26	0,96	1,17	2,21
Wielkopolskie	105	95	129	159	223	3,08	2,78	3,73	4,59	6,43
Zachodniopomorskie.....	43	35	88	85	107	2,54	2,07	5,11	4,94	6,23
WZORY UŻYTKOWE UTILITY MODELS										
Zgłoszone wzory użytkowe	734	879	940	941	986	1,92	2,30	2,44	2,44	2,56
<i>Utility model applications</i>										
Dolnośląskie.....	52	65	75	66	64	1,81	2,26	2,57	2,26	2,20
Kujawsko-pomorskie.....	45	45	34	54	44	2,17	2,17	1,62	2,58	2,10
Lubelskie	28	24	42	49	24	1,30	1,12	1,93	2,26	1,11
Lubuskie.....	8	6	6	10	10	0,79	0,59	0,59	0,98	0,98
Łódzkie.....	31	56	56	43	53	1,22	2,21	2,21	1,70	2,11
Małopolskie	98	74	106	112	142	2,97	2,24	3,17	3,34	4,23
Mazowieckie.....	139	158	135	164	170	2,66	3,01	2,55	3,09	3,20
Opolskie	10	17	23	16	12	0,97	1,65	2,27	1,58	1,19
Podkarpackie	33	49	46	37	33	1,57	2,33	2,16	1,74	1,55
Podlaskie.....	15	31	29	22	24	1,26	2,61	2,41	1,84	2,01
Pomorskie	16	34	56	48	49	0,72	1,52	2,45	2,10	2,13
Śląskie.....	130	170	168	157	161	2,80	3,67	3,63	3,40	3,50
Świętokrzyskie	19	30	19	21	25	1,50	2,37	1,49	1,65	1,97
Warmińsko-mazurskie.....	23	25	27	20	48	1,61	1,75	1,86	1,38	3,32
Wielkopolskie	69	77	91	100	92	2,02	2,25	2,63	2,89	2,65
Zachodniopomorskie.....	18	18	27	22	35	1,06	1,06	1,57	1,28	2,04
Udzielone prawa ochronne	431	484	498	514	621	1,13	1,27	1,29	1,33	1,61
<i>Rights of protection granted</i>										
Dolnośląskie.....	33	28	19	23	36	45	44	1,15	0,97	0,66
Kujawsko-pomorskie.....	51	30	26	29	32	28	27	2,47	1,45	1,26
Lubelskie	22	22	25	24	14	18	22	1,02	1,02	1,16
Lubuskie.....	7	13	3	9	2	2	3	0,69	1,29	0,30
Łódzkie.....	27	33	37	23	16	27	28	1,06	1,29	1,46
Małopolskie	80	73	45	52	73	44	73	2,44	2,22	1,36
Mazowieckie.....	135	124	85	116	100	83	78	2,60	2,38	1,63
Opolskie	7	15	3	8	9	12	17	0,67	1,45	0,29
Podkarpackie	23	27	12	19	22	39	33	1,10	1,29	0,57
Podlaskie.....	9	7	4	14	10	16	21	0,75	0,59	0,34
Pomorskie	16	20	22	12	10	14	27	0,72	0,90	0,99
Śląskie.....	115	131	73	90	83	96	127	2,47	2,82	1,57
Świętokrzyskie	9	10	17	15	14	17	15	0,71	0,79	1,34
Warmińsko-mazurskie.....	7	11	11	5	10	18	23	0,49	0,77	0,77
Wielkopolskie	50	54	38	35	47	50	59	1,48	1,59	1,11
Zachodniopomorskie.....	14	18	11	10	20	5	24	0,83	1,06	0,65

Źródło: „Nauka i technika” (lata 2009-2013), GUS, Warszawa.

Source: “Science and technology” (years 2009-2013), CSO, Warsaw.

Tabl. 40. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY <i>PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS</i>						
OGÓŁEM	17 021,12	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	GRAND TOTAL
16-24 lata	4 484,00	4 578,24	4 565,28	4 201,15	4 339,05	aged 16-24
25-34	4 439,09	4 610,21	4 676,32	4 955,57	4 901,70	25-34
35-44	3 612,47	3 852,70	4 053,75	4 187,43	4 422,12	35-44
45-54	2 606,16	2 778,91	3 001,32	2 984,72	3 287,21	45-54
55-64	1 569,19	1 819,36	2 082,71	2 301,28	2 733,71	55-64
65-74 lata	310,21	387,05	575,33	636,28	835,84	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ <i>PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL</i>						
OGÓŁEM	13 837,96	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	GRAND TOTAL
16-24 lata	3 991,05	4 098,31	4 124,54	3 746,08	3 769,72	aged 16-24
25-34	3 822,54	4 003,26	4 167,71	4 381,54	4 312,21	25-34
35-44	2 876,77	3 000,13	3 266,10	3 443,98	3 569,99	35-44
45-54	1 827,55	2 015,31	2 122,36	2 160,35	2 321,24	45-54
55-64	1 086,01	1 310,75	1 466,95	1 627,54	1 793,23	55-64
65-74 lata	234,03 ^a	242,22 ^a	392,47	419,05	544,95	aged 65-74
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING</i>						
OGÓŁEM	5 803,71	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 599,29	1 773,96	2 046,77	2 067,96	2 352,70	aged 16-24
25-34	1 608,55	1 693,08	1 994,98	1 937,56	2 159,08	25-34
35-44	1 172,22	1 234,86	1 417,02	1 362,35	1 636,42	35-44
45-54	770,46	723,85	927,93	950,69	1 046,58	45-54
55-64	556,37	668,15	744,45	846,82	963,06	55-64
65-74 lata	96,83 ^a	137,66 ^a	211,12	220,87 ^a	321,11 ^a	aged 65-74
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM	9 332,58	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	GRAND TOTAL
16-24 lata	3 479,43	2 202,22	2 147,95	2 170,40	1 901,02	aged 16-24
25-34	2 685,41	1 551,42	1 488,33	1 453,03	1 267,04	25-34
35-44	1 739,41	779,85	747,11	754,05	645,03	35-44
45-54	870,88	418,10	438,16	282,69 ^a	257,93 ^a	45-54
55-64	483,59	216,07 ^a	203,52	197,72 ^a	123,33 ^a	55-64
65-74 lata	73,87 ^a	33,44 ^a	31,72 ^a	40,85 ^a	61,57 ^a	aged 65-74
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS FINDING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM	11 355,70	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 659,14	2 898,72	3 127,67	2 732,53	3 100,77	aged 16-24
25-34	3 245,70	3 523,56	3 803,67	3 843,08	3 989,23	25-34
35-44	2 530,30	2 971,33	3 222,82	3 251,00	3 533,41	35-44
45-54	1 672,01	1 979,68	2 296,10	2 099,19	2 373,84	45-54
55-64	1 063,04	1 302,47	1 579,16	1 614,78	1 871,28	55-64
65-74 lata	185,51 ^a	258,72 ^a	424,70	399,33	577,34	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM	5 034,17	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 083,96	1 069,42	568,61	524,20	666,93	aged 16-24
25-34	1 514,68	1 661,19	1 212,80	1 172,32	1 217,35	25-34
35-44	1 189,86	1 315,49	932,12	879,28	1 087,75	35-44
45-54	692,09	835,04	605,03	588,28	647,40	45-54
55-64	472,25	601,69	381,25	364,96 ^a	500,76 ^a	55-64
65-74 lata	81,33 ^a	116,42 ^a	75,72 ^a	112,76 ^a	128,55 ^a	aged 65-74

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 40. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIOS OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM	6 379,04	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 523,50	2 661,78	3 089,93	2 727,17	-	aged 16-24
25-34	1 904,60	1 978,09	2 514,80	2 556,27	-	25-34
35-44	1 082,45	1 202,87	1 613,40	1 598,49	-	35-44
45-54	485,20	588,28	897,44	927,60	-	45-54
55-64	334,86 ^a	303,02	561,63 ^a	627,14 ^a	-	55-64
65-74 lata	48,43 ^a	70,79 ^a	126,41 ^a	131,09 ^a	-	aged 65-74
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE <i>PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE</i>						
OGÓŁEM	4 784,02	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 914,77	1 881,50	1 870,14	1 627,91	1 619,54	aged 16-24
25-34	1 457,16	1 429,28	1 567,71	1 405,90	1 375,53	25-34
35-44	840,38	689,60	840,04	840,37	880,53	35-44
45-54	340,76	400,54	429,93	338,07 ^a	414,32	45-54
55-64	197,15 ^a	199,26 ^a	240,67 ^a	193,48 ^a	242,28 ^a	55-64
65-74 lata	33,79 ^a	53,20 ^a	75,29 ^a	42,65 ^a	64,12 ^a	aged 65-74
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKA, FILMAMI, GRAFIKA <i>PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES</i>						
OGÓŁEM	6 355,67	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	GRAND TOTAL
16-24 lata	2 717,26	2 747,11	3 144,15	2 756,46	3 072,98	aged 16-24
25-34	1 862,55	1 938,03	2 592,76	2 367,39	2 492,95	25-34
35-44	1 017,34	1 048,42	1 578,23	1 504,57	1 547,26	35-44
45-54	466,09	505,99	654,21	610,20	785,21	45-54
55-64	233,10 ^a	289,59	468,71 ^a	390,57 ^a	440,27	55-64
65-74 lata	59,33 ^a	77,14 ^a	95,82 ^a	119,39 ^a	154,22 ^a	aged 65-74
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” <i>PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES</i>						
OGÓŁEM	5 038,84	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 230,72	1 327,01	2 317,52	1 771,64	2 931,10	aged 16-24
25-34	1 441,64	1 397,42	2 381,45	2 256,78	3 687,85	25-34
35-44	1 017,30	1 016,74	1 770,76	1 784,67	3 097,75	35-44
45-54	716,51	793,71	1 309,88	1 159,72	2 246,27	45-54
55-64	525,91	555,53	963,34	970,44	1 955,18	55-64
65-74 lata	106,75 ^a	136,92 ^a	306,44 ^a	284,94 ^a	614,47	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH <i>PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING</i>						
OGÓŁEM	7 326,57	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 215,86	1 252,44	1 548,82	1 451,66	1 444,87	aged 16-24
25-34	2 433,63	2 611,39	3 046,26	3 133,42	3 012,00	25-34
35-44	1 797,98	1 950,94	2 436,41	2 472,60	2 526,84	35-44
45-54	1 135,35	1 263,61	1 572,76	1 538,03	1 586,15	45-54
55-64	636,45	786,60	887,47	994,28	1 157,17	55-64
65-74 lata	107,30 ^a	126,25 ^a	228,76	223,04 ^a	313,46 ^a	aged 65-74

Tabl. 40. **KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WIEKU I PŁCI (dok.)**
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, AGE AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH <i>PERSONS FINDING EDUCATION OR TRAINING OFFERS INFORMATION</i>						
OGÓŁEM	3 896,88	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	GRAND TOTAL
16-24 lata	1 488,69	1 905,11	2 227,62	1 809,57	1 979,99	aged 16-24
25-34	1 146,57	1 318,85	1 611,06	1 431,06	1 467,66	25-34
35-44	696,55	918,43	1 226,70	1 150,64	1 088,86	35-44
45-54	415,15	560,26	667,56	620,12	577,31	45-54
55-64	130,62 ^a	243,18 ^a	374,48	309,45 ^a	328,81 ^a	55-64
65-74 lata	19,31 ^a	47,13 ^a	61,64 ^a	52,93 ^a	65,03 ^a	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY <i>PERSONS USING INTERNET IN PURPOSE TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE</i>						
OGÓŁEM	9 469,60	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	GRAND TOTAL
16-24 lata	3 039,58	2 752,03	3 071,27	2 615,70	-	aged 16-24
25-34	2 559,05	1 953,63	2 488,06	2 397,50	-	25-34
35-44	1 873,55	1 468,47	2 000,91	1 889,42	-	35-44
45-54	1 204,86	930,11	1 186,19	1 106,69	-	45-54
55-64	686,29	575,79	787,00	748,81	-	55-64
65-74 lata	106,27 ^a	145,08 ^a	180,49 ^a	186,78 ^a	-	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK) <i>PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK)</i>						
RAZEM.....	8 105,44	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	TOTAL
16-24 lata	3 044,66	3 578,40	3 673,76	3 482,49	3 731,56	aged 16-24
25-34	2 334,12	2 933,35	3 176,75	3 448,70	3 442,39	25-34
35-44	1 486,94	2 020,88	1 966,68	2 000,72	2 141,15	35-44
45-54	759,14	1 083,59	1 204,45	1 061,50	1 101,63	45-54
55-64	425,48	643,43	649,83	651,19	727,27	55-64
65-74 lata	55,09 ^a	117,20 ^a	188,87 ^a	174,54 ^a	194,75 ^a	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH <i>PERSONS USING AN INSTANT MESSAGING</i>						
RAZEM.....	9 014,24	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	TOTAL
16-24 lata	3 689,40	3 552,25	3 116,39	2 498,00	2 040,13	aged 16-24
25-34	2 694,79	2 609,37	2 317,23	1 939,15	1 453,71	25-34
35-44	1 423,56	1 387,68	1 281,13	1 109,85	837,02	35-44
45-54	712,85	705,58	646,31	538,81	402,31 ^a	45-54
55-64	423,58	464,36	380,23	357,52 ^a	242,46	55-64
65-74 lata	70,06 ^a	80,95 ^a	65,45 ^a	97,41 ^a	77,38 ^a	aged 65-74
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) <i>PERSONS USING A BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)</i>						
RAZEM.....	.	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	TOTAL
16-24 lata	.	172,44 ^a	235,54	325,05 ^a	316,69 ^a	aged 16-24
25-34	.	367,68	528,99	763,30	583,33	25-34
35-44	.	296,49 ^a	275,32 ^a	424,37	398,16	35-44
45-54	.	117,60 ^a	144,73 ^a	181,39 ^a	142,95 ^a	45-54
55-64	.	60,70 ^a	71,67 ^a	84,50 ^a	85,96 ^a	55-64
65-74 lata	.	10,27 ^a	7,43 ^a	12,14 ^a	5,06 ^a	aged 65-74

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 41. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY <i>PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS</i>						
OGÓŁEM	17 021,12	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	2 357,84	2 317,44	2 185,88	2 135,33	2 344,24	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	9 802,55	10 633,69	11 008,53	10 824,89	11 657,67	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	4 860,73	5 075,35	5 760,29	6 306,21	6 517,72	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ <i>PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL</i>						
OGÓŁEM	13 837,96	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 900,08	1 889,50	1 741,68	1 651,42	1 734,32	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	7 380,15	7 979,92	8 340,77	8 136,08	8 416,99	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	4 557,73	4 800,57	5 457,67	5 991,04	6 160,02	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERRING</i>						
OGÓŁEM	5 803,71	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	760,97	911,54	919,84	963,15	1 195,14	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	3 144,24	3 403,59	3 949,53	3 750,29	4 319,75	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	1 898,50	1 916,41	2 472,89	2 672,82	2 964,05	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM	9 332,58	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 719,95	1 028,32	977,84	973,08	908,74	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	5 195,18	2 751,61	2 525,45	2 301,18	1 983,74	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	2 417,44	1 421,17	1 553,50	1 624,48	1 363,45	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS FINDING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM	11 355,70	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 173,09	1 316,35	1 341,03	1 211,98	1 489,80	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	6 384,26	7 488,33	8 155,09	7 512,12	8 514,44	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	3 798,35	4 129,80	4 957,99	5 215,82	5 441,64	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM	5 034,17	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	347,96	337,81	147,00 ^a	98,04 ^a	169,35 ^a	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	2 423,63	2 885,72	1 602,02	1 429,14	1 687,67	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	2 262,58	2 375,73	2 025,52	2 114,62	2 391,72	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIOS OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM	6 379,04	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 187,33	1 271,18	1 289,34	1 145,44	-	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	3 337,72	3 577,41	4 694,26	4 336,77	-	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	1 853,99	1 956,23	2 820,01	3 085,54	-	<i>With tertiary educational level</i>

Tabl. 41. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE <i>PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE</i>						
OGÓŁEM	4 784,02	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	923,5	895,89	785,93	671,09	693,92	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	2 231,93	2 228,96	2 353,96	1 997,74	1 939,03	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	1 628,59	1 528,54	1 883,90	1 779,54	1 963,36	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ <i>PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES</i>						
OGÓŁEM	6 355,67	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 404,01	1 333,85	1 436,55	1 281,11	1 505,46	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	3 315,89	3 461,35	4 532,04	3 827,81	4 175,99	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	1 635,77	1 811,09	2 565,28	2 639,65	2 811,44	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” <i>PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES</i>						
OGÓŁEM	5 038,84	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	517,41	552,10	963,78	768,94	1 330,04	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	2 490,55	2 553,88	4 594,92	3 875,10	7 780,47	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	2 030,88	2 121,35	3 490,67	3 584,16	5 422,12	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH <i>PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING</i>						
OGÓŁEM	7 326,57	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	280,64 ^a	242,33 ^a	303,37 ^a	309,27 ^a	329,09	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	3 705,85	4 195,55	5 059,31	4 796,31	4 951,53	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	3 340,07	3 553,35	4 357,79	4 707,44	4 759,86	<i>With tertiary educational level</i>
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH <i>PERSONS FINDING EDUCATION OR TRAINING OFFERS INFORMATION</i>						
OGÓŁEM	3 896,88	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	679,83	828,42	918,11	743,47	854,81	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	1 668,03	2 195,72	2 661,94	2 177,76	2 241,72	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	1 549,02	1 968,83	2 589,01	2 452,55	2 411,13	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY <i>PERSONS USING INTERNET IN PURPOSE TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE</i>						
OGÓŁEM	9 469,60	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	GRAND TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 500,00	1 285,39	1 359,99	1 075,10	-	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	4 688,79	3 633,79	4 467,13	3 999,33	-	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	3 280,81	2 905,91	3 886,81	3 870,48	-	<i>With tertiary educational level</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK) <i>PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK)</i>						
RAZEM	8 105,44	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 486,68	1 741,51	1 701,00	1 623,59	1 826,50	<i>With lower than secondary educational level</i>
Z wykształceniem średnim	4 554,80	5 881,90	5 863,13	5 587,67	5 918,11	<i>With secondary educational level</i>
Z wykształceniem wyższym	2 063,95	2 753,46	3 296,21	3 607,87	3 594,12	<i>With tertiary educational level</i>

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 41. **KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU, WYKSZTAŁCENIA I PŁCI (dok.)**
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE, EDUCATIONAL LEVEL AND SEX (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH PERSONS USING AN INSTANT MESSAGING						
RAZEM.....	9 014,24	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	1 809,10	1 704,59	1 380,46	1 205,72	1 047,52	With lower than secondary educational level
Z wykształceniem średnim.....	4 833,70	4 804,01	4 103,73	3 223,39	2 448,21	With secondary educational level
Z wykształceniem wyższym.....	2 371,44	2 291,58	2 322,56	2 111,63	1 557,27	With tertiary educational level
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) PERSONS USING A BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)						
RAZEM.....	.	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	TOTAL
Z wykształceniem niższym niż średnie	.	46,82 ^a	41,08 ^a	44,21 ^a	85,46 ^a	With lower than secondary educational level
Z wykształceniem średnim.....	.	412,76	491,15	627,93 ^a	527,92	With secondary educational level
Z wykształceniem wyższym.....	.	565,60	731,44	1 118,60	918,76	With tertiary educational level

a Dane obciążone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

Tabl. 42. **KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA**
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS						
OGÓŁEM.....	17 021,12	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	TOTAL
Miasta.....	11 879,70	12 357,98	13 058,34	12 898,69	13 370,18	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	5 853,35	6 015,17	6 773,54	6 600,89	6 767,08	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	6 026,35	6 342,81	6 284,80	6 297,80	6 603,10	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	5 141,42	5 668,50	5 896,36	6 367,74	7 149,46	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL						
OGÓŁEM.....	13 837,96	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	TOTAL
Miasta.....	10 035,84	10 440,69	11 064,96	10 894,87	11 003,05	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	5 215,99	5 288,21	5 954,29	5 847,48	5 803,14	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	4 819,85	5 152,48	5 110,67	5 047,39	5 199,91	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	3 802,12	4 229,29	4 475,17	4 883,67	5 308,29	Rural areas
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING						
OGÓŁEM.....	5 803,71	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	TOTAL
Miasta.....	4 199,83	4 402,21	5 228,85	5 181,10	5 869,23	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 130,09	2 274,72	2 787,62	2 775,31	2 971,27	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	2 069,75	2 127,49	2 441,23	2 405,79	2 897,97	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	1 603,88	1 829,34	2 113,41	2 205,16	2 609,71	Rural areas
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS						
OGÓŁEM.....	9 332,58	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	TOTAL
Miasta.....	6 396,51	3 570,52	3 502,04	3 192,89	2 868,25	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 148,06	1 674,35	1 822,42	1 713,98	1 593,30	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców.....	3 248,44	1 896,18	1 679,62	1 478,90	1 274,96	less than 100 thous. inhabitants
Wieś.....	2 936,07	1 630,58	1 554,74	1 705,86	1 387,67	Rural areas

Tabl. 42. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH PERSONS FINDING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES						
OGÓŁEM	11 355,70	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	TOTAL
Miasta	8 042,47	8 985,15	10 165,55	9 552,79	10 238,44	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	4 157,75	4 590,51	5 541,88	5 124,19	5 288,81	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	3 884,72	4 394,63	4 623,67	4 428,61	4 949,62	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	3 313,23	3 949,32	4 288,56	4 387,12	5 207,44	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION						
OGÓŁEM	5 034,17	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	TOTAL
Miasta	3 884,97	4 243,79	3 027,54	2 870,52	3 241,38	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 167,86	2 319,62	1 942,32	1 847,22	2 020,36	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	1 717,11	1 924,17	1 085,21	1 023,30	1 221,02	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 149,20	1 355,46	747,00 ^a	771,28	1 007,36	Rural areas
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET PERSONS LISTENING TO WEB RADIOS OR WATCHING WEB TELEVISION						
OGÓŁEM	6 379,04	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	TOTAL
Miasta	4 524,18	4 747,22	6 241,16	5 833,79	-	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 276,76	2 413,00	3 321,69	3 168,69	-	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 247,42	2 334,22	2 919,46	2 665,10	-	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 854,86	2 057,61	2 562,45	2 733,97	-	Rural areas
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE						
OGÓŁEM	4 784,02	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	TOTAL
Miasta	3 462,62	3 338,64	3 731,38	3 250,72	3 270,46	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	1 909,62	1 806,07	2 111,75	1 932,28	1 905,70	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	1 552,99	1 532,57	1 619,63	1 318,44	1 364,77	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 321,41	1 314,75	1 292,40	1 197,65	1 325,84	Rural areas
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES						
OGÓŁEM	6 355,67	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	TOTAL
Miasta	4 411,45	4 629,86	6 064,27	5 334,91	5 766,64	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 238,74	2 349,20	3 327,89	2 933,42	3 160,97	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 172,72	2 280,65	2 736,38	2 401,49	2 605,67	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 944,22	1 976,42	2 469,60	2 413,67	2 726,25	Rural areas
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES						
OGÓŁEM	5 038,84	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	TOTAL
Miasta	3 706,05	3 790,10	6 479,40	5 900,94	9 931,34	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 075,07	2 177,55	3 706,80	3 496,11	5 309,42	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	1 630,98	1 612,55	2 772,60	2 404,82	4 621,92	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 332,78	1 437,24	2 569,98	2 327,26	4 601,30	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING						
OGÓŁEM	7 326,57	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	TOTAL
Miasta	5 835,92	6 305,80	7 478,54	7 456,32	7 487,11	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 287,79	3 523,79	4 301,73	4 278,29	4 249,65	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 548,13	2 782,01	3 176,81	3 178,04	3 237,46	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 490,65	1 685,43	2 241,93	2 356,70	2 553,38	Rural areas
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH PERSONS FINDING EDUCATION OR TRAINING OFFERS INFORMATION						
OGÓŁEM	3 896,88	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	TOTAL
Miasta	2 797,99	3 547,64	4 434,94	3 818,70	3 766,42	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	1 536,38	1 866,02	2 599,03	2 337,63	2 122,79	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	1 261,61	1 681,62	1 835,91	1 481,07	1 643,63	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	1 098,90	1 445,33	1 734,11	1 555,07	1 741,25	Rural areas

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 42. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA (dok.)
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND CLASS OF LOCALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY PERSONS USING INTERNET IN PURPOSE TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE						
OGÓŁEM	9 469,60	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	TOTAL
Miasta	6 644,15	5 704,30	7 063,53	6 390,37	-	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 411,74	3 189,48	4 057,89	3 796,54	-	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	3 232,42	2 514,82	3 005,65	2 593,83	-	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	2 825,45	2 120,80	2 650,39	2 554,53	-	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK) PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK)						
OGÓŁEM	8 105,44	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	TOTAL
Miasta	5 543,74	6 922,80	7 425,06	7 157,33	7 324,38	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	2 648,38	3 330,47	3 778,98	3 675,06	3 695,38	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	2 895,36	3 592,33	3 646,08	3 482,26	3 629,00	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	2 561,70	3 454,06	3 435,28	3 661,80	4 014,37	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH PERSONS USING AN INSTANT MESSAGING						
OGÓŁEM	9 014,24	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	TOTAL
Miasta	6 302,73	5 951,12	5 365,61	4 447,07	3 318,56	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	3 108,82	2 928,75	2 713,04	2 283,62	1 730,95	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	3 193,91	3 022,37	2 652,57	2 163,45	1 587,61	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	2 711,50	2 849,06	2 441,14	2 093,67	1 734,45	Rural areas
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN) PERSONS USING A BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)						
OGÓŁEM	.	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	TOTAL
Miasta	.	776,75	1 008,95	1 378,59	1 144,47	Urban areas
powyżej 100 tys. mieszkańców	.	471,82	636,12	963,94	766,68	100 thous. inhabitants and more
do 100 tys. mieszkańców	.	304,92 ^a	372,83	414,65 ^a	377,79	less than 100 thous. inhabitants
Wieś	.	248,43	254,72 ^a	412,16	387,67	Rural areas

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and household (tables).

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO
USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CIĄGU OSTATNICH 3 MIESIĘCY PERSONS WHO HAVE USED THE INTERNET DURING LAST 3 MONTHS						
OGÓŁEM	17 021,12	18 026,48	18 954,70	19 266,43	20 519,64	TOTAL
Aktywni zawodowo	11 704,81	12 472,33	13 166,91	13 670,75	14 215,33	Economically active population
pracujący	10 878,02	11 484,60	12 076,60	12 390,11	12 871,03	employed persons
najemnie	8 840,12	9 467,77	9 933,38	10 231,35	10 462,88	employees
na rachunek własny	1 559,51	1 446,55	1 611,33	1 634,81	1 702,72	self-employed
rolnicy	478,40	570,28	531,89	523,95	705,43	farmers
bezrobotni	826,79	987,72	1 090,31	1 280,64	1 344,30	unemployed persons
Bierni zawodowo	5 316,30	5 554,15	5 787,79	5 595,67	6 304,31	Economically inactive persons
uczący się	3 306,75	3 261,90	3 104,52	2 821,07	3 026,18	apprentices
emeryci, renciści i inni	2 009,55	2 292,25	2 683,27	2 774,60	3 278,13	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POCZTY ELEKTRONICZNEJ PERSONS USING AN ELECTRONIC MAIL						
OGÓŁEM	13 837,96	14 669,98	15 540,13	15 778,54	16 311,33	TOTAL
Aktywni zawodowo	9 520,10	10 185,80	10 885,43	11 369,69	11 511,72	Economically active population
pracujący	8 903,12	9 411,55	10 027,67	10 368,40	10 528,10	employed persons
najemnie	7 277,00	7 871,50	8 297,49	8 666,63	8 655,87	employees
na rachunek własny	1 363,18	1 239,79	1 419,66	1 427,07	1 474,91	self-employed
rolnicy	262,93	300,26	310,53	274,70	397,32	farmers
bezrobotni	616,98	774,24	857,76	1 001,30	983,62	unemployed persons
Bierni zawodowo	4 317,86	4 484,19	4 654,70	4 408,84	4 799,61	Economically inactive persons
uczący się	2 994,19	2 946,78	2 843,96	2 502,98	2 682,99	apprentices
emeryci, renciści i inni	1 323,67	1 537,41	1 810,74	1 905,86	2 116,62	retirees, pensioners and others

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY TELEFONUJĄCE PRZEZ INTERNET ORAZ ODBYWAJĄCE WIDEOKONFERENCJE <i>PERSONS MAKING A TELEPHONE CALL VIA THE INTERNET, VIDEO CONFERENCING</i>						
OGÓŁEM	5 803,71	6 231,55	7 342,26	7 386,26	8 478,94	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 880,49	4 041,47	4 842,50	4 892,80	5 426,97	<i>Economically active population</i>
pracujący	3 643,40	3 715,47	4 470,10	4 514,52	4 939,65	<i>employed persons</i>
najemnie	2 899,89	3 097,33	3 710,54	3 736,91	4 098,62	<i>employees</i>
na rachunek własny	611,00	484,98	600,17	618,08	667,40	<i>self-employed</i>
rolnicy	132,51 ^a	133,16 ^a	159,38 ^a	159,54	173,63	<i>farmers</i>
bezrobotni	237,09	326,00	372,39	378,28	487,32	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	1 923,23	2 190,08	2 499,77	2 493,46	3 051,97	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się	1 250,09	1 414,09	1 504,38	1 511,14	1 789,73	<i>apprentices</i>
emeryci, renciści i inni	673,14	775,99	995,38	982,32	1 262,24	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W CZATACH, GRUPACH LUB FORACH DYSKUSYJNYCH ONLINE <i>PERSONS USING CHAT SITES, DISCUSSION GROUPS OR ONLINE DISCUSSION FORUMS</i>						
OGÓŁEM	9 332,58	5 201,10	5 056,78	4 898,74	4 255,93	TOTAL
Aktywni zawodowo	5 867,02	3 127,00	2 982,46	2 897,44	2 453,13	<i>Economically active population</i>
pracujący	5 364,39	2 845,67	2 707,57	2 599,46	2 210,39	<i>employed persons</i>
najemnie	4 426,16	2 408,86	2 259,11	2 193,31	1 901,68	<i>employees</i>
na rachunek własny	709,60	325,96	384,79	355,21	241,37	<i>self-employed</i>
rolnicy	228,63	110,84 ^a	63,66 ^a	50,95 ^a	67,33 ^a	<i>farmers</i>
bezrobotni	502,63	281,33	274,89	297,97	242,74	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	3 465,56	2 074,10	2 074,33	2 001,30	1 802,79	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się	2 628,67	1 709,91	1 685,03	1 592,10	1 482,98	<i>apprentices</i>
emeryci, renciści i inni	836,89	364,20	389,29	409,20	319,81	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY WYSZUKUJĄCE INFORMACJE O TOWARACH I USŁUGACH <i>PERSONS FINDING INFORMATION ABOUT GOODS OR SERVICES</i>						
OGÓŁEM	11 355,70	12 934,47	14 454,11	13 939,91	15 445,88	TOTAL
Aktywni zawodowo	8 259,58	9 354,77	10 381,00	10 290,84	11 051,88	<i>Economically active population</i>
pracujący	7 776,02	8 737,35	9 645,41	9 423,12	10 108,23	<i>employed persons</i>
najemnie	6 178,01	7 143,48	7 863,13	7 738,34	8 167,98	<i>employees</i>
na rachunek własny	1 257,47	1 178,20	1 371,26	1 279,59	1 387,40	<i>self-employed</i>
rolnicy	340,54	415,67	411,02	405,19	552,85	<i>farmers</i>
bezrobotni	483,56	617,43	735,59	867,71	943,66	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	3 096,12	3 579,70	4 073,11	3 649,08	4 393,99	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się	1 885,39	1 986,68	2 110,31	1 788,12	2 143,76	<i>apprentices</i>
emeryci, renciści i inni	1 210,74	1 593,02	1 962,81	1 860,95	2 250,23	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW DOTYCZĄCYCH USŁUG ZWIĄZANYCH Z PODRÓŻĄ I ZAKWATEROWANIEM <i>PERSONS USING SERVICES RELATED TO TRAVEL AND ACCOMMODATION</i>						
OGÓŁEM	5 034,17	5 599,26	3 775,54	3 641,80	4 248,74	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 752,35	4 238,99	3 070,70	2 927,61	3 380,25	<i>Economically active population</i>
pracujący	3 594,22	4 040,81	2 937,99	2 790,20	3 203,14	<i>employed persons</i>
najemnie	2 894,11	3 314,95	2 356,32	2 218,62	2 678,05	<i>employees</i>
na rachunek własny	644,09	628,23	536,92	559,74	485,41	<i>self-employed</i>
rolnicy	56,02 ^a	97,64 ^a	44,75 ^a	11,84 ^a	39,68 ^a	<i>farmers</i>
bezrobotni	158,13	198,18	132,72 ^a	137,42 ^a	177,11 ^a	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	1 281,82	1 360,26	704,83 ^a	714,19	868,48	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się	793,03	739,44	376,95	363,03	413,10	<i>apprentices</i>
emeryci, renciści i inni	488,78	620,83	327,88 ^a	351,16 ^a	455,39	<i>retirees, pensioners and others</i>
OSOBY SŁUCHAJĄCE RADIA LUB OGLĄDAJĄCE TELEWIZJĘ PRZEZ INTERNET <i>PERSONS LISTENING TO WEB RADIOS OR WATCHING WEB TELEVISION</i>						
OGÓŁEM	6 379,04	6 804,83	8 803,60	8 567,76	-	TOTAL
Aktywni zawodowo	4 016,53	4 288,79	5 759,84	5 836,42	-	<i>Economically active population</i>
pracujący	3 670,35	3 902,27	5 254,60	5 231,71	-	<i>employed persons</i>
najemnie	3 040,33	3 318,50	4 412,34	4 438,02	-	<i>employees</i>
na rachunek własny	509,34	455,63	657,02	665,83	-	<i>self-employed</i>
rolnicy	120,68 ^a	128,13 ^a	185,24	127,86 ^a	-	<i>farmers</i>
bezrobotni	346,19	386,52	505,24	604,71	-	<i>unemployed persons</i>
Bierni zawodowo	2 362,51	2 516,04	3 043,76	2 731,33	-	<i>Economically inactive persons</i>
uczący się	1 879,38	2 021,05	2 213,64	1 914,54	-	<i>apprentices</i>
emeryci, renciści i inni	483,13	494,99	830,12	816,79	-	<i>retirees, pensioners and others</i>

4.6. NAUKA, TECHNOLOGIA I INNOWACJE

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (cd.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY POBIERAJĄCE PROGRAMY KOMPUTEROWE PERSONS DOWNLOADING SOFTWARE						
OGÓŁEM	4 784,02	4 653,38	5 023,78	4 448,37	4 596,31	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 040,63	2 898,94	3 260,11	3 056,34	3 074,27	Economically active population
pracujący	2 823,35	2 693,63	3 005,03	2 844,02	2 833,63	employed persons
najemnie	2 333,76	2 270,41	2 506,84	2 377,10	2 404,12	employees
na rachunek własny	438,54	347,05	421,78	421,68	378,44	self-employed
rolnicy	51,04 ^a	76,17 ^a	76,41 ^a	45,23 ^a	51,07 ^a	farmers
bezrobotni	217,28	205,31	255,08	212,32	240,64	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 743,40	1 754,44	1 763,68	1 392,04	1 522,04	Economically inactive persons
uczący się	1 461,94	1 440,03	1 403,87	1 153,72	1 224,95	apprentices
emeryci, renciści i inni	281,45 ^a	314,41	359,81	238,32 ^a	297,09	retirees, pensioners and others
OSOBY GRAJĄCE W GRY, POBIERAJĄCE PLIKI Z GRAMI, MUZYKĄ, FILMAMI, GRAFIKĄ PERSONS PLAYING OR DOWNLOADING GAMES, MUSIC, FILMS, IMAGES						
OGÓŁEM	6 355,67	6 606,28	8 533,87	7 748,58	8 492,89	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 805,72	4 052,43	5 510,63	5 106,35	5 439,02	Economically active population
pracujący	3 450,37	3 669,44	4 998,24	4 564,84	4 851,90	employed persons
najemnie	2 884,93	3 086,68	4 218,35	3 906,93	4 140,42	employees
na rachunek własny	467,71	445,80	595,92	569,61	573,36	self-employed
rolnicy	97,73 ^a	136,96 ^a	183,96	88,31 ^a	138,13 ^a	farmers
bezrobotni	355,35	382,99	512,40	541,51	587,11	unemployed persons
Bierni zawodowo	2 549,95	2 553,85	3 023,24	2 642,23	3 053,87	Economically inactive persons
uczący się	2 079,92	2 035,67	2 258,52	1 967,29	2 222,75	apprentices
emeryci, renciści i inni	470,03	518,18	764,72	674,93	831,12	retirees, pensioners and others
OSOBY CZYTAJĄCE, POBIERAJĄCE CZASOPISMA „ON-LINE” PERSONS READING OR DOWNLOADING ONLINE NEWSPAPERS OR MAGAZINES						
OGÓŁEM	5 038,84	5 227,33	9 049,38	8 228,20	14 532,64	TOTAL
Aktywni zawodowo	3 454,12	3 627,49	6 193,13	5 943,62	10 192,93	Economically active population
pracujący	3 284,48	3 399,77	5 777,39	5 447,54	9 308,40	employed persons
najemnie	2 719,12	2 843,33	4 796,70	4 537,29	7 682,32	employees
na rachunek własny	461,32	452,16	797,29	774,10	1 241,73	self-employed
rolnicy	104,04 ^a	104,28 ^a	183,40	136,16 ^a	384,35	farmers
bezrobotni	169,63	227,71	415,74	496,08	884,53	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 584,72	1 599,85	2 856,25	2 284,58	4 339,71	Economically inactive persons
uczący się	956,57	986,55	1 689,56	1 240,97	2 086,83	apprentices
emeryci, renciści i inni	628,15	613,30	1 166,68	1 043,61	2 252,88	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z USŁUG BANKOWYCH PERSONS USING THE SERVICE OF INTERNET BANKING						
OGÓŁEM	7 326,57	7 991,23	9 720,47	9 813,03	10 040,49	TOTAL
Aktywni zawodowo	5 929,98	6 491,38	7 726,07	7 918,04	7 912,82	Economically active population
pracujący	5 670,61	6 192,66	7 327,66	7 451,05	7 424,02	employed persons
najemnie	4 564,32	5 111,42	6 016,72	6 217,78	6 205,80	employees
na rachunek własny	1 029,91	961,19	1 169,26	1 122,64	1 067,81	self-employed
rolnicy	76,38 ^a	120,05 ^a	141,69 ^a	110,63 ^a	150,42 ^a	farmers
bezrobotni	259,37	298,72	398,41	466,99	488,80	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 396,59	1 499,85	1 994,40	1 894,98	2 127,67	Economically inactive persons
uczący się	732,50	689,15	912,17	853,04	882,80	apprentices
emeryci, renciści i inni	664,09	810,70	1 082,23	1 041,94	1 244,87	retirees, pensioners and others
POSZUKIWANIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH EDUKACJI LUB OFERT SZKOLENIOWYCH PERSONS FINDING EDUCATION OR TRAINING OFFERS INFORMATION						
OGÓŁEM	3 896,88	4 992,97	6 169,06	5 373,78	5 507,67	TOTAL
Aktywni zawodowo	2 542,73	3 204,95	3 999,14	3 632,60	3 549,75	Economically active population
pracujący	2 293,35	2 942,36	3 657,55	3 241,66	3 227,36	employed persons
najemnie	1 917,62	2 529,33	3 072,59	2 804,75	2 755,18	employees
na rachunek własny	327,06	350,97	487,65	396,66	390,45	self-employed
rolnicy	48,66 ^a	62,06 ^a	97,31 ^a	40,26 ^a	81,73 ^a	farmers
bezrobotni	249,39	262,60	341,59	390,94	322,39	unemployed persons
Bierni zawodowo	1 354,15	1 788,01	2 169,91	1 741,18	1 957,91	Economically inactive persons
uczący się	1 160,86	1 471,10	1 710,48	1 363,18	1 615,08	apprentices
emeryci, renciści i inni	193,29 ^a	316,92	459,44	378,00 ^a	342,83	retirees, pensioners and others

Tabl. 43. KORZYSTAJĄCY Z INTERNETU W WIEKU 16-74 LATA W SPRAWACH PRYWATNYCH WEDŁUG CELU I STATUSU ZAWODOWEGO (dok.)
 USERS OF THE INTERNET AGED 16-74 BY PURPOSES OF USE AND PROFESSIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013	2014	SPECIFICATION
	w tys. osób in thous. persons					
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z INTERNETU W CELU UZUPEŁNIENIA WIEDZY						
<i>PERSONS USING INTERNET IN PURPOSE TO SUPPLEMENT KNOWLEDGE</i>						
OGÓŁEM	9 469,60	7 825,10	9 713,93	8 944,90	-	TOTAL
Aktywni zawodowo	6 302,72	4 908,97	6 447,84	6 122,55	-	Economically active population
pracujący	5 912,09	4 617,76	5 993,20	5 619,68	-	employed persons
najemnie	4 818,90	3 933,42	5 049,78	4 775,24	-	employees
na rachunek własny	879,91	565,87	789,29	770,02	-	self-employed
rolnicy	213,28	118,48 ^a	154,13	74,42 ^a	-	farmers
bezrobotni	390,63	291,21	454,64	502,87	-	unemployed persons
Bierni zawodowo	3 166,89	2 916,13	3 266,08	2 822,35	-	Economically inactive persons
uczący się	2 416,71	2 188,11	2 350,38	1 933,51	-	apprentices
emeryci, renciści i inni	750,18	728,02	915,71	888,84	-	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH (NP. FACEBOOK)						
<i>PERSONS USING SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. FACEBOOK)</i>						
OGÓŁEM	8 105,44	10 376,86	10 860,34	10 819,13	11 338,74	TOTAL
Aktywni zawodowo	5 106,74	6 749,51	7 087,99	7 227,17	7 372,59	Economically active population
pracujący	4 667,95	6 146,02	6 383,84	6 455,06	6 525,78	employed persons
najemnie	3 840,29	5 218,54	5 391,14	5 500,66	5 512,85	employees
na rachunek własny	610,68	681,64	769,02	771,08	761,27	self-employed
rolnicy	216,98	245,84	223,68	183,33	251,65	farmers
bezrobotni	438,79	603,49	704,14	772,10	846,82	unemployed persons
Bierni zawodowo	2 998,69	3 627,35	3 772,35	3 591,96	3 966,15	Economically inactive persons
uczący się	2 289,73	2 595,31	2 576,13	2 425,17	2 658,43	apprentices
emeryci, renciści i inni	708,96	1 032,05	1 196,23	1 166,80	1 307,72	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z KOMUNIKATORÓW INTERNETOWYCH						
<i>PERSONS USING AN INSTANT MESSAGING</i>						
OGÓŁEM	9 014,24	8 800,18	7 806,75	6 540,74	5 053,01	TOTAL
Aktywni zawodowo	5 472,25	5 375,18	4 863,94	4 145,26	3 014,54	Economically active population
pracujący	4 996,87	4 847,99	4 358,59	3 643,72	2 681,05	employed persons
najemnie	4 195,83	4 169,51	3 661,60	3 141,57	2 272,86	employees
na rachunek własny	599,93	498,13	569,76	423,72	304,24	self-employed
rolnicy	201,11	180,34	127,23 ^a	78,44 ^a	103,95 ^a	farmers
bezrobotni	475,38	527,19	505,35	501,53	333,49	unemployed persons
Bierni zawodowo	3 541,99	3 425,00	2 942,81	2 395,48	2 038,47	Economically inactive persons
uczący się	2 811,94	2 661,12	2 266,68	1 822,41	1 558,13	apprentices
emeryci, renciści i inni	730,05	763,88	676,13	573,08	480,34	retirees, pensioners and others
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z SERWISÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH UŁATWIAJĄCYCH KONTAKTY ZAWODOWE (NP. LINKEDIN)						
<i>PERSONS USING A BUSINESS-ORIENTED SOCIAL NETWORKING SERVICES (E.G. LINKEDIN)</i>						
OGÓŁEM	.	1 025,17	1 263,68	1 790,75	1 532,14	TOTAL
Aktywni zawodowo	.	868,57	1 064,06	1 556,52	1 287,06	Economically active population
pracujący	.	790,14	1 005,72	1 422,68	1 207,07	employed persons
najemnie	.	655,91	839,43	1 176,30	962,41	employees
na rachunek własny	.	115,57	151,13 ^a	224,27	227,01	self-employed
rolnicy	.	18,66	15,16 ^a	22,11 ^a	17,65 ^a	farmers
bezrobotni	.	78,43	58,34 ^a	133,84 ^a	79,98 ^a	unemployed persons
Bierni zawodowo	.	156,60	199,62 ^a	234,23 ^a	245,08 ^a	Economically inactive persons
uczący się	.	115,41	156,60 ^a	150,76 ^a	178,00 ^a	apprentices
emeryci, renciści i inni	.	41,19	43,02 ^a	83,47 ^a	67,09 ^a	retirees, pensioners and others

a Dane obarczone dużym błędem losowym.

a Data burdened with a large random error.

Źródło: Wykorzystanie technologii informacyjno-(tele)komunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych (tablice).

Source: The use of information and (tele)communication technologies in enterprises and households (tables).

4.7. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

4.7. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

ECONOMIC DETERMINANTS OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

Tabl. 44. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA WEDŁUG DZIAŁÓW
STATE BUDGET EXPENDITURE BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012
W MLN ZŁ IN MIL. ZŁ					
OGÓŁEM	277 893	298 028	294 894	302 682	318 002
TOTAL					
Nauka	3 862	4 381	4 200	4 757	4 850
<i>Science</i>					
Oświata i wychowanie	2 200	1 680	1 621	1 697	1 847
<i>Education</i>					
Szkolnictwo wyższe	11 091	11 656	11 722	12 009	12 402
<i>Higher education</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	846	729	522	503	509
<i>Educational care</i>					
Ochrona zdrowia	6 692	6 772	6 864	7 492	7 242
<i>Health care</i>					
W % PKB ¹ IN % GDP ¹					
OGÓŁEM	21,8	22,2	20,8	19,9	19,9
TOTAL					
Nauka	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
<i>Science</i>					
Oświata i wychowanie	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Education</i>					
Szkolnictwo wyższe	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
<i>Higher education</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Educational care</i>					
Ochrona zdrowia	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
<i>Health care</i>					

1 W cenach bieżących.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

1 In current prices.

Source: data of the Ministry of Finance.

Tabl. 45. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ORAZ
OCHRONĘ ZDROWIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS EXPENDITURE ON EDUCATION AND HEALTH CARE
BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
	w mln zł in mil. zł					na 1 mieszkańca w zł per capita in zł				
NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ON EDUCATION										
POLSKA	43 615,6	47 397,8	50 478,1	52 956,8	55 542,1	1 143,69	1 241,84	1 321,42	1 374,13	1 441,40
POLAND										
Dolnośląskie	3 179,1	3 444,9	3 583,4	3 752,3	4 019,8	1 104,97	1 197,54	1 245,15	1 286,56	1 379,30
Kujawsko-pomorskie	2 342,3	2 549,0	2 681,1	2 854,9	2 986,0	1 132,69	1 231,97	1 295,49	1 360,52	1 424,36
Lubelskie	2 473,6	2 680,3	2 892,8	3 085,4	3 192,0	1 144,21	1 242,48	1 344,32	1 420,63	1 473,93

Tabl. 45. WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE ORAZ OCHRONĘ ZDROWIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)
LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS EXPENDITURE ON EDUCATION AND HEALTH CARE BY VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
	w mln zł in mil. zł					na 1 mieszkańca w zł per capita in zł				
NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE (dok.) ON EDUCATION (cont.)										
Lubuskie	1 140,4	1 264,0	1 338,9	1 349,9	1 384,6	1 130,28	1 251,41	1 324,26	1 319,30	1 353,07
Łódzkie	2 632,1	2 938,3	3 105,8	3 237,9	3 414,9	1 032,67	1 156,00	1 225,47	1 277,93	1 352,61
Małopolskie	3 863,9	4 180,5	4 520,7	4 780,9	4 966,7	1 175,48	1 267,48	1 365,73	1 428,51	1 480,79
Mazowieckie	6 460,9	6 947,1	7 224,1	7 579,3	8 055,7	1 241,42	1 330,31	1 377,88	1 433,95	1 519,45
Opolskie	1 194,7	1 307,5	1 364,0	1 427,4	1 463,7	1 156,51	1 268,10	1 326,14	1 407,76	1 448,95
Podkarpackie	2 521,6	2 747,7	3 010,4	3 099,9	3 212,5	1 201,07	1 307,33	1 431,15	1 456,26	1 508,24
Podlaskie	1 358,6	1 460,3	1 558,3	1 668,4	1 769,5	1 140,23	1 227,39	1 311,34	1 389,16	1 476,18
Pomorskie	2 613,4	2 774,4	3 049,5	3 178,2	3 405,4	1 177,48	1 244,07	1 361,17	1 391,82	1 487,04
Śląskie	4 982,9	5 461,3	5 815,5	6 151,8	6 483,8	1 072,60	1 176,81	1 254,45	1 329,72	1 404,68
Świętokrzyskie	1 375,8	1 544,0	1 675,5	1 704,0	1 747,9	1 080,92	1 215,67	1 323,44	1 333,18	1 372,00
Warmińsko-mazurskie	1 706,5	1 851,2	1 977,4	2 034,5	2 097,1	1 195,79	1 297,18	1 385,48	1 400,62	1 445,57
Wielkopolskie	3 914,4	4 234,9	4 531,7	4 811,7	5 044,0	1 152,11	1 242,52	1 325,27	1 392,48	1 456,88
Zachodniopomorskie	1 855,3	2 012,4	2 149,1	2 240,4	2 298,4	1 095,87	1 188,50	1 269,35	1 300,49	1 335,21
NA OCHRONĘ ZDROWIA ON HEALTH CARE										
P O L S K A	3 680,7	4 104,6	3 962,0	4 089,5	3 521,4	96,52	107,54	103,72	106,11	91,39
P O L A N D										
Dolnośląskie	317,9	271,1	452,4	450,8	351,2	110,51	94,25	157,21	154,55	120,53
Kujawsko-pomorskie	225,1	229,3	243,3	195,8	210,9	108,85	110,81	117,57	93,30	100,64
Lubelskie	201,2	181,1	177,1	196,2	165,9	93,07	83,94	82,31	90,34	76,63
Lubuskie	59,5	136,8	106,8	98,9	80,9	59,02	135,40	105,68	96,71	79,12
Łódzkie	232,7	285,8	280,3	405,9	213,1	91,28	112,45	110,58	160,21	84,42
Małopolskie	208,0	269,0	217,0	255,8	270,6	63,28	81,56	65,57	76,44	80,69
Mazowieckie	737,3	829,2	679,1	653,7	561,6	141,66	158,78	129,54	123,68	105,94
Opolskie	62,0	140,7	109,4	60,1	81,0	59,97	136,49	106,34	59,24	80,18
Podkarpackie	153,5	160,3	186,3	199,9	202,9	73,10	76,29	88,59	93,91	95,29
Podlaskie	89,4	92,7	87,9	101,5	93,1	75,02	77,95	73,95	84,49	77,69
Pomorskie	245,8	257,5	295,2	351,1	166,1	110,75	115,47	131,78	153,75	72,53
Śląskie	430,3	474,0	410,4	388,2	461,5	92,63	102,13	88,52	83,91	100,00
Świętokrzyskie	136,4	180,8	131,9	119,7	116,1	107,18	142,36	104,15	93,68	91,20
Warmińsko-mazurskie	89,0	115,0	120,1	136,7	134,5	62,34	80,59	84,13	94,08	92,72
Wielkopolskie	261,5	303,0	284,6	271,9	244,0	76,95	88,90	83,22	78,69	70,48
Zachodniopomorskie	231,2	178,3	180,1	203,3	167,3	136,57	105,28	106,39	118,00	97,20

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Finansów, Baza Demografia GUS, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

S o u r c e: data of the Ministry of Finance, CSO Demography Database, demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia/.

4.7. EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 46. **NAKLADY WEWNĘTRZNE NA DZIAŁALNOŚĆ B+R WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
INTERNAL EXPENDITURES ON R&D ACTIVITY BY VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2010	2011	2012	2013
	w mln zł in mil. zł				
OGÓŁEM TOTAL					
POLSKA POLAND	9 070,0	10 416,2	11 686,7	14 352,9	14 423,8
Dolnośląskie	581,3	630,0	725,2	971,4	908,8
Kujawsko-pomorskie	346,8	204,2	187,3	304,4	228,9
Lubelskie	295,9	362,2	378,0	652,2	402,1
Lubuskie	29,0	45,5	56,0	70,0	94,7
Łódzkie	492,9	553,2	578,5	762,8	677,0
Małopolskie	922,6	1 091,4	1 210,5	1 638,1	1 660,3
Mazowieckie	3 498,1	4 248,7	4 675,6	4 886,3	5 688,8
Opolskie	68,4	38,5	84,2	66,1	79,3
Podkarpackie	189,0	508,3	542,2	634,4	793,7
Podlaskie	66,3	103,9	139,5	139,0	204,7
Pomorskie	397,4	488,4	625,3	1 011,1	933,7
Śląskie	956,5	848,8	1 033,7	1 298,5	1 268,9
Świętokrzyskie	146,7	167,9	143,0	121,5	140,3
Warmińsko-mazurskie	115,5	173,8	201,1	212,1	161,5
Wielkopolskie	845,9	777,8	910,1	1 360,5	996,5
Zachodniopomorskie	117,8	173,8	196,5	224,5	184,6

Źródło: PNT-01 – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R), PNT-01/s – Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w szkołach wyższych.

Source: PNT-01 – Report on research and development (R&D), PNT-01/s – Report on research and development (R&D) in higher education institutions.

Tabl. 47. **KOSZTY JEDNOSTKOWE KSZTAŁCENIA**
INDIVIDUAL EDUCATION COSTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2008	2009	2010	2011	2012
	w zł in zł				
OGÓŁEM TOTAL	9 523	10 050	10 643	11 184	11 847
Szkoły wyższe publiczne	10 970	11 615	12 064	12 525	13 164
<i>Public higher education institutions</i>					
Szkoły wyższe niepubliczne	5 689	6 155	6 821	7 228	7 725
<i>Non-public higher education institutions</i>					

Źródło: „Szkoły wyższe i ich finanse” (lata 2008-2012), GUS, Warszawa.

Source: “Higher education institutions and their finances” (years 2008-2012), CSO, Warsaw

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

SOCIAL DETERMINANTS OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT

Tabl. 48. WYKSZTAŁCENIE RODZICÓW, GDY RESPONDENT MIAŁ 14 LAT WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STATUSU SPOŁECZNO-ZAWODOWEGO I OSIĄGANEGO DOCHODU
PARENTS' LEVEL OF EDUCATION IN TIME WHEN RESPONDENT WAS 14 YEARS OLD BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP, LEVEL OF EDUCATION, SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS AND INCOME

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wykształcenie rodziców Parents' level of education							
	podstawowe lub niepełne podstawowe primary and lower		zasadnicze zawodowe basic vocational		niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) incomplete secondary or secondary (vocational or general)		wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) tertiary or incomplete tertiary (including post-secondary)	
	2009	2011	2009	2011	2009	2011	2009	2011
	w % in %							
OGÓŁEM TOTAL	44,2	39,1	32,3	32,4	16,4	16,4	7,1	7,1
Mężczyźni Males	42,0	37,5	34,0	34,2	16,8	16,8	7,1	7,0
Kobiety Females	46,2	40,5	30,8	30,7	15,9	16,1	7,1	7,2
WIEK AGE								
do 24 lat to 24 years	13,4	10,1	49,9	49,4	25,5	26,2	11,2	10,6
25-34	19,7	15,3	45,3	46,8	24,3	23,1	10,7	11,2
35-44	36,2	30,4	38,9	39,8	17,4	18,0	7,5	8,6
45-59	57,0	51,7	25,7	25,4	12,0	12,7	5,2	5,2
60-64	71,6	67,2	15,1	16,2	10,3	9,9	3,1	2,8
65 i więcej lat 65 years and more	78,1	67,8	11,8	11,7	7,1	7,6	3,1	2,8
MIEJSCA ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE								
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców Urban areas with population 500 thous. inhabitants and more	26,7	22,0	27,5	26,4	25,6	26,4	20,2	20,2
Miasta 200-500 tys. mieszkańców Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants	28,4	25,5	35,7	32,3	24,2	23,4	11,7	13,5
Miasta 100-200 tys. mieszkańców Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants	33,6	31,1	34,1	38,1	22,0	19,7	10,4	7,3
Miasta 20-100 tys. mieszkańców Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants	39,0	34,7	34,5	34,3	20,4	20,0	6,1	6,2
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants	46,5	39,4	33,3	33,3	15,2	16,9	5,0	5,3
Wieś Rural areas	58,7	52,0	31,1	31,8	8,2	8,5	2,0	2,3
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS								
Dolnośląskie	40,6	36,5	34,8	31,9	18,0	18,6	6,5	5,3
Kujawsko-pomorskie	43,0	36,8	35,3	38,4	16,6	13,3	5,2	7,3
Lubelskie	57,5	52,0	23,4	25,4	15,0	14,6	4,2	3,8
Lubuskie	41,5	39,2	39,5	32,7	15,2	16,7	3,8	4,2
Łódzkie	50,6	45,9	27,8	26,9	15,5	15,6	6,1	5,4
Małopolskie	43,5	37,5	34,4	36,4	13,6	13,1	8,5	9,0
Mazowieckie	43,8	38,9	25,4	25,9	18,1	17,9	12,7	12,9
Opolskie	41,5	35,8	40,5	38,2	13,8	15,3	4,2	4,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 48. WYKSZTAŁCENIE RODZICÓW, GDY RESPONDENT MIAŁ 14 LAT WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STATUSU SPOŁECZNO-ZAWODOWEGO I OSIĄGANEGO DOCHODU (dok.)
PARENTS' LEVEL OF EDUCATION IN TIME WHEN RESPONDENT WAS 14 YEARS OLD BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP, LEVEL OF EDUCATION, SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS AND INCOME (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wykształcenie rodziców Parents' level of education							
	podstawowe lub niepełne podstawowe primary and lower		zasadnicze zawodowe basic vocational		niepełne średnie lub średnie (zawodowe lub ogólnokształcące) incomplete secondary or secondary (vocational or general)		wyższe lub niepełne wyższe (w tym pomaturalne) tertiary or incomplete tertiary (including post- secondary)	
	2009	2011	2009	2011	2009	2011	2009	2011
	w %				in %			
WOJEWÓDZTWA (dok.) VOIVODSHIPS (cont.)								
Podkarpackie	51,0	41,8	30,9	30,8	12,8	16,9	5,4	5,1
Podlaskie	56,9	48,8	23,6	23,8	14,4	15,0	5,1	6,0
Pomorskie	36,8	33,1	34,2	34,7	19,1	18,1	9,9	9,2
Śląskie	33,2	29,7	42,6	41,4	17,9	17,5	6,3	6,5
Świętokrzyskie	58,0	47,7	23,5	26,7	14,2	15,7	4,4	4,8
Warmińsko-mazurskie	57,2	51,1	24,0	24,6	13,4	17,4	5,4	3,4
Wielkopolskie	37,7	35,3	39,9	38,3	16,6	17,1	5,9	6,1
Zachodniopomorskie	47,6	40,1	25,9	29,5	20,0	16,0	6,6	7,7
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION								
Wyższe i policealne	20,8	17,7	29,1	30,3	30,6	30,1	19,5	19,7
<i>Tertiary and post-secondary</i>								
Średnie Secondary	34,2	31,3	37,7	38,3	21,4	20,4	6,7	6,0
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	47,5	44,2	40,0	38,5	9,7	9,4	2,9	2,4
<i>Lower secondary and basic vocational</i>								
Podstawowe i niższe Primary and lower.....	85,7	75,8	11,6	11,2	2,2	2,2	0,5	0,3
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS								
Sektor publiczny Public sector	30,2	27,8	36,2	34,2	22,2	22,5	11,3	12,6
Sektor prywatny Private sector	30,2	29,5	41,9	41,1	20,3	18,2	7,7	7,5
Prywatni przedsiębiorcy	25,7	23,2	34,9	36,8	26,1	24,6	13,3	12,8
<i>Private entrepreneurs</i>								
Rolnicy Farmers	72,4	70,5	21,9	21,3	4,9	4,2	0,8	1,0
Renciści Pensioners	65,2	59,5	22,5	21,4	9,1	9,1	3,3	1,9
Emeryci Retirees	74,0	65,6	14,0	14,2	8,7	8,9	3,3	3,0
Uczniowie i studenci Pupils and students...	10,1	7,5	45,0	44,7	28,6	29,7	16,3	14,1
Bezrobotni Unemployed persons	41,9	30,6	42,1	44,3	12,5	14,7	3,6	4,6
Inni bierni zawodowo Others <i>economically inactive</i>	45,1	39,8	36,6	35,8	13,4	13,9	4,9	6,0
DOCHÓD NA 1 OSOBĘ INCOME PER CAPITA								
Dolny kwartył 1 st quartile	49,7	44,3	38,1	37,3	10,1	10,0	2,1	2,6
Środkowe 50% Median	48,4	42,4	32,7	32,0	14,2	15,3	4,7	5,0
Górny kwartył 3 rd quartile	35,9	30,1	27,4	27,1	23,4	24,4	13,4	15,0

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2009, 2011].

Source: tables of Social diagnosis [2009, 2011].

Tabl. 49. **DZIECI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Stan w dniu 30 IX

CHILDREN OBLIGED TO FULFIL COMPULSORY ONE-YEAR PRE-PRIMARY SCHOOL PREPARATION BY VOIVODSHIP

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci realizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation</i>					Dzieci nierealizujące obowiązków rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who don't fulfil a compulsory one-year pre-primary school preparation</i>		
	ogółem <i>total</i>	w tym mieszkające ponad 3 km od placówki ¹ <i>of which commuting over 3 km to establishment¹</i>	w tym dowożone do placówki ¹ <i>of which commuting to establishment¹</i>	poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym <i>out of nursery school or pre-primary section</i>	w formie zajęć indywidualnych <i>as individual classes</i>	poprzez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych <i>as participation in rehabilitation and educational activities</i>	z powodu wcześniejszego przyjęcia do szkoły <i>because of earlier enrolment to primary school</i>	bez uzasadnionej przyczyny <i>without any justified reason</i>
	2010							
POLSKA POLAND	296 798	31 012	30 930	4 081	127	•	18 697	2 949
Dolnośląskie.....	20 030	2 514	2 581	823	5	•	956	250
Kujawsko-pomorskie.....	16 526	2 614	2 489	340	2	•	971	115
Lubelskie.....	16 643	2 582	2 617	192	8	•	888	110
Lubuskie.....	7 750	845	810	239	8	•	261	58
Łódzkie.....	17 759	2 388	2 429	208	13	•	1 410	343
Małopolskie.....	28 333	1 286	1 237	205	24	•	1 548	299
Mazowieckie.....	42 986	4 559	4 311	1 165	–	•	3 006	194
Opolskie.....	6 783	305	299	59	1	•	421	268
Podkarpackie.....	16 897	1 245	1 336	90	14	•	774	158
Podlaskie.....	9 249	1 740	1 692	2	4	•	478	89
Pomorskie.....	18 883	2 209	2 267	234	6	•	1 823	104
Śląskie.....	32 825	319	305	75	18	•	2 198	576
Świętokrzyskie.....	9 151	1 162	1 235	228	3	•	659	101
Warmińsko-mazurskie.....	11 619	2 437	2 467	69	10	•	804	95
Wielkopolskie.....	27 965	2 599	2 635	135	4	•	1 808	97
Zachodniopomorskie.....	13 399	2 208	2 220	17	7	•	692	92
MIASTA URBAN AREAS	175 822	3 751	3 536	2 316	50	•	11 632	2 334
WIEŚ RURAL AREAS	120 976	27 261	27 394	1 765	77	•	7 065	615
	2011							
POLSKA POLAND	355 784	42 495	41 923	975	147	•	42 736	3 992
Dolnośląskie.....	24 876	3 475	3 638	76	10	•	2820	340
Kujawsko-pomorskie.....	20 332	3 400	3 303	72	2	•	2208	183
Lubelskie.....	21 757	3 571	3 468	78	7	•	1861	211
Lubuskie.....	9 581	1217	1167	12	6	•	919	149
Łódzkie.....	21 443	3 448	3 437	14	7	•	2 754	396
Małopolskie.....	34 572	1 736	1 652	116	10	•	3 682	391
Mazowieckie.....	49 070	6 133	5 975	280	7	•	6 941	259
Opolskie.....	7 785	291	288	43	1	•	955	181
Podkarpackie.....	21 307	1 675	1 680	17	12	•	1681	211
Podlaskie.....	11 863	2 332	2 180	5	11	•	1073	115
Pomorskie.....	22 914	3 127	3 048	52	16	•	3 573	202
Śląskie.....	36 348	407	373	28	15	•	5 571	678
Świętokrzyskie.....	11 241	1 676	1 616	47	6	•	1181	118
Warmińsko-mazurskie.....	14 068	3 406	3 312	12	8	•	1593	166
Wielkopolskie.....	32 599	3 529	3 643	18	4	•	4 162	155
Zachodniopomorskie.....	16 028	3 072	3 143	105	25	•	1762	237
MIASTA URBAN AREAS	201 877	5 329	5 044	266	59	•	28 567	3 227
WIEŚ RURAL AREAS	153 907	37 166	36 879	709	88	•	14 169	765

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 49. **DZIECI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW (cd.)**
Stan w dniu 30 IX
CHILDREN OBLIGED TO FULFIL COMPULSORY ONE-YEAR PRE-PRIMARY SCHOOL PREPARATION BY VOIVODSHIP (cont.)
As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci realizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation</i>						Dzieci nierealizujące obowiązków rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who don't fulfil a compulsory one-year pre-primary school preparation</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym mieszkające ponad 3 km od placówki ¹ <i>of which commuting over 3 km to establishment¹</i>	w tym dowożone do placówki ¹ <i>of which commuting to establishment¹</i>	poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym <i>out of nursery school or pre-primary section</i>	w formie zajęć indywidualnych <i>as individual classes</i>	poprzez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych <i>as participation in rehabilitation and educational activities</i>	z powodu wcześniejszego przyjęcia do szkoły <i>because of earlier enrolment to primary school</i>	bez uzasadnionej przyczyny <i>without any justified reason</i>
	2012							
POLSKA POLAND	297 577	42 033	41 517	916	138	157	42 853	2 362
Dolnośląskie.....	20 606	3 516	3 458	131	5	10	3 010	138
Kujawsko-pomorskie.....	15 580	3 372	3 389	76	2	14	2 718	95
Lubelskie.....	17 513	3 658	3 576	37	4	7	1 925	146
Lubuskie.....	8 037	1 332	1 282	31	4	3	791	69
Łódzkie.....	18 248	3 447	3 432	20	2	10	2 690	133
Małopolskie.....	28 071	1 766	1 706	46	16	18	3 617	171
Mazowieckie.....	42 916	6 198	5 877	99	5	17	7 080	391
Opolskie.....	7 385	326	322	26	—	9	626	141
Podkarpackie.....	16 463	1 623	1 651	109	11	13	1 664	63
Podlaskie.....	9 121	2 201	2 091	9	6	7	1 049	85
Pomorskie.....	17 540	3 079	3 096	134	6	2	3 947	95
Śląskie.....	34 392	406	379	101	24	18	4 506	323
Świętokrzyskie.....	8 768	1 589	1 599	11	8	9	1 205	164
Warmińsko-mazurskie.....	11 077	3 088	3 146	17	18	1	2 020	76
Wielkopolskie.....	29 664	3 626	3 589	49	3	13	3 737	148
Zachodniopomorskie.....	12 196	2 806	2 924	20	24	6	2 268	124
MIASTA URBAN AREAS	181 984	5 208	4 955	341	60	69	26 482	1 908
WIEŚ RURAL AREAS	115 593	36 825	36 562	575	78	88	16 371	454
	2013							
POLSKA POLAND	373 982	46 020	45 451	643	124	167	40 945	2 029
Dolnośląskie.....	26 959	3 862	3 723	28	8	13	3 169	120
Kujawsko-pomorskie.....	19 972	3 808	3 775	38	0	15	2 446	140
Lubelskie.....	20 661	3 936	3 882	60	8	9	1 760	131
Lubuskie.....	9 839	1 319	1 284	6	3	5	871	50
Łódzkie.....	22 710	3 812	3 757	24	3	8	2 414	186
Małopolskie.....	34 931	1 960	1 966	71	17	23	3 778	88
Mazowieckie.....	53 825	6 684	6 373	126	7	13	6 553	250
Opolskie.....	8 421	307	292	14	0	5	752	84
Podkarpackie.....	20 489	1 716	1 736	18	6	9	1 263	29
Podlaskie.....	11 274	2 440	2 297	11	3	3	1 041	108
Pomorskie.....	24 353	3 584	3 698	42	9	11	3 545	84
Śląskie.....	42 437	489	472	50	22	14	4 781	335
Świętokrzyskie.....	11 459	1 817	1 866	15	1	5	1 029	158
Warmińsko-mazurskie.....	14 269	3 172	3 232	16	11	13	1 806	37
Wielkopolskie.....	36 011	4 110	4 006	118	7	16	3 799	160
Zachodniopomorskie.....	16 372	3 004	3 092	6	19	5	1 938	69
MIASTA URBAN AREAS	230 260	6 054	5 755	232	58	69	25 799	8 573
WIEŚ RURAL AREAS	143 722	39 966	39 696	411	66	98	15 146	3 881

Tabl. 49. **DZIECI PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW (dok.)**

Stan w dniu 30 IX

CHILDREN OBLIGED TO FULFIL COMPULSORY ONE-YEAR PRE-PRIMARY SCHOOL PREPARATION BY VOIVODSHIP (cont.)

As of 30 IX

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci realizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who fulfil compulsory one-year pre-primary school preparation</i>						Dzieci nierealizujące obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego <i>Children who don't fulfil a compulsory one-year pre-primary school preparation</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym mieszkające ponad 3 km od placówki ¹ <i>of which commuting over 3 km to establishment¹</i>	w tym dowożone do placówki ¹ <i>of which commuting to establishment¹</i>	poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym <i>out of nursery school or pre-primary section</i>	w formie zajęć indywidualnych <i>as individual classes</i>	poprzez udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych <i>as participation in rehabilitation and educational activities</i>	z powodu wcześniejszego przyjęcia do szkoły <i>because of earlier enrolment to primary school</i>	bez uzasadnionej przyczyny <i>without any justified reason</i>
2014								
POLSKA POLAND.....	321 001	39 464	39 347	864	140	165	88 830	2 235
Dolnośląskie.....	21 534	3 182	3 172	91	8	12	5 305	121
Kujawsko-pomorskie.....	16 970	3 379	3 367	53	1	12	4 392	105
Lubelskie.....	17 736	3 485	3 388	38	14	12	5 219	87
Lubuskie.....	8 059	992	990	16	2	4	2 178	46
Łódzkie.....	18 739	3 371	3 400	27	2	6	4 693	223
Małopolskie.....	29 090	1 771	1 746	65	19	25	7 179	339
Mazowieckie.....	48 850	5 928	5 794	82	2	10	12 842	330
Opolskie.....	7 000	298	289	8	0	5	1 964	122
Podkarpackie.....	16 820	1 526	1 556	80	10	6	3 207	28
Podlaskie.....	9 178	2 120	2 094	7	6	2	2 285	15
Pomorskie.....	21 550	3 102	3 162	203	6	14	6 678	97
Śląskie.....	38 019	390	399	130	14	18	12 621	278
Świętokrzyskie.....	10 908	1 786	1 763	7	4	5	3 452	77
Warmińsko-mazurskie.....	12 185	2 704	2 699	3	22	7	3 498	57
Wielkopolskie.....	31 047	3 031	3 027	15	6	19	9 294	251
Zachodniopomorskie.....	13 316	2 399	2 501	39	24	8	4 023	59
MIASTA URBAN AREAS.....	197 732	4 968	4 574	464	61	61	54 686	7 797
WIEŚ RURAL AREAS.....	123 269	34 496	34 773	400	79	104	34 144	3 810

1 Nie dotyczy dzieci niepełnosprawnych.

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).

1 Excluding disabled children.

Source: Education Information System.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 50. UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH DOWOŻENI DO PLACÓWEK WEDŁUG KLAS, ODLEGŁOŚCI MIEJSCA
Stan w dniu 30 IX
COMMUTING PUPILS OF PRIMARY SCHOOLS BY GRADE, DISTANCE TO SCHOOL AND VOIVODSHIP
As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Uczniowie dowożeni do szkoły									
		klas I-IV mieszkający w odległości 3-5 km od szkoły <i>attending grades from 1st to 4th of primary school commuting 3-5 km to school</i>					klas V-VI mieszkający w odległości 4-5 km od szkoły <i>attending grades 5th and 6th of primary school commuting 4-5 km to school</i>				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
1	P O L S K A ..... a	143 964	142 593	143 091	141 288	156 179	69 169	66 737	65 781	64 561	62 262
2	b	25 999	26 804	25 987	25 763	28 569	13 312	12 279	12 107	12 024	11 220
3	c	117 965	115 789	117 104	115 525	127 610	55 857	54 458	53 674	52 537	51 042
4	Dolnośląskie ..... a	9 308	9 713	9 602	9 415	10 631	4 481	4 356	4 526	4 075	3 729
5	b	2 418	3 040	2 700	2 793	3 043	1 423	1 294	1 481	1 263	1 068
6	c	6 890	6 673	6 902	6 622	7 588	3 058	3 062	3 045	2 812	2 661
7	Kujawsko-pomorskie ..... a	11 076	11 114	11 064	10 967	12 182	5 379	5 015	4 700	4 786	4 754
8	b	1 936	1 824	1 867	1 685	1 852	978	838	699	732	766
9	c	9 140	9 290	9 197	9 282	10 330	4 401	4 177	4 001	4 054	3 988
10	Lubelskie ..... a	10 661	10 896	10 553	10 127	11 197	5 132	5 048	5 198	4 622	4 517
11	b	1 022	1 154	1 016	881	975	557	520	457	424	373
12	c	9 639	9 742	9 537	9 246	10 222	4 575	4 528	4 741	4 198	4 144
13	Lubuskie ..... a	3 832	3 993	3 748	3 809	4 122	1 685	1 690	1 704	1 569	1 536
14	b	1 134	1 233	1 143	1 123	1 302	468	510	513	454	442
15	c	2 698	2 760	2 605	2 686	2 820	1 217	1 180	1 191	1 115	1 094
16	Łódzkie ..... a	11 460	10 880	10 793	10 982	11 971	4 949	4 817	4 787	4 824	4 597
17	b	1 050	1 207	1 136	1 279	1 394	500	446	469	612	544
18	c	10 410	9 673	9 657	9 703	10 577	4 449	4 371	4 318	4 212	4 053
19	Małopolskie..... a	8 867	8 963	9 448	9 243	10 202	4 381	4 137	4 283	3 915	3 810
20	b	1 618	1 663	1 666	1 671	1 811	791	713	686	734	614
21	c	7 249	7 300	7 782	7 572	8 391	3 590	3 424	3 597	3 181	3 196
22	Mazowieckie ..... a	20 273	19 601	19 885	19 399	22 045	10 204	9 752	9 556	9 360	9 553
23	b	2 933	3 018	2 900	2 653	2 721	1 829	1 571	1 523	1 353	1 484
24	c	17 340	16 583	16 985	16 746	19 324	8 375	8 181	8 033	8 007	8 069
25	Opolskie..... a	3 855	3 371	3 521	3 518	3 997	1 941	1 709	1 781	1 628	1 451
26	b	981	755	748	754	843	430	395	424	337	280
27	c	2 874	2 616	2 773	2 764	3 154	1 511	1 314	1 357	1 291	1 171
28	Podkarpackie..... a	6 846	6 722	7 241	6 649	7 654	3 464	3 500	3 349	3 338	3 220
29	b	1 073	1 024	1 086	1 000	1 167	585	533	450	532	542
30	c	5 773	5 698	6 155	5 649	6 487	2 879	2 967	2 899	2 806	2 678
31	Podlaskie ..... a	4 717	4 358	4 450	4 377	4 450	2 286	2 165	2 222	2 211	2 051
32	b	732	737	775	774	729	406	414	403	365	376
33	c	3 985	3 621	3 675	3 603	3 721	1 880	1 751	1 819	1 846	1 675
34	Pomorskie..... a	8 639	8 996	8 615	8 883	9 650	3 904	3 731	3 731	4 033	3 644
35	b	1 156	1 204	1 143	1 097	1 292	528	550	569	615	417
36	c	7 483	7 792	7 472	7 786	8 358	3 376	3 181	3 162	3 418	3 227
37	Śląskie ..... a	5 774	5 563	5 451	5 748	6 532	2 965	2 660	2 518	2 632	2 615
38	b	1 999	1 745	1 684	1 832	2 118	945	804	810	793	688
39	c	3 775	3 818	3 767	3 916	4 414	2 020	1 856	1 708	1 839	1 927
40	Świętokrzyskie..... a	7 475	7 047	7 348	7 052	7 741	3 597	3 572	3 436	3 443	3 426
41	b	1 350	1 177	1 240	1 232	1 470	664	616	684	665	539
42	c	6 125	5 870	6 108	5 820	6 271	2 933	2 956	2 752	2 778	2 887
43	Warmińsko-mazurskie..... a	7 927	7 478	7 290	7 118	7 268	3 531	3 432	3 113	3 049	2 880
44	b	1 340	1 454	1 230	1 347	1 471	707	607	513	606	534
45	c	6 587	6 024	6 060	5 771	5 797	2 824	2 825	2 600	2 443	2 346
46	Wielkopolskie..... a	17 158	17 600	17 908	18 104	19 936	8 297	8 145	8 141	8 232	7 759
47	b	3 775	3 860	4 081	4 119	4 564	1 764	1 732	1 731	1 788	1 862
48	c	13 383	13 740	13 827	13 985	15 372	6 533	6 413	6 410	6 444	5 897
49	Zachodniopomorskie ..... a	6 096	6 298	6 174	5 897	6 601	2 973	3 008	2 736	2 844	2 720
50	b	1 482	1 709	1 572	1 523	1 817	737	736	695	751	691
51	c	4 614	4 589	4 602	4 374	4 784	2 236	2 272	2 041	2 093	2 029

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO).
S o u r c e: Education Information System.

ZAMIESZKANIA OD SZKOŁY I WOJEWÓDZTW

<i>Commuting pupils</i>										SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.	
mieszkający w odległości 5-10 km od szkoły <i>commuting 5-10 km to school</i>					mieszkający powyżej 10 km od szkoły <i>commuting over 10 km to school</i>							
2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014			
70 873	72 023	73 758	71 980	77 659	12 646	13 164	13 809	13 729	14 229	a	POLAND	1
16 299	15 956	17 229	16 569	17 565	3 371	3 278	3 678	3 631	3 425	b		2
54 574	56 067	56 529	55 411	60 094	9 275	9 886	10 131	10 098	10 804	c		3
5 763	6 895	6 326	5 991	6 627	1 105	921	918	991	1 269	a	Dolnośląskie	4
1 421	1 764	1 596	1 705	1 623	304	209	206	280	386	b		5
4 342	5 131	4 730	4 286	5 004	801	712	712	711	883	c		6
4 918	4 892	5 599	5 484	5 966	725	804	660	679	622	a	Kujawsko-pomorskie	7
1 116	1 034	1 243	1 281	1 396	190	183	88	66	87	b		8
3 802	3 858	4 356	4 203	4 570	535	621	572	613	535	c		9
5 012	5 045	5 280	5 408	5 925	752	859	976	1 023	1 101	a	Lubelskie	10
293	382	330	383	412	20	52	65	39	51	b		11
4 719	4 663	4 950	5 025	5 513	732	807	911	984	1 050	c		12
2 456	3 131	2 767	2 730	2 783	633	696	779	771	870	a	Lubuskie	13
865	991	953	920	951	243	343	387	340	358	b		14
1 591	2 140	1 814	1 810	1 832	390	353	392	431	512	c		15
4 718	5 238	5 229	4 902	5 413	458	543	609	664	753	a	Łódzkie	16
556	486	588	520	575	39	19	143	88	46	b		17
4 162	4 752	4 641	4 382	4 838	419	524	466	576	707	c		18
1 241	1 374	1 370	1 465	1 402	103	137	124	148	183	a	Małopolskie	19
235	204	270	231	221	12	54	50	64	22	b		20
1 006	1 170	1 100	1 234	1 181	91	83	74	84	161	c		21
7 861	8 006	8 811	8 240	9 251	981	967	1 121	1 107	997	a	Mazowieckie	22
1 153	887	1 324	1 016	1 499	123	142	167	179	169	b		23
6 708	7 119	7 487	7 224	7 752	858	825	954	928	828	c		24
2 540	2 321	2 261	2 015	2 183	288	274	305	303	302	a	Opolskie	25
764	751	857	736	788	51	82	33	75	42	b		26
1 776	1 570	1 404	1 279	1 395	237	192	272	228	260	c		27
1 426	1 475	1 687	1 735	1 613	383	413	544	483	406	a	Podkarpackie	28
159	171	264	288	223	101	79	110	123	147	b		29
1 267	1 304	1 423	1 447	1 390	282	334	434	360	259	c		30
4 981	4 655	4 524	4 675	4 555	1 373	1 490	1 318	1 178	1 167	a	Podlaskie	31
1 105	1 008	1 071	1 053	1 006	443	427	364	301	321	b		32
3 876	3 647	3 453	3 622	3 549	930	1 063	954	877	846	c		33
5 632	5 448	5 539	5 220	5 901	868	978	872	858	973	a	Pomorskie	34
726	753	657	659	794	59	79	95	96	81	b		35
4 906	4 695	4 882	4 561	5 107	809	899	777	762	892	c		36
1 201	1 164	1 353	1 292	1 239	77	90	163	91	109	a	Śląskie	37
308	265	391	315	356	19	28	97	59	66	b		38
893	899	962	977	883	58	62	66	32	43	c		39
2 835	2 748	2 871	2 916	3 317	292	367	508	591	482	a	Świętokrzyskie	40
852	882	835	840	736	122	159	200	304	179	b		41
1 983	1 866	2 036	2 076	2 581	170	208	308	287	303	c		42
6 324	5 830	6 243	6 471	6 482	1 656	1 474	1 719	1 699	1 907	a	Warmińsko-mazurskie	43
1 812	1 384	1 669	1 497	1 629	494	452	488	462	515	b		44
4 512	4 446	4 574	4 974	4 853	1 162	1 022	1 231	1 237	1 392	c		45
7 968	7 542	7 783	7 650	8 824	812	1 086	1 045	993	1 122	a	Wielkopolskie	46
2 432	2 436	2 630	2 724	2 775	168	182	259	230	174	b		47
5 536	5 106	5 153	4 926	6 049	644	904	786	763	948	c		48
5 997	6 259	6 115	5 786	6 178	2 140	2 065	2 148	2 150	1 966	a	Zachodniopomorskie	49
2 502	2 558	2 551	2 401	2 581	983	788	926	925	781	b		50
3 495	3 701	3 564	3 385	3 597	1 157	1 277	1 222	1 225	1 185	c		51

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 51. UCZNIOWIE KORZYSTAJĄCY Z ZAJĘĆ W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

PUPILS ATTENDING ADDITIONAL CLASSES IN PRIMARY SCHOOLS BY VOIVODSHIP

As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE			Uczniowie korzystający w szkole z zajęć								
	a – ogółem	b – miasta	c – wieś	dydaktyczno-wyrównawczych <i>didactic-compensatory</i>					korekcyjno-kompensacyjnych <i>corrective-compensatory</i>			
				2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013
1	P O L S K A	a	463 763	456 736	457 457	459 858	477 085	158 618	135 813	149 812	149 062	156 406
2		b	260 187	261 292	267 999	276 452	286 221	91 210	78 774	90 622	91 215	93 632
3		c	203 576	195 444	189 458	183 406	190 864	67 408	57 039	59 190	57 847	62 774
4	Dolnośląskie	a	32 169	30 949	29 525	31 390	33 014	9 468	9 228	9 604	9 820	10 253
5		b	20 970	20 223	19 702	21 592	22 479	6 104	6 007	6 662	6 653	7 252
6		c	11 199	10 726	9 823	9 798	10 535	3 364	3 221	2 942	3 167	3 001
7	Kujawsko-pomorskie	a	26 442	25 663	25 805	25 804	27 724	9 310	8 050	10 153	9 600	9 756
8		b	14 689	14 539	14 287	14 491	16 014	5 357	4 780	5 844	5 518	5 280
9		c	11 753	11 124	11 518	11 313	11 710	3 953	3 270	4 309	4 082	4 476
10	Lubelskie	a	25 506	24 130	22 243	22 195	22 748	8 179	7 011	5 374	5 093	5 272
11		b	10 639	10 403	9 034	10 276	10 465	3 050	2 794	2 254	2 225	2 287
12		c	14 867	13 727	13 209	11 919	12 283	5 129	4 217	3 120	2 868	2 985
13	Lubuskie	a	14 599	14 328	13 652	14 982	14 748	4 569	4 543	4 724	4 482	5 561
14		b	9 045	8 957	8 623	10 021	9 636	2 639	2 724	2 824	2 722	3 658
15		c	5 554	5 371	5 029	4 961	5 112	1 930	1 819	1 900	1 760	1 903
16	Łódzkie	a	30 366	30 063	30 813	29 992	29 995	8 111	6 974	7 907	7 716	7 284
17		b	18 274	18 644	18 910	18 810	18 318	4 227	3 447	4 622	4 253	3 810
18		c	12 092	11 419	11 903	11 182	11 677	3 884	3 527	3 285	3 463	3 474
19	Małopolskie.....	a	41 634	40 734	41 926	40 587	40 869	12 575	8 810	9 460	9 517	10 159
20		b	17 100	16 988	18 232	17 029	16 870	4 579	3 369	3 672	4 069	4 059
21		c	24 534	23 746	23 694	23 558	23 999	7 996	5 441	5 788	5 448	6 100
22	Mazowieckie.....	a	66 858	68 150	69 826	70 323	72 459	28 750	27 526	30 437	31 126	32 701
23		b	41 700	42 812	45 297	46 790	47 224	19 326	19 298	21 327	21 848	22 588
24		c	25 158	25 338	24 529	23 533	25 235	9 424	8 228	9 110	9 278	10 113
25	Opolskie.....	a	14 389	13 068	12 548	11 604	12 285	4 519	3 544	3 652	3 705	3 499
26		b	7 287	6 722	6 148	5 962	5 893	2 700	1 995	2 048	1 996	1 952
27		c	7 102	6 346	6 400	5 642	6 392	1 819	1 549	1 604	1 709	1 547
28	Podkarpackie.....	a	21 165	20 725	20 254	19 432	19 548	5 833	4 427	4 342	4 385	4 147
29		b	7 985	8 488	8 949	8 780	9 478	2 493	1 918	2 023	2 254	2 109
30		c	13 180	12 237	11 305	10 652	10 070	3 340	2 509	2 319	2 131	2 038
31	Podlaskie	a	12 446	12 423	13 521	12 669	13 218	4 307	3 707	4 315	4 233	4 354
32		b	5 664	6 280	7 221	6 949	7 505	2 693	2 398	2 608	2 607	2 642
33		c	6 782	6 143	6 300	5 720	5 713	1 614	1 309	1 707	1 626	1 712
34	Pomorskie.....	a	29 796	30 562	29 997	30 789	35 297	18 002	12 761	14 446	13 229	13 942
35		b	16 520	17 851	17 413	17 351	21 255	11 709	6 858	8 241	7 722	7 095
36		c	13 276	12 711	12 584	13 438	14 042	6 293	5 903	6 205	5 507	6 847
37	Śląskie	a	47 719	46 929	48 163	50 036	51 942	12 654	10 468	12 153	11 924	13 192
38		b	35 762	35 484	36 935	38 599	39 563	8 108	7 098	8 847	8 721	9 719
39		c	11 957	11 445	11 228	11 437	12 379	4 546	3 370	3 306	3 203	3 473
40	Świętokrzyskie.....	a	13 618	13 315	12 727	11 539	12 659	3 927	3 077	3 335	2 911	3 213
41		b	5 215	5 607	5 548	5 155	5 859	1 673	1 456	1 734	1 491	1 635
42		c	8 403	7 708	7 179	6 384	6 800	2 254	1 621	1 601	1 420	1 578
43	Warmińsko-mazurskie....	a	20 333	19 550	19 820	20 032	20 559	6 832	6 107	7 412	7 856	8 494
44		b	11 272	10 947	11 259	12 118	12 566	4 143	3 573	4 767	5 085	5 383
45		c	9 061	8 603	8 561	7 914	7 993	2 689	2 534	2 645	2 771	3 111
46	Wielkopolskie.....	a	42 603	44 115	41 693	44 830	45 069	14 836	13 629	15 014	15 644	16 149
47		b	22 077	22 565	22 437	25 988	25 422	7 970	7 151	8 144	8 392	8 470
48		c	20 526	21 550	19 256	18 842	19 647	6 866	6 478	6 870	7 252	7 679
49	Zachodniopomorskie	a	24 120	22 032	24 944	23 654	24 951	6 746	5 951	7 484	7 821	8 430
50		b	15 988	14 782	18 004	16 541	17 674	4 439	3 908	5 005	5 659	5 693
51		c	8 132	7 250	6 940	7 113	7 277	2 307	2 043	2 479	2 162	2 737

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO).

S o u r c e: Education Information System.

Pupils attending the additional classes in school										SPECIFICATION			No.
logopedycznych speech therapy					socjoterapeutycznych therapeutic					a – grand total	b – urban areas	c – rural areas	
2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014				
128 232	136 959	157 888	167 168	193 993	19 302	20 914	31 560	26 242	26 241	a	POLAND	1	
75 368	79 281	88 433	93 986	106 474	14 026	15 285	23 380	19 273	18 800	b		2	
52 864	57 678	69 455	73 182	87 519	5 276	5 629	8 180	6 969	7 441	c		3	
9 685	10 075	10 985	12 077	14 951	1 401	2 109	2 733	2 030	1 834	a	Dolnośląskie	4	
6 398	6 497	6 798	7 528	9 315	990	1 570	1 962	1 479	1 302	b		5	
3 287	3 578	4 187	4 549	5 636	411	539	771	551	532	c		6	
11 566	12 504	13 852	13 526	14 577	2 356	2 135	2 378	2 267	2 464	a	Kujawsko-pomorskie	7	
6 763	7 420	7 525	7 698	7 833	1 649	1 479	1 544	1 429	1 376	b		8	
4 803	5 084	6 327	5 828	6 744	707	656	834	838	1 088	c		9	
4 334	4 874	5 251	5 687	7 145	629	572	646	519	433	a	Lubelskie	10	
2 016	1 948	2 267	2 298	2 672	556	411	531	343	261	b		11	
2 318	2 926	2 984	3 389	4 473	73	161	115	176	172	c		12	
3 928	4 452	4 746	5 082	5 881	722	963	1 388	1 119	1 083	a	Lubuskie	13	
2 322	2 786	2 828	2 941	3 500	579	750	1 091	973	965	b		14	
1 606	1 666	1 918	2 141	2 381	143	213	297	146	118	c		15	
4 563	5 271	6 638	7 528	8 207	713	720	1 272	1 598	1 076	a	Łódzkie	16	
2 465	2 678	3 334	4 220	4 212	523	499	971	1 314	810	b		17	
2 098	2 593	3 304	3 308	3 995	190	221	301	284	266	c		18	
6 294	7 107	8 996	9 975	11 843	1 192	983	1 620	1 354	1 195	a	Małopolskie	19	
2 748	3 060	3 433	3 995	4 649	814	686	1 170	928	864	b		20	
3 546	4 047	5 563	5 980	7 194	378	297	450	426	331	c		21	
23 091	24 873	27 827	29 486	32 557	2 437	2 723	5 376	4 006	3 975	a	Mazowieckie	22	
13 911	15 106	15 951	17 513	18 961	1 993	2 127	4 178	3 092	2 920	b		23	
9 180	9 767	11 876	11 973	13 596	444	596	1 198	914	1 055	c		24	
3 060	3 356	4 006	4 402	4 846	342	530	435	406	399	a	Opolskie	25	
1 803	1 925	2 101	2 250	2 401	257	450	318	287	286	b		26	
1 257	1 431	1 905	2 152	2 445	85	80	117	119	113	c		27	
4 027	4 161	4 812	4 788	5 745	307	369	517	268	398	a	Podkarpackie	28	
2 166	2 218	2 544	2 574	2 786	279	337	378	183	315	b		29	
1 861	1 943	2 268	2 214	2 959	28	32	139	85	83	c		30	
3 290	3 719	4 166	4 379	4 862	432	519	960	840	740	a	Podlaskie	31	
2 198	2 433	2 404	2 608	2 906	372	471	824	722	642	b		32	
1 092	1 286	1 762	1 771	1 956	60	48	136	118	98	c		33	
14 444	14 558	16 694	17 459	19 867	2 605	3 143	3 970	3 378	3 608	a	Pomorskie	34	
7 983	7 578	8 665	9 016	9 900	1 897	2 363	2 823	2 456	2 502	b		35	
6 461	6 980	8 029	8 443	9 967	708	780	1 147	922	1 106	c		36	
12 369	12 408	15 078	16 094	19 324	1 990	1 973	3 358	2 420	2 780	a	Śląskie	37	
9 196	9 304	11 163	11 552	13 739	1 539	1 721	2 896	2 081	2 497	b		38	
3 173	3 104	3 915	4 542	5 585	451	252	462	339	283	c		39	
1 197	1 459	2 065	2 261	2 869	375	289	538	306	636	a	Świętokrzyskie	40	
548	639	999	1 130	1 213	126	178	265	194	198	b		41	
649	820	1 066	1 131	1 656	249	111	273	112	438	c		42	
6 967	7 631	8 887	8 870	10 384	954	1 005	1 495	1 507	1 812	a	Warmińsko-mazurskie	43	
3 681	4 059	5 322	4 982	5 931	631	531	1 099	1 144	1 331	b		44	
3 286	3 572	3 565	3 888	4 453	323	474	396	363	481	c		45	
13 294	13 986	16 521	17 989	22 137	1 486	1 543	2 594	2 283	1 889	a	Wielkopolskie	46	
7 196	7 472	8 627	8 989	11 156	890	900	1 757	1 451	1 264	b		47	
6 098	6 514	7 894	9 000	10 981	596	643	837	832	625	c		48	
6 123	6 525	7 364	7 565	8 798	1 361	1 338	2 280	1 941	1 919	a	Zachodniopomorskie	49	
3 974	4 158	4 472	4 692	5 300	931	812	1 573	1 197	1 267	b		50	
2 149	2 367	2 892	2 873	3 498	430	526	707	744	652	c		51	

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 52. UCZNIOWIE GIMNAZJÓW DOWOŻENI DO PLACÓWEK WEDŁUG KLAS, ODLEGŁOŚCI MIEJSCA ZAMIESZKANIA
Stan w dniu 30 IX
COMMUTING PUPILS OF LOWER SECONDARY SCHOOLS BY GRADE, DISTANCE TO SCHOOL AND
VOIVODSHIP
As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE a – ogółem b – miasta c – wieś	Uczniowie dowożeni do szkoły						
		mieszkający w odległości 4-5 km od szkoły <i>commuting 4-5 km to school</i>					mieszkający w odległości <i>commuting 5-10 km</i>	
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011
1	P O L S K A..... a	118 798	114 261	110 715	106 030	100 778	132 089	124 050
2	b	32 799	30 703	29 826	28 123	25 711	41 852	39 065
3	c	85 999	83 558	80 889	77 907	75 067	90 237	84 985
4	Dolnośląskie ..... a	6 038	5 524	5 262	4 832	4 965	7 215	7 526
5	b	2 921	2 513	2 364	2 104	2 165	3 694	3 582
6	c	3 117	3 011	2 898	2 728	2 800	3 521	3 944
7	Kujawsko-pomorskie ..... a	7 321	6 993	6 070	5 896	5 525	8 705	7 999
8	b	1 702	1 314	1 265	1 345	1 177	2 181	2 029
9	c	5 619	5 679	4 805	4 551	4 348	6 524	5 970
10	Lubelskie ..... a	8 208	8 162	7 688	7 314	6 864	11 231	10 020
11	b	1 235	1 292	1 125	1 022	1 061	1 793	1 481
12	c	6 973	6 870	6 563	6 292	5 803	9 438	8 539
13	Lubuskie ..... a	2 504	2 366	2 308	2 261	2 104	3 387	3 716
14	b	1 212	1 089	1 222	1 177	1 190	1 571	1 799
15	c	1 292	1 277	1 086	1 084	914	1 816	1 917
16	Łódzkie ..... a	8 480	7 786	7 078	6 690	6 429	9 412	8 863
17	b	1 782	1 617	1 318	1 270	1 232	2 361	2 241
18	c	6 698	6 169	5 760	5 420	5 197	7 051	6 622
19	Małopolskie..... a	14 681	14 015	13 897	13 760	13 038	10 512	9 717
20	b	2 698	2 893	2 928	2 496	2 387	2 528	1 986
21	c	11 983	11 122	10 969	11 264	10 651	7 984	7 731
22	Mazowieckie ..... a	14 026	14 660	14 012	13 865	13 034	17 514	16 322
23	b	2 852	3 037	2 751	2 665	2 326	3 382	3 132
24	c	11 174	11 623	11 261	11 200	10 708	14 132	13 190
25	Opolskie..... a	3 234	2 876	2 916	2 786	2 508	5 537	4 807
26	b	1 577	1 465	1 426	1 352	1 189	3 234	2 774
27	c	1 657	1 411	1 490	1 434	1 319	2 303	2 033
28	Podkarpackie..... a	10 018	9 574	9 078	8 673	8 417	7 503	7 146
29	b	2 239	1 951	1 802	1 774	1 623	2 060	2 081
30	c	7 779	7 623	7 276	6 899	6 794	5 443	5 065
31	Podlaskie ..... a	2 781	2 741	2 459	2 515	2 210	5 814	5 239
32	b	762	846	683	789	548	2 088	1 903
33	c	2 019	1 895	1 776	1 726	1 662	3 726	3 336
34	Pomorskie..... a	6 147	5 917	5 847	5 445	5 260	7 287	6 922
35	b	1 177	1 268	1 217	956	837	1 958	1 608
36	c	4 970	4 649	4 630	4 489	4 423	5 329	5 314
37	Śląskie ..... a	9 597	8 565	8 980	7 950	7 641	5 488	5 536
38	b	4 019	3 599	3 779	3 270	3 177	2 140	2 482
39	c	5 578	4 966	5 201	4 680	4 464	3 348	3 054
40	Świętokrzyskie..... a	6 272	6 234	5 955	6 186	5 626	7 535	6 145
41	b	2 026	1 683	1 708	1 647	1 381	1 952	1 654
42	c	4 246	4 551	4 247	4 539	4 245	5 583	4 491
43	Warmińsko-mazurskie..... a	3 666	3 516	3 634	3 346	3 350	6 037	5 566
44	b	1 153	1 096	1 176	1 154	1 049	2 360	2 077
45	c	2 513	2 420	2 458	2 192	2 301	3 677	3 489
46	Wielkopolskie..... a	12 806	12 431	12 642	11 581	10 931	12 701	12 750
47	b	3 855	3 605	3 596	3 629	2 949	5 031	4 934
48	c	8 951	8 826	9 046	7 952	7 982	7 670	7 816
49	Zachodniopomorskie ..... a	3 019	2 901	2 889	2 930	2 876	6 211	5 776
50	b	1 589	1 435	1 466	1 473	1 420	3 519	3 302
51	c	1 430	1 466	1 423	1 457	1 456	2 692	2 474

Źródło: System Informacji Oświatowej (SIO).
Source: Education Information System.

OD SZKOŁY I WOJEWÓDZTW

Commuting pupils								SPECIFICATION a – grand total b – urban areas c – rural areas	No.
5-10 km od szkoły to school			mieszkający powyżej 10 km od szkoły commuting over 10 km to school						
2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014		
118 776	113 108	111 079	43 973	40 475	38 212	35 019	34 674	a POLAND	1
36 937	35 442	34 436	16 527	15 209	14 213	12 609	12 836	b	2
81 839	77 666	76 643	27 446	25 266	23 999	22 410	21 838	c	3
6 883	6 674	6 412	3 588	3 155	3 027	2 426	2 474	a <i>Dolnośląskie</i>	4
3 229	3 418	3 199	2 330	1 823	1 958	1 551	1 529	b	5
3 654	3 256	3 213	1 258	1 332	1 069	875	945	c	6
7 767	7 251	7 276	2 362	2 432	2 379	2 307	2 176	a <i>Kujawsko-pomorskie</i>	7
2 160	2 007	1 929	452	515	470	432	520	b	8
5 607	5 244	5 347	1 910	1 917	1 909	1 875	1 656	c	9
9 435	9 452	9 042	3 371	3 456	3 299	2 769	2 871	a <i>Lubelskie</i>	10
1 507	1 448	1 189	624	780	672	611	595	b	11
7 928	8 004	7 853	2 747	2 676	2 627	2 158	2 276	c	12
3 612	2 999	2 769	2 065	1 687	1 580	1 599	1 493	a <i>Lubuskie</i>	13
1 829	1 323	1 286	1 283	992	950	891	871	b	14
1 783	1 676	1 483	782	695	630	708	622	c	15
8 242	8 139	7 569	2 366	2 283	1 899	1 788	1 711	a <i>Łódzkie</i>	16
1 850	1 888	1 730	672	576	413	317	403	b	17
6 392	6 251	5 839	1 694	1 707	1 486	1 471	1 308	c	18
9 037	9 027	8 994	2 316	1 768	1 882	1 871	1 677	a <i>Małopolskie</i>	19
1 827	2 013	2 208	771	578	650	559	520	b	20
7 210	7 014	6 786	1 545	1 190	1 232	1 312	1 157	c	21
15 406	14 908	15 235	4 231	3 838	3 565	3 503	3 766	a <i>Mazowieckie</i>	22
3 139	3 269	3 240	675	755	480	560	668	b	23
12 267	11 639	11 995	3 556	3 083	3 085	2 943	3 098	c	24
4 602	4 430	4 030	1 796	1 517	1 814	1 481	1 538	a <i>Opolskie</i>	25
2 382	2 397	2 134	895	783	1 029	731	796	b	26
2 220	2 033	1 896	901	734	785	750	742	c	27
7 580	6 615	6 210	1 219	1 262	1 167	1 315	1 332	a <i>Podkarpackie</i>	28
2 156	1 780	1 729	405	486	317	397	419	b	29
5 424	4 835	4 481	814	776	850	918	913	c	30
5 018	4 687	4 427	2 845	2 715	2 308	2 087	2 080	a <i>Podlaskie</i>	31
1 809	1 614	1 639	1 300	1 163	1 001	835	906	b	32
3 209	3 073	2 788	1 545	1 552	1 307	1 252	1 174	c	33
6 599	6 202	6 411	2 510	2 585	2 383	2 104	2 146	a <i>Pomorskie</i>	34
1 440	1 371	1 390	534	609	659	644	633	b	35
5 159	4 831	5 021	1 976	1 976	1 724	1 460	1 513	c	36
5 202	5 196	4 896	1 243	1 101	1 029	851	765	a <i>Śląskie</i>	37
2 257	2 344	1 796	374	386	315	275	259	b	38
2 945	2 852	3 100	869	715	714	576	506	c	39
6 709	5 137	5 728	2 348	1 816	1 730	1 570	1 674	a <i>Świętokrzyskie</i>	40
1 708	1 388	1 788	1 034	935	786	690	806	b	41
5 001	3 749	3 940	1 314	881	944	880	868	c	42
5 385	5 234	5 285	4 084	3 830	3 738	3 280	3 207	a <i>Warmińsko-mazurskie</i>	43
2 056	1 992	1 948	1 539	1 424	1 441	1 231	1 191	b	44
3 329	3 242	3 337	2 545	2 406	2 297	2 049	2 016	c	45
11 857	11 956	11 824	3 794	3 485	3 117	3 133	3 037	a <i>Wielkopolskie</i>	46
4 383	4 287	4 443	1 638	1 629	1 316	1 397	1 250	b	47
7 474	7 669	7 381	2 156	1 856	1 801	1 736	1 787	c	48
5 442	5 201	4 971	3 835	3 545	3 295	2 935	2 727	a <i>Zachodniopomorskie</i>	49
3 205	2 903	2 788	2 001	1 775	1 756	1 488	1 470	b	50
2 237	2 298	2 183	1 834	1 770	1 539	1 447	1 257	c	51

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 53. UCZNIOWIE KORZYSTAJĄCY Z ZAJĘĆ W GIMNAZJACH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dniu 30 IX

PUPILS ATTENDING ADDITIONAL CLASSES IN LOWER SECONDARY SCHOOLS BY VOIVODSHIP

As of 30 IX

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE			Uczniowie korzystający w szkole z zajęć								
	a – ogółem	b – miasta	c – wieś	dydaktyczno-wyrównawczych <i>didactic-compensatory</i>					korekcyjno-kompensacyjnych <i>corrective-compensatory</i>			
				2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013
1	P O L S K A	a	191 558	209 882	215 856	216 767	218 309	16 652	35 127	39 774	41 337	43 818
2		b	121 861	127 790	130 717	133 688	135 790	10 514	23 104	25 411	25 934	26 857
3		c	69 697	82 092	85 139	83 079	82 519	6 138	12 023	14 363	15 403	16 961
4	Dolnośląskie	a	18 802	17 557	17 408	16 267	16 338	881	1 734	1 789	1 705	1 738
5		b	14 400	12 665	12 727	11 781	11 810	735	1 431	1 412	1 344	1 321
6		c	4 402	4 892	4 681	4 486	4 528	146	303	377	361	417
7	Kujawsko-pomorskie	a	12 326	13 221	13 299	13 041	13 298	1 190	2 730	2 945	2 714	3 100
8		b	8 037	8 478	7 701	8 272	8 454	879	1 540	1 705	1 586	1 806
9		c	4 289	4 743	5 598	4 769	4 844	311	1 190	1 240	1 128	1 294
10	Lubelskie	a	11 621	11 825	12 421	13 207	12 656	406	897	1 135	1 054	1 160
11		b	5 764	5 415	6 056	7 008	6 296	244	526	789	693	698
12		c	5 857	6 410	6 365	6 199	6 360	162	371	346	361	462
13	Lubuskie	a	5 764	6 722	6 995	6 621	6 413	527	953	997	1 230	1 415
14		b	4 300	4 797	5 224	4 849	4 718	414	720	697	901	983
15		c	1 464	1 925	1 771	1 772	1 695	113	233	300	329	432
16	Łódzkie	a	15 012	14 965	15 135	14 682	13 753	439	1 577	2 187	1 909	1 983
17		b	10 569	10 085	9 297	8 935	8 136	218	1 061	1 656	1 266	1 275
18		c	4 443	4 880	5 838	5 747	5 617	221	516	531	643	708
19	Małopolskie.....	a	13 138	15 641	16 872	17 151	18 595	1 567	3 337	4 257	4 428	4 769
20		b	6 492	7 012	6 837	7 782	8 406	727	1 614	2 068	1 926	2 069
21		c	6 646	8 629	10 035	9 369	10 189	840	1 723	2 189	2 502	2 700
22	Mazowieckie.....	a	23 585	28 627	29 306	27 177	30 165	3 387	7 451	7 509	7 721	7 769
23		b	13 333	16 199	17 671	16 149	18 562	1 822	5 159	4 705	4 958	4 674
24		c	10 252	12 428	11 635	11 028	11 603	1 565	2 292	2 804	2 763	3 095
25	Opolskie.....	a	5 866	6 442	6 706	6 251	6 601	358	770	759	788	1 068
26		b	3 629	4 601	4 305	4 096	4 354	248	580	473	480	679
27		c	2 237	1 841	2 401	2 155	2 247	110	190	286	308	389
28	Podkarpackie.....	a	7 844	9 095	9 131	9 299	8 774	496	1 140	1 451	1 503	1 479
29		b	3 923	4 294	4 710	4 484	4 307	261	577	715	699	683
30		c	3 921	4 801	4 421	4 815	4 467	235	563	736	804	796
31	Podlaskie	a	6 563	7 628	7 260	8 445	7 233	425	735	1 060	1 184	1 261
32		b	3 705	4 587	4 405	5 341	4 830	227	419	662	642	709
33		c	2 858	3 041	2 855	3 104	2 403	198	316	398	542	552
34	Pomorskie.....	a	12 189	13 118	14 701	14 732	15 081	1 611	3 249	2 962	2 975	3 250
35		b	8 120	8 065	8 724	8 743	8 850	978	2 063	1 807	1 755	1 754
36		c	4 069	5 053	5 977	5 989	6 231	633	1 186	1 155	1 220	1 496
37	Śląskie	a	15 625	17 299	17 645	17 849	19 006	2 302	3 672	4 442	4 486	5 154
38		b	11 814	12 729	13 048	13 119	14 386	1 869	2 907	3 414	3 342	3 795
39		c	3 811	4 570	4 597	4 730	4 620	433	765	1 028	1 144	1 359
40	Świętokrzyskie.....	a	5 127	5 365	5 297	6 280	6 099	320	479	608	666	820
41		b	2 416	2 232	2 350	2 947	3 005	99	295	359	390	461
42		c	2 711	3 133	2 947	3 333	3 094	221	184	249	276	359
43	Warmińsko-mazurskie....	a	8 263	10 760	11 103	10 715	10 448	475	1 178	1 462	1 691	1 584
44		b	5 745	7 327	7 408	7 625	7 338	372	803	961	1 221	1 060
45		c	2 518	3 433	3 695	3 090	3 110	103	375	501	470	524
46	Wielkopolskie.....	a	18 520	21 092	22 216	22 987	22 140	1 153	3 438	4 317	4 859	4 994
47		b	11 212	11 790	12 593	13 392	13 357	706	2 162	2 598	2 925	3 122
48		c	7 308	9 302	9 623	9 595	8 783	447	1 276	1 719	1 934	1 872
49	Zachodniopomorskie	a	11 313	10 525	10 361	12 063	11 709	1 115	1 787	1 894	2 424	2 274
50		b	8 402	7 514	7 661	9 165	8 981	715	1 247	1 390	1 806	1 768
51		c	2 911	3 011	2 700	2 898	2 728	400	540	504	618	506

Ź r ó d ł o: System Informacji Oświatowej (SIO).

S o u r c e: Education Information System.

<i>Pupils attending the additional classes in school</i>										SPECIFICATION			No.
logopedycznych speech therapy					socjoterapeutycznych therapeutic					a – grand total	b – urban areas	c – rural areas	
2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014				
3 338	5 956	5 600	5 547	5 563	8 964	13 249	11 582	9 723	8 864	a	POLAND	1	
2 192	3 612	3 289	3 347	3 354	7 293	10 405	8 915	7 145	6 463	b		2	
1 146	2 344	2 311	2 200	2 209	1 671	2 844	2 667	2 578	2 401	c		3	
300	428	432	483	399	1 166	1 370	1 080	1 009	817	a	Dolnośląskie	4	
238	351	329	355	313	947	1 153	935	788	583	b		5	
62	77	103	128	86	219	217	145	221	234	c		6	
339	488	399	400	421	698	1 084	1 052	839	784	a	Kujawsko-pomorskie	7	
208	288	215	265	242	469	691	650	553	495	b		8	
131	200	184	135	179	229	393	402	286	289	c		9	
58	108	123	134	138	260	660	763	374	324	a	Lubelskie	10	
21	41	59	57	53	205	544	607	283	269	b		11	
37	67	64	77	85	55	116	156	91	55	c		12	
111	196	199	241	178	170	506	562	459	292	a	Lubuskie	13	
74	118	106	137	107	165	435	546	432	237	b		14	
37	78	93	104	71	5	71	16	27	55	c		15	
165	338	323	304	360	498	733	586	457	579	a	Łódzkie	16	
126	222	262	237	297	497	682	471	346	432	b		17	
39	116	61	67	63	1	51	115	111	147	c		18	
294	467	382	429	428	463	796	520	414	374	a	Małopolskie	19	
194	286	217	209	221	435	645	352	290	253	b		20	
100	181	165	220	207	28	151	168	124	121	c		21	
520	882	856	839	783	1 010	1 896	1 607	1 300	1 299	a	Mazowieckie	22	
339	504	428	464	411	843	1 525	1 306	1 003	937	b		23	
181	378	428	375	372	167	371	301	297	362	c		24	
93	139	114	116	145	74	217	537	401	388	a	Opolskie	25	
60	100	67	64	80	73	189	503	391	372	b		26	
33	39	47	52	65	1	28	34	10	16	c		27	
124	224	249	209	267	122	359	345	291	154	a	Podkarpackie	28	
75	118	144	117	174	89	325	324	266	127	b		29	
49	106	105	92	93	33	34	21	25	27	c		30	
65	197	127	109	128	372	374	220	258	234	a	Podlaskie	31	
57	112	71	72	76	248	331	191	230	198	b		32	
8	85	56	37	52	124	43	29	28	36	c		33	
331	510	470	405	479	1 032	1 388	1 344	1 239	1 060	a	Pomorskie	34	
121	234	175	160	169	733	1 030	845	800	747	b		35	
210	276	295	245	310	299	358	499	439	313	c		36	
347	540	524	475	498	714	1 059	693	500	531	a	Śląskie	37	
255	372	347	346	355	547	894	450	318	338	b		38	
92	168	177	129	143	167	165	243	182	193	c		39	
38	101	111	96	102	196	294	234	121	99	a	Świętokrzyskie	40	
33	73	78	55	72	131	149	147	83	62	b		41	
5	28	33	41	30	65	145	87	38	37	c		42	
129	312	330	291	257	246	710	554	893	634	a	Warmińsko-mazurskie	43	
75	207	194	173	157	203	538	432	509	493	b		44	
54	105	136	118	100	43	172	122	384	141	c		45	
245	674	607	636	619	1 120	843	689	562	696	a	Wielkopolskie	46	
171	409	351	375	339	941	577	520	351	444	b		47	
74	265	256	261	280	179	266	169	211	252	c		48	
179	352	354	380	361	823	960	796	606	599	a	Zachodniopomorskie	49	
145	177	246	261	288	767	697	636	502	476	b		50	
34	175	108	119	73	56	263	160	104	123	c		51	

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS UP TO 25 YEARS BY VOIVODSHIP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2011			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓLEM W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH								
1	P O L S K A	428 296	196 712	231 584	416 077	185 102	230 975	424 227
2	Dolnośląskie	27 093	11 479	15 614	23 956	9 917	14 039	25 442
3	Kujawsko-pomorskie	31 183	13 901	17 282	30 415	12 994	17 421	30 619
4	Lubelskie	29 530	14 502	15 028	28 908	13 956	14 952	29 310
5	Lubuskie	11 905	5 104	6 801	11 597	4 817	6 780	11 115
6	Łódzkie	25 327	11 610	13 717	25 611	11 673	13 938	26 197
7	Małopolskie.....	39 313	18 157	21 156	38 077	17 240	20 837	39 722
8	Mazowieckie	47 359	23 912	23 447	47 248	23 042	24 206	49 502
9	Opolskie.....	10 828	4 602	6 226	9 581	3 891	5 690	9 689
10	Podkarpackie.....	34 837	17 224	17 613	34 775	16 629	18 146	34 978
11	Podlaskie.....	15 250	7 569	7 681	14 737	7 333	7 404	14 550
12	Pomorskie.....	23 723	10 470	13 253	23 586	9 698	13 888	23 629
13	Śląskie	35 895	15 593	20 302	34 457	14 275	20 182	35 847
14	Świętokrzyskie.....	18 280	8 877	9 403	18 196	8 635	9 561	18 016
15	Warmińsko-mazurskie	22 992	10 339	12 653	23 000	9 779	13 221	22 993
16	Wielkopolskie.....	34 147	14 154	19 993	32 637	12 953	19 684	33 641
17	Zachodniopomorskie	20 634	9 219	11 415	19 296	8 270	11 026	18 977
POZIOM WYKSZTAŁCENIA WYŻSZE								
1	P O L S K A	35 980	9 584	26 396	36 719	8 863	27 856	35 394
2	Dolnośląskie	2 361	581	1 780	2 107	486	1 621	2 039
3	Kujawsko-pomorskie	1 851	503	1 348	1 937	458	1 479	1 809
4	Lubelskie	3 245	932	2 313	3 519	973	2 546	3 363
5	Lubuskie	854	216	638	971	266	705	826
6	Łódzkie	2 126	499	1 627	2 166	462	1 704	2 068
7	Małopolskie.....	3 714	875	2 839	3 953	906	3 047	3 845
8	Mazowieckie	3 734	1 066	2 668	4 001	1 049	2 952	3 854
9	Opolskie.....	876	236	640	860	221	639	810
10	Podkarpackie.....	3 511	975	2 536	3 613	875	2 738	3 544
11	Podlaskie.....	1 655	528	1 127	1 589	430	1 159	1 488
12	Pomorskie.....	1 312	362	950	1 321	320	1 001	1 373
13	Śląskie	3 337	871	2 466	3 161	695	2 466	3 189
14	Świętokrzyskie.....	1 727	427	1 300	1 792	409	1 383	1 661
15	Warmińsko-mazurskie	1 371	401	970	1 596	371	1 225	1 529
16	Wielkopolskie.....	3 084	782	2 302	2 935	624	2 311	2 895
17	Zachodniopomorskie	1 223	331	892	1 198	318	880	1 101
POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE								
1	P O L S K A	108 957	50 998	57 959	108 472	48 750	59 722	111 049
2	Dolnośląskie	5 558	2 343	3 215	5 035	2 127	2 908	5 510
3	Kujawsko-pomorskie	7 068	3 012	4 056	7 171	2 838	4 333	7 170
4	Lubelskie	8 269	4 391	3 878	8 187	4 274	3 913	8 588
5	Lubuskie	2 828	1 184	1 644	2 735	1 083	1 652	2 515
6	Łódzkie	6 059	2 903	3 156	6 281	2 946	3 335	6 486
7	Małopolskie.....	11 561	5 489	6 072	11 347	5 169	6 178	11 773
8	Mazowieckie	11 200	5 900	5 300	11 311	5 729	5 582	12 098
9	Opolskie.....	2 403	1 022	1 381	2 174	912	1 262	2 260
10	Podkarpackie.....	11 296	5 686	5 610	11 368	5 417	5 951	11 531

WYKSZTAŁCENIA

2012		2013			2014			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
TOTAL IN ABSOLUTE NUMBERS									
202 381	221 846	401 037	193 058	207 979	301 952	142 570	159 382	P O L A N D	1
11 377	14 065	23 092	10 192	12 900	15 492	6 470	9 022	Dolnośląskie	2
13 918	16 701	29 139	13 212	15 927	22 156	9 685	12 471	Kujawsko-pomorskie	3
15 029	14 281	28 290	14 766	13 524	22 621	11 924	10 697	Lubelskie	4
5 002	6 113	10 150	4 492	5 658	6 752	2 875	3 877	Lubuskie	5
12 845	13 352	24 526	12 313	12 213	18 084	8 901	9 183	Łódzkie	6
19 318	20 404	38 352	18 901	19 451	28 753	13 950	14 803	Małopolskie	7
25 608	23 894	48 333	25 415	22 918	37 822	19 575	18 247	Mazowieckie	8
4 297	5 392	9 301	4 133	5 168	6 415	2 752	3 663	Opolskie	9
17 883	17 095	32 733	16 886	15 847	26 570	13 523	13 047	Podkarpackie	10
7 758	6 792	14 197	7 658	6 539	10 784	5 870	4 914	Podlaskie	11
10 409	13 220	21 566	9 329	12 237	16 298	6 686	9 612	Pomorskie	12
15 858	19 989	33 616	15 308	18 308	24 959	11 056	13 903	Śląskie	13
9 137	8 879	18 016	9 194	8 822	13 895	7 149	6 746	Świętokrzyskie	14
10 553	12 440	22 234	10 272	11 962	16 852	7 574	9 278	Warmińsko-mazurskie	15
14 736	18 905	30 068	13 025	17 043	20 730	8 545	12 185	Wielkopolskie	16
8 653	10 324	17 424	7 962	9 462	13 769	6 035	7 734	Zachodniopomorskie	17
LEVEL OF EDUCATION									
TERTIARY									
9 235	26 159	33 658	8 787	24 871	25 237	6 523	18 714	P O L A N D	1
489	1 550	1 842	441	1 401	1 196	286	910	Dolnośląskie	2
468	1 341	1 628	413	1 215	1 349	309	1 040	Kujawsko-pomorskie	3
980	2 383	3 011	862	2 149	2 309	667	1 642	Lubelskie	4
229	597	711	176	535	487	136	351	Lubuskie	5
489	1 579	1 904	460	1 444	1 366	329	1 037	Łódzkie	6
900	2 945	3 821	886	2 935	2 911	678	2 233	Małopolskie	7
1 050	2 804	3 752	1 098	2 654	2 940	864	2 076	Mazowieckie	8
238	572	753	207	546	528	136	392	Opolskie	9
924	2 620	3 627	968	2 659	2 907	729	2 178	Podkarpackie	10
473	1 015	1 514	473	1 041	1 150	375	775	Podlaskie	11
337	1 036	1 269	335	934	1 008	237	771	Pomorskie	12
793	2 396	3 015	772	2 243	2 222	599	1 623	Śląskie	13
439	1 222	1 664	424	1 240	1 244	318	926	Świętokrzyskie	14
420	1 109	1 449	384	1 065	992	258	734	Warmińsko-mazurskie	15
713	2 182	2 682	640	2 042	1 800	403	1 397	Wielkopolskie	16
293	808	1 016	248	768	828	199	629	Zachodniopomorskie	17
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY									
53 567	57 482	106 430	52 017	54 413	83 211	40 158	43 053	P O L A N D	1
2 523	2 987	5 121	2 314	2 807	3 635	1 578	2 057	Dolnośląskie	2
3 071	4 099	7 069	3 014	4 055	5 554	2 268	3 286	Kujawsko-pomorskie	3
4 693	3 895	8 395	4 620	3 775	7 029	3 835	3 194	Lubelskie	4
1 056	1 459	2 453	1 020	1 433	1 679	667	1 012	Lubuskie	5
3 202	3 284	6 146	3 175	2 971	4 618	2 354	2 264	Łódzkie	6
5 794	5 979	11 506	5 742	5 764	8 848	4 341	4 507	Małopolskie	7
6 520	5 578	12 098	6 604	5 494	9 876	5 453	4 423	Mazowieckie	8
1 009	1 251	2 215	990	1 225	1 591	707	884	Opolskie	9
5 833	5 698	10 632	5 412	5 220	9 043	4 514	4 529	Podkarpackie	10

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS TO 25 YEARS BY VOIVODSHIP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2011			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.)								
POZIOM WYKSZTAŁCENIA (cd.)								
POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE (dok.)								
11	Podlaskie	4 068	2 157	1 911	3 943	2 070	1 873	4 165
12	Pomorskie	5 202	2 199	3 003	5 530	2 187	3 343	5 483
13	Śląskie	9 945	4 436	5 509	9 443	3 965	5 478	9 752
14	Świętokrzyskie	5 969	3 163	2 806	6 157	3 122	3 035	6 254
15	Warmińsko-mazurskie	4 777	1 982	2 795	5 213	2 065	3 148	5 068
16	Wielkopolskie	8 791	3 480	5 311	8 610	3 250	5 360	8 584
17	Zachodniopomorskie	3 963	1 660	2 303	3 967	1 596	2 371	3 812
ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE								
1	P O L S K A	107 636	37 953	69 683	97 138	33 219	63 919	91 194
2	Dolnośląskie	7 089	2 356	4 733	5 731	1 806	3 925	5 457
3	Kujawsko-pomorskie	7 127	2 346	4 781	6 394	2 007	4 387	5 763
4	Lubelskie	8 559	3 407	5 152	7 741	2 972	4 769	7 259
5	Lubuskie	2 587	819	1 768	2 312	726	1 586	2 011
6	Łódzkie	7 052	2 547	4 505	6 494	2 320	4 174	6 149
7	Małopolskie	10 722	3 652	7 070	9 500	3 258	6 242	9 134
8	Mazowieckie	13 309	5 337	7 972	12 793	4 879	7 914	12 846
9	Opolskie	2 524	822	1 702	2 097	646	1 451	1 852
10	Podkarpackie	7 956	2 816	5 140	7 612	2 576	5 036	7 152
11	Podlaskie	3 960	1 522	2 438	3 648	1 403	2 245	3 269
12	Pomorskie	6 174	2 037	4 137	5 593	1 739	3 854	4 934
13	Śląskie	7 571	2 524	5 047	6 716	2 209	4 507	6 473
14	Świętokrzyskie	4 895	1 773	3 122	4 484	1 572	2 912	3 985
15	Warmińsko-mazurskie	5 626	1 989	3 637	5 363	1 793	3 570	5 008
16	Wielkopolskie	7 542	2 223	5 319	6 468	1 920	4 548	6 121
17	Zachodniopomorskie	4 943	1 783	3 160	4 192	1 393	2 799	3 781
ZASADNICZE ZAWODOWE								
1	P O L S K A	81 840	46 329	35 511	83 354	45 687	37 667	91 667
2	Dolnośląskie	5 052	2 670	2 382	4 751	2 368	2 383	5 364
3	Kujawsko-pomorskie	6 967	3 547	3 420	7 158	3 544	3 614	7 750
4	Lubelskie	4 227	2 712	1 515	4 515	2 905	1 610	4 926
5	Lubuskie	2 310	1 249	1 061	2 317	1 128	1 189	2 576
6	Łódzkie	3 987	2 263	1 724	4 260	2 384	1 876	4 644
7	Małopolskie	8 370	5 163	3 207	8 523	5 107	3 416	9 855
8	Mazowieckie	8 424	5 132	3 292	8 623	5 181	3 442	9 565
9	Opolskie	2 361	1 193	1 168	2 201	1 058	1 143	2 439
10	Podkarpackie	7 196	4 724	2 472	7 543	4 903	2 640	8 015
11	Podlaskie	2 269	1 396	873	2 344	1 465	879	2 373
12	Pomorskie	5 059	2 631	2 428	5 396	2 633	2 763	5 930
13	Śląskie	5 970	3 158	2 812	5 918	2 893	3 025	6 671
14	Świętokrzyskie	3 081	1 981	1 100	3 292	2 072	1 220	3 584
15	Warmińsko-mazurskie	4 387	2 323	2 064	4 361	2 197	2 164	4 776
16	Wielkopolskie	8 295	4 142	4 153	8 351	3 925	4 426	9 232
17	Zachodniopomorskie	3 885	2 045	1 840	3 801	1 924	1 877	3 967

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

2012		2013			2014			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY (cont.)									
2 335	1 830	4 234	2 460	1 774	3 247	1 885	1 362	Podlaskie	11
2 357	3 126	5 213	2 169	3 044	4 101	1 645	2 456	Pomorskie	12
4 412	5 340	8 748	4 096	4 652	6 612	3 023	3 589	Śląskie	13
3 368	2 886	6 295	3 314	2 981	5 076	2 741	2 335	Świętokrzyskie	14
2 162	2 906	4 980	2 212	2 768	3 860	1 669	2 191	Warmińsko-mazurskie	15
3 552	5 032	7 665	3 252	4 413	5 520	2 210	3 310	Wielkopolskie	16
1 680	2 132	3 660	1 623	2 037	2 922	1 268	1 654	Zachodniopomorskie	17
GENERAL SECONDARY									
33 928	57 266	83 554	31 787	51 767	62 438	23 756	38 682	P O L A N D	1
1 872	3 585	4 709	1 600	3 109	3 096	973	2 123	Dolnośląskie	2
1 890	3 873	5 366	1 776	3 590	4 127	1 409	2 718	Kujawsko-pomorskie	3
3 020	4 239	6 729	2 831	3 898	5 053	2 187	2 866	Lubelskie	4
689	1 322	1 641	562	1 079	1 108	391	717	Lubuskie	5
2 419	3 730	5 507	2 258	3 249	4 155	1 656	2 499	Łódzkie	6
3 355	5 779	8 304	3 153	5 151	6 035	2 258	3 777	Małopolskie	7
5 354	7 492	12 167	5 134	7 033	9 382	3 839	5 543	Mazowieckie	8
627	1 225	1 723	570	1 153	1 156	429	727	Opolskie	9
2 702	4 450	6 552	2 566	3 986	5 265	2 113	3 152	Podkarpackie	10
1 378	1 891	3 054	1 339	1 715	2 304	1 059	1 245	Podlaskie	11
1 641	3 293	4 330	1 428	2 902	3 186	1 038	2 148	Pomorskie	12
2 275	4 198	6 054	2 281	3 773	4 454	1 652	2 802	Śląskie	13
1 554	2 431	3 764	1 509	2 255	2 823	1 134	1 689	Świętokrzyskie	14
1 799	3 209	4 782	1 741	3 041	3 695	1 364	2 331	Warmińsko-mazurskie	15
1 984	4 137	5 413	1 737	3 676	3 677	1 141	2 536	Wielkopolskie	16
1 369	2 412	3 459	1 302	2 157	2 922	1 113	1 809	Zachodniopomorskie	17
BASIC VOCATIONAL									
52 222	39 445	89 677	51 366	38 311	64 829	37 096	27 733	P O L A N D	1
2 853	2 511	5 183	2 752	2 431	3 135	1 624	1 511	Dolnośląskie	2
3 965	3 785	7 450	3 786	3 664	5 341	2 696	2 645	Kujawsko-pomorskie	3
3 218	1 708	5 110	3 377	1 733	4 148	2 798	1 350	Lubelskie	4
1 344	1 232	2 403	1 201	1 202	1 539	762	777	Lubuskie	5
2 732	1 912	4 600	2 705	1 895	3 272	1 950	1 322	Łódzkie	6
6 102	3 753	9 968	6 180	3 788	7 310	4 496	2 814	Małopolskie	7
5 920	3 645	9 749	6 153	3 596	7 420	4 694	2 726	Mazowieckie	8
1 226	1 213	2 369	1 202	1 167	1 600	780	820	Opolskie	9
5 356	2 659	7 687	5 163	2 524	6 041	4 015	2 026	Podkarpackie	10
1 548	825	2 442	1 574	868	1 787	1 178	609	Podlaskie	11
2 981	2 949	5 301	2 644	2 657	3 766	1 817	1 949	Pomorskie	12
3 390	3 281	6 669	3 539	3 130	4 765	2 474	2 291	Śląskie	13
2 269	1 315	3 884	2 478	1 406	2 963	1 900	1 063	Świętokrzyskie	14
2 521	2 255	4 772	2 527	2 245	3 469	1 818	1 651	Warmińsko-mazurskie	15
4 722	4 510	8 404	4 194	4 210	5 522	2 685	2 837	Wielkopolskie	16
2 075	1 892	3 686	1 891	1 795	2 751	1 409	1 342	Zachodniopomorskie	17

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS TO 25 YEARS BY VOIVODSHIP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2011			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.)								
POZIOM WYKSZTAŁCENIA (dok.)								
GIMNAZJALNE I PONIŻEJ								
1	P O L S K A	93 883	51 848	42 035	90 394	48 583	41 811	94 923
2	Dolnośląskie	7 033	3 529	3 504	6 332	3 130	3 202	7 072
3	Kujawsko-pomorskie	8 170	4 502	3 668	7 755	4 147	3 608	8 127
4	Lubelskie	5 230	3 060	2 170	4 946	2 832	2 114	5 174
5	Lubuskie	3 326	1 636	1 690	3 262	1 614	1 648	3 187
6	Łódzkie	6 104	3 399	2 705	6 410	3 561	2 849	6 850
7	Małopolskie.....	4 946	2 978	1 968	4 754	2 800	1 954	5 115
8	Mazowieckie	10 692	6 477	4 215	10 520	6 204	4 316	11 139
9	Opolskie.....	2 664	1 329	1 335	2 249	1 054	1 195	2 328
10	Podkarpackie.....	4 878	3 023	1 855	4 639	2 858	1 781	4 736
11	Podlaskie	3 298	1 976	1 322	3 213	1 965	1 248	3 255
12	Pomorskie.....	5 976	3 241	2 735	5 746	2 819	2 927	5 909
13	Śląskie	9 072	4 604	4 468	9 219	4 513	4 706	9 762
14	Świętokrzyskie.....	2 608	1 533	1 075	2 471	1 460	1 011	2 532
15	Warmińsko-mazurskie.....	6 831	3 644	3 187	6 467	3 353	3 114	6 612
16	Wielkopolskie.....	6 435	3 527	2 908	6 273	3 234	3 039	6 809
17	Zachodniopomorskie	6 620	3 400	3 220	6 138	3 039	3 099	6 316
OGÓLEM W %								
1	P O L S K A	21,9	20,9	22,8	21,0	20,1	21,8	19,9
2	Dolnośląskie	18,0	15,8	20,1	16,7	14,8	18,4	16,2
3	Kujawsko-pomorskie	22,4	21,8	22,8	21,8	21,2	22,3	20,6
4	Lubelskie	24,7	24,0	25,3	23,6	23,2	24,0	22,4
5	Lubuskie	20,1	18,5	21,5	19,6	18,2	20,7	18,3
6	Łódzkie	19,2	17,8	20,7	18,5	17,3	19,6	17,3
7	Małopolskie.....	27,6	27,2	28,0	26,2	26,0	26,4	24,6
8	Mazowieckie	19,9	19,4	20,4	19,1	18,5	19,8	18,2
9	Opolskie.....	22,2	20,0	24,1	19,9	17,8	21,7	18,7
10	Podkarpackie.....	24,5	25,0	24,0	23,8	24,2	23,4	22,7
11	Podlaskie	23,9	22,6	25,4	22,4	21,5	23,3	21,2
12	Pomorskie.....	22,7	21,4	23,8	22,1	21,0	22,9	20,6
13	Śląskie	19,8	18,8	20,7	18,5	17,4	19,3	17,4
14	Świętokrzyskie.....	22,3	21,7	22,8	21,9	21,4	22,3	20,8
15	Warmińsko-mazurskie.....	21,7	20,8	22,5	21,4	20,0	22,6	20,3
16	Wielkopolskie.....	25,3	23,8	26,4	24,2	22,9	25,1	22,7
17	Zachodniopomorskie	18,8	17,5	20,0	17,7	16,4	18,8	16,9
POZIOM WYKSZTAŁCENIA								
WYŻSZE								
1	P O L S K A	1,8	1,0	2,6	8,8	4,8	12,1	1,7
2	Dolnośląskie	1,6	0,8	2,3	8,8	4,9	11,5	1,3
3	Kujawsko-pomorskie	1,3	0,8	1,8	6,4	3,5	8,5	1,2
4	Lubelskie	2,7	1,5	3,9	12,2	7,0	17,0	2,6
5	Lubuskie	1,4	0,8	2,0	8,4	5,5	10,4	1,4
6	Łódzkie	1,6	0,8	2,5	8,5	4,0	12,2	1,4

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

2012		2013			2014			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
LOWER SECONDARY AND LOWER									
53 429	41 494	87 718	49 101	38 617	66 237	35 037	31 200	P O L A N D	1
3 640	3 432	6 237	3 085	3 152	4 430	2 009	2 421	Dolnośląskie	2
4 524	3 603	7 626	4 223	3 403	5 785	3 003	2 782	Kujawsko-pomorskie	3
3 118	2 056	5 045	3 076	1 969	4 082	2 437	1 645	Lubelskie	4
1 684	1 503	2 942	1 533	1 409	1 939	919	1 020	Lubuskie	5
4 003	2 847	6 369	3 715	2 654	4 673	2 612	2 061	Łódzkie	6
3 167	1 948	4 753	2 940	1 813	3 649	2 177	1 472	Małopolskie	7
6 764	4 375	10 567	6 426	4 141	8 204	4 725	3 479	Mazowieckie	8
1 197	1 131	2 241	1 164	1 077	1 540	700	840	Opolskie	9
3 068	1 668	4 235	2 777	1 458	3 314	2 152	1 162	Podkarpackie	10
2 024	1 231	2 953	1 812	1 141	2 296	1 373	923	Podlaskie	11
3 093	2 816	5 453	2 753	2 700	4 237	1 949	2 288	Pomorskie	12
4 988	4 774	9 130	4 620	4 510	6 906	3 308	3 598	Śląskie	13
1 507	1 025	2 409	1 469	940	1 789	1 056	733	Świętokrzyskie	14
3 651	2 961	6 251	3 408	2 843	4 836	2 465	2 371	Warmińsko-mazurskie	15
3 765	3 044	5 904	3 202	2 702	4 211	2 106	2 105	Wielkopolskie	16
3 236	3 080	5 603	2 898	2 705	4 346	2 046	2 300	Zachodniopomorskie	17
TOTAL IN %									
19,5	20,2	18,6	18,2	18,9	16,5	16,1	17,0	P O L A N D	1
14,8	17,5	15,0	13,5	16,6	12,7	11,0	14,4	Dolnośląskie	2
20,4	20,7	19,4	19,1	19,7	17,4	17,0	17,8	Kujawsko-pomorskie	3
22,5	22,2	21,1	21,3	20,9	19,4	19,7	19,0	Lubelskie	4
17,3	19,3	17,0	15,9	17,9	14,3	13,0	15,5	Lubuskie	5
16,9	17,8	16,2	15,9	16,5	14,3	13,9	14,8	Łódzkie	6
25,1	24,2	23,3	23,7	23,0	20,7	21,1	20,3	Małopolskie	7
18,0	18,4	17,1	17,0	17,1	15,1	15,0	15,3	Mazowieckie	8
17,3	20,0	18,0	16,8	19,1	15,1	13,7	16,4	Opolskie	9
23,6	22,0	21,2	22,0	20,5	19,3	20,0	18,6	Podkarpackie	10
20,9	21,5	20,0	19,8	20,2	17,9	17,8	17,9	Podlaskie	11
20,1	21,0	18,9	18,1	19,5	16,8	15,7	17,8	Pomorskie	12
17,0	17,8	16,1	15,8	16,5	14,2	13,6	14,8	Śląskie	13
20,7	20,9	20,0	19,9	20,1	18,4	18,4	18,4	Świętokrzyskie	14
19,5	21,1	19,2	18,4	20,0	17,2	16,1	18,2	Warmińsko-mazurskie	15
22,1	23,3	20,8	20,0	21,4	17,8	16,9	18,5	Wielkopolskie	16
16,1	17,6	15,7	15,0	16,4	14,6	13,5	15,5	Zachodniopomorskie	17
LEVEL OF EDUCATION									
TERTIARY									
0,9	2,4	1,6	0,8	2,3	1,4	0,7	2,0	P O L A N D	1
0,6	1,9	1,2	0,6	1,8	1,0	0,5	1,5	Dolnośląskie	2
0,7	1,7	1,1	0,6	1,5	1,1	0,5	1,5	Kujawsko-pomorskie	3
1,5	3,7	2,2	1,2	3,3	2,0	1,1	2,9	Lubelskie	4
0,8	1,9	1,2	0,6	1,7	1,0	0,6	1,4	Lubuskie	5
0,6	2,1	1,3	0,6	2,0	1,1	0,5	1,7	Łódzkie	6

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS TO 25 YEARS BY VOIVODSHIP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2011			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
								W % (cd.)
								POZIOM WYKSZTAŁCENIA (cd.)
								WYŻSZE (dok.)
7	Małopolskie.....	2,6	1,3	3,8	10,4	5,3	14,6	2,4
8	Mazowieckie.....	1,6	0,9	2,3	8,5	4,6	12,2	1,4
9	Opolskie.....	1,8	1,0	2,5	9,0	5,7	11,2	1,6
10	Podkarpackie.....	2,5	1,4	3,5	10,4	5,3	15,1	2,3
11	Podlaskie.....	2,6	1,6	3,7	10,8	5,9	15,7	2,2
12	Pomorskie.....	1,3	0,7	1,7	5,6	3,3	7,2	1,2
13	Śląskie.....	1,8	1,0	2,5	9,2	4,9	12,2	1,6
14	Świętokrzyskie.....	2,1	1,0	3,2	9,8	4,7	14,5	1,9
15	Warmińsko-mazurskie.....	1,3	0,8	1,7	6,9	3,8	9,3	1,4
16	Wielkopolskie.....	2,3	1,3	3,0	9,0	4,8	11,7	2,0
17	Zachodniopomorskie.....	1,1	0,6	1,6	6,2	3,8	8,0	1,0
								POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE
1	P O L S K A.....	5,6	5,4	5,7	26,1	26,3	25,9	5,2
2	Dolnośląskie.....	3,7	3,2	4,1	21,0	21,4	20,7	3,5
3	Kujawsko-pomorskie.....	5,1	4,7	5,4	23,6	21,8	24,9	4,8
4	Lubelskie.....	6,9	7,3	6,5	28,3	30,6	26,2	6,5
5	Lubuskie.....	4,8	4,3	5,2	23,6	22,5	24,4	4,1
6	Łódzkie.....	4,6	4,4	4,8	24,5	25,2	23,9	4,3
7	Małopolskie.....	8,1	8,2	8,0	29,8	30,0	29,6	7,3
8	Mazowieckie.....	4,7	4,8	4,6	23,9	24,9	23,1	4,4
9	Opolskie.....	4,9	4,4	5,4	22,7	23,4	22,2	4,4
10	Podkarpackie.....	7,9	8,3	7,6	32,7	32,6	32,8	7,5
11	Podlaskie.....	6,4	6,4	6,3	26,8	28,2	25,3	6,1
12	Pomorskie.....	5,0	4,5	5,4	23,4	22,6	24,1	4,8
13	Śląskie.....	5,5	5,3	5,6	27,4	27,8	27,1	4,7
14	Świętokrzyskie.....	7,3	7,7	6,8	33,8	36,2	31,7	7,2
15	Warmińsko-mazurskie.....	4,5	4,0	5,0	22,7	21,1	23,8	4,5
16	Wielkopolskie.....	6,5	5,9	7,0	26,4	25,1	27,2	5,8
17	Zachodniopomorskie.....	3,6	3,1	4,0	20,6	19,3	21,5	3,4
								ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
1	P O L S K A.....	5,5	4,0	6,9	23,3	17,9	27,7	4,3
2	Dolnośląskie.....	4,7	3,2	6,1	23,9	18,2	28,0	3,5
3	Kujawsko-pomorskie.....	5,1	3,7	6,3	21,0	15,4	25,2	3,9
4	Lubelskie.....	7,1	5,6	8,7	26,8	21,3	31,9	5,5
5	Lubuskie.....	4,4	3,0	5,6	19,9	15,1	23,4	3,3
6	Łódzkie.....	5,4	3,9	6,8	25,4	19,9	29,9	4,1
7	Małopolskie.....	7,5	5,5	9,4	24,9	18,9	30,0	5,7
8	Mazowieckie.....	5,6	4,3	6,9	27,1	21,2	32,7	4,7
9	Opolskie.....	5,2	3,6	6,6	21,9	16,6	25,5	3,6
10	Podkarpackie.....	5,6	4,1	7,0	21,9	15,5	27,8	4,6
11	Podlaskie.....	6,2	4,5	8,1	24,8	19,1	30,3	4,8
12	Pomorskie.....	5,9	4,2	7,4	23,7	17,9	27,8	4,3
13	Śląskie.....	4,2	3,0	5,1	19,5	15,5	22,3	3,2
14	Świętokrzyskie.....	6,0	4,3	7,6	24,6	18,2	30,5	4,6
15	Warmińsko-mazurskie.....	5,3	4,0	6,5	23,3	18,3	27,0	4,4

WYKSZTAŁCENIA (cd.)

2012		2013			2014			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN % (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
TERTIARY (cont.)									
1,2	3,5	2,3	1,1	3,5	2,1	1,0	3,1	Małopolskie	7
0,7	2,2	1,3	0,7	2,0	1,2	0,7	1,7	Mazowieckie	8
1,0	2,1	1,5	0,8	2,0	1,2	0,7	1,8	Opolskie	9
1,2	3,4	2,4	1,3	3,4	2,1	1,1	3,1	Podkarpackie	10
1,3	3,2	2,1	1,2	3,2	1,9	1,1	2,8	Podlaskie	11
0,7	1,6	1,1	0,7	1,5	1,0	0,6	1,4	Pomorskie	12
0,9	2,1	1,4	0,8	2,0	1,3	0,7	1,7	Śląskie	13
1,0	2,9	1,8	0,9	2,8	1,6	0,8	2,5	Świętokrzyskie	14
0,8	1,9	1,3	0,7	1,8	1,0	0,5	1,4	Warmińsko-mazurskie	15
1,1	2,7	1,9	1,0	2,6	1,5	0,8	2,1	Wielkopolskie	16
0,5	1,4	0,9	0,5	1,3	0,9	0,4	1,3	Zachodniopomorskie	17
POST-SECONDARY AND VOCATIONAL SECONDARY									
5,2	5,2	4,9	4,9	4,9	4,6	4,5	4,6	POLAND	1
3,3	3,7	3,3	3,1	3,6	3,0	2,7	3,3	Dolnośląskie	2
4,5	5,1	4,7	4,4	5,0	4,4	4,0	4,7	Kujawsko-pomorskie	3
7,0	6,0	6,3	6,7	5,8	6,0	6,3	5,7	Lubelskie	4
3,7	4,6	4,1	3,6	4,5	3,6	3,0	4,1	Lubuskie	5
4,2	4,4	4,1	4,1	4,0	3,7	3,7	3,7	Łódzkie	6
7,5	7,1	7,0	7,2	6,8	6,4	6,6	6,2	Małopolskie	7
4,6	4,3	4,3	4,4	4,1	4,0	4,2	3,7	Mazowieckie	8
4,1	4,6	4,3	4,0	4,5	3,8	3,5	4,0	Opolskie	9
7,7	7,3	6,9	7,0	6,7	6,6	6,7	6,4	Podkarpackie	10
6,3	5,8	6,0	6,4	5,5	5,4	5,7	5,0	Podlaskie	11
4,5	5,0	4,6	4,2	4,9	4,2	3,9	4,5	Pomorskie	12
4,7	4,8	4,2	4,2	4,2	3,8	3,7	3,8	Śląskie	13
7,6	6,8	7,0	7,2	6,8	6,7	7,1	6,4	Świętokrzyskie	14
4,0	4,9	4,3	4,0	4,6	3,9	3,5	4,3	Warmińsko-mazurskie	15
5,3	6,2	5,3	5,0	5,5	4,7	4,4	5,0	Wielkopolskie	16
3,1	3,6	3,3	3,0	3,5	3,1	2,8	3,3	Zachodniopomorskie	17
GENERAL SECONDARY									
3,3	5,2	3,9	3,0	4,7	3,4	2,7	4,1	POLAND	1
2,4	4,5	3,1	2,1	4,0	2,5	1,6	3,4	Dolnośląskie	2
2,8	4,8	3,6	2,6	4,4	3,2	2,5	3,9	Kujawsko-pomorskie	3
4,5	6,6	5,0	4,1	6,0	4,3	3,6	5,1	Lubelskie	4
2,4	4,2	2,7	2,0	3,4	2,4	1,8	2,9	Lubuskie	5
3,2	5,0	3,6	2,9	4,4	3,3	2,6	4,0	Łódzkie	6
4,4	6,9	5,1	3,9	6,1	4,3	3,4	5,2	Małopolskie	7
3,8	5,8	4,3	3,4	5,3	3,8	2,9	4,6	Mazowieckie	8
2,5	4,5	3,3	2,3	4,3	2,7	2,1	3,3	Opolskie	9
3,6	5,7	4,2	3,3	5,1	3,8	3,1	4,5	Podkarpackie	10
3,7	6,0	4,3	3,5	5,3	3,8	3,2	4,5	Podlaskie	11
3,2	5,2	3,8	2,8	4,6	3,3	2,4	4,0	Pomorskie	12
2,4	3,7	2,9	2,3	3,4	2,5	2,0	3,0	Śląskie	13
3,5	5,7	4,2	3,3	5,1	3,7	2,9	4,6	Świętokrzyskie	14
3,3	5,4	4,1	3,1	5,1	3,8	2,9	4,6	Warmińsko-mazurskie	15

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 54. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW, PŁCI I POZIOMU

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS TO 25 YEARS BY VOIVODSHIP, SEX AND LEVEL OF EDUCATION (cont.)

As of 31 XII

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010			2011			ogółem total
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
								W % (dok.)
								POZIOM WYKSZTAŁCENIA (dok.)
								ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE (dok.)
16	Wielkopolskie.....	5,6	3,7	7,0	19,8	14,8	23,1	4,1
17	Zachodniopomorskie.....	4,5	3,4	5,5	21,7	16,8	25,4	3,4
								ZASADNICZE ZAWODOWE
1	P O L S K A	4,2	4,9	3,5	20,0	24,7	16,3	4,3
2	Dolnośląskie.....	3,4	3,7	3,1	19,8	23,9	17,0	3,4
3	Kujawsko-pomorskie.....	5,0	5,6	4,5	23,5	27,3	20,7	5,2
4	Lubelskie.....	3,5	4,5	2,6	15,6	20,8	10,8	3,8
5	Lubuskie.....	3,9	4,5	3,4	20,0	23,4	17,5	4,2
6	Łódzkie.....	3,0	3,5	2,6	16,6	20,4	13,5	3,1
7	Małopolskie.....	5,9	7,7	4,2	22,4	29,6	16,4	6,1
8	Mazowieckie.....	3,5	4,2	2,9	18,3	22,5	14,2	3,5
9	Opolskie.....	4,8	5,2	4,5	23,0	27,2	20,1	4,7
10	Podkarpackie.....	5,1	6,9	3,4	21,7	29,5	14,5	5,2
11	Podlaskie.....	3,6	4,2	2,9	15,9	20,0	11,9	3,5
12	Pomorskie.....	4,8	5,4	4,4	22,9	27,1	19,9	5,2
13	Śląskie.....	3,3	3,8	2,9	17,2	20,3	15,0	3,2
14	Świętokrzyskie.....	3,8	4,8	2,7	18,1	24,0	12,8	4,1
15	Warmińsko-mazurskie.....	4,1	4,7	3,7	19,0	22,5	16,4	4,2
16	Wielkopolskie.....	6,1	7,0	5,5	25,6	30,3	22,5	6,2
17	Zachodniopomorskie.....	3,5	3,9	3,2	19,7	23,3	17,0	3,5
								GIMNAZJALNE I PONIŻEJ
1	P O L S K A	4,8	5,5	4,1	21,7	26,2	18,1	4,4
2	Dolnośląskie.....	4,7	4,9	4,5	26,4	31,6	22,8	4,5
3	Kujawsko-pomorskie.....	5,9	7,1	4,8	25,5	31,9	20,7	5,5
4	Lubelskie.....	4,4	5,1	3,7	17,1	20,3	14,1	3,9
5	Lubuskie.....	5,6	5,9	5,3	28,1	33,5	24,3	5,3
6	Łódzkie.....	4,6	5,2	4,1	25,0	30,5	20,4	4,5
7	Małopolskie.....	3,5	4,5	2,6	12,5	16,2	9,4	3,2
8	Mazowieckie.....	4,5	5,3	3,7	22,3	26,9	17,8	4,1
9	Opolskie.....	5,5	5,8	5,2	23,5	27,1	21,0	4,5
10	Podkarpackie.....	3,4	4,4	2,5	13,3	17,2	9,8	3,1
11	Podlaskie.....	5,2	5,9	4,4	21,8	26,8	16,9	4,7
12	Pomorskie.....	5,7	6,6	4,9	24,4	29,1	21,1	5,2
13	Śląskie.....	5,0	5,5	4,6	26,8	31,6	23,3	4,8
14	Świętokrzyskie.....	3,2	3,7	2,6	13,6	16,9	10,6	2,9
15	Warmińsko-mazurskie.....	6,4	7,3	5,7	28,1	34,3	23,6	5,8
16	Wielkopolskie.....	4,8	5,9	3,8	19,2	25,0	15,4	4,6
17	Zachodniopomorskie.....	6,0	6,4	5,6	31,8	36,7	28,1	5,6

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

WYKSZTAŁCENIA (dok.)

2012		2013			2014			SPECIFICATION	No.
mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females		
IN % (cont.)									
LEVEL OF EDUCATION (cont.)									
GENERAL SECONDARY (cont.)									
3,0	5,1	3,7	2,7	4,6	3,2	2,3	3,9	Wielkopolskie	16
2,5	4,1	3,1	2,4	3,7	3,1	2,5	3,6	Zachodniopomorskie	17
BASIC VOCATIONAL									
5,0	3,6	4,2	4,9	3,5	3,6	4,2	3,0	POLAND	1
3,7	3,1	3,4	3,6	3,1	2,6	2,8	2,4	Dolnośląskie	2
5,8	4,7	5,0	5,5	4,5	4,2	4,7	3,8	Kujawsko-pomorskie	3
4,8	2,7	3,8	4,9	2,7	3,5	4,6	2,4	Lubelskie	4
4,6	3,9	4,0	4,3	3,8	3,3	3,4	3,1	Lubuskie	5
3,6	2,6	3,0	3,5	2,6	2,6	3,0	2,1	Łódzkie	6
7,9	4,5	6,1	7,7	4,5	5,3	6,8	3,9	Małopolskie	7
4,2	2,8	3,4	4,1	2,7	3,0	3,6	2,3	Mazowieckie	8
4,9	4,5	4,6	4,9	4,3	3,8	3,9	3,7	Opolskie	9
7,1	3,4	5,0	6,7	3,3	4,4	5,9	2,9	Podkarpackie	10
4,2	2,6	3,4	4,1	2,7	3,0	3,6	2,2	Podlaskie	11
5,8	4,7	4,6	5,1	4,2	3,9	4,3	3,6	Pomorskie	12
3,6	2,9	3,2	3,6	2,8	2,7	3,0	2,4	Śląskie	13
5,1	3,1	4,3	5,4	3,2	3,9	4,9	2,9	Świętokrzyskie	14
4,6	3,8	4,1	4,5	3,7	3,5	3,9	3,2	Warmińsko-mazurskie	15
7,1	5,5	5,8	6,4	5,3	4,7	5,3	4,3	Wielkopolskie	16
3,9	3,2	3,3	3,6	3,1	2,9	3,2	2,7	Zachodniopomorskie	17
LOWER SECONDARY AND LOWER									
5,1	3,8	4,1	4,6	3,5	3,6	4,0	3,3	POLAND	1
4,7	4,3	4,1	4,1	4,1	3,6	3,4	3,9	Dolnośląskie	2
6,6	4,5	5,1	6,1	4,2	4,6	5,3	4,0	Kujawsko-pomorskie	3
4,7	3,2	3,8	4,4	3,0	3,5	4,0	2,9	Lubelskie	4
5,8	4,7	4,9	5,4	4,5	4,1	4,2	4,1	Lubuskie	5
5,3	3,8	4,2	4,8	3,6	3,7	4,1	3,3	Łódzkie	6
4,1	2,3	2,9	3,7	2,1	2,6	3,3	2,0	Małopolskie	7
4,8	3,4	3,7	4,3	3,1	3,3	3,6	2,9	Mazowieckie	8
4,8	4,2	4,3	4,7	4,0	3,6	3,5	3,8	Opolskie	9
4,0	2,1	2,7	3,6	1,9	2,4	3,2	1,7	Podkarpackie	10
5,4	3,9	4,2	4,7	3,5	3,8	4,2	3,4	Podlaskie	11
6,0	4,5	4,8	5,3	4,3	4,4	4,6	4,2	Pomorskie	12
5,4	4,3	4,4	4,8	4,1	3,9	4,1	3,8	Śląskie	13
3,4	2,4	2,7	3,2	2,1	2,4	2,7	2,0	Świętokrzyskie	14
6,7	5,0	5,4	6,1	4,7	4,9	5,2	4,7	Warmińsko-mazurskie	15
5,7	3,7	4,1	4,9	3,4	3,6	4,2	3,2	Wielkopolskie	16
6,0	5,2	5,0	5,4	4,7	4,6	4,6	4,6	Zachodniopomorskie	17

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
2010							
OGÓŁEM TOTAL	1 954 706	219 612	448 744	357 507	360 156	335 073	233 614
Wiek w latach Aged							
18-24	428 296	56 710	131 920	104 078	66 447	53 479	15 662
25-34	570 883	66 996	131 985	106 964	111 733	96 283	56 922
35-44	358 777	38 946	73 207	61 271	68 949	66 573	49 831
45-54	397 186	40 308	77 649	59 419	75 729	77 762	66 319
55-59	162 611	13 904	28 503	21 635	30 802	33 249	34 518
60-64	36 953	2 748	5 480	4 140	6 496	7 727	10 362
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 014 792	89 371	221 795	192 283	188 761	180 590	141 992
Wiek w latach Aged							
18-24	231 584	24 529	67 084	56 905	38 439	32 953	11 674
25-34	328 291	28 448	69 643	62 102	65 048	60 899	42 151
35-44	196 173	16 212	37 391	34 098	37 174	37 442	33 856
45-54	197 855	16 094	37 656	30 827	37 261	37 771	38 246
55-59	60 889	4 088	10 021	8 351	10 839	11 525	16 065
2011							
OGÓŁEM TOTAL	1 982 676	187 291	387 610	347 801	374 737	381 817	303 420
Wiek w latach Aged							
18-24	416 077	46 495	105 402	99 206	73 367	67 560	24 047
25-34	581 883	58 401	114 605	103 494	116 565	112 428	76 390
35-44	373 406	33 833	66 346	60 562	71 401	75 372	65 892
45-54	385 315	32 592	66 515	55 736	72 413	79 657	78 402
55-59	179 498	13 074	28 409	23 556	33 022	37 140	44 297
60-64	46 497	2 896	6 333	5 247	7 969	9 660	14 392
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 060 204	77 153	187 384	190 358	206 240	218 488	180 581
Wiek w latach Aged							
18-24	230 975	19 598	51 876	54 783	44 102	43 226	17 390
25-34	347 783	25 444	59 061	61 389	71 522	74 601	55 766
35-44	211 164	14 372	33 365	34 370	40 317	45 226	43 514
45-54	196 598	13 416	32 016	29 634	37 161	40 920	43 451
55-59	73 684	4 323	11 066	10 182	13 138	14 515	20 460

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)							
2012							
OGÓŁEM TOTAL	2 136 815	206 190	420 427	367 396	385 563	376 490	380 749
Wiek w latach Aged							
18-24	424 227	48 129	115 264	100 562	66 141	61 731	32 400
25-34	627 469	62 650	125 210	109 486	119 557	112 395	98 171
35-44	418 101	38 136	73 166	66 079	78 276	77 755	84 689
45-54	400 354	35 756	67 291	56 281	73 683	75 855	91 488
55-59	207 169	17 128	31 505	27 973	37 709	37 837	55 017
60-64	59 495	4 391	7 991	7 015	10 197	10 917	18 984
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 099 186	81 663	196 899	190 169	195 029	208 080	227 346
Wiek w latach Aged							
18-24	221 846	19 630	54 342	51 782	35 528	37 609	22 955
25-34	362 808	26 228	62 517	61 641	67 968	72 747	71 707
35-44	228 767	15 513	35 755	35 636	41 088	44 910	55 865
45-54	198 719	14 349	31 867	28 666	35 308	37 796	50 733
55-59	87 046	5 943	12 418	12 444	15 137	15 018	26 086
2013							
OGÓŁEM TOTAL	2 157 883	190 263	371 797	361 778	406 965	397 697	429 383
Wiek w latach Aged							
18-24	401 037	43 774	98 541	96 412	68 886	60 459	32 965
25-34	613 563	56 768	106 074	99 875	123 354	116 410	111 082
35-44	435 364	35 957	65 059	64 729	84 163	86 261	99 195
45-54	403 014	32 280	60 528	58 317	75 226	77 650	99 013
55-59	231 861	16 886	32 659	33 741	42 577	42 787	63 211
60-64	73 044	4 598	8 936	8 704	12 759	14 130	23 917
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 099 456	76 695	176 006	188 234	200 988	206 071	251 462
Wiek w latach Aged							
18-24	207 979	18 519	46 984	49 522	36 250	34 222	22 482
25-34	351 616	23 518	52 831	55 793	68 302	71 204	79 968
35-44	237 809	14 879	32 236	35 568	43 491	47 244	64 391
45-54	199 340	13 446	29 502	30 829	35 153	36 549	53 861
55-59	102 712	6 333	14 453	16 522	17 792	16 852	30 760

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)							
2014							
OGÓLEM TOTAL	1 825 180	172 893	331 853	268 952	291 426	327 415	432 641
Wiek w latach Aged							
18-24	301 952	39 577	81 984	65 277	42 551	44 491	28 072
25-34	509 411	52 428	96 350	78 319	85 748	89 748	106 818
35-44	382 125	33 436	60 865	50 852	62 483	71 715	102 774
45-54	339 614	27 744	52 466	40 761	54 408	65 530	98 705
55-59	208 284	14 751	29 940	25 017	33 492	40 064	65 020
60 i więcej 60 and more	83 794	4 957	10 248	8 726	12 744	15 867	31 252
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓLEM TOTAL	939 648	72 597	157 961	141 991	146 641	172 702	247 756
Wiek w latach Aged							
18-24	159 382	16 905	39 181	34 057	23 417	26 761	19 061
25-34	299 460	23 330	48 998	45 318	48 917	56 135	76 762
35-44	211 743	14 521	30 353	28 224	32 676	40 026	65 943
45-54	168 891	11 856	25 608	21 190	26 115	31 616	52 506
55-59	93 187	5 720	13 173	12 428	14 457	16 804	30 605
60 i więcej 60 and more	6 985	265	648	774	1 059	1 360	2 879
W % IN %							
2010							
OGÓLEM TOTAL	100,0	11,2	23,0	18,3	18,4	17,1	12,0
Wiek w latach Aged							
18-24	21,9	13,2	30,8	24,3	15,5	12,5	3,7
25-34	29,2	11,7	23,1	18,7	19,6	16,9	10,0
35-44	18,4	10,9	20,4	17,1	19,2	18,6	13,9
45-54	20,3	10,1	19,5	15,0	19,1	19,6	16,7
55-59	8,3	8,6	17,5	13,3	18,9	20,4	21,2
60-64	1,9	7,4	14,8	11,2	17,6	20,9	28,0
2011							
OGÓLEM TOTAL	100,0	9,4	19,5	17,5	18,9	19,3	15,3
Wiek w latach Aged							
18-24	21,0	11,2	25,3	23,8	17,6	16,2	5,8
25-34	29,3	10,0	19,7	17,8	20,0	19,3	13,1
35-44	18,8	9,1	17,8	16,2	19,1	20,2	17,6
45-54	19,4	8,5	17,3	14,5	18,8	20,7	20,3
55-59	9,1	7,3	15,8	13,1	18,4	20,7	24,7
60-64	2,3	6,2	13,6	11,3	17,1	20,8	31,0

Tabl. 55. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (dok.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W % (dok.) IN % (cont.)							
2012							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,6	19,7	17,2	18,0	17,6	17,8
Wiek w latach Aged							
18-24	19,9	11,3	27,2	23,7	15,6	14,6	7,6
25-34	29,4	10,0	20,0	17,4	19,1	17,9	15,6
35-44	19,6	9,1	17,5	15,8	18,7	18,6	20,3
45-54	18,7	8,9	16,8	14,1	18,4	18,9	22,9
55-59	9,7	8,3	15,2	13,5	18,2	18,3	26,6
60-64	2,8	7,4	13,4	11,8	17,1	18,3	31,9
2013							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	8,8	17,2	16,8	18,9	18,4	19,9
Wiek w latach Aged							
18-24	18,6	10,9	24,6	24,0	17,2	15,1	8,2
25-34	28,4	9,3	17,3	16,3	20,1	19,0	18,1
35-44	20,2	8,3	14,9	14,9	19,3	19,8	22,8
45-54	18,7	8,0	15,0	14,5	18,7	19,3	24,6
55-59	10,7	7,3	14,1	14,6	18,4	18,5	27,3
60-64	3,4	6,3	12,2	11,9	17,5	19,3	32,7
2014							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
Wiek w latach Aged							
18-24	16,5	13,1	27,2	21,6	14,1	14,7	9,3
25-34	27,9	10,3	18,9	15,4	16,8	17,6	21,0
35-44	20,9	8,8	15,9	13,3	16,4	18,8	26,9
45-54	18,6	8,2	15,4	12,0	16,0	19,3	29,1
55-59	11,4	7,1	14,4	12,0	16,1	19,2	31,2
60 i więcej 60 and more	4,6	5,9	12,2	10,4	15,2	18,9	37,3

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
2010							
OGÓŁEM TOTAL	1 954 706	219 612	448 744	357 507	360 156	335 073	233 614
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	204 679	24 147	57 160	44 075	35 492	29 287	14 518
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	429 867	44 413	98 329	83 563	82 596	73 296	47 670
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	213 148	23 736	57 372	43 497	39 177	32 147	17 219
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	556 193	63 655	118 685	97 723	103 316	100 375	72 439
Gimnazjalne i poniżej..... Lower secondary and lower	550 819	63 661	117 198	88 649	99 575	99 968	81 768
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 014 792	89 371	221 795	192 283	188 761	180 590	141 992
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	136 870	15 089	38 005	30 769	23 915	19 777	9 315
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	254 634	21 304	54 879	49 352	49 835	45 928	33 336
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	142 649	13 655	26 379	29 242	26 843	22 990	13 540
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	239 025	19 021	46 333	43 139	44 608	45 171	40 753
Gimnazjalne i poniżej..... Lower secondary and lower	241 614	20 302	46 199	39 781	43 560	46 724	45 048
2011							
OGÓŁEM TOTAL	1 982 676	187 291	387 610	347 801	374 737	381 817	303 420
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	225 832	22 938	50 787	46 889	42 995	39 740	22 483
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	440 693	39 207	84 137	82 734	86 981	84 760	62 874
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	214 463	20 228	44 858	40 825	43 363	40 857	24 332
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	555 826	53 730	105 994	93 402	102 294	107 733	92 673
Gimnazjalne i poniżej..... Lower secondary and lower	545 862	51 188	101 834	83 951	99 104	108 727	101 058
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 060 204	77 153	187 384	190 358	206 240	218 488	180 581
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	155 247	14 379	33 731	33 441	30 214	28 423	15 059
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	267 850	18 506	45 783	49 405	54 821	56 095	43 240
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	145 338	11 120	27 508	27 437	30 520	29 935	18 818
Zasadnicze zawodowe..... Basic vocational	247 494	16 716	40 915	41 926	46 196	51 985	49 756
Gimnazjalne i poniżej..... Lower secondary and lower	244 275	16 432	39 447	38 149	44 489	52 050	53 708

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (cd.) IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)							
2012							
OGÓŁEM TOTAL	2 136 815	206 190	420 427	367 396	385 563	376 490	380 749
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	250 989	26 832	58 363	51 141	42 891	39 863	31 899
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	472 460	43 894	92 476	87 216	86 295	82 486	80 093
Średnie ogólnokształcące General secondary	226 270	21 721	49 373	42 308	41 534	38 702	32 632
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	603 912	59 598	113 690	99 227	108 552	108 916	113 929
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	583 184	54 145	106 525	87 504	106 291	106 523	122 196
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 099 186	81 663	196 899	190 169	195 029	208 080	227 346
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	170 514	16 559	38 444	36 042	29 050	28 371	22 048
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	276 503	19 872	48 112	49 504	50 840	52 578	55 597
Średnie ogólnokształcące General secondary	147 780	11 604	29 081	26 968	27 323	27 748	25 056
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	255 334	17 393	41 570	41 203	44 201	50 214	60 753
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	249 055	16 235	39 692	36 452	43 615	49 169	63 892
2013							
OGÓŁEM TOTAL	2 157 883	190 263	371 797	361 778	406 965	397 697	429 383
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	258 815	25 281	53 785	50 344	49 461	42 462	37 482
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	476 074	40 863	81 693	85 783	91 702	86 066	89 967
Średnie ogólnokształcące General secondary	228 802	20 657	44 060	42 756	44 882	39 714	36 733
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	605 664	54 042	98 542	96 490	112 148	115 275	129 167
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	588 528	49 420	93 717	86 405	108 772	114 180	136 034
W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES							
OGÓŁEM TOTAL	1 099 456	76 695	176 006	188 234	200 988	206 071	251 462
Poziom wykształcenia Level of education							
Wyższe Tertiary.....	174 071	15 547	34 836	35 010	33 416	29 420	25 842
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	275 844	18 695	42 738	48 951	52 332	51 910	61 218
Średnie ogólnokształcące General secondary	147 850	10 957	26 043	27 228	28 753	26 926	27 943
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	252 645	16 112	36 883	40 468	43 597	48 757	66 828
Gimnazjalne i poniżej Lower secondary and lower	249 046	15 384	35 506	36 577	42 890	49 058	69 631

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (cd.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.)		IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)					
OGÓŁEM TOTAL		2014					
Poziom wykształcenia Level of education	1 825 180	172 893	331 853	268 952	291 426	327 415	432 641
Wyższe Tertiary.....	225 441	25 005	50 291	40 348	35 949	35 695	38 153
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	401 041	37 579	74 408	65 204	64 644	69 742	89 464
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	191 855	19 624	39 735	32 023	31 206	32 630	36 637
Zasadnicze zawodowe ..... Basic vocational	504 267	46 513	85 834	68 544	79 874	93 466	130 036
Gimnazjalne i poniżej ..... Lower secondary and lower	502 576	44 172	81 585	62 833	79 753	95 882	138 351
OGÓŁEM TOTAL		W TYM KOBIETY OF WHICH FEMALES					
Poziom wykształcenia Level of education	939 648	72 597	157 961	141 991	146 641	172 702	247 756
Wyższe Tertiary.....	151 843	15 796	33 138	28 261	24 237	24 407	26 004
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	235 388	17 611	39 177	38 263	37 656	42 701	59 980
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	124 445	10 551	23 252	20 557	20 262	22 413	27 410
Zasadnicze zawodowe ..... Basic vocational	212 630	14 369	31 802	28 350	32 115	40 643	65 351
Gimnazjalne i poniżej ..... Lower secondary and lower	215 342	14 270	30 592	26 560	32 371	42 538	69 011
OGÓŁEM TOTAL		W % IN %					
OGÓŁEM TOTAL		2010					
Poziom wykształcenia Level of education	100,0	11,2	23,0	18,3	18,4	17,1	12,0
Wyższe Tertiary.....	10,5	11,8	27,9	21,5	17,3	14,3	7,1
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	22,0	10,3	22,9	19,4	19,2	17,1	11,1
Średnie ogólnokształcące ..... General secondary	10,9	11,1	26,9	20,4	18,4	15,1	8,1
Zasadnicze zawodowe ..... Basic vocational	28,5	11,4	21,3	17,6	18,6	18,0	13,0
Gimnazjalne i poniżej ..... Lower secondary and lower	28,2	11,6	21,3	16,1	18,1	18,1	14,8
OGÓŁEM TOTAL		2011					
Poziom wykształcenia Level of education	100,0	9,4	19,5	17,5	18,9	19,3	15,3
Wyższe Tertiary.....	11,4	10,2	22,5	20,8	19,0	17,6	10,0
Policealne i średnie zawodowe ..... Post-secondary and vocational secondary	22,2	8,9	19,1	18,8	19,7	19,2	14,3

Tabl. 56. ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY (dok.)
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY LEVEL OF EDUCATION AND DURATION OF UNEMPLOYMENT (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Bezrobotni Unemployed persons	Czas pozostawania bez pracy Duration of unemployment					
		do 1 miesiąca up to 1 month	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 24 miesięcy more than 24 months
		W % (dok.)		IN % (cont.)			
		2011 (dok.)		(cont.)			
Średnie ogólnokształcące	10,8	9,4	20,9	19,0	20,2	19,1	11,3
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	28,0	9,7	19,1	16,8	18,4	19,4	16,7
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,5	9,4	18,7	15,4	18,2	19,9	18,5
<i>Lower secondary and lower</i>							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,6	19,7	17,2	18,0	17,6	17,8
<i>Poziom wykształcenia</i>							
<i>Level of education</i>							
Wyższe Tertiary	11,7	10,7	23,3	20,4	17,1	15,9	12,7
<i>Post-secondary and vocational</i>							
<i>secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	22,1	9,3	19,6	18,5	18,3	17,5	17,0
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	10,6	9,6	21,8	18,7	18,4	17,1	14,4
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	28,3	9,9	18,8	16,4	18,0	18,0	18,9
<i>Lower secondary and lower</i>							
		2012					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	8,8	17,2	16,8	18,9	18,4	19,9
<i>Poziom wykształcenia</i>							
<i>Level of education</i>							
Wyższe Tertiary	12,0	9,8	20,8	19,5	19,1	16,4	14,5
<i>Post-secondary and vocational</i>							
<i>secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	22,1	8,6	17,2	18,0	19,3	18,1	18,9
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	10,6	9,0	19,3	18,7	19,6	17,4	16,1
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	28,1	8,9	16,3	15,9	18,5	19,0	21,3
<i>Lower secondary and lower</i>							
		2013					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
<i>Poziom wykształcenia</i>							
<i>Level of education</i>							
Wyższe Tertiary	12,4	11,1	22,3	17,9	15,9	15,8	16,9
<i>Post-secondary and vocational</i>							
<i>secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	22,0	9,4	18,6	16,3	16,1	17,4	22,3
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	10,5	10,2	20,7	16,7	16,3	17,0	19,1
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,6	9,2	17,0	13,6	15,8	18,5	25,8
<i>Lower secondary and lower</i>							
		2014					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
<i>Poziom wykształcenia</i>							
<i>Level of education</i>							
Wyższe Tertiary	12,4	11,1	22,3	17,9	15,9	15,8	16,9
<i>Post-secondary and vocational</i>							
<i>secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	22,0	9,4	18,6	16,3	16,1	17,4	22,3
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	10,5	10,2	20,7	16,7	16,3	17,0	19,1
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,6	9,2	17,0	13,6	15,8	18,5	25,8
<i>Lower secondary and lower</i>							
		2014					
OGÓŁEM TOTAL	100,0	9,5	18,2	14,7	16,0	17,9	23,7
<i>Poziom wykształcenia</i>							
<i>Level of education</i>							
Wyższe Tertiary	12,4	11,1	22,3	17,9	15,9	15,8	16,9
<i>Post-secondary and vocational</i>							
<i>secondary</i>							
Średnie ogólnokształcące	22,0	9,4	18,6	16,3	16,1	17,4	22,3
<i>General secondary</i>							
Zasadnicze zawodowe	10,5	10,2	20,7	16,7	16,3	17,0	19,1
<i>Basic vocational</i>							
Gimnazjalne i poniżej	27,6	9,2	17,0	13,6	15,8	18,5	25,8
<i>Lower secondary and lower</i>							

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 57. CZYNNIKI WYMIENIANE JAKO NAJWAŻNIEJSZE W PRACY ZAWODOWEJ WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA
THE MOST IMPORTANT FACTORS AT WORK BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpowiednia płaca <i>Appropriate wage</i>		Brak napięć i stresów <i>No tensions and stress</i>		Stabilność zatrudnienia <i>Stability of employment</i>		Praca zgodna z umiejętno- ściami <i>Job matching the skills</i>		Możliwość rozwoju osobistego <i>Personal development</i>		Duża samodzielność <i>Job's independence</i>	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
	w %											
O G Ó Ł E M	76,3	64,8	51,9	53,4	49,0	55,5	30,8	27,6	25,3	22,6	21,0	21,1
Mężczyźni	77,0	65,8	50,3	52,3	48,5	54,2	31,3	28,1	23,7	20,8	24,4	23,7
Kobiety.....	75,7	63,5	53,3	54,8	49,5	57,1	30,3	26,9	26,7	24,7	17,9	18,0
WIEK												
do 24 lat	77,7	61,8	47,4	54,7	41,0	48,3	26,3	23,6	40,1	29,2	21,0	15,0
25-34	77,9	66,8	52,4	51,1	49,7	57,4	22,1	22,5	35,8	32,3	22,2	20,1
35-44	75,0	64,3	57,5	53,8	51,6	55,7	27,4	26,3	24,2	22,8	23,0	21,9
45-59	75,6	64,9	56,2	55,6	51,9	56,3	34,4	32,2	17,2	14,5	20,8	21,4
60-64	75,3	60,5	47,7	53,6	48,2	49,1	41,6	34,7	16,3	11,7	22,4	27,1
65 i więcej lat	76,1	52,7	44,0	38,4	48,4	42,2	38,5	41,0	16,4	11,1	17,6	30,7
MIEJSCA ZAMIESZKANIA												
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców	72,1	67,6	47,3	48,8	50,9	59,6	30,4	27,5	39,4	34,8	29,8	24,6
Miasta 200-500 tys. mieszkańców	72,9	62,4	53,5	54,0	52,3	63,0	29,9	27,2	32,6	29,3	22,1	21,7
Miasta 100-200 tys. mieszkańców	70,3	65,9	49,1	53,9	50,7	58,4	31,8	28,9	28,4	26,2	23,7	18,8
Miasta 20-100 tys. mieszkańców	77,4	65,2	52,8	54,6	52,6	57,9	32,0	28,2	25,2	22,9	19,6	23,0
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców	77,2	66,5	54,7	60,0	49,4	56,1	31,1	28,5	21,5	20,5	20,2	17,3
Wieś	79,0	63,5	52,0	52,4	45,2	50,0	30,3	26,8	19,3	15,8	18,4	20,4
WOJEWÓDZTWA												
Dolnośląskie.....	76,3	66,2	51,7	58,9	47,1	54,0	29,0	28,3	24,8	24,8	20,4	18,6
Kujawsko-pomorskie.....	73,3	63,8	49,2	49,0	49,3	54,7	31,4	28,0	26,8	19,4	21,2	18,6
Lubelskie.....	73,4	55,1	51,3	51,2	44,9	52,5	33,0	34,0	23,6	21,8	18,8	24,1
Lubuskie.....	77,5	66,7	57,1	54,8	52,5	55,5	28,3	27,5	20,7	24,7	14,9	22,3
Łódzkie.....	75,6	66,6	48,6	55,3	47,0	50,6	29,1	21,3	22,8	21,5	22,6	24,0
Małopolskie.....	78,3	62,5	48,8	49,0	46,4	57,0	28,6	29,2	25,7	26,0	20,1	22,2
Mazowieckie	75,1	65,6	51,5	50,2	52,4	57,4	35,3	28,1	34,0	26,5	26,1	24,0
Opolskie	78,2	60,9	58,3	58,8	45,7	55,1	33,0	22,2	22,6	23,9	22,4	17,4
Podkarpackie	79,5	63,9	55,3	52,3	47,8	55,9	29,3	27,0	20,5	21,2	15,6	16,4
Podlaskie	80,1	60,2	55,0	50,7	48,3	60,0	32,8	31,7	22,6	16,1	20,4	21,5
Pomorskie	75,9	64,4	55,1	52,1	52,1	57,5	32,2	27,8	30,0	26,2	24,3	19,7
Śląskie	73,9	65,3	53,3	53,3	51,8	59,7	29,7	24,9	24,2	20,7	20,4	19,7
Świętokrzyskie	80,9	71,4	50,5	56,0	46,5	53,5	28,0	23,2	21,0	16,0	17,2	22,2
Warmińsko-mazurskie	76,0	67,8	43,8	56,9	49,9	46,2	32,6	26,9	17,2	16,5	22,6	22,8
Wielkopolskie.....	75,9	67,2	52,7	57,4	48,3	54,6	28,8	29,0	25,3	21,2	19,2	19,0
Zachodniopomorskie	77,7	67,3	52,8	57,9	49,2	53,7	31,4	30,6	25,3	22,2	24,0	23,7
POZIOM WYKSZTAŁCENIA												
Wyższe i policealne	70,0	63,5	47,4	47,6	51,1	59,8	33,9	31,1	44,8	37,4	29,3	24,9
Średnie.....	75,5	65,4	55,1	57,1	51,9	57,9	29,6	25,1	28,1	20,1	22,8	20,1
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	79,2	65,9	54,2	57,0	45,9	49,4	30,5	26,9	17,5	10,9	18,3	18,3
Podstawowe i niższe	79,9	63,1	46,6	49,0	47,0	47,4	29,7	24,1	10,6	7,0	12,6	19,0
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY												
Pracownicy sektora publicznego	72,4	65,0	58,9	56,7	56,8	61,9	31,0	31,7	32,1	26,6	22,1	18,3
Pracownicy sektora prywatnego	79,3	67,3	57,7	56,6	55,1	59,5	23,3	24,6	28,1	24,2	22,2	17,6
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników	68,5	63,0	49,4	45,1	36,3	40,1	32,3	28,9	32,5	22,7	41,4	41,6
Rolnicy	77,0	58,7	48,6	40,1	34,1	36,8	31,6	28,7	13,9	8,8	27,2	28,2
Renciści	76,6	48,4	47,2	56,5	49,0	51,0	35,4	32,8	15,9	7,8	14,2	21,5
Emeryci	75,4	51,9	47,7	44,9	49,0	44,0	39,5	37,9	17,8	11,6	19,1	27,5
Uczniowie i studenci	76,3	58,0	44,3	41,1	38,3	63,0	28,7	30,4	43,4	34,2	20,8	4,3
Bezrobotni.....	79,3	54,9	48,5	45,4	50,1	44,6	28,4	29,5	22,5	13,5	16,4	18,8
Inni bierni zawodowo	77,6	66,0	51,4	50,2	49,0	58,1	28,7	16,8	19,5	14,3	17,6	19,1

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2009, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2009, 2013].

ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

Dogodne godziny pracy <i>Convenient working hours</i>		Możliwość szybkiego awansowania <i>Quick promotion</i>		Zajęcie poważane przez ludzi <i>Job respected by others</i>		Długi urlop <i>Long vacation</i>		Możliwość wykonywania pracy w domu <i>Ability to work at home</i>		Inne czynniki <i>Others</i>		SPECIFICATION
2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013	
<i>in %</i>												
18,5	17,0	5,8	3,1	4,5	2,9	3,4	2,0	2,9	2,5	2,2	1,6	TOTAL
15,8	14,8	6,3	3,6	4,1	2,7	3,7	2,0	2,3	2,2	2,7	1,8	<i>Males</i>
20,9	19,8	5,3	2,6	4,9	3,1	3,0	2,0	3,4	2,9	1,8	1,5	<i>Females</i>
AGE												
22,4	23,6	11,3	6,5	3,9	2,0	5,3	3,5	2,6	2,4	2,1	2,6	<i>to 24 years</i>
22,2	16,4	7,4	4,9	2,9	2,3	3,1	2,3	3,4	2,7	2,2	1,4	<i>25-34</i>
18,8	18,1	3,6	2,6	3,7	3,1	3,5	2,2	2,7	3,0	3,1	1,7	<i>35-44</i>
16,0	15,6	3,9	1,7	4,3	3,3	3,0	1,5	2,9	2,0	2,2	1,6	<i>45-59</i>
14,0	16,7	4,4	1,8	5,1	3,1	2,6	1,5	2,5	2,4	1,3	1,7	<i>60-64</i>
15,7	16,7	4,6	0,7	8,0	5,3	2,7	1,4	2,8	4,4	1,7	2,8	<i>65 years and more</i>
PLACE OF RESIDENCE												
18,1	17,9	5,0	2,8	4,9	2,9	2,5	1,1	3,4	2,6	2,4	1,4	<i>Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants</i>
19,2	17,5	5,9	3,5	4,3	2,8	2,9	1,9	2,9	3,1	2,4	1,2	<i>Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants</i>
19,6	17,5	7,3	3,6	3,4	1,5	2,8	1,5	2,2	2,6	2,7	2,0	<i>Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants</i>
16,3	14,2	5,1	4,2	4,2	2,6	3,7	2,1	2,0	1,5	2,0	1,6	<i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>
18,8	13,9	6,5	3,1	4,6	2,7	3,6	2,6	2,9	1,6	1,8	1,8	<i>Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants</i>
19,1	18,8	5,7	2,5	4,7	3,4	3,7	2,3	3,3	3,0	2,2	1,8	<i>Rural areas</i>
VOIVODSHIPS												
18,1	15,8	5,3	3,4	4,4	2,5	3,2	2,4	2,1	1,1	2,2	2,1	<i>Dolnośląskie</i>
21,0	16,1	5,5	2,7	4,0	3,8	2,5	3,2	2,8	3,7	1,7	1,7	<i>Kujawsko-pomorskie</i>
19,8	17,9	6,6	2,9	4,9	1,6	2,5	2,2	2,9	3,0	2,4	2,2	<i>Lubelskie</i>
15,1	13,9	6,4	2,8	4,5	2,2	4,8	0,6	2,6	3,1	1,9	1,4	<i>Lubuskie</i>
16,6	18,4	5,4	3,1	2,5	2,7	4,4	2,5	2,3	3,2	1,7	1,2	<i>Łódzkie</i>
18,4	16,6	6,1	2,0	4,5	2,4	3,1	1,3	2,8	3,4	2,0	2,1	<i>Małopolskie</i>
23,2	17,0	6,5	3,0	5,8	3,1	4,7	1,5	4,2	2,5	3,3	1,8	<i>Mazowieckie</i>
21,3	21,8	4,8	1,7	3,7	4,0	3,7	3,0	2,5	2,2	3,2	1,8	<i>Opolskie</i>
13,8	12,6	3,4	1,9	3,3	2,7	2,2	1,2	1,8	2,8	1,8	1,7	<i>Podkarpackie</i>
20,8	15,0	8,2	4,7	5,2	4,2	4,2	2,1	4,6	2,4	2,0	1,5	<i>Podlaskie</i>
20,8	18,2	5,6	4,3	5,5	2,5	2,7	1,8	2,2	2,5	3,3	1,3	<i>Pomorskie</i>
17,0	17,0	6,0	4,3	3,5	2,0	3,5	1,2	3,0	1,8	2,2	2,0	<i>Śląskie</i>
13,4	14,2	8,2	4,9	2,5	3,1	2,6	3,3	3,0	2,2	1,6	0,5	<i>Świętokrzyskie</i>
18,5	20,9	7,6	4,6	8,8	6,3	4,2	4,4	4,3	2,2	1,6	0,9	<i>Warmińsko-mazurskie</i>
15,9	19,0	4,1	2,4	4,6	3,2	2,0	3,2	3,0	2,6	1,6	1,2	<i>Wielkopolskie</i>
20,3	17,5	5,6	1,7	5,2	3,5	4,3	0,8	1,7	2,4	2,3	1,1	<i>Zachodniopomorskie</i>
LEVEL OF EDUCATION												
14,1	13,8	6,0	3,9	5,4	3,3	2,3	1,5	2,8	3,1	2,0	1,1	<i>Tertiary and post-secondary</i>
18,3	18,2	6,0	3,4	4,1	2,3	2,9	1,9	2,3	2,0	1,9	1,3	<i>Secondary</i>
21,0	18,8	6,3	2,0	3,3	3,1	4,2	2,7	2,8	2,4	2,6	2,4	<i>Lower secondary and basic vocational</i>
19,0	20,6	4,1	1,9	6,2	3,7	3,9	2,9	4,2	3,0	2,3	2,6	<i>Primary and lower</i>
SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS												
13,9	14,0	5,9	3,3	5,1	3,7	3,6	2,2	1,3	1,0	2,2	1,4	<i>Public sector employees</i>
19,5	17,0	5,6	4,0	2,6	2,3	3,4	2,2	1,3	1,6	1,9	1,4	<i>Private sector employees</i>
17,3	18,4	1,5	1,2	5,6	3,0	3,5	1,4	5,4	7,0	3,7	2,0	<i>Private entrepreneurs without farmers</i>
18,6	20,4	4,1	0,8	2,9	4,4	3,7	1,4	6,7	6,8	3,1	2,4	<i>Farmers</i>
16,2	28,7	4,8	–	6,2	2,1	3,3	0,2	4,0	4,2	1,9	2,8	<i>Pensioners</i>
15,1	19,2	4,8	1,5	6,5	2,5	2,5	1,2	2,3	4,2	1,7	2,2	<i>Retirees</i>
21,4	24,3	12,3	7,6	5,2	1,6	5,5	1,9	2,9	–	2,4	–	<i>Pupils and students</i>
23,5	23,6	5,7	1,2	2,2	2,0	2,8	0,1	3,0	2,0	2,4	6,2	<i>Unemployed persons</i>
25,3	16,8	5,6	1,9	3,5	1,5	3,2	7,2	5,9	2,5	3,1	–	<i>Others economically inactive</i>

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 58. OSOBY, KTÓRE ANGAŻOWAŁY SIĘ W DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (GMINY, OSIEDLA, MIEJSCOWOŚCI, W NAJBLIŻSZYM SĄSIEDZTWIE) WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTWA, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
 PERSONS WHO WERE ENGAGED IN ACTIVITIES FOR LOCAL COMMUNITIES (GMINA, TOWNS, SETTLEMENTS) BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2011	2013
	w % in %		
OGÓŁEM TOTAL	15,6	15,6	15,3
Mężczyźni <i>Males</i>	17,1	17,7	16,8
Kobiety <i>Females</i>	14,2	13,6	13,9
WIEK AGE			
do 24 lat <i>to 24 years</i>	13,4	14,6	14,4
25-34.....	13,5	13,7	14,0
35-44.....	19,7	18,9	19,8
45-59.....	18,5	18,4	17,3
60-64.....	16,7	16,4	15,6
65 i więcej lat <i>65 years and more</i>	10,9	10,4	9,7
MIEJSCA ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE			
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants</i>	13,7	14,7	16,4
Miasta 200-500 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants</i>	15,6	14,5	15,1
Miasta 100-200 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants</i>	13,1	14,0	14,6
Miasta 20-100 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>	13,5	13,0	13,9
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców..... <i>Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants</i>	14,9	16,4	15,2
Wieś <i>Rural areas</i>	18,1	17,5	15,8
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS			
Dolnośląskie.....	16,6	16,2	16,8
Kujawsko-pomorskie.....	14,2	12,5	12,3
Lubelskie.....	17,8	16,7	19,8
Lubuskie.....	15,7	17,0	15,9
Łódzkie.....	12,6	14,6	12,9
Małopolskie.....	16,4	17,1	15,7
Mazowieckie.....	15,1	16,4	15,6
Opolskie.....	20,9	20,3	26,1
Podkarpackie.....	18,5	17,1	19,1
Podlaskie.....	15,5	11,4	15,5
Pomorskie.....	16,2	15,9	15,8
Śląskie.....	13,9	14,1	13,1
Świętokrzyskie.....	13,7	15,2	14,2
Warmińsko-mazurskie.....	15,6	10,0	7,9
Wielkopolskie.....	16,0	16,7	15,5
Zachodniopomorskie.....	15,2	16,2	12,4
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION			
Wyższe i policealne..... <i>Tertiary and post-secondary</i>	24,6	23,6	23,5
Średnie <i>Secondary</i>	16,2	15,8	16,2
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe..... <i>Lower secondary and basic vocational</i>	13,4	13,7	12,4
Podstawowe i niższe <i>Primary and lower</i>	7,3	7,1	5,9

Tabl. 58. OSOBY, KTÓRE ANGAŻOWAŁY SIĘ W DZIAŁANIA NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (GMINY, OSIEDLA, MIEJSCOWOŚCI, W NAJBLIŻSZYM SĄSIEDZTWIE) WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO (dok.)
PERSONS WHO WERE ENGAGED IN ACTIVITIES FOR LOCAL COMMUNITIES (GMINA, TOWNS, SETTLEMENTS) BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2009	2011	2013
	w % in %		
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS			
Pracownicy sektora publicznego <i>Public sector employees</i>	22,8	24,4	25,2
Pracownicy sektora prywatnego <i>Private sector employees</i>	13,2	13,4	14,3
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników <i>Private entrepreneurs without farmers</i>	26,2	21,0	21,0
Rolnicy <i>Farmers</i>	26,7	24,5	20,4
Renciści <i>Pensioners</i>	11,9	11,4	9,9
Emeryci <i>Retirees</i>	13,3	13,2	12,2
Uczniowie i studenci <i>Pupils and students</i>	14,6	15,6	15,2
Bezrobotni <i>Unemployed persons</i>	13,0	12,8	12,0
Inni bierni zawodowo <i>Others economically inactive</i>	12,3	12,8	11,1

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2009, 2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2009, 2011, 2013].

Tabl. 59. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI FINANSOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
PERSONS WHO DECLARED TRUST TO THE FINANCIAL INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do <i>Persons who declared trust to</i>							
	giełdy <i>stock exchange</i>		banków <i>banks</i>		funduszy emerytalnych <i>pension funds</i>		ZUS <i>Social Insurance Institution</i>	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %							
OGÓŁEM TOTAL	19,5	15,7	40,9	38,1	21,7	19,6	33,3	35,6
Mężczyźni <i>Males</i>	22,9	19,1	41,3	40,1	21,8	20,9	28,9	32,9
Kobiety <i>Females</i>	15,7	12,6	40,4	36,2	21,6	18,4	37,6	38,0
WIEK AGE								
do 24 lat <i>to 24 years</i>	25,9	17,9	46,9	31,7	28,5	19,5	21,6	19,0
25-34.....	25,0	21,4	50,6	50,7	26,9	26,9	20,3	27,4
35-44.....	20,4	18,9	45,0	47,0	23,8	25,9	20,7	27,4
45-59.....	15,4	14,8	33,8	35,9	18,6	20,1	31,1	34,9
60-64.....	13,8	12,1	35,2	31,3	10,8	10,6	49,1	51,8
65 i więcej lat <i>65 years and more</i>	12,1	7,4	33,0	25,3	12,3	8,4	62,3	57,8
MIEJSCA ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE								
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants</i>	35,0	25,2	53,4	54,7	25,4	25,1	25,6	34,1
Miasta 200-500 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants</i>	20,3	18,0	46,8	45,3	24,7	20,9	29,5	32,9
Miasta 100-200 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants</i>	20,6	19,8	46,8	42,1	23,8	21,1	31,9	35,3
Miasta 20-100 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants</i>	19,3	15,8	39,4	38,7	21,3	19,5	36,0	38,7
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców <i>Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants</i>	16,1	13,2	35,4	33,1	19,9	17,9	36,2	37,0
Wieś <i>Rural areas</i>	13,6	12,0	35,1	31,5	19,5	17,9	35,3	34,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 59. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI FINANSOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO dok.
PERSONS WHO DECLARED TRUST TO THE FINANCIAL INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS cont.

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do Persons who declared trust to							
	giełdy stock exchange		banków banks		funduszy emerytalnych pension funds		ZUS Social Insurance Institution	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %							
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS								
Dolnośląskie	20,6	18,5	44,3	38,6	24,3	21,7	28,8	34,6
Kujawsko-pomorskie	17,5	17,6	41,9	39,8	17,9	23,1	34,1	38,9
Lubelskie	21,1	11,8	38,3	29,7	20,2	14,3	38,3	34,8
Lubuskie	18,2	15,8	39,5	37,2	15,3	20,4	33,9	33,0
Łódzkie	27,2	17,2	41,5	35,8	16,6	22,5	30,3	38,9
Małopolskie	18,8	13,5	42,4	38,4	24,4	19,5	29,7	36,2
Mazowieckie	22,0	18,8	41,5	42,1	21,2	20,0	30,1	33,7
Opolskie	11,4	16,1	43,7	34,5	21,2	18,1	40,4	36,1
Podkarpackie	15,9	13,1	36,2	31,1	19,5	17,3	36,1	33,3
Podlaskie	11,9	11,4	33,9	35,1	18,5	13,5	29,0	27,8
Pomorskie	22,3	18,1	48,9	44,7	27,2	23,3	35,8	38,9
Śląskie	16,9	16,0	39,6	40,7	19,7	20,2	33,4	37,6
Świętokrzyskie	18,3	16,9	41,7	36,9	22,6	16,7	33,3	31,1
Warmińsko-mazurskie	18,8	18,7	44,3	46,0	25,5	20,6	47,2	45,8
Wielkopolskie	18,2	12,8	38,3	34,4	22,8	18,0	32,7	31,8
Zachodniopomorskie	22,1	9,8	32,2	34,5	27,4	18,2	37,7	35,6
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION								
Wyższe i policealne	30,6	26,2	54,5	57,7	26,4	27,2	26,7	33,5
<i>Tertiary and post-secondary</i>								
Średnie	18,0	16,3	40,4	39,5	21,0	19,9	31,0	35,1
<i>Secondary</i>								
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	14,0	11,8	33,2	29,9	19,6	18,1	32,8	34,1
<i>Lower secondary and basic vocational</i>								
Podstawowe i niższe	10,0	5,4	29,1	20,5	16,8	7,0	50,7	43,4
<i>Primary and lower</i>								
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS								
Pracownicy sektora publicznego	22,3	19,8	43,4	49,3	24,6	28,5	24,6	32,1
<i>Public sector employees</i>								
Pracownicy sektora prywatnego	21,2	20,9	44,5	48,7	25,3	27,5	20,4	28,7
<i>Private sector employees</i>								
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników	27,6	24,5	49,5	55,3	24,3	26,5	21,2	29,0
<i>Private entrepreneurs without farmers</i>								
Rolnicy	12,2	10,1	35,4	30,9	18,1	13,6	26,1	29,2
<i>Farmers</i>								
Renciści	10,3	6,3	29,8	23,8	14,7	10,5	53,3	46,5
<i>Pensioners</i>								
Emeryci	13,2	9,3	33,8	28,1	11,5	8,9	58,8	57,6
<i>Retirees</i>								
Uczniowie i studenci	29,8	19,6	52,0	30,0	27,6	16,5	19,0	16,6
<i>Pupils and students</i>								
Bezrobotni	13,7	14,2	33,0	29,2	20,0	17,6	25,2	26,2
<i>Unemployed persons</i>								
Inni bierni zawodowo	16,6	12,0	40,5	31,5	20,8	18,1	29,2	30,9
<i>Others economically inactive</i>								
Inni bierni zawodowo	16,1	18,5	35,4	38,6	19,9	21,7	36,2	34,6
<i>Others economically inactive</i>								

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

Tabl. 60. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO
PERSONS WHO DECLARED TRUST TO THE PUBLIC INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do Persons who declared trust to											
	sądów the courts		Sejmu the Sejm		Prezydenta RP the President of the Republic of Poland		Parlamentu Europejskiego the European Parliament		rządu the govern- ment		Policji the Police	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
	w % in %											
OGÓŁEM TOTAL	48,7	50,7	18,9	26,7	41,5	48,8	39,2	36,8	23,0	28,1	59,6	64,5
Mężczyźni Males	45,6	49,3	18,4	26,6	39,9	48,5	37,1	37,2	21,9	27,9	55,1	62,5
Kobiety Females	51,8	51,8	19,4	26,7	43,1	49,0	41,1	36,4	24,1	28,2	64,0	66,3
WIEK AGE												
do 24 lat to 24 years	53,0	45,6	15,3	20,0	32,2	34,2	42,9	31,0	19,0	19,8	49,1	52,9
25-34	52,8	53,0	17,6	24,5	37,0	45,8	41,9	40,3	20,5	24,6	54,6	60,3
35-44	48,2	54,5	16,2	27,0	38,1	49,2	37,7	40,9	19,6	27,8	57,9	64,6
45-59	43,7	51,0	17,8	27,8	41,0	50,7	36,2	36,7	22,1	28,7	58,8	66,8
60-64	42,9	47,8	21,7	30,3	50,1	55,1	37,5	37,1	25,7	34,1	65,7	70,2
65 i więcej lat 65 years and more	51,6	48,6	26,0	30,2	53,3	55,9	39,9	32,5	32,4	34,2	74,2	71,2
MIEJSCA ZAMIESZKANIA PLACE OF RESIDENCE												
Miasta ponad 500 tys. mieszkańców Urban areas with population more than 500 thous. inhabitants	51,9	55,2	18,6	34,2	47,2	58,0	45,2	50,0	27,8	37,2	64,4	69,0
Miasta 200-500 tys. mieszkańców Urban areas with population 200-500 thous. inhabitants	47,4	49,7	18,6	24,8	44,5	50,4	45,5	42,9	24,9	28,7	57,6	66,5
Miasta 100-200 tys. mieszkańców Urban areas with population 100-200 thous. inhabitants	50,7	51,7	20,1	27,1	46,0	52,6	42,8	41,3	24,8	30,2	59,4	64,9
Miasta 20-100 tys. mieszkańców Urban areas with population 20-100 thous. inhabitants	47,6	51,4	21,3	28,4	44,0	51,8	41,1	37,8	24,1	29,3	58,0	65,6
Miasta poniżej 20 tys. mieszkańców Urban areas with population less than 20 thous. inhabitants	46,4	50,6	17,1	27,0	38,8	48,0	36,2	35,3	21,8	27,1	59,0	63,8
Wieś Rural areas	48,9	49,0	18,1	23,7	37,3	43,5	34,0	30,2	20,2	24,4	59,6	62,1
WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS												
Dolnośląskie	43,9	48,5	16,3	25,5	37,1	48,3	41,5	36,3	20,6	27,2	55,1	63,2
Kujawsko-pomorskie	52,3	57,6	16,6	27,8	42,0	47,7	40,1	37,5	22,0	30,2	59,3	68,2
Lubelskie	47,9	43,5	21,9	23,6	39,0	46,2	38,1	31,5	23,1	25,2	65,2	66,5
Lubuskie	50,6	55,0	20,6	30,8	48,1	53,1	43,7	41,3	18,0	26,9	64,7	65,2
Łódzkie	55,6	56,7	12,6	27,3	33,5	44,6	32,7	37,0	15,2	27,8	60,3	65,7
Małopolskie	51,3	52,2	20,0	29,4	40,0	48,3	41,1	36,0	22,6	27,8	63,0	65,8
Mazowieckie	43,8	48,2	17,6	26,6	40,6	48,8	37,7	38,5	23,6	29,8	57,9	63,1
Opolskie	49,4	41,1	16,4	22,7	38,7	48,5	37,0	38,3	22,4	22,0	60,6	60,0
Podkarpackie	51,6	47,1	18,6	21,6	39,1	44,2	33,9	28,7	23,1	23,4	65,6	67,0
Podlaskie	47,2	51,6	14,7	21,1	38,3	43,2	29,4	31,7	17,1	21,5	58,0	61,9
Pomorskie	49,4	53,9	22,6	27,5	48,7	57,8	45,5	40,4	30,3	30,4	57,8	67,8
Śląskie	45,6	51,8	19,4	28,2	45,1	51,4	40,5	40,4	22,0	28,3	54,1	64,5
Świętokrzyskie	49,9	42,9	21,2	32,2	41,9	49,8	38,3	36,1	23,9	32,8	59,2	58,2
Warmińsko-mazurskie	53,5	54,6	30,8	31,1	54,2	53,6	55,0	50,1	38,5	36,6	71,7	66,9
Wielkopolskie	48,6	48,3	17,0	23,6	40,0	46,7	32,9	32,5	21,2	25,7	57,6	60,3
Zachodniopomorskie	52,8	57,1	23,3	28,2	45,6	48,4	41,8	32,8	29,9	30,7	60,2	65,8

4.8. SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO

Tabl. 60. OSOBY, KTÓRE DEKLAROWAŁY ZAUFANIE DO INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH WEDŁUG PŁCI, WIEKU, MIEJSCA ZAMIESZKANIA, WOJEWÓDZTW, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I STATUSU ZAWODOWO-SPOŁECZNEGO (dok.)
PERSONS WHO DECLARED TRUST TO THE PUBLIC INSTITUTIONS BY SEX, AGE, PLACE OF RESIDENCE, VOIVODSHIP AND SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby, które deklarowały zaufanie do Persons who declared trust to												
	sądów the courts		Sejmu the Sejm		Prezydenta RP the President of the Republic of Poland		Parlamentu Europejskiego the European Parliament		rządu the govern- ment		Policji the Police		
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013	
	w % in %												
POZIOM WYKSZTAŁCENIA LEVEL OF EDUCATION													
Wyższe i policealne	52,4	59,3	21,9	34,0	47,1	58,8	50,3	52,0	28,4	35,6	63,5	71,7	
<i>Tertiary and post-secondary</i>													
Średnie Secondary	47,6	51,1	19,3	27,2	42,3	49,4	40,4	38,6	22,8	28,3	59,1	65,1	
Gimnazjalne i zasadnicze zawodowe	45,6	45,8	15,7	22,9	36,0	43,2	32,6	30,4	19,2	23,6	54,6	59,4	
<i>Lower secondary and basic vocational</i>													
Podstawowe i niższe Primary and lower	51,2	46,3	19,5	21,5	42,1	42,8	28,8	21,6	22,6	24,5	64,9	62,3	
STATUS SPOŁECZNO-ZAWODOWY SOCIAL AND VOCATIONAL STATUS													
Pracownicy sektora publicznego	49,8	56,6	18,9	29,6	41,2	53,4	43,3	43,3	22,5	30,0	62,2	68,9	
<i>Public sector employees</i>													
Pracownicy sektora prywatnego	47,0	53,7	16,4	26,7	37,8	47,8	37,9	40,5	19,7	26,8	53,1	63,5	
<i>Private sector employees</i>													
Prywatni przedsiębiorcy bez rolników	49,1	55,0	23,9	33,0	43,7	55,5	43,7	47,6	25,5	33,9	58,2	68,2	
<i>Private entrepreneurs without farmers</i>													
Rolnicy Farmers.....	52,7	47,0	19,7	24,6	33,3	41,1	30,1	29,6	18,7	23,9	61,7	63,6	
Renciści Pensioners	49,3	46,0	18,2	24,1	44,6	47,4	35,6	27,2	23,8	26,5	64,5	65,2	
Emeryci Retirees.....	48,4	49,0	24,6	30,8	52,5	56,5	39,7	35,2	30,6	34,7	71,4	71,6	
Uczniowie i studenci Pupils and students....	57,0	46,9	16,3	21,3	33,9	36,0	47,6	32,5	21,1	21,1	54,3	55,7	
Bezrobotni Unemployed persons.....	43,1	46,7	11,7	21,3	32,4	42,1	32,0	31,1	16,4	22,7	47,6	54,6	
Inni bierni zawodowo	46,1	45,7	17,5	20,5	39,0	43,4	35,9	33,1	21,3	23,4	56,9	57,1	
<i>Others economically inactive</i>													

Źródło: tablice wynikowe Diagnozy społecznej [2011, 2013].

Source: tables of Social diagnosis [2011, 2013].

5. SŁOWNIK POJĘĆ

Absolwent – osoba, która ukończyła klasę programowo najwyższą w danym typie szkoły i otrzymała świadectwo ukończenia tej szkoły – dotyczy absolwentów w szkołach objętych systemem oświaty.

Absolwent kursu – osoba, która ukończyła szkolenie w zakresie pewnej wiedzy lub umiejętności z wynikiem pozytywnym.

Absolwent szkoły wyższej – osoba, która uzyskała dyplom stwierdzający ukończenie studiów i – po obronie pracy – uzyskała tytuł zawodowy magistra (po studiach magisterskich jednolitych lub drugiego stopnia/uzupełniających), inżyniera lub licencjata (po studiach pierwszego stopnia/zawodowych).

Aktywni zawodowo – osoby uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie z definicjami podanymi w dalszej części słownika pojęć.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna – udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych.

Awans w pracy, awans zawodowy – przejście na wyższe stanowisko, uzyskanie wyższego stanowiska, przesunięcie pracownika ku pozycjom wyżej cenionym w hierarchii zawodowo-społecznej.

Bezrobotni długotrwale według Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) – osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni według BAEL – osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi (zgodnie z definicją pojęcia „pracujący”);
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) podjęły konkretne działania aby znaleźć pracę;
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po badanym tygodniu.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Bezrobotni według Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.) – osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ponadto spełniające dodatkowe kryteria zawarte w ustawie.

Biblioteka – jednostka organizacyjna lub jej część posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, której głównym celem jest tworzenie i obsługa zbiorów oraz udostępnianie ich użytkownikom w sposób kontrolowany. Zasady działania sieci bibliotecznej oraz poszczególnych rodzajów bibliotek reguluje Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.).

Biblioteka fachowa – zaspokaja potrzeby zakładów pracy w zakresie materiałów i informacji z odpowiednich dziedzin wiedzy niezbędnych do wykonywania zadań i doskonalenia zawodowego pracowników.

Biblioteka fachowo-beletrystyczna – posiada księgozbiór o tematyce fachowej właściwej dla charakteru instytucji, która ją powołała oraz zbiory z dziedziny beletrystyki.

Biblioteka naukowa – służy potrzebom nauki i kształcenia, zapewnia dostęp do materiałów bibliotecznych i zasobów informacyjnych niezbędnych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz zawierających wyniki badań naukowych. Prowadzi działalność naukowo-badawczą z zakresu bibliotekoznawstwa i dziedzin pokrewnych, a także w zakresie obsługiwanych przez nie dziedzin nauki.

Biblioteka pedagogiczna – jednostka służąca w szczególności potrzebom kształcących się i doskonalących nauczycieli, studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela oraz słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli. Księgozbiór tych bibliotek obejmuje literaturę fachową z zakresu pedagogiki i innych dziedzin nauk oraz literaturę piękną i społeczno-ekonomiczną.

Biblioteka publiczna – placówka, która służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych ludności.

Bierni zawodowo – pozostające poza siłą roboczą wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały;
- nie pracowały, poszukiwały pracy ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym;
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
  - dłuższym niż trzy miesiące,
  - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć (2004 r.).

Wśród biernych zawodowo wyróżniono grupę zniechęconych, do której należą osoby, które nie poszukują pracy, ponieważ są przekonane, że jej nie znajdą.

Bierni zawodowo nieposzukujący pracy, ale gotowi do jej podjęcia – osoby w wieku 15-74 lata, niepracujące, które chciałyby pracować i byłyby gotowe do podjęcia pracy w okresie najbliższych dwóch tygodni, jednak nie poszukują pracy.

Bierni zawodowo poszukujący pracy, ale nie gotowi do jej podjęcia – zbiorowość osób w wieku 15-74 lata, biernych zawodowo, które:

- aktywnie poszukują pracy w ciągu ostatnich 4 tygodni, ale nie byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni,
- lub

- znalazły pracę, czekają na jej rozpoczęcie w ciągu 3 miesięcy, ale nie byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni,
lub
- znalazły pracę, ale czekają na jej rozpoczęcie najwcześniej po 3 miesiącach,
lub
- stosują bierne metody poszukiwania pracy przez ostatnie 4 tygodnie i byłyby gotowe do jej podjęcia w okresie najbliższych 2 tygodni.

Biologiczne grupy wieku – wyróżniono trzy podstawowe najczęściej stosowane grupy:

- 0-14 lat – dzieci (młodość demograficzna),
- 15-64 lata – dorośli,
- 65 lat i więcej – osoby starsze (starość demograficzna).

Budżet jednostki samorządu terytorialnego – roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki, uchwalany na rok budżetowy. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy. Uchwała budżetowa stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w roku budżetowym.

Budżet państwa – wchodzi w skład ustawy budżetowej i określa:

- łączną kwotę prognozowanych podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa,
- łączną kwotę planowanych wydatków budżetu państwa,
- kwotę planowanego deficytu budżetu państwa wraz ze źródłami jego pokrycia,
- łączną kwotę prognozowanych dochodów budżetu środków europejskich,
- łączną kwotę planowanych wydatków budżetu środków europejskich,
- wynik budżetu środków europejskich,
- łączną kwotę planowanych przychodów budżetu państwa,
- łączną kwotę planowanych rozchodów budżetu państwa,
- planowane saldo przychodów i rozchodów budżetu państwa,
- limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych.

Budżet państwa składa się z części odpowiadających organom władzy publicznej, kontroli państwowej, sądom, trybunałom i innym organom wymienionym w artykule 139, ustęp 2, Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1240, z późn.zm.), administracji rządowej, przy czym dla poszczególnych działów administracji rządowej oraz dla urzędów nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów ustala się odpowiednio odrębne części budżetu.

Czas nieprzepracowany – część nominalnego czasu pracy, w ciągu którego pracownik był nieobecny w pracy lub nie przystąpił do niej bez względu na powód.

Czas pracy – czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy, w miejscu zatrudnienia lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy. Czas pracy obejmuje także okresy przerw, w których pracownik pozostaje w dyspozycji zakładu pracy, a także okresy przerw, w których pracownik był w dyspozycji zakładu pracy, jeśli przerwy te nastąpiły z mocy prawa lub za zgodą zakładu pracy (choroba pracownika, opieka nad chorym członkiem rodziny,

wykonywanie obowiązków społecznych, załatwianie ważnych spraw rodzinnych, urlopy wypoczynkowe, bezpłatne), a także nieobecności nieusprawiedliwione.

Czas przepracowany w godzinach nadliczbowych – czas przepracowany ponad obowiązujące normy czasu pracy, za który pracownik nie otrzymuje dnia wolnego od pracy, lecz dodatkowe wynagrodzenie. Praca wykonywana w dni wyznaczone jako dodatkowe wolne od pracy jest pracą w godzinach nadliczbowych, chyba że w zamian udzielono dnia wolnego w innym terminie.

Czas przepracowany w godzinach normalnych – czas przepracowany w wymiarze normalnym, obowiązującym daną grupę pracowników.

Czytelnik – osoba, która została zarejestrowana w bibliotece (przez dokonanie co najmniej jednego wypożyczenia) w celu korzystania z dokumentów na miejscu lub poza biblioteką.

Długotrwałe problemy zdrowotne – problemy zdrowotne trwające (lub można przewidywać, że będą trwałe) co najmniej 6 miesięcy będące skutkiem choroby przewlekłej, niepełnosprawności lub długotrwałego złego samopoczucia.

Dom kultury – instytucja kultury prowadząca wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną, mieszcząca się w odrębnym, specjalnie wzniesionym lub adaptowanym budynku z salą widowiskowo-kinową, z odpowiednio przystosowanymi pomieszczeniami i urządzeniami do prowadzenia specjalistycznej działalności kulturalnej.

Działalność badawcza i rozwojowa – działalność badawcza i prace rozwojowe, w skrócie B+R, obejmuje pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań.

Działalność na rzecz społeczności lokalnej – w niniejszej publikacji wyrażona wskaźnikiem ukazującym stopień rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce, doświadczenia i kompetencje obywatelskie.

Edukacyjne grupy wieku:

- 3-6 – wychowanie przedszkolne,
- 7-12 – kształcenie na poziomie podstawowym,
- 13-15 – kształcenie na poziomie gimnazjalnym,
- 16-18 – kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym,
- 19-24 – kształcenie w szkołach wyższych.

Egzamin gimnazjalny – sprawdzian zewnętrzny przeprowadzany w ostatniej klasie gimnazjum, którego pozytywny wynik daje możliwość ubiegania się o przyjęcie do szkoły ponadgimnazjalnej.

Egzamin maturalny – forma oceny poziomu wykształcenia ogólnego absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe – forma oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, techników, techników uzupełniających i szkół policealnych.

Emigracja – wyjazdy za granicę w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

Filia biblioteczna – jednostka powiązana organizacyjnie z biblioteką. Posiada stały księgozbiór i obsługuje część obszaru podlegającego pod jednostkę macierzystą.

Frekwencja wyborcza – odsetek osób, które oddały swój głos w wyborach wyrażony jako procentowy stosunek liczby oddanych głosów do liczby osób uprawnionych do głosowania.

Galeria – jednostka, której głównym (lub jednym z głównych) rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

Gimnazjum – szkoła kształcąca młodzież w cyklu trzyletnim (w wieku 13-15 lat), w której nauka jest obowiązkowa. Warunkiem formalnym przyjęcia do gimnazjum jest ukończenie szkoły podstawowej.

Grupa kierunków studiów – kierunki studiów wykazane zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Hospicjum – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego lub jednostka organizacyjna przedsiębiorstwa, sprawująca opiekę medyczną, psychologiczną i społeczną nad chorymi znajdującymi się w terminalnym okresie choroby oraz opiekę nad rodzinami tych pacjentów.

Imigracja – przyjazdy z zagranicy w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

Jednostki organizacyjne służby medycyny pracy – podmioty wykonujące działalność leczniczą w celu sprawowania profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracującymi z wyłączeniem pielęgniarek i położnych wykonujących zawód w formach określonych odrębnymi przepisami), stanowiące podstawowe jednostki służby medycyny pracy oraz wojewódzkie ośrodki medycyny.

Kierunek studiów – wyodrębniony obszar kształcenia.

Kino stałe – jednostka prowadząca działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe do publicznego wyświetlania filmów z określoną częstotliwością, w tej grupie znajduje się też kino letnie.

Klub – zorganizowana grupa prowadząca systematycznie zajęcia o określonym profilu tematycznym w instytucji kultury, kierowana przez wykwalifikowanych pracowników tej instytucji. Koło (klub) terapeutyczne prowadzi stałą działalność na rzecz niepełnosprawnych i zagrożonych patologią społeczną.

Koło zainteresowań – forma zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę mająca na celu zapewnienie uczestnikom różnych form kształcenia i pogłębiania wiedzy z poszczególnych dziedzin, wyrównanie szans edukacyjnych, rozwój zainteresowań i uzdolnień indywidualnych oraz doskonalenie umiejętności w dziedzinie sportu. Umożliwia młodzieży zdobywanie pełniejszej wiedzy o otaczającym ją świecie i pozwala na pożyteczne spędzanie czasu wolnego po wypełnieniu obowiązków szkolnych.

Książka – wydawnictwo zwarte, zawierające co najmniej 49 stron, nie licząc okładki, wydane w danym kraju i ogólnie dostępne.

Księgozbiór – zbiór obejmujący wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma).

Kształcenie formalne – Nauka w systemie szkolnym - na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, zasadniczych szkół zawodowych, szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych, szkół policealnych, jak również kształcenie na poziomie studiów wyższych i doktoranckich. Kształcenie prowadzone jest przez instytucje szkolne i edukacyjne, publiczne i niepubliczne, uprawnione do nauczania. Odbywa się zgodnie z zatwierdzonymi programami nauczania. Kształcenie oparte jest na standardach przyjętych w systemie oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego zatwierdzonymi obowiązującymi uregulowaniami prawnymi. Prowadzi do uzyskania kwalifikacji potwierdzonych świadectwem, zaświadczeniem o ukończeniu szkoły, certyfikatem, dyplomem.

Kształcenie nieformalne – samodzielne uczenie się respondenta w celu uzyskania wiedzy lub doskonalenia umiejętności, powinno odbywać się bez udziału nauczyciela. Odbywa się poza zorganizowanymi formami edukacji szkolnej i pozaszkolnej.

Kształcenie pozaformalne – zorganizowane działania edukacyjne, które nie odpowiadają definicji edukacji szkolnej. Kształcenie pozaformalne nie powoduje zmiany w poziomie wykształcenia. Prowadzi zazwyczaj do zdobywania i poszerzania umiejętności w różnych dziedzinach życia zawodowego, społecznego jak również kulturalnego. W odróżnieniu od kształcenia nieformalnego, kształcenie pozaformalne powinno odbywać się przy udziale wykładowcy, instruktora lub nauczyciela.

Kształcenie osób dorosłych – kształcenie w szkołach dla dorosłych, a także uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych przez osoby, które spełniły obowiązek szkolny.

Lekcja muzealna – organizowana przez muzea specjalistyczne lekcja (lub cykl lekcji na jeden temat) dla zorganizowanych grup młodzieży szkolnej, prezentująca zagadnienia z dziedziny historii, sztuki, techniki, nauki itp. lub popularyzująca sztukę wytwórczą w oparciu o technikę i tradycje przy pomocy zgromadzonych w muzeum zabytków.

Liceum ogólnokształcące – szkoła ponadgimnazjalna, której ukończenie umożliwia uzyskanie wykształcenia średniego i ubieganie się o przyjęcie do szkoły policealnej oraz w przypadku otrzymania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, dająca prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe. Nauka trwa 3 lata, w szkołach dwujęzycznych (oddziałach dwujęzycznych) z klasą wstępną – 4 lata. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również dwuletnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości.

Liceum profilowane (szkoła ogólnozawodowa) – szkoła ponadgimnazjalna kształcąca w profilach kształcenia ogólnozawodowego odpowiadającym dziedzinom gospodarki, które są określone w drodze rozporządzenia przez Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Proces kształcenia ma umożliwić uczniom uzyskanie kwalifikacji zawodowych w krótkich cyklach kształcenia – od pół do półtora roku – w szkole policealnej lub w formach pozaszkolnych, a także przekwalifikowanie się w toku pracy zawodowej (wielokrotnie w ciągu życia zawodowego). Nauka trwa 3 lata. Ukończenie szkoły daje możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego i uzyskania prawa do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe.

Liczba miejsc w przedszkolu – liczba zadeklarowanych miejsc w arkuszu organizacyjnym placówki, brana pod uwagę przy obliczaniu wskaźnika dostępności do wychowania przedszkolnego.

Medycyna pracy – teoretyczna i praktyczna dziedzina medycyny, której przedmiotem jest badanie wpływu środowiska pracy i sposobów wykonywania pracy na stan zdrowia pracujących, oraz minimalizowanie negatywnych skutków zdrowotnych pracy poprzez odpowiednią profilaktykę. Zgodnie z przepisami Kodeksu pracy pracodawcy zobowiązani są do finansowania profilaktycznych badań lekarskich pracowników oraz profilaktycznej opieki zdrowotnej niezbędnej z uwagi na warunki pracy.

Miejsce pracy, zatrudnienia – instytucja, firma itp., w której ktoś pracuje.

Migracje na pobyt stały – migracje związane ze zmianą miejsca zamieszkania na pobyt stały.

Migracje wewnętrzne ludności – zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym – w przypadku gmin miejsko-wiejskich – zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy – z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie.

Migracje zagraniczne – wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

Muzeum – jednostka organizacyjna, nie nastawiona na osiągnięcie zysku, której celem jest sprawowanie opieki nad zabytkami, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktu ze zbiorami.

Nakłady bieżące na działalność B+R – nakłady osobowe, a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych (innych niż B+R) obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty bieżące obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników – w części, w której dotyczą działalności B+R.

Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych – wszelkie wydatki niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne, poniesione w roku sprawozdawczym na wszelkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace zakończone sukcesem, przerwane, zaniechane i niezakończone do końca roku sprawozdawczego. Obejmują nakłady na:

- prace badawcze i rozwojowe (B+R) związane z opracowywaniem nowych i istotnie ulepszonych produktów (innowacji produktowych) i procesów (innowacji procesowych), wykonane przez własne zaplecze rozwojowe lub nabyte od innych jednostek;
- zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (licencji, praw patentowych, ujawnień know-how itp.);
- zakup oprogramowania;
- zakup i montaż maszyn i urządzeń oraz budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji produktowych i procesowych;

- szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną;
- marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów;
- pozostałe przygotowania do wprowadzania innowacji produktowych lub procesowych.

Nakłady osobowe związane z działalnością B+R – nakłady poniesione przez jednostkę w roku sprawozdawczym, obejmują: wynagrodzenia, narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę, w tym ubezpieczenia społeczne, a także stypendia uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace B+R.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R – nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków. Obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R badane są według kategorii kosztów oraz według źródeł finansowania, czyli źródeł pochodzenia środków przeznaczanych na tę działalność przez jednostki ją wykonujące.

Napływ migracyjny – liczba osób przybyłych do kraju (do danej jednostki administracyjnej) w danym okresie.

Nauczyciel – pracownik pedagogiczny przedszkola, szkoły, placówki oraz zakładu kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli realizujący zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.

Niepełnozatrudnieni według Grupy Roboczej Eurostatu ds. rynku pracy LAMAS – osoby w wieku 15-74 lata pracujące w niepełnym wymiarze czasu, które chciałyby pracować więcej godzin tygodniowo i byłyby gotowe do podjęcia pracy w takim wymiarze.

Nominalny czas pracy – czas, który powinien być przepracowany w danym okresie rozliczeniowym w normalnym czasie pracy zgodnie z normami czasu pracy (dobową i średniotygodniową) obowiązującymi danego pracownika na podstawie przepisów prawa. Nominalny czas pracy to kalendarzowy czas pracy pomniejszony o czas przypadający na dni ustawowo wolne od pracy.

Nowo utworzone miejsca pracy – miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego – wprowadzony Ustawą z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty. Na mocy art. 14 ust. 3 ustawy dziecko w wieku 6 lat, a od 1 września 2011 r. w wieku 5 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne. Obowiązek rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat, od 2011 r. – 5 lat. Obowiązek polega na dopełnieniu przez rodziców czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, a także zapewnieniu regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia. Zadaniem gminy jest umożliwienie spełnienia tego obowiązku, w tym zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice w przypadku, gdy droga dziecka z domu do najbliższego publicznego przedszkola lub oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej przekracza 3 km.

Odczyty – jedna z form działalności oświatowej prowadzonej przez muzea i galerie sztuki.

Oddział w szkole – podstawowa jednostka organizacyjną szkoły. W szkole oddział stanowi grupa uczniów pobierających naukę w tej samej klasie. Dodatkowym wyróżnikiem oddziału może być specyficzny skład grupy uczniów (oddział specjalny, integracyjny, ogólnodostępny) lub program nauczania (oddział dwujęzyczny, przysposabiający do pracy).

Odływ migracyjny – liczba osób, które opuściły kraj (daną jednostkę administracyjną) w danym okresie.

Ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej – placówki informacyjno-biblioteczne, wchodzące w skład sieci informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (inte). Nie zalicza się do nich biblioteki o statusie naukowej.

Ośrodek kultury – wielofunkcyjna instytucja kultury o charakterze środowiskowym, integrująca wokół wspólnego programu działalność istniejących w danej miejscowości (gminie) autonomicznych instytucji kultury (domu kultury, biblioteki, klubu, świetlicy, kina, ognisk artystycznych, galerii sztuki, izby regionalnej, jak również urządzeń rekreacyjno-sportowych i zakładu usług gastronomicznych; w ostatnim okresie ośrodki kultury skupiły się przede wszystkim na prowadzeniu własnej działalności, rezygnując z programowych działań koordynacyjnych.

Patent – wyłączne prawo udzielone na wynalazek przez organ krajowy (w Polsce – Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej) lub międzynarodowy (Europejski Urząd Patentowy – patent europejski). Prawo przyznane jest osobie fizycznej lub prawnej do wyłącznego korzystania z wynalazku na określonym terytorium, przez 20 lat od daty zgłoszenia wynalazku, na warunkach wynikających z ustaw danego kraju lub z konwencji międzynarodowej.

Placówka wychowania przedszkolnego – placówka przeznaczona dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniająca dzieciom opiekę oraz mająca na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego – funkcjonujące od roku szkolnego 2008/2009,
- punkty przedszkolne – funkcjonujące od roku szkolnego 2008/2009.

Płodność kobiet – mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat).

Popyt na pracę – liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Przez popyt na pracę rozumiemy:

- zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących;
- wolne miejsca pracy.

Poziom wykształcenia – najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa.

Pracujący – osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we

własnym lub dzierzawionym gospodarstwie rolnym, albo prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,

- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
  - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
  - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
    - do 3 miesięcy,
    - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani byli również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Pracujący bezpośrednio z pacjentem (wykonujący działalność leczniczą) – osoby, dla których głównym miejscem pracy jest publiczny lub niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, apteka szpitalna lub ogólnodostępna, punkt apteczny, stacjonarny zakład pomocy społecznej lub praktyka. Do grupy pracujących bezpośrednio z pacjentem nie zalicza się osób, dla których głównym miejscem pracy jest Narodowy Fundusz Zdrowia, wyższa uczelnia lub jednostka administracji państwowej lub samorządowej oraz resortu sprawiedliwości, a także osób pracujących w ZUS, KRUS oraz w firmach farmaceutycznych, nawet, jeśli praca przez nie wykonywana wymaga wykształcenia medycznego. Przyjęta metodologia jest zgodna z zaleceniami międzynarodowymi.

Praktyka lekarska, stomatologiczna, pielęgniarki lub położnej – forma organizacyjno-prawna, w jakiej możliwe jest wykonywanie czynności zawodowych przez osobę uprawnioną do wykonywania zawodu medycznego. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych dla ogółu ludności. Po zarejestrowaniu praktyka może udzielać usług w ramach środków publicznych lub niepublicznych. Praktyka może być indywidualna lub grupowa. Praktyki działają zgodnie z ustawą o zawodzie lekarza i lekarza dentystry (Tekst jednolity: Dz. U. 2008 Nr 136, poz. 857, z późn. zm.) oraz o zawodzie pielęgniarki i położnej (Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej – tekst jednolity: Dz. U. 2011 Nr 174, poz. 1039).

Produkt krajowy brutto (PKB) – obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Obliczanie wartości rocznego PKB polega na oszacowaniu trzech równych co do wartości kategorii makroekonomicznych określających PKB poprzez:

- rozmiary działalności produkcyjnej; PKB równa się sumie wartości dodanej wszystkich sektorów instytucjonalnych lub wszystkich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) krajowych jednostek produkcyjnych powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów;
- końcowy rezultat działalności produkcyjnej; PKB obliczany jest jako suma popytu krajowego, tj. spożycia i akumulacji oraz salda wymiany produktów z zagranicą;

- suma rozchodów na rachunku tworzenia dochodów gospodarki ogółem (koszty związane z zatrudnieniem, podatki związane z produkcją i importem pomniejszone o dotacje, nadwyżka operacyjna brutto oraz dochód mieszany gospodarki ogółem).

Przeciętne dalsze trwanie życia – wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Przeciętne wynagrodzenie brutto – stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Przeciętny pobyt chorego w szpitalu (w dniach) – liczba osobodni podzielona przez liczbę leczonych w ciągu roku.

Przedszkole – placówka przeznaczona dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, wspomagająca indywidualny rozwój, zapewniająca opiekę odpowiednią do potrzeb dziecka oraz przygotowująca do nauki w szkole.

Przewód doktorski – ogół postępowania w trakcie nadawania stopnia naukowego doktora prowadzony przez uprawnioną jednostkę organizacyjną szkoły wyższej lub innej placówki naukowej, nad którym czuwa specjalnie powołana komisja. Czynności przewodu doktorskiego kończą się uchwałami rady jednostki organizacyjnej w przedmiocie: wszczęcia przewodu doktorskiego i wyznaczenia promotora, przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony, przyjęcia publicznej obrony rozprawy doktorskiej, nadania stopnia doktora.

Przychodnia – przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej.

Przyrost/ubytek naturalny ludności – różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie.

Przyrost/ubytek rzeczywisty ludności – suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych). W przypadku gmin uwzględnia się także saldo przesunięć ludności w wyniku zmian administracyjnych, oznacza to przyrost roczny, czyli wyrażoną w liczbach absolutnych różnicę między dwoma stanami ludności w danej gminie na początek i koniec badanego okresu.

Rok akademicki – okres dziewięciomiesięcznej nauki na wyższej uczelni.

Saldo migracji – różnica między napływem i odpływem migracyjnym.

Seans filmowy – ciągła projekcja filmu długometrażowego, niezależnie od wykorzystanego nośnika (światłoczułego, magnetycznego lub w technologii cyfrowej), w zamierzonym i z góry określonym czasie trwania. W przypadku projekcji filmu wieloczęściowego podzielonego na odcinki – projekcję każdej mającej własną czołówkę i określoną długość uważa się za odrębny seans filmowy. W takiej sytuacji, liczbę widzów wykazuje się w sposób analogiczny. Za seans uważa się również wyświetlenie zestawu filmów krótkometrażowych (np. tzw. poranki dla dzieci).

- Sprawdzian szóstoklasisty** – obowiązkowy egzamin zewnętrzny przeprowadzany w ostatniej klasie szkoły podstawowej weryfikujący opanowanie przez ucznia umiejętności określonych w standardach wymagań dotyczących czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystania wiedzy w praktyce.
- Stacjonarna opieka zdrowotna** – całodobowa lub całodniowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona osobom wymagającym leczenia w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.
- Status społeczno-zawodowy** – wyróżnione i określone w danej kulturze miejsce jednostki społecznej w hierarchii społecznej i szerzej w strukturze społecznej. Z zajmowanej pozycji społecznej wynika rola społeczna jaką odgrywać powinna jednostka. Pozycja społeczna związana jest też z określonymi przywilejami i obowiązkami.
- Stopa bezrobocia według BAEL** – procentowy udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.
- Stopień naukowy** – stopień doktora, stopień doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki lub dziedziny sztuki w zakresie danej dyscypliny naukowej bądź artystycznej. Stopnie naukowe nadawane są w jednostkach organizacyjnych, które posiadają uprawnienia do ich nadawania.
- Student** – osoba kształcąca się na studiach pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolitych studiach magisterskich.
- Studia doktoranckie** – studia trzeciego stopnia, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.
- Studia drugiego stopnia** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia.
- Studia magisterskie jednolite** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia.
- Studia niestacjonarne** – forma studiów wyższych, inna niż studia stacjonarne, wskazana przez senat uczelni.
- Studia pierwszego stopnia** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia.
- Studia podyplomowe** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona w uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, instytucie badawczym lub Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.
- Studia stacjonarne** – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

Studia wyższe – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia.

Stypendium – comiesięcznie wypłacana forma pomocy materialnej dla uczniów/studentów o charakterze socjalnym lub motywacyjnym umożliwiająca całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, zakupu pomocy szkolnych, utrzymania oraz zakwaterowania.

Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – forma pomocy materialnej adresowana do uczniów szkół artystycznych, którzy uzyskali w semestrze bardzo dobrą średnią ocen z przedmiotów artystyczno-zawodowych lub zostali laureatami międzynarodowego lub krajowego konkursu artystycznego. O przyznanie stypendium uczeń może się ubiegać nie wcześniej niż po ukończeniu pierwszego roku nauki i nie częściej niż raz w roku. Stypendia przyznaje, określa ich liczbę oraz wysokość, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, odrębnie w każdym roku szkolnym.

Stypendium Ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – forma pomocy materialnej adresowana do uczniów posiadających wybitne osiągnięcia edukacyjne, w szczególności dla:

- laureatów międzynarodowych olimpiad lub laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych o zasięgu ogólnopolskim lub turniejów,
- laureatów konkursów na pracę naukową, organizowanych przez instytucje lub stowarzyszenia naukowe,
- uczniów szkół ponadgimnazjalnych uzyskujących najwyższe wyniki w nauce według indywidualnego programu lub toku nauki,
- uczniów uczestniczących w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na podstawie przepisów w sprawie zasad i warunków uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na kierunkach zgodnych z uzdolnieniami oraz zasad zaliczania tych zajęć,
- uczniów, uzyskujących wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na szczeblu krajowym lub międzynarodowym.

Stypendium o charakterze socjalnym – comiesięcznie wypłacana forma pomocy materialnej dla studenta lub doktoranta znajdującego się w trudnej sytuacji materialnej.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów – forma pomocy materialnej adresowana do wybitnie uzdolnionych uczniów szkół, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości. Stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznaje się jednemu uczniowi danej szkoły, który spełnia warunki do otrzymania tej formy świadczenia. Aby otrzymać stypendium Prezesa Rady Ministrów należy otrzymać promocję z wyróżnieniem, uzyskując przy tym najwyższą w danej szkole średnią ocen lub wykazywać szczególne uzdolnienia w co najmniej jednej dziedzinie wiedzy, uzyskując w niej najwyższe wyniki, a w pozostałych dziedzinach wiedzy wyniki co najmniej dobre. Stypendium jest przyznawane przez Prezesa Rady Ministrów na okres od września do czerwca w danym roku szkolnym.

Szkoła – jednostka edukacyjna powołana na podstawie aktu założycielskiego lub wpisu do ewidencji przez organ administracji rządowej, jednostkę samorządu terytorialnego, osobę prawną lub osobę fizyczną na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty. Szkoła

prowadzi kształcenie określonego rodzaju i na określonym poziomie, posiada statut nadany przez organ lub osobę prowadzącą szkołę, określający m.in. jej nazwę, typ, organ prowadzący oraz organizację wewnętrzną. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych i niepubliczne, zaś placówki (w tym przedszkola) – publiczne i niepubliczne.

Szkoła policealna – szkoła o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, której ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu. W statystyce oprócz policealnych szkół zawodowych przyjęto odrębnie wykazywać dane o trzyletnich kolegiach pracowników służb społecznych oraz zakładach kształcenia nauczycieli, tj. kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych.

Szkoła ponadgimnazjalna – szkoła realizująca zadania dydaktyczne na podbudowie programowej trzyletniego gimnazjum. Do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, specjalne szkoły przysposabiające do pracy, uzupełniające licea ogólnokształcące, technika uzupełniająca, ogólnokształcące szkoły artystyczne oraz szkoły policealne.

Szkoła podstawowa – sześcioletnia szkoła podstawowa, w której w ostatnim roku nauki przeprowadza się obowiązkowy sprawdzian weryfikujący opanowanie przez ucznia umiejętności określonych w standardach wymagań dotyczących czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji, i wykorzystania wiedzy w praktyce. Struktura organizacyjna szkoły podstawowej obejmuje klasy I-VI, a nauka jest obowiązkowa.

Szkoła wyższa (uczelnia) – jednostka stanowiąca część systemu nauki polskiej i systemu edukacji narodowej, której ukończenie pozwala uzyskać dyplom stwierdzający ukończenie studiów wyższych i uzyskanie wykształcenia wyższego.

Świetlica – placówka kulturalna posiadająca z reguły jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmująca swoim zasięgiem działania małe grupy środowiska lokalnego. Działalność prowadzona jest zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. Nie uważa się za świetlice jednostek, zwyczajowo określanych „świetlicami”, nie prowadzących działalności kulturalnej, których pomieszczenia służą do innych celów, np. do organizowania narad i konferencji, kursów zawodowych itp. Nie ujmuje się również świetlic szkolnych.

Świetlica szkolna – placówka opiekuńczo-wychowawcza, prowadzona przez szkołę dla zapewnienia uczniom opieki pozalekcyjnej i wychowania w przypadkach, gdy dzieci te w czasie pracy rodziców (opiekunów) są pozbawione opieki. Świetlica zapewnia przede wszystkim możliwość odrobienia lekcji i uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach zgodnych z zainteresowaniami dzieci.

Technikum – szkoła czteroletnia, której ukończenie umożliwia, po zdaniu egzaminu, uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Absolwenci technikum uzyskują wykształcenie średnie, a także mają możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, których ukończenie

umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

Tytuł zawodowy – tytuł licencjata, inżyniera, magistra lub tytuł równorzędny.

Widzowie i słuchacze – ludzie zgromadzeni, przebywający w określonym miejscu w celu oglądania i słuchania przedstawienia, koncertu lub seansu filmowego; publiczność.

Wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej – Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 Nr 153, poz. 1227, z póź. zm.).

Wiek produkcyjny – ludność w wieku zdolności do pracy tj. mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat.

Wiek produkcyjny mobilny – kobiety i mężczyźni w wieku 18-44 lata.

Wiek produkcyjny niemobilny – mężczyźni w wieku od 45 do 64 lat, kobiety w wieku od 45 do 59 lat.

Wiek przedprodukcyjny – ludność, która nie osiągnęła wieku zdolności do pracy; oznacza ludność w wieku 0-17 lat.

Wolne miejsca pracy – miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Wolumin – tom zarejestrowany w księdze inwentarzowej biblioteki. W przypadku wydawnictw nieperiodycznych jest to pojedynczy egzemplarz, natomiast w przypadku periodyków to zbiór numerów danego czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Wskaźnik absencji pracownika – procentowy udział czasu nieprzepracowanego w zależności od przyczyny w ogólnej liczbie godzin nominalnego czasu pracy.

Wskaźnik skolaryzacji netto – relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy – stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

Wskaźnik zatrudnienia – procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej – procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik dynamiki demograficznej – stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej 1 roku) do liczby zgonów w tym okresie.

Współczynnik dzietności kobiet – oznacza przeciętną liczbę dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku.

Współczynnik reprodukcji brutto – wyraża liczbę żywo urodzonych dziewczynek przypadających na jedną kobietę będącą w wieku rozrodczym.

Wybory – akcja mająca na celu powołanie odpowiednich kandydatów do określonych funkcji przez głosowanie, w którym mogą wziąć udział wszyscy uprawnieni pełnoletni obywatele.

Wychowanie przedszkolne – obejmuje dzieci w wieku 3-6 lat, jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych. Celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie dzieciom opieki, wspomaganie indywidualnego rozwoju oraz realizacja podstawy programowej.

Wykonywany zawód – zespół czynności lub prac, których wykonywanie stanowi główne źródło utrzymania danej osoby i ewentualnie jej rodziny. Zawód wykonywany jest zawodem gospodarczym to znaczy występującym na danym rynku pracy nie zawsze sklasyfikowanym w KZiS (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności wprowadzona na mocy Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. – Dz. U. 2010 Nr 82, poz. 537 zmieniającego rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania), ponieważ pracodawcy sami tworzą nazewnictwo funkcjonującym zawodom.

Wystawa – zorganizowane na czas określony udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu dzieł sztuki lub eksponatów muzealnych objętych odpowiednim tytułem. Jeden tytuł stanowi jedną wystawę.

Wzór użytkowy – nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci. Wzór użytkowy uważa się za rozwiązanie użyteczne, jeżeli pozwala ono na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu lub korzystaniu z wyrobów. Na wzór użytkowy udzielane jest prawo ochronne. Przez uzyskanie prawa ochronnego nabywa się prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Czas trwania prawa ochronnego wynosi 10 lat od daty dokonania zgłoszenia wzoru użytkowego w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów, którzy mają znaczne trudności w uzyskaniu osiągnięć z zakresu określonych zajęć edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego. Zajęcia prowadzone są przez nauczyciela właściwych zajęć edukacyjnych. Liczba uczestników zajęć wynosi od 4 do 8 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające uzyskanie osiągnięć wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego; zajęcia prowadzi nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie terapii pedagogicznej; liczba uczestników zajęć wynosi od 2 do 5 uczniów

(Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia logopedyczne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów z zaburzeniami mowy, które powodują zakłócenia komunikacji językowej oraz utrudniają naukę; zajęcia prowadzi nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie logopedii lub logopedii szkolnej; liczba uczestników zajęć wynosi od 2 do 4 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zajęcia socjoterapeutyczne – organizuje się w szkole ogólnodostępnej dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne; zajęcia socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym prowadzi nauczyciele posiadający przygotowanie w zakresie pracy o charakterze terapeutycznym lub socjoterapii; liczba uczestników zajęć wynosi od 3 do 10 uczniów (Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Zapomoga – doraźna pomoc finansowa dla studenta lub doktoranta, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej; może być przyznana na wniosek zainteresowanego nie częściej niż dwa razy w roku akademickim.

Zasadnicza szkoła zawodowa – szkoła dająca wykształcenie zasadnicze zawodowe, umożliwia zdobycie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w uzupełniających liceach ogólnokształcących lub technikach uzupełniających. Do szkoły tej przyjmowani są absolwenci gimnazjum. Nauka trwa od 2 do 3 lat. W publikacji w tej grupie szkół ujęto również trzyletnie szkoły przysposabiające do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

Zaufanie do instytucji publicznych – jedno z kryteriów społeczeństwa obywatelskiego oraz wskaźnik opisujący poziom kapitału społecznego.

Żywe urodzenie – całkowite wydalenie lub wydobywanie z ustroju matki noworodka, niezależnie od okresu trwania ciąży, który po takim oddzieleniu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, jak czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli (mięśni szkieletowych), bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone; każdy taki noworodek jest uważany za żywo urodzonego.

5. GLOSSARY

Absence rate – percentage share of the non-worked time depending of the cause in the total number of nominal work-time.

Academic year – nine-month-long period of learning at higher school.

Activities for the local community – in this publication presented as indicator showing the level of development of civil society in Poland, the experience and competence of civil society.

Activity rate – share of the economically active persons of a given category in the whole population of a given category.

Actual increase / decrease – the sum of natural increase and net internal with international migration (for permanent and temporary residence). In gminas, also balance of population movements caused by administrative changes is taken into account, which means that annual increase is the difference calculated in absolute numbers between two population sizes in a given gmina as at the beginning and end of the analysed period.

Average monthly gross wages and salaries – the relation of the sum of gross salaries and fees paid to certain groups of employees for performing work under labour contracts, payments from profit and from balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities to the average number of employees, excluding outworkers, apprentices and persons employed abroad.

Average patient stay in hospital (in days) – the number of bed-days divided by the number of patients in the year.

Basic vocational school – school providing basic vocational education, awarding its graduates diplomas certifying vocational education after passing an examination, as well as allowing for further education in supplementary general secondary schools or supplementary technical schools. Graduates of lower secondary schools are admitted to this type of school. The basic vocational programme lasts 2 or 3 years. In the publication this type of school also includes special job-training schools for students with moderate or severe intellectual disability and for students with multiple disorders. A graduate from a special job-training school receives a school-completion and job-training certificate.

Biological age groups – there are distinguished three basic groups used mostly:

- 0-14 years – children (demographic youth);
- 15-64 years – adults;
- 65 years and more – seniors (demographic old age).

Book – non-periodic publication of at least 49 pages exclusive of the cover pages, published in a particular country and made available to the public.

Borrower – person who in the course of following year was registered at a library and checked out at least one item.

Budget of local government – annual plan of: revenues, expenditures, incomes and outgoings of the local entity. It is resolved on the financial year. Financial year is the calendar year. Budget Resolution is the basis for the financial management of local government units for the year.

Club – organized group in cultural institutions, managed by qualified workers, who conduct regular classes with a specific profile theme. Therapeutic group (club) leads permanent activity for the disabled people and at risk of pathology.

Collection – includes non-periodical publications (books and brochures) and periodicals (newspapers and magazines).

Community centre – cultural institution which usually has only one room and essential equipment, and whose territorial range covers small groups in the local environment. The activity in after-school clubs is generally conducted by social activists, supported by the manager of a given after-school club. The units which are customarily called “after-

school clubs”, but which do not conduct cultural events, and whose rooms serve other purposes, e.g., are used as the venues for official meetings and conferences, professional/vocational courses, and the like, as well as school dayrooms do not belong to the group of community centres.

Compulsory one year pre-primary school preparation – introduced based on the Act dated 27th of June 2003 amending the Act on education system. Based on the article 14, point 3 of the Act, children aged 6, and since 1st of September 2011 aged 5, are obliged to fulfil compulsory one-year pre-school preparation. The obligation starts from the beginning of the school year in the calendar year in which the child turns 6 years, since 2011 – 5 years. The obligation is fulfilled when parents enrol child to nursery school or pre-primary section in primary school, and allow children to participate regularly in the classes. Gmina (administration of the territorial area) is responsible for allowing to fulfil this obligation, including free commuting and taking care during commuting or to reimburse the cost of public transport for child and its guardian, if the child is commuting with parents and the distance between the nearest public nursery school or pre-primary section in primary school is more than 3km.

Conferment procedure for Ph.D. degree – procedure during conferment of Ph.D. degree conducted by the authorised entity of higher education institution or other science institution, supervised by a specially appointed committee. Operations on the Ph.D. course end by resolutions of the council of the entity regarding initiation of the Ph.D. course and appointment of the promoter, adoption of the doctoral dissertation and its release for public defence, adoption of the public defence of dissertation, giving a Ph.D. degree.

Corrective-compensating classes – classes in a school organised for pupils, who have specific problems in learning, which make them unable to have attainments corresponding with the core curriculum for a particular educational level. Classes are conducted by teachers with pedagogical therapy training. The number of participants in a class is 2 to 5 pupils (Act of 7th of September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).

Cultural centre – municipal (district, municipal-gmina or gmina) multi-purpose socio-cultural institution which, based on a common programme, integrate the activities conducted by independent cultural institutions (community centres, libraries, clubs, after-school clubs, cinemas, art circles, art galleries, regional chambers, and similar), operating in a given locality (gmina), and by other entities conducting cultural events in this area as well as recreation and sports establishments and gastronomic services points. In recent times, cultural centres have focused mainly on their own activities, setting the programme-based coordination activities aside.

Cultural establishment – cultural institution conducting multi-scope socio-cultural activity. It is headquartered in separate building, erected or adopted for this purpose, containing an auditorium and a cinema hall, as well as rooms and appliances designed to conduct specified cultural activity.

Current expenditures on R&D activity – personnel outlays and costs of consumption of materials, nondurable objects and energy, costs of services made by other contractions (other than R&D) including: third party processing, transport, repair, bank, postal,

telecommunication, information technology, publishing, municipal, etc. services, costs of business trips and other current costs including in particular taxes and fees charged on costs of operating activity and profits, property insurance and equivalent for the benefit of employees – in the part in which they are related to R&D activity.

Degree programmes – *first cycle or second cycle or long cycle programmes of study provided by higher education institutions authorised to provide such programmes.*

Demand for labour – *the number of vacancies offered by economy in specific social and economic conditions. Demand for labour is understood as:*

- *occupied jobs, determined by the actual number of the employed,*
- *vacancies.*

Demographic dynamics rate – *ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

Doctoral programmes – *third cycle programmes, open to holders of second cycle qualifications and leading upon successful completion to the award of a third cycle qualification conferred by an authorised academic unit of a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences (Polska Akademia Nauk), a research institute or an international scientific institute established under other legislation and active on the territory of the Republic of Poland.*

Economically active population – *persons who are considered as employed or unemployed in accordance with the definitions presented below in glossary.*

Economically inactive population – *people outside the labour force, are all the persons aged 15 and more who were not classified as employed or unemployed, i.e. persons who during reference week:*

- *did not work and were not job-seekers;*
- *did not work and were job-seekers, but were not ready to start work within two weeks after the reference week;*
- *did not work and were not job-seekers because they had found a job and they were waiting to start in the period:*
  - *longer than 3 months,*
  - *no longer than 3 months, but they were not able to take up work (2004).*

Among the economically inactive is specified a group of discouraged persons, i.e. persons not seeking work because they are convinced that they will not find it.

Educational age groups – *contains the following:*

- *3-6 – pre-primary education,*
- *7-12 – primary education,*
- *13-15 – lower-secondary education,*
- *16-18 – secondary education,*
- *19-24 – tertiary education.*

Educational level – *highest grade completed within the most advanced level attended in the educational system.*

Elections – *the aim is to select persons among candidates for specific functions by the vote, which is open to all eligible adult citizens.*

Emigration – departures abroad in order to settle (for permanent residence) or for temporary stay.

Employed persons – persons aged 15 and more, who during the reference week:

- performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed as paid employees worked on their own (or leased) agricultural farm, or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or in conducting family economic activity outside agriculture,
- had work but did not perform it:
  - due to sickness, maternity leave or vacation,
  - due to other reasons, but the break in employment:
    - did not exceed 3 months,
    - exceeded 3 months, but these persons were paid employees and during that period received at least 50% of the hitherto remuneration.

Employed persons – in line with international standards – also include students, with whom employers or physical persons concluded a contract for apprenticeship or teaching a particular job, if they receive wages or salary. The term “any work” shall be understood as work performed for at least 1 hour.

Exhibition – an event in which a set of works of art or museum exhibits is made available to the public (to visitors), under a specific title, and for a specified period. One umbrella title is assigned to an exhibition.

Expenditures for product and process innovations – all current expenditures and investment outlays, irrespective of origin of such the funds, incurred in a reporting year on all kind of innovation activity, on works finished with the success, given up, discontinued and not-finished to the end of the reporting year. They cover expenditures for:

- R&D work related to preparing the production of new and significantly improved products (product innovations) and processes (process innovations), intramural and extramural;
- acquisition of external knowledge (licences, patent rights, disclosures of know-how, etc.);
- acquisition of software;
- acquisition and assembly of machinery and equipment as well as building, extension and modernisation of buildings designed to introduced product and process innovations;
- personnel training connected with innovation activity;
- marketing of new or significantly improved products;
- other preparations for implementing product or process innovations.

Female fertility – is measured by the indicator calculated as the number of live births to the number of females of childbearing age (15-49).

Field of education – field of study, as defined in the International Standard Classification of Education (ISCED), is as the subject matter taught in an education programme.

First-cycle programmes – a stage of learning open to holders of certificate of secondary education (*świadectwo dojrzałości*) which leads upon successful completion to the award of a first cycle qualification.

Fixed cinema – operates always in one building, permanently dedicated to public film screening with a defined frequency. This group also covers summer cinema.

Formal education – education in the school system - at the level of primary, lower secondary, basic vocational schools, general and vocational secondary schools, post-secondary schools as well as higher and doctoral studies. The training is conducted by public or non-public school and educational institutions, which are authorised to teach. It is conducted in accordance with approved curriculum. The training is based on the standards adopted in the system of education and higher education approved by the applicable legal regulations. It leads to qualification validated by the certificate or diploma.

Full-time programmes – a mode of study wherein a minimum half of the study programme comprises courses which require the direct participation of academic staff and students.

Gallery – entity whose/which basic activity (or one of the basic activities) is exhibition arranging.

General secondary school – upper secondary school which allow graduates to be awarded with a certificate of general secondary education after passing the Matura (matriculation) examination. The education lasts for 3 years, and in bilingual schools (bilingual sections) with an introductory grade – 4 years. Graduates of general secondary schools, after finishing the last grade of the programme, receive secondary education, which allows them to apply to postsecondary schools. After passing the Matura (matriculation) examination they obtain the right to apply to higher education institutions. In this group supplementary general secondary schools for graduates of basic vocational schools are also included. After lasting 3 years course graduates can be awarded with a certificate of general secondary education and after passing the Matura (matriculation) examination they obtain the right to apply to higher education institutions.

Graduate of courses – a person who has completed training in a particular field of knowledge or skills with a positive result.

Graduate of higher education institution – person who had completed studies receiving the academic title. Graduates of master's studies (second-cycle and long-cycle programmes) are granted the title of Master of Arts/Sciences (depending on the field of education): Master of Economy, Master of Philology, etc. and graduates of medical faculties: general practitioner, dentist, and veterinarian. Graduates of first-cycle programmes obtain (depending on the field of education) the professional title of Engineer or Bachelor of Arts/Sciences.

Gross domestic product – illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. The value of total annual GDP is calculated on the basis of estimating three categories equal with respect to macroeconomic values, specifying GDP by:

- volume of production activity, GDP is the sum of value added of all institutional sectors or all sections of NACE of domestic production entities increased by taxes on products and decreased by subsidies on products,
- final result of production activity, GDP is calculated as the sum of domestic demand, i.e. final consumption expenditure and gross capital formation as well as external balance of goods and services,
- total expenditures on the generation of income account of the total economy (compensation of taxes less subsidies on production and imports, gross operating surplus and mixed income of the total economy).

Gross reproduction rate – is the number of female births per each women of childbearing age.

Group of fields of education – fields of education classified according to the International Standard Classification of Education (ISCED '97).

Higher education institution (Higher school) – entity constituting part of Polish science system and national education system whose graduates receive a diploma confirming the completion of higher studies and granting higher education.

Hospice – health care institution providing medical, psychological and social care over ill persons, in terminal stage of illness (mainly due to cancer), as well as care over the families of these ill persons.

Immigration – arrivals from abroad in order to settle (for permanent residence) or for temporary stay.

Informal learning – lasting all life haphazard and irregular process of acquiring knowledge, skills, convictions and attitude by everyone, based on casual experience and educational influence from the environment.

In-patient health care – 24-hour or day doctors and nurses health care service provided to persons requiring treatment in in-patient health care.

Internal migration – movement from place of residence (permanent or temporary) in the territory of Poland, connected with crossing the administrative border of a gmina, including – in case of urban-rural gminas – changes of the place of residence within a gmina, i.e. from rural to urban areas and vice versa.

International migration – departures abroad and arrivals from abroad in order to settle (for a permanent residence) or for temporary stay.

Intramural expenditures on R&D activity – expenditures incurred in a reporting year on R&D activity in the reported entity, irrespective of origin of such the funds. They cover both current expenditures and investment outlays on fixed assets related to R&D activity, but do not cover depreciation of these assets. Intramural expenditures on R&D activity are surveyed according to costs category and according to sources of financing, i.e. sources of funds for this activity by entities conducting it.

Job vacancy rate – ratio of vacancies to occupied and unoccupied jobs.

Library – library, or library unit is an institution (institution group) having a permanent collection of books in a common registration and marked with a common property sign. Library is a unit having an organized (catalogued) collection of books, periodicals and other writing materials which has at least 300 catalogue items, available to users in a controlled manner.

Library branch – institution subordinated, in terms of organization, to the parent library, serving a certain part of the area covered by the activity of the parent library, and having their own permanent collection.

Licence – exclusive right granted for an invention by national (in Poland – Patent Office of the Republic of Poland) or international authority (European Patent Office – European licence). An individual or legal person acquires the right to exclusive use of an invention in a particular territory for 20 years from the time of patent application, under the terms of law acts of the country or international convention.

Life expectancy – is expressed by the average number of years that a person at the expect age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

Lifelong learning – education in the schools for adults, also gaining and developing general knowledge, skills and qualifications in non-formal education by person who fulfilled compulsory education obligation.

Live birth – the complete expulsion or extraction of an infant from its mother, regardless of the pregnancy duration, which after such separation, breathes or shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles, whether or not the umbilical cord has been cut or the placenta was attached; each case of such evidence is considered as live born.

Long-term unemployed persons according to the Act of 20th of April 2004 on employment promotion and labour market institutions (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001, with amendments) – persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding (since November 2005) the periods of traineeship or on a job occupational training.

Longstanding health problems or chronic diseases – had lasted or are expected to last for 6 months or longer, either diagnosed by a doctor or not.

Lower secondary school – compulsory school educating in a three-year cycle (aged 13 to 15). The formal requirement for admission to a lower secondary school is graduation from a primary school.

Lower secondary school examination – external test conducting for the last grade students of lower secondary schools, which positive result allows the student to apply to good upper secondary schools.

Medical, dental, nurses or midwives practice – an organizational and legal form in which it is possible to perform professional activities by a person entitled to a medical profession. The main issue of this form is to provide health services for the population by private operators. After registering, a practice may provide services within the public or private sector.

A practice can be individual or group. Practices act in accordance with the Act on the Profession of Doctor and Dentist (Act of 5th of December 1996 on the Profession of Doctor and Dentist, consolidated text: Journal of Laws 2008 No. 136, item 857, with amendments) and with the Act on the Profession of Nurses and Midwives (Act of 15th of July 2011 on the Profession of Nurses and Midwives – consolidated text: Journal of Laws 2011 No. 174, item 1039, with subsequent amendments).

Migration for permanent residence – migration connected with movement from the place of permanent residence.

Migration inflow – number of people who arrived to the country (to the given administrative unit) in a given period.

Migration outflow – number of people who left the country (the given administrative unit) in a given period.

Mobility age – men and women aged 18-44.

Museum – a non-profit organizational unit, whose purpose is permanent protection of cultural goods, informing of values and of the content of the collected goods, popularisation of fundamental values of Polish and international history, science and culture, developing the cognitive and aesthetic sensitivity as well as making possible the contact with the collections.

Museum lesson – organized by the museum specialist lesson (or series of lessons on a specific topic) for organized groups of school youth, presenting issues in the field of history, art, technology, science, etc., or popularizing the art manufacturing based on the techniques and traditions using the exhibits gathered by museum.

Natural increase / decrease – the difference between the number of live births and the number of deaths in a given period.

Net enrolment rate – relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31th December) in the age group defined as corresponding to this educational level.

Net migration / Migration balance – difference between migration inflow and migration outflow.

Newly created jobs – the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Nominal working time – time worked according to the norm of working time (daily and weekly working time limit) in the occupational post. Nominal working time is the calendar working time reduced by time of statutory holidays.

Non-degree postgraduate programmes – a level of education open to holders of first cycle qualifications and provided by a higher education institution, scientific institute of the Polish Academy of Sciences, research institute or the Centre for Postgraduate Medical Studies (Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego), leading upon successful completion to the award of postgraduate qualifications.

Non-formal education – organised educational activities that do not meet the definition of school education. Non-formal education does not change the level of education. It usually leads to gaining and developing skills in different areas of working, social and cultural life. Unlike informal learning, non-formal education should involve the lecturer, instructor or teacher.

Non-mobility age – men aged 45-64 years, women aged 45-59 years.

Non-working time – part of nominal working time, within of which the employee was absent from work, or didn't start working regardless of the reason.

Number of places in nursery school – number of places recorded as stated in establishments charters, used to calculate access to pre-primary education indicator.

Nursery school – pre-primary establishment (kindergarten, nursery school) is a facility designated for children aged 3-6, supporting individual development, providing care adapted for children's needs and preparing for school education.

Occupation – a group of activities or works, which are the main source of income for persons and possibly their families. Occupation is a profession that is present on the labour market, but not always is classified in KZiS (The classification of occupations and specializations was introduced by the Regulation of the Minister of Economy and Labour of 8th of December 2004 on the classification of occupations and specializations, and the Minister of Labour and Social Policy of 27th of April 2010 – Journal of Laws No. 82, item 537, on changing the Regulation on the classification of occupations and specializations for labour market needs and range of its usage), because employers create their own names of occupations for typical professions.

Occupational medicine – theoretical and practical field of medicine, which focuses on the examination of impact exerted by the work environment, and the way in which work is performed, on the health status of workers. Occupational medicine also focuses on the minimization of negative health effects of work through appropriate prevention activities. In accordance with the provisions of the Labour Code Act, employers are obliged to finance preventive medical examinations of the employees and other necessary prophylactic health care activities as per the working conditions.

Occupational medicine service organizational units – entities, excluding nurses and midwives (as defined by the provisions of separate regulations), which deliver preventive occupational health care as a part of their curative activities. Such entities constitute basic occupational medicine service units and voivodship occupational medicine service centres.

Out-patient department – health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories which provide primary health care or specialized health care and benefits in the field of rehabilitation.

Out-patient health care – provision of health services by health care providers to patients not requiring treatment on a 24-hour or on a daytime basis.

Overtime hours – time worked over the binding number of hours of work time, for which the employee does not receive a day off, but additional pay. Work performed during additional days off is work in overtime, if the employee was not given an extra day off at another time in lieu of the time worked.

Part-time programmes – a mode of study other than full-time, as specified by the senate of a higher education institution.

Pedagogical library – entity which serve the needs of teachers who study or improve their qualifications, students preparing to become teachers and students of institutions educating teachers. The collection of these libraries includes professional literature in the field of education and other fields of science, as well as belles-lettres and socio-economic literature.

Personnel outlays on R&D activity – expenditures incurred by entity in a reporting year, cover: wages and salaries, surcharges on wages and salaries charged on employer according to regulations, including social contributions and doctoral scholarships for students of doctoral studies involved in R&D activity.

Persons available to work but not seeking – persons aged 15-74 neither employed nor unemployed who want to work, are available for work in the next 2 weeks but do not seek work.

Persons seeking work but not immediately available – sum of persons aged 15-74 neither employed nor unemployed who:

- are actively seeking work during the last 4 weeks but not available for work in the next 2 weeks,
or
- found a job to start in less than three months but are not available for work in the next 2 weeks,
or
- found a job to start in three months or more,
or
- are passively seeking work during the last 4 weeks and are available for work in the next 2 weeks.

Place of work, place of employment – the institution, company, etc. in which someone is working.

Post-secondary school – school in which the programme lasts up to 2.5 years. Graduates obtain a diploma which states their vocational qualification at the level of a technician or qualified worker. In statistics, colleges of social work and teacher training institutions: foreign language teacher training colleges and teacher-training colleges are presented separately from vocational schools.

Post-working age – men aged 65 years and more, women aged 60 and more – Act of 17th of December 1998 on pensions from the Social Insurance Fund (Journal of Laws No. 153, item 1227, with amendments).

Pre-primary education establishment – establishments taking care and preparing children for school education. Such establishments are designated for children between the age of 3 and the beginning of their education in a primary school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections of primary schools,
- pre-primary education groups since 2008/2009 school year,
- pre-primary point.

Pre-working age – population who have not reached working ability yet, i.e. people aged 0-17.

Primary school – six-year school in which the last year of education ends with a test which qualifies the student for further lower secondary education. The organizational structure of primary schools includes grades 1-6, in which education is compulsory.

Primary school competence test – compulsory examination conducting for the last grade students of primary schools, assessing skills in competence fields of reading, writing, reasoning, analysing and communicating in respect of realisation of the education assignments described in the core curriculum.

Professional competence examination – form of competence assessment in the field of particular profession for graduates of basic vocational schools, technical schools, supplementary technical secondary schools and post-secondary schools.

Professional title – title of Engineer, Bachelor of Arts/Sciences, Master of Arts/Sciences or equivalent.

Promotion at work, career progression – moving to a higher position, to receive a promotion, moving the employee to higher positions in professional and social hierarchy.

Public library – institution as serve as a means of developing and satisfying the reading-related needs of the population.

Readings – one of the forms of educational activities carried out by museums and art gallery.

Research and development activity (R&D) – research and experimental development (R&D) comprise creative work undertaken on a systematic basis in order to increase the stock of knowledge, including knowledge of man, culture and society, and the use of this stock of knowledge to devise new applications.

Scholarship – monthly paid financial aid of social or incentive character granted to pupils/students, enabling complete or partial cover of costs: participation in educational classes, buying teaching aids, maintenance and accommodation.

Scholarship of minister responsible for culture and national heritage – form of financial assistance for students of art schools, which achieved high grade point average in vocational programmes or became a laureate of international or national art competition. Student has a right to apply for the scholarship not earlier than after finishing first year of schooling and not more frequently than once a year. Number and amount of scholarships is settled by Minister responsible for culture and national heritage in each school year separately.

Scholarship of minister responsible for national education – form of financial assistance for students having outstanding educational achievements, particularly for:

- laureates of international subject competitions or laureates and finalists of national subject competitions,
- laureates of scientific work competitions organized by scientific institutions or associations,
- high-performing individually taught students of upper secondary schools,
- students of non-tertiary education institutions enrolled in the higher education institutions according to the regulations regarding principles and requirements of attendance for outstanding skilled students in the corresponding field of education and programme completion rules,
- students achieving high results in sport competition at national and international level.

Scholarship of prime minister – form of financial assistance for the best performing students of schools, graduation from which permits students to obtain the Matura (matriculation) certificate. Scholarship of prime minister is conferred on one student of particular school, who fulfil the terms to obtain this form of benefit. In order to obtain Scholarship of prime minister it is necessary to graduate with the highest mean score in the school or demonstrate special skills.in at least one field of education, achieving the highest results

and in the others fields achieving at least good results. Scholarship of prime minister is conferred on the period from September to June in particular school year.

School – *organizational entity created on the basis of a charter or a record in the register by an administrative body, a local self-governing body, a legal or private person on the basis of regulations of the appropriate Education System Act. A school conducts training of a specific kind and on a particular level and has a status conferred by an entity or the headperson, specifying, among others, its name, type, the governing authority and its internal organization. Schools can be public, non-public with the status of a public school, and non-public, other establishments of the system of education are public or private.*

School day-room – *care-educational service organized by a school in order to provide extracurricular care and education for students cases when they are not under the care of their parents (guardians) while they are at work. A school day-room provides the possibility of doing homework and taking part in various activities according to children's interests.*

School graduate – *person who have graduated from the highest grade of a given school programme and obtained a school certificate from that establishment. concerns all the schools and establishments from pre-primary to post-secondary level.*

School interest group – *form of extra-curricular and optional activities organizing by a school in order to provide children and youth with conditions for development of interests and skills, as well as recreation and leisure in their leisure time. It enables young people to acquire more complete world knowledge and let them spend leisure time in more advantageous way.*

Scientific degree – *the degree of Doctor (Ph.D.), the degree of Habilitated Doctor in a specified field of science or field of science within a specified scientific or artistic discipline. Scientific degrees are conferred in the organizational units which are authorised to confer them.*

Scientific library – *library that serves the needs of education and training, provide access to library materials and information resources needed to carry out research works and incorporating results of research. Operate scientific research in the field of librarianship and related fields, as well as in areas supported by science.*

Scientific, technical and economic information centres – *institutions of information and library libraries having the status of scientific libraries are not included in the latter.*

Screening – *a permanent projection of a full length film, irrespective of the type of medium used (photosensitive tape, magnetic tape or digital technology), with an intended and previously-specified duration. In the case of projection of a multi-part film divided into episodes, a projection of each episode, which has its own credits and specified duration, is treated as a separate screening. In this event, the audience size is indicated analogically. A projection of a set of short movies (such as morning projections for children) is also classified as a screening.*

Second-cycle programmes – *a stage of learning open to holders of a minimum first cycle qualification which leads upon successful completion to the award of a second-cycle qualification.*

Secondary school matriculation examination – assessment of the general competence level achieved by graduates of upper secondary schools: general secondary schools, specialized secondary schools, technical schools, supplementary general secondary schools, and supplementary technical secondary schools.

Section in school – basic organizational entity of a school comprising a group of pupils being educated in the same grade. An additional distinguishing feature can be the specific composition of a group of pupils (a special section, an integration section, an open-access section) or a special educational programme (a bilingual section, job-training section).

Social and vocational status – defined in the social culture as the position of people in the social hierarchy and widely in the social structure. The role of persons in a society is the result of their social position. Social position is also connected with certain privileges and responsibilities.

Social scholarship – monthly paid type of financial aid for a student or doctoral studies student who is in difficult financial situation.

Socio-therapeutic classes – classes in a school organised for pupils with dysfunctions and disorders which cause difficulties in functioning in society. Socio-therapeutic classes and other therapeutic classes are conducted by teachers with therapeutic or socio-therapeutic training. Number of participants in the classes is between 3 and 10 pupils (Act of 7th of September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).

Specialised-fiction library – possessing collection typical for the founding institution and also collection of belles-lettres.

Specialised library – meet the needs of employment enterprises, providing materials and information from various fields, necessary for employees (to carry out their tasks and improve their qualifications).

Specialised secondary school (general-vocational schools) – three-year upper secondary school, teaching general-vocational subjects. Graduates are awarded with a certificate of general secondary education and those who pass the Matura (matriculation) examination obtain the right to apply to higher education institutions. Specialised secondary schools in this publication are also referred to as general-vocational schools. The goal of the education process here is to obtain vocational qualifications in short education cycles – from 1 to 1.5 years – in a post-secondary school or in the form of extracurricular education, as well as retraining in the course of work (repeatedly during a vocational life).

Spectators and audience – people assembled, in a particular place to watch and listen to the show, concert, performance or movie.

Speech-therapy classes – speech therapy classes in a school are organised for pupils with speech disorders, which cause disruptions in communication and make it difficult to learn. Classes are conducted by teachers with speech-therapy training. The number of participants in the classes is between 2 and 4 pupils (Act of 7th of September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).

State budget – constitutes a part of budgetary act and determines:

- the total amount of projected tax revenues and non-tax revenues of state budget,

- *the total amount of planned budget expenditure,*
- *the amount of the planned state budget deficit together with the sources of its coverage,*
- *the total amount of projected revenues of the European Funds Budget,*
- *total amount of planned budget expenditures of the European Funds Budget,*
- *the financial result of the European Funds Budget,*
- *the total amount of planned income of the state budget,*
- *the total amount of planned expenditures of the state budget,*
- *the planned balance of revenues and expenditures of the state budget,*
- *limit for liabilities incurred on loans and securities issued.*

The state budget consists of two parts corresponding to the public authorities, state control, the courts, tribunals and other bodies of government administration listed in article 139 paragraph 2 of the Act on public finance dated 27th of August 2009 (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1240, with amendments), but for the offices supervised by the Prime Minister a separate part of the budget shall be established respectively.

Student – *a person attending first-cycle, second-cycle or long-cycle programmes at a higher school/higher education institution.*

Subsistence allowance – *singular financial aid granted upon application by a student or a doctoral studies student, who, due to unfortunate circumstances, have temporarily found themselves in a difficult financial situation; the subsidy may be granted not more than twice per academic year.*

Teacher – *pedagogical employee of kindergarten, school, establishment or teacher training establishment and in-service teacher professional training centre who is employed to implement didactic, educational and carrying tasks.*

Teaching-compensatory classes – *classes in schools organised for pupils who have specific problems, which make significant difficulties for them in having attainments corresponding with the core curriculum for a given educational level. The classes are conducted by teachers for particular subject. The number of participants in the class is between 4 and 8 pupils (Act of 7th of September 1991 on education system, Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with amendments).*

Technical school – *four-year schools, graduation from which allows, after passing an examination, awarding of a diploma certifying vocational qualifications. Vocational training is conducted in the occupations specified in the regulations of the Minister of Education of 8th of May 2004 on the classification of vocations in vocational education. Technical-school graduates obtain secondary education certificate and additionally after passing the Matura (matriculation) examination they obtain the right to apply to higher education institution. In the publication this type of school also includes: three-year Supplementary technical secondary schools for graduates of basic vocational schools and General secondary artistic schools leading to professional certification, in which graduates also obtain the right to sit the Matura examination and after passing it, to obtain the right to apply to higher education institution.*

Time worked in normal hours – *time worked in the standard number of hours binding for a given employee group.*

Total fertility rate – means the average number of children born by a woman during her entire reproductive period (15-49 years) assuming that the various phases of this period would give birth to the intensity observed during the year.

Underemployed part-time workers according to Eurostat Working Group Labour Market Statistics LAMAS – persons aged 15-74 working part-time who would like to work additional hours weekly and are available to do so.

Unemployed persons according to LFS – persons aged 15-74 years who simultaneously meet the following three conditions:

- in the reference week were not employed (in accordance with the definition of “employed”);
- were actively looking for work, i.e. for over 4 weeks (the reference week being the fourth one) had been involved in concrete actions aimed at finding a job;
- were ready (able) to take up work within two weeks after the reference week.

The persons who were not seeking work because they had already found a job and were only waiting to start work within the period no longer than 3 months and they were able to take this job are also included in the category of the unemployed.

Unemployed persons according to the Act of 20th of April 2004 on employment promotion and labour market institutions (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001, with amendments) – persons who are not employed or performing any other kind of paid work, available for full-time work (or in case of disabled persons – available for at least half of the full work-time required for a given occupation or service), are not attending any full-time school with the exception of schools for adults or tertiary schools in the evening or weekend education system, and are registered in the powiat labour office respective to the person's permanent or temporary place of residence, seeking employment or any other paid work, moreover, fulfilling additional criteria included in the act.

Unemployment rate according to LFS – percentage share of the number of unemployed population of the given category in the number of economically active population of the given category.

Unified Master's studies (long-cycle programmes) – a stage of learning open to holders of certificate of secondary education (świadectwo dojrzałości) and leading upon successful completion to the award of a second cycle qualification.

Upper secondary school – school operating on the curricular basis of three-year lower secondary school. This type of school include: three-year basic vocational schools, three-year general secondary schools, three-year specialized schools and four-year technical secondary schools (based on the lower secondary school programme), two-year supplementary general secondary schools, three-year supplementary technical secondary schools (conducting the programme of basic vocational schools), three-year special job-training schools and post-secondary schools.

Utility model – any new and useful solution of a technical nature affecting shape, construction or durable assemblage of an object. A utility model shall be considered a useful solution if by means of that solution a practical effect is attainable in the process of manufacturing or exploitation of the product. Rights of protection are granted for utility models. Acquisition of the rights of protection allows using a utility model for profit or professional purpose in a territory of the Republic of Poland. The term of a right of

protection is 10 years since the date of filing a utility model application with the Patent Office.

Vacancies (job offers) – jobs created as a result of fluctuation of the employed or the newly created positions that simultaneously fulfil three conditions:

- job post on the reporting day were actually not filled,
- the employer is trying to find persons willing to take up the job,
- in case of finding proper candidates, the employer would be willing to employ such persons with immediate effect.

Volume – (the contents included in one cover), listed in the inventory book, constitutes the calculation unit for an ordinary collection. In the case of periodicals, a volume is understood as a collection (usually annual collection) of issues of a given newspaper or magazine, published under one and the same title, and constituting one item in the inventory book.

Voting turnout – the percentage of people who gave their vote in the elections, calculated as a percentage ratio of the number of votes to the number of persons entitled to vote.

Work time – time when the employee is available for the employing establishment, the place of employment or any other place designed for work, as well as break time when the employee was not available for the employing establishment, if this break time was accepted by the establishment or occurred according to the law (for example, a sick leave, a care after the sick member of the family, fulfilling social duties, important family matters, holidays, unpaid leaves), as well as unjustified absence.

Working age – population of working ability, i.e. men aged 18-64, women aged 18-59.

Working directly with the patient (performing health care activities) – persons whose main workplace is public or non-public health care facility, a pharmacy, a pharmaceutical outlet, a stationary facility of social welfare or a practice. This group does not include persons for whom the main workplace is the National Health Fund, university or government entity or local government, the Ministry of Justice, as well as those working in the Social Insurance Institution, Agricultural Social Insurance Fund and in pharmaceutical companies, even if the work performed requires medical education. The methodology is consistent with international recommendations.

6. ŹRÓDŁA DANYCH

Badania i sprawozdania statystyczne

1.	BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
2.	EU- SILC	Europejskie Badanie Dochodów i Warunków Życia Ludności
3.	F-01/s	Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych
4.	K-01	Sprawozdanie z działalności artystycznej i rozrywkowej
5.	K-02	Sprawozdanie z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej
6.	K-03	Sprawozdanie biblioteki publicznej; Sprawozdanie biblioteki (od 2011 r.)
7.	K-05	Sprawozdanie z działalności wystawienniczej
8.	K-07	Sprawozdanie z działalności domu kultury, ośrodka kultury, klubu, świetlicy
9.	K-08	Sprawozdanie kina
10.	KD	Kształcenie dorosłych

11.	PNT-01	Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R)
12.	PNT-01/s	Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w szkołach wyższych
13.	PNT-02	Sprawozdanie o innowacjach w przemyśle
14.	S-10	Sprawozdanie o studiach wyższych
15.	S-11	Sprawozdanie o pomocy materialnej i socjalnej dla studentów i doktorantów
16.	S-12	Sprawozdanie o stypendiach naukowych, studiach podyplomowych i doktoranckich oraz zatrudnieniu w szkołach wyższych
17.	SSI-10	Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego
18.	Z-05	Badanie popytu na pracę
19.	Z-06	Sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy
20.	Z-10	Sprawozdanie o warunkach pracy
21.	Z-12	Sprawozdanie o strukturze wynagrodzeń według zawodów
22.	ZD-3	Sprawozdanie z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

Źródła danych spoza zakresu badań statystyki publicznej

1. Biblioteka Narodowa
2. Centralna Komisja Egzaminacyjna
3. Dane demograficzne (sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz urzędów gmin)
4. Instytut Badań Edukacyjnych
5. Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk
6. Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc
7. Instytut Medycyny Pracy
8. Instytut Onkologii
9. Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
10. Komenda Główna Policji
11. Ministerstwo Finansów
12. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
13. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
14. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
15. Ministerstwo Zdrowia
16. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH
17. Państwowa Komisja Wyborcza
18. Rada Monitoringu Społecznego
19. System Informacji Oświatowej
20. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
21. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Statystyka międzynarodowa

1. Dane Eurostatu: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
2. Education at a Glance 2011, OECD
3. Eurostat/European Commission – Special Eurobarometer 278, 399
4. Sprawozdawczość UOE (UNESCO, OECD, Eurostat)
5. Światowa Organizacja Zdrowia

6. DATA SOURCES

Statistical surveys and reports

1.	LFS	<i>Labour Force Survey</i>
2.	EU- SILC	<i>European Union Statistics on Income and Living Conditions</i>
3.	F-01/s	<i>Report on revenues, costs and the financial result of higher education institutions</i>
4.	K-01	<i>Report on artistic and entertainment activities</i>
5.	K-02	<i>Report on the activity of museum and paramuseal institution</i>
6.	K-03	<i>Report of public library; Report of library (since 2011)</i>
7.	K-05	<i>Report on exhibition activities</i>
8.	K-07	<i>Report on the activities of cultural centre and establishment, club, community centre</i>
9.	K-08	<i>Report of cinema</i>
10.	AES	<i>Adult Education Survey</i>
11.	PNT-01	<i>Report on research and development (R&D)</i>
12.	PNT-01/s	<i>Report on research and development (R&D) in higher education institutions</i>
13.	PNT-02	<i>Report on innovations in industry</i>
14.	S-10	<i>Report on tertiary education</i>
15.	S-11	<i>Report on material and social support for students and students of doctoral studies</i>
16.	S-12	<i>Report on scholarships, postgraduate and doctoral studies and employment in higher education institutions</i>
17.	SSI-10	<i>Indicators on information society</i>
18.	Z-05	<i>Survey of demand for labour</i>
19.	Z-06	<i>Report on employed persons, wages and salaries and worked time</i>
20.	Z-10	<i>Report on working conditions</i>
21.	Z-12	<i>Report on structure of earnings by occupations</i>
22.	ZD-3	<i>Report on out-patient health care</i>

Data sources that are not produced by public statistics

1. *National Library of Poland*
2. *Central Examination Board*
3. *Council for Social Monitoring*
4. *Demographic data (reports of civil status offices, Ministry of Interior and Administration and gmina offices)*
5. *Education Information System*
6. *Educational Research Institute*
7. *Institute of Philosophy and Sociology of the Polish Academy of Sciences*
8. *Institute of Occupational Medicine*
9. *Institute of Oncology*
10. *Institute of Psychiatry and Neurology in Warsaw*
11. *National Police Headquarters*
12. *Ministry of Finance*
13. *Ministry of Health*

14. *Ministry of Interior*
15. *Ministry of Labour and Social Policy*
16. *Ministry of Science and Higher Education*
17. *National Electoral Commission*
18. *National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene*
19. *National Library of Poland*
20. *Polish Patent Office*
21. *Social Insurance Institution*
22. *Tuberculosis and Lung Diseases Institute*

International statistics

1. *Data from Eurostat: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>*
2. *Education at a Glance 2011, OECD*
3. *Eurostat/European Commission – Special Eurobarometer 278, 399*
4. *UOE reports (UNESCO, OECD, Eurostat)*
5. *World Health Organization*